॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ॥

အဘိဓမ္မပိဋကေ

ဓမ္မသင်္ဂဏီ-မူလဋီကာ

ဝီသတိကထာဝဏ္ဏနာ

၁. ဓမ္မသံဝဏ္ဏနာယံ သတ္ထရိ ပဏာမကရဏံ ဓမ္မဿ သွာက္ခာတဘာဝေန သတ္ထရိ ပသာဒဇနနတ္ထံ, သတ္ထု စ အဝိတထဒေသနဘာဝပ္ပကာသနေန ဓမ္မေ ပသာဒဇနနတ္ထံ။ တဒုဘယပ္ပသာဒာ ဟိ ဓမ္မသမ္ပဋိပတ္တိ မဟတော စ အတ္ထဿ သိဒ္ဓိ ဟောတီတိ။ အထ ဝါ ရတနတ္တယပဏာမဝစနံ အတ္တနော ရတနတ္တယပသာဒဿ ဝိညာပနတ္ထံ, တံ ပန ဝိညူနံ စိတ္တာရာဓနတ္ထံ, တံ အဋ္ဌကထာယ ဂဟဏတ္ထံ, တံ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိနိပ္ဖာဒနတ္ထန္တိ။ ကိံ ပန အာစရိယေန အဓိပ္ပေတပ္ပယောဇနံ အန္တရာယဝိသောသနံ။ ဝက္ခတိ ဟိ ''နိပစ္စကာရဿေတဿ။ပေ.။ အသေသတော''တိ။ ရတနတ္တယပဏာမကရဏဉှိ အန္တရာယကရာပုညဝိဃာတကရပုညဝိသေသဘာဝတော မင်္ဂလဘာဝတော ဘယာဒိဥပဒ္ဒဝနိဝါရဏတော စ အန္တရာယဝိသောသနေ သမတ္ထံ ဟောတိ။ ကထံ ပနေတဿာပုညဝိဃာတကရာဒိဘာဝေါ ဝိဇာနိတဗ္ဗောတိ? ''ယသ္မိံ မဟာနာမ သမယေ အရိယသာဝကော တထာဂတံ အနုဿရတိ, နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတီ''တိအာဒိဝစနတော (အ. နိ. ၆.၁၀; ၁၁.၁၁), ''ပူဇာ စ ပူဇနေယျာနံ, ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမ''န္တိ (ခု. ပါ. ၅.၃; သု. နိ. ၂၆၂) စ, ''ဧဝံ ဗုဒ္ဓံ သရန္တာနံ, ဓမ္မံ သင်္ဃဉ္စ ဘိက္ခဝေါ။ ဘယံ ဝါ ဆမ္ဘိတတ္တံ ဝါ, လောမဟံသော န ဟေဿတီ''တိ (သံ. နိ. ၁.၂၄၉) စ ဝစနတောတိ။

တတ္ထ ယဿ သတ္ထုနော ပဏာမံ ကတ္တုကာမော, တဿ ဂုဏဝိသေသဒဿနတ္ထံ **''ကရုဏာ ဝိယာ''**တိ အာဒိမာဟ။ ဂုဏဝိသေသဝါ ဟိ ပဏာမာရဟော ဟောတိ, ပဏာမာရဟေ စ ကတော ပဏာမော ဝုတ္တပ္ပယောဇနသိဒ္ဓိကရော ဝ ဟောတီတိ။ ဘဂဝတော စ ဒေသနာ ဝိနယပိဋကေ ကရုဏာပ္ပဓာနာ, သုတ္တန္တပိဋကေ ပညာကရုဏာပ္ပဓာနာ။ တေနေဝ စ ကာရဏေန ဝိနယပိဋကဿ သံဝဏ္ဏနံ ကရောန္တေန ကရုဏာပ္ပဓာနာ ဘဂဝတော ထောမနာ ကတာ, အာဂမသံဝဏ္ဏနာသု ကရောန္တေန ဥဘယပ္ပဓာနာ, အဘိဓမ္မဒေသနာ ပန ပညာပ္ပဓာနာတိ ကတွာ ပညာပ္ပဓာနမေဝ ထောမနံ ကရောန္တော **''ကရုဏာ ဝိယ သတ္တေသူ''** တိ ကရုဏံ ဥပမာဘာဝေန ဂဟေတွာ ပညာယ ထောမေတိ။

တတ္ထ **ကရုဏာ ဝိယာ**တိ နိဒဿနဝစနမေတံ, ယဿ ယထာ ကရုဏာ သဗ္ဗေသု သတ္တေသု ပဝတ္တိတ္ထ, ဧဝံ သဗ္ဗေသု ဉေယျဓမ္မေသု ပညာပိ ပဝတ္တိတ္ထာတိ အတ္ထော။ **သတ္တေသူ** တိ ဝိသယနိဒဿနမေတံ။ **ပညာ**တိ နိဒဿေတဗ္ဗဓမ္မနိဒဿနံ။ **ယဿာ** တိ တဒဓိဋ္ဌာနပုဂ္ဂလနိဒဿနံ။ **မဟေသိနော**တိ တဗ္ဗိသေသနံ။ **ဉေယျဓမ္မေသူ** တိ ပညာဝိသယနိဒဿနံ။ **သဗ္ဗေသူ** တိ တဗ္ဗိသေသနံ။ **ပဝတ္တိတ္ထာ** တိ ကိရိယာနိဒဿနံ။ **ယထာရုစီ**တိ ဝသီဘာဝနိဒဿနံ။

တတ္ထ ကိရတီတိ **ကရုဏာ,** ပရဒုက္ခံ ဝိက္ခိပတိ အပနေတီတိ အတ္ထော။ ရူပာဒီသု သတ္တာ ဝိသတ္တာတိ **သတ္တာ**။ တဿာ ပန ပညတ္တိယာ ခန္ဓသန္တာနေ နိရုဠှဘာဝတော နိစ္ဆန္ဒရာဂေပိ ''သတ္တာ''တိ ဝုစ္စန္တိ။ ပဇာနာတီတိ **ပညာ,** ယထာသဘာဝံ ပကာရေဟိ ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ အတ္ထော။ **ယဿာ** တိ အနိယမနံ။ ''တဿ ဟာဒေ နမဿိတွာ''တိ ဧတေန နိယမနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **မဟေသီ**တိ မဟန္တေ သီလက္ခန္ဓာဒယော ဧသိ ဂဝေသီတိ မဟေသိ။ ဉာတဗ္ဗာတိ ဉေယျာ, သဘာဝဓာရဏာဒိနာ အတ္ထေန ဓမ္မာ။ တတ္ထ ''ဉေယျာ''တိ ဝစနေန ဓမ္မာနံ အဉေယျတ္တံ ပဋိက္ခိပတိ။ ''ဓမ္မာ''တိ ဝစနေန ဉေယျာနံ သတ္တဇီဝါဒိဘာဝံ ပဋိက္ခိပတိ။ ဉေယျာ စ တေ ဓမ္မာ စာတိ **ဉေယျဓမ္မာ။ သဗ္ဗေသူ** တိ အနဝသေသပရိယာဒာနံ။ တေန အညာတာဘာဝံ ဒဿေတိ။ **ပဝတ္တိတ္ထာ** တိ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ။ **ယထာရုစီ**တိ ယာ ယာ ရုစိ ယထာရုစိ, ရုစီတိ စ ဣစ္ဆာ, ကတ္တုကာမတာ သာ။ ယာ ယာ ပဝတ္တာ တပ္ပဘေဒာ, ယထာ တ ရုစိ တထာ, ရုစိအနုရူပံ ပဝ

တ္တာ ''ယထာရုစိ ပဝတ္တိတ္ထာ''တိ ဝုစ္စတိ။ ယထာ ယထာ တ ရုစိ ပဝတ္တာ, တထာ တထာ ပဝတ္တာ ပညာ ''ယထာ ရုစိ ပဝတ္တိတ္ထာ''တိ ဝုစ္စတိ။

တတ္ထ ဘဂဝတိ ပဝတ္တာဝ ကရုဏာ ဘဂဝတော ပညာယ နိဒ္ဒိသနတ္ထံ ဂဟေတဗ္ဗာ။ သာ ဟိ အသာဓာရဏာ မဟာကရုဏာ, န အညာ။ **ယဿာ** တိ စ ကရုဏာပညာနံ ဥဘိန္နမ္ပိ အာဓာရပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသနံ။ န ဟိ နိရာဓာရာ ကရုဏာ အတ္ထီတိ ''ကရုဏာ''တိ ဝုတ္တေ တဒာဓာရဘူတော ပုဂ္ဂလော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော ဟောတိ, သော စ ဣဓ အညော ဝုတ္တော နတ္ထိ, န စ အာသန္နံ ဝဇ္ဇေတွာ ဒူရဿ ဂဟဏေ ပယောဇနံ အတ္ထီတိ ''ယဿာ''တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌပုဂ္ဂလောဝ ကရုဏာယ အာဓာရော။ တေန ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ ''ယဿ အတ္တနော ကရုဏာ ဝိယ ပညာပိ ပဝတ္တိတ္ထာ''တိ။ ကထံ ပန ကရုဏာ သတ္တေသု ပဝတ္တိတ္ထ ယထာ ပညာပိ ဓမ္မေသု ပဝတ္တိတ္ထာတိ? နိရဝသေသတော ယထာရုစိ စ။ ဘဂဝတော ဟိ ကရုဏာ ကဥ္စိ သတ္တံ အဝဇ္ဇေတွာ သဗ္ဗေသု သတ္တေသု နိရဝသေသေသု ပဝတ္တတိ, ပဝတ္တမာနာ စ ရုစိဝသေန ဧကသ္မိံ အနေကေသု စ အညေဟိ အသာဓာရဏာ ပဝတ္တတိ။ န ဟိ အညေသံ ''မဟောဃပက္ခန္ဒာနံ သတ္တာနံ နတ္ထညော ကောစိ ဩဃာ ဥဒ္ဓတာ အညတ္ရ မယာ''တိ ပဿန္တာနံ ကရုဏောက္ကမနံ ဟောတိ ယထာ ဘဂဝတော တိ။ ပညာပိ ဘဂဝတော သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု နိရဝသေသေသု ပဝတ္တတိ, ပဝတ္တမာနာ စ ဧကသ္မိံ အနေကေသု စ ဓမ္မေသု သဘာဝကိစ္စာဒိဇာနနေန အနာဝရဏာ အသာဓာရဏာ ပဝတ္တတိ ယထာရုစိ, ယထာ စ ပဿန္တဿ ဘဂဝတော ကရုဏာ ယထာရုစိ ပဝတ္တတိ။ တံ သဗ္ဗံ **ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ** မဟာကရုဏာဉာဏဝိဘင်္ဂဝသေန ဇာနိတဗ္ဗံ, ပညာယ စ ယထာရုစိ ပဝတ္တိ သေသာသာဓာရဏဉာဏဝိဘင်္ဂါဒိဝသေန။ ပညာဂဟဏေန စ တီသု ကာလေသု အပ္ပဋိဟတဉာဏံ စတုသစ္စဉာဏံ စတုပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏံ, ကရုဏာဂဟဏေန မဟာကရုဏာသမာပတ္တိဉာဏဿ ဂဟိတတ္တာ တံ ဝဇ္ဇေတွာ အညာနိ အသာဓာရဏဉာဏာနိ စတုဝေသာရဇ္ဇဉာဏံ ဒသဗလာနိ ဆ အဘိညာ စတုစတ္တာလီသ ဉာဏဝတ္ထူနိ သတ္တသတ္တတိ ဉာဏဝတ္ထူနီတိ ဧဝမာဒယော အနေကေ ပညာပ္ပဘေဒာ သင်္ဂယှန္တိ, တသ္မာ တဿာ တဿာ ပညာယ ပဝတ္တိ ဝသေန ယထာရုစိ ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေနာဟ ''ကရုဏာ ဝိယ။ပေ။ ယထာရုစီ''တိ။

တတ္ထ **ကရုဏာ**ဂဟဏေန မဟာဗောဓိယာ မူလံ ဒဿေတိ။ မဟာဒုက္ခသမ္ဗာဓပ္ပဋိပန္နဥ္ဟိ သတ္တနိကာယံ ဒိသွာ ''တဿ နတ္ထညော ကောစိ သရဏံ, အဟမေတံ မုတ္တော မောစေဿာမီ''တိ ကရုဏာယ သဥ္စောဒိတမာနသော အဘိနီဟာရံ ဒီပင်္ကရဿ ဘဂဝတော ပါဒမူလေ ကတွာ ဗောဓိသမ္ဘာရေ သမောဓာနေတွာ အနုပုဗ္ဗေန သမ္ဗောဓိံ ပတွာ တောတိ ကရုဏာ မဟာဗောဓိယာ မူလန္တိ။ **သတ္တေသူ** တိ ဧတေန မဟာဗောဓိယာ ပယောဇနံ ဒဿေတိ။ သတ္တာ ဟိ မဟာဗောဓိံ ပယောဇေန္တိ။ သတ္တသန္တာရဏတ္ထဥ္ဟိ သဗ္ဗညုတာ အဘိပတ္ထိတာ။ ယထာဟ –

> ''ကိံ မေ ဧကေန တိဏ္ဏေန၊ ပုရိသေန ထာမဒဿိနာ။
> သဗ္ဗညုတံ ပာပုဏိတွာ၊ သန္တာရေဿံ သဒေဝက''န္တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂. ၅၆)။

ပညာဂဟဏေန မဟာဗောဓိံ ဒဿေတိ။ သဗ္ဗညုတာယ ဟိ ပဒဋ္ဌာနဘူတံ မဂ္ဂဉာဏံ, မဂ္ဂဉာဏပဒဋ္ဌာနဥ္စ သဗ္ဗညုတညာဏံ ''မဟာဗောဓီ''တိ ဝုစ္စတီတိ။ **ဉေယျေသု ဓမ္မေသု သဗ္ဗေသူ** တိ ဧတေန သန္တာရေတဗ္ဗာနံ သတ္တာနံ အဘိ ဉေယျပရိဉေယျပဟာတဗ္ဗဘာဝေတဗ္ဗသစ္ဆိကာတဗ္ဗေ ခန္ဓာယတနဓာတုသစ္စိန္ဒြိယပဋိစ္စသမုပ္ပာဒသတိပဋ္ဌာနာဒိဘေဒေ ကုသလာဒိဘေဒေ စ သဗ္ဗဓမ္မေ ဒဿေတိ။ **ပဝတ္တိတ္ထ ယထာရုစီ** တိ ဧတေန ပဋိဝေဓပစ္စဝေက္ခဏာပုဗ္ဗဂ်မဒေသနာဉာဏပ္ပဝတ္တိဒီပနေန ပယောဇနသမ္ပတ္တိံ ဒဿေတိ။ သဗ္ဗဓမ္မာနဥ္ဟိ ပဋိဝေဓော ဗောဓိပလ္လင်္ကေ အဟောသိ။ မဂ္ဂဉာဏမေဝ ဟိ တန္တိ။ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏဥ္စ ဝိသေသေန ရတနဃရသတ္တာဟေ အဟောသိ။ ဧဝံ ပဋိဝိဒ္ဓပစ္စဝေက္ခိတာနံ ဓမ္မာနံ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနာဒီသု ဒေသနာဉာဏံ အဟောသိ, ဝိသေသေန စ ပဏ္ဏာကမ္ဗလသိလာယံ သတ္တပ္ပကရဏဒေသနာယန္တိ။ ဒေသနာဉာဏေန စ ဒေသေန္တော ဘဂဝာ သတ္တေသု ဟိတပဋိပတ္တိံ ပဋိပဇ္ဇတီတိ။ ဧတေန သဗ္ဗေန အတ္တဟိတပဋိပတ္တိံ ပရဟိတပဋိပတ္တိဥ္စ ဒဿေတိ။ မဟာဗောဓိဒဿနေန ဟိ အတ္တဟိတပဋိပတ္တိ, ကြတရေဟိပိ ပရဟိတပဋိပတ္တိ ဒဿိတာတိ။ တေန အတ္တဟိတပဋိပန္နာဒီသု စတူသု ပုဂ္ဂလေသု ဘဂဝတော စတုတ္ထ ပုဂ္ဂလဘာဝံ ဒဿေတိ, တေန စ အနုတ္တရဒက္ခိဏေယျဘာဝံ နိရတိသယပဏ္ဏမာရဟဘာဝဥ္စ အတ္တနော စ ကိရိယာ ယ ခေတ္တင်္ဂတဘာဝံ ဒဿေတိ။

တတ္ထ စ **ကရုဏာ**ဂဟဏေန လောကိယေသု မဟဂ္ဂတဘာဝပ္ပတ္တာသာဓာရဏဂုဏာဒီပနတော သဗ္ဗလောကိယဂုဏသမ္ပတ္တိ ဘဂဝတော ဒဿိတာ ဟောတိ, **ပညာ**ဂဟဏေနပိ သဗ္ဗညုတညာဏပဒဋ္ဌာနမဂ္ဂဉာဏဒီပနတော သဗ္ဗလောကုတ္တရဂုဏသမ္ပတ္တိ။ ကရုဏာဝစနေန စ ဥပဂမနံ နိရုပက္ကိလေသံ, ပညာဝစနေန အပဂမနံ ဒဿေတိ။ ဥပဂမနံ ဒဿေန္တော စ လောကေ သဉ္ဇာတသံဝဍ္ဍဘာဝံ ဒဿေတိ, အပဂမနံ ဒဿေန္တော လောကေန အနုပလိတ္တတံ။ ''ကရုဏာဝိယ သတ္တေသု''တိ စ လောကသမညာနုရူပံ ဘဂဝတော ပဝတ္တိံ ဒဿေတိ, ''ဧယ္ယဓမ္မေသု သဗ္ဗေသု ယထာရုစိ ပညာ ပဝတ္တိတ္တာ''တိ ဓေတေန သမညာယ အနတိဓာဝနံ။ သဗ္ဗဓမ္မသဘာဝတနဝဗောဓေ ဟိ သတိ သမညံ အတိဓာဝိတ္ဝာ ''သတ္တော ဇီဝေ အတ္ထိ''တိ ပရာမသနံ ဟောတီတိ။ သဗ္ဗေသဥ္စ ဗုဒ္ဓဂုဏာနံ ကရုဏာ အာဒိ တန္နိဒာနဘာဝတော, ပညာ ပရိယောသာနံ တတော ဥတ္တရိကရဏီယာဘာဝတော။ အာဒိပရိယောသာနဒဿနေန စ သဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓဂုဏာ ဒဿိတာဝ ဟောန္တိ။ ကရုဏာဂဟဏေန စ သီလက္ခန္ဓပုဗ္ဗင်္ဂမော သမာဓိက္ခန္ဓော ဒဿိတော ဟောတိ။ ကရုဏာနိဒာနဥ္ဟိ သီလံ တတော ဟဏာတိဟတာဒိဝိရတိပ္ပဝတ္တိတော တဿာ စ ဈာနတ္တယသမ္ပယောဂတော။ ပညာဝစနေန ပညာက္ခန္ဓော။ သီလဥ္စ သဗ္ဗဗုဒ္ဓဂုဏာနံ အာဒိ, သမာဓိ မဇ္ဈံ, ပညာ ပရိယောသာနန္တိ ဧဝမ္ပိ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနကလျာဏာ သဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓဂုဏာ ဒဿိတာ ဟောန္တိ။

၂. ဧဝံ သင်္ခေပေန သဗ္ဗဗုဒ္ဓဂုဏေဟိ ဘဂဝန္တံ ထောမေတွာ ယဿာ သံဝဏ္ဏနံ ကတ္တုကာမော, တာယ အဘိဓမ္မဒေသနာယ အညေဟိ အသာဓာရဏာယ ထောမေတုံ **''ဒယာယ တာယာ''**တိအာဒိမာဟ။ တဿာ ပန ဒေသနာယ နိဒာနဥ္စ သမုဋ္ဌာနဥ္စ ဒဿေတုံ **''ဒယာယ တာယာ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ နိဒာနဥ္စ ဒုဝိဓံ အဗ္ဘန္တရံ ဗာဟိရဥ္စာတိ။ အဗ္ဘန္တရံ ကရုဏာ, ဗာဟိရံ ဒေသကာလာဒိ။ သမုဋ္ဌာနံ ဒေသနာပညာ။ တတ္ထ အဗ္ဘန္တရနိဒာနံ ဒဿေန္တော **''ဒယာယ တာယ သတ္တေသု, သမုဿာဟိတမာနသော''**တိ အာဟ။ တတ္ထ **ဒယာ**တိ ကရုဏာ အဓိပ္ပေတာ။ တာယ ဟိ သမုဿာဟိတော အဘိဓမ္မကထာမဂ္ဂံ သမ္ပဝတ္တယီတိ။ **တာယာ**တိ အယံ **တ**-သဒ္ဒော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဿ ပဋိနိဒ္ဒေသော ဟောတိ။

ပုရိမကထာယ စ ပဓာနဘာဝေန ပညာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ, တဗ္ဗိသေသနဘာဝေန ကရုဏာ။ သာ ဟိ တဿာ နိဒဿနဘူတာ အပ္ပဓာနာ တံ ဝိသေသေတွာ ဝိနိဝတ္တာ, တသ္မာ ''တာယာ''တိ ပဋိနိဒ္ဒေသံ နာရဟတိ။ ယာ စ ပဓာနဘူတာ ပညာ, သာ ဒေသနာယ သမုဋ္ဌာနံ, န သမုဿာဟိနီတိ တဿာ စ ပဋိနိဒ္ဒေသော န ယုတ္တောတိ? ပညာယ တာဝ ပဋိနိဒ္ဒေသော န ယုတ္တောတိ သုဝုတ္တမေတံ, ကရုဏာယ ပန ပဋိနိဒ္ဒေသော နော န ယုတ္တော ''ဒယာယ တာယာ''တိ ဒွိန္နံ ပဒါနံ သမာနာဓိကရဏဘာဝတော။ သမာနာဓိကရဏာနဥ္ဟိ ဒွိန္နံ ပဒါနံ ရူပက္ခန္ဓာဒီနံ ဝိယ ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝေ ဟောတိ။ ရူပ-သဒ္ဒေ ဟိ အညက္ခန္ဓနိဝတ္တနတ္ထံ ဝုစ္စမာနော ဝိသေသနံ ဟောတိ, ခန္ဓ-သဒ္ဒော စ နိဝတ္တေတဗ္ဗဂဟေတဗ္ဗသာဓာရဏဝစနဘာဝတော ဝိသေသိတဗ္ဗော, ဧဝမိဓာပိ ''ဒယာယ တာယာ''တိ ဒွိန္နံ ပဒါနံ ဧကဝိဘတ္တိယုတ္တာနံ သမာနာဓိကရဏဘာဝတော ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝေ ဟောတိ။ တတ္ထ ဒယာ သမုဿာဟိနီတိ ပဓာနာ, နိဝတ္တေတဗ္ဗဂဟေတဗ္ဗသာဓာရဏဝစနဥ္စဒံ။ တသ္မာ ''ဒယာယာ''တိ ဝိသေသိတဗ္ဗဝစနမေတံ, တဿ စ ယထာ ဝိသေသနံ ဟောတိ ''တာယာ''တိ ဣဒံ ဝစနံ, တထာ တဿ ပဋိနိဒ္ဒေသဘာဝေ ယောဇေတဗ္ဗော။ န ဟိ ပညာပဋိနိဒ္ဒေသဘာဝေ ဒယာဝိသေသနံ တ-သဒ္ဒော ဟောတိ, ကရုဏာပဋိနိဒ္ဒေသဘာဝေ စ ဟောတီတိ။ ပဓာနဥ္စ ပညံ ဝဇ္ဇေတွာ ''ဒယာယာ''တိ ဓေတေန သမ္ဗဇ္ဈမာနော ''တာယာ''တိ အယံ တ-သဒ္ဒော အပ္ပဓာနာယ ကရုဏာယ ပဋိနိဒ္ဒေသော ဘဝိတုမရဟတိ။ အယမေတ္ထ အတ္ထော – ယာယ ဒယာယ သမုဿာဟိတော, န သာ ယာ ကာစိ, သဗ္ဗညုတညာဏဿ ပန နိဒဿနဘူတာ မဟာကရုဏာ, တာယ သမုဿာဟိတောတိ။

ကထံ ပန ကရုဏာ ''ဒယာ''တိ ဉာတဗ္ဗာ, နနု ဝုတ္တံ ''ဒယာပန္နော''တိ ဧတဿ အဋ္ဌကထာယံ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၈) ''မေတ္တစိတ္တတံ အာပန္နော''တိ, တသ္မာ ဒယာ မေတ္တာတိ ယုဇ္ဇေယျ, န ကရုဏာတိ? ယဒိ ဧဝံ ''အဒယာပန္နော''တိ ဧတဿ အဋ္ဌကထာယံ ''နိက္ကရုဏတံ အာပန္နော''တိ ဝုတ္တတ္တာ ဒယာ မေတ္တာတိ စ န ယုဇ္ဇေယျ, တသ္မာ ဒယာ-သဒ္ဒော ယတ္ထ ယတ္ထ ပဝတ္တတိ, တတ္ထ တတ္ထ အဓိပ္ပာယဝသေန ယောဇေတဗ္ဗော။ ဒယာ-သဒ္ဒော ဟိ အနုရက္ခဏတ္ထံ အန္တောနီတံ ကတွာ ပဝတ္တမာနော မေတ္တာယ စ ကရုဏာယ စ ပဝတ္တတီတိ နော န ယုဇ္ဇတိ။ ဧဝဉ္ဟိ အဋ္ဌကထာနံ အဝိရောဓော ဟောတီတိ။ ကရုဏာ စ ဒေသနာယ နိဒာနဘာဝေန ဝုတ္တာ, န မေတ္တာ ''အစ္စန္တမေဝ ဟိ တံ သမယံ ဘဂဝ ကရုဏာဝိဟာရေန ဝိဟာသီ''တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁ မူလပရိယာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ; သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၁; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၁) ဧဝမာဒီသု, တသ္မာ ဣဓ ကရုဏာဝ ဒယာဝစနေန ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာ ဟိ သမုဿာဟိနီ, န မေတ္တာ, မေတ္တာ ပန ပညာဂတိကပဝတ္တိနီ ဟောတီတိ။

“သတ္တေသူ”တိ ကသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တံ, နနု “တာယာ”တိ ဧတေန ဝစနေန သတ္တဝိသယာ ကရုဏာ ဂဟိတာတိ? နော န ဂဟိတာ, ပုရိမကထာယ ပန “သတ္တေသု ကရုဏာ ယထာရုစိ ပဝတ္တိတ္ထာ”တိ သပ္ပဒေသသတ္တဝိသယာ နိပ္ပဒေသ သတ္တဝိသယာ စ သဗ္ဗာ ဝုတ္တာ, ဣဓ ပန နိပ္ပဒေသသတ္တဝိသယတံ ဂဟေတုံ “သတ္တေသူ”တိ နိပ္ပဒေသသတ္တဝိသယ ဘူတာ ဒဿိတာ။ တေန သဗ္ဗသတ္တဝိသယာယ ကရုဏာယ သမုဿာဟိတော အဘိဓမ္မကထာမဂ္ဂံ ဒေဝတာနံ သမ္ပဝတ္တ ယိ, န ဒေဝဝိသယာယ ဧဝ, တသ္မာ သဗ္ဗသတ္တဟိတတ္ထံ အဘိဓမ္မကထာမဂ္ဂံ ဒေဝတာနံ သမ္ပဝတ္တယိ, န ဒေဝတာနံယေဝ အ တ္ထာယာတိ အယမတ္ထော ဒဿိတော ဝ ဟောတိ။ အထ တ “သတ္တေသူ”တိ ဣဒံ န ဒယာယ အာလမ္ဗနနိဒဿနံ, သမုဿာဟနဝိသယော ပန ဧတေန ဒဿိတော။ အဘိဓမ္မကထာမဂ္ဂပ္ပဝတ္တနတ္ထဥ္ဟိ ဘဂဝတ ကရုဏာယ န ဒေဝေ သုယေဝ သမုဿာဟိတော , သဗ္ဗဗောဓနေယျေသု ပန သတ္တေသု သမုဿာဟိတော သဗ္ဗေသံ အတ္ထာယ ပဝတ္တတတ္တာ, တသ္မာ **သတ္တေသု သမုဿာဟိတမာနသော** တိ သတ္တေသု ဝိသယဘူတေသု နိမိတ္တဘူတေသု တ သမု ဿာဟိတမာနသော ဥယျောဇိတစိတ္တောတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဧဝံ အဗ္ဘန္တရနိဒါနံ ဒဿေတွာ ဗာဟိရနိဒါနံ ဒဿေန္တော **“ပါဒ္ဒိဟီရာဝသာနမ္ဟီ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယသ္မိံ ကာလေ ဘဂဝတာ အဘိဓမ္မကထာမဂ္ဂေါ ပဝတ္တိတော, တံ ဒဿေတုံ **“ပါဒ္ဒိဟီရာဝသာနမ္ဟိ ဝသန္တော”** တိ ဝု တ္တံ။ “အဝသာနမ္ဟိ ဝသန္တော တိဒသာလယေ”တိ ဝစနတော ယဿာဝသာနမ္ဟိ တိဒသာလယေ ဝသိ, တံ ကဏ္ဍမ္ဗ မူလေ ကတံ ယမကပါဒ္ဒိဟာရိယံ ဣဓ **“ပါဒ္ဒိဟီရ”**န္တိ ဝုတ္တံ, န ဗောဓိမူလာဒီသု ကတံ ပါဒ္ဒိဟာရိယံ, နာပိ အာဒေသနာနု သာသနိယောတိ ဝိညာယတိ, ပါကဋတ္တာ စ အာသန္နတ္တာ စ တဒေဝ ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပါဒ္ဒိဟာရိယပဒဿ ဝစန တ္ထံ (ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၁; ဣတိဝု. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) “ပဋိပက္ခဟရဏတော ရာဂါဒိကိလေသာပနယနတော ပါဒ္ဒိဟာရိယ”န္ တိ ဝဒန္တိ, ဘဂဝတော ပန ပဋိပက္ခာ ရာဂါဒယော န သန္တိ ယေ ဟရိတဗ္ဗာ။ ပုထုဇ္ဇနာနမ္ပိ ဟိ ဝိဂတုပက္ကိလေသေ အဋ္ဌင်္ဂုဏသမန္နာဂတေ စိတ္တေ ဟတပဋိပက္ခေ ဣဒ္ဓိဝိဓံ ပဝတ္တတိ, တသ္မာ တတ္ထ ပဝတ္တဝောဟာရေန စ န သက္ကာ ဣဓ “ပါဒ္ဒိဟာရိယ”န္တိ ဝတ္တုံ။ သစေ ပန မဟာကာရုဏိကဿ ဘဂဝတော ဝေနေယျဂတာ စ ကိလေသာ ပ ဋိပက္ခာ, တေသံ ဟရဏတော **“ပါဒ္ဒိဟာရိယ”**န္တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ သတိ ယုတ္တမေတံ။ အထ တ ဘဂဝတော စ သာသနဿ သ စ ပဋိပက္ခာ တိတ္ထိယာ, တေသံ ဟရဏတော ပါဒ္ဒိဟာရိယံ။ တေ ဟိ ဒိဋ္ဌိဟရဏဝသေန ဒိဋ္ဌိပ္ပကာသနေ အသမတ္ထ ဘာဝေန စ ဣဒ္ဓိအာဒေသနာနုသာသနီဟိ ဟရိတာ အပနီတာ ဟောန္တီတိ။ အထ တ **ပဋိ**တိ အယံ သဒ္ဒော “ပစ္ဆာ”တိ ဧ တဿ အတ္ထံ ဗောဓေတိ “တသ္မိံ ပဋိပဝိဋ္ဌမ္ဟိ, အညော အာဂဉ္ဆိ ဗြာဟ္မဏော”တိအာဒီသု (သု. နိ. ၉၈၅; စူဠနိ. ပ ရာယနဝဂ္ဂ, ဝတ္ထုကထာ ၄) ဝိယ, တသ္မာ သမာဟိတေ စိတ္တေ ဝိဂတုပက္ကိလေသေ စ ကတကိစ္စေန ပစ္ဆာ ဟရိတ ဗ္ဗံ ပဝတ္တေတဗ္ဗန္တိ ပဋိဟာရိယံ, အတ္တနော တ ဥပက္ကိလေသေသု စတုတ္ထဇ္ဈာနမဂ္ဂေဟိ ဟရိတေသု ပစ္ဆာ ဟရ ဏံ ပဋိဟာရိယံ, ဣဒ္ဓိအာဒေသနာနုသာသနိယော စ ဝိဂတုပက္ကိလေသေန ကတကိစ္စေန စ သတ္တဟိတတ္ထံ ပုန ပဝတ္ တေတဗ္ဗာ, ဟရိတေသု စ အတ္တနော ဥပက္ကိလေသေသု ပရသတ္တာနံ ဥပက္ကိလေသဟရဏာနိ ဟောန္တီတိ ပဋိဟာရိ ယာနိ ဘဝန္တိ, ပဋိဟာရိယမေဝ **ပါဋိဟာရိယံ**။ ပဋိဟာရိယေ ဝါ ဣဒ္ဓိအာဒေသနာနုသာသနိသမုဒါယေ ဘဝံ ဧကေကံ **ပါဋိ ဟာရိယ**န္တိ ဝုစ္စတိ။ ပဋိဟာရိယံ တ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ မဂ္ဂေါ စ ပဋိပက္ခဟရဏတော, တတ္ထ ဇာတံ, တသ္မိံ ဝါ နိမိတ္တ ဘူတေ, တတော ဝါ အာဂတန္တိ **ပါဋိဟာရိယံ**။ ပါဋိဟာရိယမေဝ ဣဓ “ပါဒ္ဒိဟီရ”န္တိ ဝုတ္တံ။ **အဝသာနမ္ဟိ ဝသန္ တော**တိ ဧတေဟိ ကာလံ နိဒဿေတိ။ ပါဒ္ဒိဟီရကရဏာဝသာနေန ဟိ တိဒသာလယတသေန စ ပရိစ္ဆိန္နော အဘိဓမ္မက ထာမဂ္ဂပ္ပဝတ္တနဿ ကာလောတိ ။ **တိဒသာလယေ**တိ ဒေသံ နိဒဿေတိ။ သော ဟိ အဘိဓမ္မကထာမဂ္ဂပ္ပဝတ္တန ဿ ဒေသော တတ္ထ ဝသန္တေန ပဝတ္တိတတ္တာတိ။

၃. တတ္ထာပိ ဒေသဝိသေသဒဿနတ္ထံ **“ပါရိစ္ဆတ္တကမူလမ္ဟီ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ယုဂန္ဓရေ**တိ သီတပဗ္ဗ တေသု ဝဏ္ဏော ဒွေဝစတ္တာလီသယောဇနသဟဿုဗ္ဗေဓော, အာဒိစ္စော စ တဒုဗ္ဗေဓမဂ္ဂစာရီ, သော သတိ သမ္ဘဝေ ယထာ ယုဂန္ဓရေ သောဘေယျ, ဧဝံ သောဘမာနော နိသိန္နောတိ အတ္ထော။

၄-၅. ဣဒ္ဓိ ပုဂ္ဂလေ ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကေ အပဒိသန္တော **“စက္ကဝါဠသဟဿေဟိ”** တိအာဒိမာဟ။ **သဗ္ဗသော**တိ သမန္တတော အာဂမ္မ သဗ္ဗေဟိ ဒိသာဘာဂေဟိ, သန္နိဝေသဝသေန တ သမန္တတော သန္နိဝိဋ္ဌေဟိ ဒသဟိ စက္ကဝါ ဠသဟဿေဟီတိ အဓိပ္ပာယော, န သဗ္ဗသော စက္ကဝါဠသဟဿေဟိ ဒသဟိ ဒသဟီတိ။ ဧဝံ သတိ စတ္တာလီသစက္ ကဝါဠသဟဿေဟိ အဓိကေဟိ တ အာဂမနံ ဝုတ္တံ သိယာ, န စေတံ အဓိပ္ပေတန္တိ။ သမန္တတော သန္နိသိန္နေနာတိ တ ယောဇေတဗ္ဗံ။ သမံ, သမ္မာ တ နိသိန္နေန **သန္နိသိန္နေန,** အညမညံ အဗျာဗာဓေတွာ ဘဂဝတိ ကရဝံ ကတွာ သော

တံ ဩဒဟိတ္ဝာ နိသဇ္ဇာဒေသေ ဝဋ္ဋိတဗ္ဗေ ဝဋ္ဋေတ္ဝာ နိသိန္နေနာတိ အတ္ထော။ မာတရံ ပမုခံ ကတ္ဝာ သန္နိသိန္နေန ဒေဝတာနံ ဂဏေန ပရိဝါရိတောတိ ဝါ, မာတရံ ပမုခံ ကတ္ဝာ အဘိဓမ္မကထာမဂ္ဂံ သမ္ပဝတ္တယီတိ ဝါ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

ဣဒါနိ ဒေသနာယ သမုဋ္ဌာနံ ဒဿေန္တော **"တဿာ ပဉ္ဉာယ တေဇသာ"** တိ အာဟ။ ယာ သာ အာဒိမ္ဟိ ကရုဏာယ ဥပမိတာ သဗ္ဗဉ္ဉုတ္ဉာဏမ္မာနံ ယထာသဘာဝဇာနနသမတ္ထာ, တေသံ ဒေသေတဗ္ဗပ္ပကာရဇာနနသမတ္ထာ, ဗောဓေတဗ္ဗပုဂ္ဂလာနံ အာသယာနုသယာဓိမုတ္တိယာဒိဝိဘာဝနသမတ္ထာ စ ပညာ, တဿာ စ ယထာဝုတ္တဖလယောဂတောတိ အတ္ထော။ တေန သဗ္ဗညုတညာဏမေဝ အဘိဓမ္မကထာယ သမုဋ္ဌာနဘာဝေ သမတ္ထံ, နာညန္တိ ဣမမတ္ထံ ဒီပေန္တော အဘိဓမ္မကထာယ အသာဓာရဏဘာဝံ ဒဿေတိ။ **မဂ္ဂေ** တိ ဥပာယော။ ခန္ဓာယတနာဒီနံ ကုသလာဒီနဉ္စ ဓမ္မာနံ အဝဗောဓဿ, သစ္စပ္ပဋိဝေဓဿ ဝါ ဥပါယဘာဝတော **"အဘိဓမ္မကထာမဂ္ဂေ"** တိ ဝုတ္တော။ ပဗန္ဓော ဝါ ''မဂ္ဂေ''တိ ဝုစ္စတိ။ သော ဟိ ဒီဃတ္တာ မဂ္ဂေ ဝိယာတိ **မဂ္ဂေ,** တသ္မာ အဘိဓမ္မကထာပဗန္ဓော **"အဘိဓမ္မကထာမဂ္ဂေ"**တိ ဝုတ္တော။ **ဒေဝတာနံ ဂဏေန ပရိဝါရိတော**တိ ဝတ္ဝာ ပုန **ဒေဝါနန္တိ** ဝစနံ တေသံ ဂဟဏသမတ္ထတံ ဒီပေတိ။ န ဟိ အသမတ္ထာနံ ဘဂဝါ ဒေသေတီတိ။

၆. ဇဝံ ကရုဏာပညာမုခေဟိ ဂုဏေဟိ ဘဂဝတော အဘိဓမ္မကထာမဂ္ဂပ္ပဝတ္တနေန စ ဟိတပ္ပဋိပတ္တိယာ ပရမပဏ္ဏာမာရဟတံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အဓိပ္ပေတံ ပဏာမံ ကရောန္တော အာဟ **"တဿ ပါဒေ နမဿိတွာ"** တိ။ ဘဂဝတော ထောမနေနေဝ စ ဓမ္မဿ သ္ဝာက္ခာတတာ သံဃဿ စ သုပ္ပဋိပန္နတာ ဒဿိတာ ဟောတိ တပ္ပဘဝဿ အနုညထာဘာဝတော, တသ္မာ ပဏာမာရဟံ တဉ္စ ရတနဒ္ဝယံ ပဏမန္တော **"သဒ္ဓမ္မဉ္စဿ။ပေ။ စဉ္စလိ"** န္တိ အာဟ။ တတ္ထ ယသ္မာ ဗုဒ္ဓေ ''သဒေဝကေ လောကေ တထာဂတော ဝန္ဒနီယော''တိ, သင်္ဃော စ ''သုပ္ပဋိပန္နော။ပေ။ အဉ္စလိကရဏီယော''တိ (အ. နိ. ၆.၁၀) ဝုတ္တော, တသ္မာ **"တဿ ပါဒေ နမဿိတွာ, ကတွာ သံဃဿ စဉ္စလိ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ ဓမ္မော ပန သ္ဝာက္ခာတတာဒိဂုဏယုတ္တော တထာနုဿရဏေန ပူဇေတဗ္ဗော ဟောတိ ''တမေဝ ဓမ္မံ သက္ကတွာ ဂရုံကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရေယျံ''န္တိ (သံ. နိ. ၁.၁၇၃; အ. နိ. ၄.၂၁) ဝစနတော, ကာယဝါစာစိတ္တေဟိ သဗ္ဗထာ ပူဇေတဗ္ဗော, တသ္မာ **"သဒ္ဓမ္မဉ္စဿ ပူဇေတွာ"** တိ ဝုတ္တံ။ **သိရီမတော**တိ ဧတ္ထ **သိရီ**တိ ပညာ ပုညာနံ အဓိဝစနန္တိ ဝဒန္တိ။ အထ ဝါ ပုညနိဗ္ဗတ္တာ သရီရသောဘဂ္ဂါဒိသမ္ပတ္တိ ကတပုညေ နိဿယတိ, ကတပုညေ ဟိ ဝါ နိဿီယတီတိ ''သိရီ''တိ ဝုစ္စတိ, သာ စ အတိသယဝတီ ဘဂဝတော အတ္ထီတိ သိရီမာ, ဘဂဝါ, တဿ **သိရီမတော**။

၇. **နိပစ္စကာရဿာ** တိ ပဏာမကိရိယာယ။ **အာနုဘာဝေနာ**တိ ဗလေန။ **သောသေတွာ**တိ သုက္ခာပေတွာ အန္တရာယပေတွာ အတ္ထံ ပကာသယိဿာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အန္တရာယေ** တိ အတ္ထပ္ပကာသနဿ ဥပဃာတကေ။ **အသေသတော**တိ နိဿေသေ သကလေ။

၈. ဣဒါနိ အဘိဓမ္မဿ ဂမ္ဘီရတ္တတ္တာ အတ္ထပ္ပကာသနဿ ဒုက္ကရဘာဝံ ဒီပေတုံ **"ဝိသုဒ္ဓါစာရသီလေနာ"**တိအာဒိနာ အဘိယာစနံ ဒဿေတိ။ ထုလ္လစ္စယာဒိဝိသုဒ္ဓိယာ **ဝိသုဒ္ဓါစာရော,** ပာရာဇိကသင်္ဃာဒိသေသဝိသုဒ္ဓိယာ **ဝိသုဒ္ဓသီလော** ။ စာရိတ္တဝါရိတ္တဝိသုဒ္ဓိယာ ဝါ **ဝိသုဒ္ဓါစာရသီလော,** တေန။ **သက္ကစ္စ** န္တိ စိတ္တီကတွာ။ **အဘိယာစိတော**တိ အဘိမုခံ ယာစိတော။ တေန အနာဒရိယံ အတ္ထပ္ပကာသနေ ကာတုံ အသက္ကုဏေယျံ ဒဿေတိ။

၉. ဣဒါနိ ယဿ အတ္ထံ ပကာသေတုကာမော, တံ ဒဿေတုံ **"ယံ ဒေဝဒေဝေါ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယ**န္တိ အဘိဓမ္မံ။ **ဒေဝဒေဝေါ**တိ ဝိသုဒ္ဓိသမ္မုတိဥပပတ္တိဒေဝါနံ ဒေဝေါ။ လောကေ ဟိ ယေ ''သရဏံ ပရာယဏ''န္တိ ဂန္တဗ္ဗာ ဂတိဘူတာ, တေ ''ဒေဝ''တိ ဝုစ္စန္တိ, ဘဂဝါ စ သဗ္ဗဒေဝါနံ ဂတိဘူတောတိ ။ **နယတော**တိ သင်္ခေပတော။ **သမာဓိကထဉ္စ**ီတိ သမ္မာ အာဓိက္ခိ ယထာ ထေရော ဗုဇ္ဈတိ။ ဝေနေယျသတ္တေ ဝိနေတီတိ **ဝိနာယကော,** နာယကဝိရဟိတော ဝါ, သယမ္ဘူတိ အတ္ထော။

၁၀-၁၂. ယဋ္ဌာ တိ ယဋ္ဌ အဘိဓမ္မံ ဘိက္ခုနံ ပယိရုပါသိတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပယိရုပါသိ**တိ ကထေသိ။ **ဣတိ**တိ ဣမိနာ အနန္တရမေန။ ''ယော ဓာရိတော''တိ **ယ**န္တိ ဥပယောဂဝသေန ဝုတ္တော ယံ-သဒ္ဒော **ဓာရိတော**တိ ပစ္စတ္တေန သမ္ဗန္ဓမာနော ပစ္စတ္တဝသေန ပရိဏာမတိ, တသ္မာ ယော ဓာရိတော, ယော စ သင်္ဂီတော, တဿ အတ္ထံ ပကာသယိဿာမီတိ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ ဝေဒေန ပညာယ ဉာဏ်ပတိ ပဝတ္တတီတိ **ဝေဒေဟော,** တေန မုနိနာ။ **အဘိဏှဟသော** တိ ဗဟုသော။ **အဘိဓမ္မဿာ** တိ ဧတံ ''အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ''တိ ဧတေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဣအနိ ယော အတ္ထပ္ပ ပကာသနဿ နိဿယော, တံ ဒဿေတုံ **''အာဒိတော''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အာဒိတော**တိ အာဒိမ္ဟိ ပဌမသင်္ဂီတိ ယံ။

၁၃. ယာ အဋ္ဌကထာ သင်္ဂီတာ, ကဿ ပန သာ အဋ္ဌကထာတိ? အညဿ ဝုတ္တဿ အဘာဝတ ''ယဿ အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ''တိ ဝုတ္တံ, အဓိကာရဝသေန ''တဿ အဘိဓမ္မဿာ''တိ ဝိညာယတိ။ **သင်္ဂီတာ** တိ အတ္ထံ ပကာသေတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနေ ''အယံ ဧတဿ အတ္ထော, အယံ ဧတဿ အတ္ထော''တိ သင်္ဂဟေတွာ ဝုတ္တာ, ပစ္ဆာပိ စ ဒုတိယတတိယသင်္ဂီတီသု **အနုသင်္ဂီတာ** ။

၁၄-၁၆. အဘိသင်္ခတာ တိ ရစိတာ။ **တတော**တိ အဋ္ဌကထာတော။ **တန္တိနယာနုဂ** န္တိ တန္တိဂတိံ အနုဂတံ။ **ဘာသန္** တိ မာဂဓဘာသံ။ **နိကာယန္တရလဒ္ဓိဟိ** တိ အန္တရန္တရာ အနုပ္ပဝေသိတာဟိ။ **အသမ္မိဿ** န္တိ အတေကိဏ္ဏံ။ **အနာကုလ**န္တိ သနိကာယေပိ အနာဝိလံ ပရိစ္ဆိန္နံ။ အသမ္မိဿော အနာကုလော စ ယော မဟာဝိဟာရဝါသီနံ အတ္ထဝိနိစ္ဆယော, တံ ဒီပယန္တော အတ္ထံ ပကာသယိဿာမီတိ ။ ဧတေန **တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရာ** ဒီဟိ ဝုတ္တော ထေရဝါဒောပိ သင်္ဂဟိတော ဟောတိ။ အထ တ တမ္ဗပဏ္ဏိဘာသံ အပနေတွာ မာဂဓဘာသဋ္ဌ အာရောပေတွာ ပကာသိယမာနော ယော အဘိဓမ္မဿ အတ္ထော အသမ္မိဿော အနာကုလောယေဝ စ ဟောတိ မဟာဝိဟာရဝါသီနဋ္ဌ ဝိနိစ္ဆယဘူ တော, တံ အတ္ထံ ''ဧသော မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဝိနိစ္ဆယော''တိ ဒီပယန္တော ပကာသယိဿာမိ။ တပ္ပကာသနေနေဝ ဟိ သော တထာ ဒီပိတော ဟောတီတိ။

၁၇. တောသယန္တော ဝိစက္ခဏေ တိ ဝိစက္ခဏေ တောသယန္တော ဂဟေတဗ္ဗံ ဂဟေတွာတနာတိ ဧဝံ ယောဇေတွာ တ ''ဂဟေတဗ္ဗဋ္ဌာနေယေဝ ဂဟိတံ သုဋ္ဌု ကတ''န္တိ ဧဝံ တောသယန္တောတိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ သတိ ဂဟေတဗ္ဗ ဂ္ဂဟဏေနေဝ တောသနံ ကတံ, န အညေန အတ္ထပ္ပကာသနေနာတိ ဧတံ အာပဇ္ဇေယျ။ တောသယန္တော အတ္ထံ ပကာသယိဿာမီတိ ဧဝံ ပန ယောဇနာယ သတိ ဂဟေတဗ္ဗဂ္ဂဟဏံ အညဋ္ဌ သဗ္ဗံ အတ္ထပ္ပကာသနံ ဟောတီတိ သဗ္ဗေန တေန တောသနံ ကတံ ဟောတိ, တသ္မာ တောသယန္တော အတ္ထံ ပကာသယိဿာမီတိ ယုတ္တံ ရူပံ။

၁၈-၂၀. ဣအနိ ယံ အတ္ထပ္ပကာသနံ ကတ္တုကာမော, တဿ မဟတ္တံ ပရိဟရိတုံ **''ကမ္မဋ္ဌာနာနိ''** တိအာဒိမာဟ။ **အတ္ထဝဏ္ဏန** န္တိ ဧတ္ထ ဝဏ္ဏနာ နာမ ဝိဝရိတွာ ဝိတ္ထာရေတွာ ဝစနံ။ **ဣတိ**တိ ''အပနေတွာ တတော ဘာသ''န္တိ ဧဝမာဒိနာ ယထာဒဿိတပ္ပကာရေန။ ဣတိ သောတူနံ ဥဿာဟုပ္ပာဒနဿ ဟေတုံ ဒဿေတိ။ **အဘိဓမ္မကထ**န္တိ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထံ။ **နိသာမေထာ**တိ သုဏာထ။ ဣအနိ အဝဿံ အယံ သောတဗ္ဗာယေဝာတိ ဒဿေတုံ ဥဿာဟေန္တော အာဟ **''ဒုလ္လဘာ ဟိ အယံ ကထာ''** တိ။

ဝီသတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဒါနကထာဝဏ္ဏနာ

အဋ္ဌသာလိနိ တာဝ ဝဏ္ဏေန္တေဟိ အာစရိယေဟိ တဿာ သန္နိဝေသော ဝိဘာဝေတဗ္ဗော။ တသ္မာ ဣဒံ ဝုစ္စတိ –

''ဝစနတ္ထော ပရိစ္ဆေဒော၊ သန္နိဝေသော စ ဟဋ္ဌိယာ။
သာဂရေဟိ တထာ စိန္တာ၊ ဒေသနာဟိ ဂမ္ဘီရတာ။

''ဒေသနာယ သရီရဿ၊ ပဝတ္တိဂ္ဂဟဏံ တထာ။

ထေရဿ တစနာမဂ္ဂ-တပ္ပဘာဝိတတာပိ စ။

‘‘ပဋ္ဌိဝေဓာ တထာ ဗုဒ္ဓ-ဝစနာဒီဟိ အာဒိတော။
အာဘိဓမ္မိကဘာဝဿ၊ သာဓနံ သဗ္ဗဒဿိနော။

‘‘ဝိနယေနာထ ကေသိဂ္ဂ-သုတ္တေန စ မဟေသိနာ။
ဘာသိတတ္တဿ သံသိဒ္ဓိ၊ နိဒာနေန စ ဒီပိတာ။

‘‘ပကာသေတ္ဝာ ဣမံ သဗ္ဗံ၊ ပဋ္ဌိညာတကထာ ကတာ။
အဋ္ဌသာလိနိယာ ဧတံ၊ သန္နိဝေသံ ဝိဘာဝယေ’’တိ။

ဝစနတ္ထဝိဇာနနေန ဝိဒိတာဘိဓမ္မသာမညတ္ထဿ အဘိဓမ္မကထာ ဝုစ္စမာနာ သောဘေယျာတိ အဘိဓမ္မပရိဇာန နမေဝ အာဒိမှိ ယုတ္တရူပန္တိ တဒတ္ထံ ပုစ္ဆတိ **‘‘တတ္ထ ကေနဋ္ဌေန အဘိဓမ္မော’’** တိ။ တတ္ထ **တတ္ထာ** တိ ‘‘အဘိဓမ္မဿ အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ’’တိ ယဒိဒံ ဝုတ္တံ, တသ္မိံ။ ‘‘ယဿ အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ’’တိ ပဋိ ညာတံ, သော အဘိဓမ္မော ကေနဋ္ဌေန အဘိဓမ္မောတိ အတ္ထော။ **တတ္ထာ** တိ တ ‘‘အဘိဓမ္မကထ’’န္တိ ဧတသ္မိံ ဝစနေ ယော အဘိဓမ္မော ဝုတ္တော, သော ကေနဋ္ဌေန အဘိဓမ္မောတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မာတိရေကဓမ္မဝိသေသဋ္ဌေနာ** တိ ဧတ္ထ ဓမ္မော အတိရေကော ဓမ္မာတိရေကော, သုတ္တန္တာဓိကာ ဟဋ္ဌီတိ အတ္ထော။ ဓမ္မော ဝိသေသော ဓမ္မဝိသေသော ဓ မ္မာတိသယော, ဝိစိတ္တာ ဟဋ္ဌီတိ အတ္ထော, ဓမ္မာတိရေကဓမ္မဝိသေသာ ဧဝ အတ္ထော **ဓမ္မာတိရေကဓမ္မဝိသေသဋ္ဌော**။ ဒွိန္နမ္ပိ အတ္ထာနံ အဘိဓမ္မသဒ္ဒဿ အတ္ထဘာဝေန သာမညတော ဧကဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ‘‘အဘိက္ကမန္တိ, အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ’’တိအာဒီသု ဝိယ အတိရေကဝိသေသဋ္ဌဒီပကော အဘိသဒ္ဒော, တသ္မာ အယမ္ပိ ဓမ္မော ဓမ္မာတိရေကဓမ္မဝိသေသဋ္ဌေန ‘‘အဘိဓမ္မော’’တိ ဝုစ္စတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

တတ္ထ သိယာ – ‘‘အဘိက္ကမန္တိ, အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ’’တိ ဧတ္ထ ဓာတုသဒ္ဒဿ ပုရတော ပယုဇ္ဇမာနော အဘိသဒ္ဒော ကိရိယာယ အတိရေကဝိသေသဘာဝဒီပကော ဟောတီတိ ယုတ္တံ ဥပသဂ္ဂဘာဝတော, ဓမ္မသဒ္ဒော ပန န ဓာတုသဒ္ဒောတိ ဧတသ္မာ ပုရတော အဘိသဒ္ဒော ပယောဂမေဝ နာရဟတိ။ အထာပိ ပယုဇ္ဇေယျ, ကိရိယာဝိသေသကာ ဥပသဂ္ဂ, န စ ဓမ္မော ကိရိယာတိ ဓမ္မဿ အတိရေကဝိသေသဘာဝဒီပနံ န ယုတ္တန္တိ? နော န ယုတ္တံ။ အညဿပိ ဟိ ဥပသဂ္ဂဿ အဓာတုသဒ္ဒာ ပုရတော ပယုဇ္ဇမာနဿ အကိရိယာယပိ အတိရေကဝိသေသဘာဝဒီပကဿ ဒဿန တောတိ ဧတမတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ အတိဆတ္တာဒိဥဒာဟရဏံ ဒဿေန္တော အာဟ **‘‘ယထာ’’**တိအာဒိ။ **ဧဝမေတ**တိ ယထာ ဆတ္တာတိရေကဆတ္တဝိသေသာဒိအတ္ထေန အတိဆတ္တာဒယော ဟောန္တိ အတိသဒ္ဒဿ ဥပသဂ္ဂဿ အဓာတုသဒ္ဒ ဿပိ ပုရတော ပယုဇ္ဇမာနဿ အကိရိယာယ စ တဗ္ဘာဝဒီပကတ္တာ, ဧဝမယမ္ပိ ဓမ္မော ဓမ္မာတိရေကဓမ္မဝိသေသဋ္ဌ ေန **‘‘အဘိဓမ္မော’’** တိ ဝုစ္စတိ အဘိ-သဒ္ဒဿ ဥပသဂ္ဂဿ အဓာတုသဒ္ဒဿပိ ပုရတော ပယုဇ္ဇမာနဿ အ ကိရိယာယ စ တဗ္ဘာဝဒီပကတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။

ဧကဒေသေနေဝ ဝိဘတ္တာ တိ ‘‘ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စက္ခန္ဓာ? ရူပက္ခန္ဓော။ပေ.။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော။ ကတ မော စ, ဘိက္ခဝေ, ရူပက္ခန္ဓော? ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာ။ပေ.။ သန္တိကေ တ, အယံ ဝုစ္စတိ ရူပက္ခန္ဓော’’တိဧဝမာဒိနာ (သံ. နိ. ၃.၄၈; ဝိဘ. ၂) ဥဒ္ဒေသနိဒ္ဒေသမတ္တေနေဝ ဝိဘတ္တာ, ‘‘တတ္ထ ကတမံ ရူပံ အတီတ’’န္တိဧဝမာဒိနာ (ဝိဘ. ၃) ပဋိနိဒ္ဒေသဿ အဘိဓမ္မဘာဇနီယဿ ပဉ္ဟပုစ္ဆကဿ စ အဘာဝတော န နိပ္ပဒေသေန။ အဘိဓမ္မံ ပတ္ဝာ ပန။ပေ.။ နိ ပ္ပဒေသတောဝ ဝိဘတ္တာ, တသ္မာ အယမ္ပိ ဓမ္မော ဓမ္မာတိရေကဓမ္မဝိသေသဋ္ဌေန **‘‘အဘိဓမ္မော’’** တိ ဝုစ္စတိ နိပ္ ပဒေသာနံ တိဏ္ဏမ္ပိ နယာနံ အတိရေကဟဋ္ဌိဘာဝတော ဝိသေသဟဋ္ဌိဘာဝတော စာတိ အဓိပ္ပာယော။ သုတ္တန္တေ ဗာဝီ သတိယာ ဣန္ဒြိယာနံ ဧကတော အနာဂတတ္တာ ဣန္ဒြိယဝိဘင်္ဂေ သုတ္တန္တဘာဇနီယံ နတ္ထိ။ ‘‘အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ သမ္ဘဝန္တိ’’တိအာဒိနာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ တဿ တဿ ပစ္စယဓမ္မဿ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မာနံ ပစ္စယဘာဝေ ဥဒ္ဒိဋ္ဌေ, ဥဒ္ဒိဋ္ဌဓမ္မာနဉ္စ ကုသလာဒိဘာဝေ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗော, န စေတ္ထ ‘‘အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာ’’တိ ဧဝံ ဝုတ္ တော ဥဒ္ဒေသော အတ္ထီတိ ပဉ္ဟပုစ္ဆကံ နတ္ထိ။ သုတ္တန္တေ ပဉ္စ သိက္ခာပဒါနိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနိ ဟဏာတိပာတာ ဝေရမဏီတိ အာဒီနိ။ သာ ပန ဝေရမဏီ ယဒိ သဘာဝကိစ္စာဒိဝသေန ဝိဘဇီယေယျ, ‘‘အာရတိ ဝိရတီ’’တိအာဒိနာ အဘိဓမ္မဘာဇနီယ

မေဝ ဟောတိ။ အထာပိ စိတ္တုပ္ပာဒဝသေန ဝိဘဇီယေယ္ယ, တထာပိ အဘိဓမ္မဘာဇနီယမေဝ ဟောတိ။ အညော ပန ဝေရမဏိနံ ဝိဘဇိတဗ္ဗပ္ပကာရော နတ္ထိ, ယေန ပကာရေန သုတ္တန္တဘာဇနီယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ တသ္မာ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ သုတ္တန္တဘာဇနီယံ နတ္ထိ။

ဝစနတ္ထတော အဘိဓမ္မေ ဉာတေ ပရိစ္ဆေဒတော ဉာပေတုံ အာဟ **“ပကရဏပရိစ္ဆေဒတော”**တိအာဒိ။ **ကတိပယာဝ ပဉ္ဟတရာ အဝသေသာ**တိ ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂေ အနာဂတာ ဟုတွာ မဟာဓမ္မဟဒယေ အာဂတာ ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂဝစနဝသေန အဝသေသာ ကတိပယာဝ ပဉ္ဟတရာတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟိတာတိ **“အပုဗ္ဗံ နတ္ထီ”** တိ ဝုတ္တံ။ **အပ္ပမတ္တိကာဝ တန္တိ အဝသေသာ**တိ ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂေ အနာဂန္တွာ မဟာဓမ္မဟဒယေ အာဂတတန္တိတော ယဒိ ပထဝီအာဒီနံ ဝိတ္ထာရကထာ မဟာဓာတုကထာ ရူပကဏ္ဍဓာတုဝိဘင်္ဂါဒီသု, အထ ဓာတုကထာယ ဝိတ္ထာရကထာ ဓာတုကထာယ အနာဂန္တွာ မဟာဓာတုကထာယ အာဂတတန္တိ အပ္ပမတ္တိကာတတိ အဓိပ္ပာယော။

ယံ ပန ဝုတ္တံ “သာဝကဘာသိတတ္တာ ဆဍ္ဍေထ န”န္တိ, တံ ဗုဒ္ဓဘာသိတဘာဝဒဿနေန ပဋိသေဓေတုံ **“သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ဟိ”**တိအာဒိမာဟ။ **စတူသု ပဉ္ဟေသူ**တိ “ဥပလဗ္ဘတိ နုပလဗ္ဘတီ”တိ ပဋိညာယ ဂဟိတာယ ပဋိက္ခေပဂဟဏတ္ထံ “ယော သစ္စိကဋ္ဌော”တိ ဝုတ္တံ သစ္စိကဋ္ဌံ နိဿယံ ကတွာ ဥဟာအယ ပဝတ္တာ ဒွေပိ ပဉ္စကာ ဧကော ပဉ္ဟော, “သဗ္ဗတ္ထာ”တိ သရီရံ သဗ္ဗံ တ ဒေသံ ဥဟာအယ ပဝတ္တာ ဧကော, “သဗ္ဗဒာ”တိ ကာလမုဟာအယ ဧကော, “သဗ္ဗေသူ”တိ ယဒိ ခန္ဓာယတနာဒယော ဂဟိတာ, တေ ဥဟာအယ ပဝတ္တာ, အထ ပန “ယော သစ္စိကဋ္ဌော သဗ္ဗတ္ထ သဗ္ဗဒာ”တိ ဧတေဟိ န ကောစိ သစ္စိကဋ္ဌော ဒေသော ကာလော တ အဂ္ဂဟိတော အတ္ထိ, တေ ပန သာမညဝသေန ဂဟေတွာ အနုယောဂေ ကတော, န ဘေဒဝသေနာတိ ဘေဒဝသေန ဂဟေတွာ အနုယုဉ္ဇိတုံ “သဗ္ဗေသူ”တိ ဝုတ္တာ သစ္စိကဋ္ဌဒေသကာလပ္ပဒေသေ ဥဟာအယ စ ပဝတ္တာ ဧကောတိ ဧတေသု စတူသု။ **ဒွိန္နံ ပဉ္စကာန**န္တိ ဧတ္ထ “ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ။ပေ။ မိစ္ဆာ”တိ ဧကံ, “ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဘတိ။ပေ။ မိစ္ဆာ”တိ (ကထာ. ၁၈) ဧကံ, “တွံ စေ ပန မညသိ။ပေ။ ဣဒံ တေ မိစ္ဆာ”တိ (ကထာ. ၃) ဧကံ, “ဧသေ စေ ဒုန္နိဂ္ဂဟိတော။ပေ။ ဣဒံ တေ မိစ္ဆာ”တိ ဧကံ, “န ဟေဝံ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗေ, တေန ဟိ ယံ နိဂ္ဂဏှာသိ။ပေ။ သုကတာ ပဋိဟဒနာ”တိ (ကထာ. ၁၀) ဧကန္တိ ဧဝံ နိဂ္ဂဟကရဏံ, ပဋိကမ္မကရဏံ, နိဂ္ဂဟဿ သုနိဂ္ဂဟဘာဝံ ဣစ္ဆတော ပဋိညာဌပနေန ပဋိကမ္မဝေဌနံ, ပဋိကမ္မဿ ဒုပ္ပဋိကမ္မဘာဝံ ဣစ္ဆတော တံနိဒဿနေန နိဂ္ဂဟဿ ဒုန္နိဂ္ဂဟဘာဝဒဿနေန နိဂ္ဂဟနိဗ္ဗေဌနံ, အနိဂ္ဂဟဘာဝတရောပနာဒိနာ ဆေဒေတိ အယံ ဧကော ပဉ္စကော, ယော အဋ္ဌကထာယံ အနုလောမပဉ္စကပဋိကမ္မစတုက္ကနိဂ္ဂဟစတုက္ကဥပနယနစတုက္ကနိဂမနစတုက္က နာမေဟိ သကတဒိပုဗ္ဗပက္ခေ အနုလောမပစ္စနီကပဉ္စကောတိ ဝုတ္တော, ပရတဒိပုဗ္ဗပက္ခေ စ ဝေမေဝ ပစ္စနီယာနုလောမပဉ္စကောတိ ဝုတ္တော။ ဧဝံ ဒွေဝ ပဉ္စကာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧဝံ သေသပဉ္ဟေသုပီတိ အဋ္ဌ ပဉ္စကာ **အဋ္ဌမုခာ တဒယုတ္တီ**တိ ဝုတ္တာ။ **ယုတ္တီ** တိ ဥပာယော, တဒဿ ယုတ္တိ **တဒယုတ္တိ,** တဒပ္ပဝတ္တနဿ ဥပာယောတိ အတ္ထော။

အနုလောမပစ္စနီကပဉ္စကေ အာဒိနိဂ္ဂဟံ ဒဿေတွာ ပစ္စနီယာနုလောမပဉ္စကေ စ အာဒိနိဂ္ဂဟမေဝ ဒဿေတွာ မာတိကံ ဒီပေတုံ **“သာ ပနေသာ”**တိအာဒိမာဟ။ **ပုဂ္ဂလော** တိ အတ္တာ သတ္တော ဇီဝေါ။ **ဥပလဗ္ဘတီ** တိ ပညာယ ဥပဂန္တွာ လဗ္ဘတိ။ **သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေနာ** တိ မာယာမရီစိအာဒယော ဝိယ နာဘူတာကာရေန, အနုဿဝါဒီဟိ ဂဟေတဗ္ဗာ ဝိယ န အနုတ္တမတ္ထဘာဝေန, အထ ခော ဘူတေန ဥတ္တမတ္ထဘာဝေန ဥပလဗ္ဘတီတိ ပုစ္ဆတိ။ ဣတရော တာဒိသံ ဣစ္ဆန္တော ပဋိဇာနာတိ။ ပုန ယော သစ္စိကဋ္ဌပရမဋ္ဌေန ဥပလဗ္ဘတိ, သော သစ္စိကဋ္ဌပရမဋ္ဌတော အညော တ အာဓာရော, အညတ္ရ တ တေဟိ, တေသံ တ အာဓာရဘူတော, အနညော တ တတော ရုပ္ပနာဒိသဘာဝတော သပ္ပစ္စယာဒိသဘာဝတော တ ဥပလဗ္ဘမာနော အာပဇ္ဇတီတိ အနုယုဉ္ဇတိ **“ယော သစ္စိကဋ္ဌော။ပေ။ ပရမဋ္ဌေနာ”** တိ။ ဣတရော ပုဂ္ဂလဿ ရူပာဒီဟိ အညတ္တံ အနညတ္တဉ္စ အနိစ္ဆန္တော **“န ဟေဝ”**န္တိ ပဋိက္ခိပတိ။ ပုန သကတဒီ ပဋိညာယ ဧကတ္တာပန္နံ အပ္ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ ပဋိက္ခိပတီတိ ကတွာ နိဂ္ဂဟံ အာရောပေန္တော အာဟ **“အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟ”** န္တိ။ **“ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဘတီ”**တိ ပုဋ္ဌော သကတဒီ ပုဂ္ဂလဒိဋ္ဌိံ ပဋိသေဓေန္တော **“အာမန္တာ”** တိ ပဋိဇာနာတိ။ ပုန ဣတရော ယော သစ္စိကဋ္ဌေန နုပလဗ္ဘတိ ပုဂ္ဂလော, သော သစ္စိကဋ္ဌပရမဋ္ဌတော အညော တ အနညော တ နုပလဗ္ဘတီတိ အာပဇ္ဇတိ အညဿ ပကာရဿ အဘာဝတောတိ အနုယုဉ္ဇတိ **“ယော သစ္စိကဋ္ဌော။ပေ။ ပရမဋ္ဌေနာ”** တိ။ ယသ္မာ ပန ပုဂ္ဂလော သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ နုပလဗ္ဘတိ, တသ္မာ တဿ အညတ္တာနညတ္တာနုယောဂေ အနနုယောဂေ ပုဂ္ဂလလဒ္ဓိံ ပဋိသေဓေန္တဿ အနာပဇ္ဇနတောတိ **“န ဟေဝ”**န္တိ ပဋိက္ခိပတိ။ ဣတရော ပဋိညာယ အာပဇ္ဇနလေသမေဝ ပဿန္တော အဝိပရီတံ အတ္ထံ အသမ္ဗုဇ္ဈန္တောယေဝ နိဂ္ဂဟံ အာရောပေတိ **“အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟ”** န္တိ။

ဣတီတိ ယံ ဒိသွာ မာတိကာ ဌပိတာ, ဧဝံ ဒေသိတတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ယထာ ကိ**န္တိ ယေန ပကာရေန ဗုဒ္ဓဘာ
သိတံ နာမ ဇာတံ, တံ နိဒဿနံ ကိန္တိ အတ္ထော။ **ယတောနိအာန**န္တိ ယံကာရဏာ ဆအဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာယတနာဒိနိအာ
နန္တိ အတ္ထော။ **ပပဉ္စသညာသင်္ခာ** တိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိပပဉ္စသမ္ပယုတ္တာ သညာကောဋ္ဌာသာ။ **သမုအာစရန္တီ** တိ အ
ဇ္ဈာစရန္တိ။ **တ္တေ စေ** တိ ဧတေသု အာယတနာဒီသု တဏှာမာနဒိဋ္ဌီဟိ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗံ အဘိဝဒိတဗ္ဗံ အဇ္ဈောသိတ
ဗ္ဗဉ္စ နတ္ထိ စေ ။ နနု နတ္ထိယေဝ, ကသ္မာ “နတ္ထိ စေ”တိ ဝုတ္တန္တိ? သစ္စံ နတ္ထိ, အပ္ပဟီနာဘိနန္ဒနာဘိဝဒနဇ္ဈောသာနာနံ
ပန ပုထုဇ္ဇနာနံ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗာဒိပ္ပကာရာနိ အာယတနာဒီနိ ဟောန္တီတိ တေသံ န သက္ကာ “နတ္ထီ”တိ ဝတ္တုံ, ပဟီ
နာဘိနန္ဒနာဒီနံ ပန သဗ္ဗထာ နတ္ထီတိ “နတ္ထိ စေ”တိ ဝုတ္တံ။ **ဧသေဝန္တော** တိ အဘိနန္ဒနာဒီနံ နတ္ထိဘာဝကရော မဂ္ဂေ
တပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဘူတံ ဖလံ တ ရာကနုသယာဒီနံ အန္တော အဝသာနံ, အပ္ပဝတ္တီတိ အတ္ထော။

ဇာနံ ဇာနာတီတိ သဗ္ဗညုတညာဏေန ဇာနိတဗ္ဗံ ဇာနာတိ။ န ဟိ ပဒေသဉာဏေ တ ဇာနိတဗ္ဗံ သဗ္ဗံ ဇာနာတီတိ။ **ပဿံ
ပဿတီ**တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုပညာစက္ခုဓမ္မစက္ခုဗုဒ္ဓစက္ခုသမန္တစက္ခုသင်္ခာတေဟိ ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ ပဿိတဗ္ဗံ ပဿတိ။ အထ
တ **ဇာနံ ဇာနာတီ**တိ ယထာ အညေ သဝိပလ္လာသာ ကာမရူပပရိညာတဒိနော ဇာနန္တာပိ ဝိပလ္လာသဝသေန ဇာနန္တိ, န
ဧဝံ ဘဂဝာ , ဘဂဝာ ပန ပဟီနဝိပလ္လာသတ္တာ ဇာနန္တော ဇာနာတိယေဝ, ဒိဋ္ဌိဒဿနဿ စ အဘာဝ ပဿန္တော
ပဿတိယေဝါတိ အတ္ထော။ **စက္ခုဘူတော**တိ ပညာစက္ခုမယတ္တာ သတ္တေသု စ တဒုပ္ပာဒနတော လောကဿ
စက္ခုဘူတော။ **ဉာဏဘူတော**တိ ဧတဿ စ ဧဝမေဝ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဓမ္မာ** ဗောဓိပက္ခိယာ။ **ဗ္ရဟ္မာ** မဂ္ဂေ,
တေဟိ ဥပ္ပန္နတ္တာ လောကဿ စ တဒုပ္ပာဒနတော တဗ္ဘူတော။ **ဝတ္တာ** တိ စတုသစ္စဓမ္မေ ဝဒတီတိ ဝတ္တာ။ **ပဝ
တ္တာ**တိ စိရံ သစ္စပ္ပဋိဝေဓံ ပဝတ္တေန္တော ဝဒတီတိ ပဝတ္တာ။ **အတ္ထဿ နိန္နေတာ** တိ အတ္ထံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿ
သေတာ, ပရမတ္ထံ တ နိဗ္ဗာနံ ဟာပယိတာ။ **အမတဿ ဒာတာ** တိ အမတသစ္ဆိကိရိယံ သတ္တေသု ဥပ္ပာဒေန္တော
အမတံ ဒဒာတီတိ အမတဿ ဒာတာ။ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာနံ တအာယတ္တဘာဝတော **ဓမ္မဿာမီ** ။ **သုဝဏ္ဏာလိင်္ဂ** န္ဒ
တိ သုဝဏ္ဏမယံ အာလိင်္ဂံ ခုဒ္ဒကမုဒိင်္ဂံ။ သုပုပ္ဖိတသတပတ္တပဒုမမိဝ သဿိရိကံ သသောဘံ **သုပုပ္ဖိတသတပတ္တ
သဿိရိကံ**။

အနုမောဒိတကာလတော ပဋ္ဌာယ။ပေ။ ဗုဒ္ဓဘာသိတံ နာမ ဇာတ န္တိ ဧတေန အနုမောဒနာ ဗုဒ္ဓဘာသိတဘာဝဿ
ကာရဏန္တိ အယမတ္ထော ဝုတ္တော ဝိယ ဒိဿတိ, ဝေဠု သတိ ကထာဝတ္ထုဿ ဗုဒ္ဓဘာသိတဘာဝေ န သိယာ အ
နနုမောဒိတတ္တာ, တသ္မာ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော – “မဟာကစ္စာယနော ဧဝံ ဝိဘဇိဿတီ”တိ ဒိသွာ ဘဂ
တ မာတိကံ နိက္ခိပိတွာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော, တထေဝ စ ထေရော ဘဂဝတာ ဒိန္နနယေန ဌပိတမာတိကာယ ဝိဘဇီတိ ဗုဒ္ဓဘာ
သိတံ နာမ ဇာတံ, တံ ပန အနုမောဒနာယ ဟာကဋ္ဌံ ဇာတန္တိ ဧတမတ္ထံ သန္ဓာယ “ဧဝံ သတ္ထာရာ။ပေ။ နာမ ဇာတ”န္တိ
ဝုတ္တန္တိ။

ဣအာနိ ဟဋ္ဌိယာ သန္နိဝေသံ ဒဿေတုံ **“တတ္ထ ဓမ္မသင်္ဂဏီပကရဏေ”** တိအာဒိမာဟ။ **ကာမာဝစရကုသလတော
အဋ္ဌာ**တိ ကာမာဝစရကုသလေ စတ္တာရော ခန္ဓေ ဂဟေတွာ တတော အဋ္ဌ စိတ္တာနိ ဥဒ္ဓရတိ။ ပဋ္ဌမာ ဝိဘတ္တီတိပိ
ဝဒန္တိ။ **ကေူနနဝုတိ စိတ္တာနီ** တိ ယတ္ထ တောနိ စိတ္တာနိ ဝိဘတ္တာနိ, တေ ဟဋ္ဌိပ္ပဒေသာ “ကေူနနဝုတိ စိတ္တာ
နီ”တိ ဝုတ္တာ။ တေသဉ္စ သမုအာယော စိတ္တဝိဘတ္တိ, တသ္မာ ဥပပန္နမေတံ **“ကေူနနဝုတိ စိတ္တာနိ စိတ္တဝိဘတ္
တီ”**တိ။ မာတိကဉ္စ ဥဒ္ဒိသိတွာ တတ္ထ ဧကေကံ ပဒံ ဥဒ္ဓရိတွာ ယသ္မာ စိတ္တာနိ ဝိဘတ္တာနိ, တသ္မာ မာတိကာပိ
စိတ္တဝိဘတ္တိအန္တောဂဓာယေဝါတိ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍံ မာတိကာပဒဘာဇနီယဝသေန ဒုဝိဓန္တိ ဣဒမ္ပိ ဝစနံ ယုဇ္ဇ
တိ။

မူလတောတိ “တီဏိ ကုသလမူလာနီ”တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၉၈၅) ကုသလာဒီနံ မူလဝသေန သင်္ခိပိတွာ ဝစနံ။ “ဝေဒ
နာက္ခန္ဓော”တိအာဒိနာ **ခန္ဓတော** ။ “ကာယကမ္မ”န္တိအာဒိနာ **ဒွတရတော**။ “သုခဘူမိယံ ကာမာဝစရေ”တိအာဒိနာ (ဓ.
သ. ၉၈၈) **ဘူမိတော။ အတ္ထော** တိ ဟေတုဖလံ။ **ဓမ္မော** တိ ဟေတု ။ “တီဏိ ကုသလမူလာနိ တီဏိ အကုသလမူလာနီ”တိ
အာဒိနာ (ဓ. သ. ၉၈၅-၉၈၆) ဟေတုဝသေန သင်္ဂဟော **ဓမ္မတော** နိက္ခေပေါ။ “တံသမ္ပယုတ္တော, တံသမုဋ္ဌာနာ တဒေ
ကဋ္ဌာ စ ကိလေသာ”တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၉၈၅-၉၈၆) ဟေတုဖလဝသေန သင်္ဂဟော **အတ္ထတော** နိက္ခေပေါ။ အထ တ
ဓမ္မော တိ ဘာသိတော။ **အတ္ထော** တိ ဘာသိတတ္ထော။ “တယော ကုသလဟေတူ”တိ (ဓ. သ. ၁၀၅၉) **ဓမ္မော** ။ “တတ္
ထ ကတမေ တယော ကုသလဟေတူ အလောဘော”တိအာဒိ (ဓ. သ. ၁၀၆၀) **အတ္ထော,** သော စ **ဓမ္မော** ။ “တတ္ထ က

တမော အလောဘော”တိအာဒိ (ဓ. သ. ၁၀၆၁) **အတ္ထော** တိ ဧဝံ အတ္ထဓမ္မဝသေန နိက္ခေပေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **နာမတော** တိ “တီဏိ ကုသလမူလာနီ”တိ ဝုတ္တဓမ္မာနံ အလောဘောတိအာဒိနာမဝသေန။ **လိင်္ဂတော** တိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဧကဿေဝ ဓမ္မဿ “အလောဘော အလုဗ္ဘနာ အလုဗ္ဘိတတ္တ”န္တိ (ဓ. သ. ၁၀၆၁) ပုရိသာဒိလိင်္ဂဝသေန နိက္ခေပေါ။

ဂဏနစာရန္တိ ဂဏနပ္ပဝတ္တိံ။ **သမာနေန္တီ** တိ သမာနံ ကရောန္တိ ပူရေန္တိ, တထာ **သမာနေတဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထာပိ။ “ဝိဇ္ဇာဘာဂိနော အဝိဇ္ဇာဘာဂိနော”တိ (ဓ. သ. ဒုကမာတိကာ ၁၀၁) ဧဝမာဒီသု ဧတ္ထ ဝိညာတေသု အာဘိဓမ္မိကတ္ထေရာ သုတ္တန္တိ သုဏန္တာ စိန္တေန္တာ စ သုတ္တန္တေသု “ဝိဇ္ဇာဘာဂိနော”တိအာဒီသု အာဂတေသု အတ္ထဿ ဝိညာတတ္တာ န ကိလမန္တီတိ ဧတမတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **“အာဘိဓမ္မိကတ္ထေရာနံ။ပေ။ အကိလမတ္ထံ ဌပိတာ”** တိ။

အနမတဂ္ဂေ တိ အညာတဂ္ဂေ။ **ခန္ဓန္တရ** န္တိ ခန္ဓနာနတ္တံ, ခန္ဓမေဝ တ။ ဂဟေတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ သဏှံ, သုခုမာယ ပညာယ ဂဟေတဗ္ဗတော သုခုမဉ္စ ဓမ္မံ **သဏှသုခုမဓမ္မံ** ။ ဗလဝတာ ဉာဏဝေဂေန ပဝတ္တတ္တာ ဗလဝတော ဉာဏဝေဂဿ နိမိတ္တဘာဝတော စ **ဗလဝံ**။ ဂမ္ဘီရမေဝ **ဂမ္ဘီရဂတံ,** ဂမ္ဘီရာနိ တ ဂတာနိ ဂမနာနိ ဧတဿ သန္တီတိ **ဂမ္ဘီရဂတံ။ ယထာနုပုဗ္ဗ** န္တိ ယထာနုပုဗ္ဗေန။ **နိခိလေနာ**တိ နိရဝသေသေန ဒေသိတံ, ပဉ္စခိလရဟိတေန တ ဘဂဝတာ ဒေသိတံ။ **ရူပဂတံတ**တိ ဟတ္ထဂတံ ရူပံ ဝိယ စက္ခုနာ။ “ပဋိဝေဓဉာဏေန သမန္တပဋ္ဌာနံ ယော ပဿတိ, သော အတ္ထေဝ, နော နတ္ထီ”တိ အတ္ထာနံ သန္ဓာယ ထေရော ဝဒတီတိ။

ခုဒ္ဒကဝတ္ထုဝိဘင်္ဂေ အာဂတေသု ကောဓိကေသု အဋ္ဌသု ကိလေသသတေသု အဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတာနိ အပနေတွာ သေသာ ဒွတသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော စ ဥပ္ပန္နာနုပ္ပန္နဘာဝေန ဒိဂုဏိတာနိ ဒိယဍ္ဎကိလေသသဟဿာနိ ဒသာဓိကာနိ ဟောန္တိ, အပ္ပကံ ပန ဦနမဓိကံ တ န ဂဏနူပဂံ ဟောတီတိ **“ဒိယဍ္ဎကိလေသသဟဿ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ ဣတရေသံ အတီတာဒိဘာဝတမသနာ အဂ္ဂဟဏံ ခေပနေ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

မေစကပဋ္ဋာတိ နီလနိဘာ ပဋ္ဋာ။ **စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဝဏ္ဏဓာတူ** တိ စိတ္တပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနာ ဝဏ္ဏဓာတူတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ကသ္မာ? န ဟိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ဗဟိ နိဂစ္ဆတီတိ, စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပပရမ္ပရာယ အာဂတတ္တာ ပန ဧဝံ ဝုတ္တံ။ အထ တ **စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဝဏ္ဏဓာတူ** တိ ဧတ္ထ ပစ္စယဥတုသဒ္ဒာနံ လောပံ ကတွာ သောယေဝ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တော အတ္ထော သုဝဏ္ဏတာ သုဿရတာ ဝိယ။ ဧတ္ထ ဟိ “သုဿရတာ”တိ ဥပာဒိန္နကာဓိကာရေ အာဂတံ, န စ သဒ္ဒော ဥပာဒိန္နကော အတ္ထိ, တသ္မာ ဥပာဒိန္နကရူပဩဋ္ဌတာလုအာဒိနိဿယတ္တာ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ, ဧဝမေတ္ထာပိ စိတ္တပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနံ သန္ဓာယ “စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဝဏ္ဏဓာတူ”တိ ဝဒတိ။

ကာယသက္ခိ န္တိ ပစ္စက္ခံ။ **ဒန္တာဝရဏ** န္တိ ဩဋ္ဌဒွယံ။ **မုခါဓာန**န္တိ မုခဝိဝရံ။ **သိလိဋ္ဌ** န္တိ သံဂတံ သုသဏ္ဌိတံ။ **သရေ နိမိတ္တံ ဂဟေတွာ** တိ “ဓမ္မော ဧသော ဝုစ္စတီ”တိ ဓမ္မဿရဝသေန နိမိတ္တံ ဂဟေတွာ, န ကိလေသာနုဗြူဟနဝသေန။ **ကေပ္ပဟာရေနာ** တိ ဧတ္ထ **ပဟာရော**တိ ဒိဝသဿ တတိယော ဘာဂေါ ဝုစ္စတိ။ **ဧဝံ သန္တေ** တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တမဂ္ဂဟေတွာ တစနာမဂ္ဂဿ ထေရပ္ပဘဝတ္တဝစနမေဝ ဂဟေတွာ ဧတေန ပုရိမဝစနဉ္စ ပဋိက္ခိပန္တော စောဒေတိ။

တေနေတမေတဿာ တိ ဝိနယဿ။ **အတ္တတ္ထပရတ္ထာဒိဘေဒေ** တိ ယော တံ သုတ္တံ သဇ္ဈာယတိ သုဏာတိ ဝါစေတိ စိန္တေတိ ဒေသေတိ, သုတ္တေန သင်္ဂဟိတော သီလာဒိအတ္ထော တဿပိ ဟောတိ, တေန ပရဿ သာဓေတဗ္ဗတော ပရဿပိ ဟောတီတိ တဒုဘယံ တံ သုတ္တံ သူစေတိ ဒီပေတိ။ တထာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကတ္ထေ လောကိယလောကုတ္တရတ္ထေတိ ဧဝမာဒိဘေဒေ အတ္ထေ **အာဒိ**သဒ္ဒေန သင်္ဂဏှာတိ။ **အတ္ထ** သဒ္ဒော စာယံ ဟိတပရိယာယဝစနံ, န ဘာသိတတ္ထဝစနံ။ ယဒိ သိယာ, သုတ္တံ အတ္တနောပိ ဘာသိတတ္ထံ သူစေတိ ပရသုတ္တဿပီတိ အယမတ္ထော သိယာ, သုတ္တေန စ ယော အတ္ထော ပကာသိတော, သော တဿေဝ ဟောတီတိ န တေန ပရတ္ထော သူစိတော ဟောတိ, တေန စ သူစေတဗ္ဗဿ ပရတ္ထဿ နိဝတ္တေတဗ္ဗဿ အဘာဝတော အတ္တဂ္ဂဟဏံ န ကတ္တဗ္ဗံ, အတ္တတ္ထပရတ္ထဝိနိမုတ္တဿ ဘာသိတတ္ထဿ အဘာဝတော အာဒိဂ္ဂဟဏဉ္စ န ကတ္တဗ္ဗံ, တသ္မာ ယထာဝုတ္တဿ အတ္ထဿ သုတ္တေ အသမ္ဘဝတော သုတ္တာဓာရဿ ပုဂ္ဂလဿ ဝသေန အတ္တတ္ထပရတ္ထာ ဝုတ္တာ။

အထ တ သုတ္တံ အနုပေက္ခိတ္ဝာ ယေ အတ္တတ္ထာဒယောပိ အတ္ထပ္ပဘေဒာ ဝုတ္တာ **နိဒ္ဒေသေ** (မဟာနိ. ၆၉; စူဠနိ. မောဃရာဇမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၈၅) "အတ္တတ္ထော ပရတ္ထော ဥဘယတ္ထော ဒိဋ္ဌဓမ္မိကော အတ္ထော သမ္ပရာယိကော အတ္ထော ဥတ္တာနော အတ္ထော ဂမ္ဘီရော အတ္ထော ဂုဠှော အတ္ထော ပဋိစ္ဆန္နော အတ္ထော နေယျော အတ္ထော နီတော အတ္ထော အနဝဇ္ဇော အတ္ထော နိက္ကိလေသော အတ္ထော ဝေါဒါနော အတ္ထော ပရမတ္ထော အတ္ထော"တိ, တေ သုတ္တံ သူစေတီတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ "အတ္တနာ စ အပ္ပိစ္ဆော ဟောတီ"တိ အတ္တတ္ထံ, "အပ္ပိစ္ဆကထဉ္စ ပရေသံ ကတ္တာ ဟောတီ"တိ ပရတ္ထံ သူစေတီတိ။ ဧဝံ "အတ္တနာ စ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတီ"တိအာဒိသုတ္တာနိ (အ. နိ. ၄.၉၉) ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ ဝိနယာဘိဓမ္မေဟိ စ ဝိသေသေတွာ သုတ္တသဒ္ဒဿ အတ္ထော ဝတ္တဗ္ဗော, တသ္မာ ဝေနေယျဇ္ဈာသယဝသပ္ပဝတ္တာယ ဒေသနာယ အတ္တဟိတပရဟိတာဒီနိ သာတိသယံ ပကာသိတာနိ ဟောန္တိ, န အာဏာဓမ္မသဘာဝဝသပ္ပဝတ္တာယာတိ ဣဒမေဝ **"အတ္ထာနံ သူစနတော သုတ္တ"** န္တိ ဝုတ္တံ။

သုတ္တေ စ အာဏာဓမ္မသဘာဝေ ဝေနေယျဇ္ဈာသယံ အနုဝတ္တန္တိ, န ဝိနယာဘိဓမ္မေသု ဝိယ ဝေနေယျဇ္ဈာသယော အာဏာဓမ္မသဘာဝေ အနုဝတ္တတိ, တသ္မာ ဝေနေယျာနံ ဧကန္တဟိတပဋိလာဘသံဝတ္တနိကာ သုတ္တန္တဒေသနာ ဟောတီတိ **"သုဝုတ္တာ စေတ္ထ အတ္ထာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပသဝတီ**တိ ဖလတိ ။ **"သုတ္တာဏာ"** တိ ဧတေန သ အတ္ထံ ပကာသေတုံ **"သုဋ္ဌု စ နေ တာယတီ"** တိ ဝုတ္တံ။ အတ္တတ္ထပရတ္ထာဒိဝိဓာနေသု စ သုတ္တဿ ပမာဏဘာဝေ ဧတေသဉ္စ သင်္ဂဟကတ္တံ ယောဇေတဗ္ဗံ, တဒတ္ထပ္ပကာသနေ ပဓာနတ္တာ သုတ္တဿ ဣတရေဟိ ဝိသေသနဉ္စ။ **ဧတန္တိ** "အတ္ထာနံ သူစနတော"တိအာဒိကံ အတ္ထဝစနံ။ **ဧတဿာ** တိ သုတ္တဿ။

အဘိက္ကမန္တီ တိ ဧတ္ထ **အဘိ**-သဒ္ဒော ကမနဿ ဝုဒ္ဓိဘာဝံ အတိရေကတ္တံ ဒီပေတိ။ **အဘိက္ကန္တေနာ** တိ စ ဧတ္ထ ကန္တိယာ အဓိကတ္တံ ဝိသေသဘာဝဉ္စ ယုတ္တံ ကိရိယာဝိသေသကတ္တာ ဥပသဂ္ဂဿ။ **အဘိညာတာ, အဘိရာဇာ, အဘိဝိနယေ**တိ ဧတ္ထ လက္ခဏပူဇိတပရိစ္ဆိန္နေသု ရတ္တိအာဒီသု **အဘိ**-သဒ္ဒော ဝတ္တတီတိ ကထမေတံ ယုဇ္ဇေယျာတိ? လက္ခဏကရဏဉာဏပူဇနပရိစ္ဆေဒကိရိယာဒီပနတော တာဟိ စ ကိရိယာဟိ ရတ္တိရာဇဝိနယာနံ ယုတ္တတ္တာ။ ဘာဝနာဖရဏဝုဒ္ဓီဟိ **ဝုဒ္ဓိမန္တော။ အာရမ္မဏာဒီဟိ** တိ အာရမ္မဏသမ္ပယုတ္တကမ္မဒ္ဝါရပဋိပဒါဒီဟိ။ **အဝိသိဋ္ဌန္တိ** အညမညဝိသိဋ္ဌေသု ဝိနယသုတ္တန္တာဘိဓမ္မေသု အဝိသိဋ္ဌံ သမာနံ ပိဋကသဒ္ဒန္တိ အတ္ထော။ **ယထာဝုတ္တေနေ**တိ "ဧဝံ ဒုဝိဓတ္ထေနာ"တိအာဒိနာ နယေန။

ကထေတဗ္ဗာနံ အတ္ထာနံ ဒေသကာယတ္တေန အာဏာဒိဝိဓိနာ အတိသဇ္ဇနံ ပဗောဓနံ **ဒေသနာ**။ သာသိတဗ္ဗပုဂ္ဂလဂတေန ယထာပရာဓာဒိနာ သာသိတဗ္ဗဘာဝေန အနုသာသနံ ဝိနယနံ **သာသနံ**။ ကထေတဗ္ဗဿ သံဝရာသံဝရာဒိနော အတ္ထဿ ကထနံ ဝစနပဋိဗဒ္ဓကရဏံ **ကထာ။ ဘေဒ**-သဒ္ဒော ဝိသုံ ဝိသုံ ယောဇေတဗ္ဗော "ဒေသနာဘေဒံ သာသနဘေဒံ ကထာဘေဒဉ္စ ယထာရဟံ ပရိဒီပယေ"တိ။ **ဘေဒန္တိ** နာနတ္တံ, နာနာကရဏန္တိ အတ္ထော။ သိက္ခာ စ ပဟာနာနိ စ ဂမ္ဘီရဘာဝေါ စ **သိက္ခာပဟာနဂမ္ဘီရဘာဝံ,** တဉ္စ **ပရိဒီပယေ။ ယန္တိ** ပရိယတ္တိအာဒိံ။ **ယထာ**တိ ဥပာရမ္ဘာဒိဟေတု ပရိယာပုဏနာဒိပ္ပကာရေဟိ။

တီသုပိ စေတေသု ဧတေ ဓမ္မတ္ထဒေသနာပဋိဝေဓာ တိ ဧတ္ထ တန္တိအတ္ထော တန္တိဒေသနာ တန္တိအတ္ထပဋိဝေဓော စ တန္တိဝိသယာ ဟောန္တီတိ ဝိနယပိဋကာဒီနံ အတ္ထဒေသနာပဋိဝေဓာဓာရဘာဝေါ ယုတ္တော, ပိဋကာနိ ပန တန္တိယောယေဝါတိ ဓမ္မာဓာရဘာဝေါ ကထံ ယုဇ္ဇေယျာတိ? တန္တိသမုဒာယဿ အဝယဝတန္တိယာ အာဓာရဘာဝတော, ဓမ္မာဒီနဉ္စ ဒုက္ခောဂါဟဘာဝတော တေဟိ ဝိနယာဒယော ဂမ္ဘီရာတိ ဝိနယာဒီနဉ္စ စတုဗ္ဗိဓော ဂမ္ဘီရဘာဝေါ ဝုတ္တော, တသ္မာ "ဓမ္မာဒယော ဧဝ ဒုက္ခောဂါဟတ္တာ ဂမ္ဘီရာ, န ဝိနယာဒယော"တိ န စောဒေတဗ္ဗမေတံ။ တတ္ထ ပဋိဝေဓဿ ဒုက္ကရဘာဝတော ဓမ္မတ္ထာနံ, ဒေသနာဉာဏဿ ဒုက္ကရဘာဝတော ဒေသနာယ စ ဒုက္ခောဂါဟဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပဋိဝေဓဿ ပန ဥပ္ပာဒေတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ တဗ္ဗိသယဉာဏုပ္ပတ္တိယာ စ ဒုက္ကရဘာဝတော ဒုက္ခောဂါဟတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဟေတုမှိ ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ တိ ဧတေန ဝစနေန ဓမ္မဿ ဟေတုဘာဝေါ ကထံ ဉာတဗ္ဗောတိ? "ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ"တိ ဧတဿ သမာသပဒဿ အဝယဝပဒတ္ထံ ဒဿေန္တေန "ဟေတုမှိ ဉာဏ"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ။ "ဓ

မွေ ပဋိသမ္ဘိဒါ''တိ ဧတ္ထ ဟိ ''ဓမ္မေ''တိ ဧတဿ အတ္ထံ ဒဿေန္တော ''ဟေတုမှိ''တိ ဝုတ္တံ, ''ပဋိသမ္ဘိဒါ''တိ ဧတဿ စ အတ္ထံ ဒဿေန္တေန ''ဉာဏ''န္တိ, တသ္မာ ဟေတုဓမ္မသဒ္ဒါ ကေတ္ထာ ဉာဏပဋိသမ္ဘိဒါသဒ္ဒါ စာတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော သာမိဝါတော ဓမ္မဿ ဟေတုဘာဝတော။ အတ္ထဿ ဟေတုဖလဘာဝတော စ ဝေဓမေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ယထာဓမ္မန္တိ** ဧတ္ထ **ဓမ္မ**-သဒ္ဒေါ ဟေတုံ ဟေတုဖလဉ္စ သဗ္ဗံ ဂဏှာတိ။ သဘာဝဝတစကော ဟေသ, န ပရိယတ္တိဟေတုဘာဝဝတစကော, တသ္မာ **ယထာဓမ္မန္တိ** ယော ယော အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာဒိဓမ္မော, တဿိံ တသ္မိန္တိ အတ္ထော။ **ဓမ္မာဘိလာပေ** တိ အတ္ထဗျဉ္ဇနကော အဝိပရီတာဘိလာပော။ ဧတေန ''တတြ ဓမ္မနိရုတ္တာဘိလာပေ ဉာဏံ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ''တိ (ဝိဘ. ၇၁၈-၇၂၀) ဧတ္ထ ဝုတ္တဓမ္မနိရုတ္တိံ ဒဿေတိ။ **အနုလောမာဒိဝသေန တ ကထနန္တိ** ဧတေန တဿာ ဓမ္မနိရုတ္တိယာ အဘိလာပံ ကထနံ တဿ ဝစနဿ ပဝတ္တနံ ဒဿေတိ။ **အဓိပ္ပာယော** တိ ဧတေန ''ဒေသနာတိ ပညတ္တိ''တိ ဧတံ ဝစနံ ဓမ္မနိရုတ္တာဘိလာပံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န တဗ္ဗိနိမုတ္တံ ပညတ္တိံ သန္ဓာယာတိ ဒဿေတိ။

သော စ လောကိယလောကုတ္တရော တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ အဘိသမယံ ယေန ပကာရေန အဘိသမေတိ, ယဉ္စ အဘိသမေတိ, ယော စ တဿ သဘာဝေ, တေဟိ ပကာရေဟိ ကာတုံ **''ဝိသယတော အသမ္မောဟတော စ အတ္ထာဒိအနုရူပံ ဓမ္မာဒီသု အဝဗောဓော''**တိ အာဟ။ တတ္ထ ဟိ **ဝိသယတော** အတ္ထာဒိအနုရူပံ ဓမ္မာဒီသု အဝဗောဓော အဝိဇ္ဇာဒိဓမ္မသင်္ခါရာဒိအတ္ထတဒုဘယပညာပနာရမ္မဏော လောကိယော အဘိသမယော။ **အသမ္မောဟတော** အတ္ထာဒိအနုရူပံ ဓမ္မာဒီသု အဝဗောဓော နိဗ္ဗာနာရမ္မဏော မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တော ယထာဝုတ္တဓမ္မတ္ထပညတ္တီသု သမ္မောဟဝိဒ္ဓံသနော လောကုတ္တရော အဘိသမယောတိ။ အဘိသမယတော အညမ္ပိ ပဋိဝေဓတ္ထံ ဒဿေတုံ **''တေသံ တေသံ တ''**တိအာဒိမာဟ။ ''ပဋိဝေဓနံ ပဋိဝေဓော''တိ ဣမိနာ ဟိ ဝစနတ္ထေန အဘိသမယော, ပဋိဝိဇ္ဈီယတီတိ ပဋိဝေဓောတိ ဣမိနာ တံတံရူပာဒိဓမ္မာနံ အဝိပရီတသဘာဝေ စ ပဋိဝေဓောတိ ယုဇ္ဇတိ။

ယထာဝုတ္တေဟိ ဓမ္မာဒီဟိ ပိဋကာနံ ဂမ္ဘီရဘာဝံ ဒဿေတုံ **''ဣဒါနိ ယသ္မာ ဧတေသု ပိဋကေသု''** တိအာဒိမာဟ။ **ယော စေတ္ထာ** တိ ဧတေသု တံတံပိဋကဂတေသု ဓမ္မာဒီသု ယော ပဋိဝေဓော ဧတေသု စ ပိဋကေသု တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ ယော အဝိပရီတသဘာဝေတိ ယောဇေတဗ္ဗော။ ဒုက္ခောဂါဟတာ စ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယံ ပနေတ္ထ ဝိသေသော ''အဝိပရီတသဘာဝသင်္ခါတော ပဋိဝေဓော ဒုဗ္ဗိညေယျတာယ ဧဝ ဒုက္ခောဂါဟော''တိ။

ယန္တိ ပရိယတ္တိဒုဂ္ဂဟဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အတ္ထ** န္တိ ဘာသိတတ္ထံ ပယောဇနတ္ထဉ္စ။ **န ဥပပရိက္ခန္တီ** တိ န ဝိစာရေန္တိ။ **န နိဇ္ဈာနံ ခမန္တီ** တိ နိဇ္ဈာနပညံ န ခမန္တိ, နိဇ္ဈာယိတွာ ပညာယ ဒိသွာ ရောစေတွာ န ဂဟေတဗ္ဗာ ဟောန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဣတီ**တိ ဧဝံ ဧတာယ ပရိယတ္တိယာ **ဥပါရမ္ဘမောက္ခာနိသံသာ** အတ္တနော ဥပရိ ပရေဟိ အာရောပိတဝါဒဿ နိဂ္ဂဟဿ ပမောက္ခပ္ပယောဇနာ ဟုတွာ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏန္တိ။ **ဝါဒပ္ပမောက္ခော** တိ ဝါ နိန္ဒာပမောက္ခော။ **ယဿ စတ္ထာယ** တိ ယဿ စ သီလာဒိပရိပူရဏဿ အနုပါဒါဝိမောက္ခဿ ဝါ အတ္ထာယ။ **ဓမ္မံ ပရိယာပုဏန္တီ**တိ ဉာယေန ပရိယာပုဏန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **အဿာ** တိ အဿ ဓမ္မဿ။ **နာနုဘောန္တီ** တိ န ဝိန္ဒန္တိ။ တေသံ တေ ဓမ္မာ ဒုဂ္ဂဟိတတ္တာ ဥပါရမ္ဘမာနဒပ္ပမက္ခပလာသာဒိဟေတုဘာဝေန ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တိ။ ဘဏ္ဍာဂါရေ နိယုတ္တော ဘဏ္ဍာဂါရိကော, ဘဏ္ဍာဂါရိကော ဝိယာတိ ဘဏ္ဍာဂါရိကော, ဓမ္မရတနာနုပါလကော။ အညံ အတ္ထံ အနပေက္ခိတွာ ဘဏ္ဍာဂါရိကဿေဝ သတော ပရိယတ္တိ **ဘဏ္ဍာဂါရိကပရိယတ္တိ**။

တာသံယေဝါတိ အဝဓာရဏံ ဟပုဏိတဗ္ဗာနံ ဆဋ္ဌာဘိညာစတုပဋိသမ္ဘိဒါနံ ဝိနယေ ပဘေဒဝစနာဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍေ ဟိ တိဿော ဝိဇ္ဇာဝ ဝိဘတ္တာတိ။ ဒုတိယေ **တာသံယေဝါ**တိ အဝဓာရဏံ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ အပေက္ခိတွာ ကတံ, န တိဿော ဝိဇ္ဇာ။ တာ ဟိ ဆသု အဘိညာသု အန္တောဂဓာတိ သုတ္တေ ဝိဘတ္တာယေဝါတိ။ ဥတ္တရ သင်္ဂယှမာနန္တိ ယောဇနာ။ **တေသန္တိ** တေသံ ပိဋကာနံ။ **သဗ္ဗမ္ပီ** တိ သဗ္ဗမ္ပိ ဗုဒ္ဓဝစနံ။

အတ္ထာနုလောမနာမတော **အနုလောမိကော**။ အနုလောမိကတ္တံယေဝ ဝိဘာဝေတုံ **''ကသ္မာ ပနာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ကေနိကာယမ္ပိ** တိ ကေသမူဟမ္ပိ။ ဟေဏိကာ စ စိက္ခလ္လိကာ စ ခတ္တိယာ, တေသံ နိတသော **ဟေဏိကနိကာယော စိက္ခလ္လိကနိကာယော** စ။ ဧဝံ ဓမ္မက္ခန္ဓတော စတုရာသီတိ ဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနီတိ ဗုဒ္ဓဝစနပိဋကာဒိနိ နိဋ္ဌ

ဌာပေတွာ အနေကဓဇ္ဇရိယဟတုဘာဝပဋ္ဌိမဏ္ဍိတာယ သင်္ဂီတိယာ ပဌမဗုဒ္ဓဝစနာဒိကော သဗ္ဗော ဝုတ္တပ္ပဘေဒော အ ညောပိ ဥဒ္ဒါနသင်္ဂဟာဒိဘေဒော သင်္ဂီတိယာ ဉာယတီတိ ဧတဿ ဒဿနတ္ထံ **"ဧဝမေတံ သဗ္ဗမ္ပိ"** တိအာဒိ အာရ ဒ္ဓံ။ **အယံ အဘိဓမ္မော ပိဋကတော အဘိဓမ္မပိဋက** န္တိအာဒိနာ ပိဋကာဒိဘာဝဒဿနေနေဝ မဇ္ဈိမဗုဒ္ဓဝစနဘာဝေ တထာ ဂတဿ စ အာဒိတော အာဘိဓမ္မိကဘာဝေ ဒဿိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧတ္ထ သိယာ ''ယဒိ တထာဂတဘာသိတဘာဝေ အဘိဓမ္မဿ သိဒ္ဓေ သိယာ, မဇ္ဈိမဗုဒ္ဓဝစနဘာဝေ စ သိဒ္ဓေ ဘဝေယ္ယ, သော ဧဝ စ န သိဒ္ဓေ''တိ တဿ ဝိနယာဒီဟိ ဗုဒ္ဓဘာသိတဘာဝံ သာဓေတုံ ဝတ္တုံ ဒဿေန္တော **"တံ ဓာ ရယန္တေသု ဘိက္ခူသု"**တိအာဒိမာဟ။ **သဗ္ဗသာမယိကပရိယာယာ**တိ သဗ္ဗနိကာယိကပရိယာယ ပဌမ္ပိ နိကာယေ ပရိယာပု ဏန္တိယာ။ **န ဥဂ္ဂဟိတ** န္တိ သကလဿ ဝိနယပိဋကဿ အနုဂ္ဂဟိတတ္တာ အာဟ။ **ဝိနယမတ္တံ ဥဂ္ဂဟိတ** န္တိ ဝိ ဘင်္ဂဒ္ဝယဿ ဥဂ္ဂဟိတတ္တာ အာဟ။ ဝိနယံ အဝိဝဏ္ဏေတုကာမတာယ ''အဘိဓမ္မံ ပရိယာပုဏာဿူ''တိ ဘဏန္တ ဿ အနာပတ္တိ, အဘိဓမ္မေ အနောကာသကတံ ဘိက္ခုံ ပဥ္ဟံ ပုစ္ဆန္တိယာ ဟစိတ္တိယဥ္စ ဝဒန္တေန ဘဂဝတာ အဘိဓမ္မဿ ဗုဒ္ဓဘာသိတဘာဝေ ဒီပိတော ဗုဒ္ဓဘာသိတေဟိ သုတ္တာဒီဟိသဟ ဝစနတော, ဗာဟိရကဘာသိတေသု စ ဤဒိသဿ ဝစနဿ အဘာဝတ။

ဣတောပိ ဗလဝတရံ အာဘိဓမ္မိကဿ သာဓုကာရဒာနေန ဝိစိကိစ္ဆာဝိစ္ဆေဒဿ ကတတ္တာ။ ကမ္မတော အညံ ကမ္မံ **ကမ္မန္တရံ,** တံ ကာမာဝစရာဒိ ရူပာဝစရာဒိဘာဝေန, ကဏှဟဝိပာကာဒိ သုက္ကဝိပာကာဒိဘာဝေန ကထေန္တော အာလောဠေတိ။

ဖိနစက္ကေ တိ ဖိနသာသနေ။ **ဝိသံတဒေတီ**တိ ဝိပ္ပလမ္ဘေတိ။ **ဘေဒကရဝတ္ထူသု ကေသိ** န္တိ ''ဘာသိတံ လပိ တံ တထာဂတေန အဘာသိတံ အလပိတံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေတီ''တိ ကေသိံ သန္ဓိဿတိ။ **ဥတ္တရိပိ ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗော။ပေ။ န အညေသံ ဝိသယော။ပေ။ နိဒါနကိစ္စံ နာမ နတ္ထီ**တိ အဟကဌာနံ ကာလဒေသဒေသကပရိသာနံ ဟကဋ္ဌ ဘာဝကရဏတ္ထံ တဒုပဒေဿသဟိတေန နိဒါနေန ဘဝိတဗ္ဗံ, အညေသံ အဝိသယတ္တာ ဒေသကော ဟကဋ္ဌော, ဩက္က န္တိကာလာဒီနံ ဟကဋ္ဌတ္တာ ကာလော စ, ဒေဝလောကေ ဒေသိတဘာဝဿ ဟကဋ္ဌတ္တာ ဒေသပရိသာ စ ဟကဋ္ဌာတိ ကိံ နိဒါနကိစ္စံ သိယာတိ။

ယတ္ထ ခန္ဓာဒယော နိပ္ပဒေသေန ဝိဘတ္တာ, သော အဘိဓမ္မော နာမ, တသ္မာ တဿ နိဒါနေန ခန္ဓာဒီနံ နိပ္ပ ဒေသတောပိ ပဋိဝိဒ္ဓဌာနေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယေန ထေရော **"မဟာဗောဓိနိဒါနော အဘိဓမ္မော"** တိ ဒဿေ တိ။ ''သော ဧဝံ ပဇာနာမိ သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယာပိ ဝေဒယိတ''န္တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၅.၁၂) နယေန ပစ္စယာဒီဟိ ဝေဒနံ ဥပပရိက္ခန္ တော ခန္ဓာဒိပဒေသာနံ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒီနံ ဝသေန ဝိဟာသိ။ **ဓမ္မေ** တိ ကုသလာဒိအရဏန္တေ။

ဓမ္မံ ပရိဝတ္တေန္တော တိ သာဌကထံ ဟဋ္ဌိ ပရိဝတ္တေန္တော ဧတံ ပရတာဒီစောဒနံ ပတွာ **"အယံ ပရတာဒီ"**တိ အာဒိမာဟ။ အမ္ဗဟာဒိသေသု နိဒါနံ ဇာနန္တေသု ပဋ္ဌိသရဏေသု ဝိဇ္ဇမာနေသု အပ္ပဋ္ဌိသရဏော အရညေ ကန္ဒန္တော ဝိယ နိဒါနသဟဿာဝေ သက္ခိဘူတေသုပိ အမေ့ဟသု ဝိဇ္ဇမာနေသု အသက္ခိကံ အဍ္ဍံ ကရောန္တော ဝိယ ဟောတိ, နိဒါနဿ အတ္ထိဘာဝမ္ပိ န ဇာနာတိ, နနု ဧတံ နိဒါနန္တိ ကထေန္တော ဧဝမာဟ။ **ကေမေတ**တိ ဒေသနာနိဒါနမေဝ အဇ္ဈာသယာနု ရူပေန ဒေသိတတ္တာ။ **ဒွေဝ နိဒါနာနီ**တိ အဓိဂန္တုဗ္ဗဒေသေတဗ္ဗဓမ္မာနုရူပေန ဒေသိတတ္တာ။ အဘိဓမ္မာဓိဂမဿ မူ လံ အဓိဂမံ နိဒေတီတိ **အဓိဂမနိဒါနံ။ ဗောဓိအဘိနီဟာရသဒ္ဓာယာ** တိ ယာယ သဒ္ဓာယ ဒီပင်္ကရဒသဗလဿ သန္တိကေ ဗောဓိယာ စိတ္တံ အဘိနီဟရိ ပဏိဓာနံ အကာသိ။

သုမေဓကထာဝဏ္ဏနာ

စတုရော စ အသင်္ခိယေ တိ (ဗု. ဝံ. အဋ္ဌ. ၂.၁-၂) ဥဒ္ဓံ အာရောဟနဝသေန အတိက္ကမိတွာ အမရံ နာမ နဂရံ အဟောသီတိ ဝစနသေသယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ **ဒသဟီ**တိ ဟတ္ထိအဿရထဘေရီသင်္ခမုဒိင်္ဂဝီဏာဂီတသမ္မတာဠေ ဟိ ''အသ္နာထ ပိဝထ ခါဒထာ''တိ ဒသမေန သဒ္ဒေန။ တေ ပန ဧကဒေသေန ဒဿေတုံ **"ဟတ္ထိသဒ္ဒ"** န္တိအာဒိ ဝုတ္ တံ။ **ဟတ္ထိသဒ္ဒ** န္တိ ကရဏတ္ထေ ဥပယောဂေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဘေရီသင်္ခရထာနဥ္စ သဒ္ဒေဟိ အဝိဝိတ္တန္တိ တ ယော

သိတန္တိ တ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဟတ္ထိသဒ္ဒ**န္တိ တ ဟတ္ထိသဒ္ဒဝန္တံ နဂရံ။ **ခါဒထ ပိဝထ စေတ**တိ ဣတိ-သဒ္ဒေါ ဉာ တတ္ထတ္တာ အပ္ပယုတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နံ ဥယျာနပေါက္ခရဏီအာဒိသမ္ပန္နတ္တာ။ **လက္ခဏေ** တိ ဣတ္ထိလက္ခဏေ ပုရိသလက္ခဏေ စ။ **ဣတိဟာသေ**တိ ပေါရာဏေ။ **သဓမ္မေ** တိ အတ္တနော တေဝိဇ္ဇဓမ္မေ စ ယညဝိဓိအာဒိကေ စ။ **ဟာရမိန္တိ** ဟာရညာဏံ ဟ ရာဓိဂမံ ဂတော။ **စိန္တေသဟ** န္တိ စိန္တေသိံ အဟံ သုမေဓဘူတောတိ သတ္ထာ ဝဒတိ။ **အတ္ထိ ဟေဟိတီ**တိ သော ဝိဇ္ဇ မာနော ဘဝိဿတိ။ **န ဟေတုယေ**တိ အဘာဝိတုံ။ **ဝေမေတ**တိ ဝေမေဝံ။ **န ဂဝေသတီ**တိ န ဂန္တုံ ဧသတိ န ဣစ္ဆတိ နာနု ဂစ္ဆတိ တ။ **ခေဝေ**တိ ခေဝန္တေ။ **သေရီ**တိ သာယတ္တိကော။ **သယံဝသီ**တိ သဝသော။ **မဟာစောရသမော ဝိယာ**တိ ကာယသာရာဂဝသေန ဒုစ္စရိတာနေသနေဟိ ကုသလဘဏ္ဍစ္ဆေဒနာ။ **နာထာ**တိ နာထဝန္တော။ **ပဥ္စဒေါသဝိဝဇ္ဇိတ** န္တိ ဝေမာဒိကဿ အတ္တော ကေသုစိ အဋ္ဌကထာပေါတ္ထကေသု လိခိတောတိ ကတ္ွာ န ဝဏ္ဏိမ။

သာသနေတိ ဝေ တာပသသာသနံ ဈာနာဘိညာ စ။ **ဝသီဘူတဿ** သတော။ မယိ ဧဝံဘူတေ ဒီပင်္ကရော ဇိနော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သောဓေတိ ဇနော။ **အဥ္စသံ ဝဋုမာယန** န္တိ ပရိယာယဝစနေဟိ မဂ္ဂမေဝ ဝဒတိ။ **မာ နံ အက္ကမိတ္ထာ** တိ ဝေ နန္တိ ပဒပူရဏမတ္တေ နိပါတော။ **ယာတိယာမဟန္တိ** ဝေ စ **အ**-ဣတိ စ **ဟံ**-ဣတိ စ နိပါတာ, **အဟံ**-ဣတိ တ ဧ ကော နိပါတော သာနုနာသိကော ကတော။ **အာဟုတီန**န္တိ ဒက္ခိဏာဟုတီနံ။ **မ**န္တိ မမ, မံ တ အဗ္ရဝိ။

ကပ္ပေ အတိက္ကမိတ္ွာ ဝုတ္တေပိ ဗောဓိမ္ပတ္ွိ မာတာဒိသံကိတ္တနေ သင်္ဂဏ္ဍ္ွပိတုံ **“ဗောဓိ တဿ ဘဂဝတော”**တိအာဒိမာဟ။ **သုခေနာ**တိ ဥတ္တမေန သုခေန။ **အသမော**တိ တာပသေဟိ အသမော။ အဘိညာသုခတောပိ ဝိသိဋ္ဌံ ဤဒိသံ ဗုဒ္ဓတ္တပ္ပာကရဏဇံ **သုခံ အလဘိံ**။ **ယာ**တိ ယာနိ နိမိတ္တာနိ။ **အာဘုဇတီ**တိ အာဝတ္တတိ။ **အဘိရဝန္တိ** တိ သဒ္ဒံ ကရောန္တိ။ **ဆုဒ္ဓါ** တိ နိက္ခန္တာ။ **နုဒ္ဒံသတီ** တိ န ဥဒ္ဒံ ဂစ္ဆတိ။ **ဥဘာယ**န္တိ ဥဘာယဝစနံ။ **ဓုဝသဿုတ** န္တိ ဧကန္တသဿုတံ, အဝိပရီတမေဝတိ အတ္တော။ **အာပန္နသတ္တာန** န္တိ ဂဗ္ဘိနီနံ။ **ယာဝတာ**ဒသ ဒိသာ, တတ္ထ။ **ဓမ္မဓာတုယာ**တိ ဓမ္မဓာတုယံ, သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု ဝိစိနာမီတိ အတ္တော။

ယဿ သမ္ပုဏ္ဏော, တံ **ဝမတေဝ** ဥဒကံ နိဿေသံ။ **ဧတေ**တိ ဧကိဿာပိ အနပါရမိတာယ အနေကပ္ပကာရတာယ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော။ **ပဋ္ဌိလဂ္ဂိတံ** ရက္ခတီတိ ဝစနသေသော, ဘုမ္မတ္တေ တ ဥပယောဂေ ။ **စတူသု ဘူမီသူ**တိ ပါတိမောက္ခာဒီသု သံဝရဘူမီသု။ **အဒွေဇ္ဈမာနသော** တိ ကအာစိ ခမနံ ကအာစိ အက္ခမနံ, ကဿစိ ခမနံ ကဿစိ အက္ခမနန္တိ ဧဝံ ဒွေဓာဘာဝံ အနာပန္နမာနသော ဟုတ္ွာ။ သစ္စဿ ဝီထိ နာမ ဒိဋ္ဌာဒိ စ အဒိဋ္ဌာဒိ စ ယထာဘူတံဝ ဝတ္တုံ။ **အဓိဋ္ဌာန** န္တိ ကုသလသမာဒါနာဓိဋ္ဌာနံ, သမာဒိန္နေသု ကုသလေသု အစလတာ အဓိဋ္ဌာနံ နာမ။ **ပထဝိယာ ဥပေက္ခနံ** နာမ ဝိကာရာနာပတ္တိ။ **အညတ္ရာ** တိ အညံ။ **သဘာဝရသလက္ခဏေ** တိ ဝေ **ဘာဝေ**တိ အဝိပရီတတာ ဝိဇ္ဇမာနတာ, သဟ ဘာဝေန သဘာဝေ, အဝိပရီတော အတ္တနော ဗောဓိပရိပါစနကိစ္စသင်္ခာတော ရသော, အနဝဇ္ဇဝတ္ထုပရိစ္စာကဒိသင်္ခာတံ လက္ခဏဉ္စ **သဘာဝရသလက္ခဏံ,** တတော **သမ္မသတော။ ဓမ္မတေဇေနာ** တိ ဉာဏတေဇေန။ **စလတာ**တိ စလတာယ ကမ္ပနတာယ။ **သေသီ**တိ သယိ။ **မာ ဘာထာ**တိ မာ ဘာယိတ္ထ။ **သဗ္ဗီတိယော** တိ သဗ္ဗာ ဤတိယော ဥပဒ္ဒဝ တံ ဝိဝဇ္ဇန္တု။

သုမေဓကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဝစ္ဆတီ တိ ဒေတိ။ **ယောဂေနာ**တိ ဥပါယေန။ **သမိံသူ**တိ သန္နိပတိံသု။ **အပ္ပတ္တမာနသာ** တိ အပ္ပတ္တအရဟတ္တာ ဘိက္ခူ ဂရဟိတာ ဘဝန္တိ။ **ရိတ္တာ** တိ သုညာ အန္တရဟိတာ။ **သာလကလ္လာဏီ** နာမ ဧကော ရုက္ခော။ ဗုဒ္ဓစက္ကဝတ္တိကာလေယေဝ ကိရ ဧကာဟေနေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

လိင်္ဂသမ္ပတ္တီ တိ ပုရိသလိင်္ဂတာ။ **ဟေတူ**တိ တိဟေတုကပဋိသန္ဓိတာ။ **ဂုဏသမ္ပတ္တီ** တိ အဘိညာသမာပတ္တိလာဘိတာ။ **အဓိကာရော**တိ ဗုဒ္ဓါနံ သက္ကာရကရဏံ။ **ဆန္ဒတာ**တိ ဗုဒ္ဓတ္တပ္ပတ္တိယံ ဆန္ဒသမာယောဂေါ။ **သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နာ**တိ အဋ္ဌင်္ဂါနိ သမောဓာနေတ္ွာ ကတပဏိဓာနာ။ **ပက္ခိကာ** တိ ပီဌသပ္ပိကာ။ **ပဏ္ဍကာ** တိ ဥဘယလိင်္ဂရဟိတာ။ ဗောဓိသတ္တာ စ ဗြဟ္မလောကူပပတ္တိပဌမကပ္ပိကေသု ကာလေသု ဥဘယလိင်္ဂရဟိတာ ဟောန္တိ, န ပန ပဏ္ဍကပရိယာပန္နာတိ ဧဝမတ္ထံ ဒဿေတုံ **“ပရိယာပန္နာ န ဘဝန္တိ”** တိ ဝုတ္တံ, ယထာဝုတ္တေသု တ အေသေသု သဗ္ဗေသု

ပရိယာပန္နာ န ဘဝန္တိ, ဗောဓိသတ္တေသု တ ပရိယာပန္နာ တဒန္တောဂဓာ, ပရိစ္ဆိန္နသံသာရတ္တာ တ ပရိယာပန္နာ ဗောဓိသတ္တာ ဥဘတောဗျဉ္ဇနပဏ္ဍကာ န ဘဝန္တီတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗတ္ထ သုဒ္ဓဂေစရာ** ယသ္မာ, တသ္မာ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ န သေဝန္တိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိန္တိ** နတ္ထိကာဟေတုကာကိရိယဒိဋ္ဌိံ။ **ဘဝါဘဝေတိ** ခုဒ္ဒကေ စေဝ မဟန္တေ စ ဘဝေ။ **ဘောဇပုတ္တေ**တိ လုဒ္ဒကေ။ **လဂန္တိ** သဇ္ဇေ။ **အညထာ**တိ လီနတာ။ **ကမဏ္ဍလာ** တိ ကမအာရကာ။ **ရူပန္တိ** ဝိပ္ပကာရံ။ အယံ တာဝ နိဒါနကထာ ယာယ အဘိဓမ္မဿ ဗုဒ္ဓဘာသိတတာသိဒ္ဓီတိ အတ္ထယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

နိဒါနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁. စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍံ

တိကမာတိကာပဒဝဏ္ဏနာ

ဣအာနိ ပဋိညာတကထံ ကာတုံ **“ဣအာနိ ဣတိ မေ။ပေ။ ကထနောကာသော သမ္ပတ္တော”** တိအာဒိမာဟ။ **ဣတော ပဋ္ဌာယာ**တိ ကုသလဓမ္မပဒတော ပဋ္ဌာယ။

၁. သဗ္ဗပဒေဟိ လဒ္ဓနာမော တိ တီသုပိ ပဒေသု ဝေဒနာသဒ္ဒသ္သ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ တေန လဒ္ဓနာမော သဗ္ဗပဒေဟိ လဒ္ဓနာမော ဟောတိ။ နနု သုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာတိ စတ္တာရိ ပဒါနိ, ဧဝံ သေသေသုပီတိ ဒွါဒသေ တာနိ ပဒါနိ, န တီဏီတိ ဝေဒနာသဒ္ဒသ္သ ပဒတ္တယာဝယဝတ္တံ သန္ဓာယ “သဗ္ဗပဒေဟီ”တိ ဝုစ္စေယျ, န ယုတ္တံ။ “ဝေဒနာယာ”တိ ဟိ ဝိသုံ ပဒံ န ကသ္သစိ ပဒသ္သ အဝယဝေ ဟောတိ, နာပိ သုခာဒိပဒဘာဝံ ဘဇတီတိ တေန လဒ္ဓနာမော ကထံ သဗ္ဗပဒေဟိ လဒ္ဓနာမော သိယာတိ? အဓိပ္ပေတပ္ပကာရတ္ထဂမကသ္သ ပဒသမုဒါယသ္သ ပဒတ္တာ။ ပဇ္ဇတိ အဝဗုဇ္ဈီယတိ ဧတေနာတိ ဟိ ပဒံ, “သုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ”တိ ဧတေန စ ပဒသမုဒါယေန ယထာဓိပ္ပေတော အတ္ထော သမတ္တော ဝိညာယတိ, တသ္မာ သော ပဒသမုဒါယော “ပဒ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ ဣတရေပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တသ္မာ တေသံ တိဏ္ဏံ သမုဒါယာနံ အဝယဝေန လဒ္ဓနာမော သဗ္ဗပဒေဟိ လဒ္ဓနာမောတိ ယုတ္တော။

ဂန္ထတော စ အတ္ထတော စာ တိ ဧတ္ထ ဟေတုပဒသဟေတုကပဒါဒီဟိ သမ္ဗန္ဓတ္တာ ဂန္ထတော စ ဟေတုအ တ္ထသဟေတုကတ္ထာဒီဟိ သမ္ဗန္ဓတ္တာ အတ္ထတော စ အညမညသမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သဟေတုကဟေတုသမ္ ပယုတ္တဒုကာ ဟိ ဟေတုဒုကေ ဟေတူဟိ သမ္ဗန္ဓတ္တာ ဟေတုဒုကသမ္ဗန္ဓာ, ဟေတုသဟေတုကဒုကော ဟေတုဒုက သဟေတုကဒုကသမ္ဗန္ဓော ဥဘယေကပဒဝသေန။ တထာ ဟေတုဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုကော ဟေတုဒုကဟေတုသမ္ပယု တ္တဒုကသမ္ဗန္ဓော , နဟေတုသဟေတုကဒုကော ဧကေဒ္ဒဝိပဒဝသေန ဟေတုဒုကသဟေတုကဒုကသမ္ဗန္ဓောတိ။ **ကဏ္ဍ ကာ ဝိယာ**တိ ပုပ္ဖမယကဏ္ဍိကာ ဝိယ။ **ဃဋ္ဋာ ဝိယာ**တိ ပုပ္ဖဟတ္ထကာဒီသု ပုပ္ဖာဒီနံ သမူဟော ဝိယ။ ကဏ္ဍိကာဃ ဋ္ဋာဒီသု ဟိ ပုပ္ဖာဒီနိ ဝဏ္ဋာဒီဟိ အညမညသမ္ဗန္ဓာနိ ဟောန္တီတိ တထာသမ္ဗန္ဓတာ ဧတေသံ ဒုကာနံ ဝုတ္တာ။ **ဒုက သာမညတော**တိ အဟေဟိ ဟေတုဒုကာဒီဟိ ဒုကဝသေန သမာနဘာဝါ။ **အညေဟီ**တိ သာရမ္မဏဒုကာဒီဟိ။ အသင်္ဂဟိ တော ပဒေသော ယေသံ အတ္ထိ, တေ **သပ္ပဒေသာ** ။ ယေသံ ပန နတ္ထိ, တေ **နိပ္ပဒေသာ** ။

“ကစ္စိ နု ဘောတော ကုသလ”န္တိ ဧဝံ ပုစ္ဆိတမေဝတ္ထံ ဟာကင္ခံ ကတ္ွာ ပုစ္ဆိတုံ “ကစ္စိ ဘောတော အနာမ ယ”န္တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ကုသလသဒ္ဒော အနာမယတ္ထော ဟောတိ။ **ဇာဟိတိကသုတ္တေ** (မ. နိ. ၂.၃၆၁) ဘဂဝတော ကာယသမာစာရာဒယော ဝဏ္ဏေန္တေန ဓမ္မဘဏ္ဍာကရိကေန “ယော ခေါ, မဟာရာဇ, ကာယသမာစာရော အနဝဇ္ ဇော”တိ ကုသလော ကာယသမာစာရော ဝုတ္တော။ န ဟိ ဘဂဝတော သုခဝိပာကံ ကမ္မံ အတ္ထီတိ သဗ္ဗသာဝဇ္ဇရဟိတာ ကာယသမာစာရာဒယော ကုသလာတိ ဝုတ္တာ။ **ကုသလေသု ဓမ္မေသူ** တိ စ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ “ကုသလာ”တိ ဝုတ္တာ။ တေ စ ဝိပဿနာမဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တာ န ဧကန္တေန သုခဝိပာကာယေဝါတိ အနဝဇ္ဇတ္တော ကုသလသဒ္ဒော။ **အင်္ဂ ပစ္စင်္ဂါန**န္တိ ကုသလသဒ္ဒယောဂေန ဘုမ္မတ္ထေ သာမိဝစနံ, အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ တ နာမကိရိယာပယောဇနာဒီသူတိ အတ္ ထော။ **နစ္စဂီတဿာ** တိ စ သာမိဝစနံ ဘုမ္မတ္ထေ, နစ္စဂီတဿ ဝိသေသေသူတိ တ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ကုသလာနံ ဓမ္မာ နံ သမာအနဟေတု ဧဝမိဒံ ပုညံ ပဝဍ္ဍတီတိ ပုညဝိပာကနိဗ္ဗတ္တကကမ္မံ “ကုသလ”န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဓမ္မာ ဟောန္တီ** တိ သုညဓမ္မတ္တာ သဘာဝမတ္တာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ **ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ** တိ ဧတ္ထာပိ သုညတတ္ထော ဓမ္မ သဒ္ဒော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

သလယန္တိ။ပေ။ ဝိဒ္ဓံသေန္တီ တိ ဧတ္ထ ပုရိမဿ ပုရိမဿ ပစ္ဆိမံ ပစ္ဆိမံ အတ္ထဝစနံ။ အထ တ သလနသ္ သ အတ္ထဒီပနာနိ စလနာဒီနိ တီဏိ တဒင်္ဂပ္ပဟာနာဒီဟိ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ အပ္ပဟီနဘာဝေန သန္တာနေ သယမာနာ အကု သလာ ဓမ္မာ ရာဂါဒိအသုစိသမ္ပယောဂတော နာနာဝိဓဒုက္ခဟေတုတော စ **ကုစ္ဆိတေန အာကာရေန သယန္တိ** ။ ဉာဏဝိပ္ပ ယုတ္တာနမ္ပိ ဉာဏံ ဥပနိဿယပစ္စယော ဟောတီတိ သဗ္ဗေပိ ကုသလာ ဓမ္မာ **ကုသေန** ဉာဏေန ပဝတ္တေတဗ္ဗာတိ **ကုသလာ**။ ဥပ္ပန္နံသာနုပ္ပန္နံသဘာဂေသု သင်္ဂဟိတတ္တာ **ဥဘယဘာဂဂတံ သံကိလေသပက္ခံ** ပဟာနာနုပ္ပာဒနေဟိ **လုနန္တိ** သမ္ပဓာနဒ္ဝယံ ဝိယ။

သတ္တာဒိကပဟကာနံ စိတ္တာနံ ကေစရာ သတ္တာဒယော ဝိယ ပညာယ ဥပပရိက္ခိယမာနာ န နိဿဘာဝါ, ကိန္တု အတ္တနော သဘာဝံ ဓာရေန္တီတိ **ဓမ္မာ** ။ န စ ဓာရိယမာနသဘာဝတော အညော ဓမ္မော နာမ အတ္ထိ။ န ဟိ ရုပ္ပနာဒီဟိ အညေ ရူပာဒယော, ကက္ခဠတ္တာဒီဟိ စ အညေ ပထဝီအာဒယော ဓမ္မာ ဝိဇ္ဇန္တီတိ။ အညထာ ပန အဝဗောဓေတုံ န သက္ကာတိ နာမဝသေန ဝိညာတာဝိညာတေ သဘာဝဓမ္မေ အညေ ဝိယ ကတွာ "အတ္တနော သဘာဝံ ဓာရေန္တီ"တိ ဝုတ္တံ။ သပ္ပစ္စယဓမ္မေသု ဝိသေသံ ဒဿေန္တော **"ဓာရီယန္တိ ဝါ ပစ္စယေဟီ"** တိ အာဟ။ **ဓာရီယန္တီ** တိ ဥပဓာရိယန္တိ, လက္ခီယန္တီတိ အတ္ထော။

အကုသလာတိ ကုသလပဋိသေဓနမတ္တံ ကုသလာဘာဝမတ္တဝစနံ တဒညမတ္တဝစနံ ဝါ ဧတံ န ဟောတိ, ကိန္တု တပ္ပဋိပက္ခဝစနန္တိ ဒဿေတုံ **"မိတ္တပဋိပက္ခာ အမိတ္တာ ဝိယာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တပ္ပဋိပက္ခဝစနတာ စ အဗျာကတတတိယရာသိဝစနေန ဝိညာယတိ။ ယဒိ ဟိ ကုသလာဘာဝမတ္တဝစနံ အကုသလသဒ္ဒော, တေန န ကောစိ ဓမ္မော ဝုတ္တောတိ အဗျာကတဝစနေနေဝ စ တတိယော ရာသိ ဝုတ္တော န သိယာ, ကုသလာ စေဝ ဓမ္မာ အဗျာကတာ စာတိ ဒုကောတ ယံ အာပဇ္ဇတိ, န တိကော, ဧဝဉ္စ သတိ အကုသလဝစနေန န ကောစိ အတ္ထော။ အထ သိယာ, "အနဗျာကတာ"တိ စ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ ကုသလာနံ ဝိယ အဗျာကတာနဉ္စ အဘာဝမတ္တသမ္ဘဝတော, တသ္မာ အဘာဝမတ္တဝစနေ အဗျာကတဘာဝမတ္တံ ဝိယ ကုသလာဘာဝမတ္တံ အကုသလံ န ကောစိ ရာသီတိ "အဗျာကတာ"တိ တတိယော ရာသိ န သိယာ။ တတိယရာသိဘာဝေန စ အဗျာကတာ ဝုတ္တာတိ အကုသလော စ ဧကော ရာသီတိ ဝိညာယတိ။ တသ္မာ နာဘာဝဝစနတာ, သဘာဝဓာရဏာဒိအတ္ထေန ဓမ္မသဒ္ဒေန သမာနာဓိကရဏဘာဝတော စ အကုသလသဒ္ဒဿ ကုသလာဘာဝမတ္တဝစနတာ န ဟောတိ, နာပိ တဒညမတ္တဝစနတာ တတိယရာသိဝစနတော ဧဝ။ ယဒိ ဟိ ကုသလေဟိ အညေ အကုသလာ စေတသိကေဟိ အညေ အစေတသိကာ ဝိယ, ကုသလာကုသလဝစနေဟိ သဗ္ဗေသံ ဓမ္မာနံ သင်္ဂဟိတတ္တာ အသင်္ဂဟိတဿ တတိယရာသိဿ အဘာဝတော စေတသိကဒုကော ဝိယ အယဉ္စ ဒုကော ဝတ္တဗ္ဗော သိယာ "ကုသလာ ဓမ္မာ အကုသလာ ဓမ္မာ"တိ, န "အဗျာကတာ"တိ တတိယော ရာသိ ဝတ္တဗ္ဗော, ဝုတ္တော စ သော, တသ္မာ န တဒညမတ္တဝစနံ အကုသလသဒ္ဒော, ပါရိသေသေန တပ္ပဋိပက္ခေသု အ-ကာရဿ ပယောဂဒဿနတော လောကေ "အမိတ္တာ"တိ သာသနေ "အလောဘော"တိ ဣဓာပိ တပ္ပဋိပက္ခဝစနတာ အကုသလသဒ္ဒဿ သိဒ္ဓါ, တတ္ထ နိရုဠှတ္တာ စ န ဣတရဝစနတာ, တပ္ပဋိပက္ခဘာဝေ စ ဝိရုဒ္ဓသဘာဝတ္တာ တပ္ပဟေယျဘာဝတော စ ဝေဒိတဗ္ဗော, န ကုသလဝိနာသနတော။ န ဟိ ကုသလာ အကုသလေဟိ ပဟာတဗ္ဗာ, မဟာဗလဝတာယ ပန ကုသလာယေဝ ပယောဂနိပ္ဖာဒိတာ သအာနုသယိတေ အကုသလေ တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနသမုစ္ဆေဒဝသေန ပဇဟန္တီတိ။

နဗျာကတာ တိ အကထိတာ။ ကထံ ပနေတေ အကထိတာ ဟောန္တိ, နနု "သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ"တိ အာဒီဟိ တိကဒုကပဒေဟိ စက္ခုဝိညာဏာဒိဝစနေဟိ ဖဿာဒိဝစနေဟိ စ ကထိတာတိ? နော န ကထိတာ, တာနိ ပန ဝစနာနိ ဣဓ အနဓိပ္ပေတာနိ အဝုတ္တတ္တာ အနနုဝတ္တနတော။ န ဟိ "သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ"တိအာဒီ ဝတွာ "အဗျာကတာ"တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ န တာနိ ဣဓ အနုဝတ္တန္တီတိ တဗ္ဗစနီယဘာဝေန အကထိတတာ န ဟောတိ, ကုသလာကုသလဝစနာနိ ပန ဣဓ ဝုတ္တတ္တာ အနုဝတ္တန္တီတိ တဗ္ဗစနီယဘာဝေန အကထိတတာ ဉာယတီတိ **"ကုသလာကုသလဘာဝေန အကထိတာတိ အတ္ထော"**တိ အာဟ။ **နဗျာကတာ** တိ ဝါ အဝိပါကာ, အဗျာကတဝစနေနေဝ စ အဝိပါကတ္တာ ဉာယန္တိ။ န ဟိ ဘဂဝတော ဝစနံ ဉာပကသာဓနီယံ, အာသယာနုသယစရိယာဒိကုသလေန ဘဂဝတာ ယေသံ အဝဗောဓနတ္ထံ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ တေသံ ဝစနာနန္တရံ တဒတ္ထပဋိဝေဓတော, ပစ္ဆိမေဟိ ပန ယထာ တေသံ အဝဗောဓနတ္ထံ ဘဂဝတာ တံ တံ ဝစနံ ဝုတ္တံ, ယထာ စ တေဟိ တဒတ္ထော ပဋိဝိဒ္ဓော, တံ သဗ္ဗံ အာစရိယေ ပယိရုပါသိတွာ သုတွာ ဝေဒိတဗ္ဗံ ဟောတိ, တသ္မာ ကာရဏံ အဝတွာ **"ကုသလာကုသလဘာဝေန အကထိတာတိ အတ္ထော"**တိ အာဟ။ ယော စ ဝဒေယျ "အကုသလဝိပါကဘာဝေန အကထိတတ္တာ, ကုသလာ အဗျာကတာတိ အာပဇ္ဇန္တိ, ကုသလဝိပါကဘာဝေန အကထိတတ္တာ အကုသလာပီ"တိ, သောပိ "အညာပကသာဓနီယဝစနော ဘဂဝါ"တိ နိဝါရေတဗ္ဗော အနုဝတ္တမာနဝစနဝစနီယဘာဝေန အကထိတဿ စ အဗျာကတဘာဝတော။ န ဟိ အဝိပါကဝစနံ ဝုတ္တံ ကုသလဝစနဉ္စ အဝုတ္တံ, ယတော အဝိပါကဝစနဿ အဓိကတဘာဝတော ကုသလဿ စ တဗ္ဗစနီယဘာဝေန အကထိတဘာဝေါ သိယာ, တသ္မာ န ကုသလာနံ အဗျာကတတာ, ဧဝံ အကုသလာနဉ္စ အနဗျာကတဘာဝေ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

အထ ဝါ **ဝိ**-သဒ္ဒော ဝိရောဓဝစနော, **အာ**-သဒ္ဒော အဘိမုခဘာဝပ္ပကာသနော, တသ္မာ အတ္တနော ပစ္စယေဟိ အညမညဝိရောဓာဘိမုခါ ကတာ, လက္ခဏဝိရောဓတော ဝိနာသကဝိနာသိတဗ္ဗတော စာတိ ဗျာကတာ, ကုသလာကုသလာ။ န ဗျာကတာတိ **အဗျာကတာ**။ တေ ဟိ လက္ခဏတော ကုသလာကုသလာ ဝိယ ဝိရုဒ္ဓါ န ဟောန္တိ။ န ဟိ အဝိပါကတာ ဒုက္ခဝိပါကတာ ဝိယ သုခဝိပါကတာယ သုခဝိပါကတာ ဝိယ စ ဒုက္ခဝိပါကတာယ သုခဒုက္ခဝိပါကတာဟိ ဝိရုဇ္ဈတီတိ နာပိ တေ ကိဉ္စိ ပဇဟန္တိ, န စ တေ ကေနစိ ပဟာတဗ္ဗာတိ အယမေတ္ထ အတ္တနောမတိ။

အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏာ တိ ဧတ္ထ နတ္ထိ ဧတေသံ အဝဇ္ဇန္တိ အနဝဇ္ဇာ, ဂရဟိတဗ္ဗဘာဝရဟိတာ နိဒ္ဒောသာတိ အတ္ထော။ တေန နေသံ အဂရဟိတဗ္ဗဘာဝံ ဒဿေတိ, န ဂါရယှဝိရဟမတ္တံ ။ အညေပိ အတ္ထိ နိဒ္ဒောသာ အဗျာကတာတိ အနဝဇ္ဇဝစနမတ္တေန တေသမ္ပိ ကုသလတာပတ္တိဒေါသံ ဒိသွာ တံ ပရိဟရိတုံ သုခဝိပါကဝစနံ အာဟ။ အဝဇ္ဇပဋိပက္ခာ ဝါ ဣဓ အနဝဇ္ဇာတိ ဝုတ္တာ, န **ဗာဟိတိကသုတ္တေ** (မ. နိ. ၂.၃၆၁) ဝိယ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓါဝဇ္ဇာ ဝိရဟိတာဝဇ္ဇမတ္တာ ဝါ, တသ္မာ အနဝဇ္ဇဝစနေန အဝဇ္ဇဝိနာသနဘာဝေါ ဒဿိတော။ အဗျာကတေဟိ ပန ဝိသိဋ္ဌံ ကုသလာကုသလာနံ သာဓာရဏံ သဝိပါကတာလက္ခဏန္တိ တသ္မိံ လက္ခဏေ ဝိသေသဒဿနတ္ထံ သုခဝိပါကဝစနံ အဝေါစ။ သိဒ္ဓေါ ဟိ ပုရိမေနေဝ အကုသလာဗျာကတေဟိ ကုသလာနံ ဝိသေသောတိ။ သုခော ဝိပါကော ဧတေသန္တိ သုခဝိပါကာ။ တေန ကုသလာကုသလာနံ သာမညေ ဝိပါကဓမ္မဘာဝေ သုခဝိပါကဝိပစ္စနသဘာဝံ ဒဿေတိ, န တေသံ သုခဝိပါကသဗ္ဘာဝမေဝ။ အနဝဇ္ဇာ စ တေ သုခဝိပါကာ စာတိ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကာ။ ကုသလာ လက္ခီယန္တိ ဧတေနာတိ လက္ခဏံ, အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏံ ဧတေသန္တိ **အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏာ** ။ နနု တေ ဧဝ ကုသလာ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကာ, ကထံ တေ သယမေဝ အတ္တနော လက္ခဏံ ဟောန္တီတိ? ဝိညာတာဝိညာတသဒ္ဒတ္ထဘာဝေန လက္ခဏလက္ခိတဗ္ဗဘာဝယုတ္တိတော။ ကုသလသဒ္ဒတ္ထဝသေန ဟိ အဝိညာတာ ကုသလာ လက္ခိတဗ္ဗာ ဟောန္တိ, အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကသဒ္ဒတ္ထဘာဝေန ဝိညာတာ လက္ခဏန္တိ ယုတ္တမေတံ။ အထ ဝါ လက္ခီယတီတိ လက္ခဏံ, သဘာဝေါ။ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကာ စ တေ လက္ခဏဉ္စာတိ **အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏာ,** အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကာ ဟုတွာ လက္ခီယမာနာ သဘာဝါ ကုသလာ နာမာတိ အတ္ထော။

အထ ဝါ အနဝဇ္ဇဝစနေန အနဝဇ္ဇတ္တံ အာဟ, သုခဝိပါကဝစနေန သုခဝိပါကတ္တံ, တသ္မာ အနဝဇ္ဇဉ္စ သုခဝိပါကော စ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကံ, တံ လက္ခဏံ ဧတေသံ ကရဏတ္တေ စ ကမ္မတ္တေ စ လက္ခဏသဒ္ဒေ သဘာဝဘူတန္တိ **အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏာ,** အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကသဘာဝေန လက္ခီယမာနာ တံသဘာဝဝန္တော စ ကုသလာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ အနဝဇ္ဇဝစနေန ပဝတ္တိသုခတံ ကုသလာနံ ဒဿေတိ, သုခဝိပါကဝစနေန ဝိပါကသုခတံ။ ပုရိမဉှိ အတ္တနော ပဝတ္တိသဘာဝဝသေန လက္ခဏတာဝစနံ, ပစ္ဆိမံ ကာလန္တရေ ဝိပါကုပ္ပါဒနသမတ္ထတာယာတိ။ တထာ ပုရိမေန ကုသလာနံ အတ္တသုဒ္ဓိံ ဒဿေတိ , ပစ္ဆိမေန ဝိသုဒ္ဓဝိပါကတံ။ ပုရိမေန စ ကုသလံ အကုသလသဘာဝတော နိဝတ္တေတိ, ပစ္ဆိမေန အဗျာကတသဘာဝတော သဝိပါကတ္တဒီပကတ္တာ ပစ္ဆိမဿ။ ပုရိမေန ဝါ ဝဇ္ဇပဋိပက္ခဘာဝဒဿနတော ကိစ္စဋ္ဌေန ရသေန အကုသလဝိဒ္ဓံသနရသတံ ဒီပေတိ, ပစ္ဆိမေန သမ္ပတ္တိအတ္ထေန ဣဋ္ဌဝိပါကရသတံ။ ပုရိမေန စ ဥပဋ္ဌာနာကာရဋ္ဌေန ပစ္စုပဋ္ဌာနေန ဝေါဒါနပစ္စုပဋ္ဌာနတံ ဒဿေတိ, ပစ္ဆိမေန ဖလတ္ထေန သုခဝိပါကပစ္စုပဋ္ဌာနတံ။ ပုရိမေန စ ယောနိသောမနသိကာရံ ကုသလာနံ ပဒဋ္ဌာနံ ဝိဘာဝေတိ။ တတော ဟိ တေ အနဝဇ္ဇာ ဇာတာတိ။ ပစ္ဆိမေန ကုသလာနံ အညေသံ ပဒဋ္ဌာနဘာဝံ ဒဿေတိ။ တေ ဟိ သုခဝိပါကဿ ကာရဏံ ဟောန္တီတိ။ ဧတ္ထ စ သုခဝိပါကသဒ္ဒေ သုခသဒ္ဒော ဣဋ္ဌပရိယာယဝစနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဣဋ္ဌစတုက္ခန္ဓဝိပါကာ ဟိ ကုသလာ, န သုခဝေဒနာဝိပါကာဝ။ သင်္ခါရဒုက္ခောပသမသုခဝိပါကတာယ စ သမ္ဘဝေါ ဧဝ နတ္ထိ။ န ဟိ တံဝိပါကောတိ။ ယဒိ ပန ဝိပါကသဒ္ဒေါ ဖလပရိယာယဝစနံ, နိဿန္ဒဝိပါကေန ဣဋ္ဌရူပေနာပိ သုခဝိပါကတာ ယောဇေတဗ္ဗာ။

သာဝဇ္ဇဒုက္ခဝိပါကလက္ခဏာ တိ ဧတ္ထ စ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန အတ္ထော စ ယောဇနာ စ ယထာသမ္ဘဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝိပါကာရဟတာ ကုသလာကုသလာနံ လက္ခဏဘာဝေန ဝုတ္တာ, တဗ္ဘာဝေန အကထိတာ အဗျာကတာ အဝိပါကာရဟသဘာဝါ ဟောန္တီတိ အာဟ **“အဝိပါကလက္ခဏာ အဗျာကတာ”** တိ။ ယထေဝ ဟိ သုခဒုက္ခဝိပါကာရဟာ သုခဒုက္ခဝိပါကာတိ ဧဝံလက္ခဏတာ ကုသလာကုသလာနံ ဝုတ္တာ, ဧဝမိဓာပိ အဝိပါကာရဟာ အဝိပါကာတိ ဧဝံလက္ခဏတာ အဗျာကတာနံ ဝုတ္တာ။ တသ္မာ “အဟောသိ ကမ္မံ နာဟောသိ ကမ္မဝိပါကော န ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော နတ္ထိ ကမ္မဝိပါကော, အတ္ထိ ကမ္မံ နတ္ထိ ကမ္မဝိပါကော န ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော, ဘဝိဿတိ ကမ္မံ န ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော”တိ (ပဋိ. မ. ၁.၂၃၄) ဧဝံပကာရာနံ ကုသလာကုသလာနံ ကုသလာကုသလဘာဝါနာပတ္တိ အဗျာကတဘာဝါပတ္

တိ တ န ဟောတိ။ န ဟိ တေ သုခဒုက္ခဝိပာကာရဟာ န ဟောန္တိ ဝိပာကဓမ္မတ္တာ, အဝိပာကာရဟာ တ န ဟောန္တိ အဝိ
ပာကဓမ္မတ္တာဘာတတိ။

ကုသလာတိ တ ဓမ္မာတိ တတိအာဒီနိ တိ ကုသလဓမ္မပဒါနိ ဒွေဝ, အကုသလဓမ္မပဒါနိ ဒွေဝ, အဗျာကတဓမ္မပဒါနိ ဒွ
ဝေတိ။ **ကေတ္ထနာနတ္တာနီ** တိ ဝိသုံ ဝိသုံ ဒွိန္နံ ဒွိန္နံ အညမညာပေက္ခံ ကေတ္ထနာနတ္တတံ စောဒေတိ, န ဆန္နံ။
ဒေသမေတ္ထ ဝတ္တုကာမော စောဒကော ပုစ္ဆတီတိ ဥတ္တ အာစရိယော အာဟ **“ကိဉ္စေတ္ထာ”** တိ။ တွေ ကေတ္
ထနာနတ္တတာယံ ကိဉ္စိ ဝတ္တဗ္ဗံ အသမတ္တာ တေ စောဒနာ, အဝသိဋ္ဌံ တာဝ ဗျူဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယဒိ ကေတ္
ထာနိ ကုန္ဒသက္ကသဒ္ဒာနံ ဝိယ သဒ္ဒမတ္တေ ဧဝ ဘေဒေ, ဧဝံ ကုသလဓမ္မသဒ္ဒာနံ, န အတ္ထေတိ။ ယထာ “ကုန္ဒော
သက္ကော”တိ ဝုတ္တေ “ကုန္ဒော ကုန္ဒော”တိ ဝုတ္တသဒိသံ ဟောတိ, ဧဝံ “ကုသလာ ဓမ္မာ”တိ ကုဒံ ဝစနံ “ကုသလာ
ကုသလာ”တိ ဝုတ္တသဒိသံ ဟောတိ။ ဧဝံ ကုတရေသုပိ “အကုသလာ အကုသလာ”တိ ဝုတ္တသဒိသတာ “အဗျာကတာ
အဗျာကတာ”တိ ဝုတ္တသဒိသတာ စ ယောဇေတဗ္ဗာ။ အထ နာနတ္တာနိ, ကုန္ဒကုဝေရသဒ္ဒာနံ ဝိယ သဒ္ဒတော အတ္
ထတော စ ကုသလဓမ္မသဒ္ဒာနံ ဘေဒေ, တထာ အကုသလဓမ္မသဒ္ဒာဒီနန္တိ ဆဟိ ပဒေဟိ စတူဟိ ပဒေဟိ စ ဆ စတ္တာ
ရော စ အတ္ထာ ဘိန္နာ ဝုတ္တာတိ ကုသလတ္တိကာဒီနံ ကုသလဆက္ကာဒိဘာတော, ဟေတုဒုကာဒီနဉ္စ ဟေတုစတုက္
ကာဒိဘာတော အာပဇ္ဇတီတိ။

နနု တိဏ္ဏံ ဓမ္မသဒ္ဒာနံ တိဏ္ဏံ ကုန္ဒသဒ္ဒာနံ ဝိယ ရူပဘေဒေ အတ္ထာဘေဒေတိ ဆက္ကဘာတော န ဘဝိဿ
သတိ, တသ္မာ ဧဝမိဒံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ “တိကဒုကာနံ စတုက္ကတိကဘာတော အာပဇ္ဇတီ”တိ, န ဝတ္တဗ္ဗံ, တိဏ္ဏံ
ဓမ္မသဒ္ဒာနံ ကေတ္ထာနံ တိဏ္ဏံ ကုန္ဒသဒ္ဒာနံ ဝိယ ဝစနေ ပယောဇနာဘာတ ဝုတ္တာနံ တေသံ မာသသဒ္ဒာနံ ဝိယ အဘိ
န္နရူပာနဉ္စ အတ္ထဘေဒေ ဥပပဇ္ဇတီတိ, ဧဝမပိ ယထာ ဧကော မာသသဒ္ဒော အဘိန္နရူပေ ကာလံ အပရဏ္ဏဝိသေ
သံ သုဝဏ္ဏမာသဉ္စ ဝဒတိ, ဧဝံ ဓမ္မသဒ္ဒောပိ ဧကော ဘိန္နေ အတ္ထေ ဝတ္တုမရဟတီတိ ကာလာဒီနံ မာသပဒတ္ထတာယ
ဝိယ တဗ္ဗစနီယဘိန္နတ္ထာနံ ဓမ္မပဒတ္ထတာယ အဘေဒေတိ စတုက္ကတိကဘာတော ဧဝ အာပဇ္ဇတီတိ, နာပဇ္ဇတိ ဧ
ကဿ သဒ္ဒဿ ဇာတိဂုဏကိရိယာဘိန္နာနံ အနဘိဓာနတော။ န ဟိ မာသ-သဒ္ဒော ဧကော ဇာတိဘိန္နာနံ ကာလာဒီနံ အ
န္တရေန သရူပေကသေသံ တစကော ဟောတိ။ ကုခ စ ယဒိ သရူပေကသေသော ကတော သိယာ, ဒုတိယော တတိယော စ
ဓမ္မ-သဒ္ဒော န ဝတ္တဗ္ဗော သိယာ, ဝုတ္တော စ သော, တသ္မာ ကုသလာဒိ-သဒ္ဒာ ဝိယ အဘိန္နကုသလာဒိဇာတိသု ရူပ
သာမညေပိ မာသ-သဒ္ဒာ ဝိယ တယော ဝိနိဝတ္တအညဇာတိသု ဝတ္တမာနာ တယော ဒွေဝ စ ဓမ္မ-သဒ္ဒာ အာပန္နာတိ တိ
ကဒုကာနံ ဆက္ကစတုက္ကဘာတော ဧဝ အာပဇ္ဇတီတိ။

ပဒါနဉ္စ အသမ္ဗန္ဓော တိ ကုသလဓမ္မပဒါနံ အညမညံ တထာ အကုသလဓမ္မပဒါနံ အဗျာကတဓမ္မပဒါနဉ္စ အသမ္
ဗန္ဓော အာပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ ဒွိန္နံ ဒွိန္နဉ္စဟိ ကုစ္ဆိတော သမ္ဗန္ဓော, န သဗ္ဗေသံ ဆန္နံ စတုန္နံ တ အညမညန္
တိ။ ကုဒံ ပန ကသ္မာ စောဒေတိ, နနု နာနတ္တတ္တေ သတိ အတ္ထန္တရဒဿနတ္ထံ ဝုစ္စမာနေသု ဓမ္မ-သဒ္ဒေသု ကု
သလာကုသလာဗျာကတ-သဒ္ဒာနံ ဝိယ အသမ္ဗန္ဓော ဝုတ္တော ယုတ္တော တေတိ? သစ္စမေတံ, အသမ္ဗန္ဓံ ပန သိဒ္ဓံ
ကတ္တတ ပုရိမစောဒနာ ကတာ “တိကဒုကာနံ ဆက္ကစတုက္ကဘာတော အာပဇ္ဇတီ”တိ, ကုခ ပန တံ အသမ္ဗန္ဓံ သာဓေ
တုံ ကုဒံ စောဒိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အထ တ ဧဝမေတ္ထ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ – ယဒိ ပန ဆက္ကစတုက္ကဘာဝံ န ကုစ္ဆ
သိ, ပဒါနံ သမ္ဗန္ဓေန ဘဝိတဗ္ဗံ ယထာဝုတ္တနယေန, သော စ သမာနဝိဘတ္တိနံ ဒွိန္နံ ဒွိန္နံ သမ္ဗန္ဓော ကေတ္ထတ္
တေ သတိ ယုဇ္ဇေယျ, တ္ဝံ ပန နာနတ္တတံ ဝဒသီတိ ပဒါနဉ္စ တေ အသမ္ဗန္ဓော အာပဇ္ဇတိ, နေဝ နာပဇ္ဇတီတိ။ နိ
ယမနတ္ထော **စ**-သဒ္ဒော။ **ပုဗ္ဗာပရ။ပေ.။ နိပ္ပယောဇနာနိ နာမ ဟောန္တီ** တိ ဆက္ကစတုက္ကဘာဝံ အနိစ္ဆန္တဿ,
နာနတ္တတံ ပန ကုစ္ဆန္တဿာတိ အဓိပ္ပာယော။ အဝသ္သဉ္စ သမ္ဗန္ဓော ကုစ္ဆိတဗ္ဗော ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓာပတ္တိ
တောတိ ဒဿေတုံ **“ယာပိ စေသာ”**တိအာဒိမာဟ။ ပုစ္ဆာ ဟိ ပဒဝိပလ္လာသကရဏေန ဓမ္မာ ဧဝ ကုသလာတိ ကုသလဓမ္မ-
သဒ္ဒာနံ ကုခ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနံ ကေတ္ထတံ ဒီပေတိ, တဝ စ နာနတ္တတံ ဝဒန္တဿ နေဝ ဟိ ဓမ္မာ ကုသလာတိ ကတ္တတ တာ
ယပိ ပုစ္ဆာယ ဝိရောဓော အာပဇ္ဇတိ, ဝုစ္စတိ စ တထာ သာ ပုစ္ဆာတိ န နာနတ္တတာ ယုဇ္ဇတိ။

အပရော နယောတိ “ကုသလာ ဓမ္မာ”တိအာဒီနံ ဒွိန္နံ ဒွိန္နံ ကေတ္ထတ္တမေဝ တိဏ္ဏံ ဓမ္မသဒ္ဒာနံ ကေတ္ထနာ
နတ္တတ္တေဟိ စောဒေတိ။ **တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ကေတ္တာ** တိအာဒိမ္ဟိ ယထာ တီဟိ ကုန္ဒ-သဒ္ဒေဟိ ဝုစ္စမာနာနံ ကုန္ဒတ္
ထာနံ ကုန္ဒဘာဝေန ကေတ္တာ တတော အနညေသံ သက္ကပုရိန္ဒသဟဿက္ခသဒ္ဒတ္ထာနံ ကေတ္တံ, ဧဝံ တိဏ္ဏံ

ဓမ္မ-သဒ္ဒတ္တာနံ ဓမ္မဘာဝေန ဧကတ္တာ တတော အနညေသံ ကုသလာကုသလာဗျာကတ-သဒ္ဒတ္တာနံ ဧကတ္တံ အာပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မော နာမ ဘာဝေ** တိ သဘာဝဓာရဏာဒိနာ အတ္ထေန ဓမ္မောတိ ဝုတ္တော, သော စ သဘာဝသ္သေဝ ဟောတိ, နာသဘာဝသ္သာတိ က္ကမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဝဒတိ။ ဟောတု ဘာဝေ, တတော ကိန္တိ? ယဒိ တိဏ္ဏံ ဓမ္မသဒ္ဒာနံ နာနတ္တတာ, တီသု ဓမ္မေသု ယော ကောစိ ဧကော ဓမ္မော ဘာဝေ, တတော အနညံ ကုသလံ အကုသလံ အဗ္ယာကတံ တ ဧကေကမေဝ ဘာဝေ။ ဘာဝဘူတာ ပန ဓမ္မာ အညေ ဒွေဝ အဘာတ ဟောန္တီတိ တေဟိ အနညေ ကုသလာဒီသု ဒွေဝ ယေ ကေစိ အဘာတ။ ယောပိ စ သော ဧကော ဓမ္မော ဘာဝေတိ ဂဟိတော, သောပိ သမာနရူပေသု တီသု ဓမ္မသဒ္ဒေသု အယမေဝ ဘာဝတ္တော ဟောတီတိ နိယမသ္သ အဘာတ အညသ္သ ဘာဝတ္တတ္တေ သတိ အဘာဝေ ဟောတီတိ တတော အနညသ္သပိ အဘာဝတ္တံ အာပန္နန္တိ ကုသလာဒီနံ သဗ္ဗေသမ္ပိ အဘာဝတ္တာပတ္တိ ဟောတိ။ န ဟိ က္က နဒ္ဒသ္သ အမနုသ္သတ္တေ တတော အနညေသံ သက္ကာဒီနံ မနုသ္သတ္တံ အတ္ထီတိ။

နနု ဧဝမပိ ဧကသ္သ ဘာဝတ္တံ ဝိနာ အညေသံ အဘာဝတ္တံ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, တတ္ထ စ ဧကေနေဝ ဘာဝေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ နိယမာဘာဝတော တိဏ္ဏမ္ပိ ဘာဝတ္တေ သိဒ္ဓေ တေဟိ အနညေသံ ကုသလာဒီနမ္ပိ ဘာဝတ္တံ သိဒ္ဓံ ဟောတီတိ? န ဟောတိ တိဏ္ဏံ ဓမ္မ-သဒ္ဒာနံ နာနတ္တဘာဝသ္သ အနုညာတတ္တာ။ န ဟိ တိဏ္ဏံ ဘာဝတ္တေ နာနတ္တတာ အတ္ထိ, အနုညာတာ စ သာ တယာတိ။ နနု တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ အဘာဝတ္တေပိ နာနတ္တတာ န သိယာတိ? မာ ဟောတု နာနတ္တတာ, တဝ ပန နာနတ္တတံ ပဋိဇာနန္တသ္သ “ဧသော ဒေါသော”တိ ဝဒါမိ, န ပန မယာ နာနတ္တတာ ဧကတ္တတာ တ အနုညာတာတိ ကုတော မေ ဝိရောဓော သိယာတိ။ အထ တ **အဘာဝတ္တံ အာပန္နေဟိ ဓမ္မေဟိ အနညေ ကုသလာဒယောပိ အဘာတ ဧဝ သိယုန္တိ** က္ကဒံ ဝစနံ အနိယမေန ယေ ကေစိ ဒွေဝ ဓမ္မာ အဘာဝတ္တံ အာပန္နာ, တေဟိ အနညေသံ ကုသလာဒီသု ယေသံ ကေသဉ္စိ ဒွိန္နံ ကုသလာဒီနံ အဘာဝတ္တာပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ဧကသ္သ ဘာဝတ္တာ။ ယမ္ပိ ဝုတ္တံ **“တေဟိ စ အညော ကုသလပရောပိ အဘာဝေ သိယာ”**တိ, တံ အနိယမဒသ္သနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န သဗ္ဗေသံ အဘာဝသာဓနတ္ထံ။ အယဉ္ဟိ တတ္ထ အတ္ထော အကုသလပရသ္သ တ အဗျာကတပရသ္သ တ ဓမ္မသ္သ ဘာဝတ္တေ သတိ တေဟိ အညော ကုသလပရောပိ အဘာဝေ သိယာတိ။

သဗ္ဗမေတံ အကာရဏန္တိ တွေ ကာရဏံ နာမ ယုတ္တိ။ ကုသလကုသလသဒ္ဒာနံ ဝိယ ဧကန္တဧကတ္တတံ, ကုသလရူပစက္ခုမ-သဒ္ဒာနံ ဝိယ ဧကန္တနာနတ္တတဉ္စ ဝိကပ္ပေတွာ ယာယံ ပုနရုတ္တိ ဆက္ကစတုက္ကာပတ္တိ အသမ္ဗန္ဓဝိရောဓာဘာတပတ္တိ ဒေါသာရောပနယုတ္တိ ဝုတ္တာ, သဗ္ဗာ သာ အယုတ္တိ, တထာ ဧကတ္တနာနတ္တတာဘာဝတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယာ ယာ အနုမတိ **ယထာနုမတိ** အနုမတိယာ အနုမတိယာ တေဟာရသိဒ္ဓိတော။ အနုမတိယာ အနုရူပံ တ **ယထာနုမတိ,** ယထာ အနုမတိ ပဝတ္တာ, တထာ တဒနုရူပံ တေဟာရသိဒ္ဓိတောတိ အတ္ထော။ အနုမတိ ဟိ ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗာဘာဝတော အစ္စန္တမဘိန္နေသု ကတ္ထစိ ကိရိယာဂုဏာဒိပရိဂ္ဂဟဝိသေသေန အဝိဝဋ္ဋသဒ္ဒတ္ထဝိဝရဏတ္ထံ ပဝတ္တာ ယထာ “သက္ကော က္ကန္ဒော ပုရိန္ဒဒေါ”တိ။ ကတ္ထစိ အစ္စန္တံ ဘိန္နေသု ယထာ “ဓဝေ ခဒိရော ပလာသော စ အာနီယန္တူ”တိ။ ကတ္ထစိ ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝတော ဘေဒာဘေဒဝန္တေသု သေယျထာပိ “နီလုပ္ပလံ ပဏ္ဍိတပုရိသော”တိ, တာယ တာယ အနုမတိယာ တဒနုရူပဉ္စ တေ တေ တေဟာရာ သိဒ္ဓါ။ တသ္မာ က္ကဟာပိ ကုသလဓမ္မ-သဒ္ဒာနံ ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝတော ဝိသေသတ္တသာမညတ္တပရိဂ္ဂဟေန သမာနေ အတ္ထေ ဘေဒာဘေဒယုတ္တေ ပဝတ္တိ အနုမတာတိ တာယ တာယ အနုမတိယာ တဒနုရူပဉ္စ သိဒ္ဓေါ ဧသော တေဟာရော။ တသ္မာ ဝုတ္တံ “သဗ္ဗမေတံ အကာရဏ”န္တိ။

အတ္တနော အတ္တနော အတ္ထဝိသေသံ တသ္သ ဒီပေန္တီ တိ အတ္တနာ ပရိဂ္ဂဟိတံ အတ္တနာ ဝုစ္စမာနံ အနဝဇ္ဇသုခဝိပာကာဒိကုသလာဒိဘာဝံ ဓမ္မ-သဒ္ဒသ္သ ဒီပေန္တိ တဒတ္ထသ္သ တဗ္ဘာဝဒီပနဝသေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ န ဟိ ဓမ္မ-သဒ္ဒော ကုသလာဒိဘာဝေ ဟောတီတိ။ **က္ကမိနာတ**တိ “ဓမ္မ-သဒ္ဒော ပရိယတ္တိအာဒီသု ဒိသ္သတီ”တိအာဒိနာ “အတ္တနော သဘာဝံ ဓာရေန္တီ”တိအာဒိနာ စ နယေန။ သော ဟိ သဗ္ဗတ္ထ သမာနော, န ကုသလ-သဒ္ဒော အာရောဂျာဒီသု ဒိသ္သတီတိ “ကစ္စိ နု ဘောတော ကုသလံ”တိအာဒိကော, သော စ ဝိသေသနယော “ကုတော ပနံ ဝိသေသမတ္တမေဝ ဝက္ခာမာ”တိ ဧတေန အပနီတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ န ဟိ ကုသလာဒိဝိသေသံ ဂဟေတွာ ပဝတ္တာ သုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာတိအာဒယော ဝိသေသာတိ။

၂. **သုခဿ စ ပဟာနာ** တိ ဧတ္ထ သုခိန္ဒြိယံ “သုခ”န္တိ ဝုတ္တံ, တဉ္စ သုခဝေဒနာဝ ဟောတီတိ **“သုခဝေဒနာယံ ဒိဿတီ”**တိ ဝုတ္တံ, န ပန “တိဿော ဣမာ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒနာ သုခါ ဝေဒနာ”တိဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၄.၂၄၉ အာဒယော) သုခ-သဒ္ဒေါ ဝိယ သုခဝေဒနာသဒ္ဒေန သမာနတ္ထတ္တာ။ အယဉ္ဟိ သုခိန္ဒြိယတ္ထော သုခ-သဒ္ဒေါ ကာယသုခနံ ကာယာနုဂ္ဂဟံ သာတဝိသေသံ ဂဟေတ္ဝာ ပဝတ္တော, န ပန သုခါ ဝေဒနာ “ယံ ကိဉ္စိ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ သုခံ တ (မ. နိ. ၁.၄၀၉), ယော သုခံ ဒုက္ခတော”တိဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၄.၂၅၃) သုခ-သဒ္ဒေါ ဝိယ သာတသာမညံ ဂဟေတ္ဝာ ပဝတ္တော တိ။ ယသ္မိံ သတိ သုခဟေတူနံ ပဝတ္တိ, တံ သုခမူလံ။ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ စ ကာမသမတိက္ကမာဒိကေ ဝိရာဂေ စ သတိ သုခဟေတူနံ ပုညပဿဒ္ဓိအာဒီနံ ပဝတ္တိ ဟောတီတိ တံ **“သုခမူလံ သုခ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ သုခဿ စ အာရမ္မဏတ္တာ **“ရူပံ သုခ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ပုညာနီ**တိ ယဒိဒံ ဝစနံ, တံ **သုခဿ စ အဓိဝစနံ** ဣဋ္ဌဝိပာကဿ အဓိဝစနံ တဒတ္ထဿ ဣဋ္ဌဝိပာကဝိပစ္စနတောတိ အတ္ထော။ **သုခပစ္စယာနံ** ရူပာဒီနံ ဣဋ္ဌာနံ **ဌာနံ** ဩကာသော သဂ္ဂ နန္ဒနဉ္စာတိ **“သုခါ သဂ္ဂါ သုခံ နန္ဒန”**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မေ** တိ ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ။ **သုခဝိဟာရာ**တိ ပဋမဇ္ဈာနဝိဟာရာဒီ။ နိဝရဏာဒိဗ္ဗာဓာရဟိတတ္ဝာ **“အဗ္ဗာဗဇ္ဈာ”** တိ ဝုတ္တာ။ သဗ္ဗသင်္ခါရဒုက္ခနိဗ္ဗာပနတော တံနိရောဓတ္တာ တ **“နိဗ္ဗာနံ သုခ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန “အဒုက္ခမသုခံ သန္တံ, သုခမိစ္စေဝ ဘာသိတ”န္တိ အဒုက္ခမသုခေ။ “ဒွေပိ မယာ, အာနန္ဒ, ဝေဒနာ ဝုတ္တာ ပရိယာယေန သုခါ ဝေဒနာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ”တိ (သံ. နိ. ၄.၂၆၇) သုခါပေက္ခာသု စ ဣဋ္ဌာသူတိ ဧဝမာဒီသု ပဝတ္တိ သင်္ဂဟိတာ။

ဒုက္ခဝတ္ထု တိ ဒုက္ခဿ ဩကာသော။ အတ္တနော ပစ္စယေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမ္ပိ ဟိ တံ ဒုက္ခံ ဇာတိအာဒီသု ဝိဇ္ဇမာနေသု တဗ္ဗတ္ထုကံ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ဒုက္ခပစ္စယေ** တိ ဒုက္ခဟေတုမှိ, ဒုက္ခဿ ဇနကေတိ အတ္ထော။ **ဒုက္ခပစ္စယဋ္ဌာနေ**တိ ဒုက္ခဇနကကမ္မဿ သဟာယဘူတာနံ အနိဋ္ဌရူပာဒိပစ္စယာနံ ဌာနေ။ ပစ္စယသဒ္ဒေါ ဟိ ဇနကေ ဇနကသဟာယေ စ ပဝတ္တတီတိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန “ယဒနိစ္စံ တံ ဒုက္ခ”န္တိအာဒီနာ (သံ. နိ. ၃.၁၅, ၄၅-၄၆, ၇၆) သင်္ခါရဒုက္ခာဒီသု ပဝတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ သမ္ပယုတ္တေ ဝတ္ထုဉ္စ ကရဇကာယံ သုခယတိ လဒ္ဓဿာဒေ အနုဂ္ဂဟိတေ ကရောတီတိ **သုခာ**။ သုခါတိ ဝေဒနာသဒ္ဒမပေက္ခိတွာ သုခဘာဝမတ္တဿ အပ္ပကာသနေန နပုံသကလိင်္ဂတာ န ကတာ။ သဘာဝတော သင်္ကပ္ပတော စ ယံ ဣဋ္ဌံ, တဒနုဘဝနံ ဣဋ္ဌာကာရာနုဘဝနံ တ **ဣဋ္ဌာနုဘဝနံ** ။

သမန္တိ အဝိသမံ။ သမာ ဧကီဘာဝူပဂတာ ဝိယ ယုတ္တာ, သမံ တ သဟ ယုတ္တာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဧကုပ္ပာဒ** တိ ဧကော သမာနော ဥပ္ပာဒော ဧတေသန္တိ **ဧကုပ္ပာဒ,** သမာနပစ္စယေဟိ သဟုပ္ပတ္တိကာတိ အတ္ထော။ သဟုပ္ပတ္တိကာနံ ရူပာရူပာနဉ္စ အညမညသမ္ပယုတ္တတာ အာပဇ္ဇေယျာတိ **“ဧကနိရောဓာ”**တိ ဝုတ္တံ, ယေ သမာနုပ္ပာဒ သမာနနိရောဓာ စ, တေ သမ္ပယုတ္တာတိ ရူပာရူပာနံ အညမညသမ္ပယောဂေ နိတရိတော ဟောတိ။ ဧဝမ္ပိ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပာနံ အညမညသမ္ပယုတ္တတာ အာပဇ္ဇေယျာတိ **“ဧကဝတ္ထုကာ”**တိ ဝုတ္တံ, ယေ ဧကုပ္ပာဒ ဧကနိရောဓာ ဧကဝတ္ထုကာ စ, တေ သမ္ပယုတ္တာတိ။ ဧဝမ္ပိ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပေသု ဧကံ မဟာဘူတံ သေသမဟာဘူတောဟာအရူပာနံ နိဿယပစ္စယော ဟောတီတိ တေန တာနိ ဧကဝတ္ထုကာနီတိ, စက္ခာဒိနိဿယဘူတာနိ တ ဘူတာနိ ဧကံ ဝတ္ထု ဧတေသု သန္နိဿိတန္တိ ဧကဝတ္ထုကာနီတိ ကပ္ပေန္တဿ တေသံ သမ္ပယုတ္တတာပတ္တိ သိယာတိ တန္နိဝါရဏတ္ထံ **“ဧကာရမ္မဏာ”**တိ ဝုတ္တံ, ယေ ဧကုပ္ပာဒ။ပေ.။ ဧကာရမ္မဏာ စ ဟောန္တိ, တေ သမ္ပယုတ္တာတိ။ ပဋိလောမတော တ **ဧကာရမ္မဏာ**တိ ဝုတ္တေ ဧကဝီထိယဉ္စ ပဉ္စဝိညာဏသမ္ပဋိစ္ဆနာနံ နာနာဝီထိယံ ပရသန္တာနေ စ ဧကသ္မိံ အာရမ္မဏေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ ဘိန္နဝတ္ထုကာနံ သမ္ပယုတ္တတာ အာပဇ္ဇေယျာတိ **“ဧကဝတ္ထုကာ”**တိ ဝုတ္တံ, ယေ ဧကဝတ္ထုကာ ဟုတွာ ဧကာရမ္မဏာ, တေ သမ္ပယုတ္တာတိ။ ဧဝမ္ပိ သမ္ပဋိစ္ဆနသန္တီရဏာဒီနံ သမ္ပယုတ္တတာ အာပဇ္ဇေယျာတိ **“ဧကနိရောဓာ”**တိ ဝုတ္တံ, ယေ ဧကနိရောဓာ ဟုတွာ ဧကဝတ္ထုကာ ဧကာရမ္မဏာ, တေ သမ္ပယုတ္တာတိ။ ကိံ ပန နာနုပ္ပာဒာပိ ဧဝံ တိဝိဓလက္ခဏာ ဟောန္တိ, အထ ဧကုပ္ပာဒ ဧဝေတိ ဝိစာရဏာယ ဧကုပ္ပာဒ ဧဝ ဧဝံ တိဝိဓလက္ခဏာ ဟောန္တီတိ ဒဿနတ္ထံ **“ဧကုပ္ပာဒ”** တိ ဝုတ္တံ။

၃. **ဝိပက္ကဘာဝမာပန္နာနံ အရူပဓမ္မာန** န္တိ ယထာ သာလိဗီဇာဒီနံ ဖလာနိ တံသဒိသာနိ နိဗ္ဗတ္တာနိ ဝိပက္ကာနိ နာမ ဟောန္တိ, ဝိပာကနိရုတ္တိဉ္စ လဘန္တိ, န မူလင်္ကုရပတ္တခန္ဓနာဠာနိ, ဧဝံ ကုသလာကုသလာနံ ဖလာနိ အရူပဓမ္မ ဘာဝေန သာရမ္မဏဘာဝေန သုက္ကကဏှာဟာဒိဘာဝေန စ တံသဒိသာနိ ဝိပက္ကဘာဝမာပန္နာနီတိ ဝိပာကနိရုတ္တိံ လဘန္တိ, န ရူပဓမ္မာ ကမ္မနိဗ္ဗတ္တာပိ ကမ္မာသဒိသာတိ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ **ဇာတိဇရာသဘာဝတ**တိ ဇာယနဇီရဏသဘာဝတ။ **ဝိပာကပကတိကာ**တိ ဝိပစ္စနပကတိကာ။ ဝိပစ္စနသဘာဝတာ စ အနုပစ္ဆိန္နာဝိဇ္ဇာတဏှာမာနသန္တာနေ သဗ္ဗာဟာရ

တာ, တေန အဘိညာဒိကုသလာနံ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာဒိအကုသလာနဉ္စ ဝိပါကာနုပ္ပါဒနေပိ ဝိပါကဓမ္မတာ သိဒ္ဓါ ဟောတိ။ **ဝိပက္ကဘာဝ**န္တိ စေတ္ထ **ဘာဝ**-သဒ္ဒေန သဘာဝေါ ဧဝ ဝုတ္တော။ တံ ယထာဝုတ္တံ ဝိပက္ကသဘာဝံ ဒုတိယဿ ဝုတ္တံ ဝိပစ္စနသဘာဝဉ္စ ဂဟေတွာ **“ဥဘယသဘာဝပဋိက္ခေပဝသေနာ”** တိ အာဟ။

၄. **ဥပေတေန အာဒိန္နာ ဥပါဒိန္နာ** ။ ကိံ ပန တံ ဥပေတံ, ကေန စ ဥပေတံ, ကထဉ္စ ဥပေတံ, ကေ စ တေန အာဒိန္နာတိ? သတိ စ လောကုတ္တရာနံ ကေသဉ္စိ အာရမ္မဏဘာဝေ တန္နိဝတ္တနတ္ထံ ဥပေတသဒ္ဒသမ္ဗန္ဓိနာ ဥပယ-သဒ္ဒေန ဝုစ္စမာနာပိ စတုဗ္ဗိဓုပါဒါနဘူတာပိ တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ ဥပေတံ, တေဟိ စ အာရမ္မဏကရဏဝသေန ဥပေတံ, န သမန္နာဂမဝသေန။ သတိ စ သဗ္ဗတေဘူမကဓမ္မာနံ ဥပါဒါနာရမ္မဏတ္တေ ယေဟိ ဝိပါကကဋတ္တာရူပါနိ အမှေဟိ နိဗ္ဗတ္တိတ္တာ အမှာကံ တာနိ ဖလာနီတိ ဂဏှန္တေဟိ ဝိယ အာဒိန္နာနိ, တာနိ တေဘူမကကမ္မာနိ ကမ္မဘာဝေန ခေတ္တံ ဥပနေတွာ ဥပေတန္တိ ကတွာ ဂဟိတာနိ။ တေဟိ စ နိဗ္ဗတ္တာနိ ဝိပါကကဋတ္တာရူပါနိ ဥပါဒိန္နာ ဓမ္မာတိ သဗ္ဗမေတံ ဒဿေတုံ **“အာရမ္မဏကရဏဝသေနာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အယဉ္စ အတ္ထနယော ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတဗ္ဗော, န ဝစနာနုပုဗ္ဗေနာတိ။ ဧတ္ထာဟ – ယဒိ အာရမ္မဏကရဏဝသေန တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ ဥပေတေန အာဒိန္နာ ဥပါဒိန္နာ, သဗ္ဗတေဘူမကဓမ္မာ စ တဏှာဒီနံ အာရမ္မဏာ ဟောန္တိ, န စ ဥပေတသဒ္ဒော ကမ္မေ ဧဝ နိရုဠှော, တေန ကမ္မဿေဝ ဂဟဏေ ကာရဏံ နတ္ထိ, တသ္မာ သဗ္ဗတေဘူမကဓမ္မပစ္စယုပ္ပန္နာနံ အဝိဇ္ဇာဒိဟေတူဟိ နိဗ္ဗတ္တာနံ သင်္ခါရာဒိဖလာနံ ဥပါဒိန္နတ္တံ အာပဇ္ဇတိ တေသမ္ပိ တေဟိဖလဘာဝေန ဂဟိတတ္တာ။ **ဥပ**-သဒ္ဒေန စ ဥပေတတာမတ္တံ ဇောတိတံ, န အာရမ္မဏကရဏံ သမန္နာဂမနိဝတ္တကံ, **အာဒိန္န** -သဒ္ဒေန စ ဂဟိတတာမတ္တံ ဝုတ္တံ, န ကမ္မသမုဋ္ဌာနတာဝိသေသော။ တသ္မာ သဗ္ဗပစ္စယုပ္ပန္နာနံ ဥပါဒိန္နတ္တံ အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ ဗောဓနေယျဇ္ဈာသယဝသေန ဒေသနာပဝတ္တိတော။ ယေသဉှိ ဗောဓနတ္ထံ “ဥပါဒိန္နာ”တိ ဧတံ ဝုတ္တံ, တေ တေနေဝ ဝစနေန ယထာဝုတ္တပ္ပကာရေ ဓမ္မေ ဗုဇ္ဈိံသု, ဧတရဟိ ပန တာဝတာ ဗုဇ္ဈိတုံ အသက္ကောန္တေန သုတွာ တဒတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ သော အတ္ထဝိဘာဝနာ ကတာ **“ကမ္မုနာ”** တိ။

အယံ ပန အပရော အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော – ဥပ-သဒ္ဒော ဥပေတံ ဒီပေတိ။ အယဉှိ ဥပ-သဒ္ဒော သမာသေ ပယုဇ္ဇမာနော “အတိမာလာ”တိအာဒီသု အတိ-သဒ္ဒော ဝိယ အတိက္ကမနံ သသာဓနံ ဥပဂမနံ သသာဓနံ ဝဒတိ, ဥပဂမနဉ္စ ဥပါဒါနဥပယော, တေန ဥပဂတံ ဥပေတံ။ ကိံ ပန တန္တိ? ယံ အသတိ ဥပါဒါနေ န ဟောတိ, တံ “ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ တေဘူမကကမ္မံ ပစ္စယဘာဝေန ပုရိမဇာတုပ္ပန္နေန ဥပါဒါနေန ဥပဂတတ္တာ “ဥပေတ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ န ဟိ ကောစိ အနုပဂ္ဂမ္မ အနိစ္ဆန္တော ကမ္မံ ကရောတီတိ။ တေန **ဥပေတေန ကမ္မုနာ** ပုနဗ္ဘဝဿ အာဒါနံ ဟောတိ။ ကမ္မုနာ ဟိ သာသဝေန သတ္တာ အာဒိယန္တိ ပုနဗ္ဘဝံ, တသ္မာ အာဒါတဗ္ဗဘာဝေန ဟကမ္ဗော ပုနဗ္ဘဝေါ။ သော စ ဥပပတ္တိဘဝေါ တေဘူမကဝိပါကကဋတ္တာရူပသင်္ခါတော “ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ”တိ ဧတ္ထ ဇာတိဝစနေ သမဝရုဒ္ဓေါတိ ဥပါဒိန္နဝစနေန ဥပပတ္တိဘဝေါ ဝုစ္စတိ, ဥပပတ္တိဘဝေါ စ တေဘူမကဝိပါကကဋတ္တာရူပါနီတိ ဓာတုကထာယံ ပကာသိတမေတံ။ တသ္မာ **ဥပေတေန အာဒိန္နာ** တိ ဧတေ ဧဝ ဓမ္မာ ဝုစ္စန္တီတိ သိဒ္ဓေါ အယမတ္ထောတိ။ ဥပါဒိန္န-သဒ္ဒဿ အတ္ထံ ဝတွာ တံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဥပါဒါနိယ-သဒ္ဒဿ ဝိသုံ ဥပါဒိန္နသဒ္ဒါနပေက္ခံ အတ္ထံ ဝတ္တုံ **“အာရမ္မဏဘာဝံ ဥပဂန္တွာ”**တိအာဒိမာဟ။ တသ္မာ ဧဝ အဝိသေသေတွာ **“ဥပါဒါနဿ အာရမ္မဏပစ္စယဘူတာနမေတံ အဓိဝစန”**န္တိ ဝုတ္တံ။ တံ ပန ဥပါဒါနိယံ ဥပါဒိန္နံ အနုပါဒိန္နန္တိ ဒုဝိဓံ။ တသ္မာ တံ ဝိသေသေန္တော **“ဥပါဒိန္နာ စ တေ ဥပါဒါနိယာ စာ”**တိအာဒိမာဟ။

၅. **သံကိလေသော**တိ ဒသ ကိလေသဝတ္ထူနိ ဝုစ္စန္တိ။ **သံကိလိဋ္ဌာ** တိ တေဟိ ဝိဗာဓိတာ ဥပတာပိတာ စ။ တေ ပန ယသ္မာ သံကိလေသသမ္ပယုတ္တာ ကောပါဒီဟိ နိန္နာနတ္တာ ဧကီဘာဝမိဝ ဂတာ ဝိသာဒီဟိ ဝိယ သပ္ပိအာဒယော ဝိဒူသိတာ မလီနာ ဝိဗာဓိတာ ဥပတာပိတာ စ နာမ ဟောန္တိ, တသ္မာ အာဟ **“သံကိလေသေန သမန္နာဂတာ သံကိလိဋ္ဌာ”**တိ။ **သံကိလေသံ အရဟန္တီ** တိ သံကိလေသဿ အာရမ္မဏဘာဝေန တံ လဒ္ဓုံ အရဟန္တီတိ အတ္ထော။ **အာရမ္မဏဘာဝံ အနတိက္ကမနတော**တိ ဧတေန သံကိလေသာနတိက္ကမနမေဝ ဒဿေတိ, ဝတ္ထယုဂိကသုင်္ကသာလိကသဒ္ဒါနံ ဝိယ သံကိလေသိက-သဒ္ဒဿ ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၆. သဟ ဝိတက္ကေန ဟောန္တီတိ ဝစနသေသော ယောဇေတဗ္ဗော အဝုစ္စမာနဿပိ ဘဝတိ-အတ္ထဿ ဝိညာယမာနတ္တာ။ **မတ္တာ** တိ ပမာဏဝါစကံ ဧကံ ပဒန္တိ ဂဟေတွာ **“ဝိစာရောဝ မတ္တာ ဧတေသ”**န္တိ အတ္ထော ဝုတ္တ

တော။ အညတ္ထ အဝိပ္ပယောဂီသု ဝိတက္ကဝိစာရေသု ဝိစာရော ဝ ဧတေသံ မတ္တာ, တတော ဥဒ္ဓံ ဝိတက္ကေန သမ္ပ
ယောဂံ န ဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော။ အယမပရော အတ္ထော – မတ္တ-သဒ္ဒော ဝိသေသနိဝတ္တိအတ္ထော။ သဝိတက္ကသဝိ
စာရာ ဓမ္မာ ဟိ ဝိတက္ကဝိသိဋ္ဌေန ဝိစာရေန သဝိစာရာ, ဧတေ ပန ဝိစာရမတ္တေန ဝိတက္ကသင်္ခါတဝိသေသရဟိတေန, တ
သ္မာ **“ဝိစာရမတ္တာ”** တိ ဝုစ္စန္တိ, ဝိစာရမတ္တဝန္တောတိ အတ္ထော။ ဝိစာရမတ္တဝစနေန အဝိတက္ကတ္တေ သိဒ္ဓေ အ
ဝိတက္ကာနံ အညေသမ္ပိ အတ္ထိဘာဝဇောတနတ္ထံ အဝိတက္ကဝစနံ။ အဝိတက္ကာ ဟိ ဝိစာရမတ္တာ စ သန္တိ အဝိစာရာ
စာတိ နိဝတ္တေတဗ္ဗာ ဂဟေတဗ္ဗာ စ ဟောန္တိ, တေသု အဝုစ္စမာနေသု နိဝတ္တေတဗ္ဗဂဟေတဗ္ဗဿ အဒဿိတ
တ္တာ ဝိစာရမတ္တာဝအဝိတက္ကာတိ အာပဇ္ဇေယျာတိ။ ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝေ ပန ယထာကာမံ ဟောတီတိ
သာမညေန အဝိတက္ကဘာဝေန သဟ ဝိစာရမတ္တတာယ ဓမ္မဝိသေသနဘာဝံ ဒဿေတုံ **“အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာ”** တိ ပဒါနု
က္ကမော ကတော။

အထ တ သဝိစာရာ ဒုဝိဓာ သဝိတက္ကာ အဝိတက္ကာ စ, တေသု အဝိတက္ကေ နိဝတ္တေတုံ အာဒိပဒံ ဝုတ္တံ။ အဝိ
စာရာ စ ဒုဝိဓာ သဝိတက္ကာ အဝိတက္ကာ စ, တေသု သဝိတက္ကေ နိဝတ္တေတုံ တတိယပဒံ ဝုတ္တံ။ ယေ ပန ဒွီဟိပိ နိ
ဝတ္တိတာ အဝိတက္ကာ သဝိတက္ကာ စ သဝိစာရာ အဝိစာရာ စ, တေသု အညတရဒဿနံ တ ကတ္တဗ္ဗံ သိယာ ဥဘယ
ဒဿနံ တ။ ဥဘယဒဿနေ ကရိယမာနေ ယဒိ “သဝိတက္ကသဝိစာရာ”တိ ဝုစ္စေယျ, အာဒိပဒတ္တတာဝ အာပဇ္ဇတိ။
အထ “အဝိတက္ကအဝိစာရာ”တိ ဝုစ္စေယျ, အန္တပဒတ္တတာ။ အထ ပန “အဝိတက္ကသဝိစာရာ သဝိတက္ကအဝိစာရာ”တိ
ဝုစ္စေယျ, အဗျတ္တဗဟိဒ္ဓါနံ ဝိယ အတ္ထန္တရာဘာဝေ တ သင်္ကရဒေါသော တ ဧကဿေဝ သဝိတက္ကာဝိတက္က
တာသဝိစာရာဝိစာရတာဝိရောဓော တ အာပဇ္ဇေယျ, တသ္မာ အညတရဒဿနေန ကတရမ္ပိ ပကာသေတုံ အဝိတက္ကဝ
စနေန ဒွိပ္ပကာရေသု ဝတ္တဗ္ဗေသု သဝိတက္ကအဝိစာရေ နိဝတ္တေတွာ အဝိတက္ကသဝိစာရေ ဒဿေန္တော အာဟ
“အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာ” တိ။ အထ တ ဝိတက္ကာဘာဝေန ဧတေ ဝိစာရမတ္တာ, န ဝိစာရတော အညဿ ကဿစိ ဓ
မ္မဿ အဘာဝတောတိ ဒဿေတုံ အဝိတက္ကဝစနေန ဝိစာရမတ္တာ ဝိသေသိတာ။

၇. **ဥပေက္ခတီ** တိ ဝေဒယမာနာပိ မဇ္ဈတ္တဝေဒနာ သုခါကာရေ ဒုက္ခါကာရေ စ ဥဒါသိနာ ဟောတီတိ အတ္ထော။
အထ တ ဥပေတာ ယုတ္တာ သုခဒုက္ခာနံ အဝိရုဒ္ဓါ ဣက္ခာ အနုဘဝနံ **ဥပေက္ခာ။ ဝိသေသဒဿနဝသေနာ** တိ နာနတ္တ
ဒဿနဝသေန။ ယဒိ ဟိ ပီတိသဟဂတာ ဧဝ သုခသဟဂတာ သိယုံ, “ပီတိသဟဂတာ”တိ ဧတေနေဝ သိဒ္ဓတ္တာ “သုခ
သဟဂတာ”တိ ဣဒံ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, “သုခသဟဂတာ”တိ တ ဝုစ္စမာနေ “ပီတိသဟဂတာ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, တတော
တိကံ ပူရေန္တေန ဒုက္ခသဟဂတပဒံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, ဧဝဉ္စ သတိ “ဝေဒနာတ္တိကော တေယ”န္တိ ဝုတ္တဝစနံ အာပဇ္ဇ
ဇတိ, တသ္မာ “ပီတိသဟဂတာ”တိ ဝတွာ “သုခသဟဂတာ”တိ ဝဒန္တော ပီတိဝိပ္ပယုတ္တမ္ပိ သုခံ အတ္ထီတိ တတိ
ယဇ္ဈာနကာယဝိညာဏသမ္ပယုတ္တံ သုခံ သပ္ပီတိကသုခတော ဘိန္ဒိ ကတွာ ဒဿေတီတိ အဓိပ္ပာယော။ အထ တ
ပီတိသုခါနံ ဒုဗ္ဗိညေယျနာနတ္တာနံ နာနတ္တဒဿနတ္ထံ အယံ တိကော ဝုတ္တော။ “ပီတိသဟဂတာ”တိ ဧတ္ထ ဟိ
သုခေကဒေသော သင်္ဂဟိတော, န ပီတိ။ “သုခသဟဂတာ”တိ ဧတ္ထ ပီတိ သင်္ဂဟိတာ, န သုခံ။ ပီတိဝိပ္ပယုတ္တသုခ
သဟဂတာ စ ပုရိမေန အသင်္ဂဟိတာ ပစ္ဆိမေန သင်္ဂဟိတာတိ သိဒ္ဓေါ ပီတိသုခါနံ ဝိသေသောတိ။

၈. **နိဗ္ဗာနံ ဒဿနတော** တိ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏတံ သန္ဓာယာဟ။ အထ တ ဓမ္မစက္ခု ပုနပ္ပုနံ နိဗ္ဗတ္တနေန ဘာဝနာဘာ
ဝံ အပ္ပတ္တံ ဒဿနံ နာမ, ဓမ္မစက္ခု စ ပရိညာဒိကိစ္စကရဏေန စတုသစ္စဓမ္မဒဿနံ တဒတိသယော, တသ္မာ နတ္တေတွ
ထ ကေတွဘူဿ ဒဿနဘာဝတပတ္တီတိ။ **ဥဘယပဋိက္ခေပဝသေနာ** တိ ဒွီဟိ ပဒေဟိ ဝုတ္တဓမ္မပဋိက္ခေပဝသေန,
န ပဟာယကပဋိက္ခေပဝသေန။ တထာ ဟိ သတိ ဒဿနဘာဝနာဟိ အညော သမုစ္ဆေဒဝသေန ပဟာယကော အတ္ထိ,
တေန ပဟာတဗ္ဗာ နေဝ ဒဿနေန န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာတိ အယမတ္ထော အာပဇ္ဇတိ, န စ အညော ပဟာယကော
အတ္ထိ အညေဟိ ဝိက္ခမ္ဘိတာနဉ္စ ပုနပ္ပဝတ္တိသဗ္ဘာဝတ, နာပိ ပဟာတဗ္ဗာ တတိယပဒေန သင်္ဂယှန္တိ, ကိန္တု
အပ္ပဟာတဗ္ဗာ ဧတေတိ။ တသ္မာ ပဟာတဗ္ဗပဒံ ပစ္စေကံ ယောဇေတွာ နေဝ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာ န ဘာဝနာယ ပ
ဟာတဗ္ဗာတိ ဒဿနေန ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗေဟိ အညေ ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၉. **ဝေမတ္တံ အဂ္ဂဟေတွာ** တိ အတ္ထာယုတ္တိတော စ သဒ္ဒါယုတ္တိတော စ အဂ္ဂဟေတဗ္ဗတံ ဒဿေတိ။ ဒသွ
သနဘာဝနာဟိ အပ္ပဟာတဗ္ဗဟေတုမတ္တေသု ဟိ ဂယှမာနေသု အဟေတုကာ အသင်္ဂဟိတာတိ ယထာဓိပ္ပေတဿ
အတ္ထဿ အပရိပုဏ္ဏတ္တာ အတ္ထာယုတ္တိ, ပဟာတဗ္ဗသဒ္ဒဿ နိစ္စသာပေက္ခတ္တေ စ သတိ န သမ္ဗန္ဓီသဒ္ဒ

တော ပဟာယကတော အညံ ပဋိသေဓံ အပေက္ခမာနဿ ဟေတုသဒ္ဒေန သမာသော ဥပပဇ္ဇတီတိ သဒ္ဒါယုတ္တိ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော** တိ ပဟာတဗ္ဗ-သဒ္ဒံ ပဋိသေဓေန အယောဇေတွာ ယေသံ အညပဒတ္ထော သမာသော, တဗ္ဗိသေသနံ အတ္ထီတိ ဣဒံ ပဋိသေဓေန ယောဇေတွာ ဒဿနဘာဝနာဟိ ပဟာတဗ္ဗော ဟေတု ဧတေသံ နေဝတ္ထီတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝဉ္စ သတိ ယထာဓိပ္ပေတတ္ထော သဗ္ဗော သင်္ဂဟိတော ဟောတိ။ အတ္ထာယုတ္တိ မာ ဟောတု, သဒ္ဒော ပန ဣဓာပိ န ယုတ္တော။ ဧကန္တယောဂိနံ အတ္ထိ-သဒ္ဒမေဝ ဟိ အပေက္ခမာနာနံ ဥဘိန္နံ ပဟာတဗ္ဗဟေတု-သဒ္ဒာနံ သမာသော ယုတ္တော, န ပဋိသေဓံ အပေက္ခမာနာနန္တိ, တသ္မာ ဂဟေတဗ္ဗတ္ထဒဿနမတ္တံ ဧတံ ကတံ, သဒ္ဒော ပန ယထာ ယုဇ္ဇတိ, တထာ ယောဇေတဗ္ဗော။ ဧဝံ ပန ယုဇ္ဇတိ – ပဟာတဗ္ဗော ဟေတု ဧတေသံ အတ္ထီတိ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ။ ကေန ပဟာတဗ္ဗောတိ? ဒဿနေန ဘာဝနာယ စ။ တယိဒံ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကပဒံ ဒဿနဘာဝနာပဒေဟိ ဝိသုံ ဝိသုံ ယောဇေတွာ ဧတေဟိ ယုတ္တေန ယေ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ နေဝ ဟောန္တိ, ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ စ န ဟောန္တီတိ ပဋိသေဓဉ္စ ဝိသုံ ဝိသုံ ယောဇေတွာ ဧတေ နေဝ ဒဿနေန န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာတိ ဝုစ္စန္တိ။ နေဝဝိပါကနဝိပါကဓမ္မဓမ္မဝစနံ ဝိယ ဟိ ပုရိမပဒဒွယသင်္ဂဟိတဓမ္မပဋိသေဓနေန တဒညဓမ္မနိဒဿနမေတံ ဟောတိ, န အဟေတုကပဒံ ဝိယ ဟေတုဝိရဟပ္ပကာသနေနာတိ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ဒွေဝ ပဋိသေဓာ ယုတ္တာ ဟောန္တိ။

ဟေတုယေဝ ဟိ ဧတေသံ နတ္ထိ, ယော ဒဿနဘာဝနာဟိ ပဟာတဗ္ဗော သိယာ တိ ပုရိမသ္မိဉှိ အတ္ထေ ဟေတူနံ ဒဿနဘာဝနာဟိ ပဟာတဗ္ဗတာ ပဋိက္ခိတ္တာ, ပဋိက္ခေပေ စ ပဟာတဗ္ဗာသင်္ကာသဗ္ဘာဝေ ဟောတိ, ပဟာတဗ္ဗာသင်္ကာ စ ဟေတုမှိ သတိ သိယာ, ဧတေသံ ပန အဟေတုကာနံ ဟေတုယေဝ နတ္ထိ, ယော ဒဿနဘာဝနာဟိ ပဟာတဗ္ဗော သိယာ, တဒဘာဝတော ပဟာတဗ္ဗာသင်္ကာ နတ္ထီတိ တံနိဝါရဏတ္ထော ပဋိက္ခေပေ န သမ္ဘဝတိ, တသ္မာ "နေဝဒဿနေန န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗော ဟေတု ဧတေသ"န္တိ ဧဝံ အဟေတုကာနံ ဂဟဏံ န ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ **ဣတရထာ ဟိ အဟေတုကာနံ အဂ္ဂဟဏံ ဘဝေယျာ** တိ အတ္ထဿ ပါကဋတ္တာ န ကာရဏသာဓနီယော ဧသောတိ ဂဟေတဗ္ဗတ္ထဿေဝ ကာရဏံ ဝဒန္တော **"ဟေတုယေဝ ဟိ ဧတေသံ နတ္ထီ"** တိအာဒိမာဟ။ တေသဉှိ နေဝဒဿနေန န ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗဟေတုကပဒဝစနီယာနံ ယော ဒဿနဘာဝနာဟိ ပဟာတဗ္ဗော သိယာ, သော ဧဝံပကာရော ဟေတု နတ္ထိ။ ဧတေ ဟိ အနေကပ္ပကာရာ သဟေတုကာ အဟေတုကာ စာတိ, တသ္မာ နေဝဒဿနေန န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗော ဟေတု ဧတေသံ အတ္ထီတိ အယမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

၁၀. တံ အာရမ္မဏံ ကတွာ တိ ဣဒံ စတုကိစ္စသာဓနဝသေန အာရမ္မဏကရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အညထာ ဂေါတြဘုဖလပစ္စဝေက္ခဏာဒီနမ္ပိ အပစယဂါမိတာ အာပဇ္ဇေယျာတိ။ အထ ဝါ ဟေတုဘာဝေန အပစယံ နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆန္တီတိ **အပစယဂါမိနော**။ နိဗ္ဗာနဿ ဟိ အနိဗ္ဗတ္တနိယတ္တေပိ သမုဒယပ္ပဟာနသမုဒယနိရောဓာနံ အဓိဂမအဓိဂန္တဗ္ဗဘာဝတော ဟေတုဟေတုဖလဘာဝတော မဂ္ဂနိဗ္ဗာနာနံ ယုဇ္ဇတိ။ ယထာဟ "ဒုက္ခနိရောဓေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ ပဋိပဒါယ ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ"တိ (ဝိဘ. ၇၁၉)။ **အတ္ထော** တိ ဟိ ဟေတုဖလံ။ **ဓမ္မော**တိ ဟေတူတိ။ ပုရိမပစ္ဆိမာနံ ပုရိမေ သသမ္ပယုတ္တာ ဝုတ္တာ, ပစ္ဆိမေ ကေဝလာ။ ပုရိမေ ဝိယ ပန ပစ္ဆိမေ အတ္ထေပိ အရိယမဂ္ဂသီသေန သဗ္ဗလောကုတ္တရကုသလစိတ္တုပ္ပါဒါ ဂဟေတဗ္ဗာ။ ဒုတိယေ အတ္ထဝိကပ္ပေ "အာစယံဂါမိနော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ အနုနာသိကလောပေ ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အာစိနန္တီတိ ဝါ အာစယာ, အာစယာ ဟုတွာ ဂစ္ဆန္တိ ပဝတ္တန္တီတိပိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၁၁. သတ္တ ပန သေက္ခာ သိက္ခနသီလာတိ သေက္ခာ, ဧတေသံ ဣမေတိ **သေက္ခာ,** အညာသာဓာရဏာ မဂ္ဂဖလတ္တယဓမ္မာ။ **သယမေဝ သိက္ခန္တီ** တိ သိက္ခနသီလာနမေတံ နိဒဿနံ။ ယေ ဟိ ဓမ္မာ သိက္ခန္တိ, တေ သိက္ခနသီလာ ဟောန္တီတိ။ အက္ခရတ္ထော ပန သိက္ခာ ဧတေသံ သီလန္တိ သေက္ခာတိ။ **န သေက္ခာ** တိ ယတ္ထ သေက္ခဘာဝတာသင်္ကာ အတ္ထိ, တတ္ထာယံ ပဋိသေဓောတိ လောကိယနိဗ္ဗာနေသု အသေက္ခဘာဝတာပတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ သီလသမာဓိပညာသင်္ခါတာ ဟိ သိက္ခာ အတ္တနော ပဋိပက္ခကိလေသေဟိ ဝိပ္ပမုတ္တာ ပရိသုဒ္ဓါ ဥပက္ကိလေသာနံ အာရမ္မဏဘာဝမ္ပိ အနုပဂမနတော ဧတာ သိက္ခာတိ ဝတ္တုံ ယုတ္တာ အဋ္ဌသု မဂ္ဂဖလေသု ဝိဇ္ဇန္တိ, တသ္မာ စတုမဂ္ဂဟေဋ္ဌိမဖလတ္တယဓမ္မာ ဝိယ အရဟတ္တဖလဓမ္မာပိ တာသု သိက္ခာသု ဇာတာတိ စ, တံသိက္ခာသမင်္ဂိနော အရဟတော ဣတရေသံ ဝိယ သေက္ခတ္တေ သတိ သေက္ခဿ ဧတေတိ စ, သိက္ခာ သီလံ ဧတေသန္တိ စ သေက္ခာတိ အာသင်္ကိတဗ္ဗာ သိယုန္တိ တဒါသင်္ကာနိဝတ္တနတ္ထံ "အသေက္ခာ"တိ ယထာဝုတ္တသေက္ခဘာဝပဋိသေဓော ကတော။ အရဟတ္တဖလေ ဟိ ပဝတ္တမာ

နာ သိက္ခာ ပရိပုဏ္ဏတသိက္ခာကိစ္စတ္တာ န သိက္ခာကိစ္စံ ကရောန္တိ, ကေဝလံ သိက္ခာဖလဘာဝေနေဝ ပဝတ္တန္တိ, တသ္
မာ တာ န သိက္ခာဝစနံ အရဟန္တိ, နာပိ တံသမင္ဂိနော သေက္ခဝစနံ, န စ တံသမ္ပယုတ္တာ သိက္ခနသီလာတိ သိက္ခာသု
ဇာတာတိအာဒိအတ္ထေဟိ အဂ္ဂဖလဓမ္မာ သေက္ခာ န ဟောန္တိ, ဟေဋ္ဌိမဖလေသု ပန သိက္ခာ သကဒာဂါမိမဂ္ဂဝိပဿ
နာဒီနံ ဥပနိဿယဘာဝတော သိက္ခာကိစ္စံ ကရောန္တီတိ သိက္ခာဝစနံ အရဟန္တိ, တံသမင္ဂိနော စ သေက္ခဝစနံ, တံ
သမ္ပယုတ္တာ စ သိက္ခနသီလဝုတ္တီတိ တတ္ထ ဓမ္မာ ယထာဝုတ္တေဟိ အတ္ထေဟိ သေက္ခာ ဟောန္တိ ဧဝ။

သေက္ခာ တိ တ အပရိယောသိတသိက္ခာ ဒဿိတာ။ အနန္တရမေဝ ''အသေက္ခာ''တိ ဝစနံ ပရိယောသိတသိက္ခာနံ ဒဿ
နန္တိ န လောကိယနိဗ္ဗာနာနံ အသေက္ခတာပတ္တိ။ **ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တာ တ သေက္ခာ** တိ ဧတေသံ အတ္ထေ သေက္ခဓမ္မေ
သု ဧဝ ကေသဉ္စိ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တာနံ အသေက္ခတာ အာပဇ္ဇတိ, ဧေန အရဟတ္တမဂ္ဂဓမ္မာ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တာ စ ယထာဝုတ္တေ
ဟိ စ အတ္ထေဟိ သေက္ခာတိ ကတ္ဝာ အသေက္ခာ အာပန္နာတိ? န, တံသဒိသေသု တဗ္ဗောဟာရာ။ အရဟတ္တမဂ္ဂ
တော ဟိ နိန္နာနာကရဏံ အရဟတ္တဖလံ ဌပေတွာ ပရိညာဒိကိစ္စကရဏံ ဝိပါကဘာဝဉ္စ, တသ္မာ တေ ဧဝ သေက္ခာ ဓ
မ္မာ အရဟတ္တဖလဘာဝံ အာပန္နာတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ, ကုသလသုခတော စ ဝိပါကသုခံ သန္တတရတာယ ပဏီတတရ
န္တိ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တာ စ တေ ဓမ္မာ ဟောန္တီတိ **အသေက္ခာ** တိ ဝုစ္စန္တီတိ။

၁၂. ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနာသမတ္ထတာဒီဟိ **ပရိတ္တာ** ။ ''ကိလေသ။ပေ။ တာယာ''တိ အတ္ထတ္တယမ္ပိ ကု
သလေသု ယုဇ္ဇတိ, ဝိပါကကိရိယေသု ဒီဃသန္တာနတာဝ။ ပမာဏကရေဟိ တ ဩဠာရိကေဟိ ကာမတဏှာဒီဟိ ပရိစ္ဆိန္
နာ **ပရိတ္တာ** ။ တေဟိ အပရိစ္ဆိန္နတ္တာ သုခုမေဟိ ရူပတဏှာဒီဟိ ပရိစ္ဆိန္နာ ပမာဏမဟတ္တံ ဂတာတိ **မဟဂ္ဂ
တာ**။ အပရိစ္ဆိန္နာ **အပ္ပမာဏာ**။

၁၄. **အတပ္ပကဋ္ဌေနာ** တိ ဒိဝသမ္ပိ ပစ္စဝေက္ခိယမာနာ လောကုတ္တရဓမ္မာ တိတ္တိံ န ဇနေန္တိ သမာပဇ္ဇိယမာ
နာပိ ဖလဓမ္မာတိ။

၁၅. မာတုဃာတာဒီသု ပဝတ္တမာနာပိ ဟိတသုခံ ဣစ္ဆန္တာဝ ပဝတ္တန္တီတိ တေ ဓမ္မာ ဟိတသုခါဝဟာ မေ ဘ
ဝိဿန္တီတိ အာသီသိတာ ဟောန္တိ, တထာ အသုဘာသုခါနိစ္စာနတ္တေသု သုဘာဒိဝိပရိယာသဒဠှတာယ အာနန္တရိ
ယကမ္မနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသု ပဝတ္တိ ဟောတီတိ တေ ဓမ္မာ အသုဘာဒီသု သုဘာဒိဝိပရီတပ္ပဝတ္တိကာ ဟောန္တိ။ **မိစ္ဆာသဘာ
တ**တိ မုသာသဘာတ။ အနေကေသု အာနန္တရိယေသု ကတေသု ယံ တတ္ထ ဗလဝံ, တံ ဝိပစ္စတိ, န ကတရာနီတိ ဧကန္တဝိ
ပါကဇနကတာယ နိယတတာ န သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ **''ဝိပါကအနေ သတိ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ခန္ဓဘေဒအနန္တရ** န္
တိ စုတိအနန္တရံ။ စုတိ ဟိ **မရဏနိဒ္ဒေသေ** (ဝိဘ. ၁၉၃) ''ခန္ဓာနံ ဘေဒော''တိ ဝုတ္တာတိ။ ဧတေန ဝစနေန သတိ ဖလအနေ
စုတိအနန္တရော ဧဝ, န အညော ဧတေသံ ဖလကာလောတိ ဖလကာလနိယမေနေဝ နိယတတာ ဝုတ္တာ ဟောတိ, န ဖလအနနိ
ယမေနာတိ နိယတဖလကာလာနံ အညေသမ္ပိ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယာနမ္ပိ နိယတတာ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ဝိ
ပါကဓမ္မဓမ္မာနံ ပစ္စယန္တရဝိကလတာဒီဟိ အဝိပစ္စမာနာနမ္ပိ အတ္တနော သဘာဝေန ဝိပါကဓမ္မတာ ဝိယ ဗလဝတာ အာန
န္တရိယေန ဝိပါကေ ဒိန္နေ အဝိပစ္စမာနာနမ္ပိ အာနန္တရိယာနံ ဖလအနေ နိယတသဘာဝတ အာနန္တရိယသဘာဝတ စ ပဝ
တ္တီတိ အတ္တနော သဘာဝေန ဖလအနနိယမေနေဝ နိယတတာ အာနန္တရိယတာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အဝဿဉ္စ နိယတသ
ဘာဝတ အာနန္တရိယသဘာဝတ စ ဧတေသံ ပဝတ္တီတိ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗမေတံ အညဿ ဗလဝတော အာနန္တရိယဿ
အဘာဝေ စုတိအနန္တရံ ဧကန္တေန ဖလအနတော။

နနု ဧဝံ အညေသမ္ပိ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယာနံ အညဿိံ ဝိပါကအယကေ အသတိ စုတိအနန္တရမေဝ ဧကန္တေန ဖလအန
တော အာနန္တရိယသဘာဝတ နိယတသဘာဝတ စ ပဝတ္တိ အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ အသမာနဇာတိကေန စေတောပဏိဓိဝ
သေန ဥပဃာတကေန စ နိဝတ္တေတဗ္ဗဝိပါကတ္တာ အနန္တရေကန္တဖလအယကတ္တာဘာဝတ, န ပန အာနန္တရိယကာနံ ပဌမ
ဇ္ဈာနာဒီနံ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒိနိ ဝိယ အသမာနဇာတိကံ ဖလနိဝတ္တကံ အတ္ထိ သဗ္ဗာနန္တရိယကာနံ အဝီစိဖလတ္တာ, န စ
ဟေဋ္ဌုပပတ္တိံ ဣစ္ဆတော သီလဝတော စေတောပဏိဓိ ဝိယ ဥပရူပပတ္တိဇနကကမ္မဖလံ အာနန္တရိယကဖလံ နိဝတ္
တေတုံ သမတ္ထော စေတောပဏိဓိ အတ္ထိ အနိစ္ဆန္တဿေဝ အဝီစိပါတနတော, န စ အာနန္တရိယကောပဃာတကံ
ကိဉ္စိ ကမ္မံ အတ္ထိ, တသ္မာ တေသံယေဝ အနန္တရေကန္တဝိပါကဇနကသဘာဝတ ပဝတ္တီတိ။

အနေကာနိ စ အာနန္တရိယကာနိ ကတာနိ ကေနစ္စေ ဝိပာကေ သန္နိယတတ္တာ ဥပရတာဝိပစ္စနသဘာဝတာယ ကတ္တာ နိစ္ဆိတာနိ သဘာဝတော နိယတာနေဝ။ စုတိအနန္တရံ ပန ဖလံ အနန္တရံ နာမ တသ္မိံ အနန္တရေ နိယုတ္တာနိ တန္နိဗ္ဗတ္တနေန အနန္တရကရဏသီလာနိ အနန္တရုပ္ပယောဇနာနိ စာတိ သဘာဝတော အာနန္တရိယကာနေဝ စ ဟောန္တိ။ တေသု ပန သမာနသဘာဝေသု ဧကေန ဝိပာကေ ဒိန္နေ ဣတရာနိ အတ္တနာ ကတ္တဗ္ဗဿ ကိစ္စဿ တေနေဝ ကတတ္တာ န ဒုတိယံ တတိယမ္ပိ စ ပဋိသန္ဓိံ ကရောန္တိ, န သမတ္ထတာဝိဃာတတ္တာတိ နတ္ထိ တေသံ နိယတာနန္တရိယတာနိဝတ္တီတိ။ နဟိ သမာနသဘာဝံ သမာနသဘာဝဿ သမတ္ထတံ ဝိဟနတီတိ။ ဧဝဿ ပန အညာနိပိ ဥပတ္ထမ္ဘကာနိ ဟောန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနီတိ။ **သမ္မာ သဘာဝတ**တိ သစ္စသဘာဝတ။

၁၆. ပရိပုဏ္ဏမဂ္ဂကိစ္စတ္တာ စတ္တာရော အရိယမဂ္ဂာဝ ဣဓ ''မဂ္ဂါ''တိ ဝုတ္တာ။ **ပစ္စယဋ္ဌေနာ** တိ မဂ္ဂပစ္စယဋ္ဌေန။ နိက္ခေပကဏ္ဍေပိ ဟိ ယေ မဂ္ဂပစ္စယံ လဘန္တိ, န ပန သယံ မဂ္ဂပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆန္တိ, တေ မဂ္ဂဟေတုကာတိ ဒဿေတုံ ''အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိဿ မဂ္ဂင်္ဂါနိ ဌပေတွာ''တိအာဒိ (ဓ. သ. ၁၀၃၉) ဝုတ္တံ။ ယော ပန တတ္ထေဝ ''အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိဿ အလောဘော အဒေါသော အမောဟော, ဣမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂဟေတူ''တိ အာဒိနယော ဝုတ္တော, တံ ဒဿေတုံ **''မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ ဝါ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ''အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိဿ သမ္မာဒိဋ္ဌိ မဂ္ဂေါ စေဝ ဟေတု စာ''တိအာဒိနာ ပန ဝုတ္တနယံ ဒဿေတုံ **''သမ္မာဒိဋ္ဌိ သယံ''** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပန အသင်္ဂဟိတသင်္ဂဏှနဝသေန ပဋိပာဋိယာ တယော နယာ ဝုတ္တာ, ဟေတုဇဟေတုတာဝသေန တတိယော နယော ဣဓ ဒုတိယော ဝုတ္တော။

အဘိဘဝိတ္ဝာ ပဝတ္တနဋ္ဌေနာ တိ သဟဇာတာဓိပတိပိ ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခာရဝသေန ဇေဋ္ဌကဘာဝေ ပဝတ္တမာနော သဟဇာတေ အတ္တနော ဝသေ အနုဝတ္တယမာနော တေ အဘိဘဝိတွာ ပဝတ္တတိ, အာရမ္မဏာဓိပတိပိ တအာရမ္မဏော ဓမ္မေ တထေဝ အတ္တာနံ အနုဝတ္တယမာနော တေ ဓမ္မေ အဘိဘဝိတွာ အာရမ္မဏဘာဝေန ပဝတ္တတိ, န ပစ္စုပ္ပန္နဘာဝေန, တသ္မာ အဓိပတိဒွယမ္ပိ သင်္ဂဟိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ''မဂ္ဂေါ အဓိပတိ ဧတေသ''န္တိ အယဉ္စ အတ္ထော နိက္ခေပကဏ္ဍေ ဥဒာဟရဏဝသေန အာဂတံ အတ္ထနယံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တော။ ယသ္မာ ပန **ပဋ္ဌာနေ** (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၆.၁၁) ''မဂ္ဂါဓိပတိ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ မဂ္ဂါဓိပတိ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာဓိပတိပစ္စယာ, မဂ္ဂါဓိပတီ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ မဂ္ဂါဓိပတိ အဓိပတိ''တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ မဂ္ဂေါ အဓိပတိ မဂ္ဂါဓိပတီတိ အယမ္ပိ အတ္ထော ဟာဋ္ဌိယံ သရူပေကသေသဝသေန သမာနသဒ္ဒတ္ထဝသေန ဝါ သင်္ဂဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၇. အနုပ္ပန္နာ တိ ဧတေန သဗ္ဗော ဥပ္ပန္နဘာဝေ ပဋိသိဒ္ဓေ, န ဥပ္ပန္နဓမ္မဘာဝေ ဧတေတိ တေန ဥပ္ပန္နာ ဝိဂတာ အတီတာပိ န သင်္ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ယဒိ ဟိ သင်္ဂဟိတာ သိယုံ, ''အနုပ္ပန္နော ဓမ္မော ဥပ္ပန္နဿ ဓမ္မဿ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော''တိဝေမာဒိ ဝုစ္စေယျ, န တု ဝုတ္တန္တိ။ အနာဂတာနိ ဝိပာကကဋ္ဌတ္တာရူပာနိ အတီတေ အနာဂတေ ဝါ ကမ္မေ ပုရိမနိပ္ဖန္နေ ဧဝ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ, နာနိပ္ဖန္နေတိ ပရိနိဋ္ဌိတကာရဏေကဒေသာနေဝ ဟောန္တိ, တသ္မာ တာနိ **''အဝဿံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တီတိ ဥပ္ပာဒိနော ဓမ္မာ''** တိ ဝုစ္စန္တိ။

၁၈. အတ္တနော သဘာဝန္တိ ကက္ခဠဖုသနာဒိသဘာဝံ။

၂၀. ဧဝံ ပဝတ္တမာနာ တိ ဧဝံ စက္ခာဒိဘာဝေန ဖုသနာဒိဘာဝေန စ ကေသန္တတိပရိယာပန္နတာဝသေန ပဝတ္တမာနာ။ အတ္တာနံ အဓိ **အဇ္ဈတ္တာ** တိ **အဓိ**-သဒ္ဒော သမာသဝိသယေ အဓိကာရတ္ထံ ပဝတ္တိအတ္ထဉ္စ ဂဟေတွာ ပဝတ္တတီတိ အတ္တာနံ အဓိကိစ္စ ဥဒ္ဒိဿ ပဝတ္တာ **အဇ္ဈတ္တာ။ တေနာ** တိ ယဿ ဧတာနာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓါ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ စ သုညတံ အာနေဉ္ဇဉ္စ မနသိကရောတော အဇ္ဈတ္တသုညတာဒိသု စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ န ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ နာဓိမုစ္စတိ, ယော စ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော, **တေန ဘိက္ခုနာ။ တသ္မိံယေဝ ပုရိမသ္မိံ သမာဓိနိမိတ္တေ**တိ ပဌမဇ္ဈာနာဒိသမာဓိနိမိတ္တေ။ **အဇ္ဈတ္တမေဝ**တိ ဈာနဂေါစရေ ကသိဏာဒိမ္ဟိ။ **စိတ္တံ သဏ္ဌပေတဗ္ဗ** န္တိ ပဌမဇ္ဈာနာဒိစိတ္တံ သဏ္ဌပေတဗ္ဗံ။ **အဇ္ဈတ္တရတော**တိ ဂေါစရဇ္ဈတ္တေ နိဗ္ဗာနေ ရတော, သမာဓိဂေါစရေ ကမ္မဋ္ဌာနေ ဝါ ရတော။ ''သမာဟိတော ဧကော သန္တုသိတော တမာဟု ဘိက္ခု''န္တိ (ဓ. ပ. ၃၆၂) ကထာသေသော။

အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒန န္တိ တတ္ထ ဈာနံ သကသန္တတိပရိယာပန္နတ္တာ ''အဇ္ဈတ္တ''န္တိ ဝုတ္တန္တိ နိယကဇ္ဈတ္တတ္ထော အဇ္ဈတ္တ-သဒ္ဒော ဟောတိ။ **အဇ္ဈတ္တ**န္တိ သကသန္တတိနိယကံ။ အဇ္ဈတ္တေ ဘဝ **အဇ္ဈတ္တိကာ** တိ နိယ

ကဇ္ဈတ္တေသုပိ အဇ္ဈန္တရာ စက္ခာဒယော ဝုစ္စန္တိ။ တ္တေ ပန အဇ္ဈတ္တိက-သဒ္ဒေ စက္ခာဒီသု ပဝတ္တမာနော ဒဿိတော , န အဇ္ဈတ္တသဒ္ဒေ, အတ္ထိ စ အဇ္ဈတ္တအဇ္ဈတ္တိကသဒ္ဒာနံ ဗဟိဒ္ဓာဗာဟိရ-သဒ္ဒာနံ ဝိယ ဝိသေသော။ အ ဇ္ဈတ္တိကသဒ္ဒေ ဟိ သပရသန္တာနိကေသု သဗ္ဗေသု စက္ခာဒီသု ရူပာဒီသု ဗာဟိရ-သဒ္ဒေ ဝိယ ပဝတ္တတိ, အဇ္ဈတ္တ- သဒ္ဒေ ပန သကသန္တာနိကေသ္ဝေဝ စက္ခုရူပာဒီသု တတော အညေသ္ဝေဝ ဗဟိဒ္ဓ-သဒ္ဒေ ဝိယ ပဝတ္တတီတိ တသ္မာ သဒ္ဒတော အတ္ထတော စ အသမာနတ္တာ န ဣဒမေတ္ထ ဥဒာဟရဏံ ယုတ္တန္တိ။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော ဒဋ္ဌ ဗ္ဗော – အဇ္ဈတ္တေ ဘဝ အဇ္ဈတ္တိကာတိ အယဥ္စဟိ ဝစနတ္ထော။ ယဥ္စ အဇ္ဈတ္တေ ဘဝံ, တေန အဇ္ဈတ္တေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ, တေန တံတစကဿ အဇ္ဈတ္တ-သဒ္ဒဿ အဇ္ဈတ္တိက-သဒ္ဒဿ စ သမာနတ္ထတာ။ ဥဘိန္နမ္ပိ သဒ္ဒာနံ သမာနတ္ထဘာဝတော အဇ္ဈတ္တဇ္ဈတ္တေ ပဝတ္တမာနေ အဇ္ဈတ္တိက-သဒ္ဒေ အဇ္ဈတ္တ-သဒ္ဒေ တတ္ထ ပဝတ္ တောတိ သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ။

အယံ ခေါ ပနာနန္ဒ, ဝိဟာရော တိ **ဝိဟာရသုညတာသုတ္တေ** (မ. နိ. ၃.၁၈၇) သင်္ဂဏိကာရာမတာယ ရူပာဒိရတိယာ စ အာဒီနဝံ ဝတွာ တပ္ပဋိပက္ခဝိဟာရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **အဇ္ဈတ္တံ သုညတ** န္တိ ဝိသယဇ္ဈတ္တံ ဣဿရိယဋ္ဌာနဘူ တံ သုညတံ, သုညတာဖလသမာပတ္တိန္တိ အတ္ထော။ စိတ္တိဿရာ ဟိ ဗုဒ္ဓာ ဘဂဝန္တော ဓမ္မံ ဒေသေန္တာပိ ယံ မုဟု တ္တံ တုဏှီ ဘဝိတဗ္ဗံ ဟောတိ, တံ မုဟုတ္တံ ဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇန္တိ, ပဂေဝ အညသ္မိံ ကာလေ, တသ္မာ သ ဗ္ဗတ္ထာပိ ဣဿရိယာနံ ဗဟုလံ ဖလသမာပတ္တိယံ ဣဿရိယဿ ပဝတ္တနတော ဖလသမာပတ္တိ "ဣဿရိယ ဋ္ဌာန"န္တိ ဝုတ္တာ။ အရဟတ္တဖလာဓိဂမေန တ တထာဂတာနံ ဣဿရိယံ နိဗ္ဗတ္တံ တံဇနကေနေဝ မဂ္ဂေနာတိ တံ တေသံ ဣဿရိယဋ္ဌာနံ။ ဝိသယော စ အနညတ္တဘာဝတေဝ ယထာ "အာကာသေ သကုဏာ ဥဒကေ မစ္ဆာ"တိ, ဗုဒ္ဓာ စ အညတ္ထ ဒိဿမာနာပိ ဝိဝေကပဗ္ဘာရတာယ ဖလသမာပတ္တိနိန္နာဝ, တေန တဿာ တဿာ ကိရိယာယ အနန္တရံ ဖ လသမာပတ္တိယံယေဝ ဘဝန္တီတိ သာ တေသံ ဝိသယော, တဗ္ဗိသယတာ စ **သစ္စကသုတ္တေန** (မ. နိ. ၁.၃၆၄ အာဒ ယော) ဒီပေတဗ္ဗာ။

၂၂. ယေသံ ဒုဋ္ဌဗ္ဗဘာဝေ အတ္ထိ, တေ **သနိဒဿနာ** ။ စက္ခုဝိညာဏဂေစရဘာဝေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗဘာဝေ, တဿ ရူပာယတနာ အနညတ္တေပိ အညေဟိ ဓမ္မေဟိ ရူပာယတနံ ဝိသေသေတုံ အညံ ဝိယ ကတွာ **"သဟ နိဒဿနေနာတိ သနိဒဿနာ"**တိ ဝုတ္တံ။ ဓမ္မသဘာဝသာမညေန ဟိ ဧကီဘူတေသု ဓမ္မေသု ယော နာနတ္တကရော သဘာဝေ, သော အညော ဝိယ ကတွာ ဥပစရိတုံ ယုတ္တော ။ ဧဝဥ္စဟိ အတ္ထဝိသေသာဝဗောဓော ဟောတီတိ။ သယဥ္စ နိဿယဝသေန စ သမ္ပတ္တာနံ အသမ္ပတ္တာနဥ္စ ပဋိမုခဘာဝေ အညမညပတနံ ပဋိဟနနဘာဝေ, ယေန ဗျာပာရာဒိဝိကာရပစ္စယန္တ ရသဟိတေသု စက္ခာဒီနံ ဝိသယေသု ဝိကာရုပ္ပတ္တိ။

တိကမာတိကာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုကမာတိကာပဒဝဏ္ဏနာ

၁-၆. မူလဋ္ဌေနာ တိ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝသာဓနေန မူလဘာဝေန, န ပစ္စယမတ္တဋ္ဌေန ဟေတုဓမ္မာ ဟေတူ ဓမ္မာ တိ သမာသာသမာသနိဒ္ဒေသဘာတေ ဒွိန္နံ ဟဗ္ဘာနံ ဝိသေသော။ **တထေတ**တိ သမ္ပယောဂတော၀။ သဟေတုကာနံ ဟေတုသမ္ပယုတ္တဘာဝတော **"သမ္ပယောဂတော"** တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, န သဟာသဒ္ဒဿ သမ္ပယောဂတ္ထတ္တာ။ **သဟ**-သဒ္ဒော ပန ဧကုပ္ပာဒေ ဥပ္ပာဒတော ယာဝ ဘင်္ဂါ သဟေတုကာနံ ဟေတူဟိ သမာနဒေသဂဟဏာနံ ဟေတုအာဒိသဗ္ဗာဝံ ဒီပေတိ, **သမ္ပယုတ္တ** -သဒ္ဒော ဧကုပ္ပာဒါဒိဝသေန သဟ ဟေတူဟိ ဧကီဘာဝုပဂမနံ, တတော ဧဝ စ ဒွိန္နံ ဒုကာနံ နာနတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဓမ္မနာနတ္တာဘာဝေပိ ဟိ ပဒတ္ထနာနတ္တေန ဒုကန္တရံ ဝုစ္စတိ။ န ဟိ ဟေတုဒုကသင်္ဂဟိတေဟိ ဓမ္မေဟိ အညေ သဟေတုကဒုကာဒီဟိ ဝုစ္စန္တိ, တေ ဧဝ ပန သဟေတုကာဟေတုကာဒိဘာဝတော သဟေတုကဒုကာဒီဟိ ဝုတ္တာ။ ဧဝံ သဟေတုကဒုကသင်္ဂဟိတာ ဧဝ ဟေတုသမ္ပယုတ္တဝိပ္ပယုတ္တဘာဝတော ဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုကေန ဝုတ္တာ။ န ဟိ ဓမ္မာနံ အဝုတ္တတာပေက္ခံ ဒုကန္တရဝစနန္တိ နတ္ထိ ပုနရုတ္တိဒေါသော။ ဒေသေတဗ္ဗပ္ပကာရဇာနနဉ္စ ဟိ ဒေသနာဝိလာသော တထာ ဒေသနာဉာဏဿတိ။ တေန ဓမ္မာနံ တပ္ပကာရတာ ဝုတ္တာ ဟောတိ။ သကလေကဒေသဝသေန ပဌမဒုကံ ဒုတိယတတိယေဟိ သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ စတုတ္ထာဒယော တယော ဒုကာ ဝုတ္တာ။ သကလဉ္စ ဟိ ပဌမဒုကံ ဒုတိယဒုကေကဒေသေန သဟေတုကပဒေန တတိယဒုကေကဒေသေန ဟေတုသမ္ပယုတ္တပဒေန စ ယောဇေတွာ ယထာက္ကမံ စတုတ္ထပဉ္စမဒုကာ ဝုတ္တာ, တထာ ပဌမဒုကေကဒေသံ နဟေတုပဒံ သကလေန ဒုတိယဒုကေန ယောဇေတွာ ဆဋ္ဌဒုကော ဝုတ္တော။ **ဣဒမ္ပိ သမ္ဘဝတီ** တိ ဧတေန အဝုတ္တမ္ပိ သမ္ဘဝဝသေန ဒီပိတန္တိ ဒဿေတိ။ သမ္ဘဝေ ဟိ ဂဟဏဿ ကာရဏန္တိ။ ယထာ ဟေတုသဟေတုကာတိ ဣဒံ သမ္ဘဝတီတိ ကတွာ ဂဟိတံ, ဧဝံ ဟေတုအဟေတုကာတိ ဣဒမ္ပိ သမ္ဘဝတီတိ ကတွာ ဂဟေတဗ္ဗမေတတိ ဧဝံ အညတ္ထာပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ဧဝံ ပဌမဒုကံ ဒုတိယတတိယဒုကေသု ဒုတိယပဒေဟိ ယောဇေတွာ "ဟေတူ စေဝ ဓမ္မာ အဟေတုကာ စ, အဟေတုကာ စေဝ ဓမ္မာ န စ ဟေတူ, ဟေတူ စေဝ ဓမ္မာ ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တာ စ, ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တာ စေဝ ဓမ္မာ န စ ဟေတူ"တိ ယေ ဒွေ ဒုကာ ကာတဗ္ဗာ, တေသံ သမ္ဘဝဝသေနေဝ သင်္ဂဟံ ဒဿေတွာ **ခေါ ပန**-ပဒေန အပရေသမ္ပိ ဒုကာနံ သင်္ဂဟံ ဒဿေတုံ **"တတ္ထ ယဒေတ"** န္တိအာဒိမာဟ။ **တတ္ထာ** တိ ဟဋ္ဌိယံ။ **အယံ အတိရေကတ္ထော** တိ ဣဒါနိ ယံ ဝက္ခတိ, တမတ္ထမာဟ။ တတ္ထ ပန **အညေပိ အညထာပီ**တိ ဧတေသံ ဝိသုံ ပဝတ္တိယာ ဒွေ ဒုကာ ဒဿိတာ, သဟ ပဝတ္တိယာ ပန အယမ္ပိ ဒုကော ဝေဒိတဗ္ဗော "ဟေတူ စေဝ ဓမ္မာ ဟေတုသမ္ပယုတ္တာပိ ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တာပီ"တိ, ဧတေသု ပန ပဉ္စသု ဒုကေသု ဒုတိယဒုကေန တတိယဒုကော ဝိယ, စတုတ္ထဒုကေန ပဉ္စမဒုကော ဝိယ စ ဆဋ္ဌဒုကေန နိန္နာနတ္ထတ္တာ "န ဟေတု ခေါ ပန ဓမ္မာ ဟေတုသမ္ပယုတ္တာပိ ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တာပီ"တိ အယံ ဒုကော န ဝုတ္တော။ ဒဿိတနိန္နာနတ္ထနယော ဟိ သော ပုရိမဒုကေဟီတိ။ ဣတရေသု စတူသု ဟေတူ စေဝ အဟေတုကဒုကေန သမာနတ္ထတ္တာ ဟေတူ စေဝ ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တဒုကော, ဟေတုသဟေတုကဒုကေန သမာနတ္ထတ္တာ ဟေတုဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုကော စ နဟေတုဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုကော ဝိယ န ဝတ္တဗ္ဗော။ တေသု ပန ဒွီသု ပစ္ဆိမဒုကေ "ဟေတူ ခေါ ပန ဓမ္မာ သဟေတုကာ"တိ ပဒံ စတုတ္ထဒုကေ ပဌမပဒေန နိန္နာနာကရဏတ္တာ န ဝတ္တဗ္ဗံ, "ဟေတူ ခေါ ပန ဓမ္မာ အဟေတုကာ"တိ ပဒံ "ဟေတူ စေဝ ဓမ္မာ အဟေတုကာ"တိ ဧတေန နိန္နာနတ္တာ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ အဝသိဋ္ဌေ ပန ဧကသ္မိံ ဒုကေ "အဟေတုကာ စေဝ ဓမ္မာ န စ ဟေတူ"တိ ပဒံ ဆဋ္ဌဒုကေ ဒုတိယပဒေန ဧကတ္ထတ္တာ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဣဒအနိ "ဟေတူ စေဝ ဓမ္မာ အဟေတုကာ စာ"တိ ဣဒမေဝေကံ ပဒံ အဝသိဋ္ဌံ, န စ ဧကေန ပဒေန ဒုကော ဟောတီတိ တဒ္ဒ န ဝုတ္တန္တိ။ စတုတ္ထဒုကေ ဒုတိယပဒေန ပန သမာနတ္ထဿ ဆဋ္ဌဒုကေ ပဌမပဒဿ ဝစနံ ဒုကပူရဏတ္ထံ, ဧတေန တ ဂတိဒဿနေ န သဗ္ဗဿ သမ္ဘဝန္တဿ သင်္ဂဟော ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တထာ ဟိ သဗ္ဗော သမ္ဘဝဒုကော ပဌမဒုကေ ဒုတိယတတိယဒုကပဋိက္ခေပေန ဒဿိတော, တေသု စ ပဌမဒုကပဋိက္ခေပနာတိ။

၇-၁၃. သမာနကာလေန အသမာနကာလေန ကာလဝိမုတ္တေန စ ပစ္စယေန နိပ္ဖန္နာနံ ပစ္စယာယတ္တာနံ ပစ္စယဘာဝမတ္တေန တေသံ ပစ္စယာနံ အတ္ထိတံ ဒီပေတုံ **သပ္ပစ္စယ** ဝစနံ, န သဟေတုကဝစနံ ဝိယ သမာနကာလာနမေဝ, နာပိ သနိဒဿနံ ဝိယ တံသဘာဝဿ အနတ္ထန္တရဒီပနတ္ထံ။ **သင်္ခတ** -သဒ္ဒော ပန သမေတေဟိ နိပ္ဖာဒိတဘာဝံ ဒီပေတီတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော ဒုကန္တရဝစနေ ကာရဏံ။ တတ္ထ စ **အပ္ပစ္စယာ အသင်္ခတာ** တိ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော အဝိနိဗ္ဘုတ္တပရိစ္ဆေဒဒဿနဝသေန မာတိကာဌပနတော ကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဥဒ္ဒေသေန ဟိ ကုသလာဒိသဘာဝတာနံ ဓမ္မ

မာနံ အတ္ထိတာမတ္တံ ဝုစ္စတိ, န ပရိစ္ဆေဒေါတိ အပရိစ္ဆေဒေန ဗဟုဝစနေန ဥဒ္ဒေသော ဝုတ္တောတိ။ **ရူပန္တိ** ရူပာ
ယတနံ ပထဝိယာဒိ တ။ ပုရိမသ္မိံ အတ္ထဝိကပ္ပေ ရူပာယတနဿ အသင်္ဂဟိတတာ အာပဇ္ဇတီတိ **ရုပ္ပနလက္ခဏံ တ
ရူပန္တိ** အယံ အတ္ထနယော ဝုတ္တော။ တတ္ထ **ရူပန္တိ** ရုပ္ပနသဘာဝေါ။ န လုဇ္ဇတိ န ပလုဇ္ဇတီတိ ယော ဂဟိတော
တထာ န ဟောတိ, သော လောကောတိ တံဂဟဏရဟိတာနံ လောကုတ္တရာနံ နတ္ထိ လောကတာ။ ဒုက္ခသစ္စံ တ လောကော,
တတ္ထ တေနေဝ လောကသဘာဝေန ဝိဒိတာတိ **လောကိယာ**။

ဧဝံ သန္တေ စက္ခုဝိညာဏေန ဝိဇာနိတဗ္ဗဿ ရူပာယတနဿ တေနေဝ နဝိဇာနိတဗ္ဗဿ သဒ္ဒာယတနာဒိကဿ
သ စ နာနတ္တာ ဒွိန္နမ္ပိ ပဒာနံ အတ္ထနာနတ္တတော ဒုကော ဟောတိ။ ဧဝံ ပန ဒုကေ ဝုစ္စမာနေ ဒုကဗဟုတာ အာပဇ္ဇ
တိ, ယတ္တကာနိ ဝိညာဏာနိ, တတ္တကာ ဒုကာ ဝုတ္တာ သမတ္တာ ဌပေတ္ဝာ သဗ္ဗဓမ္မာရမ္မဏာနိ ဝိညာဏာနိ။ တေသု
စ ဒုကဿ ပစ္ဆေဒော အာပဇ္ဇတိ, တထာ စ သတိ ''ကေနစိ''တိ ပဒံ သဗ္ဗဝိညာဏသင်္ဂဟကံ န သိယာ, နိဒ္ဒေသေန စ
ဝိရုဒ္ဓံ ဣဒံ ဝစနံ။ ယော စ တတ္ထ ''ယေ တေ ဓမ္မာ စက္ခုဝိညေယျာ, န တေ ဓမ္မာ သောတဝိညေယျာတိ အယံ ဒု
ကော န ဟောတီ''တိ ပဋိသေဓော ကတော, သော စ ကထံ ယုဇ္ဇေယျ။ န ဟိ သမတ္တာ အဌကထာ ဟဋ္ဌိ ပဋိသေဓေတုန္
တိ, န စ **ကေနစိ**-သဒ္ဒဿ တေနေတတိ အယံ ပဒတ္ထော သမ္ဘဝတိ, **''ကေနစီ''**တိ တေဿ အာဒိပဒဿ အနိယမိ
တံ ယံ ကိဉ္စိ ဧကံ ပဒတ္ထော, တံ ဝတွာ ဝုစ္စမာနဿ **''ကေနစီ''**တိ ဒုတိယပဒဿ ယံ ကိဉ္စိ အပရံ အနိယမိတံ ပဒတ္
ထောတိ လောကသိဒ္ဓမေတံ, တထေဝ စ နိဒ္ဒေသော ပဝတ္တော, န စေတ္ထ ဝိညာတဗ္ဗဓမ္မဘေဒေန ဒုကဘေဒော သမတ္
တော အာပဇ္ဇတိ ယတ္တကာ ဝိညာတဗ္ဗာ, တတ္တကာ ဒုကာတိ, တသ္မာ နတ္ထိ ဒုကဗဟုတာ။ န ဟိ ဧကံယေဝ ဝိညာတဗ္
ဗံ ကေနစိ ဝိညေယျံ ကေနစိ န ဝိညေယျဉ္စ, ကိန္တု အပရမ္ပိ အပရမ္ပီတိ သဗ္ဗဝိညာတဗ္ဗသင်္ဂဟော ဒုကော သမတ္
တော ဟောတိ, ဧဝဉ္စ သတိ ''ကေနစီ''တိ ပဒံ အနိယမေန သဗ္ဗဝိညာဏသင်္ဂဟကန္တိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ, ဝိညာဏနာနတ္
တေန စ ဝိညာတဗ္ဗံ ဘိန္ဒိတ္ဝာ အယံ ဒုကော ဝုတ္တော, န ဝိညာတဗ္ဗာနံ အတ္ထန္တရတာယာတိ။ တေဿ ပန ဒုကဿ
သ နိက္ခေပရာသိနိဒ္ဒေသော ဒုကသင်္ဂဟိတဓမ္မေကဒေသေသု ဒုကပဒဒွယပ္ပဝတ္တိဒဿနဝသေန ပဝတ္တော။ အတ္
ထုဒ္ဓာရနိဒ္ဒေသော နိရဝသေသဒုကသင်္ဂဟိတဓမ္မဒဿနဝသေနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၄-၁၉. စက္ခုတောပိ။ပေ။ မနတောပီတိ စက္ခုဝိညာဏာဒိဝီထိသု တဒနုဂတမနောဝိညာဏဝီထိသု စ ကိဉ္စာပိ ကု
သလာဒီနမ္ပိ ပဝတ္တိ အတ္ထိ, ကာမာသဝဒယော ဧဝ ပန ဝဏတော ယူသံ ဝိယ ပဂ္ဃရဏကအသုစိဘာဝေန သန္ဒန္တိ, တ
သ္မာ တေ ဧဝ **''အာသဝာ''**တိ ဝုစ္စန္တိ။ တတ္ထ ဟိ ပဂ္ဃရဏကအသုစိမ္ဟိ နိရုဠှော အာသဝသဒ္ဒောတိ။ **ဓမ္မတော
ယာဝ ဂောတြဘုန္တိ** တတော ပရံ မဂ္ဂဖလေသု အပ္ပဝတ္တိတော ဝုတ္တံ။ ဧတေ ဟိ အာရမ္မဏကရဏဝသေန ဓမ္မေ ဂစ္
ဆန္တာ တတော ပရံ န ဂစ္ဆန္တီတိ။ နနု တတော ပရံ ဘဝင်္ဂါဒီနိပိ ဂစ္ဆန္တီတိ စေ? န, တေသမ္ပိ ပုဗ္ဗေ အာလမ္ဗိတေ
သု လောကိယဓမ္မေသု သာသဝဘာဝေန အန္တောဂဓတ္တာ တတော ပရတာဘာဝတော။ ဧတ္ထ စ ဂောတြဘုဝစနေန
ဂောတြဘုဝေါဒါနဖလသမာပတ္တိပုရေစာရိကပရိကမ္မာနိ ဝုတ္တာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ, ပဌမမဂ္ဂပုရေစာရိကမေဝ တ
ဂောတြဘု အဝဓိနိဒ္ဒေသနဘာဝေန ဂဟိတံ, တတော ပရံ မဂ္ဂဖလသမာနတာယ ပန အညေသု မဂ္ဂေသု မဂ္ဂဝီထိယံ ဖလ
သမာပတ္တိဝီထိယံ နိရောဓာနန္တရဉ္စ ပဝတ္တမာနေသု ဖလေသု နိဗ္ဗာနေ စ ပဝတ္တိ နိတရိတာ အာသဝနန္တိ ဝေဒိတဗ္
ဗာ။ **သဝန္တီ** တိ ဂစ္ဆန္တိ။ ဒုဝိဓော ဟိ အဝဓိ အဘိဝိဓိဝိသယော အနဘိဝိဓိဝိသယော စ။ အဘိဝိဓိဝိသယံ ကိရိယာ ဗျာပေ
တွာ ပဝတ္တတိ ''အာဘဝဂ္ဂ ဘဂဝတော ယသော ဂတော''တိ, ဣတရံ ဗဟိ ကတွာ ''အာပာဋလိပုတ္တာ ဝုဋ္ဌော ဒေ
ဝေါ''တိ။ အယဉ္စ **အာ**-ကာရော အဘိဝိဓိအတ္ထော ဣဓ ဂဟိတောတိ **''အန္တောကရဏတ္ထော''** တိ ဝုတ္တံ။

စိရပာရိဝါသိယဋ္ဌော စိရပရိဝုတ္ထတာ ပုရာဏဘာဝေါ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ''ပုရိမာ, ဘိက္ခဝေ, ကောဋိ န ပညာယတိ
ဘဝတဏှာယာ''တိ (အ. နိ. ၁၀.၆၂) ဣဒံ သုတ္တံ သင်္ဂဟိတံ။ အဝိဇ္ဇာသဝဘဝတဏှာနဉ္စ စိရပရိဝုတ္ထတာယ ဒဿိ
တာယ တဗ္ဗာဝဘာဝီနံ ကာမာသဝဒိဋ္ဌာသဝါနဉ္စ စိရပရိဝုတ္ထတာ ဒဿိတာ ဟောတိ။ အညေသုပိ ယထာဝုတ္တေ ဓမ္
မေ ဩကာသဉ္စ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဝတ္တမာနေသု မာနာဒီသု ဝိဇ္ဇမာနေသု အတ္တတ္တနိယာဒိဂ္ဂါဟဝသေန အဘိ
ဗျာပနံ မဒကရဏဝသေန အာသဝသဒိသတာ စ ဧတေသံယေဝ, နာညေသန္တိ ဧတေသွေဝ အာသဝသဒ္ဒော နိရုဠှော
ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အာယတံ ဝါ သဝန္တိ ဖလန္တီတိ **အာသဝါ** ။ န ဟိ ကိဉ္စိ သံသာရဒုက္ခံ အာသဝေဟိ ဝိနာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ အတ္
ထီတိ။ အာရမ္မဏဘာဝေန ယေ ဓမ္မာ ဝဏော ဝိယ အာသဝေ ပဂ္ဃရန္တိ, တေ အသမ္ပယောဂေ အတဗ္ဗာဝေပိ သဟ
အာသဝေဟီတိ **သာသဝါ,** အာသဝဝန္တောတိ အတ္ထော။

ဒဿနဒုကေ “နော အာသဝ နော ပနာ”တိ အဝတွာ **“အာသဝဝိပ္ပယုတ္တာ နော ပနာ”** တိ ဝစနံ သာသဝနံ
သဟေတုကာနံ ဝိယ သမ္ပယုတ္တေဟိ တံသဟိတတာ န ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထံ။ ဧဝံ သေသဂေစ္ဆကေသုပိ ယထာသ
မ္ဘဝံ ဝိပ္ပယုတ္တဂ္ဂဟဏေ ပယောဇနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အပိစ “နော အာသဝ နော ပန ဓမ္မာ သာသဝ”တိ ဣဒံ ပဒံ စတုတ္ထဒု
ကေ ဒုတိယပဒေန နိန္နာနံ, န စ ဧကေန ဒုကော ဟောတိ, တသ္မာ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တပဒမေဝ ဂဟေတွာ ဒဿနဒု
ကယောဇနာ ဉာယာဂတာတိ ကတာ။ ဟေတုဂေစ္ဆကေ ပန ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တာနံ သဟေတုကတာ နတ္ထီတိ တေ ဂ
ဟေတွာ ဒုကယောဇနာယ အသက္ကုဏေယျတ္တာ နဟေတုပဒံ ဂဟေတွာ ဒဿနဒုကယောဇနာ ကတာ။ ယေ တ
ပန ပဌမေ ဒုကေ ဒုတိယဿ ပစ္ဆိမေ ဧကော, တတိယဿ ဒွေ, ပဌမဿ ဒုတိယေ ဧကော, တတိယေ ဒွေ, ဒုတိယ
ဿ တတိယေ ဧကော, ဒုတိယေ စ တတိယဿ ဧကောတိ အဋ္ဌ ဒုကာ လဗ္ဘန္တိ, တေသု တီဟိ ဣတရေ စ နယတော
ဒဿိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေ နယော သေသဂေစ္ဆကေသုပိ။

၂၀-၂၅. ကိလေသကမ္မဝိပါကဝဋ္ဋာနံ ပစ္စယဘာဝေန တတ္ထ သံယောဇေန္တိ, သတိပိ အညေသံ တပ္ပစ္စယဘာဝေ န
ဝိနာ သံယောဇနာနိ တေသံ တပ္ပစ္စယဘာဝော အတ္ထိ, ဩရမ္ဘာဂိယုဒ္ဓမ္ဘာဂိယသင်္ဂဟိတေဟိ စ တံတံဘဝနိဗ္ဗတ္တ
ကကမ္မနိယမော ဘဝနိယမော စ ဟောတိ, န စ ဥပစ္ဆိန္နသံယောဇနဿ ကတာနိပိ ကမ္မာနိ ဘဝံ နိဗ္ဗတ္တေန္တီတိ။ သံ
ယောဇေတဗ္ဗာတိ တ **သံယောဇနိယာ,** သံယောဇနေ နိယုတ္တာတိ တ။ ဒူရဂတဿပိ အာကမှနတော နိဿရိတုံ အပ္ပ
အာနဝသေန ဗန္ဓနံ သံယောဇနံ, ဂန္ထကရဏံ သင်္ခလိကစက္ကလကာနံ ဝိယ ပဋိဗဒ္ဓတာကရဏံ တ ဂန္ထနံ ဂန္ထော, သံ
သိလိသကရဏံ ယောဇနံ ယောဂေတိ အယမေတေသံ ဝိသေသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဓမ္မာနံ သဘာဝကိစ္စဝိသေသညုနာ ပန
ဘဂဝတာ သမ္ပယုတ္တေသု အာရမ္မဏေသု တပ္ပစ္စယေသု စ တေဟိ တေဟိ နိပ္ဖာဒိယမာနံ တံ တံ ကိစ္စဝိသေသံ ပဿ
န္တေန တေ တေ ဓမ္မာ တထာ တထာ အာသဝသံယောဇနဂန္ထာဒိဝသေန ဝုတ္တာတိ “ကိမတ္ထံ ဧတေယေဝ ဓမ္မာ ဧဝံ
ဝုတ္တာ, ကသ္မာ စ ဝုတ္တာ ဧဝ ပုန ဝုတ္တာ”တိ န စောဒေတဗ္ဗမေတံ။

၂၆-၃၇. **ဂန္ထနိယာ** တိ ဧတ္ထ အယမဓိပ္ပာယော အတ္ထော “ဂန္ထကရဏံ ဂန္ထနံ, ဂန္ထနေ နိယုတ္တာတိ ဂန္ထနိယာ,
ဂန္ထယိတုံ သက္ကုဏေယျာ, ဂန္ထယိတုံ အရဟန္တီတိ တ ဂန္ထနိယာ”တိ။ ဧဝံ ဩဃနိယာဒီသုပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနာတိက္က
ကမတီတိ ဧတံ ဓာတွတ္ထံ ဂဟေတွာ **ဩဃနိယာ**တိ ပဒသိဒ္ဓိ ကတာ။

၃၀-၃၄. ဓမ္မသဘာဝံ အဂ္ဂဟေတွာ ပရတော အာမသန္တီတိ **ပရာမာသာ။ ပရတော**တိ နိစ္စာဒိတော။ **အာမသန္တီ** တိ
သဘာဝပဋိသေဓေန ပရိမဇ္ဇန္တိ။

၅၅-၆၈. သဘာဝတော ဝိဇ္ဇမာနံ အဝိဇ္ဇမာနံ တ ဝိစိတ္တသညာယ သညိတံ အာရမ္မဏံ အဂ္ဂဟေတွာ အပ္ပဝတ္တိ
တော အာလမ္ဗမာနာ ဓမ္မာ **သာရမ္မဏာ** ။ စိန္တနံ ဂဟဏံ အာရမ္မဏူပလဒ္ဓိ။ စေတသိ နိယုတ္တာ, စေတသာ သံသဋ္ဌာ
တ **စေတသိကာ**။ ဒုဗ္ဗိညေယျနာနတ္တတာယ ဧကီဘာဝမိဝုပဂမနံ နိရန္တရဘာဝုပဂမနံ။ ယေသံ ရူပာနံ စိတ္တံ
သဟဇာတပစ္စယော ဟောတိ, တေသံ စိတ္တဿ စ သုဝိညေယျနာနတ္တတ္တာ နိရန္တရဘာဝါနုပဂမနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။
ဧကတော ဝတ္တမာနာပိ တိ **အပိ**-သဒ္ဒော ကော ပန တဒေ ဧကတော အဝတ္တမာနာတိ ဧတမတ္ထံ ဒီပေတိ။ ဣဒမေတ္
ထ ဝိစာရေတဗ္ဗံ – အဝိနိဗ္ဘောဂရူပါနံ ကိံ အညမညံ သံသဋ္ဌတာ, ဥဒါဟု ဝိသံသဋ္ဌတာတိ? ဝိသုံ အာရမ္မဏာဘာဝေန သု
ဝိညေယျနာနတ္တတ္တာ န သံသဋ္ဌတာ, နာပိ ဝိသံသဋ္ဌတာ သံသဋ္ဌာတိ အနာသင်္ကနီယသဘာဝတ္တာ။ စတုန္နံ ဥပဟိ
ခန္ဓာနံ အညမညံ သံသဋ္ဌသဘာဝတ္တာ ရူပနိဗ္ဗာနေဟိပိ သော သံသဋ္ဌဘာဝေ အတ္ထိ နတ္ထီတိ သိယာ အာသင်္ကာ,
တသ္မာ တေသံ ဣတရေဟိ, ဣတရေသဉ္စ တေဟိ ဝိသံသဋ္ဌသဘာဝတာ ဝုစ္စတိ, န ပန ရူပါနံ ရူပေဟိ ကတ္ထစိ သံသဋ္
ဌတာ အတ္ထီတိ တဒာသင်္ကာဘာဝတော ဝိသံသဋ္ဌတာ စ ရူပါနံ ရူပေဟိ န ဝုစ္စတီတိ။ သေ ဟိ တေသံ သဘာဝေတိ။ **စိ
တ္တသံသဋ္ဌသမုဋ္ဌာနာ**ဒိပဒေသု သံသဋ္ဌသမုဋ္ဌာနာဒိသဒ္ဒာ စိတ္တသဒ္ဒာပေက္ခာတိ ပစ္စေကံ စိတ္တသဒ္ဒသမ္ဗန္ဓ
တ္တာ စိတ္တသံသဋ္ဌာ စ တေ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ စာတိ ပစ္စေကံ ယောဇေတွာ အတ္ထော ဝုတ္တော။ **ဥပါဒိယန္တေဝ**
တိ ဘူတာနိ ဂဏှန္တိ ဧဝ, နိဿယန္တိ ဧတေတိ အတ္ထော။ ယထာ ဘူတာနိ ဥပါဒိယန္တိ ဂဏှန္တိ နိဿီယန္တိ, န
တထာ ဧတာနိ ဂဏှန္တိ နိဿီယန္တိ, တသ္မာ **ဥပါဒါ**။ အထ တ ဘူတာနိ အမုဉ္စိတွာ ဧတေသံ ဝဏ္ဏနိဘာဒိဘာဝေန
ဂဟေတဗ္ဗတော **ဥပါဒါ**။

၇၅-၈၂. သံကိလိဋ္ဌတ္တိကေ ဝုတ္တနယေနာ တိ သံ-သဒ္ဒံ အပနေတွာ ကိလိသန္တီတိ ကိလေသာတိအာဒိနာ နယေန။

၈၃-၁၀၀. **ကာမာဝစရာ**ဒီသု အယမပရော အတ္ထော – ကာမတဏှာဟာ ကာမော, ဝေ ရူပတဏှာဟာ ရူပံ အရူပဥ္စ။ အာရမ္မဏကရဏဝသေန တာနိ ယတ္ထ အဝစရန္တိ, တေ **ကာမာဝစရာ**ဒယောတိ။ ဝေဥ္စ္ဟိ သတိ အညာဘူမိသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ အကာမာဝစရာဒိတာ ကာမာဝစရာဒိတာ စ နာပဇ္ဇတီတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ **နိက္ခေပကဏ္ဍေ** ပိ ''ဧတ္ထာဝစရာ''တိ ဝစနံ အဝီစိပရနိမ္မိတပရိစ္ဆိန္နောကာသာယ ကာမတဏှာယ အာရမ္မဏဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, တဒေကာသတာ စ တဏှာယ တန္နိန္နတာယ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယဒိ ပရိယာပန္နသဒ္ဒဿ အန္တောဂဓာတိ အယမတ္ထော, မဂ္ဂါဒိမေ့မာနဥ္စ လောကုတ္တရန္တောဂဓတ္တာ ပရိယာပန္နတာ အာပဇ္ဇတိ။ န ဟိ ''ပရိယာပန္နာ''တိ ဧတ္တ တေဘူမကဂဟဏံ အတ္ထီတိ? နာပဇ္ဇတိ သဗ္ဗာ ပဝတ္တမာနဿ ပစ္စက္ခဿ လောကဿ ဝသေန ပရိယာပန္နနိစ္ဆယတော။ အထ တ ပရိစ္ဆေဒကာရိကာယ တဏှာယ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ အာပန္နာ ပဋိပန္နာ ဂဟိတာတိ **ပရိယာပန္နာ** ။

အနိယ-သဒ္ဒော ဗဟုလာ ကတ္တုအဘိဓာယကောတိ ဝဋ္ဋစာရကတော နိယ္ယန္တီတိ နိယ္ယာနိယာ, နီ-ကာရဿ ရဿတ္တံ ယ-ကာရဿ စ က-ကာရတ္တံ ကတွာ **''နိယ္ယာနိကာ''** တိ ဝုတ္တံ, နိယ္ယာနကရဏသီလာ တ **နိယ္ယာနိကာ**။ ဥတ္တရိတဗ္ဗဿ အညဿ နိဒ္ဒိဋ္ဌဿ အဘာဝတ နိဒ္ဒိသိယမာနာ သဥတ္တရာ ဓမ္မာ ဥတ္တရိတဗ္ဗာတိ **''အတ္တာန''**န္တိ အာဟ။ **ရာကဒီနန္တိ** ရာကဒီနံ ဒသန္နံ ကိလေသာနံ သဗ္ဗနိယတာကုသလာနံ တ။ တေဟိ နာနပ္ပကာရဒုက္ခနိဗ္ဗတ္တကေဟိ အဘိဘူတာ သတ္တာ ကန္ဒန္တိ အကန္ဒန္တာပိ ကန္ဒနကာရဏဘာဝတော။ ယသ္မာ ပန ပဟာနေကဋ္ဌတာဝသေန စ **''သရဏာ''**တိ အာဟ, တသ္မာ ''ရာကဒီန''န္တိ ဝစနေန ရာဂဒေသမောဟာဝ ဂဟိတာတိ ဉာယတိ။ **ရဏ-**သဒ္ဒော တ ရာကဒိရေဏူသု နိရုဠ္ဍော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ရဏံ တ ယုဒ္ဓံ, ''ကာမာ တေ ပဌမာ သေနာ''တိ (သု. နိ. ၄၃၈; မဟာနိ. ၂၈, ၆၈, ၁၄၉; စူဠနိ. နန္ဒမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၄၇) ဧဝမာဒိကာ စ အကုသလာ သေနာ အရိယမဂ္ဂယုဒ္ဓေန ဇေတဗ္ဗတ္တာ သယုဒ္ဓတ္တာ **''သရဏာ''**တိ ဝုစ္စန္တီတိ။ **အရဏဝိဘင်္ဂသုတ္တေ** (မ. နိ. ၃.၃၂၃ အာဒယော) ပန သဒုက္ခာ သဥပဃာတာ သဥပါယာသာ သပရိဠာဟာ မိစ္ဆာပဋိပဒါဘူတာ ကာမသုခါနုယောဂါဒယော ''သရဏာ''တိ ဝုတ္တာတိ ဒုက္ခာဒီနံ ရဏာဘာတေ တန္နိဗ္ဗတ္တကဘာဝတာနံ အကုသလာနံ သရဏတာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပိဋ္ဌိဒုကာ သမတ္တာ။

သုတ္တန္တိကဒုကမာတိကာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၁-၁၀၈. ဝိဇ္ဇာရာသန္တောဂဓမ္မေ ဝိဇ္ဇာသဘာဂတာယ တဒေကဒေသေ ဝိဇ္ဇာကောဋ္ဌာသေ ဝတ္တန္တီတိ ဝုတ္တာ။ ဝဇိရဿ ယတ္ထ တံ ပတတိ, တတ္ထ အဘေဇ္ဇံ နာမ ကိဉ္စိ မဏိပါသာဏာဒိ နတ္ထိ, န စ တေန ဂမနမဂ္ဂေ ဝိရူဟတိ, ဧဝမေဝ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ယတ္ထ သော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မိံ သန္တာနေ အဘေဇ္ဇော ကိလေသော နာမ နတ္ထိ, န စ ဘိန္နော ပုန ဝိရူဟတီတိ ဝဇိရူပမတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **တဒုပစာရေန ဗာလာ** ယထာ ''မဉ္စာ ဃောသန္တီ''တိ။ **ကဏှာဘိဇာတီ**တိ အဟာယာ ဝုစ္စန္တိ မနုဿေသု စ အဘေဂ္ဂိယံ။ တပနဿ တ ဒုက္ခဿ ဟိတာတိ **တပနိယာ**။

အသာဒီသုပိ သိရိဝမုကာဒိသဒ္ဒာ ဝိယ အတထတ္တာ ဝစနမတ္တမေဝ အဓိကာရံ ကတွာ ပဝတ္တာ **အဓိဝစနာ**။ ယသ္မာ ပန အဓိဝစနနိရုတ္တိပညတ္တိပဒါနိ သမာနတ္ထာနိ, သဗ္ဗဥ္စ ဝစနံ အဓိဝစနာဒိဘာဝံ ဘဇတိ, တသ္မာ တေသုပိ ဝစနဝိသေသေသု ဝိသေသေန ပဝတ္တေဟိ အဓိဝစနာဒိသဒ္ဒေဟိ သဗ္ဗာနိ ဝစနာနိ အတ္ထပ္ပကာသနသာမညေန ဝုတ္တာနီတိ ဧတေနာဓိပ္ပာယေန အယံ အတ္ထယောဇနာ ကတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အထ တ **အဓိ-**သဒ္ဒော ဥပရိဘာဂေ, ဥပရိ ဝစနံ **အဓိဝစနံ**။ ကဿ ဥပရိ? ပကာသေတဗ္ဗဿ အတ္ထဿာတိ ဝိဒိတောတယမတ္ထော။ အဓိနံ တ ဝစနံ **အဓိဝစနံ**။ ကေန အဓိနံ? အတ္ထေန။ တထာ တံတံအတ္ထပ္ပကာသနေ နိစ္ဆိတံ, နိယတံ တ ဝစနံ **နိရုတ္တိ** ။ ပထဝီဓာတုပုရိသာဒိတံတံပကာရေန ဉာပနတော **ပညတ္တီ** တိ ဧဝံ အဓိဝစနာဒိပဒါနံ သဗ္ဗဝစနေသု ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အညထာ သိရိဝမုကနေဝမုကပ္ပကာရာနမေဝ အဘိလာပါနံ အဓိဝစနတာ, အဘိသင်္ခရောန္တီတိ ဧဝံပကာရာနမေဝ နိဒ္ဒါရဏဝစနာနံ နိရုတ္တိတာ, တက္ကော ဝိတက္ကောတိ ဧဝံပကာရာနမေဝ ဧကမေဝတ္ထံ တေန တေန ပကာရေန ဉာပေန္တာနံ ပညတ္တိတာ စ အာပဇ္ဇေယျာတိ။

၁၀၉-၁၁၈. ဖဿော ဝေဒနာတိ သဗ္ဗအပိ အရူပဓမ္မာနံ ဖဿာဒိနာမကတ္တာ ပထဝိယာဒီနံ ကေသကုမ္ဘာဒိနာမန္တရာပတ္တိ ဝိယ နာမန္တရာနာပဇ္ဇနတော စ သအ အတ္တနာဝ ကတနာမတာယ စတုက္ခန္ဓနိဗ္ဗာနာနိ **နာမကရဏဋ္ဌေန နာမံ။ နမနံ** အဝိနာဘာဝတော အာရမ္မဏာဘိမုခတာ, နမနဟေတုဘူတတာ **နာမနံ**။ အထ တ အဓိဝစနသမ္ဖဿော ဝိယ အဓိဝစနံ နာမမန္တရေန ယေ အနုပစိတဗောဓိသမ္ဘာရာနံ ဂဟဏံ န ဂစ္ဆန္တိ, တေ နာမာယတ္တဂ္ဂဟဏာ **နာမံ**။ ရူပံ ပန ဝိနာပိ နာမသာဓနံ အတ္တနော ရုပ္ပနသဘာဝေန ဂဟဏံ ဥပယာတီတိ **ရူပံ**။

၁၁၉-၁၂၃. ဣတော ပုဗ္ဗေ ပရိကမ္မံ ပဝတ္တံ, ဣတော ပရံ ဘဝင်္ဂံ, မဇ္ဈေ သမာပတ္တီတိ ဧဝံ သမာပတ္တီနံ အပ္ပနာပရိစ္ဆေဒပညာ **သမာပတ္တိကုသလတာ** ။ **ဝုဋ္ဌာနေ ကုသလဘာဝေ** ပုဗ္ဗေ ဝုဋ္ဌာနေ ပရိစ္ဆေဒကရဏဉာဏံ။ လက္ခဏာဒိဝသေန အနိစ္စာဒိဝသေန စ မနသိ ကရဏံ **မနသိကာရော**။

၁၂၄-၁၃၄. သုစိသီလတာ **သောရစ္စံ** ။ သာ ဟိ သောဘနကမ္မရတတာတိ။ သမ္မောဒကဿ, သမ္မောဒကော တ မုဒု ဘာဝေ **သမ္မောဒကမုဒုဘာဝေ,** သဏ္ဍဟတစတာ။ **“အဂုတ္တဒ္ဒွါရတာ”** တိ ဝုတ္တေ ကေသု ဒွါရေသူတိ န ပညာယတီတိ **“ဣန္ဒြိယေသူ”** တိ ဝုတ္တံ။ သမ္ပဇာနာတီတိ သမ္ပဇာနော, တဿ ဘာဝေ **သမ္ပဇညံ** ။ တဒပိ ဉာဏံ ယဿာ သမ္ပဇာနာတိ, တဿာ **“သမ္ပဇာနာတီတိ သမ္ပဇည”** န္တိ အာဟ။ **အပ္ပဋိသင်္ခါနေ** နိမိတ္တေ ဝိသယေ တ။ **ဝီရိယသီသေနာ**တိ ဝီရိယဟာမောက္ခေန။ **ဥပ္ပန္နံ ဗလ** န္တိ ဝီရိယောပတ္ထမ္ဘေန ဟိ ကုသလဘာဝနာ ဗလဝတီ ထိရာ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ တထာ ဥပ္ပန္နာ ဗလဝတီ ကုသလဘာဝနာ ဗလဝန္တော သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂာတိပိ ဝုစ္စန္တိ။ ကသိဏနိမိတ္တံ ဝိယ သညာဏံ ဝိယ သဝိဂ္ဂဟံ ဝိယ စ သုဋ္ဌု ဥပလက္ခေတဗ္ဗာကာရံ “နိမိတ္တ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ သမထော စ ဧဝံ အာကာရောတိ “နိမိတ္တ”န္တိ ဝုတ္တော။ တထာ ဟိ သော ပစ္စဝေက္ခန္တေန ပစ္စဝေက္ခဏတော ဂယှတီတိ။ ဥဒ္ဒစ္စမိဝ စိတ္တံ န ဝိက္ခိပတီတိ, ဝိက္ခေပပဋိက္ခေပဟော တ **အဝိက္ခေပေ** ။

၁၃၅-၁၄၂. သီလမေဝ ပုနပ္ပုနံ အာသေဝိယမာနံ လောကိယံ လောကုတ္တရမ္ပိ သီလံ ပရိပူရေတီတိ **“သီလပရိပူရဏတော”**တိ ဝုတ္တံ။ **သီလဿ သမ္ပဒာ** တိ ကာရဏသီလမ္ပိ ဖလသီလမ္ပိ သမ္ပန္နသမုဒာယဿ ဧကဒေသဝသေန ဝုတ္တံ။ အထ တ “ကတမေ စ ထပတိ အကုသလာ သီလာ? အကုသလံ ကာယကမ္မံ အကုသလံ ဝစီကမ္မံ ဟာပကော အာဇီဝေ”တိ (မ. နိ. ၂.၂၆၄) ဝုတ္တတ္တာ သဗ္ဗမ္ပိ ကုသလာကုသလံ “သီလ”န္တိ ဂဟေတွာ တတ္ထ ကုသလသီလံ နိဒ္ဓာရေတွာ **“သီလသမ္ပဒာ”** တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ **ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒာ** ပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ခေါ ပန ယထာဒိဋ္ဌိဿ စ ပဓာနန္တိ ကမ္မဿကတဉာဏာဒိသင်္ခါတာ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ စေတ တိ ပဋိဟာဋိယာ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ခေါ ပနာတိ စ ပဒဒွယဿ သမာနတ္တာ ပညာ။ **ယထာဒိဋ္ဌိဿာ** တိ နိဗ္ဗတ္တိတပ္ပကာရဒိဋ္ဌိဿ နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗပဓာနာနုရူပဒိဋ္ဌိဿ တ ယထာဒိဋ္ဌိပဝတ္တကိရိယဿ တ။ **သံဝေဂေ**တိ သဟောတ္တပ္ပံ ဉာဏံ, ဩတ္တပ္ပမေဝ တ။ သမတ္တံ တုဿနံ တိတ္တိ သန္တုဋ္ဌိ, နတ္ထိ ဧတဿ သန္တုဋ္ဌီတိ အသန္တုဋ္ဌိ, အသန္တုဋ္ဌိဿ ဘာဝေ **အသန္တုဋ္ဌိတာ** ။ ဝီရိယပ္ပတဟေ ပဝတ္တမာနေ အန္တရာ ဧဝ ပဋိဂမနံ နိဝတ္တနံ ပဋိတနံ, တံ အဿ အတ္ထီတိ ပဋိတနီ , န ပဋိတနီ အပ္ပဋိတနီ, တဿ ဘာဝေ **အပ္ပဋိတနိတာ**။ ဝိမုစ္စနံ နာမ အာရမ္မဏေ အဓိမုတ္တတာ ကိလေသေဟိ သဗ္ဗသင်္ခါရေဟိ စ နိဿဋ္ဌတာ စ။ **ပဋိသန္ဓိဝသေနာ**တိ ကိလေသာနံ တံတံမဂ္ဂဝဇ္ဈာနံ ဥပ္ပန္နမဂ္ဂေ ခန္ဓသန္တာနေ ပုန သံဒဟနဝသေန။ **အနုပ္ပာဒဘူတေ** တိ တံတံဖလေ။ **အနုပ္ပာဒပရိယောသာနေ** တိ အနုပ္ပာဒကရော မဂ္ဂေ အနုပ္ပာဒေ, တဿ ပရိယောသာနေ။

သုတ္တန္တိကဒုကမာတိကာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုကမာတိကာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကာမာဝစရကုသလပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၁. ''ယေ တ ပန။ပေ။ အရူပိနော ဓမ္မာ''တိ ဣဒံ ''ဖဿော ဟောတီ''တိ ဧဝမာဒိကံ ဝိယ န ဝိသုံ ''တေပိ ဟောန္တီ''တိ ဟောတိ-သဒ္ဒေန သမ္ဗန္ဓံ ကတ္ွာ ဝုတ္တံ, ဥဒ္ဒိဋ္ဌာဝသေသေ စ ပန ဂဟေတ္ွာ ''ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ''တိ အပ္ပေတုံ ဝုတ္တန္တိ အပ္ပနာယ အဝရောဓိတံ။ ဧဝဥ္စ ကတ္ွာ နိဒ္ဒေသေပိ တေသံ ပဒဘာဇနီယံ န ဝုတ္တန္တိ။ သရူပေန ပန အဒဿိတတ္တာ ''အတ္ထိ''တိ ဝတ္ွာ ဒုတိယေန ဟောတိ-သဒ္ဒေန သမ္ဗန္ဓော နိဒ္ဒေသော စ န ကတော, သဒ္ဓေပေန ပန ဥဒ္ဒိသိတ္ွာ သင္ခေပေနေဝ ယေ တ ပန ဓမ္မာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာတိ တေသံ ဓမ္မာနံ ဥဒ္ဒေသော အဝရောဓော ယုတ္တော။ ဓမ္မနိဒ္ဒေသေ စ နိဒ္ဒေသာဝသာနေ ဝုတ္တဿာတိ။

ပုစ္ဆာပရိစ္ဆေဒဝစနေနေဝ ပုစ္ဆာဘာဝေ ဝိညာတေ ပုစ္ဆာဝိသေသညာပနတ္ထံ အာဟ **''အယံ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ''** တိ။ **ပဉ္စဝိဓာ ဟီတိ မဟာနိဒ္ဒေသေ** (မဟာနိ. ၁၅၀; စူဠနိ. ပုဏ္ဏကမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၁၂; မေတ္တဂူမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၁၈) အာဂတာ ပုစ္ဆာ ဒဿေတိ။ **လက္ခဏ** န္တိ ဉာတုံ ဣစ္ဆိတော ယော ကောစိ သဘာဝေါ။ **အညာတ**န္တိ ယေန ကေနစိ ဉာဏေန အညာတဘာဝံ အာဟ။ **အဒိဋ္ဌ**န္တိ ဒဿနဘူတေန ဉာဏေန ပစ္စက္ခံ ဝိယ အဒိဋ္ဌတံ။ **အတုလိတ**န္တိ ''ဧတ္တကံ ဣဒ''န္တိ တုလာဘူတာယ ပညာယ အတုလိတတံ။ **အတီရိတ**န္တိ တီရဏဘူတာယ ပညာယ အကတညာဏကိရိယာသမာပနတံ။ **အဝိဘူတ**န္တိ ဉာဏဿ အပာကဋဘာဝံ ။ **အဝိဘာဝိတ**န္တိ ဉာဏေန အပာကဋီကတဘာဝံ။ အဒိဋ္ဌံ ဇောတီယတိ ဧတာယာတိ **အဒိဋ္ဌဇောတနာ**။ အနုမတိယာ ပုစ္ဆာ **အနုမတိပုစ္ဆာ** ။ ''တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ''တိအာဒိပုစ္ဆာယ ဟိ ''ကာ တုမ္ဟာကံ အနုမတီ''တိ အနုမတိ ပုစ္ဆိတာ ဟောတိ။ **ကထေတုကမျတာ** တိ ကထေတုကမျတာယ။

ပဘေဒတော ဓမ္မာနံ ဒေသန န္တိ မာတိကာဒေသနံ အာဟ။ တတ္ထ ဟိ ပုရတော ကုသလာဒိကေ ပဘေဒေ ဝတ္ွာ ပစ္ဆတော ဓမ္မာ ဝုတ္တာတိ **''ပဘေဒဝန္တဒဿနတ္ထ''** န္တိ နိဒ္ဒေသံ အာဟ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – မာတိကာယ သဝိသေသနာ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ, တေ စ ဝိသေသိတဗ္ဗတ္တာ ပဓာနာ, ပဓာနဉ္စ ဣတိကတ္တဗ္ဗတာယ ယုဇ္ဇတီတိ ဓမ္မာနမေဝ ပဓာနာနံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗတာ ဝိဿဇ္ဇိတဗ္ဗတာ စ ဟောတိ, တသ္မာ တေ ပုစ္ဆိတဗ္ဗေ ဒဿေတုံ **''ကတမေ ဓမ္မာ''** တိ ဝုတ္တံ, တေ ပန ဝိသေသဝန္တော ပုစ္ဆိတာတိ ဒဿေတုံ ပုန **''ကုသလာ''**တိ ဝုတ္တန္တိ ဧဝံ ပဘေဒဝန္တဒဿနတ္ထံ အယံ ပဒါနုက္ကမော ကတောတိ။ ''ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ''တိ ဝိဿဇ္ဇနေပိ ဧဝမေဝ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ **''ပဘေဒတော ဓမ္မာနံ ဒေသနံ ဒီပေတ္ွာ''**တိ တေသံ အတ္ထံ ဝိဝရိတုံ **''ဣမသ္မိဥ္စဟိ''** တိအာဒိမာဟ။ အနေကပ္ပဘေဒါ ဒေသေတဗ္ဗာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တသ္မာ** တိ အတေဟာရဒေသနတော ဓမ္မာနမေဝ ဒေသေတဗ္ဗတ္တာ တေသဥ္စ ဃနဝိနိဗ္ဘောဂပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏာဝဟနတော ပဘေဒဝန္တာနံ ဒေသေတဗ္ဗတ္တာ ''ကုသလာ။ပေ။ ဒီပေတ္ွာ''တိ တေန သမ္ဗန္ဓော။ ဧဝမေဝ ဟိ ယထာဝုတ္တဒီပနဿ ဟေတုံ သကာရဏံ ပကာသေတုံ ပုန **''ဓမ္မာယေဝ''** တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ။ **ဓမ္မာ**တိ သာမညမတ္တဝစနေန သမူဟာဒိဃနဝသေန ဧကတ္တဂ္ဂဟဏံ ဟောတီတိ ဧကတ္တဝိနိဗ္ဘောဂကရဏံ ဃနဝိနိဗ္ဘောဂဉာဏံ အာဝဟတိ ပဘေဒဒေသနာ, တထာ ကုသလာဒိဓမ္မာနံ အဗျာကတာဒိအတ္ထာနဉ္စ ဒီပနတော ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဒိဉာဏဉ္စ အာဝဟတိ။ **''ပဘေဒဝန္တဒဿနတ္ထ''** န္တိ တေ ဝိဝရိတုံ **''ဣဒါနိ ယေ တေနာ''**တိအာဒိမာဟ။ **ပဘေဒ။ပေ။ ယုဇ္ဇတိ** ဣတိကတ္တဗ္ဗတာယုတ္တဿ ဝိသေသနတ္တာ။ အထ တ ဥဒ္ဒေသော ဓမ္မပ္ပဓာနော, ပုစ္ဆာ သံသယိတပ္ပဓာနာ, န စ ဓမ္မာဘာဝေ သံသယိတော, ကုသလာဒိဘေဒေ ပန သံသယိတောတိ နိစ္ဆိတသံသယိတဝသေနာယံ ပဒါနုက္ကမော ကတော။

ဧတ္ထာ တိ ဧတသ္မိံ ဝစနေ။ ကိမတ္ထမာဟ ဘဂဝါတိ တံ ဒဿေတုံ အာဟ **''သမယေ နိဒ္ဒိသိ စိတ္တ''** န္တိ။ **ပရိယောသာနေ**တိ သမယေ စိတ္တနိဒ္ဒေသဿ ''ယသ္မိံ။ပေ။ အာရဗ္ဘာ''တိ ဧတဿ ပရိယောသာနေ။ **တသ္မိံ သမယေ** တိ တသ္မိံ စိတ္တုပ္ပာဒသမယေ ။ စိတ္တေန သမယံ နိယမေတ္ွာန အထ ပစ္ဆာ ဖဿာဒေတုန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဝိဇ္ဇမာနေပိ ဘောဇနဂမနာဒိသမယနာနတ္တေ သမတယာဒိနာနတ္တေ စ ယထာဝုတ္တစိတ္တနိယမိတာ ဝိသေသိတာ အညသ္မိံ သမယေ ယထာဓိပ္ပေတာနံ ဖဿာဒီနံ အဘာဝတ စိတ္တနိယမိတေ သမယေ ဖဿာဒယော ဖောဓေတုံ ဝိသေသနမေဝ တာဝ စိတ္တံ ဒဿေတုံ သမယေ စိတ္တံ နိဒ္ဒိသီတိ အတ္ထော။ ဝိသေသိတဗ္ဗောပိ ဟိ သမယော အတ္တနော ဥပကာရတ္ထံ ဝိသေသနဘာဝံ အာပဇ္ဇတိ, ဝိသေသနဘူတဉ္စ စိတ္တံ တဒုပကာရတ္ထံ ဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝန္တိ။ သန္တတိဃနာဒီနံ

အယံ ဝိသေသော – ပုရိမပစ္ဆိမာနံ နိရန္တရတာယ ဧကီဘူတာနမ္ပိ ပဝတ္တိ **သန္တတိဃနတာ,** တထာ ဖဿာဒီနံ ကေသမူ ဟာဝသေန ဒုဗ္ဗိညေယျကိစ္စဘေဒဝသေန ဧကာရမ္မဏတာဝသေန စ ဧကီဘူတာနမ္ပိ ပဝတ္တိ **သမူဟာဒိဃနတာ**တိ။

ကာလဥ္စ သမယဥ္စာ တိ ယုတ္တကာလဥ္စ ပစ္စယသာမဂ္ဂိဥ္စ။ **ခဏော**တိ ဩကာသော။ တထာဂတုပ္ပာဒါဒိကော ဟိ မဂ္ဂဗ္ရဟ္မစရိယဿ ဩကာသော တပ္ပစ္စယပဋိလာဘဟေတုတ္တာ။ ခဏော ဧဝ စ **သမယော။ ယော** ''ခဏော''တိ စ ''သမယော''တိ စ ဝုစ္စတိ, သော **ဧကောဝ**တိ အတ္ထော။ **မဟာသမယော**တိ မဟာသမူဟော။ **သမယောပိ ခေါ**တိ သိက္ခာ ပရိပူရဏဿ ဟေတုပိ။ **သမယပ္ပဋိဝေဓေ** တိ ဒိဋ္ဌိပ္ပဋိဝေဓေ။ တတ္ထ ဟိ နိသိန္နာ တိတ္ထိယာ အတ္တနော အတ္တနော သမယံ ပဝဒန္တီတိ။ **အတ္ထာဘိသမယာ** တိ ဟိတပဋိလာဘာ။ အဘိသမေတဗ္ဗောတိ အဘိသမယော, အဘိသမယော အတ္ထော **အဘိသမယဋ္ဌော** တိ ပီဠနာဒီနိ အဘိသမိတဗ္ဗဘာဝေန ဧကီဘာဝံ ဥပနေတွာ ဝုတ္တာနိ, အဘိသမယဿ တ ပဋိဝေဓဿ ဝိသယဘူတော အတ္ထော **အဘိသမယဋ္ဌော** တိ တာနေဝ တထာ ဧကတ္တေန ဝုတ္တာနိ။ တတ္ထ **ပီဠနံ** ဒုက္ခသစ္စဿ တံသမင်္ဂိနော ဟိံ သနံ အဝိပ္ဖာရိကတာကရဏံ။ **သန္တာပေါ** ဒုက္ခဒုက္ခတာဒိဘာဝေန သန္တာပနံ ပရိဒဟနံ။

''ဣဓာ''တိ ဝစနံ အကုသလေသု အဗ္ဗာကတေသု စ ကေသုစိ ခဏဿ အသမ္ဘဝတော။ နနု ကုသလာနဥ္စ နဝမေ န ခဏေန ဝိနာ ဥပ္ပတ္တိ ဟောတီတိ? နော န ဟောတိ, န ပန နဝမော ဧဝ ခဏော, စတုစက္ကာနိပိ ခဏောတိ ဝုတ္တာနိ။ သ ဗ္ဗတ္ထိမေန ပရိစ္ဆေဒေန အတ္တသမ္မာပဏိဓိခဏမန္တရေန နတ္ထိ ကုသလဿ ဥပ္ပတ္တီတိ ခဏော ဣဓ ဂဟိတော။ ဣန္ဒြိ ရိယဝိသယမနသိကာရာဓိနံ ဝိညာဏန္တိ ဧဝမာဒိ သာဓာရဏဖလံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **နဝမော**တိ အဋ္ဌက္ခဏေ ဥပာဒာယ ဝုတ္တံ။ **စ တုစက္ကံ ဝတ္တတီ**တိ ပုန ပတိရူပဒေသဝါသာဒိသမ္ပတ္တိ စတုစက္ကံ ဝိပရိဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ **ဩကာသဘူတာနီ**တိ အတ္တနော နိဗ္ဗတ္တိယာ ''ဣဓာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တု ကုသလာနီ''တိ အနုမတိဒါနံ ဝိယ ဘူတာနိ။

စိတ္တကာလော တိ ဓမ္မေနေဝ သတာ ကာလော ဝိသေသိတော, န တဿ ပဝတ္တိတ္ထ ပဝတ္တိဿတိ ပဝတ္တ တီတိ ဧတေန အဝတ္ထာဝိသေသေန, နာပိ တဿ ဝိဇာနနကိစ္စေန, တသ္မာ ဧဝံဝိဓေ ဓမ္မေ ဥပာဒာယ ပညတ္တောတိ ဝု တ္တော။ ကမပ္ပဝတ္တော ဝိသေသာ ဧဝ ပဋိဟဋ္ဌီတိ ဗီဇာဘာတေ စ ပဋိဟဋ္ဌီတိ ဝတ္တုမရဟတီတိ ဣမိနာဓိပ္ပာယေန **''ဗီဇ ကာလောတိ ဓမ္မပဋိဟဋ္ဌိ ဥပာဒာယ ပညတ္တော''**တိ အာဟ။ **ဓမ္မပဋိဟဋ္ဌိ တ**တိ အဋ္ဌကလာပဓမ္မေ သန္တာယာဟ။ သဒ္ဒိ တာ ဝိယ ဂယှမာနကာလာ ဧဝ **ကာလသဥ္စယော** , ယထာ တ တထာ တ ကာလောတိ ဧကံ သဘာဝံ ဂဟေတွာ အဘိနိ ဝေသံ ကရောန္တဿ တဒဘိနိဝေသနိသေဓနတ္ထံ **''သော ပနေသ သဘာဝတော အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ပညတ္တိမတ္တ ကော''**တိ အာဟ။ ဥတွာ ဝိညေယျောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဣတရော ပန ဟေတူ**တိ သေ သမယော ပစ္စယော ဝိညေယျ ယော။ **တွော** တိ တေသ္မိံ အဓိကာရေ န ဟေတုဟေတု သာဓာရဏဟေတု စာတိ အတ္ထော။ သမတယော ပစ္စယသာမဂ္ဂီ, ဟေတု ပန ဧကော ပစ္စယောတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ အနေကပစ္စယဒဿနေ န တံတံဒွတရိကာနံ ကုသလာနဥ္စ တပ္ပစ္စယတံ ဒဿေတိ။

ပရိဂ္ဂဟော ကတော အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ။ **ဧကကာရဏတာဒော**တိ ပကတိကာရဏတာဒေ, ဣဿရကာရဏတာဒေ တ။ **အညမညာပေက္ခော** တိ အဝယတနံ အညမညာပေက္ခတာယ သမုဒါယော ဝုတ္တော။ အပေက္ခာ စ ယာဝ သဟာယ ကာရဏသာမဂ္ဂမော န ဟောတိ, တာဝ ဖလဿ အနိပ္ဖာဒနံ သာမဂ္ဂမေ နိပ္ဖာဒနသမတ္ထဿ နိပ္ဖာဒနဥ္စ။ သာမဂ္ဂမော စ ယေသု ယုဇ္ဇမာနေသု နိပ္ဖာဟရေသုပိ ဖလဿ ပဝတ္တိ, တေသံ သဗ္ဗာတေတိ။

အသာမဂ္ဂီ။ပေ။ ပတ္တိတော တိ စက္ခုရူပာလောကမနသိကာရာနံ အသမဝေတာနံ စက္ခုဝိညာဏဿ အဟေတုဘာ ဝေ သတိ သမဝေတာနဥ္စ တံသဘာဝတဝိနိဝတ္တိတော ဟေတုဘာဝနာပတ္တိတောတိ အတ္ထော။ န ဟိ သဘာဝဝန္တရံ အ ညေန သဟိတံ သဘာဝန္တရံ ဟောတီတိ။ **ကေသ္မိံ** ္တိ အန္တသတေ ဧကေကသ္မိံ အန္ဓေတိ အဓိပ္ပာယော။ အညထာ ယ ထာရုတဝသေန အတ္ထေ ဂယှမာနေ ကေဿ အန္ဓဿ ဒဿနာသမတ္ထတာ သဗ္ဗေသမ္ပိ န ဟောတိ, နာပိ ကေ ဿ အသမတ္ထတာယ သဗ္ဗေသမ္ပိ အသမတ္ထတာ ဝုတ္တာ, ကိန္တု သဗ္ဗေသံ ဝိသုံ အသမတ္ထတာယ တေတိ ဥပမာဝစနံ န ယုဇ္ဇေယျ, နာပိ ဥပမေယပမိတဗ္ဗသမ္ဗန္ဓော။ န ဟိ ဥပမိတဗ္ဗေသု စက္ခာဒီသု ကေဿ အသမတ္ထတာ ယ သဗ္ဗေသမ္ပိ အသမတ္ထတာ ဝုတ္တာ, ကိန္တု သဗ္ဗေသံ ဝိသုံ အသမတ္ထတာယ သဟိတာနံ အသမတ္ထတာတိ။ **အန္ဓသတံ ပဿတီ** တိ စ အန္ဓသတံ သဟိတံ ပဿတီတိ အဓိပ္ပာယော အညထာ ဝုတ္တနယေန ဥပမိတဗ္ဗာသမာနတာပ တ္တိတော။ **သာဓာ။ပေ။ ဋ္ဌိတဘာဝေ**တိ ယေသု ဝိဇ္ဇမာနေသု ဖလပ္ပဝတ္တိ တေသံ သမောဓာနေ, ယထာ ပဝတ္တမာနေသု

တေသု ဖလပ္ပဝတ္တိ, တထာ ပဝတ္တိမာဟ။ န ယေသံ ကေသဉ္စိ အနေကေသံ သမောဓာနမတ္တံ သာမဂ္ဂီ။ န ဟိ သဒ္ဒဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗသမောဓာနံ စက္ခုဝိညာဏဿ, ကဋ္ဌကဟာလဟာသာဏသမောဓာနံ တ သောတဝိညာဏဿ ဟေတူတိ။ **တန္တိ** တံ ဒဿနံ။ **အသာ။ပေ။ သိဒ္ဓော** တိ နာယမတ္ထော သာဓေတဗ္ဗော ဝိသုံ အဟေတူနံ စက္ခာဒီနံ သဟိတာနံ ဟေတုဘာဝဿ ပစ္စက္ခသိဒ္ဓတ္တာတိ အတ္ထော။ န ဟိ ပစ္စက္ခသိဒ္ဓေ ယုတ္တိမဂ္ဂနံ ယုတ္တန္တိ။

မနုဿတ္တာဒီနံ ခဏာဝယတနံ သာမဂ္ဂီ ခဏသာမဂ္ဂီ, တံ ဝိနာ သော နဝမစက္ကသမ္ပတ္တိသင်္ခါတော ခဏော နတ္ထိ။ သာ ဧဝ ဟိ ခဏသာမဂ္ဂီ သော ခဏောတိ အတ္ထော။ **ခဏ။ပေ။ ဒီပေတိ** အတ္တနော ဒုလ္လဘတာယာတိ အတ္ထော။ ခဏတ္တော တ သမယသဒ္ဒော ခဏသင်္ခါတော သမယောတိ ဝုတ္တော။ သော ယသ္မိံ ဒုလ္လဘော ခဏေ သတီတိ ဣမဿ တ္တဿ ဝိဘာဝနဝသေန တအာယတ္တာယ ကုသလုပ္ပတ္တိယာ ဒုလ္လဘဘာဝံ ဒီပေတိ။ ဧတေနုပာယေန **သမတာယ။ပေ။ ဝုတ္တိံ ဒီပေတီ**တိ တ္တေ ဣတော ပရေသု စ ယောဇနာ တဿ တဿ တံတံဒီပနေ ကာတဗ္ဗာ။

တဿ ပုရိသဿာ တိ "သေယ္ယထာပိ ဘိက္ခဝေ စတ္တာရော ဒဠှဓမ္မာ ဓနုဂ္ဂဟာ သိက္ခိတာ ကတဟတ္ထာ ကတုပာသနာ စတုဒ္ဒိသာ ဌိတာ အဿု, အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယ္ယ 'အဟံ ဣမေသံ။ပေ။ ကတုပာသနာနံ ကဏ္ဍေ ခိတ္တေ ခိတ္တေ အပ္ပတိဋ္ဌိတေ ပထဝိယံ ဂဟေတွာ အာဟရိဿာမီ'"တိ (သံ. နိ. ၂.၂၂၈) ဧဝံ ဝုတ္တဇဝနပုရိသဿ။ **တာဝ ပရိတ္တကော** တိ ဂမနဿာအနံ ဒေဝပုတ္တာနံ ဟေဋ္ဌုပရိယာယေန ပဋိမုခံ ဓာဝန္တာနံ သိရသိ ပာဒေ စ ဗဒ္ဓခုရဓာရာသန္နိပာတတော စ ပရိတ္တတရော ကာလော။ ကာလသင်္ခါတော သမယော စိတ္တပရိစ္ဆိန္နော ဝုစ္စမာနော တေနေဝ ပရိစ္ဆေဒကစိတ္တေန "ဧဝံ ပရိတ္တော အဟု"န္တိ အတ္တနော ပရိတ္တတံ ဒီပေတိ။ ယထာ စာဟံ, ဧဝံ သဗ္ဗော ကုသလစိတ္တုပ္ပတ္တိကာလောတိ တဿ ပရိတ္တတံ ဒီပေတိ။ သဒ္ဒဿ ဒီပနာ ဝုတ္တနယာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပကတိတဒီနံ မဟတော ဝိယ အဏုတဒီနံ ဒွိအဏုကဿ ဝိယ စ ကေဿဝ။ **ဟေတု။ပေ။ ဝုတ္တိတံ ဒီပေတီ** တိ ပစ္စယာယတ္တဝုတ္တိဒီပနတော တပ္ပရဘာတ ဟေတုသင်္ခါတဿ ပရာယတ္တဝုတ္တိဒီပနတာ ဝုတ္တာ။ သတိ ပန ပစ္စယာယတ္တဘာဝေ ပစ္စယသာမဂ္ဂီအာယတ္တတာ သမတယသင်္ခါတေန ဒီပိယတီတိ အတပ္ပရဘာဝတော တဿ တံ ဒီပနတာ န ဝုတ္တာ။ အနေန သမယေန ကတ္တုဘူတေန, အနေန သမယေန တ ကရဏဘူတေန ဘဂဝတာ ပဋိသေဓိတော တိ အတ္ထော။ သေ နယော ပုရိမာသု ဒီပနာသု။

အဓိကရဏဝသေနာတိ အာဓာရဝသေန။ **တ္တော** တိ ကာလသမူဟသင်္ခါတေ သမယေ ဂဟိတေတိ အတ္ထော။ ကာလောပိ ဟိ စိတ္တပရိစ္ဆိန္နော သဘာဝတော အဝိဇ္ဇမာနောပိ အာဓာရဘာဝေနေဝ သညာတော "အဓိကရဏ"န္တိ ဝုတ္တော တံခဏပ္ပဝတ္တာနံ တတော ပုဗ္ဗေ ပရတော စ အဘာဝတ။ **ဘာဝေ**တိ ကိရိယာ။ ကိရိယာယ ကိရိယန္တရလက္ခဏံ ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏံ။ ယထာ ကဝီသု ဒုယှဟမာနာသု ဂတော, ဒုဒ္ဓာသု အာဂတောတိ ဒောဟနကိရိယာ ဂမနကိရိယာယ လက္ခဏံ ဟောတိ, ဧဝမိဟာပိ "ယသ္မိံ သမယေ တသ္မိံ သမယေ"တိ စ ဝုတ္တေ သတီတိ အယမတ္ထော ဝိညာယမာနော ဧဝ ဟောတိ အညကိရိယာသမ္ဗန္ဓာဘာဝေန ပဒတ္ထဿ သတ္တာဝိရဟာဘာဝတောတိ သမယဿ သတ္တာကိရိယာယ စိတ္တုပ္ပာဒကိရိယာ ဖဿာဒိဘဝနကိရိယာ စ လက္ခီယတီတိ ဥဘယတ္ထ သမယသဒ္ဒေ ဘုမ္မနိဒ္ဒေသော ကတော လက္ခဏဘူတဘာဝယုတ္တောတိ။

ဥဒ္ဒာနတော တိ ဥဒ္ဒေသတော သင်္ခေပတော။ ကိလေသကာမော ဝတ္ထုကာမဘာဝံ ဘဇန္တော ကာမနီယဝသေန ဘဇတိ, န ကာမနဝသေနာတိ ကာမနဝသေန ကိလေသကာမော ဧဝ ဟောတိ, န ဝတ္ထုကာမော။ **ဒုဝိဓောပေသော**တိ ဝစနေန ဒုဝိဓဿပိ သဟိတဿ အဝစရဏပ္ပဒေသံ သင်္ဂဏှာတိ။ တေန ဝတ္ထုကာမဿေဝ ပဝတ္တိဒေသော ရူပာရူပဓာတုဒွယံ အပနီတံ ဟောတိ။ နနု စ ဒုဝိဓောပိ သဟိတော ရူပာရူပဓာတူသု ပဝတ္တတိ ရူပာရူပာဝစရဓမ္မာနံ ဝတ္ထုကာမတ္တာ တအာရမ္မဏာနံ ရူပာရူပရာဂနဉ္စ ကိလေသကာမဘာဝသိဒ္ဓိတောတိ? တံ န, ဗဟလကိလေသဿ ကာမရာဂဿ ကိလေသကာမဘာဝေန ဣဓ သင်္ဂဟိတတ္တာ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ရူပာရူပဓာတူသု ပဝတ္တမာနေသု ကာမာဝစရဓမ္မေသု နိကန္တိ ဣဓ န သင်္ဂဟိတာ သုခုမတ္တာ။ "ဥဒ္ဒာနတော ဒွေ ကာမာ"တိ သဗ္ဗကာမေ ဥဒ္ဒိသိတွာပိ ဟိ "ဒုဝိဓောပေသော"တိ တ္တေ တဒေကဒေသဘူတာ အညမညသဟိတတာပရိစ္ဆိန္နာ ကာမရာဂတဗ္ဗတ္ထုကဓမ္မာဝ သင်္ဂဟိတာတိ, နိရဝသေသော တ ကိလေသကာမော ကာမရာဂေ ကာမတဏှာရူပတဏှာအရူပတဏှာနိရောဓတဏှာဘေဒေ ဣဓ ပဝတ္တတီတိ အနဝသေသပ္ပဝတ္တိတံ သန္ဓာယ "ဒုဝိဓောပေသော"တိ ဝုတ္တံ, ဝတ္ထုကာမောပိ စ အပ္ပကော ဣဓာပိ န ဝတ္တတိ ရူပာရူပာဝစ

ရဝိဟာကမတ္တော, တထာပိ ပရိပုဏ္ဏဝတ္ထုကာမတ္တာ ကာမာဝစရမေ္ဗာဝ ဣဓ ဂဟိတာ။ ဝေဠု ကတ္ဝတ သသတ္တာဝစ ရောပမာ ယုတ္တာ ဟောတိ။ ''ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတီ''တိ (ဓ. သ. ၁၆၃; ဝိဘ. ၆၂၅) ဧတ္ထ ရူပဘဝေ ဥတ္တရပဒ လောပံ ကတ္ဝတ ''ရူပ''န္တိ ဝုတ္တော, ဧဝမိဓာပိ ဥတ္တရပဒလောပေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အညထာ ဟိ စိတ္တံ ကာမာဝစရာဝစရန္တိ ဝုစ္စေယျာတိ။ **အာရမ္မဏကရဏဝသေနာ** တိအာဒိကေ ''ကာမော''တိ သဗ္ဗံ တဏ္ဟာမာဟ, တသ္မာ **''ကာမဋ္ဌေ သာ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ, ''ကာမေ အဝစာရေတီတိ ကာမာဝစာရ''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ **စာ**-သဒ္ဒဿ ရဿတ္တံ ကတံ။

ရူဠ္ဟိသဒ္ဒေနာ တိ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေသု ရုဠှေဟန သဒ္ဒေန, ဉာဏသမ္ပယုတ္တေသု တ ပဝတ္တိတ္ဝတ အနဝဇ္ဇ သုခဝိပာကတာယ တံသဒိသေသု ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေသု ရုဠှေဟန သဒ္ဒေန။ အထ တ ကိဋ္ဌိ နိမိတ္တံ ဂဟေတ္ဝတ သတိပိ အညသ္မိံ တံနိမိတ္တယုတ္တေ ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ဝိသယေ သမ္မုတိယာ စိရကာလတာဝသေန နိမိတ္တဝိရဟေပိ ပဝတ္တိ ရူဠ္ဟိ နာမ ယထာ ''မဟိယံ သေတီတိ မဟိံသော, ဂစ္ဆန္တီတိ ဂတော''တိ, ဧဝံ ကုသလသဒ္ဒဿပိ ရူဠ္ဟိဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ ဗော။ ပညာနိဒ္ဒေသေ ''ကောသလ္လ''န္တိ အဘိဓမ္မေ (ဓ. သ. ၁၆) ဝုတ္တံ, တဿ စ ဘာဝတ ကုသလသဒ္ဒပ္ပဝတ္တီတိ ကောသလ္လယောဂ ကုသလန္တိ အယံ အဘိဓမ္မပရိယာယော ဟောတိ။ **ကုသလ**န္တိ ကုသလဘာဝံ အာဟ။

ဝိပာကာဒီနံ အဝဇ္ဇပဋိပက္ခတာ နတ္ထီတိ ကုသလမေဝ အနဝဇ္ဇလက္ခဏံ ဝုတ္တံ။ **အနဝဇ္ဇလက္ခဏမေဝ** တိ သုခ ဝိပာကသဘာဝဿ လက္ခဏဘာဝနိတရဏတ္တံ အဝဓာရဏံ ကတံ, တံနိတရဏဋ္ဌ တဿ ပစ္စုပဋ္ဌာနတံ ဝတ္တုကာမ တာယ ကတံ။ သမ္ပတ္တိအတ္ထေန ရသေန **ဝေဒအနဘာဝရသံ**။ ဖလဒ္ဒေန ပစ္စုပဋ္ဌာနေန **ဣဋ္ဌဝိပာကပစ္စုပဋ္ဌာနံ။ သဘာ ဝေ** ကက္ခဋ္ဌာဒိဖုသနာဒိကော အသာဓာရဏော။ **သာမညံ** သာဓာရဏော အနိစ္စာဒိသဘာဝော။ ဣဓ စ ကုသလလက္ခဏံ သဗ္ဗကုသလသာဓာရဏသဘာဝတ္တာ သာမညံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, အကုသလာဒီဟိ အသာဓာရဏတာယ **သဘာဝေ** တ။ **ဥပဋ္ဌာနာ ကာရေ**တိ ဂဟေတဗ္ဗဘာဝေန ဉာဏဿ ဥပဋ္ဌဟနာကာရော။ **ဖလံ** ပန အတ္တနော ကာရဏံ ပဋိစ္စ တပ္ပဋိဗိမ္ဗဘာဝေန, ပဋိမုခံ တ ဥပဋ္ဌာတီတိ **ပစ္စုပဋ္ဌာနံ** ။

ဝိဇာနာတီတိ သညာပညာကိစ္စဝိသိဋ္ဌံ ဝိသယဂ္ဂဟဏံ အာဟ။ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏတ္တာ ယတ္ထ ယတ္ထ ယထာ ယထာ အတ္တော လဗ္ဘတိ, တတ္ထ တတ္ထ တထာ တထာ ဂဟေတဗ္ဗောတိ။ ယံ အာသေဝနပစ္စယဘာဝေန **စိနောတိ,** ယဉ္စ ကမ္မုနာ အဘိသင္ခတတ္တာ **စိတံ,** တံ တထာ **''စိတ္တ''** န္တိ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန တထာ န ဟောတိ, တံ ပရိတ္တကိရိ ယဒ္ဝယံ အန္တိမဇဝနဥ္စ လဗ္ဘမာနစိန္တနဝိစိတ္တတာဒိဝသေန **''စိတ္တ''** န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟသိတုပ္ပာဒေ ပန အညဇဝန ဂတိကောဝ။ **စိတ္တာနံ ပနာ** တိ ဝိစိတ္တာနန္တိ အတ္တော။ တဒန္တောဂဓတ္တာ ဟိ သမုအာယတေဟာရေန အဝယဝေပိ **''စိတ္တ''** န္တိ ဝုစ္စတိ ယထာ ပဗ္ဗတနဒီသမုဒ္ဒာဒိကေဒေသေသု ဒိဋ္ဌေသု ပဗ္ဗတာဒယော ဒိဋ္ဌာတိ ဝုစ္စန္တီတိ။ **စရဏံ** နာမ ဂဟေတ္ဝတ စရိတဗ္ဗစိတ္တပဋ္ဋော။ **ရူပာနီ**တိ ဗိမ္ဗာနိ။

အဇ္ဈတ္တိက န္တိ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓံ ဝဒတိ။ **စိတ္တကတမေဝ** တိ စိတ္တဿ မူလကာရဏတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကမ္မ မဿ ဟေတံ စိတ္တံ ကာရဏန္တိ။ တံ ပန အတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ **''ကာယကမ္မာဒိဘေဒ''** န္တိအာဒိမာဟ။ **လိင်္ဂနာနတ္တ** န္တိ သဏ္ဌာနနာနတ္တံ, ဘိန္နသဏ္ဌာနင်္ဂပစ္စင်္ဂတော သရီရဿ တ နာနတ္တံ။ တေဟာရဝသေန ဣတ္ထိပုရိသာဒိ ဘာဝေန တေဟာရိတဗ္ဗေသု ပတ္ထနာဝိသေသာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တတော ကမ္မဝိသေသာ။ ဧဝမိဒံ **ကမ္မနာနတ္တံ** တေဟာရနာန တ္တတော ဟောတိ။ **အဟ။ပေ။ ကာဒိတာ**တိ ဧဝမာဒီသု **အာဒိ**-သဒ္ဒေဟိ ဂတိယာ ဥပပတ္တိယာ အတ္တဘာဝေ လောကဓမ္မ မေသု စ နာနာကရဏာနိ သုတ္တာဂတာနိ သင်္ဂဏှာတိ။

ကမ္မနာနတ္တာဒိဝသေနာ တိ ဧတ္ထ ကုသလာကုသလဝသေန **ကမ္မနာနတ္တံ** ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိသဒိသသဘာဝတာ ဟိ နာ နတ္တန္တိ။ ကုသလကမ္မဿ အနာဒိဝသေန ကာယသုစရိတာဒိဘာဝေန စ **ပုထုတ္တံ,** အကုသလကမ္မဿ စ မစ္ဆရိ ယာဒီဟိ ကာယဒုစ္စရိတာဒီဟိ စ **ပုထုတ္တံ** ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဗဟုပ္ပကာရတာ ဟိ ပုထုတ္တန္တိ ။ အန္နအနာဒိဝသေန အနာဒီနံ ဟဏာတိဟတာဝိရတိအာဒိဝသေန ကာယသုစရိတာဒီနံ အာတသမစ္ဆရိယာဒိဝသေန မစ္ဆရိယာဒီနံ ဟဏာတိဟတာဒိဝ သေန ကာယဒုစ္စရိတာဒီနဉ္စ **ပဘေအော** ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧကေကဿ ဟိ ပကာရဿ ဘေအော ပဘေအောတိ။ နာနတ္တာ ဒီနံ **ဝဝတ္ထာနံ** တထာ တထာ ဝဝတ္ထိတတာ နိစ္ဆိတတာ။ ဧတေနုဟယေန လိင်္ဂနာနတ္တာဒီနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ကမ္မနာနတ္ တာဒီဟိ နိဗ္ဗတ္တာနိ ဟိ တာနီတိ။

ပစ္စုပ္ပန္နသ္သ လိင်္ဂသ္သ ကမ္မတော ပဝတ္တိံ တဒနုက္ကမေန ပစ္စုပ္ပန္နကမ္မသ္သ နိပ္ဖတ္တိဉ္စ ဒသ္သေတွာ တတော အနာဂတလိင်္ဂနာနတ္တာဒိနိပ္ဖတ္တိဒသ္သနေန သံသာရံ ဃဋေန္တော **“ကမ္မနာနာကရဏံ ပဋိစ္စာ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပုရိမေန ကမ္မဝစနေန အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာ, လိင်္ဂာဒိဝစနေန ဝိညာဏာဒီနိ ဘဝပရိယောသာနာနိ, ဂတိအာဒိဝစနေန ဇာတိဇရာမရဏာနိ ဂဟိတာနီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။ တတ္ထ **ဂတီ**တိ နိရယာဒယော ပဉ္စ ဂတိယော ဝုစ္စန္တိ, တာသံ နာနာကရဏံ အပာယာဒိဘာဝေါ။ တာ ဟိ တထာ ဘိန္နာတိ။ **ဥပပတ္တီ** တိ ခေမဟိံသာဒိခတ္တိယာဒိစာတုမဟာရာဇိကာဒိဥပပတ္တိယော, တာသံ နာနာကရဏံ ဥစ္စာဒိတာ။ ခတ္တိယော ဧဝ ဟိ ခေစ္စော ကုလဘောဂက္ကသ္သရိယာဒီဟိ **ဥစ္စော** ဟောတိ, ခေစ္စော **နီစော**။ တေဟိ ဧဝ ဟီနတာယ **ဟီနော,** ပဏီတဘာဝံ နီတတာယ **ပဏီတော,** အဘိရူပတာယ **သုဂတော,** ဒလိဒ္ဒတာယ **ဒုဂ္ဂတော**။ ကုလဝသေန တ **ဥစ္စနီစတာ,** ဣသ္သရိယဝသေန **ဟီနပဏီတတာ,** ဘောဂဝသေန **သုဂတဒုဂ္ဂတတာ** ယောဇေတဗ္ဗာ။ **သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏတာ** တိ ဩဒာတသာမာဒိဝဏ္ဏသုဒ္ဓိအသုဒ္ဓိဝသေန ဝုတ္တံ။ **သုဇာတဒုဇ္ဇာတတာ** တိ နိဂ္ဂေဝပရိမဏ္ဍလာဒိအာရောဟပရိဏာဟေဟိ လက္ခဏေဟိ တ အတ္တဘာဝပရိပုဏ္ဏာပရိပုဏ္ဏဇာတတာဝသေန။ **သုသဏ္ဌိတဒုသ္သဏ္ဌိတတာ**တိ အင်္ဂပစ္စင်္ဂာနံ သဏ္ဌာနဝသေန။

အပရမ္ပိ ဝုတ္တံ အဇ္ဈတ္တိကစိတ္တသ္သ ယထာဝုတ္တသ္သ စိတ္တကတဘာဝသာဓကံ သုတ္တံ **“ကမ္မတော”**တိအာဒိ။ ကမ္မဥ္ဟိ စိတ္တတော နိဗ္ဗတ္တန္တိ တတော နိပ္ဖဇ္ဇမာနံ သဗ္ဗမ္ပိ စိတ္တံ စိတ္တကတမေဝါတိ သာဓေတိ။ ကမ္မနိဗ္ဗတ္တတော လိင်္ဂတော ပဝတ္တမာနလိင်္ဂသညာ မူလကာရဏတော ကမ္မတော အာသန္နကာရဏတော လိင်္ဂတော စ ပဝတ္တာ ဟောတီတိ **“ကမ္မတော။ပေ။ ပဝတ္တရေ”** တိ အာဟ။ အထ တ လိင်္ဂဉ္စ သညာ စ **လိင်္ဂသညာ,** တာ ယထာသင်္ချံ ကမ္မတော လိင်္ဂတော စ ပဝတ္တရေတိ အတ္ထော။ **သညာတော ဘေဒံ ဂစ္ဆန္တီ** တိ တေ ဣတ္ထိပုရိသာဒိလိင်္ဂသညာတော ဣတ္ထိပုရိသာဒိတေဟာရဘေဒံ ဓမ္မာ ဂစ္ဆန္တိ, တထာ တထာ တေဟာရိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ ဣမာယ ကထာယ အတီတပစ္စုပ္ပန္နဒ္ဓပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဝသေန စိတ္တကတံ စိတ္တံ ဒသ္သိတံ။

လောကော ဧဝ ပဇာတတ္တာ **ပဇာ**တိ ပုရိမဟာဒသ္သ ဝိဝရဏံ ပစ္ဆိမဟာဒော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယထာ ရထသ္သ အာဏိ နိဗန္ဓနာ, ဧဝံ သတ္တလောကရထသ္သ ကမ္မံ နိဗန္ဓနန္တိ ဥပမာသံသန္ဒနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမာယ စ ကထာယ အဒ္ဓဒ္ဓယဝသေန စိတ္တသ္သ ကမ္မဝိညာဏကတတာ ဒသ္သိတာ။ **ကိတ္တိ**န္တိ ပရမ္မုခါ ကိတ္တနံ ပတ္ထဋယသတံ။ **ပသံသ**န္တိ သမ္မုခါ ပသံသနံ ထုတိံ။ **ကမ္မနာနာကရဏာ**န္တိ ကမ္မတော နိဗ္ဗတ္တနာနာကရဏံ ကမ္မဇေဟိ အနုမိယမာနံ ကမ္မသ္သေဝ တ နာနာကရဏံ။

ကမ္မသ္သကာ တိ ကမ္မသယာ။ ကမ္မသ္သ အယံ တေန အာတဗ္ဗံ အာဒိယန္တီတိ **ကမ္မအာယာအာ** ။ အဏ္ဍဇာဒီနဉ္စ ယောနီနံ ကမ္မတော နိဗ္ဗတ္တတ္တာ ကမ္မမေဝ ယောနိ အတ္တဘာဝပဋိလာဘနိမိတ္တံ ဧတေသန္တိ **ကမ္မယောနီ**။ ဗန္ဓနဋ္ဌေန ကမ္မံ ဗန္ဓု ဧတေသန္တိ **ကမ္မဗန္ဓူ** ။

စိတ္တသ္သာ တိ ကမ္မဝိညာဏသ္သ။ တသ္သ ပန အလဒ္ဓောကာသတာ အညေန ကမ္မေန ပဋိဗာဟိတတ္တာ တဒဝိပစ္စနောကာသေ ပုဂ္ဂလသ္သ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ အပရာပရိယဝေဒနီယကမ္မဝိညာဏံ ကာလဂတိပယောဂာဒိသဟကာရီပစ္စယဝိကလတာယ **အဝသေသပစ္စယဝေကလ္လံ** ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ခေစ္စစိတ္တ**န္တိ စိတ္တေန ကတ္တဗ္ဗစိတ္တေန ခေစ္စဘူတံ တေန ကတ္တဗ္ဗစိတ္တမာဟ။

အနုဘဝိတွာ ဘဝိတွာ စ အပဂတံ **ဘူတာပဂတံ**။ အနုဘူတဘူတတာ ဟိ ဘူတတာသာမညေန ဘူတသဒ္ဒေန ဝုတ္တာ။ သာမညမေဝ ဟိ ဥပသဂ္ဂေန ဝိသေသီယတီတိ။ အနုဘူတသဒ္ဒော စ ကမ္မဝစနိစ္ဆာဘာဝတော အနုဘဝကတစကော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဝိကပ္ပကဟဝသေန ရာဂါဒီဟိ တဗ္ဗိပက္ခေဟိ စ အကုသလံ ကုသလဉ္စ အာရမ္မဏရသံ အနုဘဝတိ, န ဝိပာကော ကမ္မဝေဂက္ခိတ္တတ္တာ, နာပိ ကိရိယာ အဟေတုကာနံ အတိဒုဗ္ဗလတာယ သဟေတုကာနဉ္စ ခီဏကိလေသသ္သ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာဝတော ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ အတိသန္တဝုတ္တိတ္တာ။ တတ္ထ စ ပုရိမနယေ ကုသလာကုသလမေဝ ဝတ္တုံ အဓိပ္ပာယဝသေန “ဘူတာပဂတ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ယံ “ဥပ္ပန္နာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဌိတိယာ”တိ (သံ. နိ. ၅.၆၅၁-၆၆၂; ဝိဘ. ၃၉၀-၃၉၁) တတ္ထ ဥပ္ပန္နန္တိ ဂဟေတွာ တံသဒိသာနံ ပဟာနံ, ဝုဒ္ဓိ စ ဝုတ္တာ, ပစ္ဆိမနယေ ပန **စ**-သဒ္ဒေန ကုသလာကုသလဉ္စ အာကမိုတွာ သဗ္ဗံ သင်္ခတံ ဝုတ္တံ ဘူတာပဂတဘာဝါဘိဓာနာဓိပ္ပာယေန။

ဝိပစ္စိတုံ ဩကာသကရဏဝသေန ဥပ္ပတိတံ အတီတကမ္မဉ္စ တတော ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ အာရဒ္ဓေ အနာဂတေ ဝိပါကော စ **“ဩကာသကတုပ္ပန္န”** န္တိ ဝုစ္စတော။ ယံ ဥပ္ပန္နသဒ္ဒေန ဝိနာပိ ဝိညာယမာနံ ဥပ္ပန္နံ , တံ သန္ဓာယ “နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဉ္စေတနိကာန”န္တိအာဒိ (အ. နိ. ၁၀.၂၁၇, ၂၁၉) ဝုတ္တံ။ **တာသု တာသု ဘူမီသူ**တိ မနုဿဒေဝတာဒိအတ္တဘာဝသင်္ခါတေသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု။ တသ္မိံ တသ္မိံ သန္တာနေ အနုပ္ပတ္တိအနာပါဒိတတာယ **အသမူဟတံ**။ ဧတ္ထ စ လဒ္ဓဘူမိကံ **“ဘူမိလဒ္ဓ”** န္တိ ဝုတ္တံ အဂ္ဂိအာဟိတော ဝိယ။ ဩကာသကတုပ္ပန္နသဒ္ဒေပိ စ ဩကာသော ကတော ဧတေနာတိ, ဩကာသော ကတော ဧတဿာတိ စ ဒုဝိဓတ္ထေပိ ဧဝမေဝ ကတသဒ္ဒဿ ပရနိပါတော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သဗ္ဗဒါ အဝတ္တမာနမ္ပိ ဂမိယစိတ္တံ ပဋိပက္ခပစ္စဝေက္ခဏာယ အဝိက္ခမ္ဘိတတ္တာ **“ဥပ္ပန္န”** န္တိ ဝုတ္တံ။ **အန္တရဓာပေတီ** တိ ဝိက္ခမ္ဘိကာ အာနာပါနဿတိ ဝိက္ခမ္ဘေတိ။ **အန္တရာယေတ** တိ ဘူမိလဒ္ဓေ သဘူမိယံ အဗ္ဗောစ္ဆိန္နေ ဝိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝါတိ အတ္ထော။ အနတီတံ အနနာဂတဉ္စ ခဏတ္တယေကဒေသဂတမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ **“ခဏတ္တယဂတ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ ဒေသနာယ ပဓာနေန ဂဟိတော အတ္ထော **“သီသ”**န္တိ ဝုစ္စတိ။ လောကိယဓမ္မဉှိ ဒေသေတဗ္ဗံ ပတ္ဝါ ဒေသနာယ စိတ္တံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဟောတိ, ဓမ္မသဘာဝံ ဝါ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **အကုသလာ**တိ သဗ္ဗေပိ အကုသလာ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ။ ဧတေနာတိ ကေစိ။ **အကုသလဘာဂိယာ**တိ ရာဂါဒယော ကေန္တအကုသလာ။ **အကုသလပက္ခိကာ** တိ ဖဿာဒယောပိ တပ္ပက္ခိကာ။ **မနော တေသံ ဓမ္မာနံ ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ သဟဇာတောပိ မနော သမ္ပယုတ္တေ သင်္ဂဏှိတ္ဝာ အဓိပတိဘာဝေန ပဝတ္တမာနော ပဌမံ ဥပ္ပန္နော ဝိယ ဟောတီတိ ဧဝံ ဝုတ္တော။ သမ္ပယုတ္တာပိ တဒနုဝတ္တနတာယ အန္ဝဒေဝ အကုသလာ ဓမ္မာတိ ဝုတ္တာ, အနန္တရပစ္စယမနံ ဝါ သန္ဓာယ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမတာ ဝုတ္တာ။ **စိတ္တေန နီယတီ**တိ အဘိသင်္ခါရဝိညာဏံ သန္ဓာယာဟ, တဏှာသမ္ပယုတ္တံ ဝါ။ **ပဘဿရ** န္တိ သဘာဝပဏ္ဍရတံ သန္ဓာယာဟ။ **အရက္ခိတေ** တိ သတိယာ အနုနယပဋိဃာဒီဟိ အရက္ခိတေ, ရာဂါဒီဟိ **ဗျာပန္နေ,** တေဟိ ဧဝ **အဝဿုတေ** ။ စိတ္တဿ ပုဗ္ဗင်္ဂမဘာဝသာဓနေ အညမညံ ဗလဒါနဝသေန သုတ္တာနုရက္ခဏံ, ကမ္မ ဝါ ဥပသံဟာတာနံ အာဘိဓမ္မိကေဟိ ဝိညာတာနံ စိရကာလပ္ပဝတ္တိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကတရပညံ တွန္တိအာဒိ န ပါဠိအာရုဠှံ, ဧဝံ ဘဂဝတာ ပုစ္ဆတီတိ အဋ္ဌကထာယမေဝ ဝုတ္တံ။ **ပညာ ပန ကိမတ္ထိယာ**တိ ဣဒမ္ပိ ဧဝံ သုတ္တံ။ “အဘိညတ္ထာ ပရိညတ္ထာ ပဟာနတ္ထာ”တိ တဿ ဝိဿဇ္ဇနံ။

သာတန္တိ သဘာဝဝသေန ဝုတ္တံ, **မဓုရ**န္တိ မဓုရံ ဝိယာတိ ဥပမာဝသေန။ **ပေါနောဗ္ဘဝိကာ** တိ ပုနဗ္ဘဝကရဏသီလာ။ တတြတတြာဘိနန္ဒနတော နန္ဒီ, နန္ဒီဘူတော ရာဂေါ နန္ဒီရာဂေါ, နန္ဒီရာဂဘာဝေန သဟဂတာတိ **နန္ဒီရာဂသဟဂတာ**တိ န ဧတ္ထ သမ္ပယောဂဝသေန သဟဂတဘာဝေ အတ္ထိတိ သဟဂတသဒ္ဒော တဏှာယ နန္ဒီရာဂဘာဝံ ဇောတေတိ။ **နန္ဒီရာဂဘူတာ** တိ စဿ အတ္ထော။ **နိဿယေ** တိ ဟဒယေ။ **ရူပါရူပါရမ္မဏာန** န္တိ ပထဝီကသိဏာဒိ အာကာသာဒိအာရမ္မဏာနံ။ **သံသဋ္ဌေ** တိ ခီရောဒကံ ဝိယ သမောဓိတေ ဧကီဘာဝမိဝ ဂတေ။ **သဟဇာတေ**တိ သမ္ပယုတ္တသဟဇာတေ, န သဟဇာတမတ္တေ။ **ကလာပီ**တိ “ကလာပသ္မိမ္ပိ ပဒေ အယမေဝ အတ္ထော အဓိပ္ပေတော”တိ ကလာပိဿ အဋ္ဌကထာယ ယထာဒဿိတသံသဋ္ဌသဒ္ဒော သဟဇာတေ အဓိပ္ပေတောတိ။ **အရူပံ ရူပေနာ**တိ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝတ္ထုနာ။ **ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသော** တိ အနဝသေသသင်္ဂဟေန ကတော အတိသယနိဒ္ဒေသော။

အနာဘဋ္ဌတာယေတ တိ “ဒိဋ္ဌံ သုတ”န္တိအာဒီသု ဒိဋ္ဌတာဒယော ဝိယ အဘာသိတဗ္ဗတာ အနာဘဋ္ဌတာ။ သဗ္ဗာကာရေန သဒိသဿ ဒုတိယစိတ္တဿ သသင်္ခါရိကတာဝစနေန ပဌမဿ အသင်္ခါရိကတာ ဝိညာယတိ, တသ္မာ အဘာသိတဗ္ဗတာယ န ဂဟိတောတိ အတ္ထော ယုဇ္ဇတိ။ အဓိပ္ပာယော ပန ပါဠိယံ အဘာသိတတ္တာ ဧဝ တတ္ထ ဒေသေတဗ္ဗဘာဝေန **န ဂဟိတော** န သင်္ဂဟိတော န တဿတ္ထဿ အဘာဝတောတိ။ အထ ဝါ ပါဠိယံ အနာဘဋ္ဌတာယ ဧဝ အဋ္ဌကထာယံ **န ဂဟိတော** န တဿတ္ထော ဝုတ္တော။ **နိယမေတ္ဝာ**တိ ပရတော ဧဝံဝိဓဿေဝ သသင်္ခါရိကဘာဝံ ဝစနတော ကမ္မ တဒဝစနေနေဝ အသင်္ခါရိကဘာဝံ နိယမေတ္ဝာ။

မနောဝိညာဏန္တိ ဧတ္ထ ဒ္ဝါရံ ဝတ္ထူတိ ဝုတ္တံ, ဒ္ဝါရေန ဝါ တံသဟာယဘူတံ ဟဒယဝတ္ထု ဝုတ္တံ။ **သရသဘာဝေနာ**တိ သကိစ္စဘာဝေန။ အဝိဇ္ဇာ ဟိ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယဘာဝကိစ္စာ, အညာသာဓာရဏော ဝါ ရသိတဗ္ဗော ဝိညာတဗ္ဗော ဘာဝေါ သရသဘာဝေါ, အဝိဇ္ဇာသဘာဝေါ သင်္ခါရသဘာဝေါတိ ဧဝမာဒိကော။ “သရသသဘာဝေနာ”တိပိ ပါဌော, သောယေဝ အတ္ထော။ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာတိ ဝါ သရသေန, သင်္ခါရာတိ သဘာဝေန။

ကေသမုဋ္ဌာနာဒိတာ ရူပဓမ္မေသု ဧဝ ယောဇေတဗ္ဗာ တေသု တဗ္ဗောဟာရဗာဟုလ္လတော။ အတီတာဒိဘာဝေ ရူ
ပာရူပဓမ္မေသု, စိတ္တစေတသိကနိဗ္ဗာနာနမ္ပိ တ ယထာသဘာဝံ ကေဒ္ဒဝိနကုတောစိသမုဋ္ဌာနတာ ယောဇေတဗ္ဗာ။ **အ
နာဟာထဂတာ**တိ စက္ခာဒီနံ အကေစရဂတာ သုခုမရဇာဒိရူပံ ဝိယ ဝတ္ထုပရိတ္တတာယ တတ္တာယောဂုဠေ ပတိတောဒကဗိ
န္ဒုရူပံ ဝိယ ခဏပရိတ္တတာယ အတိဒူရတာယ အစ္စာသန္နာဒိတာယ အတီတာနာဂတတာယ စ။ ဝိသယော အနညတ္ထ
ဘာဝေန, ကေစရော စ တတ္ထ စရဏေန ဝုတ္တော, တဗ္ဗိသယနိစ္ဆယေန မနော ပဋ္ဌိသရဏံ။ အယမတ္ထော သိဒ္ဓော
ဟောတိ အညထာ တေသံ ဓမ္မာရမ္မဏဘာဝေန “နေသံ ကေစရဝိသယံ ပစ္စနုဘောတီ”တိ ဝစနဿ အနုပပတ္တိတော။
ဒိဗ္ဗစက္ခုဒိဗ္ဗသောတက္ကဒ္ဒိဝိဉာဏေဟိ ယထာဝုတ္တနယေန အနာဟာထဂတာနိ ရူပာဒီနိ အာလမ္ဗိယမာနာနိ န ဓမ္မာရမ္
ဏာနိ ကတ္ထစိ ဝုစ္စမာနာနိ ဒိဋ္ဌာနိ, ဣတရထာ စ ဒိဋ္ဌာနိ “ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ရူပံ ပဿတီ”တိအာဒီသုတိ။

အာဟာထမာဂစ္ဆတိ မနသာ ပဋ္ဌဝိညာဏေဟိ စ ဂဟေတဗ္ဗဘာဝူပဂမနေန။ **ဃဋ္ဋေတ္ွတ** တိ ပဋ္ဌိမုခဘာတဟာထံ ဂန္ထ္ွ
တ္ွတ။ **သရဘာဏကဿ** ဩသာရကဿ။ ပကတိယာ ဒိဋ္ဌာဒိဝသေန အာဟာထဂမနဥ္စ ဘောဇနပရိဏာမဥတုဘောဇန
ဝိသေသဥဿာဟာဒီဟိ ကလ္လံ, ရောဂိနော တတာဒီဟိ စ ဥပဒ္ဒုတံ တ ကာယံ အနုဝတ္တန္တဿ ဓာဂရဿ ဘဝင်္ဂ
ဿ စလနပစ္စယာနံ ကာယိကသုခဒုက္ခဥတုဘောဇနာဒိဥပနိဿယာနံ စိတ္တပဏိဒဟနသဒ္ဒိသာသဒိသသမ္ဗန္ဓဒဿနာဒိ
ပစ္စယာနံ, သုတ္တဿ စ သုပိနဒဿနေ ဓာတုက္ခောဘာဒိပစ္စယာနံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အဒိဋ္ဌဿ အသုတဿ အနာ
ဂတဗုဒ္ဓရူပာဒိနော ပသာဒအာတုကာမတာဝတ္ထုဿ တံသဒိသတာသဋ္ဌာတေန ဒိဋ္ဌသုတသမ္ဗန္ဓေနေဝ။ န ကေဝလံ တံသ
ဒိသတာဝ ဥဘာယသမ္ဗန္ဓော, ကိန္တု တဗ္ဗိပက္ခတာ တဒေကဒေသတာ တံသမ္ပယုတ္တတာဒိကော စ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကေ
နစိ ဝုတ္တော ကိဉ္စိဥ္စ သုတေ အဝိစာရေတ္ွတ သဒ္ဒဟနံ **သဒ္ဓာ,** သယမေဝ တံ ဝိစာရေတ္ွတ ရောစနံ **ရုစိ,** “ဧဝံ တ ဧဝံ
တ ဘဝိဿတီ”တိ အာကာရဝိစာရဏံ **အာကာရပရိဝိတက္ကော,** ဝိစာရေန္တဿ ကတ္ထစိ ဒိဋ္ဌိယာ နိဇ္ဈာနက္ခမနံ **ဒိ
ဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိ**။

ဂေရုကဟရိတာလဥ္စနာဒိဓာတူသု။ **သုဘနိမိတ္တံ** သုဘဂ္ဂဟဏဿ နိမိတ္တံ။ တံ သုဘနိမိတ္တတ္တာ ရဉ္စနီယတ္ွ
တာ စ **လောဘဿ ဝတ္ထု** ။ နိယမိတဿ စိတ္တဿ ဝသေန **နိယမိတဝသေန**။ ဧဝမိတရေသု ဒ္ွဝီသု။ အာဘောဂေ **အာ
ဘုဇိတံ**။ **လူခပုဂ္ဂလာ** အဒေသဗဟုလာ။ အဒေသဗဟုလာ **သိနိဒ္ဓပုဂ္ဂလာ**။ **တဒဓိမုတ္တတာ** တိ ပီတိနိန္နစိတ္တတာ။ **ဣမေ
ဟိ။ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗော** ပီတိယာ သောမနဿဝိပ္ပယောကသမ္ဘဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။

ဇီဝိတဝုတ္တိယာ အာယတနဘာဝတော ဟတ္ထာရောဟာဒိသိပ္ပမေဝ **သိပ္ပာယတနံ** ။ ကသိတဏိဇ္ဇာဒိကမ္မမေဝ **က
မ္မာယတနံ**။ အာယုဝေဒာဒိဝိဇ္ဇာ ဧဝ **ဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနံ။ အဇ္ဈာပဇ္ဇေ** တိ ဒေမနဿဗ္ဗာဟာဒရဟိတေ ရူပဘာဝေ။ **ဓမ္မပအာ**တိ
ဓမ္မကောဋ္ဌာသာ။ **ပိလဝန္တီ** တိ ဥပဋ္ဌဟန္တိ ပဒိဿန္တိ။ **ယောက**တိ ဘာဝနာဘိယောက သမာဓိတော။ **ဝတ္ထုဝိသဒ
ကိရိယာ**တိ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာနံ ဝတ္ထူနံ နိမ္မလဘာဝကိရိယာ။ သဒ္ဓါဒီနံ ဣန္ဒြိယာနံ အညမညာနတိဝတ္တနံ **ဣန္ဒြ
ရိယသမတ္တပဋ္ဌိပာဒနတာ** ။ ဂမ္ဘီရာနံ ဉာဏေန စရိတဗ္ဗာနံ, ဂမ္ဘီရဉာဏေန တ စရိတဗ္ဗာနံ သုတ္တန္တာနံ ပစ္စဝေက္ခ
ဏာ **ဂမ္ဘီရဉာဏစရိယပစ္စဝေက္ခဏာ** ။

ဝံသောတိ အနုက္ကမော။ **တန္တိ** တိ သန္တတိ။ **ပဝေဏီ**တိ သမ္ဗန္ဓော။ သဗ္ဗမေတံ စာရိတ္တကိရိယာပဗန္ဓဿ ဝစနံ။
စာရိတ္တသီလတ္တာ **သီလမယံ**။ “ဒဿာမိ”တိ ဝစီဘေဒေန ဝတ္ထုဿ ပရိဏတတ္တာ တတော ပဋ္ဌာယ အနံ အာရဒ္ဓံ
နာမ ဟောတိ , ယတော တဿ အတ္တနော ပရိဏာမနာဒီသု အာပတ္တိ ဟောတိ။ ဝိဇ္ဇမာနဝတ္ထုသ္မိံ စိန္တနကာလတော
ပဋ္ဌာယ အနံ အာရဒ္ဓန္တိ တတ္ထ အနမယံ ကုသလံ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ န ဟိ အနဝတ္ထုံ အဝိဇ္ဇမာနကမ္ပိ သင္ဓ
ရောန္တဿ ကုသလံ န ဟောတီတိ။ တံ ပန အနမယဿ ပုဗ္ဗဘာကေတိ တဒေဝ ဘဇေယျ, ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ။ **ကု
လဝံသာဒိဝသေနာ**တိ ဥဒာဟရဏမတ္တမေဝေတံ။ အတ္တနာ သမာဒိန္နဝတ္တဝသေန သပ္ပုရိသဝတ္တကမဇနပဒဝတ္တာဒိဝ
သေန စ စာရိတ္တသီလတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သဝတ္ထုကာန္တိ ဘေရိအာဒိဝတ္ထုသဟိတံ ကတ္ွတ။ **ဝိဇ္ဇမာနကဝတ္ထု** န္တိ ဘေရိအာဒိဝတ္ထုံ။ ဓမ္မဿဝနယောသနာဒိ
သု စ သဝတ္ထုကံ ကတ္ွတ သဒ္ဒဿ အနံ သဒ္ဒဝတ္ထူနံ ဌာနကရဏာနံ သသဒ္ဒပ္ပဝတ္တိကရဏမေတတိ တဿ စိန္တနံ ဝိ
ဇ္ဇမာနဝတ္ထုပရိစ္စာကေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဘာဇေတ္ွတ ဒသ္သေသိ ဓမ္မရာဇာ ဣမ စ ရူပာရမ္မဏာဒိဘာဝံ, အညတ္ထ စ “တီ
ဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ပုညကိရိယဝတ္ထူနီ”တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၀၅) အနမယာဒိဘာဝံ, အပရတ္ထ စ “ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ?

တီကာ။ပေ.။ တံသမုဋ္ဌာနံ ကာယကမ္မ”န္တိအာဒိနာ ကာယကမ္မာဒိဘာဝဥ္စ ဝဒန္တော။ **အပရိယာပန္နာ စာ** တိ ပရမတ္ထ တော အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ အညာယတနတ္တာ စ အသင်္ဂဟိတာ။

ပရိဘောဂရသော ပရိဘောဂပစ္စယံ ပီတိသောမနဿံ။ အယံ ပန ရသသမာနတာဝသေန ဂဟဏံ ဥပာဒာယ ရသာရမ္မဏန္တိ ဝုတ္တော, န သဘာဝတော။ သဘာဝေန ပန ဂဟဏံ ဥပာဒာယ ပီတိသောမနဿံ ဓမ္မာရမ္မဏမေဝ ဟောတီတိ “သုခါ ဝေဒနာ ဓမ္မာရမ္မဏ”န္တိ ဝုတ္တံ။ **အာရမ္မဏမေဝ နိဗဒ္ဓ** န္တိ ရူပာရမ္မဏံ။ပေ.။ ဓမ္မာရမ္မဏန္တိ ဧဝံ နိယမေ တွာ ဝုတ္တံ။ **ကမ္မဿ အနိဗဒ္ဓတ္တာ** တိ ကမ္မဿ အနိယတတ္တာ။ ယထာ ဟိ ရူပာဒီသု ဧကာရမ္မဏံ စိတ္တံ အန ညာရမ္မဏံ ဟောတိ, န ဧဝံ ကာယဒွါရာဒီသု ဧကဒွါရိကကမ္မံ အညသ္မိံ ဒွါရေ နုပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ကမ္မဿ ဒွါ ရနိယမရဟိတတ္တာ ဒွါရမ္ပိ ကမ္မနိယမရဟိတန္တိ ကြမ အာရမ္မဏံ ဝိယ နိယမေတွာ န ဝုတ္တံ။ **ဝိနာ အာရမ္မဏေန အနုပ္ပဇ္ဇနတော**တိ တေသ္ဝပိ စတ္တော “ယထာ ကာယကမ္မာဒီသု ဧကံ ကမ္မံ တေန ဒွါရေန ဝိနာ အညသ္မိံ ဒွါရေ စရတိ, န ဧဝံ ရူပာဒီသု ဧကာရမ္မဏံ စိတ္တံ တေနာရမ္မဏေန ဝိနာ အာရမ္မဏန္တရေ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ န ဟိ ယထာ ဝစီဒွါရေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမ္ပိ “ကာယကမ္မ”န္တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ သဒ္ဒာရမ္မဏေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ “ရူပာရမ္မဏ”န္တိ ဝုစ္စတိ။

ကာမာဝစရကုသလံ

ကာယကမ္မဒွါရကထာဝဏ္ဏနာ

ကြမဿ ပနတ္ထဿာ တိ ကမ္မဒွါရာနံ အညမညသ္မိံ အနိယတတာယ “ဒွါရေ စရန္တိ ကမ္မာနီ”တိအာဒိနာ ပကာသနတ္ထံ။ **ပဉ္စ ဝိညာဏာနီ**တိ ဧတ္ထ ဆဋ္ဌဿ ဝိညာဏဿ တဿ စ ဒွါရဿ အနုဒ္ဒေသော ဒွါရဒွါရဝန္တ တာနံ သဟာဘာဝ။ နိယတရူပရူပဝသေန စတုသမုဋ္ဌာနိကကာယာ ဝုတ္တာတိ သဒ္ဒဿ ဝိကာရရူပာဒီနဉ္စ အသင်္ဂ ဟော။

ပဌမဇဝနသမုဋ္ဌိတာ တယောဓာတု ယဒိပိ တသ္မိံ ခဏေ ရူပာနံ ဒေသန္တရုပ္ပတ္တိဟေတုဘာဝေန စာလေတုံ န သ က္ကောတိ, တထာပိ ဝိညတ္တိဝိကာရသဟိတာဝ သာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဒသသု ဟိ ဒိသာသု ယံ ဒိသံ ဂန္တုကာမော အင်္ဂပစ္စင် ကနိ တ ခိပိတုကာမော, တံဒိသာဘိမုခါနေဝ ရူပာနိ သာ သန္ထမ္ဘေတိ သန္ဓာရေတိ စာတိ တဒဘိမုခဘာဝဝိကာရဝတီ ဟောတိ, အဓိပ္ပာယသဟဘာဝီ စ ဝိကာရော ဝိညတ္တီတိ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ အာဝဇ္ဇနဿပိ ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကဘာ တေ ယထာဓိပ္ပာယဝိကာရရူပုပ္ပာဒနေန ဥပပန္နော ဟောတိ, ယတော ဗာတ္တိံသ စိတ္တာနိ ရူပိရိယာပထဝိညတ္တိဇန ကာနိ ဝုတ္တာနီတိ။ ယောဇနံ ဂတော, ဒသယောဇနံ ဂတောတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇာပေတိ အနေကသဟဿတရံ ဥပ္ပန္န နာ။

တယောဓာတုယာ။ပေ.။ ပစ္စယော ဘဝိတု န္တိ ထမ္ဘနစလနေသု တယောဓာတုယာ ပစ္စယော ဘဝိတုံ သမတ္ထော စိတ္တသမုဋ္ဌာနမဟာဘူတာနံ ဧကော အာကာရဝိသေသော အတ္ထိ, အယံ ဝိညတ္တိ နာမ။ တေသဥ္စဟိ တအာကာရတ္တာ တယောဓာတု ထမ္ဘေတိ စာလေတိ စာတိ။ **န စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ** တိ ဧတေန ပရမတ္ထတော အဘာဝံ ဒဿေတိ။ န ဟိ ရူ ပံ အပ္ပစ္စယံ အတ္ထိ, န စ နိဗ္ဗာနဝဇ္ဇော အတ္တော နိစ္စော အတ္ထီတိ။ **ဝိညတ္တိတာယာ** တိ ဝိညတ္တိဝိကာရတာယ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဘာဝေ ဝိယ မဟာဘူတဝိကာရတာယ ဥပာဒာရူပဘာဝေ စ အဓိပ္ပေတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကာယိကကရဏန္တိ ကာယဒွါရပ္ပဝတ္တံ စိတ္တကိရိယံ, အဓိပ္ပာယန္တိ အတ္တော။ **ကာရေတိ မညေ**တိ ဧတေန ဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏာနုသာရေန ဂဟိတာယ ဝိညတ္တိယာ ယံ ကရဏံ ဝိညာတဗ္ဗံ, တဿ ဝိဇာနနေန ဝိညတ္တိယာ ဝိညာတ တ္တံ ဒဿေတိ။ န ဟိ ဝိညတ္တိရဟိတေသု ရုက္ခစလနာဒီသု “ဣဒမေသ ကာရေတီ”တိ ဝိဇာနနံ ဟောတီတိ။ စက္ခုဝိညာ ဏဿ ဟိ ရူပေ အဘိနိပာတမတ္တံ ကိစ္စံ, န အဓိပ္ပာယသဟဘုနော စလနဝိကာရဿ ဂဟဏံ။ စိတ္တဿ ပန လဟု ပရိဝတ္တိတာယ စက္ခုဝိညာဏဝီထိယာ အနန္တရံ မနောဝိညာဏေန ဝိညာတမ္ပိ စလနံ စက္ခုနာ ဒိဋ္ဌံ ဝိယ မညန္တိ အဝိသေသ ဝိဒုနော, တသ္မာ ယထာ နီလာဘိနိပာတဝသပ္ပဝတ္တာယ စက္ခုဝိညာဏဝီထိယာ နီလန္တိ ပဝတ္တာယ မနောဝိညာဏဝီထိ ယာ စ အန္တရံ န ဝိညာယတိ, ဧဝံ အဝိညာယမာနန္တရေန မနောဒွါရဝိညာဏေန ဂဟိတေ တသ္မိံ စိတ္တေန သဟေဝ

အနုပရိဝတ္တေ ကာယထမ္ဘနဝိကာရစောပနသင်္ခာတေ “ဣဒမေသ ကာရေတိ, အယမဿ အဓိပ္ပာယော”တိ ဝိဇာနန္ပံ ဟောတိ။

တာလပဏ္ဏာဒိရူပာနိ ဒိသွာ တဒနန္တရပ္ပဝတ္တာယ မနောဒွါရဝီထိယာ အဝိညာယမာနန္တရာယ တာလပဏ္ဏာဒီနံ ဥဒကာဒိသဟစာရိပ္ပကာရတံ သညာဏာကာရံ ဂဟေတွာ ဥဒကာဒိဂ္ဂဟဏံ ဝိယ။ **တွေ ဥဒကံ ဘဝိဿတိ** တိအာဒိနာ စ ဥဒကာဒိသမ္ဗန္ဓနာကာရေန ရူပဂ္ဂဟဏာနုသာရဝိညာဏေန ယံ ဥဒကာဒိ ဝိညာတဗ္ဗံ, တဿ ဝိဇာနနေန တအာကာရဿ ဝိညာတတာ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တေသု ပန ကာယိကကရဏဂ္ဂဟဏသု ဥဒကာဒိဂ္ဂဟဏသု စ ပုရိမသိဒ္ဓသမ္ဗန္ဓဂ္ဂဟဏံ ဥပနိဿယော ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အထ ပန နာလမ္ဗိတာပိ ဝိညတ္တိ ကာယိကကရဏဂ္ဂဟဏသု စ ပစ္စယော ပုရိမသိဒ္ဓသမ္ဗန္ဓဂ္ဂဟဏောပနိဿယဝသေန သာဓိပ္ပာယဝိကာရဘူတဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏာနန္တရံ ပဝတ္တမာနဿ အဓိပ္ပာယဂ္ဂဟဏသု အဓိပ္ပာယသဟဘူဝိကာရာဘာဝေ အဘာဝတော, ဧဝံ သတိ ဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏာနန္တရေန ဥဒကာဒိဂ္ဂဟဏေနေဝ တာလပဏ္ဏာဒိသညာဏာကာရော ဝိယ ဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏာနန္တရေန အဓိပ္ပာယဂ္ဂဟဏေနေဝ ဝိညတ္တိ ဟာကဋ္ဌာ ဟောတီတိ “ဣဒဉ္စိဒဉ္စ သေ ကာရေတိ မညေ”တိ အဓိပ္ပာယဝိဇာနနေနေဝ ဝိညတ္တိယာ ဝိညာတတာ ဝုတ္တာ။

အယံ နော ပဟာရိတုကာမောတိ အဓိပ္ပာယဝိဇာနနေန ဝိညတ္တိယာ ဟာကဋ္ဌဘာဝံ ဒဿေတိ။ န ဟိ တဒပာကဋ္ဌဘာဝေ အဓိပ္ပာယဝိဇာနန္ပံ ဟောတီတိ။ **သမ္ပုဒီ။ပေ။ ယောဝ နာမ ဟောတီ** တိ အသမ္ပုဒိဘူတတာယ အနာပာထဂတာနံ ရူပာဒီနံ စက္ခုဝိညေယျာဒိဘာဝေ ဝိယ သဘာဝဘူတံ တံ ဒွိဓာ ဝိညတ္တိဘာဝံ သာဓေတိ။ ပရံ ဗောဓေတုကာမတာယ ဝိနာပိ အဘိက္ကမနာဒိပ္ပဝတ္တနေန သော စိတ္တသဟဘူဝိကာရော အဓိပ္ပာယံ ဝိညာပေတိ, သယဉ္စ ဝိညာယတီတိ ဒွိဓာပိ ဝိညတ္တိယေဝ တတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တသ္မိံ ဒွါရေ သိဒ္ဓာ တိ တေန ဒွါရေန ဝိညာတဗ္ဗဘာဝတော တေနေဝ ဒွါရေန နာမလာဘတော တသ္မိံ ဒွါရေ ပာကဋ္ဌဘာဝဝသေန သိဒ္ဓါ။ ကုသလံ တ အကုသလံ တတိ ဌပေတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ ပရတဒိနော အဝိပာကဿ ကမ္မဘာဝေ န သိဒ္ဓော, ဣတရဿ ပန သိဒ္ဓောတိ ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကာနံ ကောဒသန္နံ ကိရိယစိတ္တာနံ ဝသေန တိကံ ပူရေတွာ ဌပေတဗ္ဗံ။

ဒွါရေ စရန္တိ ကမ္မာနီ တိ တွေ အယမဓိပ္ပာယော – ယဒိ ဒွါရာ ဒွါရန္တရစာရိနော ဟောန္တိ, ဒွါရသမ္ဘေအ ကမ္မသမ္ဘေအောပီတိ ကာယကမ္မံ ကာယကမ္မဒွါရန္တိ အညမညဝဝတ္ထာနံ န သိယာ, ကမ္မာနမ္ပိ ကမ္မန္တရစရဏော ဧသေဝ နယော။ ယဒိ ပန ဒွါရာနမ္ပိ ဒွါရဘာဝေန ကမ္မန္တရစရဏံ ကမ္မာနဉ္စ ဒွါရန္တရစရဏံ န သိယာ, သုဋ္ဌု တရံ ကမ္မဒွါရဝဝတ္ထာနံ သိယာ။ န ပန ကမ္မာနံ ဒွါရန္တရေ အစရဏံ အတ္ထိ, ကိန္တု ဒွါရေ အညသ္မိဉ္စ စရန္တိ ကမ္မာနိ အညာနိပိ။ ယသ္မာ ပန ဒွါရေ ဒွါရာနိ န စရန္တိ, တသ္မာ အဒွါရစာရီဟိ ဒွါရေဟိ ကာရဏဘူတေဟိ ကမ္မာနိ ဒွါရန္တရေ စရန္တာနိပိ ဝဝတ္ထိတာနိ။ န ကေဝလံ ကမ္မာနေဝ, တေဟိ ပန ဒွါရာနိပီတိ ဧဝံ ကမ္မဒွါရာနိ အညမညံ ဝဝတ္ထိတာနိ “ယေဘုယျေနဝုတ္တိတာယ တဗ္ဗဟုလဝုတ္တိတာယ စာ”တိ ဝုစ္စမာနာယ ဝဝတ္ထာနယုတ္တိယာ။ တတ္ထ ဒွါရာပေက္ခတ္တာ ကမ္မာနံ ကာယကမ္မာဒိဘာဝဿ အဒွါရစာရီဟိ ဒွါရေဟိ ဝဝတ္ထာနံ ဟောတိ, န ပန ဒွါရန္တရစာရီဟိ ကမ္မေဟိ ဒွါရာနံ အဝဝတ္ထာနံ ကမ္မာနပေက္ခကာယဒွါရာဒိဘာဝေဟိ ဒွါရေဟိ ဝဝတ္ထိတာနံ ကာယကမ္မာဒီနံ ကာယကမ္မဒွါရာဒိဝဝတ္ထာနကရတ္တာ။ အထ တ ဒွါရန္တရေ စရန္တာနိပိ ကာယာဒီဟိ ဥပလက္ခိတာနေဝ စရန္တိ ဟဏာတိပာတာဒီနံ ဧဝံသဘာဝတ္တာ အာဏတ္တိဟတ္ထဝိကာရာဒီဟိ ဝုစ္စမာနဿပိ ကာယာဒီဟိ သာဓေတဗ္ဗသဘာတဝဗောဓတော, တသ္မာ န ကမ္မန္တရဿ အတ္တနိ စရန္တဿပိ ဒွါရန္တရံ သနာမံ ဒေတိ, နာပိ ကမ္မံ ဒွါရဿ, တံတံဒွါရမေဝ ပန ကမ္မဿ ကမ္မဉ္စ ဒွါရန္တရေ စရန္တမ္ပိ အတ္တနောယေဝ ဒွါရဿ နာမံ ဒေတီတိ သိဒ္ဓံ အညမညဝဝတ္ထာနံ။ ပုဗ္ဗေ ပန ဒွါရေသု အနိဗဒ္ဓတာ ကမ္မာနံ ဒွါရန္တရစရဏမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ, န ဧတံ ဝဝတ္ထာနန္တိ။

တတ္ထာ တိ တေသု ဒွါရကမ္မေသု။ **ကာယကမ္မဿ ဥပ္ပဇ္ဇနဋ္ဌာန** န္တိ တံသဟဇာတာ ဝိညတ္တိယေဝ ဝုစ္စတိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ သာ တဿ ကေနစိ ပကာရေန ပစ္စယော န ဟောတိ, တထာပိ ကမ္မဿ ဝိသေသိကာ ဝိညတ္တိ တံသဟဇာတာ ဟောတီတိ တဿ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဘာဝေန ဝုတ္တာ ယထာဝုတ္တနိယမေန အညဝိသေသနဿ ကမ္မဿ

သ ဝိသေသနန္တရေ ဥပ္ပတ္တိအဘာဝတ။ **ကာယေန ပန ကတတ္တာ** တိ ကာယဝိညတ္တိံ ဇနေတွာ တာယ ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒါဒိနိပ္ဖာဒနတော အတ္တနော နိပ္ဖတ္တိဝသေန “ကာယေန ကတံ ကမ္မ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ကာရဏဘူတော ဟိ ပနေတ္ထ ကာယောတိ။

အညမညံ ဝဝတ္ထိတာ တိ ဧတ္ထ ကမ္မုနာ ကာယော ကာယကမ္မဒွာရန္တိ ဧဝံ ဝဝတ္ထိတော, န ကာယော ဣစ္စေဝ။ ယထာ သူစိကမ္မုနာ သူစိကမ္မကရဏန္တိ ဝဝတ္ထိတာ, န သူစိ ဣစ္စေဝ, တထာ ဣဒမ္ပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အညမညံ ဝဝတ္ထိတာ**တိ စ အညမညံ ဝိသေသိတာတိ အတ္ထော။ **ဧဝံ သန္တေ** တိ ယထာဝုတ္တံ ဝဝတ္ထာနနိယမံ အဂ္ဂဟေတွာ “ဒွာရေ စရန္တိ ကမ္မာနီ”တိအာဒိဝစနမေဝ ဂဟေတွာ စောဒေတိ။ တတ္ထ **ဧဝံ သန္တေ** တိ ကမ္မာနံ ဒွာရစရဏေ အညမညေန စ ဝဝတ္ထာနေ နာမလာဘေ ဝိသေသနေ သတီတိ အတ္ထော။

ကာယကမ္မဒွာရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝစီကမ္မဒွာရကထာဝဏ္ဏနာ

စတူဟိ, ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတာ တိ ဧတ္ထ သုဘာသိတဘာသနသင်္ခါတာ အပိသုဏဝါစာ, ဓမ္မဘာသနသင်္ခါတော အသမ္ဖပ္ပလာပေါ, ပိယဘာသနသင်္ခါတာ အဖရုသဝါစာ, သစ္စဘာသနသင်္ခါတော အမုသာဝါဒေါ စာတိ ဧတာ ဝါစာ တထာပဝတ္တာ စေတနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **သဟသဒ္ဒါ ပနာ** တိ တဿ ဝိကာရဿ သဒ္ဒေန သဟ သမ္ဘူတတ္တာ ဝုတ္တံ။ စိတ္တာနုပရိဝတ္တိတာယ ပန သော န ယာဝ သဒ္ဒဘာဝီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ဝိတက္ကဝိပ္ဖာရသဒ္ဒေါ န သောတဝိညေယျောတိ ပဝတ္တေန မဟာအဋ္ဌကထာဝါဒေန စိတ္တသမုဋ္ဌာနသဒ္ဒေါ ဝိနာပိ ဝိညတ္တိဃဋ္ဋနေန ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အာပဇ္ဇတိ။ “ယာ တာယ ဝါစာယ ဝိညတ္တီ”တိ (ဓ. သ. ၆၃၆) ဟိ ဝစနတော အသောတဝိညေယျသဒ္ဒေန သဟ ဝိညတ္တိယာ ဥပ္ပတ္တိ နတ္ထီတိ ဝိညာယတီတိ။

စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ သဒ္ဒါယတန န္တိ ဧတ္ထ စ န ကောစိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနော သဒ္ဒေါ အသင်္ဂဟိတော နာမ အတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယေန မဟာအဋ္ဌကထာဝါဒံ ပဋိသေဓေတိ။ ဆဗ္ဗိဓေန ရူပသင်္ဂဟာဒီသု ဟိ “သောတဝိညေယျ”န္တိ “ဒိဋ္ဌံ သုတ”န္တိ ဧတ္ထ “သုတ”န္တိ စ န ကောစိ သဒ္ဒေါ န သင်္ဂယှတီတိ။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန ဝိညတ္တိသဟဇမေဝ ဇိဝှာတာလုစလနာဒိကရဝိတက္ကသမုဋ္ဌိတံ သုခုမသဒ္ဒံ “ဒိဗ္ဗသောတေန သုတွာ အာဒိသတီ”တိ **သုတ္တေ ပဋ္ဌာနေ** စ ဩဠာရိကသဒ္ဒံ သန္ဓာယ “သောတဝိညာဏဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ ဝုတ္တန္တိ ကမိနာ အဓိပ္ပာယေန အသောတဝိညေယျတာ ဝုတ္တာ သိယာ။ သဒ္ဒေါ စ အသောတဝိညေယျော စာတိ ဝိရုဒ္ဓမေတန္တိ ပန ပဋိက္ခေပေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝိညတ္တိပစ္စယာ ဃဋ္ဋနာ **ဝိညတ္တိဃဋ္ဋနာ** ။ ဝိညတ္တိ ဧဝ ဝါ။ ဃဋ္ဋနာကာရပ္ပဝတ္တဘူတဝိကာရော ဟိ “ဃဋ္ဋနာ”တိ ဝုတ္တော။ သင်္ဃဋ္ဋနေန သဟေဝ သဒ္ဒေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န ပုဗ္ဗာပရဘာဝေန။ **ပထဝီဓာတုယာ**တိ ဣဒံ ဝါယောဓာတုယာ ဝိယ စာလနံ ပထဝီဓာတုယာ သင်္ဃဋ္ဋနံ ကိစ္စံ အဓိကန္တိ ကတွာ ဝုတ္တံ, ဝိကာရဿ စ တပ္ပစ္စယဘာဝေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တဗ္ဗိကာရာနုဂ္ဂဟိ ဘူတာနံ အညမညဿ ပစ္စယဘာဝတောတိ။ အညမ္ပိ သဗ္ဗံ ဝိဓာနံ ကာယဝိညတ္တိယံ ဝိယ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တိသမုဋ္ဌာနိကကာယံ။ပေ။ န လဗ္ဘတိ ။ န ဟိ စာလနံ ဥပာဒိန္နဃဋ္ဋနန္တိ။ စာလနဉှိ ဒေသန္တရုပ္ပာဒနပရမ္ပရတာ, ဃဋ္ဋနံ ပစ္စယဝိသေသေန ဘူတကလာပါနံ အာသန္နတရုပ္ပာဒေါတိ။ **ဥပတ္ထမ္ဘနကိစ္စမ္ပိ နတ္ထိ** တိ ဥပတ္ထမ္ဘနေန ဝိနာ ပဉ္စမစိတ္တသမုဋ္ဌာနာပိ ဃဋ္ဋနာကာရေန ပဝတ္တတီတိ ဃဋ္ဋနတ္ထံ ဥပတ္ထမ္ဘနေန ပယောဇနံ နတ္ထိ, လဒ္ဓာသေဝနေန စိတ္တေနေဝ ဃဋ္ဋနဿ ဗလဝဘာဝတော စာတိ အဓိပ္ပာယော။ ဥပတ္ထမ္ဘနံ နတ္ထိ အတ္ထီတိ ဝိစာရေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဝစီကမ္မဒွာရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မနောကမ္မဒွာရကထာဝဏ္ဏနာ

အယံ နာမ စေတနာ ကမ္မံ န ဟောတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ တိ ဣဒံ ယဿ ဒွါရဿ မနော, တံဒွါရနုတ္တံ ဝုတ္တံ။ **ကပ္ပေတီ**တိ “တတ္ထံ ဖုသနံ ကရောဟိ, တတ္ထံ ဝေဒယိတ”န္တိ ဧဝံ ကပ္ပေန္တံ ဝိယ ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ **ပကပ္ပန** မ္ပိ တဒေဝ။ **ကိံ ပိဏ္ဍံ ကရောတီ** တိ အာယူဟနတ္တဝသေန ပုစ္ဆတိ။ ဖဿာဒိဓမ္မေ ဟိ အဝိပ္ပကိဏ္ဏေ ကတွာ သကိစ္စေသု ပဝတ္တနံ **အာယူဟနံ,** တတ္ထေဝ ဗျာပာရဏံ **စေတယနံ,** တထာကရဏံ **အဘိသင်္ခရဏ** န္တိ။ တေဘူမကဿေဝ ဂဟဏံ လောကုတ္တရကမ္မဿ ကမ္မက္ခယကရတ္တာ။

မနောကမ္မဒွါရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ

စေတယိတွာ ကမ္မံ ကရောတီ တိ တတ္ထ ယသ္မာ ပုရိမစေတနာယ စေတယိတွာ သန္နိဋ္ဌာနကမ္မံ ကရောတိ, တသ္မာ စေတနာပုဗ္ဗကံ ကမ္မံ တံစေတနာသဘာဝမေဝာတိ စေတနံ အဟံ ကမ္မံ ဝဒာမီတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ သမာနကာလတ္တေပိ ကာရဏကိရိယာ ပုဗ္ဗကာလာ ဝိယ ဝတ္တုံ ယုတ္တာ, ဖလကိရိယာ စ အပရကာလာ ဝိယ။ ယသ္မာ စ စေတနာယ စေတယိတွာ ကာယဝါစာဟိ စောပနကိရိယံ မနသာ စ အဘိဇ္ဈာဒိကိရိယံ ကရောတိ, တသ္မာ တဿာ ကိရိယာယ ကာရိကံ စေတနံ အဟံ ကမ္မံ ဝဒာမီတိ အတ္ထော။ **ကာယေ ဝါ**တိ ကာယဝိညတ္တိသင်္ခာတေ ကာယေ ဝါ။ **သတီ**တိ ဓရမာနေ, အနိရုဒ္ဓေတိ ဝါ။ ကာယသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ **ကာယသဉ္စေတနာ** ။ တတ္ထ စ သုခဒုက္ခုပ္ပာဒကေန ကမ္မေန ဘဝိတဗ္ဗံ, စေတနာ စ သုခဒုက္ခုပ္ပာဒိကာ ဝုတ္တာတိ တဿာ ကမ္မဘာဝေ သိဒ္ဓေ ဟောတိ။ **သဉ္စေတနိယ** န္တိ သဉ္စေတနသဘာဝဝန္တံ။ **သမိဒ္ဓိတ္ထေရေန** “သဉ္စေတနိယံ, အာဝုသော။ပေ။ မနသာ သုခံ သော ဝေဒယတီ”တိ (မ. နိ. ၃.၃၀၀; ကထာ. ၅၃၉) အဝိဘဇိတွာ ဗျာကတော။ **သုခဝေဒနီယ**န္တိအာဒိနာ ပန ဝိဘဇိတွာ ဗျာကာတဗ္ဗော သော ပဉ္ဟော, တသ္မာ သမ္မာ ဗျာကတော နာမ န ဟောတိ။ ဣတရဒွါရယေပိ ဧသေဝ နယော။ ယထာ ပန သုတ္တာနိ ဌိတာနိ, တထာ စောပနကိရိယာနိဿယဘူတာ ကာယဝါစာ အဘိဇ္ဈာဒိကိရိယာနိဿယော စ မနောဒွါရာနိ, ယာယ ပန စေတနာယ တေဟိ ကာယာဒီဟိ ကရဏဘူတေဟိ စောပနာဘိဇ္ဈာဒိကိရိယံ ကရောန္တိ တသိအာဒီဟိ ဝိယ ဆေဒနာဒိံ, သာ စေတနာ ကမ္မန္တိ ဒွါရပ္ပဝတ္တိယမ္ပိ ကမ္မဒွါရာဘေဒနဉ္စ ကမ္မဒွါရဝဝတ္ထာနဉ္စ ဒိဿတိ, ဧဝဉ္စ သတိ “ကာယေန စေ ကတံ ကမ္မ”န္တိအာဒိကထာယော (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁ ကာယကမ္မဒွါရ) အတိဝိယ ယုဇ္ဇန္တိ။

လောကုတ္တရမဂ္ဂေ ဣမံ လောကိယကမ္မကထာယံ အနဓိပ္ပေတောပိ ဘဇာပိယမာနော တီဏိ ကမ္မာနိ ဘဇတိ။ **မနေန ဒုဿီလျ**န္တိ ကာယိကဝါစသိကဝီတိက္ကမဝဇ္ဇံ သဗ္ဗံ အကုသလံ သင်္ဂဏှာတိ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသင်္ကပ္ပတာယာမ သတိသမာဓိ ဝါ။ တမ္ပိ စေတံ “မနသာ သံဝရော သာဓူ”တိ (သံ. နိ. ၁.၁၁၆; ဓ. ပ. ၃၆၁) ဝုတ္တဿ သံဝရဿ ပဋိပက္ခဝသေန ဝုတ္တံ, န သီလဝိပတ္တိဝသေန။ န ဟိ သာ မာနသိကာ အတ္ထီတိ မဂ္ဂဿေဝ ဘဇာပနံ မဟာဝိသယတ္တာ။ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဟိ မနောကမ္မမေဝ ဘဇေယျုံ, န စ န သက္ကာ မဂ္ဂဘဇာပနေနေဝ တေသံ ဘဇာပနံ ဝိညာတုန္တိ။

ကမ္မပထံ အပ္ပတ္တာနမ္ပိ တံတံဒွါရေ သံသန္ဒနံ အဝရောဓနံ ဒွါရန္တရေ ကမ္မန္တရုပ္ပတ္တိယမ္ပိ ကမ္မဒွါရာဘေဒနဉ္စ **ဒွါရသံသန္ဒနံ** နာမ။ “တိဝိဓာ, ဘိက္ခဝေ, ကာယသဉ္စေတနာ အကုသလံ ကာယကမ္မ”န္တိအာဒိနာ (ကထာ. ၅၃၉) ကမ္မပထပ္ပတ္တာဝ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာ ကမ္မန္တိ ဝုတ္တာတိ ပုရိမစေတနာ သဗ္ဗာ ကာယကမ္မံ န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။ **အာဏာပေတွာ။ပေ။ အလဘန္တဿာ** တိ အာဏတ္တေဟိ အမာရိတဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဝစီဒုစ္စရိတံ နာမ ဟောတိ အကမ္မပထဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။ “ဣမေ သတ္တာ ဟညန္တု”တိ ပဝတ္တဗျာပာဒဝသေန **စေတနာပက္ခိကာ ဝ ဘဝန္တိ** ကာယကမ္မတေဟာရလာဘာ။ **အဗ္ဗောဟာရိကာ ဝ** မနောကမ္မတေဟာရဝိရဟာ။ သသမ္ဘာရပထဝီအာဒီသု အာဟာဒယော တတ္ထ နိဒဿနံ။

ကုလုမ္ဗဿာ တိ ဂဗ္ဘဿ, ကုလဿေဝ ဝါ။ တိဿောပိ သင်္ဂီတိယော အာရုဠှာဟတာယ အနနုဇာနနတော **“ဝါဝ သုတ္တဿာ”** တိ ဝုတ္တံ။ **ဒသဝိဓာ ဣဒ္ဓိ** ပဋိသမ္ဘိဒာမဂ္ဂေ ဣဒ္ဓိကထာယ ဂဟေတဗ္ဗာ။ **ဘာဝနာမယန္တိ** အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ဃဋ္ဋဘေဒေ ဝိယ ပရူပဃာတော, ဥဒကဝိနာသော ဝိယ ဣဒ္ဓိဝိနာသော စ ဟောတီတိ ဥပမာ သံသန္ဒတိ။ **ဝါဝ ပဉ္ဟော**တိ ဘာဝနာမယာယ ပရူပဃာတော ဟောတီတိ ဝုတ္တော ဉာပေတုံ ဣစ္ဆိတော အတ္ထော။ **အာထဗ္ဗဏိဒ္ဓိ** ဝိဇ္ဇာမယိဒ္ဓိ ဟောတိ။ **သတ္တမေ ပဒေ**တိ မဏ္ဍလာဒိတော သတ္တမေ ပဒေ။

ဝစနန္တရေန ဂမေတဗ္ဗတ္ထံ **နေယျတ္ထံ,** သယမေဝ ဂမိတဗ္ဗတ္ထံ **နီတတ္ထံ။ ကိရိယတော သမုဋ္ဌာတိ, ဥဒါဟု အကိရိယတော**တိ တေနာဓိပ္ပေတံ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒံ သန္ဓာယ ပုစ္ဆတိ, န ဥပေါသထက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ အဝုတ္တမေဝ ဟိ သော အနရိယဝေါဟာရံ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတွာ ဝေါဟရတီတိ။ **တစာဂိရန္တိ** တစာသဒ္ဒါတံ ဂိရံ, တစာနုစ္ဆာရဏံ တာ။

ခန္ဓသိတဒယော သေဒ္ဓာ တိ **ခန္ဓာ** တိ ကုမာရာ။ **သိတ**တိ မဟေသ္သရာ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ နိဒဿနတ္ထမိဒံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ နတ္ထိကဒိဋ္ဌာဒယော ဧဝ ဟိ ကမ္မပထပ္ပတ္တာ ကမ္မန္တိ။ **စေတနာ ပနေတ္ထ အဗ္ဗောဟာရိကာ** တိ ကာယဒွါရေ ဝစီဒွါရေ စ သမုဋ္ဌိတာပိ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မန္တိ စ ဝေါဟာရံ န လဘတိ အဘိဇ္ဈာဒိပ္ပဓာနတ္တာ။ ''တိဝိဓာ, ဘိက္ခဝေ, မနောသဉ္စေတနာ အကုသလံ မနောကမ္မ''န္တိ ပန ဝစနတော သဘာဝေနေဝ သာ မနောကမ္မံ, န အဘိဇ္ဈာဒိပက္ခိကတ္တာတိ ''အဘိဇ္ဈာဒိပက္ခိကာတ''တိ န ဝုတ္တံ။ ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ ကာယင်္ဂတစင်္ဂါနိ အစောပေတွာ စိန္တနကာလေ စေတနာပိ စေတနာသမ္ပယုတ္တဓမ္မာပိ မနောဒွါရေ ဧဝ သမုဋ္ဌဟန္တိ, တသ္မာ စေတနာယ အဗ္ဗောဟာရိကဘာဝေ ကထဉ္စိ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။

''တိဝိဓာ , ဘိက္ခဝေ, ကာယသဉ္စေတနာ ကုသလံ ကာယကမ္မ''န္တိအာဒိဝစနတော (ကထာ. ၅၃၉) ဟဏာတိပါတာဒိပဋိပက္ခဘူတာ တဗ္ဗိရတိဝိသိဋ္ဌာ စေတနာဝ ဟဏာတိပါတဝိရတိအာဒိကာ ဟောန္တီတိ ''စေတနာပက္ခိကာ တ''တိ ဝုတ္တံ, န ''ဝိရတိပက္ခိကာ''တိ။ **ရက္ခတီ** တိ အဝိနာသေတွာ ကထေတိ။ **ဘိန္ဒတီ** တိ ဝိနာသေတွာ ကထေတိ။

ကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စက္ခုဝိညာဏဒွါရန္တိ စက္ခုဝိညာဏဿ ဒွါရံ။ စက္ခု စ တံ ဝိညာဏဒွါရဉ္စာတိ တ **စက္ခုဝိညာဏဒွါရံ**။ စက္ခု ဝိညာဏဒွါရန္တိ တ အသမာသနိဒ္ဒေသော။ တံ ပန စက္ခုမေဝ။ သေ နယော သေသေသုပိ။ ''စက္ခုနာ သံဝရော သာဓူ''တိ အာဒိကာယ (ဓ. ပ. ၃၆၀) ကထာယ ပသာဒကာယစောပနကာယသံဝရေ ဧကဇ္ဈံ ကတွာ ကာယေန သံဝရော ဝုတ္တော, တံ ဣဓ ဘိန္ဒိတွာ အဋ္ဌ သံဝရာ, တပ္ပဋိပက္ခဘာဝေန အသံဝရာ အဋ္ဌ ကထိတာ။ သီလသံဝရာဒယောပိ ပဉ္စေဝ သံဝရာ သဗ္ဗဒွါရေသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနာပိ, တပ္ပဋိပက္ခဘာဝေန ဒုဿီလျာဒီနိ အသံဝရာတိ ဝုတ္တာနိ။ တတ္ထ **ဒုဿီလျံ** ဟဏာတိပါတာဒိစေတနာ။ **မုဋ္ဌဿစ္စံ** သတိပဋိပက္ခာ အကုသလာ ဓမ္မာ။ ပမာဒန္တိ ကေစိ။ သီတာဒီသု ပဋိဃော **အက္ခန္တိ** ။ ထိနမိဒ္ဓံ **ကောသဇ္ဇံ** ။

ဝိနာ ဝစီဒွါရေန သုဒ္ဓံ ကာယဒွါရသင်္ခါတ န္တိ ဣဒံ ဝစီဒွါရသလ္လက္ခိတဿ မုသာဝါဒါဒိနောပိ ကာယဒွါရေ ပဝတ္တိသဗ္ဘာဝတော အသုဒ္ဓတာ အတ္ထီတိ တံနိဝါရဏတ္ထံ ဝုတ္တံ။ န ဟိ တံ ကာယကမ္မံ ဟောတိ။ သုဒ္ဓဝစီဒွါရေ ပလက္ခိတံ ပန ဝစီကမ္မမေဝ ဟောတီတိ။ **တတ္ထ အသံဝရော** တိ ဧတေန သုဒ္ဓကာယဒွါရေန ဥပလက္ခိတော အသံဝရော ဒွါရန္တရေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောပိ ဝုတ္တော။ ဒွါရန္တရာနုပလက္ခိတံ သဗ္ဗံ တံဒွါရိကာကုသလဉ္စေတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ကမ္မပထသံသန္ဒနေ ''စောပနကာယအသံဝရဒွါရဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနော အသံဝရော အကုသလံ ကာယကမ္မမေဝ ဟောတီ''တိအာဒိ ''အကုသလံ ကာယကမ္မံ စောပနကာယအသံဝရဒွါရဝသေန ဝစီအသံဝရဝသေန စ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ အာဒိနာ သဟ အဝိရုဒ္ဓံ ဟောတိ။ အသံဝရော ဟိ ဒွါရန္တရေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောပိ သဒွါရေ ဝေတိ ဝုစ္စတိ, သဒွါရဝသေန ဥပ္ပန္နောတိ စ, ကမ္မံ အညဒွါရေ အညဒွါရဝသေန စာတိ ဧဝံ အဝိရုဒ္ဓံ။

အထ တ **ဧတ္ထ** တိ သုဒ္ဓံ အသုဒ္ဓန္တိ ဧတံ အဝိစာရေတွာ ဧတသ္မိံ စောပနေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝံ သတိ ဒွါရန္တရောပလက္ခိတံ ကမ္မပထဘာဝပ္ပတ္တတာယ ဝစီမနောကမ္မံ စောပနကာယအသံဝရဒွါရေ ဥပ္ပန္နံ, သေသံ သဗ္ဗံ တံဒွါရုပ္ပန္နာကုသလံ ဝိယ ''စောပနကာယအသံဝရော''တိ ဝုစ္စတိ။ ကမ္မပထဘာဝပ္ပတ္တိယာ ဒွါရန္တရုပ္ပန္နံ ကာယကမ္မဉ္စ တထာ န ဝုစ္စတီတိ ကမ္မပထသံသန္ဒနဝိရောဓော သိယာ, တဒဝိရောဓံ တတ္ထေဝ ဝက္ခာမ။ သီလသံဝရာဒယော ပဉ္စ နိက္ခေပကဏ္ဍေ အာဝိ ဘဝိဿန္တိ။ တတ္ထ ဉာဏသံဝရေ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလဿ, ဝီရိယသံဝရေ စ အာဇီဝ ပါရိသုဒ္ဓိယာ အန္တောဂဓတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

အကုသလကမ္မပထကထာဝဏ္ဏနာ

သရသေနေဝ စ ပတနသဘာဝဿ ဟဏဿ အနုရူပါ ဝေ အတိဝ ဟတနံ **အတိဟတော,** သဏိကံ ပတိတုံ အဒတွာ တဝ သီဃံ ဟတနန္တိ အတ္ထော။ အတိက္ကမ္မ တ သတ္တာဒီဟိ အဘိဘဝိတွာ ဟတနံ **အတိဟတော**။ ပယောဂဝတ္ထုမဟန္တတာဒီဟိ **မဟာသာဝဇ္ဇတာ** တေဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယ စေတနာယ ဗလဝဘာဝတော။ ယထာဝုတ္တပစ္စယဝိပရိယာယေပိ တံတံပစ္စယေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယ စေတနာယ ဗလတဗလဝဝသေနေဝ အပ္ပသာဝဇ္ဇမဟာသာဝဇ္ဇတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဣဒ္ဓိမယော** ကမ္မဝိပာကဇိဒ္ဓိမယော အဘ္ဗာကောဋ္ဌိကာဒီနံ ဝိယ။

ကေတ္တရက္ခိတာ သကေတ္တေဟိ ရက္ခိတာ။ **ဓမ္မရက္ခိတာ** သဟဓမ္မိကေဟိ ရက္ခိတာ။ သသာမိကာ **သာရက္ခာ**။ ယဿာ ဂမနေ ရညာ ဒဏ္ဍော ဌပိတော, သာ **သပရိဒဏ္ဍာ။ အတ္တဘဝ္ဂကော** တိ ကမ္မပထပ္ပတ္တံ ဝုတ္တံ။ ကမ္မပထကထာ ဟေသာတိ။ **အတ္တနော သန္တကံ အအတုကာမတာယာ** တိအာဒိ မုသာတဒသာမညတော ဝုတ္တံ။ ဟသာဓိပ္ပာယေန ဝိသံတဒနပုရေက္ခာရဿေဝ မုသာတအော။ **သုညဘာဝ**န္တိ ပီတိဝိရဟိတတာယ ရိတ္တတံ။ အတ္ထဝိပန္နတာယ **နဟဒယင်္ဂမာ။ အဂ္ဂဏှဟန္တေ**တိ အသဒ္ဒဟန္တေ ကမ္မပထဘေအော န ဟောတိ။ ယော ကောစိ ပန သမ္ဖပ္ပလာပေ ဒိဝိဟိ သမ္ဘာရေဟိ သိဇ္ဈတီတိ။ အတ္တနော ပရိဏာမနံ စိတ္တေနေတတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **မိစ္ဆာ ပဿတီ** တိ ဝိတထံ ပဿတိ။

ကောဋ္ဌာသတောတိ ဖဿပဉ္စမကာဒီသု စိတ္တင်္ဂကောဋ္ဌာသေသု ယေ ကောဋ္ဌာသာ ဟောန္တိ, တတောတိ အတ္ထော။ နနု စ စေတနာ ကမ္မပထေသု န ဝုတ္တာတိ ပဋိဟဋိယာ သတ္တန္နံ ကမ္မပထဘာဝေ န ယုတ္တောတိ? န, အဝစနဿ အညဟေတုတ္တာ။ န ဟိ စေတနာယ အကမ္မပထတ္တာ ကမ္မပထရာသိမှိ အဝစနံ, ကအာစိ ပန ကမ္မပထော ဟောတိ, န သဗ္ဗအာတိ ကမ္မပထဘာဝဿ အနိယတတ္တာ အဝစနံ။ ယအာ ပန ကမ္မပထော ဟောတိ, တအာ ကမ္မပထရာသိသင်္ဂဟော န နိဝါရိတောတိ။ "ပဉ္စ သိက္ခာပအာ ပရိတ္တာရမ္မဏာ တေ"တိ ဧတေန အဒိန္နာအနာဒီနံ သတ္တာရမ္မဏဘာဝဝိရောဓံ "သတ္တသင်္ခာတေ သင်္ခာရေ ဧဝ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိတော"တိ သယမေဝ ပရိဟရိဿတိ။ "နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပာတိကာ"တိ ပဝတ္တမာနာ ဒိဋ္ဌိ တေဘူမကဓမ္မဝိသယာတတိ သင်္ခာရာရမ္မဏတာ ဝုတ္တာ။ ဝိပာကနိဿန္ဒဖလာနိ ယထာက္ကမံ နိရယာဒိဝိပာကဒုဂ္ဂတတာဒီနိ။

အကုသလကမ္မပထကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကုသလကမ္မပထကထာဝဏ္ဏနာ

ဟဏာတိပာတာဒီဟိ ပန ဝိရတိယောတိ ဧတံ ယာဟိ ဝိရတီဟိ သမ္ပယုတ္တာ စေတနာ "ကာယဝစီကမ္မာနီ"တိ ဝုစ္စန္တိ, တာသဉ္စ ကမ္မပထဘာဝေ ယုတ္တောတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ "ပဋိဟဋိယာ သတ္တ စေတနာပိ ဝဋ္ဋန္တိ ဝိရတိယောပီ"တိ။ **အလ္လသသမံသ** န္တိ ဇီဝမာနကသသမံသံ။ တေရောပေတာ ဟုတွာ နာဘိဇာနာမိ။ ဒုဿီလျာအာရမ္မဏာ တအာရမ္မဏာ။ ဇီဝိတိန္ဒြိယာဒိအာရမ္မဏာ ကထံ ဒုဿီလျာဒီနိ ပဇဟန္တီတိ တံ ဒဿေတုံ **"ယထာ ပနာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အနဘိဇ္ဈာ။ပေ။ ဝိရမန္တဿာ** တိ အဘိဇ္ဈံ ပဇဟန္တဿာတိ အတ္ထော။ န ဟိ မနောဒုစ္စရိတာ ဝိရတိ အတ္ထိ အနဘိဇ္ဈာဒီဟေဝ တပ္ပဟာနတော။

ကမ္မပထသံသန္ဒနကထာဝဏ္ဏနာ

ကမ္မပထပ္ပတ္တာနံ ဒုဿီလျာဒီနံ အသံဝရာနံ တထာ ဒုစ္စရိတာနဉ္စ အကုသလကမ္မပထေဟိ ကမ္မပထပ္ပတ္တာနမေဝ စ သုသီလျာဒီနံ သံဝရာနံ တထာ သုစရိတာနဉ္စ ကုသလကမ္မပထေဟိ အတ္ထတော နာနတ္တာဘာဝဒဿနံ။ အထ တတောသံ ဖဿဒွါရာဒီဟိ အဝိရောဓဘာဝေန ဒီပနံ ကမ္မပထသံသန္ဒနန္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ , တဒေတံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ န ဟိ ပဉ္စဖဿဒွါရပဉ္စအသံဝရဒွါရပဉ္စသံဝရဒွါရေသု ဥပ္ပန္နာနံ အသံဝရာနံ သံဝရာနဉ္စ ကမ္မပထတာ အတ္ထိ ဟဏာတိပာတာဒီနံ ပရသန္တကဝတ္ထုလောဘပရသတ္တာရမ္မဏဗျာပာဒအဟေတုကဒိဋ္ဌိအာဒီနဉ္စ တေသု ဒွါရေသု အနုပ္ပတ္တိတော။ တိဝိဓကေအာယဒုစ္စရိတာဒီနိ စ ကမ္မပထာတိ ဟကဠာ တေတိ ကိံ တေသံ ကမ္မပထေဟိ နာနတ္တာဘာဝဒဿနေန, န စ ဒုစ္စရိတာနံ သုစရိတာနဉ္စ ဖဿဒွါရာဒိဝသေန ဥပ္ပတ္တိ ဒီပိတာ, နာပိ အသံဝရာနံ သံဝရာနဉ္စ ယတော တေသံ ဖဿဒွါရာဒီဟိ အဝိရောဓဘာဝေန ဒီပနာ သိယာ, ကေဝလံ ပန ဖဿဒွါရာဒိဝသေန ဥပ္ပန္နာနံ အသံဝရာနံ သံဝရာနဉ္စ ကာယကမ္မာဒိတာ ဒီပိတာ။ ယဒိ စ တတ္တကံ ကမ္မပထသံသန္ဒနံ, "အကုသလံ ကာယကမ္မံ ပဉ္စဖဿဒွါရဝသေန နုပ္ပဇ္ဇတီ"တိအာဒိ ကမ္မပထသံသန္ဒနံ န သိယာ။ သောပိ ဆဖဿဒွါရာဒီဟိ အဝိရောဓဒီပနာတိ စေ, ဝုတ္တမေဝ ပကာရန္တံ

ရေန ဒဿေတုံ "အထ ဝါ"တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ သမုစ္စယတ္ထေ စ အထ ဝါ-သဒ္ဒေ ကမ္မပထပ္ပတ္တာနေဝ ဒုဿီလျာဒီနိ
ကာယကမ္မာဒိနာမေဟိ ဝဒန္တေဟိ မနောကမ္မဿ ဆဖဿဒွါရဝသေန ဥပ္ပတ္တိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ န ဟိ တံ စက္ခုဒွါ
ရာဒိဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ ယဒိ စ ကမ္မပထပ္ပတ္တာ ဧဝ အသံဝရာဒယော ဂဟိတာ, ဒုစ္စရိတေဟိ အညေသံ အသံဝရာနံ
အဘာဝတော တေသဉ္စ တံတံကမ္မဘာဝဿ ဝုတ္တတ္တာ "စောပနကာယအသံဝရဒွါရဝသေန ဥပ္ပန္နော အသံဝရော အကု
သလံ ကာယကမ္မမေဝ ဟောတီ"တိအာဒိ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ဝုစ္စမာနေ ဟိ တသ္မိံ သင်္ကရော သိယာ, ဝစီမနောကမ္မာနိ
ပိ ဟိ ကာယဒွါရေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တထာ သေသဒွါရေသုပိ ကမ္မန္တရာနီတိ။

အထ ပန ဒွါရန္တရေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ကမ္မန္တရမ္ပိ တံဒွါရိကကမ္မမေဝ သိယာ, "တိဝိဓံ ကာယဒုစ္စရိတံ အကုသလံ
ကာယကမ္မမေဝါ"တိအာဒိ, "အကုသလံ ကာယကမ္မံ စောပနကာယအသံဝရဒွါရဝသေန ဝါစာအသံဝရဒွါရဝသေန စ ဥ
ပ္ပဇ္ဇတီ"တိအာဒိ စ ဝိရုဇ္ဈေယျ။ ဒုစ္စရိတာနဉ္ဟိ အညဒွါရစရဏံ အတ္ထိ, န စဿ ဒွါရန္တရုပ္ပန္နံ ကမ္မန္တရံ
ဟောတီတိ။ တသ္မာ ဟေဋ္ဌာ ကမ္မပထပ္ပတ္တာနံ ဧဝ ကာယကမ္မာဒိဘာဝဿ ဝုတ္တတ္တာ သေသာနဉ္စ တံတံဒွါရုပ္ပ
န္နာနံ ကုသလာကုသလာနံ ဒွါရသံသန္ဒနေ တံတံဒွါရပက္ခိကဘာဝဿ ကတတ္တာ ဣဓ ကမ္မပထံ အပ္ပတ္တာနဉ္စ
စေတနာဘာဝတော အကမ္မာနဉ္စ အသံဝရာနံ သံဝရာနဉ္စ ဘဇာပိယမာနာနံ ကမ္မပထာနံ ဝိယ ကာယကမ္မာဒိတာဒီပနံ, ကမ္မ
ပထပ္ပတ္တာနံ တိဝိဓကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ တိဝိဓကာယသုစရိတာဒီနဉ္စ ဒွါရန္တရစရဏေပိ ကာယကမ္မာဒိဘာဝါဝိဇဟနဒီပ
နံ, ယထာပကာသိတာနဉ္စ ကမ္မပထဘာဝံ ပတ္တာနံ အပတ္တာနဉ္စ အကုသလကာယကမ္မာဒီနဉ္စ ကုသလကာယကမ္မာဒီနဉ္စ
ဖဿဒွါရာဒီဟိ ဥပ္ပတ္တိပကာသနဉ္စ ကမ္မပထသံသန္ဒနံ နာမ။ ကသ္မာ? အကမ္မပထာနံ ကမ္မပထေသု ကမ္မပထာနဉ္စ
အကမ္မပထေသု သမာနနာမတာဝသေန, ကမ္မပထာနံ ကမ္မပထေသု သာမညနာမာဝိဇဟနဝသေန, ဥဘယေသဉ္စ ဥပ္ပတ္တိဝ
သေန ဒွါရေသု တေ သံသန္ဒိတတ္တာ။

တတ္ထ တိဝိဓကမ္မဒွါရဝသေန ဥပ္ပန္နာနံ ကမ္မာနံ ဉာတကမ္မဘာဝတာယ တံတံကမ္မဘာဝဿ အဝစနီယတ္တာ
ကမ္မဒွါရေသု တေသံ ဥပ္ပတ္တိယာ စ ဝုတ္တတ္တာ ပဉ္စဝိညာဏဒွါရဝသေန အသံဝရာဒီနံ ဥပ္ပတ္တိပရိယာယဝစနာ
ဘာဝတော စ ကမ္မဒွါရဝိညာဏဒွါရာနိ ဝိရုဇ္ဈိတွာ **"ပဉ္စဖဿဒွါရဝသေန ဟိ ဥပ္ပန္နော"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ "ယမ္
ပိဒံ စက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ ဝါ"တိအာဒိနာ "စက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော အတ္ထိ ကု
သလော"တိအာဒိနာ စ ပဉ္စဖဿဒွါရဝသေန အသံဝရာဒီနံ ဥပ္ပတ္တိပရိယာယော ဝုတ္တော, န စ "ယမိဒံ စက္ခုဝိညာဏ
ပစ္စယာ"တိအာဒိဝစနံ အတ္ထီတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ "စက္ခုဝိညာဏသဟဇာတော ဟိ ဖဿော စက္ခုသမ္ဖဿော"တိ
အာဒိ (ဓ. သ. ၁ ကမ္မကထာ; မဟာနိ. အဋ္ဌ. ၈၆)။ တေန ဟိ အသံဝရာနံ သံဝရာနဉ္စ စက္ခုသမ္ဖဿာဒီဟိ အသဟဇာတတ္
တာ မနောသမ္ဖဿသဟဇာတာနဉ္စ စက္ခုသမ္ဖဿဒွါရာဒိဝသေန ဥပ္ပတ္တိ ဒီပိတာတိ။ "သော ဟိ ကာယဒွါရေ
စောပနံ ပတ္တော အကုသလံ ကာယကမ္မံ ဟောတီ"တိအာဒိနာ "စောပနကာယအသံဝရဒွါရဝသေန ဥပ္ပန္နော အကုသ
လံ ကာယကမ္မမေဝ ဟောတီ"တိအာဒိနာ စ ဝစီကမ္မာဒီနဉ္စ ကမ္မပထပ္ပတ္တာနံ အသံဝရဘူတာနံ ကာယကမ္မာဒိဘာဝေ အာ
ပန္နေ "စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီဒုစ္စရိတံ အကုသလံ ဝစီကမ္မမေဝ ဟောတီ"တိအာဒိနာ အပဝါဒေန နိဝတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ
ပုဗ္ဗေ ဒဿိတေသု အသံဝရဝိနိစ္ဆယေသု ဒုတိယဝိနိစ္ဆယေသု စ န ကောစိ ဝိရောဓော။ န ဟိ ဝစီကမ္မာဒိဘူတော
စောပနကာယအသံဝရော ကာယကမ္မာဒိ ဟောတီတိ။

**အကုသလံ မနောကမ္မံ ပန ဆဖဿဒွါရဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ ကာယဝစီဒွါရေသု စောပနံ ပတ္တံ အကုသလံ
ကာယဝစီကမ္မံ ဟောတီ**တိ ဧတ္ထ ကိံ တံ အကုသလံ မနောကမ္မံ နာမ, ဟေဋ္ဌာ ဒဿိတနယေန စ ကာယဝစီဒွါရေသု
ဥပ္ပန္နံ တိဝိဓံ မနောဒုစ္စရိတံ စောပနံ အပ္ပတ္တံ သဗ္ဗာကုသလဉ္စ။ ယဒိ ဧဝံ တဿ ကာယဝစီကမ္မဘာဝေါ နတ္ထီတိ
"စောပနပ္ပတ္တံ ကာယဝစီကမ္မံ ဟောတီ"တိ န ယုဇ္ဇတီတိ ? နော န ယုဇ္ဇတိ စောပနပ္ပတ္တံ ကာယေ ဝါစာယ စ အ
ကုသလံ ကမ္မံ ဟောတီတိ အတ္ထသိဒ္ဓိတော။ ကမ္မံ ပန ဟောန္တံ ကိံ ကမ္မံ ဟောတီတိ? မနောကမ္မမေဝ ဟောတီတိ။ ဣဒံ
ဝုတ္တံ ဟောတိ – စောပနပ္ပတ္တံ အကုသလံ ကာယဒွါရေ ဝစီဒွါရေ စ မနောကမ္မံ ဟောတီတိ။ အထ ဝါ တံ-သဒ္ဒဿ
သ မနောကမ္မေန သမ္ဗန္ဓံ အကတွာ ဆဖဿဒွါရဝသေန ယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တန္တိ ယထာဝုတ္တဥပ္ပာဒမတ္တပရိစ္ဆိန္
နေန သမ္ဗန္ဓော ကာတဗ္ဗော။ ကိံ ပန တန္တိ? ကမ္မကထာယ ပဝတ္တမာနတ္တာ ကမ္မန္တိ ဝိညာယတိ, တဉ္စ မနောသမ္
ဖဿဒွါရေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမ္ပိ တိဝိဓံ ကမ္မံ ဟောတီတိ။ ယထာ တံ ဟောတိ, တံ ဒဿေတုံ **"ကာယဝစီဒွါရေသု စောပ
နံ ပတ္တ"**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ နိယမဿ အကတတ္တာ စောပနပ္ပတ္တိ ဥပလက္ခဏဘာဝေန ကာယဝစီကမ္မနာမ

သာဓိကာဝ, န ပန သဗ္ဗမ္ပိ စောပနပ္ပတ္တံ ကာယဝိဉ္ဉတ္တိကမ္မမေဝ, နာပိ ကုသလပက္ခေ စောပနံ အပ္ပတ္တံ ကာယဝိဉ္ဉတ္တိကမ္မံ န ဟောတီတိ အယမေတ္ထ သိဒ္ဓေါဝ ဟောတီတိ။

အထ တ **တန္တိ** တံ ဆဖဿဒွါရတရဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ မနောကမ္မန္တိ သဗ္ဗံ မနသာပိ နိပ္ဖဇ္ဇမာနံ ကမ္မံ မနော ကမ္မန္တိ စောဒကာဓိပ္ပာယေန ဂဟေတ္ဝာ ဝဒတိ, န ပုဗ္ဗေ ဒဿိတမနောကမ္မန္တိ။ ယော ဟိ ပရဿ အဓိပ္ပာယော "မနသာ နိပ္ဖတ္တိတော သဗ္ဗေန မနောကမ္မေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ, န ကာယဝိဉ္ဉတ္တိကမ္မေနာ"တိ, တံ နိဝတ္တေတုံ တတ ကမ္မတ္တ ယနိယမံ ဒဿေတုံ ဣဒမာရဒ္ဓံ **"တံ ကာယဝိဉ္ဉတ္တိဒွါရေသု စောပနံ ပတ္တ"** န္တိအာဒိ။ ဧတ္ထ စ သင်္ကရာဘာဝတော ပုရိမန ယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အထ တ ကမ္မန္တိ အဝိသေသေန ကမ္မသဒ္ဒမတ္တေန သမ္ဗန္ဓံ ကတ္ဝာ ယထာဝုတ္တော ကမ္မ ပ္ပဘေဒေ ယထာ ဟောတိ, တံ ပကာရံ ဒဿေတိ။ အသင်္ကရော စ ဝုတ္တနယောဝ။ ယံ ပန ဝဒန္တိ "ကာယဝိဉ္ဉတ္တိကမ္မ သဟဇာတာ အဘိဇ္ဈာဒယော ယအ စေတနာပက္ခိကာ ဟောန္တိ, တအ တာနိ မနောကမ္မာနိ ကာယဝိဉ္ဉတ္တိကမ္မာနိ ဟောန္တီ"တိ, တဥ္စ န, စေတနာပက္ခိကာနံ မနောကမ္မတ္တာဘာဝတော။ အဗ္ဗောဟာရိကတ္တေ စ မနောကမ္မတာ သုဋ္ဌုတရံ နတ္ထိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ "အဗ္ဗောဟာရိကာ တ"တိ။ တသ္မာ မနောကမ္မဿ ကာယဝိဉ္ဉတ္တိကမ္မတာ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ အဘိဇ္ဈာဒိ ကိရိယာကာရိကာယ ဧဝ စေတနာယ သမ္ပယုတ္တာ အဘိဇ္ဈာဒယော မနောကမ္မံ, န ဟဏာတိဟတာဒိကာယဝိဉ္ဉတ္တိကိရိယာ ကာရိကာယာတိ ဘိယ္ယောပိ တေသံ မနောကမ္မတာတိ န တေသံ မနောကမ္မာနံ သတံ ကာယဝိဉ္ဉတ္တိကမ္မတာ ဝတ္တဗ္ဗာတိ။ ဧဝံ ကမ္မာနံ ဒွါရေသု ဒွါရာနဥ္စ ကမ္မေသု အနိယတတ္တာ ဒွါရနိဗန္ဓနံ န ကတံ။ ဣအနိ အကတေပိ စ ဒွါရနိဗန္ဓ နေ ယေသံ ဒွါရာနံ ဝသေန ဣဒံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေသံ တံတံဒွါရကမ္မပထာနဥ္စ ဝသေန ဥပ္ပတ္တိယာ ယထာဘဥ္ဇ ဟဥ္ဇိယာ ဝုတ္တာယ စ ဒီပနတ္ထံ **"တတ္ထ ကာမာဝစရ"** န္တိအာဒိမာဟ။ **စိတ္တံ တိဝိဓကမ္မဒွါရဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ ဣဒံ မနောကမ္မဒွါရာဘူတဿ တေန သဘာဝေန ဥပ္ပတ္တိံ ဂဟေတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ ယထာ တ စိတ္တံ စိတ္တာဓိပတေယျ ယန္တိ သမ္ပယုတ္တဝသေန ဝုစ္စတိ, ဧဝမိဓာပီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ စောပနဒွါရယရဟိတဿ မနောပဗန္ဓဿ မနောကမ္မဒွါ တရာဘာဝေ ပန ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။

ကမ္မပထသံသန္ဒနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒွါရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အယံ ယောဇနာတိ "ရူပာရမ္မဏံ တ။ပေ။ ဓမ္မာရမ္မဏံ တ"တိ ဧတေန သဟ "ယံ ယံ တ ပနာ"တိ ဧတဿ အယံ သမ္ဗန္ဓောတိ အတ္ထော။ ကော ပနာယံ သမ္ဗန္ဓောတိ? ယေန ဝစနာနိ အညမညံ သမ္ဗဇ္ဈန္တိ, တံ ပုဗ္ဗာပရဝစနေ ပ ယောဇနံ သမ္ဗန္ဓော။ ဣဓ စ သဗ္ဗာရမ္မဏတာဒိဒဿနံ "ရူပာရမ္မဏံ တ။ပေ။ ဓမ္မာရမ္မဏံ တ"တိ ဧတဿ အနန္တရံ "ယံ ယံ တ ပနာ"တိ ဧတဿ ဝစနေ ပယောဇနံ ယောဇနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တတ္ထ **"ရူပာရမ္မဏံ တ။ပေ။ ဓမ္မာရမ္မဏံ တ အာရဗ္ဘာ"**တိ ဧတ္တကေန အာပန္နံ အေသံ ဒဿေတ္ဝာ တန္နိဝတ္တနဝသေန "ယံ ယံ တ ပနာ"တိ ဧတဿ ပယော ဇနံ ဒဿေတုံ **"ဟေဋ္ဌာ"** တိအာဒိမာဟ။ ဒုတိယေ အတ္ထဝိကပ္ပေ "ယံ ယံ တပနာ"တိ ဧတေန အပ္ပဓာနမ္ပိ ရူပာဒိံ အာ ကမုတိ။ န ဟိ ပဓာနဿ စိတ္တဿ အတ္တနောယေဝ အာရမ္မဏဘာဝေ အတ္ထီတိ။ **ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနာ** တိ သဗ္ဗာ ရမ္မဏတာဒိနယေန။ "ဟေဋ္ဌာ ဂဟိတမေဝ ဂဟိတန္တိ ဝတ္ဝာ တဿ ဝစနေ ပယောဇနံ ဒဿေတုံ 'ရူပံ တ။ပေ။ ဣဒံ တ ဣဒံ တ အာရဗ္ဘာ'တိ ကထေတုံ ဣဒံ ဝုတ္တ"န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဣဒံ တ ဣဒံ တ**တိ ဧဝံ သဗ္ဗာရမ္မဏတာ ဒိံ သန္ဓာယ ကထိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဓမ္မုဒ္ဒေသတရကထာ

ဖဿပဥ္စမကရာသိဝဏ္ဏနာ

အာစရိယာနန္တိ ရေဝတာစရိယဿ။ **န ပနေတံ သာရတော ဒဋ္ဌဗ္ဗံ** ။ န ဟိ ဖဿာဒီနံ ကာမာဝစရာဒိဘာဝဒဿန တ္ထံ ဣဒမာရဒ္ဓံ, ကိန္တု တသ္မိံ သမယေ ဖဿာဒိသဘာဝဒဿနတ္ထန္တိ။

စိတ္တဿ ပဌမာဘိနိပါတတ္တာ တိ သဗ္ဗေ စေတသိကာ စိတ္တာယတ္တာ စိတ္တကိရိယာဘာဝေန ဝုစ္စန္တီတိ ဖဿော "စိတ္တဿ ပဌမာဘိနိပါတော"တိ ဝုတ္တော။ ကာမံ ဥပ္ပန္နဖဿော ပုဂ္ဂလော စိတ္တစေတသိကရာသိ တ

အာရမ္မဏေန ဖုဋ္ဌော ဖဿသဟဇာတာယ ဝေဒနာယ တံသမကာလမေဝ ဝေဒေတိ, ဖဿော ပန ဩဘာသဿ ပဒီ
ပော ဝိယ ဝေဒနာဒီနံ ပစ္စယဝိသေသော ဟောတီတိ ပုရိမကာလော ဝိယ ဝုတ္တော။ ကေဟနသိီနံ ဉပရိ တိရိယံ ဌပိတကင့် **ပ
က္ခဟသော**။ ကဋ္ဌဒ္ဓဝယာဒိ ဝိယ ဧကဒေသေန ဧကပဿေန အနလ္လီယမာနောပိ ရူပေန သဟ ဖဿဿ သာမည့် အ
နလ္လီယမာနံ သင်္ဃဋ္ဋနမေဝ, န ဝိသယဘာဝေ, သင်္ဃဋ္ဋနဥ ဖဿဿ စိတ္တာရမ္မဏာနံ သန္နိပတနဘာဝေ ဧဝ။
ဝတ္ထာရမ္မဏသန္နိပာတေန သမ္ပဇ္ဇတီတိ သင်္ဃဋ္ဋနသမ္ပတ္တိကော ဖဿော။ ဟဏိဒ္ဓဝယဿ သန္နိပာတော ဝိယ စိ
တ္တာရမ္မဏသန္နိပာတော ဖဿော စိတ္တဿ အာရမ္မဏေ သန္နိပတိတပ္ပဝတ္တိယာ ပစ္စယော ဟောတီတိ **ကိစ္စဋ္ဌေ
ဌေနေဝ ရသေန သင်္ဃဋ္ဋနရသော**။ တထာ ပစ္စယဘာဝေ ဟိ တဿ ဖဿဿ သင်္ဃဋ္ဋနကိစ္စန္တိ။ ယထာ ဟိ ဟ
ဏိယာ ဟဏိမ္ဟိ သင်္ဃဋ္ဋနံ တဗ္ဗိသေသဘူတာ ရူပဓမ္မာ, ဧဝံ စိတ္တဿ အာရမ္မဏေ သင်္ဃဋ္ဋနံ တဗ္ဗိသေသဘူ
တော ဧကော စေတသိကဓမ္မော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **စိတ္တေယေတ** တိ ဧတေန စေတသိကသဘာဝတံ ဝတ္ထာရမ္မဏေဟိ အသံ
သင့် သင်္ဃဋ္ဋနံ ဝေဒနာယ ဒဿေတိ, န ပန ဝတ္ထုနိဿယတံ ပဋ္ဌိက္ခိပတိ။ တဿ ဖဿဿ ကာရဏဘူတော တဒ
နုရူပေ သမန္နာဟာရော တဇ္ဇာသမန္နာဟာရော။ ဣန္ဒြိယဿ တဒဘိမုခဘာဝေ အာဝဇ္ဇနာယ စ အာရမ္မဏကရဏံ
ဝိသယဿ ပရိက္ခတတာ အဘိသင်္ခတတာ ဝိညာဏဿ ဝိသယဘာဝကရဏန္တိ အတ္ထော။

သုခဝေဒနာယမေဝ လဗ္ဘတိ အဿာဒဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဝိဿဝိတာယာ** တိ အရဟတာယ။ အနေကတ္
ထတ္တာ ဟိ ဓာတူနံ အရဟတ္ထော ဝိပုဗ္ဗော သုသဒ္ဒော။ ဝိဿဝံ တ သဇနံ ဝသိတာ ကာမကာရိတာ **ဝိဿဝိတာ။ အာ
ရမ္မဏရသေကဒေသမေဝ အနုဘဝန္တီ**တိ ဣဒံ ဖုသနာဒိကိစ္စံ ဧကဒေသာနုဘဝနမိဝ ဟောတီတိ ကတ္တ ဝုတ္တံ။ ဝေဒ
ယိတသဘာဝေ ဧဝ ဟိ အနုဘဝနန္တိ။ ဖုသနာဒိဘာဝေန တ အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏံ ဧကဒေသာနုဘဝနံ, ဝေဒယိတဘာဝေန ဂ
ဟဏံ ယထာကာမံ သဗ္ဗာနုဘဝနံ။ ဧဝံ သဘာတနေဝ တာနိ ဂဟဏာနီတိ န ဝေဒနာယ ဝိယ ဖဿာဒီနမ္ပိ ယထာသကကိစ္စ
ကရဏေန သာမိဘာတနုဘဝနံ စောဒေတဗ္ဗံ။ **အယံ ဣဓာ**တိ ဧတေန ပဥ္စသု ဝေဒနာသု ဣမဿိ စိတ္တေ အဓိပ္ပေတံ သော
မနဿဝေဒနံ ဝဒတိ, တသ္မာ အသောမနဿဝေဒနံ အပနေတ္တ ဂဟိတာယ သောမနဿဝေဒနာယ သမာနာ ဣဋ္ဌာ
ကာရသမ္ဘောဂရသတာ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

နိမိတ္တေန ပုနသဥ္ဇာနနကိစ္စာ **ပစ္စာဘိညာဏရသာ** ။ ပုနသဥ္ဇာနနဿ ပစ္စယော ပုနသဥ္ဇာနနပစ္စယော, တဒေ
ဝ နိမိတ္တံ ပုန။ပေ.။ နိမိတ္တံ, တဿ ကရဏံ **ပုန။ပေ.။ ကရဏံ**။ ပုနသဥ္ဇာနနပစ္စယဘူတံ တ နိမိတ္တကရဏံ **ပုန။ပေ.။
ကရဏံ,** တဒဿာ ကိစ္စန္တိ အတ္ထော။ ပုနသဥ္ဇာနနပစ္စယနိမိတ္တကရဏံ နိမိတ္တကာရိကာယ နိမိတ္တေန သဥ္ဇာနနဲ
တိယာ စ သဗ္ဗာယ သညာယ သမာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဉာဏမေဝ အနုဝတ္တတိ,** တသ္မာ အဘိနိဝေသကာရိကာ ဝိပရီတဂ္ဂဟိ
ကာ စ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧတေနုပာယေန သမာဓိသမ္ပယုတ္တာယ အစိရဋ္ဌာနတာ စ န ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

အဘိသန္ဒဟတီ တိ ပဗန္ဓတိ ပဝတ္တေတိ။ **စေတနာဘာဝေ** ဗျာပာရဘာဝေ။ **ဒိဂုဏုဿာဟာ** တိ န ဒိဂုဏံ ဝီရိယ
ယောဂံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အတ္တနော ဧဝ ပန ဗျာပာရကိစ္စဿ မဟန္တဘာဝံ ဒီပေတိ။ **ဉဿာဟနဘာဝေနာ** တိ အာဒရ
ဘာဝေန။ သာ ဟိ သယံ အာဒရဘူတာ သမ္ပယုတ္တေ အာဒရယတီတိ။

ဝိဇာနနံ အာရမ္မဏဿ ဉပလဒ္ဓိ။ **သန္ဓဟနံ** စိတ္တန္တရဿ အနုပ္ပဗန္ဓနံ။ **စက္ခုနာ ဟိ ဒိဋ္ဌန္တိ** စက္ခုနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။
ယထာ “ဒိဋ္ဌံ သုတံ မုတံ ဝိညာတ”န္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာဒိ ဝုစ္စတိ, ဧဝမိဓာပိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **စက္ခုနာ ဟီ**တိအာဒီသု စက္ခုနာ။ပေ.။ မန
သာ ဒ္ဓတရေနာတိ အတ္ထော။ နဂရဂုတ္တိကဿ ဝိယ စိတ္တဿ အာရမ္မဏဝိဘာဝနမတ္တံ ဉပဓာရဏမတ္တံ ဉပလဒ္ဓ
ိမတ္တံ ကိစ္စံ, အာရမ္မဏပဋ္ဌိဝေဓနပစ္စာဘိညာဏာဒိ ပန ကိစ္စံ ပညာသညာဒီနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပုရိမနိဒ္ဒိဋ္ဌ** န္တိ သမယဝ
ဝတ္ထာနေ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ ဘာဝေန္တော ဝိယ န န ဉပ္ပဇ္ဇတိ, ကိန္တု ဉပ္ပဇ္ဇတီတိ ဒဿေတုံ **“စိတ္တံ ဟောတီ”** တိ ဝုတ္တန္
တိ ဧတံ ဟောတိ-သဒ္ဒဿ ဉပ္ပဇ္ဇတိ-သဒ္ဒဿ စ သမာနတ္ထတ္တေ သတိ ယုဇ္ဇေယျ, တဒတ္ထတ္တေ စ တတ္
ထ ဉပ္ပန္နံ ဟောတီတိ န ဝုစ္စေယျ။ န ဟိ ယုတ္တံ ဉပ္ပန္နံ ဉပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝတ္တုံ။ စိတ္တဿ စ ဉပ္ပန္နတာ သမယဝဝ
တ္ထာနေ ဝုတ္တာ ဧတတိ ကိံ တဿ ပုန ဉပ္ပတ္တိဒဿနေန။ ယေန စ သမယဝဝတ္ထာနံ ကတံ, တဿ နိဒ္ဒေသော
န န သက္ကာ ကာတုန္တိ ကိံ တံ နိဒ္ဒေသတ္ထံ ဉဒ္ဒေသေန ဒုတိယေန, နိဒ္ဒေသေနေဝ စ ဖဿာဒီဟိ စ အညတ္တံ စိတ္
တဿ သိဇ္ဈတီတိ ကိံ တဒတ္ထေန ပုန ဝစနေန, အညပ္ပယောဇနတ္တာ ပန ပုရိမဿ စိတ္တဝစနဿ ပဋ္ဌိမံ ဝုတ္
တံ။ ပုရိမဥ္ဟိ သမယဝဝတ္ထာနတ္ထမေဝ ဝုတ္တံ, န ဝဝတ္ထိတသမယေ ဝိဇ္ဇမာနဓမ္မဒဿနတ္ထံ, ဣတရဥ္စ တဿိံ

သမယေ ဝိဇ္ဇမာနဓမ္မဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န သမယဝဝတ္ထာနတ္ထံ, န စ အညဒတ္ထံ ဝစနံ အညဒတ္ထံ ဝဒတိ, န စ လေသေန ဝုတ္တောတိ ကတ္ဝာ မဟာကာရုဏိကော အတ္ထံ ဟာကဋ္ဌံ န ကရောတီတိ။

ဖဿပဥ္စမကရာသိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဈာနင်္ဂရာသိဝဏ္ဏနာ

ဝိတက္ကေတီ တိ ဓမ္မတော အညဿ ကတ္တုနိဝတ္တနတ္ထံ ဓမ္မမေဝ ကတ္တာရံ နိဒ္ဒိသတိ။ တဿ ပန ဝသဝတ္တိ ဘာဝနိဝာရဏတ္ထံ **"ဝိတက္ကနံ တ"**တိ ဘာဝနိဒ္ဒေသော။ ရူပံ ရူပန္တိ ပထဝီ ပထဝီတိ တ အာကောဋ္ဌေန္တော ဝိယ ဟောတီတိ **အာကောဋ္ဋနလက္ခဏော** ။ အာဒိတော, အဘိမုခံ တ ဟနနံ **အာဟနနံ,** ပရိတော, ပရိဝတ္တေတွာ တ အာဟနနံ **ပရိယာဟနနံ**။ ဝိစာရတော ဩဠာရိကဋ္ဌေန ဝိစာရဿေဝ ပုဗ္ဗင်္ဂမဋ္ဌေန အနုရဝတော ဩဠာရိကော တဿ စ ပုဗ္ဗင်္ဂမော **ဃဏ္ဍာဘိဃာတော ဝိယ** ဟောတိ **ဝိတက္ကော** ။ သော ယထာ ဃဏ္ဍာဘိဃာတော ပဌမာဘိနိပါတော ဟောတိ, ဧဝံ အာရမ္မဏာဘိမုခနိရောပနဋ္ဌေန ပဌမာဘိနိပါတော ဟောတိ။ **ဝိပ္ဖာရဝါ** တိ ဝိစလနယုတ္တော။ **အနုပ္ပဗန္ဓေန ပဝတ္တိယံ** န္တိ ဥပစာရေ ဝါ အပ္ပနာယံ ဝါ သန္တာနေန ပဝတ္တိယံ။ တတ္ထ ဟိ ဝိတက္ကော နိစ္စလော ဟုတွာ အာရမ္မဏံ အနုပဝိသိတွာ ပဝတ္တတိ။ **မဏ္ဍလ** န္တိ ခလမဏ္ဍလံ။

ပိဏယတီတိ တပ္ပေတိ, ဝဍ္ဎေတိ ဝါ။ **ဖရဏရသာ**တိ ပဏီတရူပေဟိ ကာယဿ ဗျာပနရသာ။ ဥဒဂ္ဂဘာဝေ ဩဒဂျံ။ **ခုဒ္ဒိကာ** လဟုံ လောမဟံသနမတ္တံ ကတွာ ဘိဇ္ဇန္တ န ပုန ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ခဏိကာ** ဗဟုလံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဥဗ္ဗေဂတော **ဖရဏာ** နိစ္စလတ္တာ စိရဋ္ဌိတိကတ္တာ စ ပဏီတတရာ။ ပဿဒ္ဓိယာ နိမိတ္တဘာဝေန ဂဗ္ဘံ ဂဏှန္တီ။ အပ္ပနာသမ္ပယု တ္တာဝ ပီတိ **အပ္ပနာသမာဓိပူရိကာ**တိ ကတွာ သာ ဌပိတာ။ **ဣတရာ ဒွေ** ခဏိကောပစာရသမာဓိပူရိကာ ပီတီ။

သမာဓိစိတ္တေနာ တိ သမာဓိသဟိတစိတ္တေန။ **အဝိသာရော** အတ္တနော ဧဝ အဝိသရဏသဘာဝေါ။ **အဝိက္ခေပေါ** သမ္ပယုတ္တာနံ အဝိက္ခိတ္တတာ။ ယေန သမ္ပယုတ္တာ အဝိက္ခိတ္တာ ဟောန္တိ, သော ဓမ္မော အဝိက္ခေပေါတိ။ **ဝိသေသတော**တိ ယေဘုယျေန။ သုခဝိရဟိတောပိ ဟိ အတ္ထိ သမာဓီတိ။ ပဒီပနိဒဿနေန သန္တာနဋ္ဌိတိဘာဝံ သမာဓိ ဿ ဒဿေတိ။

ဈာနင်္ဂရာသိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဣန္ဒြိယရာသိဝဏ္ဏနာ

သဒ္ဒဟန္တိ ဧတာယာ တိ သဒ္ဒဟနကိရိယာယ ပဝတ္တမာနာနံ ဓမ္မာနံ တတ္ထ အာဓိပစ္စဘာဝေန သဒ္ဓာယ ပစ္စယ တံ ဒဿေတိ။ တဿာ ဟိ ဓမ္မာနံ တထာပစ္စယဘာဝေ သတိ "ပုဂ္ဂလော သဒ္ဒဟတီ"တိ ဝေဟာရော ဟောတိ။ ပသာဒ နီယဋ္ဌာနေသု ပသာဒဿ ပဋိပက္ခဘူတံ အကုသလံ အဿဒ္ဓိယံ မိစ္ဆာဓိမောက္ခော စ။ ပသာဒဘူတော နိစ္ဆယော ဝတ္ထုဂတော အဓိမောက္ခလက္ခဏံ, န ယေဝတပနကာဓိမောက္ခောတိ။ **ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီ** တိ "မံ အန္တရေန တုမှာကံ အဓိမုစ္စနံ နတ္ထိ, မယာ သဒ္ဒဟထာ"တိ ဝိယ အတ္တာနံ အနုဝတ္တေတိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ **ပက္ခန္ဒ နန္တိ** သံသီဒနံ။ **ပင္ကော** ကဒ္ဒမတော ဃနီဘူတော ဟောတိ။ **ပဏကံ** ပိစ္ဆိလံ ဥဒကမလံ။ ပီတံ ဥဒကံ။ **ဩကပ္ပန လက္ခဏာ**တိ အနုပဝိသိတွာ ဧဝမေတန္တိ ကပ္ပနလက္ခဏာ။ အကလုသဘာဝေ **အကာလုသိယံ,** အနာဝိလဘာဝေတိ အ တ္ထော။ ဗုဒ္ဓာဒိဝတ္ထူနိ **သဒ္ဓေယျာနိ** ။ သပ္ပုရိသူပသေဝနသဒ္ဓမ္မသဝနယောနိသောမနသိကာရဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိ ယော **သောတာပတ္တိယင်္ဂါနိ** ။ ကုသလဓမ္မာနံ အာဒာနေ **ဟတ္ထော** ဝိယ, သဗ္ဗသမ္ပတ္တိနိပ္ဖာဒနေ **ဝိတ္တံ** ဝိယ, အမတက သိဖလဖလနေ **ဗီဇံ** ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဝီရဘာဝေတိ ယေန ဝီရော နာမ ဟောတိ, သော ဓမ္မောတိ အတ္ထော။ အနုဗလပ္ပဒါနံ **ပဂ္ဂဟော** ။ မဂ္ဂေါ ဂန္တဗ္ဗော ဟောတိ, မဂ္ဂေါ ဂတော, ကမ္မံ ကတ္တဗ္ဗံ, ကမ္မံ ကတံ, အပ္ပမတ္တကော အာဗာဓော ဥပ္ပန္နော, ဂိလာနာ ဝုဋ္ဌိတော ဟောတိ အစိရဝုဋ္ဌိတော ဂေလညာ, ကမံ တ နိဂမံ တ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော န လဘတိ လူခဿ တ ပဏီတဿ တ ဘော

ဇနဿ ယာဝဒတ္ထံ ဟရိပူရိံ, လဘတိ။ပေ.။ ဟရိပူရိန္တိ တောနိ အနုရူပပစ္စဝေက္ခဏာသဟိတာနိ အဌ ဝီရိယာရမ္ဘဝ တ္ထူနိ တံမူလကာနိ တ ပစ္စဝေက္ခဏာနိ။

စိရကတာဒိအာရမ္မဏံ ဥပဂန္တွာ ဌာနံ, အနိဿဇ္ဇနံ တ အာရမ္မဏဿ **ဥပဋ္ဌာနံ** ။ ဥဒကေ အလာဗု ဝိယ အာရမ္မဏံ ပိလဝိတွာ ဂန္တုံ အပ္ပဒာနံ ဟသာဏဿ ဝိယ နိစ္စလဿ အာရမ္မဏဿ ဌပနံ သာရဏံ အသမ္မုဋ္ဌတာကရဏံ **အပိလာပနံ**။ အပိလာပေ ကရောတိ **အပိလာပေတိ။ ဂတိယောတိ** နိပ္ဖတ္တိယော သဘ္ဘဝတော ဖလတော စ။ **အပရော န ယောတိ** ရသာဒိဒဿနတ္ထံ အာရဒ္ဓံ။ သမ္မောသပစ္စနီကံ ကိစ္စံ **အသမ္မောသော,** န သမ္မောသာဘာဝမတ္တံ။ သတိယာ ဝတ္ထုဘူတာ ကာယာဒယော **ကာယာဒိသတိပဋ္ဌာနာ,** သတိယောယေဝ တ ပုရိမာ ပစ္ဆိမာနံ ပဒဋ္ဌာနံ။

ဝိက္ခေပဿ ဥဒ္ဒစ္စဿ။ **ပညာပေတီ**တိ ပကာရေဟိ ဇာနာပေတိ။ **ကောလောကာ ဟောတီ**တိ ဝိပဿနုပက္ကိလေသောဘာသံ သန္ဓာယာဟ။ မနတေ ဝိဇာနာတိ ဧတေနာတိ တ **မနော,** ဧဝ္ဓ ကတွာ "မနစ္စ ပဋိစ္စ ဓမ္မေ စာ"တိ (မ. နိ. ၁.၂၀၄, ၄၀၀; ၃.၄၂၁, ၄၂၅) ကာရဏဘာဝေန မနော ဝုတ္တော။ သဗ္ဗော ဟိ မနော အတ္တနော အနန္တရဿ ဝိညာဏဿ ကာရဏန္တိ။ **ဝိဇာနာတီ**တိ ပရိစ္ဆိန္နောပလဒ္ဓိဝသေန ဇာနာတိ, န သညာပညာ ဝိယ သဉ္ဇာနနပဋိဝိဇ္ဈနဝသေန။

ပီတိသောမနဿသမ္ပယောဂတော တိ ဝုတ္တေ ယေန ယောက သုမနော ဟောတိ, တံ သောမနဿန္တိ ဝုစ္စတီတိ ပီတိယာ စ သောမနဿဘာဝေ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ဝိနာပိ ကာယေန ဝတ္ထုနာ သာတဝေဒနာသမ္ပယောဂတောတိ ယော ဇေတဗ္ဗံ။ ဧဝ္ဓ နိပ္ပီတိကံ သောမနဿစ္ဆ သင်္ဂဟိတံ ဟောတိ, ပီတိဥပလက္ခိတံ တ သောမနဿံ သပ္ပီတိကံ နိပ္ပီတိကစ္ဆ သောမနဿန္တိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ပဝတ္တသန္တတာဓိပတေယျ န္တိ ပဝတ္တသင်္ခာတာယ သန္တတိယာ အဓိပတိဘူတံ။ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ ဟိ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနက္ခဏေ အနုပာလေန္တဿ အနန္တရစ္ဆ သာနုပာလနာနံ ဥပ္ပတ္တိယာ ဟေတုဘူတဿ ဝသေန ပဝတ္တံ စိရဋ္ဌိတိကံ ဟောတိ, တံတံကမ္မဝိသေသေန ဝိသေသယုတ္တံ ယာဝ စုတိ အဝိသေသေန တ ယာဝ ပရိနိဗ္ဗာနံ အဝိစ္ဆိန္နံ ပဝတ္တတိ ဇီဝမာနတာဝိသေသယုတ္တစ္ဆာတိ ရူပာရူပဇီဝိတိန္ဒြိယာနံ သမာနလက္ခဏာဒိ ဝတ္တုံ **"အတ္တနာ အဝိနိဘုတ္တဓမ္မာန"**န္တိ အာဟ။ အနုပာလေတဗ္ဗာနံ **အတ္ထိက္ခဏေယေဝ** ။ အသတိ ဟိ အနုပာလေတဗ္ဗေ ဥပ္ပလာဒိမှိ ကိံ ဥဒကံ အနုပာလေယျာတိ။ **တဿ တဿာ** တိ အနုပာလနာဒိကဿ။ **သာဓနေတော**တိ သာဓနေန။ တံသာဓနေစ္ဆ ဇီဝမာနဝိသေသပစ္စယဘာဝတော။

ကုန္ဒြိယရာသိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မဂ္ဂင်္ဂရာသိဝဏ္ဏနာ

သမ္မာတိ အဝိပရီတနိယျာနိကဘာဝေန။ **ပသတ္ထတာ** စ ဧဝမေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဗလရာသိဝဏ္ဏနာ

အဿဒ္ဓိယေ တိ အဿဒ္ဓိယကာရဏာ။ **ဥဘယပဒဝသေနာ**တိ သဒ္ဓာပဒံ ဗလပဒန္တိ ဧဝမာဒိပဒဒ္ဒယဝသေန။ နိယကဇ္ဈတ္တံ ဇာတိအာဒိသမုဋ္ဌာနံ ဧတိဿာတိ **အဇ္ဈတ္တသမုဋ္ဌာနာ** ။ ဂရုနာ ကိဿိစ္ဆိ ဝုတ္တေ ကရဝဝသေန ပတိဿဝနံ ပတိဿတေ, သဟ ပတိဿဝေန **သပ္ပတိဿံ,** ပတိဿဝဘူတံ တံသဘာဂစ္ဆ ယံကိစ္စိ ကရဝန္တိ အတ္ထော။ **ဇာတိ**အာဒိမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ စ ဟိရီ တတ္ထ ကရဝဝသေန ပဝတ္တတီတိ **"သပ္ပတိဿဝလက္ခဏာ"**တိ ဝုစ္စတိ။ ဝဇ္ဇံ ဘာယတိ တစ္ဆ ဘာယတော ပဿတီတိ **ဝဇ္ဇဘီရုကဘယဒဿာဝီ** ။ ဧဝံသဘာဝံ ဩတ္တပ္ပံ။ ဟိရီ ဟာပဓမ္မေ ဂူထံ ဝိယ ပဿတိ, ဩတ္တပ္ပံ ဥဏှံ ဝိယ။ **အာယဇ္ဇံ** နဝလောကုတ္တရဓမ္မာဒိ။ အဇ္ဈတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဒိတာ စ ဟိရီဩတ္တပ္ပာနံ တတ္ထ တတ္ထ ပာကဋဘာဝေန ဝုတ္တာ, န ပန တေသံ ကအာစိ အညမညံ ဝိပ္ပယောက။ န ဟိ လဇ္ဇနံ နိဗ္ဘယံ ပာပဘယံ တ အလဇ္ဇနံ ဟောတီတိ။

မူလရာသိဝဏ္ဏနာ

အငေဏ အနဘိဇ္ဈန် အနဘိကင်္ခန်။ အနလ္လီနော ဘာတေ အဓိပ္ပာယော တေသ္သာတိ **အနလ္လီနဘာတေ,** ဝေဠု ဟိ ဥပမာယ သမေတိ။ **အနုက္ကူလမိတ္တော** အနုဝတ္တကော။ **ဝိနယရသောတိ** ဝိနယနရသော။ **အအေသော ဒုဿီလ္လမလဿာတိ** ကြဒံ ဒုဿီလ္လဿ အေသသမုဋ္ဌာနတံ အေသူပနိဿယတဥ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အဘာဝနာယာတိ** ''တတ္ထ ဇာတာနံ ဓမ္မာနံ အနတိဝတ္တနဋ္ဌေန ဘာဝနာက္ကန္ဒြိယာနံ ဧကရသဋ္ဌေန ဘာဝနာ တဒုပဂဝီရိယဝါဟနဋ္ဌေန ဘာဝနာ အာသေဝနဋ္ဌေန ဘာဝနာ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တာယ ပညာသာနောယ ဘာဝနာယ အပ္ပဝတ္တိ, တပ္ပဋိပက္ခဘူတာ တ အကုသလာ **အဘာဝနာ**။ နိဂ္ဂဏှောပိ ဂုဏာဂ္ဂဟဏံ **အဓိကဂ္ဂဟဏံ** ။ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ဂုဏံ ဝိဒ္ဓံသေတွာ ဂဟဏံ **ဦနဂ္ဂဟဏံ** ။ စတုဝိပလ္လာသဂ္ဂဟဏံ **ဝိပရီတဂ္ဂဟဏံ** ။

ယာထာဝသဘာဝေတိ ''ဇေတ္တကော တေသ္သ ဂုဏော, ဇေတ္တကော အေသော''တိ ဂုဏအေသာနံ သဘာဝေ ''ဇရာ ဓမ္မော ဇီရတိ, တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ မာ ဇီရီ''တိ ဧဝမာဒိပစ္စဝေက္ခဏာသမ္ဘဝတော။ **အလောဘေန စ ဂဟဋ္ဌာနံ** ခေတ္တဝတ္ထာဒီသု ဝိတအာဘာဝတော။ **အမောဟေန ပဗ္ဗဇိတာနံ** ဒိဋ္ဌိဂတဝိတအာဘာဝတော။ ကာမရာကဘိနိဝေသဝိနိဗန္ဓာ ဟိ ဂဟဋ္ဌာ ဂဟဋ္ဌေဟိ ဝိဝဒန္တိ, ဒိဋ္ဌိရာကဘိနိဝေသဝိနိဗန္ဓာ သမဏာ သမဏေဟီတိ။ ရာဂဝသေန မိတ္တသန္ထတေ အေသဝသေန ဝိရောဓေ စ တဗ္ဗိသေသေန **ဥပဂမာပဂမာ,** အာရမ္မဏေ တ ရူပာဒိမ္ဟိ အနုရောဓဝိရောဓာ။ **အမဇ္ဈတ္တဘာဝဿ** ပဋိဃာနုနယသင်္ခါတဿ မောဟေန ပဝတ္တိ။ သုခဝိပရိဏာမေ ဒုက္ခသမာယောဂေ စ ပဋိဃပဝတ္တိယံ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟော န သိဇ္ဈတီတိ အအေသာနုဘာဝေန ဝေဒနာသတိပဋ္ဌာနံ သိဇ္ဈတိ။ **ဒိဗ္ဗဝိဟာရဿာ** တိ စတုန္နံ ဈာနာနံ။ **အရိယဝိဟာရော** ဖလသမာပတ္တိ။ မောဟေန အဝိစာရေန္တော ဥအာသီနပက္ခေသုပိ သတ္တသင်္ခါရေသု သဗ္ဗေသု အဘိသင်္ဂံ ကရောတီတိ အမူဠှဟဿ တဒဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒုက္ခဒဿနဿ အာသန္နပဋိပက္ခတ္တာ အေသဿ တပ္ပဋိပက္ခေန အအေသေန ဒုက္ခဒဿနံ ဟောတိ။

ကမ္မပထရာသိဝဏ္ဏနာ

သုခာဒီနိ အတ္တနော **န ဟ္ဃာပေဒေတိ** န ဝိနာသေတိ ပရဿ စာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကမ္မပထတာတံသဘာဂတာဟိ **ကမ္မပထဝသေန**။

ပဿဒ္ဓာဒိယုဂလဝဏ္ဏနာ

ဒရထော သာရမ္ဘော, ဒုက္ခအေမနဿပစ္စယာနံ ဥဒ္ဓစ္စာဒိကာနံ ကိလေသာနံ စတုန္နံ တ ခန္ဓာနံ ဇေဝံ အဓိဝစနံ။ ဥဒ္ဓစ္စပ္ပဓာနာ ကိလေသာ ဥဒ္ဓစ္စာဒိကိလေသာ, ဥဒ္ဓစ္စံ တ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗကိလေသေ သင်္ဂဏှာတိ။ **သုဝဏ္ဏဝိသုဒ္ဓိဝိယာတိ** ယထာ သုဝဏ္ဏဝိသုဒ္ဓိ အလင်္ကာရဝိကတိဝိနိယောဂက္ခမာ, ဧဝံ အယမ္ပိ ဟိတကိရိယာဝိနိယောဂက္ခမာ။

သမံ , သမန္တတော တ ပကာရေဟိ ဇာနနံ **သမ္ပဇည်** ။ စေတိယဝန္ဒနာဒိအတ္ထံ အဘိက္ကမာဒီသု အတ္ထာနတ္ထပရိဂ္ဂဏှာနံ **သာတ္ထကသမ္ပဇည်** ။ သတိ စ အတ္ထေ သပ္ပာယာသပ္ပာယရူပာဒိပရိဂ္ဂဏှာနံ **သပ္ပာယသမ္ပဇည်** ။ ဂေစရကမာဘိက္ကမနာဒီသု ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနံ **ဂေစရသမ္ပဇည်** ။ အဘိက္ကမနာဒီနံ ဓာတုအာဒိဝသေန ပဝိစယော **အသမ္မောဟသမ္ပဇည်**။ သဗ္ဗကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာနုယုတ္တာနံ သဗ္ဗယောဂီနံ သဗ္ဗအာ ဥပကာရကာ ဣမေ ဒွေ ဓမ္မာ ဟရိပန္ထကဟရဏတော ဘာဝနာဝဍ္ဎနတော စ။ ယထာဟ ''ဒွေ ဓမ္မာ ဗဟုကာရာ သတိ စ သမ္ပဇည္ဍ္စာ''တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၅၂)။ ယုဂေ နဒ္ဓာ ဝိယာတိ **ယုဂနဒ္ဓာ,** အညမည် နိမိတ္တဘာဝေန သမံ ပဝတ္တာတိ အတ္ထော။ ''ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သမထဝိပဿနံ ယုဂနဒ္ဓံ ဘာဝေတီ''တိ (အ. နိ. ၄.၁၇၀; ပဋိ. မ. ၂.၁) ဟိ သုတ္တေ ဇေတေသံ ယုဂနဒ္ဓတာ ဝုတ္တာ။ သဗ္ဗကုသလဓမ္မေသု လီနုဒ္ဓစ္စဘာဝေ ဇေတေဟိ ဒွီဟိ သမံ ယုတ္တေဟီတိ **''ဝီရိယသမာဓိယောဇနတ္ထာယာ''** တိ အာဟ, ယောဂဝစနတ္ထာယာတိ အတ္ထော။

ယေဝာပနကဝဏ္ဏနာ

ရူပာဘာဝေနာတိ ရုပ္ပနာဘာဝေန။ **ဓမ္မာ** တိ ဇေတေသ္သ အတ္ထော သဘာဝတော ဥပလဗ္ဘမာနာတိ။ **မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂေတိ** အပ္ပနာပ္ပတ္တာယ မေတ္တာယ ပုဗ္ဗဘာဂေ , ပရိကမ္မမေတ္တာ ဇေတသ္မိံ စိတ္တေ အတ္ထီတိ အတ္ထော။ **ဝိရတိဝသေနာ** တိ ဝစီပဝတ္တိယာ န ပူရေတိ, ကိန္တု ဝိရတိယောဂေနာတိ အတ္ထော။ **အပဏ္ဏကင်္ဂါနီ** တိ အဝိရဒ္ဓင်္ဂါနိ။ ယထာ တထာ

တ အာရမ္မဏေ ဝိနိစ္ဆယနံ **အဓိမုစ္စနံ** ။ န ဟိ အနဓိမုစ္စန္တော ဟဏာတိဟတာဒီသု အနာဒီသု တ ပဝတ္တတိ, သဒ္ဓါ ပန ပသာဒနီယေသု ပသာအဓိမောက္ခောတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော။ အရကဿ ဝိယ က္ကတော စိတော စ သံသပ္ပန သ္သ ကရိသ္သာမိ န ကရိဿာမီတိ အဝိနိစ္ဆယဿ ပဋိပက္ခကိရိယာ **အသံသပ္ပနံ။ ပုရိမမနတော** တိ ဘဝင်္ဂတော။ **ဝိ သဒိသံ** ဝီထိဇဝနံ **မနံ ကရောတီ**တိ မနသိကာရသာမညေန ဝီထိဇဝနပဋိပါဒကေ ဒဿေတိ။ **တေသု ဓမ္မေသု** တိ စိတ္ တစေတသိကဓမ္မေသု။ အတအာရမ္မဏတ္တေပိ ဟိ တေသု သမပ္ပဝတ္တေသု ဥအာသီနဘာဝတော **တတြမဇ္ဈတ္တတာ** တိ ဝုစ္စတိ။ အလီနာနုဒ္ဓတပ္ပဝတ္တိပစ္စယတ္တာ **ဦနာဓိကနိတရဏရသာ။ ကာယဒုစ္စရိတာဒိဝတ္ထူန** န္တိ ဟဏာဒီနံ။ **အမ ဒ္ဒနာ** မဒ္ဒနပဋိပက္ခဘာဝေဝ။

တံတံရာသိကိစ္စဝသေန ဝိဘာဂရဟိတာ **အဝိဘတ္တိကာ။ ဇေတ္တာ** တိ ဇေတေသု သဝိဘတ္တိကေသု ဒုတိယဇ္ဈာနာဒီသု ပိ ဘာဇိယမာနေသု အပုဗ္ဗံ နတ္ထီတိ အတ္တော။ **ပဒံ ပူရိတ**န္တိ ဈာနာဒိပဒံ ပဉ္စကာဒိဝသေန ပူရိတံ။ ပဉ္စ ဟိ အင်္ဂါနိ ဈာနပ ဒဿ အတ္တော, တေသု ဧကေသ္မိံဥ ဦနေ ဈာနပဒံ ဦနံ ဟောတီတိ။ ပဒသမူဟော ပဒကောဋ္ဌာသော တ တံ တမေဝ တ ပဒံ, အဝုတ္တံ ဟာပိတံ နာမ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ''ပူရိတ''န္တိ။ ဝုတ္တာသ္မိညေဝ ဝုစ္စမာနေ အနေကေသံ ပုရိသသဒ္ဒာနံ ဝိယ ကောစိ သမ္ဗန္ဓော နတ္ထီတိ မညမာနော အာဟ **"အနနုသန္ဓိကာ ကထာ"**တိ။ အန္တရန္တရာ ဝုတ္တာသ္မိညေဝ ဝုစ္စ မာနေ အနုက္ကမေန ဓမ္မာ ကထိတာ န ဟောန္တီတိ အာဟ **"ဥပ္ပဋိပါဋိယာ"** တိ။ ဖဿပဉ္စမကရာသိ သဗ္ဗစိတ္တုပ္ပာဒ သာဓာရဏဝသေန စတုက္ခန္ဓတပ္ပစ္စယသင်္ဂဟဝသေန စ ဝုတ္တော။ ယထာဝုတ္တေသု ပန ရာသီသု ဧကေရာသိကိစ္စသ္ သပိ အဘာဝတ ဆန္ဒာဒယော ယေဝါပနကဝသေန ဝုတ္တာ။ ဝုတ္တာနမ္ပိ စ ဓမ္မာနံ ယထာ ဝေဒနာဒီနံ ဈာနင်္ဂါဒိဘာဝေ ဝု တ္တော, န ဧဝံ သောဝစဿတာကလျာဏမိတ္တတာဒိဝိသေသော ဝုတ္တောတိ တဿ သင်္ဂဏှနတ္ထံ ကေစိ ဓမ္ မေ ဝိသုံ ဌပေတွ တ တေ စ တဥ္စ ဝိသေသံ **"ယေ ဝ ပနာ"**တိ အာဟ။ ဝေနေယျဇ္ဈာသယဝသေန တ သာဝသေသေ ဓမ္ မေ ဝတွ တ **"ယေ ဝ ပနာ"**တိ ဝုတ္တံ။

ယေဝါပနကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဓမ္မုဒ္ဒေသဝါရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကာမာဝစရကုသလံ

နိဒ္ဒေသတရကထာဝဏ္ဏနာ

၂. **ဖုသနကဝသေနာ**တိ သန္တေ အသန္တေပိ ဝိသယေ အာပာထဂတေ စိတ္တဿ သန္နိပတနဝသေန “စိတ္တံ မနော”တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၆, ၁၇) ဝိယ ကိစ္စဝိသေသံ, “မာနသ”န္တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၆, ၁၇) ဝိယ သမာနေ အတ္တေ သဒ္ဒဝိသေသံ, “ပဏ္ဍရ”န္တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၆, ၁၇) ဝိယ ဂုဏဝိသေသံ, “စေတသိကံ သာတ”န္တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၂, ၁၈) ဝိယ နိဿယဝိသေသံ, “စိတ္တဿ ဌိတိ”တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၁၅, ၂၄) ဝိယ အညဿ အဝတ္ထာဘာဝဝိသေသံ, “အလုဗ္ဘနာ”တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၃၂) ဝိယ အညဿ ကိရိယာဘာဝဝိသေသံ, “အလုဗ္ဘိတတ္တ”န္တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၃၂) ဝိယ အညဿ ကိရိယာဘာဝဘူတတာဝိသေသန္တိအာဒိကံ အနပေက္ခိတွတ ဓမ္မမတ္တဒီပနံ သဘာဝပဒံ။ ဖုသန္တဿ ဟိ စိတ္တဿ ဖုသနကိရိယာ **ဖုသနာကာရော။ သမ္ဖုသနာ** တိ အာရမ္မဏသမာဂမဖုသနာ, န ပဋိလာဘသမ္ဖုသနာ။ သမ္ဖုသိတဿ အာရမ္မဏေန သမာဂတဿ စိတ္တဿ ဘာဝေါ **သမ္ဖုသိတတ္တံ** ။ ယသ္မိံ သတိ စိတ္တံ သမ္ဖုသိတန္တိ ဝုစ္စတိ, သော တဿ ဘာဝေါ။ ဧဝံ အညေသုပိ ဘာဝနိဒ္ဒေသေသု ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အပရဿ ဝေဝစနဿ, အပရေန ဝါ ပုရိမတ္ထဿ ဒီပနာ **အပရဒီပနာ**။ “ပဏ္ဍိစ္စံ ကောသလ္လ”န္တိ ဝေမာဒယော ပညာဝိသေသာ နာနာကာလေ လဗ္ဘမာနာပိ ကေသ္မိံ စိတ္တေ လဗ္ဘန္တိ၊ ကေသ္မိဉ္စ ဝိသေသေ ဣတရေပိ အနုဂတာ ဟောန္တီတိ ဒဿေတုံ တထာ ဝိဘတ္တိ အတ္ထတော ဝိဘတ္တိ ဟောတိ အတ္ထနာနတ္တေန ကတတ္တာ။ အထ တ ယထာ “ကောဓော ကုဇ္ဈနာ ကုဇ္ဈိတတ္တ”န္တိ (ဓ. သ. ၁၀၆၆) သဘာတကာရဘာဝနိဒ္ဒေသေဟိ ကောဓောတိ ဝေမာကာရောဝ အတ္ထော ဝုတ္တော, န ဝေမိဓ, ဣဓ ပန ပဏ္ဍိတာဒိဘာတကာရဘိန္နော အတ္ထော ဝုတ္တောတိ ဣဒံ ဝိဘတ္တိဂမနံ အတ္ထဝသေန ဟောတိ။ **သမ္ဖုသိတတ္တ** န္တိ တ္တောပိ န “ဖဿော”တိ ဝေမာကာရောဝ အတ္ထော ဝုတ္တော။ **သမ္ဖဿော** တိ ဝေမာကာရော ပန ဝုတ္တောတိ အတ္ထတော ဝိဘတ္တိဂမနန္တိ ဝုတ္တံ။

အေသော ဗျာပာဒေါတိ ဥဒ္ဒေသေပိ နာမနာနတ္တေန နာနာဘူတော ဥဒ္ဒိဋ္ဌော။ နိဒ္ဒေသေပိ တေနေဝ နာနတ္တေန နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ **ကောဓ ခန္ဓော ဟောတိ** တိ ဧကေန ခန္ဓသဒ္ဒေန ဝတ္တဗ္ဗတံ သန္ဓာယာဟ။ **စေတနာ**တိ သင်္ခါရက္ခန္ဓံ ဒဿေတိ တပ္ပမုခတ္တာ။ **အသဒ္ဓမ္မာ** တိ အသတံ, အသန္တော ဝါ ဓမ္မာ, န ဝါ သဒ္ဓမ္မာတိ အသဒ္ဓမ္မာတိ အသဒ္ဓမ္မဝစနီယဘာဝေန ဧကီဘူတောပိ အသဒ္ဓမ္မော ကောဓဂရုတာဒိဝိသိဋ္ဌေန သဒ္ဓမ္မဂရုတာပဋိက္ခေပနာနတ္တေန နာနတ္တံ ဂတောတိ **“စတ္တာရော”** တိ ဝုတ္တံ။ **န သဒ္ဓမ္မဂရုတာ** တိ ဝုစ္စမာနာ ဝါ အသဒ္ဓမ္မဂရုတာ အသဒ္ဓမ္မဂရုတာဘာဝေန ဧကီဘူတာပိ ကောဓာဒိဝိသိဋ္ဌပဋိက္ခေပနာနတ္တေန နာနတ္တံ ဂတာ။ ပဋိပက္ခော ဝါ ပဋိက္ခိပိယတိ တေန, သယံ ဝါ ပဋိက္ခိပတီတိ ပဋိက္ခေပေါတိ ဝုစ္စတီတိ သဒ္ဓမ္မဂရုတာပဋိက္ခေပနာနတ္တေန အသဒ္ဓမ္မဂရုတာ အသဒ္ဓမ္မာ ဝါ နာနတ္တံ ဂတာ။ **အလောဘော**တိအာဒီနံ ဖဿာဒီဟိ နာနတ္တံ လောဘာဒိဝိသိဋ္ဌေန ပဋိက္ခေပေန လောဘာဒိပဋိပက္ခေန ဝါ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အလောဘာအောသာမောဟာနံ အညမညနာနတ္တံ ယထာဝုတ္တေန ပဋိက္ခေပနာနတ္တေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ ပဒတ္ထဿ ပဒန္တရေန ဝိဘာဝနံ **ပဒတ္ထုတိ** ။ တေန ဟိ တံ ပဒံ မဟတ္တန္တိ ဒီပိတံ ဟောတိ အလင်္ကတဉ္စာတိ။ အတ္ထဝိသေသာဘာဝေပိ အာဘရဏဝသေန ဝါ အာဒရဝသေန ဝါ ပုန ဝစနံ **ဒဋ္ဌဟီကမ္မံ** ။

၃. **တဇ္ဇ** န္တိ တဿ ဖလဿ အနုစ္ဆဝိကံ။ န ကေဝလံ နိဒ္ဒိသိယမာနံ သာတမေဝ အဓိကတံ , အထ ခေါ ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ အာရမ္မဏာနိပီတိ **“တေဟိ တ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တဿ ဝါ ဇာတာ ကာရဏဘာဝေန ဖဿတ္ထံ ပဝတ္တာတိ **တဇ္ဇာ** ။ တံသမင်္ဂီပုဂ္ဂလံ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ ဝါ အတ္တနိ သာဒယတီတိ **သာတံ** ဒ-ကာရဿ တ-ကာရံ ကတွတ။ သုဋ္ဌု ခာဒတိ, ခဏတိ ဝါ ဒုက္ခန္တိ **သုခံ**။

၅. **ဟသော**တိ ရာဂဟသော။ သော ဟိ နိရာဝရဏတ္တာ **အန္တလိက္ခစရော** ။ အကုသလမ္ပိ **ပဏ္ဍရ** န္တိ ဝုတ္တံ, ကော ပန တအော ကုသလန္တိ အဓိပ္ပာယော။ တဥ္ပဟိ ပဏ္ဍရတော နိက္ခန္တံ သယဥ္စ ပဏ္ဍရန္တိ။ အထ ဝါ သဗ္ဗမ္ပိ စိတ္တံ သဘာဝတော ပဏ္ဍရမေဝ, အာဂန္တုကောပက္ကိလေသတောအနေဟိ ပန သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇာနံ ဥပက္ကိလိဋ္ဌဝိသုဒ္ဓတရတာ ဟောန္တီတိ။ အရူပ္ပမာဏောသု သိလာဒီသု ခန္ဓပညတ္တိယာ အဘာဝတ ကိဉ္စိ နိမိတ္တံ အနပေက္ခိတွတ အရမ္မဟိ ပဝတ္တာ ခန္ဓပညတ္တီတိ **“ပဏ္ဏတ္တိမတ္တဋ္ဌေနာ”** တိ ဝုတ္တံ။ တံ-သဒ္ဒေန မနောဝိညာဏဓာတုယေဝ ဝုစ္စေယျ နိ

ဒိုသိတဗ္ဗတ္တာတိ န တသ္မာ တဇ္ဇတာ။ တေဟိ အာရမ္မဏေဟိ ဇာတာ **တဇ္ဇာ** တိ စ ဝုစ္စမာနေ သမ္ပသ္သဇတော န ဝ တ္တဗ္ဗာ။ န ဟိ သော အာရမ္မဏံ, နာပိ ဝိသေသပစ္စယော။ ''တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော''တိ ဝိညာဏမေဝ ဖဿဿ ဝိသေသပစ္စယောတိ ဝုတ္တောတိ တသ္မာ န ဝိညာဏံ ဝိသေသပစ္စယဘူတံ သမ္ပဿဇတာယ တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာ တုသမ္ပဿဇာပညတ္တိံ လဘတိ, န စ တဒေဝ တဿ ကာရဏဘာဝေန ဖလဘာဝေန စ ဝုစ္စမာနံ သုဝိညေယျံ ဟော တီတိ။ ကိံ တ ဧတေန, ယထာ ဘဂဝတာ ဝုတ္တာ တံသဘာဝတာယေဝ တေ ဓမ္မာတိ န ဧဝံဝိဓေသု ကာရဏံ မဂ္ဂိတဗ္ဗံ။

၇. **ဧဝံ တက္ကနဝသေန** လောကသိဒ္ဓေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧဝဋ္ဌေဝဥ္စ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဝိဝိဓံ တက္ကနံ ကူပေ ဝိယ ဉဒ ကဿ အာရမ္မဏဿ အာကမုနံ ဝိတက္ကနံ။

၈. သမန္တတော စရဏံ **ဝိစရဏံ**။

၉. **အတ္တမနတာ**တိ ဧတ္ထ **အတ္တ**-သဒ္ဒေန န စိတ္တံ ဝုတ္တံ။ န ဟိ စိတ္တဿ မနော အတ္ထီတိ။ အတ္တမနဿ ပန ပုဂ္ဂလဿ ဘာဝေ အတ္တမနတာတိ ဝတ္တ ပုန ပုဂ္ဂလဒိဋ္ဌိနိသေဓနတ္ထံ **''စိတ္တဿာ''** တိ ဝုတ္တံ။

၁၁. န ဗလဝတီ, ကသ္မာ အဝဋ္ဌိတိ ဝုတ္တာတိ? ဧကဂ္ဂစိတ္တေန ဟဏဝဓာဒိကရဏေ တထာ အဝဋ္ဌာနမတ္တဘာဝ တော ။ ဝိရူပံ, ဝိဝိဓံ တ သံဟရဏံ ဝိကိရဏံ **ဝိသာဟာရော,** သံဟရဏံ တ သမ္ပိဏ္ဍနံ, တဒဘာဝတော **ဝိသာဟာရော**။

၁၂. **အညသ္မိံ ပရိယာယေ** တိ အညသ္မိံ ကာရဏေ။ **သမာနာဓိကရဏဘာဝေ** ဒွိန္နံ ဗဟူနံ တ ပဒာနံ ဧကသ္မိံ အတ္ထေ ပဝတ္တိ။

၁၃. **အာရမ္မဏ်တိ စာ** တိ အာပဇ္ဇတိ စ။ ဉဒ္ဓံ ယမနံ **ဉယ္ယာမော။ ဓုရ** န္တိ နိပ္ဖာဒေတုံ အာရဒ္ဓံ ကုသလံ, ပဋိညံ တ။

၁၄. **တိဏ္ဏ** န္တိ ဗုဒ္ဓါဒီနံ။ စိတ္တေ အာရမ္မဏဿ ဉပဋ္ဌာနံ ဓောတနဥ္စ သတိယေဝတိ တသ္မာ တံ လက္ခဏံ။

၁၆. ဟသာဏသက္ခရတလိကာဒိရဟိတာ ဘူမိ သဏှာတိ **''သဏှဟဒ္ဒေနာ''** တိ ဝုတ္တံ။

၁၉. **အယန္တိ** တိ ဧကကမ္မနိဗ္ဗတ္တမနုဿာဒိသန္တတိအဝိစ္ဆေဒဝသေန ပဝတ္တန္တိ။ ကုသလာကုသလေသုပိ ဟိ ဇီဝိတံ ဣန္ဒြိယပစ္စယဘာဝေန သမ္ပယုတ္တေ ပဝတ္တယမာနမေဝ တဒဝိစ္ဆေဒဿ ပစ္စယော ဟောတိ။

၃၀. **ယံ ဟိရီယတီ**တိ ဟိရီယတိ-သဒ္ဒေန ဝုတ္တော ဘာဝေ ယံ-သဒ္ဒေန ဝုစ္စတီတိ ယန္တိ ဘာဝနပုံသကံ တ ဧတံ ဒ ဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဟိရိယိတဗ္ဗေနာ** တိ စ ဟေတုအတ္ထေ ကရဏဝစနံ ယုဇ္ဇတိ။

၃၂. **အလုဗ္ဘနကဝသေနာ** တိ ဧတ္ထ အလုဗ္ဘနမေဝ အလုဗ္ဘနကန္တိ ဘာဝနိဒ္ဒေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၃၃. **အဗျာပဇ္ဇော** တိ ဗျာပာဒေန ဒုက္ခေန အဓမနဿသဋ္ဌာတေန အဓေသေန ဝိယ န ဗျာပာဒေတဗ္ဗောတိပိ အတ္ထော ယုဇ္ဇတိ။

၄၂-၄၃. ထိနမိဒ္ဓါဒိပဋိပက္ခဘာဝေန ကုသလဓမ္မေ အနိစ္စာဒိမနသိကာရေ စ သီဃံ သီဃံ ပရိဝတ္တနသမတ္ထတာ **လဟုပရိဏာမတာ,** အဝိဇ္ဇာနီဝရဏာနဥဟိ တဏှာသံယောဇနာနံ သတ္တာနံ အကုသလပ္ပဝတ္တိ ပကတိဘူတာတိ န တတ္ထ လဟုပရိဏာမတာယ အတ္ထော။ တေသဥ္စ ဘာဝေ ဂရုတာယေဝတိ တဗ္ဗိဓုရသဘာဝတနံ **လဟုတာ** ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ သာ ဟိ ပဝတ္တမာနာ သီဃံ ဘဝင်္ဂဝုဋ္ဌာနဿ ပစ္စယော ဟောတိ။

၄၄-၄၅. ယေ စ ဓမ္မာ မောဟာသမ္ပယုတ္တာ ဝိယ အဝိပန္နလဟုတာ, တေသဥ္စ ကုသလကရဏေ အပ္ပဋိဃာတော မုဒုတာ။ အပ္ပဋိဃာတေန မုဒုတာဒိရူပသဒိသတာယ အရူပဓမ္မာနမ္ပိ မုဒုတာ မဒ္ဒဝတာတိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၄၆-၄၇. သိနေဟဝသေန ကိလိန္နံ အတိမုဒုကံ စိတ္တံ အကမ္မညံ ဟောတိ ဝိလီနံ ဝိယ သုဝဏ္ဏံ, မာနာဒိဝသေန အတိထဒ္ဓဉ္စ အတာပိတံ ဝိယ သုဝဏ္ဏံ, ယံ ပနာနုရူပမုဒုတာယုတ္တံ, တံ ကမ္မညံ ဟောတိ ယုတ္တမဒ္ဒဝံ ဝိယ သုဝဏ္ဏံ။ တဿေဝ မုဒုကဿ ယော ကမ္မညာကာရော, သာ **ကမ္မညတာ**တိ မုဒုတာဝိသိဋ္ဌာ ကမ္မညတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၅၀-၅၁. ပစ္စောသက္ကနဘာဝေန ပဝတ္တံ အကုသလမေဝ **ပစ္စောသက္ကနံ။ ကေဝီသတိ အနေသနာ** နာမ ဝေဇ္ဇကမ္မံ ကရောတိ, ဒူတကမ္မံ ကရောတိ, ပဟိဏကမ္မံ ကရောတိ, ဂဏ္ဍံ ဖာလေတိ, အရုမက္ခနံ ဒေတိ, ဥဒ္ဓံဝိရေစနံ ဒေတိ, အဓောဝိရေစနံ ဒေတိ, နတ္ထုတေလံ ပစတိ, စက္ခုတေလံ ပစတိ, ဝေဠုအနံ ဒေတိ, ပဏ္ဏအနံ ဒေတိ, ပုပ္ဖအနံ ဒေတိ, ဖလအနံ ဒေတိ, သိနာနအနံ ဒေတိ, ဒန္တကဋ္ဌအနံ ဒေတိ, မုခောဒကအနံ ဒေတိ, စုဏ္ဏအနံ ဒေတိ, မတ္တိကာအနံ ဒေတိ, စာဋုကကမ္မံ ကရောတိ, မုဂ္ဂသူပိယံ, ပာရိဘဋ္ယံ, ဇင္ဃပေသနိယံ ဒွတ္တိဝီသတိမံ ဒူတကမ္မေန သဒိသံ, တသ္မာ ဧကဝီသတိ။ **ဆ အဂေါစရာ** ဝေသိယာဂေါစရော, ဝိဓဝါ, ထုလ္လကုမာရီ, ပဏ္ဍက, ဟာနာကရ, ဘိက္ခုနီအဂေါစရောတိ။ **သင္ခေပတော**တိ သရူပေန အနုဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ "တတ္ထ ကတမော ဆန္ဒော"တိအာဒိ န သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ "ယော ဆန္ဒော ဆန္ဒိကတာ"တိအာဒိနိဒ္ဒေသံ သင္ခိပိတွာ **"ယေ တ ပနာ"**တိ နိဒ္ဒေသော ကတောတိ အတ္ထော။

နိဒ္ဒေသဝါရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကောဋ္ဌာသဝါရဝဏ္ဏနာ

၅၈-၁၂၀. နိဒ္ဒေသဝါရေ ပုစ္ဆာဒီနံ ပစ္စေကံ အနေကတ္တေပိ ပုစ္ဆာဒိဘာဝေန ဧကတ္တံ ဥပနေတွာ စတုပရိစ္ဆေဒတာ ဝုတ္တာ။ စတ္တာရော ဒွေဝတိ ဧဝမာဒိကံ သင်္ခိပိတွာ သဟ တ ဂဟဏံ **သင်္ဂဟော။ ဥပေတွာ ယေဝါပနကေ** တိ သင်္ဂဟေတဗ္ဗေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေ ဟိ ဝိသုံ ဝိသုံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ စ ဝိပ္ပကိဏ္ဏာတိ သင်္ဂဟေတဗ္ဗာ ဟောန္တိ, န ယေဝါပနကာ သင်္ဂဟဂမနေနေဝ တထာ အဝိပ္ပကိဏ္ဏတ္တာ။ ယသ္မာ ပန သင်္ခါရက္ခန္ဓပရိယာပန္နာ ဟောန္တိ, တသ္မာ တံနိဒ္ဒေသေ အခန္ဓဘာဝနိဝါရဏတ္ထံ ယေဝါပနာတွေဝ ဝုတ္တာတိ န ယေဝါပနကာ ဥပေတဗ္ဗာတိ။ **ပစ္စယသင်္ခါတေနာ** တိ အာဟာရပစ္စယသင်္ခါတေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ တ "ဟေတု ပစ္စယော"တိ ဧဝေသု ဒွဝီသု ဇနကော ဟေတု ဥပတ္ထမ္ဘကော ပစ္စယောတိ ဧဝံ ဝိသေသဝဏ္ဏေသု **ပစ္စယသင်္ခါတေန** ။ ယထာ ဟိ ကဗဠီကာရာဟာရော ဩဇဋ္ဌမကရူပာဟာရဏေန ရူပကာယံ ဥပတ္ထမ္ဘေတိ, ဧဝမိမေပိ ဝေဒနာဒိအာဟာရဏေန နာမကာယန္တိ။ **တထာ စ ဟောန္တီ** တိ သာဓာရဏေ သဟဇာတာဒိပစ္စယေ သန္ဓာယာဟ။ **အညထာ စာ**တိ အညေန စ ဧကေနာကာရေန ပစ္စယာ ဟောန္တိယေဝါတိ အာဟာရာတိ ဝုစ္စန္တီတိ အတ္ထော။ တသ္မာ အာဟရဏကိစ္စရဟိတာနံ ဟေတုအဓိပတိအာဒီနံ နတ္ထိ အာဟာရဘာဝပ္ပသင်္ဂေါ။ **တိဿော စ ဝေဒနာ အာဟာရတီ** တိအာဒိ ယထာသမ္ဘဝဝသေန ဝုတ္တံ, န က္ကမသ္မိံ ယေဝ စိတ္တေ ဖဿာဒိဝသေန။ **တယော စ ဘဝေ**တိ ကာမာဒိဘဝဘူတံ ဝိညာဏံ ဝိသေသေန, အဝိသေသေန စ ပဉ္စုပာဒါနက္ခန္ဓေ။

အာရမ္မဏံ ဥပဂန္တွာ နိဇ္ဈာယနံ စိန္တနံ **ဥပနိဇ္ဈာယနံ ။ ဟေတွဝဋ္ဌေနာ** တိ ဥပာယဋ္ဌေန, န မူလဋ္ဌေန။ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဂတော ပဋိပန္နော နာနာက္ခဏိကော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ လောကုတ္တရက္ခဏေဝ သဟ ပဝတ္တော **ယထာဂတမဂ္ဂေါ**တိ ဝုတ္တော။ ဝိပဿနာက္ခဏတော ပုဗ္ဗေဝ ကာယကမ္မာဒီနံ သုပရိသုဒ္ဓတာယ အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂုပနိဿယသ္သ "အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတီ"တိ (မ. နိ. ၃.၄၃၁) ဧဝံ ဝုတ္တေန ပရိယာယေန ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂဿ အဋ္ဌင်္ဂိကတာ ယထာဂတဝစနေန ဒီပိတာ, န ဧကက္ခဏေ အဋ္ဌန္နံ အင်္ဂါနံ သဗ္ဘာဝတောတိ ဧဝမဿပိ ပရိယာယဒေသနတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝိဇာနနမေဝ စိတ္တဝိစိတ္တတာတိ **"စိတ္တဝိစိတ္တဋ္ဌေန ဧကောဝ ခန္ဓော ဝိညာဏက္ခန္ဓော"**တိ အာဟ။ စတ္တာရော ခန္ဓာ ဟောန္တီတိအာဒီသု ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒီနံ သင်္ဂဟေ ကတေပိ ပုန "ဧကော ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဟောတီ"တိအာဒိဝစနံ န အနေကေ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒယော ဇာတိနိဒ္ဒေသေန ဣဓ ဝုတ္တာတိ ဒဿနတ္ထံ။ ဣန္ဒြိယေသု စ ကေသ္သ ဇာတိနိဒ္ဒေသဘာဝေ ပဋိက္ခိတ္တေ အညေသံ ဣန္ဒြိယာနံ အာဟာရာဒီနဉ္စ တပ္ပဋိက္ခေပေ ကတော ဟောတီတိ ပုဗ္ဗင်္ဂမဿ မနိန္ဒြိယဿေဝ ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ကောဋ္ဌာသဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သုညတဝါရဝဏ္ဏနာ

၁၂၁-၁၄၅. ဣတ္ထော တိ ဧတသ္မိံ ယထာဝုတ္တေ သမယေ, ဧတေသု ဝါ ဓမ္မေသု။ **ဘာဝေတီ**တိ သတ္တော, ယော ကောစိ ဝါ အတ္တော။

ဒုတိယစိတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၄၆. သပ္ပယောဂေန တိ လီနသ္သ စိတ္တသ္သ ဥဿာဟနပယောဂသဟိတေန။ **သဥပာယေနာ**တိ ကုသလဿ ကရဏာကရဏေသု အာဒီနဝါနိသံသပစ္စဝေက္ခဏံ ပရေဟိ ဥဿာဟနန္တိ ဧဝမာဒိဥပာယသဟိတေန။

၁၅၆-၁၅၉. မဟာအဋ္ဌကထာယံ အနုညာတာ နာတိသမာဟိတာယ ဘာဝနာယာတိ ယေတပနကေဟိပိ နိဗ္ဗိသေသတံ ဒဿေတိ။

ပုညကိရိယဝတ္ထာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

အပစိတိ ဧဝ **အပစိတိသဟဂတံ** ပုညကိရိယာဝတ္ထု ယထာ "နန္ဒိရာဂသဟဂတာ"တိ။ အပစိတိ ဝါ စေတနာသမ္ပယုတ္တကဓမ္မာ ကာယဝစီကိရိယာ ဝါ, တံသဟိတာ စေတနာ **အပစိတိသဟဂတံ။ ဟိတဖရဏေနာ**တိ ဒေသကေ မေတ္တာဖရဏေန, "ဧဝံ မေ ဟိတံ ဘဝိဿတီ"တိ ပဝတ္တေန ဟိတစိတ္တေန ဝါ။ ကမ္မဿကတာဉာဏံ **ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မံ။ နိယမလက္ခဏန္တိ** မဟပ္ဖလတာနိယမဿ လက္ခဏံ။ **သီလမယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ** စာရိတ္တဝသေန။ အနဝဇ္ဇဝတ္ထုံ ပရိစ္စဇန္တော ဝိယ အဗ္ဘာနုမောဒမာနောပိ ပရဿ သမ္ပတ္တိယာ မောဒတီတိ **အဗ္ဘာနုမောဒနာ အနမယေ သင်္ဂဟိတာ။ ဘာဝေန္တော ပီ**တိ အသမတ္တဘာဝနံ သန္ဓာယာဟ။ သမတ္တာ ဟိ အပ္ပနာ ဟောတီတိ။ **အဋ္ဌေဝ ကောဋ္ဌာသေ ကတ္ဝာ** တိ ကေသုသ သတ္တဿ ကေသိံ ခဏေ ဥပ္ပန္နမေကံ ပဌမစိတ္တံ ဒဿေတ္ဝာ အညာနိ တာဒိသာနိ အဒဿေန္တေန သဗ္ဗာနိ တာနိ သရိက္ခဋ္ဌေန ဧကီကတာနိ ဟောန္တိ, တထာ သေသာနိပီတိ ဧဝံ အဋ္ဌ ကတ္ဝာ။

ကာမာဝစရကုသလဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရူပာဝစရကုသလံ

စတုက္ကနယော

ပဌမဇ္ဈာနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၀. ဥတ္တရပဒလောပံ ကတ္ဝာ **ရူပဘဝေ ရူပန္တိ** ဝုတ္တော။ ဈာနဿ အမဂ္ဂဘာဝေပိ သတိ မဂ္ဂဝစနံ အညမဂ္ဂဘာဝနိဝါရဏတ္ထန္တိ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ မဂ္ဂဂ္ဂဟဏဿ ပယောဇနံ ဝုတ္တံ, န သဗ္ဗဿ ကုသလဇ္ဈာနဿ မဂ္ဂဘာဝေတိ။ တတ္ထ မဂ္ဂဿ ဘာဝနာယ သမယဝဝတ္ထာနဿ ကတတ္တာ အမဂ္ဂဘာဝနာသမယေ ပဝတ္တာနံ ဖဿာဒီနံ ကုသလဘာဝေ န ဒဿိတော သိယာ, တသ္မာ သဗ္ဗဿ မဂ္ဂဘာဝေ ဒဿေတဗ္ဗောတိ။ **ဣတော အညော မဂ္ဂေ နတ္ထီ**တိ ဧဝံ အညဘူမိကဝိစုရော သတိ ပစ္စယန္တရေ ရူပူပပတ္တိဇနကဘာဝေ ဝိဟာကဓမ္မဘာဝေ ဝိယ ဝိပါကဓမ္မဝသေန သဗ္ဗသမာနော မဂ္ဂသဒ္ဒေန ဝုတ္တောတိ ဒဿေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ကုသလံ အနန္တိ** အလောဘော ဒုဋ္ဌဗ္ဗော။ အထ ဝါ စေတနာ အနံ, တံ ဝဍ္ဎေတ္ဝာ ဣတရေ ဒွေ စေတနာသမ္ပယုတ္တကာတိ ဝုတ္တာ။ **ဝဋ္ဋန္တိ** တိ မဂ္ဂဘာဝတော ဈာနဝစနေန သင်္ဂဟေတ္ဝာ မဂ္ဂေတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋန္တိတိ အတ္ထော။ **ဩကပ္ပနာ** တိ သဒ္ဒဟနာ။ အညတ္ထ ဒိဋ္ဌံ အတ္ထံ ပရိစ္စဇိတ္ဝာ "ဇနေတိ ဝဍ္ဎေတီ"တိ အယမတ္ထော ကသ္မာ ဝုတ္တောတိ နိရုပသဂ္ဂဿ အညတ္ထ ဝေမတ္တဒဿဝံ ဒိဋ္ဌတ္တာတိ ဣမမတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ **"ပုန စပရံ ဥဒာယီ"**တိ (မ. နိ. ၂.၂၄၆ အာဒယော) သုတ္တမာဟ ဝိံ။ ကေသဥ္စိ အရိယာနံ အရိယမဂ္ဂေန သိဒ္ဓါနိ အညာနိ စ ဈာနာနိ ဘာဝနာသဘာဝတနေတတိ ဝေသုပိ ဘာဝေန္တေန သမယဝဝတ္ထာနံ ဣဇ္ဈတီတိ။

နိဿရန္တိ နိဂ္ဂစ္ဆန္တိ ဧတေန, ဧတ္ထ ဝါတိ **နိဿရဏံ** ။ ကေ နိဂ္ဂစ္ဆန္တိ? ကာမာ။ တေသံ ကာမာနံ နိဿရဏံ ပဟာနန္တိ အတ္ထော။ ဧဝဥ္စ ဟိ "ကာမာန"န္တိ ကတ္တရိ သာမိဝစနံ ယုဇ္ဇတိ။ **ဝတ္ထုကာမေဟိပီ**တိ ဝတ္ထုကာမေဟိ

ဝိဝိစ္စေဝါတိပိ အတ္ထော ယုဇ္ဇတီတိ ဧဝံ ယုဇ္ဇမာနတ္ထန္တရသမုစ္စယတ္ထော **ပိ**-သဒ္ဒော, န ကိလေသကာမသမုစ္စယတ္ထော။ ကသ္မာ? ဣမသ္မိံ အတ္ထေ ကိလေသကာမာနံ ဒုတိယပဒေန ဝိဝေကဿ ဝုတ္တတ္တာ။ အကုသလသဒ္ဒေန ယဒိပိ ကိလေသကာမာ, အထာပိ သဗ္ဗာကုသလာ ဂဟိတာ, သဗ္ဗထာ ပန ကိလေသကာမေဟိ ဝိဝေကော ဝုတ္တောတိ အာဟ **“ဒုတိယေန ကိလေသကာမေဟိ ဝိဝေကဝစနတော”**တိ။ ကာမဂုဏာဓိဂမဟေတုပိ ပါဏာတိပါတာဒိအသုဒ္ဓပ္ပယောဂေ ဟောတီတိ တဗ္ဗိဝေကေန ပယောဂသုဒ္ဓိ ဝိဘာဝိတာ။ တဏှာသံကိလေသသောဓနေန **အာသယပေါသနံ**။

အညေသမ္ပိ **စာ**တိ ဒိဋ္ဌိမာနာဒီနံ ဖဿာဒီနဉ္စ။ ဥပရိ ဝုစ္စမာနာနိ ဈာနင်္ဂါနိ **ဥပရိဈာနင်္ဂါနိ,** တေသံ အတ္တနော ဝိပစ္စနီကာနံ ပဋိပက္ခဘာဝဒဿနတ္ထံ တပ္ပစ္စနီကနီဝရဏဝစနံ။ ဗျာပါဒဝိဝေကဝစနေန “အနတ္ထံ မေ အစရီ”တိ အာဒိအာဃာတဝတ္ထုဘေဒဝိသယဿ ဒောသဿ မောဟာဓိကာနံ ထိနမိဒ္ဓာဒီနံ ဝိဝေကဝစနေန ပဋိစ္ဆာဒနဝသေန ဒုက္ခာဒိပုဗ္ဗန္တာဒိဘေဒဝိသယဿ မောဟဿ ဝိက္ခမ္ဘနဝိဝေကော ဝုတ္တော။ ကာမရာဂဗျာပါဒတဒေကဋ္ဌထိနမိဒ္ဓာဒိဝိက္ခမ္ဘနကဉ္စေဒံ သဗ္ဗာကုသလပဋိပက္ခသဘာဝတ္တာ သဗ္ဗကုသလာနံ တေန သဘာဝေန သဗ္ဗာကုသလာနံ ပဟာနံ ဟောန္တမ္ပိ ကာမရာဂါဒိဝိက္ခမ္ဘနသဘာဝမေဝါတိ တံသဘာဝတ္တာ အဝိသေသေတွာ နီဝရဏာကုသလမူလာဒီနံ ဝိက္ခမ္ဘနဝိဝေကော ဝုတ္တော ဟောတီတိ အာဟ။

ဝိတက္ကဿ ကိစ္စဝိသေသေန ထိရဘာဝပ္ပတ္တေ ပဌမဇ္ဈာနသမာဓိမှိ ပစ္စနီကဒူရီဘာဝကတေန ထိရဘာဝေန တံသဒိသေသု ဝိတက္ကရဟိတေသု ဒုတိယဇ္ဈာနာဒိသမာဓီသု စ အပ္ပနာတိ အဋ္ဌကထာဝေါဟာရောတိ ဝိတက္ကဿ အပ္ပနာယောဂေ ဝုတ္တော, အညထာ ဝိတက္ကောဝ အပ္ပနာတိ တဿ တံသမ္ပယောဂေ န သိယာတိ။ **အတ္ထော။ပေ.။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော** ဈာနသမင်္ဂိနော ဝိတက္ကဝိစာရသမင်္ဂိတာဒဿနေန ဈာနဿေဝ သဝိတက္ကသဝိစာရဘာဝဿ ဝုတ္တတ္တာ။

ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခန္တိ ဧတ္ထ ပုရိမသ္မိံ အတ္ထေ **ဝိဝေကဇ**န္တိ ဈာနံ။ ပီတိသုခသဒ္ဒတော စ အတ္ထိအတ္ထဝိသေသဝတော အဿ, အသ္မိံ ဝါတိ ဧတ္ထ **အ**-ကာရော ဝုတ္တော။ ဒုတိယေ ပီတိသုခမေဝ ဝိဝေကဇံ။ **ဝိဝေကဇံပီတိသုခ**န္တိ စ အညပဒတ္ထေ သမာသော ပစ္စတ္တနိဒ္ဒေသဿ စ အလောပေါ ကတော, လောပေ ဝါ သတိ “ဝိဝေကဇပီတိသုခ”န္တိ ဟဝေယျာတိ အယံ ဝိသေသော။ **ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာ**တိ ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာယ, ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာမတ္တံ ဝါ ပဌမန္တိ ဝစနန္တိ အတ္ထော။ နိစ္စာဒိဝိပလ္လာသပ္ပဟာနေန မဂ္ဂေ အသမ္မောဟတော အနိစ္စာဒိလက္ခဏာနိ ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ **လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနံ**။ အသမ္မောဟသမ္ပိ နိဗ္ဗာနံ အဝိပရီတလက္ခဏတ္တာ အနညထာဘာဝတော **တထလက္ခဏံ** ။

ဒုတိယဇ္ဈာနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၁-၂. ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာတိ ဧတေန ယေဟိ ဝိတက္ကဝိစာရေဟိ ပဌမဇ္ဈာနဿ ဩဠာရိကတာ, တေသံ သမတိက္ကမာ ဒုတိယဇ္ဈာနဿ သမဓိဂမော, န သဘာဝတော အနောဠာရိကာနံ ဖဿာဒီနံ သမတိက္ကမာတိ အယမတ္ထော ဒီပိတော ဟောတိ။ ဧဝံ “ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ”တိအာဒီသု နယော ။ တသ္မာ ဝိတက္ကဝိစာရပီတိသုခသမတိက္ကမဝစနာနိ ဩဠာရိကောဠာရိကင်္ဂသမတိက္ကမာ ဒုတိယာဒိအဓိဂမပရိဒီပကာနီတိ တေသံ ဧကဒေသဘူတံ ဝိတက္ကဝိစာရသမတိက္ကမဝစနံ တံဒီပကန္တိ ဝုတ္တံ။ အထ ဝါ ဝိတက္ကဝိစာရဝူပသမဝစနေနေဝ တံသမတိက္ကမာ ဒုတိယာဓိဂမဒီပကေန ပီတိဝိရာဂါဒိဝစနာနံ ပီတိယာဒိသမတိက္ကမာ တတိယာဒိအဓိဂမဒီပကတာ ဟောတီတိ တဿ တံဒီပကတာ ဝုတ္တာ။

နီလဝဏ္ဏယောဂတော နီလဝတ္ထံ ဝိယာ တိ နီလယောဂတော ဝတ္ထံ နီလံ ဝိယာတိ အဓိပ္ပာယော။ ယေန သမ္ပသာဒနေန ယောဂါ ဈာနံ သမ္ပသာဒနံ, တသ္မိံ ဒဿိတေ “သမ္ပသာဒနံ ဈာန”န္တိ သမာနာဓိကရဏနိဒ္ဒေသေနေဝ တံယောဂါ ဈာနေ တံသဒ္ဒပ္ပဝတ္တိ ဒဿိတာတိ အဓိပ္ပာယော ယုတ္တော။ ဧကောဒိဘာဝေ ကထန္တိ ဧကောဒိမှိ ဒဿိတေ “ဧကောဒိဘာဝံ ဈာန”န္တိ သမာနာဓိကရဏနိဒ္ဒေသေနေဝ ဈာနဿ ဧကောဒိဝမုနတာ ဝုတ္တာ ဟောတီတိ။ **ဧကောဒိဘာဝ**န္တိ ပနိဒံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဧကောဒိဿ နိဒ္ဒေသော န ကတ္တဗ္ဗော သိယာတိ ဧကောဒိဘာဝသဒ္ဒော ဧဝ သမာဓိမှိ ပဝတ္တော သမ္ပသာဒနသဒ္ဒော ဝိယ ဈာနမှိ ပဝတ္တတီတိ ယုတ္တံ။

အပ္ပိတာ တိ ဂမိတာ ဝိနာသံ။ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒိအဓိဂမုပါယဒီပကေန အဇ္ဈတ္တသမ္ပသာဒနတာယ စေတသော ဧကောဒိဘာဝတာယ စ ဟေတုဒီပကေန အဝိတက္ကာဝိစာရဘာဝဟေတုဒီပကေန စ ဝိတက္ကဝိစာရဝူပသမဝစနေနေဝ ဝိတက္ကဝိစာရာဘာဝေါ ဒီပိတောတိ ကိံ ပုန အဝိတက္ကအဝိစာရဝစနေန ကတေနာတိ? န, အဒီပိတတ္တာ။ န ဟိ ဝိတက္ကဝိစာရဝူပသမဝစနေန

ဝိတက္ကဝိစာရာနံ အပ္ပဝတ္တိ ဝုတ္တာ ဟောတိ။ ဝိတက္ကဝိစာရေသု ဟိ တဏှာပဟာနဋ္ဌ ေတေသံ ဝူပသမနံ။ ယေ စ သင်္ခါရေသု တဏှာပဟာနံ ကရောန္တိ, တေသု မဂ္ဂေသု ပဟီနတဏှေဟသု ဖလေသု စ သင်္ခါရပ္ပဝတ္တိ ဟောတိ, ဧဝမိဓာပိ ဝိက္ခမ္ဘိတဝိတက္ကဝိစာရတဏှာဟဿ ဒုတိယဇ္ဈာနဿ ဝိတက္ကဝိစာရသမ္ပယောဂေ ပုရိမေန န နိတရိတော သိယာတိ တံ နိတရဏတ္ထံ အာဝဇ္ဇိတုကာမတာဒိအတိက္ကမော ဝ တေသံ ဝူပသမောတိ ဒဿနတ္ထဥ္စ **"အဝိတက္ကံ အဝိစာရ"** န္တိ ဝုတ္တံ။

တတိယဇ္ဈာနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၃. ပရိသုဒ္ဓပကတိ ခီဏာသဝပကတိ နိက္ကိလေသတာ။ **ဥပေက္ခာနိမိတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ လီနုဒ္ဓစ္စပက္ခပါတရဟိတံ မဇ္ဈတ္တံ ဝီရိယံ "ဥပေက္ခာ"တိ ဝုတ္တံ, တဒေဝ တံ အာကာရံ ဂဟေတွာ တ ပဝတ္တေတဗ္ဗဿ တာဒိသဿ ဝီရိယဿ နိမိတ္တဘာဝတော ဥပေက္ခာနိမိတ္တံ။ ပဌမဇ္ဈာနပ္ပဋိလာဘတ္ထာယ နီဝရဏေ။ပေ.။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိပဋိလာဘတ္ထာယ အာကိဉ္စညာယတနသညံ ပဋိသင်္ခါသန္တိဋ္ဌနာပညာသင်္ခါရုပေက္ခာသု ဉာဏန္တိ က္ကမာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂပဋိလာဘတ္ထာယ ဥပ္ပာဒံ ပဝတ္တံ နိမိတ္တံ အာယူဟနံ ပဋိသန္ဓိံ ဂတိံ နိဗ္ဗတ္တိံ ဥပပတ္တိံ ဇာတိံ ဇရာမရဏသောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿဥပာယာသေ။ သောတာပတ္တိဖလသမာပတ္တတ္ထာယ ဥပ္ပာဒံ။ပေ.။ ဥပာယာသေ။ပေ.။ အရဟတ္တမဂ္ဂပဋိလာဘတ္ထာယ ဥပ္ပာဒံ။ပေ.။ ဥပာယာသေ။ အရဟတ္တဖလသမာပတ္တတ္ထာယ။ပေ.။ သုညတဝိဟာရသမာပတ္တတ္ထာယ။ပေ.။ အနိမိတ္တဝိဟာရသမာပတ္တတ္ထာယ ဥပ္ပာဒံ ပဝတ္တံ အာယူဟနံ ပဋိသန္ဓိံ။ပေ.။ ပဋိသင်္ခါသန္တိဋ္ဌနာ ပညာ သင်္ခါရုပေက္ခာသု ဉာဏန္တိ က္ကမာ ဒသ ဝိပဿနာဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

ယဒတ္ထိ ယံ ဘူတ န္တိ ခန္ဓပဉ္စကံ, တံ မုဉ္စိတုကမျတာဉာဏေန ပဇဟတိ။ ဒိဋ္ဌသောဝတ္ထိကတ္တာယဿ သပ္ပလက္ခဏဝိစိနနေ ဝိယ ဒိဋ္ဌလက္ခဏတ္တာယဿ ဘူတဿ သင်္ခါရလက္ခဏဝိစိနနေ ဥပေက္ခံ ပဋိလဘတိ။ **အနာဘောဂရသာ**တိ ပဏီတသုခေပိ တသ္မိံ အဝနတိ ပဋိပက္ခကိစ္စာတိ အတ္ထော။ နာမကာယေန စေတသိကသုခံ ကာယိကသုခဟေတု ရူပသမုဋ္ဌာပနေန ကာယိကသုခဥ္စ ဈာနသမင်္ဂီ ပဋိသံဝေဒေတီတိ ဝုစ္စတိ။ **ဖုဋ္ဌတ္တာ** ဗျာပိတတ္တာ။ ယထာ ဟိ ဥဒကေန ဖုဋ္ဌသရီရဿ တာဒိသေ နာတိပစ္စနီကေ တတာဒိကေ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ ဖုဋ္ဌေ သုခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝံ ဧတေဟိ ဖုဋ္ဌသရီရဿပိ။

စတုတ္ထဇ္ဈာနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၅. အဝိဘူတပစ္စုပဋ္ဌာနာ တိ သုခဒုက္ခာနိ ဝိယ အဝိဘူတာကာရာ ပိဋ္ဌိပါသာဏဂတမိဂမဂ္ဂေ ဝိယ တဒနုမာတဗ္ဗာဝိဘူတာကာရောပဋ္ဌာနာ။

စတုက္ကနယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဉ္စကနယဝဏ္ဏနာ

၁၆၇. ယဿာ ပန ဓမ္မဓာတုယာ တိ သဗ္ဗညုတညာဏဿ။ တေန ဟိ ဓမ္မာနံ အာကာရဘေဒံ ဥတ္တ တဒနုရူပံ ဒေသနံ နိယာမေတီတိ။ ဧတ္ထ စ ပဉ္စကနယေ ဒုတိယဇ္ဈာနံ စတုက္ကနယေ ဒုတိယဇ္ဈာနပက္ခိကံ ကတွာ ဝိဘတ္တံ "ယသ္မိံ။ပေ.။ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ အဝိတက္ကံ ဝိစာရမတ္တံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယဇ္ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ"တိ။ ကသ္မာ? ဧကတ္တကာယနာနတ္တသညီသတ္တာတသဖလတာယ ဒုတိယဇ္ဈာနေန သမာနဖလတ္တာ ပဌမဇ္ဈာနသမာဓိတော ဇာတတ္တာ စ။ ပဌမဇ္ဈာနမေဝ ဟိ ကာမေဟိ အကုသလေဟိ စ ဝိဝိတ္တန္တိ တဒဘာဝတ န ဣမ "ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟီ"တိ သက္ကာ ဝတ္တုံ, နာပိ "ဝိဝေကဇ"န္တိ။ သုတ္တန္တဒေသနာသု စ ပဉ္စကနယေ ဒုတိယတတိယဇ္ဈာနာနိ ဒုတိယဇ္ဈာနမေဝ ဘဇန္တိ ဝိတက္ကဝူပသမာ ဝိစာရဝူပသမာ အဝိတက္ကတ္တာ အဝိစာရတ္တာ စာတိ။

ပဋိပဒာစတုက္ကဝဏ္ဏနာ

၁၇၆-၁၈၀. တသ္သ တသ္သ ဈာနသ္သ ဥပစာရ န္တိ နီဝရဏဝိတက္ကဝိစာရနိကန္တိယာဒီနံ ဝူပသမာ ထိရဘူတော ကာမာဝစရသမာဓိ။ **တဒနုဓမ္မတာ**တိ တဒနုရူပတာဘူတာ, သာ ပန တဒသ္သာဒသင်္ခာတာ တဒသ္သာဒသမ္ပယုတ္တကန္ဒသင်္ခာတာ တ မိစ္ဆာသတီတိ ဝဒန္တိ။ အဝိဂတနိကန္တိကာ တံတံပရိဟရဏသတီတိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဧဝဥ္စ ကတွာ တ **“သတိယာ တ နိကန္တိယာ တ”** တိ ဝိကပ္ပော ကတော။ **အာဂမနဝသေနာပိ စ ပဋိပဒါ ဟောန္တိယေတ** တိ ဣဒံ ကအာစိ ဒုတိယာဒီနံ ပဌမာဒိအာဂမနကတပဋိပဒတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အပိ**-သဒ္ဒော ဟိ အနေကန္တိကတံ ဒီပေတိ, တေသ္သ အနေကန္တိကတ္တာ ဧဝ စ ဟဋ္ဌိယံ ဧကေကသ္မိံ ဈာနေ စတသ္သော ပဋိပဒါ စတ္တာရိ အာရမ္မဏာနိ သောဠသက္ခတ္တုကဥ္စ ဝိသုံ ဝိသုံ ယောဇိတံ။ အညထာ ဧကေကသ္မိံ ပဋိပဒါဒိမ္ဟိ နဝ နဝ ဈာနာနိ ယောဇေတဗ္ဗာနိ သိယုန္တိ။

အာရမ္မဏစတုက္ကဝဏ္ဏနာ

၁၈၁. အပ္ပဂုဏန္တိ ပဥ္စဟိ ဝသိတာဟိ အဝသီကတံ။

အာရမ္မဏပဋိပဒါမိဿကဝဏ္ဏနာ

၁၈၆. ဟေဋ္ဌာ တိ သောဠသက္ခတ္တုကတော ပုဗ္ဗေ။ **ယေ ဧကေစိ ဈာနံ ဥပ္ပာဒေန္တိ နာမာ** တိ ဝစနေန ယေ ကတာဓိကာရာ သေက္ခာ မဂ္ဂေနေဝ ဥပ္ပာဒိတဈာနာ, တေသံ ဈာနာနိ မဂ္ဂပဋိဗဒ္ဓတာယ သုဒ္ဓိကနဝကသင်္ဂဟိတာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ န ဟိ တေ ဥပ္ပာဒေန္တိ နာမာတိ။

ကသိဏကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၃. နိရောဓပာဒကတာဝစနေန အာရုပ္ပပာဒကတာ စ ဒဿိတာ။ ခိပ္ပဒဿနံ ခိပ္ပာဘိညတာ **ခိပ္ပနိသန္တိဘာ** ဝော။

အဘိဘာယတနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၄. အညမ္ပိ တိ ကေဝလံ ကသိဏာယတနသင်္ခာတမေဝ အဟုတွာ အဘိဘာယတနသင်္ခာတမ္ပိ ပဝတ္တတီတိ သတိပိ အဘိဘာယတနာနံ ကသိဏာယတနတ္တေ ကသိဏာယတနဘာဝတော အညော အဘိဘာယတနဘာဝေ ကသိဏနိမိတ္တာဘိဘဝနကဘာဝနာနိမိတ္တနာနတ္တတောတိ ဒဿေတိ။ တတ္ထ အဘိဘဝတီတိ အဘိဘု, ပရိကမ္မံ, ဉာဏံ တ။ အဘိဘု အာယတနံ ဧတသ္သာတိ **အဘိဘာယတနံ,** ဈာနံ။ အဘိဘဝိတဗ္ဗံ တ အာရမ္မဏသင်္ခာတံ အာယတနံ ဧတသ္သာတိ **အဘိဘာယတနံ,** ဈာနံ။ အာရမ္မဏာဘိဘဝနတော အဘိဘု စ တံ အာယတနဥ္စ ယောဂိနော သုခဝိသေသာနံ အဓိဋ္ဌာနဘာဝတော မနာယတနဓမ္မာယတနဘာဝတော စာတိပိ သသမ္ပယုတ္တံ ဈာနံ **အဘိဘာယတနံ**။ မဂ္ဂပ္ပဋိဗဒ္ဓတာယ တအာသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတသ္သ အာဘောဂေ ပုဗ္ဗဘာဂဘာဝနာဝသေန ဈာနက္ခဏေ ပဝတ္တံ အဘိဘဝနာကာရံ ဂဟေတွာ တ ပဝတ္တော ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အာဂမေသု ပန “အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတိ ပရိတ္တာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ။ အပ္ပမာဏာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ။ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော။ပေ.။ ပရိတ္တာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ။ အပ္ပမာဏာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီ”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၁၇၃; မ. နိ. ၂.၂၄၉; အ. နိ. ၈.၆၅) ဣမေသံ စတုန္နံ အဘိဘာယတနာနံ အာဂတတ္တာ **အာဂမဋ္ဌကထာသု** (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၁၇၃; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂. ၂၄၉-၂၅၀; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၈.၆၅) “ဝဏ္ဏဝသေန အာဘောဂေ ဝိဇ္ဇမာနေပိ ပရိတ္တအပ္ပမာဏဝသေနေဝ ဣမာနိ အဘိဘာယတနာနိ ဒေသိတာနီ”တိ ဝုတ္တံ။ ပရိတ္တအပ္ပမာဏတာ ဟိ အဘိဘဝနသ္သ ကာရဏံ ဝဏ္ဏာဘောဂေ သတိပိ အသတိပိ။ တတ္ထ စ ဝဏ္ဏာဘောဂရဟိတာနိ သဟိတာနိ စ သဗ္ဗာနိ ပရိတ္တာနိ “သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီ”တိ ဝုတ္တာနိ, တထာ အပ္ပမာဏာနီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။ အတ္ထိ ဟိ ဧသော ပရိယာယော ပရိတ္တာနိ အဘိဘုယျ တာနိ စေ ကအာစိ ဝဏ္ဏဝသေန အာဘုဇိတာနိ ဟောန္တိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ အဘိဘုယျာတိ။ ဣဓ ပန နိပ္ပရိယာယဒေသနတ္တာ ဝဏ္ဏာဘောဂရဟိတာနိ ဝိသုံ ဝုတ္တာနိ သဟိတာနိ စ။ အတ္ထိ ဟိ ဥဘယတ္ထ အဘိဘဝနဝိသေသောတိ။

တတ္ထ စ ပရိယာယဒေသနတ္တာ ဝိမောက္ခာနမ္ပိ အဘိဘဝနပရိယာယော အတ္ထီတိ “အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ”တိ အဘိဘာယတနဒွယံ ဝုတ္တံ, တတိယစတုတ္ထအဘိဘာယတနေသု ဒုတိယဝိမောက္ခော ဝဏ္ဏာဘိဘာယတနေသု တတိယ

ဝိမောက္ခော စ အဘိဘာဝနပ္ပဝတ္တိတော သင္ဂဟိတော, ဣဓ ပန နိပ္ပရိယာယဒေသနတ္တာ ဝိမောက္ခာဘိဘာယတနာနိ အသင်္ကရတော ဒဿေတုံ ဝိမောက္ခေ ဝဇ္ဇေတွာ အဘိဘာယတနာနိ ကထိတာနိ။ သဗ္ဗာနိ စ ဝိမောက္ခကိစ္စာနိ ဝိမောက္ခဒေသနာယ ဝုတ္တာနိ, တဒေတံ **“အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ”** တိ အာဂတဿ အဘိဘာယတနဒွယဿ အဘိဘာယတနေသု အဝစနတော “ရူပီ ရူပါနိ ပဿတီ”တိအာဒီနဉ္စ သဗ္ဗဝိမောက္ခကိစ္စသာဓာရဏဝစနဘာဝတော ဝဝတ္ထာနံ ကတန္တိ ဝိညာယတိ။

အဇ္ဈတ္တရူပါနံ အနဘိဘဝနီယတောတိ ဣဒံ ကတ္ထစိပိ “အဇ္ဈတ္တံ ရူပါနိ ပဿတီ”တိ အဝတွာ သဗ္ဗတ္ထ ယံ ဝုတ္တံ “ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတီ”တိ, တဿ ကာရဏဝစနံ။ တေန ယံ အညဟေတုကံ, တံ တေန ဟေတုနာ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန ဒေသနာဝိလာသဟေတုကံ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညိတာယ ဧဝ ဣဓ ဝစနံ, န တဿ အညံ ကာရဏံ မဂ္ဂိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ အဇ္ဈတ္တရူပါနံ အနဘိဘဝနီယတာ စ ဗဟိဒ္ဓါရူပါနံ ဝိယ အဝိဘူတတ္တာ, ဒေသနာဝိလာသော စ ယထာဝုတ္တဝဝတ္ထာနဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီ** တိ ဧတေနေဝ သိဒ္ဓတ္တာ နီလာဒိအဘိဘာယတနာနိ န ဝတ္တဗ္ဗာနီတိ စေ? န, နီလာဒီသု ကတာဓိကာရာနံ နီလာဒိဘာဝဿေဝ အဘိဘဝနကာရဏတ္တာ။ န ဟိ တေသံ ပရိသုဒ္ဓါပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏပရိတ္တတာ တဒပ္ပမာဏတာ ဝါ အဘိဘဝနကာရဏံ, အထ ခေါ နီလာဒိဘာဝေါ ဧဝါတိ။

အဘိဘာယတနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝိမောက္ခကထာဝဏ္ဏနာ

၂၄၈. **ရူပီ**တိ ယေနာယံ သသန္တတိပရိယာပန္နေန ရူပေန သမန္နာဂတော, တံ ယဿ အတ္ထိ သော ဟေတုဘာဝေန ဝိသိဋ္ဌံ ရူပံ ဟောတိ။ ယေန ဝိသိဋ္ဌေန ရူပီတိ ဝုစ္စေယျ, တဒေဝ သသန္တတိပရိယာပန္နရူပနိမိတ္တံ ဈာနမိဝ ပရမတ္ထတော ရူပီဘာဝသာဓကန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကသိဏဒေသနာ ဈာနာနမေဝ ကသိဏဘာဝေန ပဝတ္တာ အဘိဓမ္မေ, သုတ္တေ ပန အာရမ္မဏာနန္တိ **“အဘိဓမ္မဝသေနာ”**တိ ဝုတ္တံ။

ဝိမောက္ခကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဗြဟ္မဝိဟာရကထာဝဏ္ဏနာ

၂၅၁. သောမနဿဒေါမနဿရဟိတံ အညာဏမေဝ **အညာဏုပေက္ခာ** ။ ကိလေသောဓိနံ မဂ္ဂေဟိ အဇိတတ္တာ **အနောဓိဇိနဿ** ။ သတ္တမဘဝါဒိတော ဥဒ္ဓံ ပဝတ္တိဝိပါကဿ အဇိတတ္တာ **အဝိပါကဇိနဿ။ နိဒ္ဒေါသဘာဝေနာ**တိ နိပ္ပဋိဃဘာဝေန။ ကေဿပိ သတ္တဿ အပ္ပဋိဘာဂနိမိတ္တတ္တာ ပရိစ္ဆေဒဂ္ဂဟဏံ နတ္ထိ, န စ သမ္မုတိသစ္စဝသေန ပဝတ္တံ သတ္တဂ္ဂဟဏံ ပရိစ္ဆိန္နရူပါဒိဂ္ဂဟဏံ ဟောတီတိ အပ္ပနာပ္ပတ္တိယာပိ အပရာမာသသတ္တဂ္ဂဟဏမုဒ္ဒဘူတာနံ မေတ္တာဒီနံ ဧကသတ္တာရမ္မဏာနမ္ပိ အပ္ပမာဏဂေါစရတာ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဗြဟ္မဝိဟာရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အသုဘကထာဝဏ္ဏနာ

၂၆၃. ဥဒ္ဓံ ဓုမာတတ္တာ **ဥဒ္ဓုမာတံ** ။ သေတရတ္တေဟိ ပရိဘိန္နံ ဝိမိဿိတံ နီလံ **ဝိနီလံ,** ပုရိမဝဏ္ဏဝိပရိဏာမဘူတံ ဝါ နီလံ **ဝိနီလံ။ သဋ္ဌာနေ** အင်္ဂါနံ သုသမ္ဗဒ္ဓတာ။ **အာရမ္မဏဿ ဒုဗ္ဗလတာ** ပဋိပက္ခဘာဝေန စိတ္တံ ဌပေတုံ အသမတ္ထတာ။ အတ္တနိ အာနိသံသဒဿနနီဝရဏရောဂဝူပသမာနံ ယထာက္ကမံ ပုပ္ဖဆဍ္ဍုကဝမနဝိရေစနဥပမာ ယောဇေတဗ္ဗာ။ ပဋိကူလမနသိကာရသာမညေန အသုဘေဟိ ကေသာဒီဟိ ပဋိကူလဇ္ဈာနဿ ဂဟဏံ သိဝထိကာဝဏ္ဏဇ္ဈာနဿ စ။ တမ္ပိ ဟိ ပဋိကူလမနသိကာရဝသေနေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ, သိဝထိကပ္ပကာရာနိ ဝါ သိဝထိကာဝဏ္ဏာနိ။

အသုဘကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရူပါဝစရကုသလကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၆၅. သဗ္ဗာကာရေနာ တိ ဇဝံ ရူပနိမိတ္တံ ဒဏ္ဍာအနသမ္ဘဝဒဿနာဒိနာ သဗ္ဗေန ရူပရူပနိမိတ္တေသု တအရမ္မ ဏဇ္ဈာနေသု အေသဒဿနာကာရေန, ရူပဟဒီသု နိကန္တိပ္ပဟာနအနာဝဇ္ဇိတုကာမတာဒိနာ တ။ **ဝိရာဂက**တိ ဇိဂုစ္ဆနာ။ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခာရဝစနာဒီဟိ အာနေဉ္ဇတာ "သန္တာ ဣမေ စုန္ဒ အရိယဿ ဝိနယေ ဝိမောက္ခာ"တိအာဒိနာ သန္တဝိမောက္ခတာ စ ဝုတ္တာ။ အေသဒဿနပဋိပက္ခဘာဝနာဝသေန ပဋိဃသညာနံ သုပ္ပဟီနတ္တာ မဟတာပိ သဒ္ဒေန အရူပ သမာပတ္တိတော န ဝုဋ္ဌာတိ။ တထာ ပန န သုပ္ပဟီနတ္တာ သဗ္ဗရူပသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာနံ သိယာ, ပဌမဇ္ဈာနံ ပန အပ္ပကမ္ပိ သဒ္ဒံ န သဟတီတိ တံ သမာပန္နဿ သဒ္ဒော ကဏ္ဋကောတိ ဝုတ္တံ။

အာရုပ္ပဘာဝနာယ အဘာဝေ စုတိတော ဥဒ္ဓံ ဥပ္ပတ္တိရဟာနံ ရူပသညာပဋိဃသညာနံ ယာဝ အတ္တနော ဝိပာကပ္ပ ဝတ္တိ, တာဝ အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတာပာဒနေန သမတိက္ကမော အတ္ထင်္ဂမော စ ဝုတ္တော။ နာနတ္တသညာသု ပန ယာ တ သ္မိံ ဘဝေ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တာ အနောကာသတာယ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, န အာရုပ္ပဘာဝနာယ နိဝာရိတတ္တာ။ အနိဝာရိတတ္တာ စ ကာစိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တသ္မာ တာသံ အမနသိကာရော အနာဝဇ္ဇနံ အပစ္စဝေက္ခဏံ, ဇဝနပဋိပာဒကေန တ ဘဝင်္ဂမ နဿ အန္တရေ အကရဏံ အပ္ပဝေသနံ ဝုတ္တံ, တေန စ နာနတ္တသညာမနသိကာရဟေတူနံ ရူပာနံ သမတိက္ကမာ သမာ ဓိဿ ထိရဘာဝံ ဒဿေတိ။ ရူပသမတိက္ကမာဘာဝေနေဝ ဟိ ရူပသမာပတ္တီသု "နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာ ရာ"တိ ဧကဿ အဝစနန္တိ။ ကော အာနိသံသော, န ဟိ သဗ္ဗဿာဒဝတ္တုရဟိတေ အာကာသေ ပဝတ္တိတသညာယ အာနိ သံသော ဒိဿတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ရူပသညာသမတိက္ကမနာဒိကံ ဝစနံ အာနိသံသဿ ပကာသနံ, န အတ္ထော။

အညတ္ထာ တိ သုတ္တေသု။ တတ္ထ ဟိ ပရိတ္တကသိဏုဂ္ဃာဋနေပိ ရူပဝိဝေကမတ္တဂ္ဂဟဏေန ပရိစ္ဆေဒသ သ အဂ္ဂဟဏတော အနန္တဖရဏတာ စ ဝုတ္တာ, ဣဓ ပန အနန္တဖရဏတာသဗ္ဘာဝေပိ ဥဂ္ဃာဋိတကသိဏဝသေန ပရိတ္ တာနန္တတာ ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထံ "အနန္တော အာကာသော"တိ န ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။ သမယဝဝတ္ထာပန ဈာနဝိသေသနေနေဝေတ္ထ အတ္ထော, န ပဋိပတ္တိယာတိ တဒဝစနံ။

၂၆၆. ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏံ အတ္တနော ဖရဏာကာရေနေဝ အနန္တန္တိ မနသိကာတဗ္ဗတ္တာ **"အနန္တ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ ဥဂ္ ဃာဋနဘာဝေ **ဥဂ္ဃာဋိမံ** ။

၂၆၇. အကိဉ္စန န္တိ ဝိညာဏဿ ကိဉ္စိ ပကာရံ အဂ္ဂဟေတွာ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဝိဘာဝနံ အာဟ။

၂၆၈. ယာယာတိ သင်္ခါရာဝသေသသညာယ။ **တံ** တာဝ ပဋိပတ္တိံ။ **အာဝဇ္ဇိဿာမီ** တိအာဒိနာ တန္နိန္နာဝဇ္ဇနာဒိ ပဝတ္တိယာ အဘာဝံ ဒဿေတိ, န တဒတိက္ကမနတ္တာယ အာဝဇ္ဇနဘာဝနာပဝတ္တိယာ။ **နာသညာ**တိ သညာဘာဝတော စ ဇ တိဿာ အတ္ထီတိ အတ္ထော။ သမူဟဂဟဏဝသေန ပဝတ္တံ **ကလာပသမ္မသနံ** ။ ဖဿာဒိဧကေကဓမ္မဂဟဏဝသေန ပဝတ္တာ **အနုပဒဓမ္မဝိပဿနာ** ။

အာကာသေ ပဝတ္တိတဝိညာဏာတိက္ကမတော တတိယာ ။ တဒတိက္ကမတော ဟိ တဿေဝ ဝိဘာဝနံ ဟောတိ။ ဒု တိယာရုပ္ပဝိညာဏဝိဘာဝနေ ဟိ တဒေဝ အတိက္ကန္တံ သိယာ, န တဿ အာရမ္မဏံ, န စာရမ္မဏေ အေသံ ဒိသ္ တ အနာရမ္မဏဿ ဝိဘာဝနာတိက္ကမော ယုဇ္ဇတိ။ ဟဋ္ဌိယဉ္စ "ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိံ သတော သမာပဇ္ဇိတ္ တ တတော ဝုဋ္ဌဟိတ္ တ တညေဝ ဝိညာဏံ အဘာဝေတိ"တိ (ဓမ္မသင်္ဂဏီ. ဥပသိဝမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၃၉) တ္တံ, န ဝုတ္တံ "တ ညေဝ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ အဘာဝေတိ"တိ, "တညေဝ အဘာဝေတိ"တိ တ။ "အနန္တံ ဝိညာဏန္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ"တိ (ဝိဘ. ၅၀၈) တွေ ပန ဒုဝယံ ဝုတ္တံ အာရမ္မဏဉ္စ ဝိညာဏံ ဝိညာဏဉ္စာယတနဉ္စ။ တသ္မိံ ဒုဝယေ ယေန ကေနစိ ယတော တ ဝုဋ္ဌိတော, တေနေဝ ပဌာနနိဒ္ဒိဋ္ဌေန တံသဒ္ဒဿ သမ္ဗန္ဓေ အာပန္နေ ဝိညာဏဉ္စာယတန ဿ နိဝတ္တနတ္ထံ ဝိညာဏဝစနံ, တသ္မာ ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏဿေဝ အဘာဝနာတိက္ကမော ဝုတ္တော။ **တန္နိဿိတ တ**န္တိ တေန နိဿိတံ။ တံ မဏ္ဍပလဂ္ဂံ အနိဿာယ တေန ဝိနာဘူတေ ဝိဝိတ္တေ ဗဟိ ဩကာသေ ဌာနံ ဝိယ အာကာသလဂ္ဂဝိညာဏဿ ဝိဝေကေ တဒပဂမေ တတိယာရုပ္ပဿ ဌာနံ။

အရူပာဝစရကုသလကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၆၉. **ဣမေ တာဝ ဆန္ဒာဓိပတေယျေ ပဉ္စ နယာ** တိ ဆန္ဒာဓိပတေယျနယေ အဋ္ဌေ ပုရိမနယာနံ တံနယာဘိမုခပ္ပဝတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အယံ ပန ပကာရော န ဟဋ္ဌိအနုဂတော။ န ဟိ ဟဋ္ဌိယံ သုဒ္ဓိကနယာဒယော ဝတွာ ဝီရိယာဓိပတေယျာဒိနယာ ဝုတ္တာတိ။ မဟာပကရဏေ သတ္တဟိ မဟာဝါရေဟိ အနုလောမာဒိနယဝိစိတ္တေဟိ ဟီနတ္တိကော ဝိဘတ္တော။ တတ္ထ စ မဇ္ဈိမဓမ္မေကဒေသဘူတာ ဣမေ ဝီသတိ လောကိယမဟာနယာတိ ကတွာ "တတ္ထ ဝိဘတ္တာ"တိ ဝုတ္တံ, န ဧတေန ကမေန ဣမေသံ နယာနံ တတ္ထ အာဂတတ္တာ။

ဧဝမေတေသံ ဝိဘတ္တဌာနံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တေသ္မိံ တေဘူမကကုသလကထာဝသာနဌာနေ အဋ္ဌာရသကမ္မဒွါရဒဿနတ္ထံ **"ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ"** တိအာဒိမာဟ။ အထ ဝါ ဟီနပဏီတေဟိ ဝိနိဝတ္တေတွာ မဇ္ဈိမရာသိအန္တောဂဓဘာဝံ ဒဿေန္တေန ဧတေသံ တေဘူမကကုသလနယာနံ ဟီနတ္တိကေ ဝိဘာဂေ ကတော။ "ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ"တိအာဒိကဿ ယထာဝုတ္တောဝ သမ္ဗန္ဓော။ ဟီနတ္တိကေ မဇ္ဈိမရာသိမှိ ယေ သဝိပါကာ ဝဋ္ဋနိဿိတေနေဝ အနာဒိဝသေန ပဝတ္တိတာ, တေ ဟီနာတိ ကာတဗ္ဗာ။ ယေ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတေန အနာဒိဝသေန ပဝတ္တိတာ, တေ ပဏီတာတိ ကာတဗ္ဗာ။ အဝိပါကာ မဇ္ဈိမာတိ ကာတဗ္ဗာ။ အဝိပါကတ္တာ စ တေသု မဇ္ဈိမရာသိံ ဌပေတွာ ဣတရေ ဒွေ ဧကန္တဝဋ္ဋနိဿိတာ နဝ, ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယဘူတာ စ နဝါတိ အဋ္ဌာရသ ကမ္မဒွါရာနိ, ကမ္မာနိ စ တာနိ တဿ တဿ ဖလဿ ကာရဏဘာဝေန ဒွါရာနိ စာတိ **ကမ္မဒွါရာနိ** ။ တတ္ထ တတ္ထ ဝါ စိတ္တာနိ ကမ္မဒွါရာနီတိ အာဟ။ တံတံဒွါရာနိ ဝါ ကာယာဒီနိ။ အဋ္ဌာရသ ခတ္တိယာ စ အဘဗ္ဗာ ဟီနဟီနတ္တယာဒယော နဝ, ဘဗ္ဗာ စ ပဏီတပဏီတတ္တယာဒယော နဝါတိ ကမ္မာနုရူပေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧဝံ ဗြာဟ္မဏာဒယော ဒေဝါ စ ယောဇေတဗ္ဗာ။ အဋ္ဌစတ္တာလီသ ကေတ္တစရဏာနိ တေသညေဝ ခတ္တိယာဒီနံ ဘေဒါ။ "ကာမာဝစရံ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။ပေ။ စိတ္တာဓိပတေယျ"န္တိ (ဓ. သ. ၂၆၉-၂၇၀) ဧဝံ ဝုတ္တော စိတ္တဿ စိတ္တာဓိပတေယျဘာဝေ, စိတ္တစေတသိကသမုဒါယေ သမယဝဝတ္ထာပကော စိတ္တသဒ္ဒော ပဝတ္တောတိ **"သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ ဝသေန ဝုတ္တော"** တိ အာဟ။

တေဘူမကကုသလဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

လောကုတ္တရကုသလဝဏ္ဏနာ

၂၇၇. **လောကံ တရတီ**တိ ဧတေန လောကသမတိက္ကမပဋိပတ္တိမာဟ။ **ဥတ္တရတီ**တိ ဧတေန လောကဿန္တဂမနံ ဖလေ ပတိဋ္ဌာနံ ဖလံ။ **သမတိက္ကမ္မာ** တိအာဒိနာ နိဗ္ဗာနံ။ **သမတိက္ကမ္မာ** တိ ဟိ နိဿရိတွာ။ **အဘိဘုယျာ** တိ ဝိသံယုတ္တံ ဟုတွာတိ အတ္ထော။ တိဝိဓေပိ စတ္တော မဂ္ဂါဒီသု ဧကေကသ္မိံ ယောဇေတဗ္ဗော, မဂ္ဂေယေဝ ဝါ ဣဓ တဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ **ဧကစိတ္တက္ခဏိက**န္တိ ဧကမဂ္ဂဿ ဒွေ ဝါရေ အနုပ္ပတ္တိံ သန္ဓာယာဟ။ အညမညံ ဓမ္မာနံ အနတိဝတ္တနာဒိသာဓိကာယ ပညာယ ဝဓေတိ။ "နိယျာတီတိ နိယျာနီယ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဤ-ကာရဿ ရဿတ္တံ ယ-ကာရဿ စ က-ကာရံ ကတွာ **"နိယျာနိက"** န္တိ ဝုတ္တံ။ နိယျာတိ ဧတေနာတိ နိယျာနံ, နိယျာနမေဝ **နိယျာနိကံ** ဝေနယိကော ဝိယ။ ဧတ္ထ "နေယျာနိက"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဣ-ကာရဿ ဧ-ကာရတ္တံ အကတွာ ဝုတ္တံ။

ဖလန္တိ စိတ္တစေတသိကရာသိ ဝုစ္စတိ, တံ အညမညံ သမ္ပယုတ္တာနံ ဓမ္မာနံ အတ္တနော အဝယဝဘူတာနံ နိဿယော ဟောတိ။ ဖလဉာဏံ ဝါ **ဖလံ,** သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒယော အင်္ဂါနိ ဝါ။ **လောကုတ္တရဘာဝေ** တိ လောကံ ဥတ္တိဏ္ဏဘာဝေ။ ဧတေန ဖလနိဗ္ဗာနာနိ သင်္ဂဏှာတိ။ တေသု ယံ ဘဝတိ ဖလံ, တံ **"ဘူမိ"**တိ ဝုစ္စတိ။ ယထာ ဝါ ကမ္မနိဗ္ဗတ္တာ ကာမဘဝါဒယော တံသမင်္ဂီနော နိဿယဘာဝေန "ဘူမိ"တိ ဝုစ္စန္တိ, ဧဝံ မဂ္ဂေန နိဗ္ဗတ္တံ ဖလံ အရိယသာဝကဿ ကာလေန ကာလံ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗတာယ နိဿယဘာဝတော "ဘူမိ"တိ ဝုစ္စတိ, တတောယေဝ အရိယာ စိရတရံ တိဋ္ဌန္တိ။ **သမုစ္ဆေဒဝိဝေကဝသေနာ** တိ ဧတ္ထ အပါယဂမနီယာနံ အစ္စန္တသမုစ္ဆေဒေ ဣတရေသဉ္စ ဝိဇ္ဇုတောဘာသေန ဝိယ တမဿ သမုစ္ဆေဒော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ လောကိယဈာနမ္ပိ ပုထုဇ္ဇနဿ အရိယဿ စ အကတာဓိကာရဿ န ဝိနာ ပဋိပဒါယ ဣဇ္ဈတိ, ကတာဓိကာရဿ ပန အရိယဿ မဂ္ဂေနေဝ သမိဇ္ဈနတော ဝိပါကာနံ ဝိယ ကုသလေန တထာ သမိဒ္ဓဿ အရိယမဂ္ဂေန သဒိသတာယ အဘာဝတော အတပ္ပိဟာကတ္တာ စ န မဂ္ဂပဋိပဒါ တဿ ဈာနဿ ပဋိပဒါတိ

သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ တတ္တ တထာ ဂရုံ ကတ္တ ပဋိပဒါဟိ ဧဝ ဒေသနာ န ကတာ, ယထာဝုတ္တဇ္ဈာနသင်္ဂဟတ္ထံ သုဒ္ဓိကဒေသနာပိ ကတာ။

ကြဓ ပန ကသ္မာ ဝိနာ ပဋိပဒါယ အသိဒ္ဓိတော ဂရုံ ကတ္တ ဒသ္သေတုံ **"ဒုက္ခပဋိပဒ"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ယော ကော စိ တရောတိ** သကိံ ဒ္ဝိက္ခတ္တုံ တိက္ခတ္တုံ စတုက္ခတ္တုံ အနေကက္ခတ္တုန္တိ ဧဝမာဒီသု ဝိက္ခမ္ဘနတရေသု ယော ကောစိ။ သကိံ ဒ္ဝိက္ခတ္တုဥ္စ ဝိက္ခမ္ဘနတရာ သုခာ ပဋိပဒာ ဧဝ, န စ တတော ဥဒ္ဓံ သုခာ ပဋိပဒာ ဟောတီတိ တိက္ခတ္တုံ ဝိက္ခမ္ဘနတရံ ဒုက္ခာ ပဋိပဒါတိ ရောစေသုံ အဋ္ဌကထာစရိယာ။ တသ္မိံ တထာရောစိတေ တတော ပရေသု စတုက္ခတ္တုံ ဝိက္ခမ္ဘနတရာဒီသု ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ။ ရူပာရူပံ လက္ခဏာဒီဟိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္တ ဂဟဏံ ရူပာရူပပရိဂ္ဂဟော, နာမရူပမတ္တမေတံ, န အညော ကောစိ သတ္တာဒိကောတိ ဝဝတ္ထာပနံ နာမရူပဝဝတ္ထာပနံ။ ပရိဂ္ဂဟိတရူပာရူပဿ မဂ္ဂ ဂဟတုဘာဝဒန္ဓတာ စ နာမရူပဝဝတ္ထာပနာဒီနံ ကိစ္စသိဒ္ဓိတော သိယာတိ န ရူပာရူပပရိဂ္ဂဟကိစ္စတာယ ဧဝ ဒုက္ခပဋိပဒတာ ဝတ္တဗ္ဗာတိ စေ? တံ န, နာမရူပဝဝတ္ထာပနာဒီနံ ပစ္စနီကကိလေသမန္ဒတာယ သုခသိဒ္ဓိယမ္ပိ တထာသိဒ္ဓဝိပဿနာသဟဂတာနံ ကြန္ဒိယာနံ မန္ဒတာယ မဂ္ဂဟတုဘာဝဒန္ဓဘာဝတော။

ရူပာရူပံ ပရိဂ္ဂဟေတ္တ တိ အကိစ္ဆေနပိ ပရိဂ္ဂဟေတ္တ။ ကိစ္ဆေန ပရိဂ္ဂဟိတေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ **ကြမံ တရံ ရောစေသုန္တိ** ကလာပသမ္မသနာဝသာနေ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာယ ဝတ္တမာနာယ ဥပ္ပန္နဿ ဝိပဿနုပက္ကိလေသဿ တိက္ခတ္တုံ ဝိက္ခမ္ဘနေန ကိစ္စတာတရံ ဒုက္ခာ ပဋိပဒါတိ ရောစေသုံ ဧတဒန္တတ္တာ ပဋိပဒါယ။ တေဿ အကိစ္စတ္တေပိ ပုရိမာနံ ကိစ္ဆတ္တေ ဒုက္ခပဋိပဒတာ ဝုတ္တနယာတတိ န ပဋိသိဒ္ဓါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယထာဝုတ္တံ တ သဗ္ဗံ ရူပာရူပပရိဂ္ဂဟာဒိကိစ္စတံ တိက္ခတ္တုံ ဝိက္ခမ္ဘနတရတာဝသေန **"ကြမံ တရ"**န္တိ အာဟ။ ယဿ ပန သဗ္ဗတ္တ အကိစ္စတာ, တဿ သုခာ ပဋိပဒာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

မုသာတတအဒီနံ ဝိသံတဒနာဒိကိစ္စတာယ လူခာနံ အပရိက္ကဟကာနံ ပဋိပက္ခဘာဝတော ပရိက္ကဟကသဘာတ သမ္မာတစာ။ သာ သိနိဒ္ဓဘာဝတော သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ ပရိဂ္ဂဏှာတိ သမ္မာတစာပစ္စယသုဘာသိတသောတာရဉ္စ ဇနံ။ ကာယိကကိရိယာကိစ္စံ ကတ္တဗ္ဗံ သမုဋ္ဌာပေတိ, သယဉ္စ သမုဋ္ဌဟနံ ဃဋ္ဋနံ ဟောတီတိ သမ္မာကမ္မန္တသင်္ခါတာ ဝိရတိပိ သမုဋ္ဌာနသဘာတတိ ဝုတ္တာ။ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ တ ဥက္ခိပနံ သမုဋ္ဌဟနံ ကာယိကကိရိယာယ ဘာရုက္ခိပနံ ဝိယ, ဇီဝမာနဿ သတ္တဿ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ တ သုဒ္ဓိ တေအနံ အာဇီဝဿေဝ တ ဇီဝိတိန္ဒြိယဝုတ္တိယာ။

၂၈၃. **မဂ္ဂသန္နိဿိတ** န္တိ ပရမတ္ထမဂ္ဂသဘာဝတ္တာ မဂ္ဂဝယဝဘာဝေန သမုဒါယသန္နိဿိတန္တိ အတ္ထော။

၂၈၅. **ပတိဋ္ဌာနံ** ကိလေသဝသေန, **အာယူဟနံ** အဘိသင်္ခါရဝသေန။ တဏှာဝသေန တ **ပတိဋ္ဌာနံ,** ဒိဋ္ဌိဝသေန **အာယူဟနံ။ ဗောဓီတိ** ယာ အယံ ဓမ္မသာမဂ္ဂီ ဝုစ္စတီတိ ယောဇေတဗ္ဗာ။ **သေနင်္ဂရထင်္ဂဒယော ဝိယာ** တိ ဧတေန ပုဂ္ဂလပညတ္တိယာ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဘာဝံ ဒဿေတိ။ အင်္ဂ-သဒ္ဒော ကာရဏဏ္တောပိ ဟောတီတိ စတုသစ္စ**ဗောဓာ ယ သံဝတ္တန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ**။ ဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဓိယော, ဗောဓိယော ဧဝ အင်္ဂါတိ **"အနုဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂ က"**တိ ဝုတ္တံ။ ဝိပဿနာဒီနံ ကာရဏာနံ ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗာနဉ္စ သစ္စာနံ အနုရူပံ ပစ္စက္ခဘာဝေန ပဋိမုခံ အဝိပရီတတာယ သမ္မာ စ ဗုဇ္ဈန္တီတိ ဧဝမတ္ထဝိသေသဒီပကေဟိ ဥပသဂ္ဂေဟိ **"အနုဗုဇ္ဈန္တီ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဗောဓိ-သဒ္ဒော ဟိ သဗ္ဗဝိသေသယုတ္တံ ဗုဇ္ဈနံ သာမညေန သင်္ဂဏှာတီတိ။

၂၉၉. **တိဏ္ဏာ** န္တိ ရာဂါဒီနံ။ **ကရောတိ နာမ** ကိံ ဒုစ္စရိတာနိ အနုဝတ္တမာနာနိ။

၃၀၁. ဟဏာတိဟာတာဒိနိပ္ဖာဒိတပစ္စယာနံ နိစ္စသေဝနံ **ဓုဝပဋိသေဝနံ။ သကိစ္စကောတိ** ဝိသံ အတ္တနော ကိစ္စတံ။ **န ဟောတီ**တိ အတ္တန္တရဘာဝံ ပဋိက္ခိပတိ။ ပစ္စယပဋိသေဝနသာမန္တဇပ္ပနဣရိယာပထပ္ပဝတ္တနာနိ ဟပိစ္ဆတာနိဗ္ဗတ္တာနိ **တီဏိ ကုဟနဝတ္ထူနီ** တိ။

၃၄၃. ဝုဋ္ဌာနကမိနီဝိပဿနာ သင်္ခါရုပေက္ခာ သာနုလောမာ, သာ သုညတော ပဿန္တီ "သုညတာ"တိ ဝုစ္စတိ, ဒုက္ခတော ပဿန္တီ တဏှာပဏိဓိသောသနတော "အပ္ပဏိဟိတ"န္တိ။ သာ အာဂမနီယဋ္ဌာနေ မဂ္ဂဓိဂမတ္ထံ အာဂ

မနပဋ္ဌိပအဋ္ဌာနေ ဌတွာ သုညတာပ္ပဏိဟိတန္တိ နာမံ ဒေတိ။ အာဂမနတော နာမေ လဒ္ဓေ သဂုဏတော အာရမ္မဏတော စ နာမံ သိဒ္ဓမေဝ ဟောတိ, န ပန သဂုဏာရမ္မဏေဟိ နာမလာဘေ သဗ္ဗတ္ထ အာဂမနတော နာမံ သိဒ္ဓံ ဟောတီတိ ပရိပုဏ္ဏနာမသိဒ္ဓိဟေတုတ္တာ သဂုဏာရမ္မဏေဟိ သဗ္ဗေသမ္ပိ နာမတ္တယယောဂေ, န အာဂမနတောတိ ဝဝတ္ထာနကရတွတာ စ နိပ္ပရိယာယဒေသနာယ အာဂမနတောဝ ဣဓ နာမံ လဘတိ, န ဣတရေဟီတိ ဝုတ္တံ။

၃၅၀. **အနိမိတ္တဝိပဿန** န္တိ အနိစ္စာနုပဿနံ။ **နိမိတ္တဓမ္မေသူ** တိ သမူဟာဒိဃနဝသေန စ သကိစ္စပရိစ္ဆေဒတာယ စ သပရိဂ္ဂဟေသု ခန္ဓေသု။ **အနိမိတ္တဝိမောက္ခော** တိ အနိစ္စာနုပဿနမာဟ။ **ဧဝံသမ္ပဒမိဒ** န္တိ ကထမိဓ ဥပမာ သံသန္ဒနံ ဟောတိ။ န ဟိ ဆန္ဒစိတ္တာနံ မဂ္ဂသဉ္ဇာတအဓိပတိဘာတတာဘာတေ ဝိယ သဒ္ဓိန္ဒြိယာဒိကဿ အနိမိတ္တဝိမောက္ခဿ အနိမိတ္တဘာတတာဘာတေ အတ္ထိ, န စ အမဂ္ဂါဓိပတီနံ မဂ္ဂါဓိပတိနာမအနာဘာတေ ဝိယ အနိမိတ္တဿ အနိမိတ္တနာမအနာဘာတေတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ အနိမိတ္တဝိမောက္ခဿ အနနိမိတ္တတာယ အဘာဝတော ။ မဂ္ဂေ အဓိပတိ ဧတေသန္တိ စ မဂ္ဂါဓိပတိနောတိ ယုတ္တော တတ္ထ ဆန္ဒစိတ္တေဟိ တံသမ္ပယုတ္တာနံ မဂ္ဂါဓိပတိဘာတတာဘာတေ။ ဣဓ ပန မဂ္ဂေ အနိမိတ္တံ ဧတဿာတိ မဂ္ဂနိမိတ္တောတိ အယမတ္ထော န သမ္ဘဝတီတိ န ဧတေန အမဂ္ဂေန မဂ္ဂဿ အနိမိတ္တဘာတေ န ယုဇ္ဇတိ, ကိံ တ ဧတ္ထ သာမညံ အဓိပ္ပေတန္တိ။ အမဂ္ဂင်္ဂမဂ္ဂနာမာဘာတေ။ ယထာ သတိပိ အဓိပတိဘာဝေ ဆန္ဒစိတ္တာနံ န မဂ္ဂါဓိပတီတိ မဂ္ဂနာမံ, န စ ဧတေဟိ မဂ္ဂဿ ဧတေသံ အမဂ္ဂင်္ဂတ္တာ, တထာ သတိပိ သဒ္ဓာယ အာဂမနဘာဝေန ဧတဿာ အနိမိတ္တန္တိ မဂ္ဂနာမံ, န စ ဧတာယ မဂ္ဂဿ ဧတဿာ အမဂ္ဂင်္ဂတ္တာ။ ဧဝံ အနိမိတ္တဝိပဿနာယပိ အနိမိတ္တဘာဝေ နိပ္ပရိယာယေန နတ္ထီတိ ဒီပိတော ဟောတိ။

နနု စ ဣဓ ဈာနံ သုညတာဒိနာမေန ဝုတ္တံ, န မဂ္ဂေါတိ စေ? န, မဂ္ဂသမ္ပယောဂတော ဈာနဿ သုညတာဒိနာမကတ္တာ။ သုတ္တန္တပရိယာယေန သဂုဏာရမ္မဏေဟိ ဣဓ အဘိဓမ္မေပိ နာမံ လဘတီတိ အာဟံသု။ တသ္မာ ပဋိက္ခိတ္တာ **“န ပန လဘန္တိ”** တိ။ **ကိံ ကာရဏာ?** အဘိဓမ္မေ သရသံ အနာမသိတွာ ပစ္စနီကတောဝ နာမလာဘာတိ အဓိပ္ပာယော။ ယော ဟိ သဂုဏာရမ္မဏေဟိ နာမလာဘော, သော သရသပ္ပဓာနော ဟောတိ။ သရသေနေဝ စ နာမလာဘေ သဗ္ဗမဂ္ဂါနံ သုညတာဒိဘာဝေတိ ဝဝတ္ထာနံ န သိယာ။ တသ္မာ အဘိဓမ္မေ သတိပိ ဒွီဟိ နာမလာဘေ ပစ္စနီကတော နာမဝဝတ္ထာနကရံ ဂဟိတန္တိ သဂုဏာရမ္မဏေဟိ သုညတာပ္ပဏိဟိတမဂ္ဂါ နာမံ န လဘန္တီတိ အာဟ။ အထ တ **န ပန လဘန္တီ** တိ အညနိရပေက္ခေဟိ သဂုဏာရမ္မဏေဟိ န လဘန္တိ။ **ကိံ ကာရဏာ?** အဘိဓမ္မေ သရသပစ္စနီကေဟိ သဟိတေဟိ နာမလာဘာတိ အတ္ထော။ ပစ္စနီကဉှိ ဝဝတ္ထာနကရံ အနပေက္ခိတွာ ကေဝလဿ သရသဿ နာမဟေတုဘာဝေ အဘိဓမ္မေ နတ္ထိ အဝဝတ္ထာနာပတ္တိတော။ တသ္မာ အတ္တာဘိနိဝေသပဋိပက္ခဝိပဿနာနုလောမာ မဂ္ဂါ သတိပိ သရသန္တရေ ပစ္စနီကသဟိတေန သရသေန နာမံ လဘန္တိ။ အနိမိတ္တမဂ္ဂဿ ပန ဝိပဿနာ နိမိတ္တပဋိပက္ခာ န ဟောတိ သယံ နိမိတ္တဂ္ဂဟဏတော နိမိတ္တဂ္ဂဟဏာနိတရဏာတိ တဒနုလောမမဂ္ဂေပိ န နိမိတ္တဿ ပဋိပက္ခော။ ယဒိ သိယာ, နိမိတ္တဂတဝိပဿနာယပိ ပဋိပက္ခော သိယာတိ။ တသ္မာ ဝိဇ္ဇမာနောပိ သရသော ဝဝတ္ထာနကရပစ္စနီကာဘာတတ အဘိဓမ္မေ အနိမိတ္တန္တိ နာမဒါယကော န ဂဟိတော။ အနိစ္စာနုပဿနာနုလောမော ပန မဂ္ဂေါ သုဒ္ဓိကပဋိပဒါနယေယေဝ သင်္ဂဟိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တသ္မာ ဧဝ စ သော နယော ဝုတ္တောတိ။ **ဧဝန္တိ** ယံ ဝက္ခတိ “အနိစ္စတော ဝုဋ္ဌဟန္တဿ မဂ္ဂေါ အနိမိတ္တော ဟောတီ”တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၃၅၀), ဧဝံ အာဟရိတွာ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ သော အနိမိတ္တမဂ္ဂေါ ဒီပိတောတိ အတ္ထော။

ဝုဋ္ဌာန။ပေ။ ကိမာရမ္မဏာ တိ အနိစ္စာဒိတော ဝုဋ္ဌဟန္တဿ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိယာ လက္ခဏာရမ္မဏတ္တေ သတိ သင်္ခါရေဟိ ဝုဋ္ဌာနံ န သိယာ, သင်္ခါရာရမ္မဏတ္တေ စ လက္ခဏပဋိဝေဓောတိ မညမာနော ပုစ္ဆတိ။ “အနိစ္စ”န္တိအာဒိနာ သင်္ခါရေသု ပဝတ္တမာနေန ဉာဏေန လက္ခဏာနိပိ ပဋိဝိဒ္ဓါနိ ဟောန္တိ တဒာကာရသင်္ခါရဂဟဏတောတိ အာဟ **“လက္ခဏာရမ္မဏာ”** တိ။ သင်္ခါရာရမ္မဏာ ဧဝ ယထာဝုတ္တာဓိပ္ပာယေန “လက္ခဏာရမ္မဏာ”တိ ဝုတ္တာတိ ဒဿေန္တော **“လက္ခဏံ နာမာ”** တိအာဒိမာဟ။ အနိစ္စတာ ဒုက္ခတာ အနတ္တတာတိ ဟိ ဝိသုံ ဂယှမာနံ လက္ခဏံ **ပညတ္တိဂတိကံ** ပရမတ္ထတော အဝိဇ္ဇမာနံ, အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ဧဝ ပရိတ္တာဒိဝသေန **နဝတ္တဗ္ဗဓမ္မဘူတံ** ။ တသ္မာ ဝိသုံ ဂဟေတဗ္ဗဿ လက္ခဏဿ ပရမတ္ထတော အဘာဝတ “အနိစ္စံ ဒုက္ခမနတ္တာ”တိ သင်္ခါရေ သဘာဝတော သလ္လက္ခေန္တောဝ လက္ခဏာနိ သလ္လက္ခေတိ နာမာတိ အာဟ **“ယော ပန အနိစ္စံ ဒုက္ခမနတ္တာတိ တီဏိ လက္ခဏာနိ သလ္လက္ခေတီ”**တိ။ ယသ္မာ စ **အနိစ္စ**န္တိအာဒိနာ သင်္ခါရာဝ ဒိဿမာနာ, တသ္မာ တေ ကဏ္ဌေ ဗဒ္ဓကုဏပံ ဝိယ ပဋိနိဿဇ္ဇနီယာ ဟောန္တိ။

လောကုတ္တရကုသလံ

ပကိဏ္ဏကကထာဝဏ္ဏနာ

တတ္ထ တိ လောကုတ္တရဇ္ဈာနေ။ **အဇ္ဈတ္တဉ္စ** တိ ဥပမုကထာယ အဘိနိဝိသိတဗ္ဗံ ဝုဋ္ဌာတဗ္ဗံ ဝိပဿနာဘူမိံ ပဉ္စဓာ ဥဒ္ဒိသတိ။ သတ္တအဋ္ဌာဒီနိ အင်္ဂါနိ **သတ္တဋ္ဌင်္ဂါနိ** တိ အာဒိသဒ္ဒဿ လောပေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **နိမိတ္တ** န္တိ ယတော ဝုဋ္ဌာနံ, တာနိ နိမိတ္တပဝတ္တာနိ နိမိတ္တဝစနေနေဝ ဥဒ္ဒိသတိ။ **သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏမေဝ အရိယမဂ္ဂဿ ဗောဇ္ဈင်္ဂါဒိဝိသေသံ နိယမေတိ**။ ကသ္မာ? တတော တတော ဒုတိယာဒိပါဒကဇ္ဈာနတော ဥပ္ပန္နဿ သသင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏဿ ပါဒကဇ္ဈာနာတိက္ကန္တာနံ အင်္ဂါနံ အသမာပဇ္ဇိတုကာမတာဝိရာဂဘာဝနာဘာဝတော ဣတရဿ စ အတဗ္ဘာဝတော။ **တေသမ္ပိ ဝါဒေသု။ပေ.။ ဝိပဿနာဝ နိယမေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ** ။ ကသ္မာ? ဝိပဿနာနိယမေနေဝ ဟိ ပဉ္စမတ္ထေရဝါဒေပိ အပါဒကပဉ္စမဇ္ဈာနပါဒကမဂ္ဂ ပဉ္စမဇ္ဈာနိကာဝ ဟောန္တိ, ဣတရေ စ ပါဒကဇ္ဈာနဝိပဿနာနိယမေဟိ တံတံဈာနိကာ။ ဧဝံ သေသဝါဒေသုပိ ဝိပဿနာနိယမော ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတဗ္ဗော။

ပကိဏ္ဏကသင်္ခါရေ တိ ပါဒကဇ္ဈာနတော အညသင်္ခါရေ။ တေန ပါဒကဇ္ဈာနသင်္ခါရေသု သမ္မသိတေသု ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ **တတ္ထာပိ** တိ ဒုတိယတ္ထေရဝါဒေပိ။ တံတံဈာနိကတာ တံတံသမ္မသိတသင်္ခါရဝိပဿနာနိယမေဟိ ဟောတိ။ တတ္ထာပိ ဟိ ဝိပဿနာ တံတံဝိရာဂါဝိရာဂဘာဝနာဘာဝေန သောမနဿသဟဂတာ ဥပေက္ခာသဟဂတာ စ ဟုတွာ ဈာနင်္ဂါဒိနိယမံ မဂ္ဂဿ ကရောတီတိ ဧဝံ **ဝိပဿနာနိယမော ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော**။

တတ္ထ တံတံဈာနသဒိသဘာဝနံ။ **သွာယမတ္ထော** ပါဒကဇ္ဈာနသမ္မသိတဇ္ဈာနုပနိဿယေဟိ ဝိနာ အဇ္ဈာသယမတ္တေန အသိဇ္ဈနာ ဥပနိဿယေန ဝိနာ သင်္ကပ္ပမတ္တေန သကဒါဂါမိဖလာဒီနံ အသိဇ္ဈနဒီပကေန **နန္ဒကောဝါဒေန** (မ. နိ. ၃.၃၉၈ အာဒယော) ဒီပေတဗ္ဗော။ တတ္ထ ဟိ သောတာပန္နာယပိ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပဘာဝံ ဝဒန္တေန ဘဂဝတာ ယဿ ယဿ ဥပနိဿယော အတ္ထိ, တဿ တဿေဝ အဇ္ဈာသယော နိယာမကော, နာညဿာတိ တေန တေန ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပတာ ဟောတိ, န တတော ပရံ သင်္ကပ္ပသဗ္ဘာဝေပိ အသိဇ္ဈနတောတိ အယမတ္ထော ဒီပိတော ဟောတိ။ ဧဝမိဓာပိ ယဿ ယဿ ဒုတိယာဒိဈာနိကဿ မဂ္ဂဿ ယထာဝုတ္တော ဥပနိဿယော အတ္ထိ, တဿ တဿေဝ အဇ္ဈာသယော နိယာမကော, နာညဿ သတိပိ တသ္မိံ အသိဇ္ဈနတော။ ဣမသ္မိံ ပန ဝါဒေ ပါဒကသမ္မသိတဇ္ဈာနုပနိဿယသဗ္ဘာဝေ အဇ္ဈာသယော ကေဝလော ဟောတိ, တံတံဖလူပနိဿယသဗ္ဘာဝေ တံတံသင်္ကပ္ပော ဝိယာတိ တဒဘာဝါဘာဝတော အဇ္ဈာသယော နိယမေတီတိ ဝုတ္တံ။

ယသ္မိံ ပန ပါဒကဇ္ဈာနံ နတ္ထိ တိ စတုတ္ထဇ္ဈာနိကဝဇ္ဇာနံ ပါဒကာနိ လောကိယဇ္ဈာနာနိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အပ္ပနာပ္ပတ္တိ စ ဩဠာရိကင်္ဂါတိက္ကမနုပနိဿယာဘာဝေ ပဉ္စဟိ အင်္ဂေဟိ ဝိနာ န ဟောတီတိ **"သောမနဿသဟဂတမဂ္ဂေ ဟောတီ"** တိ အာဟ။ **ဥပေက္ခာသဟဂတမဂ္ဂေ** တိ ဧတေန စတုတ္ထဇ္ဈာနိကတာပိ သမာနာ အနုသယသမုဂ္ဃာဋနသမတ္ထဿ န သင်္ခါရာဝသေသတာတိ ဒဿေတိ။ **တေ စ ဝါဒါ န ဝိရုဇ္ဈန္တိ** အဇ္ဈာသယဝသေန ပဉ္စမဇ္ဈာနိကတာယ ပဉ္စမာဒိဇ္ဈာနိကတာယ စ သမ္ဘဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။ အဇ္ဈာသယော စ သာတ္ထကော ဟောတိ, အညထာ ပါဒကသမ္မသိတဇ္ဈာနေဟေဝ နိယမဿ သိဒ္ဓတ္တာ အဇ္ဈာသယော နိယာမကော ဝုစ္စမာနော နိရတ္ထကော သိယာတိ။ **ဣဓ ပန** အဋ္ဌသာလိနိယာ နိယာမနေ ဧကန္တိကံ ဝိပဿနာသင်္ခါတံ **အတ္ထမေဝ** ဥဒ္ဓရိတွာ "တေသမ္ပိ ဝါဒေသု အယံ။ပေ.။ ဝိပဿနာဝ နိယမေတီ"တိ ဝဒန္တေန တယောပေတေ ဝါဒေ ဝိပဿနာဝ နိယမေတီတိ ဒဿိတံ။ တံတံဝါဒါနုရူပေဟိ ဝိပဿနာသဟိတာနမေဝ သိဒ္ဓိ, နာညထာတိ ဒဿိတန္တိ။

ပဝေဓေတီတိ ဂေါတြဘုဿ ပစ္စယော ဘဝိတုံ န သက္ကောတီတိ အတ္ထော။ ယဒိ ပဉ္စမစိတ္တက္ခဏေ ဇဝနံ ပတိတံ နာမ ဟောတိ, ကထံ တဒါ ဂေါတြဘု တဒနန္တရဉ္စ မဂ္ဂေ ဇဝနဿ ပတိတက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? အပုဗ္ဗဿ ဇဝနဿ ပတိတတာဘာဝတော။ တဒေဝ ဟိ ဇဝနံ အနေကက္ခတ္တုံ ပဝတ္တမာနံ ပတိတံ သိယာတိ, ဂေါတြဘု ပန အာရမ္မဏန္တရေ ဥပ္ပန္နံ အပုဗ္ဗံ ဇဝနံ, တထာ မဂ္ဂေ ဘူမန္တရတော စာတိ။ နနု စ သတ္တမဇဝနစေတနာယ ဗလဝတာယ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယဘာဝေါ ဟောတိ အာနန္တရိယတာပီတိ, တတ္ထာယံ အဓိပ္ပာယော သိယာ "ပဋိသန္ဓိယာ အနန္တရပစ္စယ

ဘာဝိနော ဝိပာကသန္တာနဿ အနန္တရပစ္စယဘာဝေန အန္တိမဇဝနစေတနာယ သုသင္ခတတ္တာ သာ သတ္တမဇဝနစေတနာ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယာ အာနန္တရိကာ စ ဟောတိ, န အပတိတဇဝနစေတနာ ဝိယ ဗလဝတာယာ''တိ။

ပုန အနုလောမံ တံ အနုဗန္ဓေယျာ တိ ကေတ္ထဘုဿ ဟိ သင္ခာရာရမ္မဏတ္တေ သတိ တဒပိ အနုလောမမေဝေတိ ပုရိမအနုလောမံ ဝိယ တံ တဒပိ အညံ အနုလောမံ အနုဗန္ဓေယျ, န မဂ္ဂေတိ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနမေဝ စ န ဘဝေယျ အတ္တနော သဒိသာသေဝနဿ အာဝဇ္ဇနဋ္ဌာနိယဿ ပစ္စယဿ အလာဘာ။ အပ္ပဟီနဘာဝေန ပဉ္စသု ဥပာဒာနက္ခန္ဓေသု အနုသယိတာ ကိလေသာ သာ ဘူမိ ဧတေဟိ လဒ္ဓါတိ ကတွာ **ဘူမိလဒ္ဓါ** ။ ဝဋ္ဋံ သိနောန္တိ ဗန္ဓန္တီတိ ကတွာ **ဝဋ္ဋသေတူ** စ, တေသံ **သမုဂ္ဃာတကရဏ** န္တိပိ တေဒေဝဿ လောဘက္ခန္ဓဒိပအာလနံ ဝုစ္စတိ။ **တန္တိ** ပဝတ္တံ။ **ကော ဘဝ** န္တိ အနာဂာမိနော အနေကက္ခတ္တုံ တတ္ထေဝ ဥပပဇ္ဇန္တဿ ဟေဋ္ဌာ အနာဂမနဝသေန ဧကော ဘဝေါတိ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။

ဣမဿ ပနတ္ထဿ တိ ယထာဝုတ္တဿ ဥပာဒိန္နကပဝတ္တတော ဝုဋ္ဌာနဿ။ အပာယေသု သတ္တမဘဝတော ဥဒ္ဓံ သုဂတိယဉ္စ ဝိပာကအာယကဿ အဘိသင္ခာရဝိညာဏဿ ပစ္စယဃာတော သောတာပတ္တိမဂ္ဂညာဏေန အဘိသင္ခာရဝိညာဏဿ နိရောဓော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဒွီသု ဘဝေသူ**တိ အနာဂာမိမဂ္ဂေ အဘာဝိတေ သကဒာဂာမိဿ ကာမဓာတုယံ ယေ ဒွေ ဘဝါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, တေသူတိ အတ္ထော။ **စလတီ**တိ ဧတေန စလနသဘာဝမေဝ ဒဿေတိ, န အစလနာဘာဝံ, တသ္မာ အစလနံ ဒဿေတွာ ပုန စလနံ ဒဿေတုံ **''တထာဂတဿ ဟီ''** တိအာဒိမာဟ။ ယေပိ တ ကတ္ထစိ စတ္တာရောပိ မဂ္ဂေ သမာနပဋိပဒေ ဒိသွာ သဘာဝတော အစလနမေဝ ဂဏှေယျုံ, တေသံ တံဂဟဏနိဝတ္တနတ္ထံ ''စလတီ''တိ ဝုတ္တံ, န စလနာဝဓာရဏတ္ထန္တိ ယုတ္တံ ဥဘယဒဿနံ။ အထ တ ယဒိပိ ကေသဉ္စိ စတ္တာရောပိ မဂ္ဂါ သမာနပဋိပဒါ, တထာပိ ကိလေသိန္ဒြိယေဟိ သိဇ္ဈမာနာ ပဋိပဒါ တေသံ ဝသေန စလနပကတိကာ ဧဝါတိ ''စလတီ''စ္စေဝ ဝုတ္တံ, န ''န စလတီ''တိ။

လောကုတ္တရကုသလပကိဏ္ဏကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမမဂ္ဂဝီသတိမဟာနယဝဏ္ဏနာ

၃၅၇. ယဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ ''မဂ္ဂံ ဘာဝေမီ''တိ အဇ္ဈာသယော ပဝတ္တော, သော မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အဇ္ဈာသယဝိသေသေန တံတံဘာဝနာဝိသေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၃၅၈. **ဆန္ဒာဓိပတေယျ** န္တိအာဒီသု ဧကစိတ္တက္ခဏေ ဝတ္တမာနေသု ဓမ္မေသု ကထံ ဆန္ဒဿ တံသဟဇာတဿ အဓိပတိဘာဝေါ ဝီရိယာဒီနဉ္စာတိ? ဥပနိဿယဝသေန။ ယဿ ဟိ သစေ ဆန္ဒဝတော ကုသလံ နိပ္ဖဇ္ဇတိ, ''အဟံ နိပ္ဖာဒေဿာမီ''တိ ပဝတ္တမာနဿ ကုသလံ နိပ္ဖန္နံ, တဿ တံသဟဇာတော ဆန္ဒော တေန ပုရိမုပနိဿယေန ဝိသိဋ္ဌော သဟဇာတဓမ္မေ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တေတိ။ တသ္မိဉ္စ ပဝတ္တမာနေ တေ ပဝတ္တန္တိ, နိဝတ္တမာနေ နိဝတ္တန္တိ, တဒနုရူပဖလာ စ ဟောန္တိ ရာဇပုရိသာ ဝိယာတိ။ ဧဝံ ဝီရိယာဒီသု။ သေသဓမ္မာနံ ပန ကတ္ထစိ ဝုတ္တပ္ပပကာရပ္ပဝတ္တိသဗ္ဘာဝေပိ အတံသဘာဝတ္တာ အဓိပတိဘာဝေါ နတ္ထီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဒုတိယမဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၃၆၀. အာ-ကာရဿ ရဿတ္တံ ကတွာ အညိန္ဒြိယံ ဝုတ္တံ, အာ-ကာရော စ ဓမ္မမရိယာဒတ္ထော။

တတိယစတုတ္ထမဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၃၆၂. **မဂ္ဂင္ဂါနိ န ပူရေန္တိ** အကိစ္စကတ္တာ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာတိ အဓိပ္ပာယော။ မာရေန္တော ဂစ္ဆတီတိ ဟိ မဂ္ဂေ, န စေတာယ မာရေတဗ္ဗံ အတ္ထီတိ။ မာနဿ ဒိဋ္ဌိသဒိသာ ပဝတ္တိ အဟမသ္မီတိ ပဝတ္တမာနဿ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနေ ဌာနံ။ **အာလောကဿေဝ ပဝတ္တိကာလော ဝိယာ**တိ စိရပ္ပဝတ္တိံ သန္ဓာယာဟ။ ဧကဒေသသာမညေန ဟိ ယထာဓိပ္ပေတေန ဥပမာ ဟောတီတိ။ **ခရေ တ**တိ ကဋ္ဌာဒီနံ ခာရစ္ဆာရိကာယံ။ **သမ္မဒ္ဒိတွာ** တိ ကိလေသေ ဒတွာ။ **ဆန္ဒော** တိ တဏှာ။

အနုသယောတိ တဏှာ မာနာနုသယော စ။ တေသုပိ သုတ္တေ အသမူဟတသ္မာ ဂန္ထသ္မာ သမုဂ္ဃာဋ္ဌနံ ဝိယ အသမူဟတမာနာဒိသမုဂ္ဃာတံ ဒဿေန္တေန အညမညေ ကိလေသေ ပဇဟတီတိ ဒဿိတန္တိ အာနီတံ, န ယထာဝုတ္တနယေန ဥပမာယ ဝုတ္တတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ နိရန္တရံ ပဝတ္တမာနေ စိတ္တေ တသ္မာ သံကိလေသတေအနကရာ သာဝဇ္ဇာ နဝဇ္ဇာ စေတသိကာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ တသ္သင္ဂဘူတာ အဝယတ ဝိယ ဟောန္တီတိ **“စိတ္တင္ဂဝသေနာ”** တိ ဝုတ္တံ။

လောကုတ္တရကုသလဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကုသလကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အကုသလပဒံ

ဓမ္မုဒ္ဒေသဝါရော

ပဌမစိတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၅. ကုသလေ ဝုတ္တနယံ အနုဂန္တွာ ယထာနုရူပံ ဝေဒိတဗ္ဗတာယ **“ဝုတ္တနယေနာ”** တိ အာဟ။ **ဂန္တဗ္ဗာဘာဝတော**တိ ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗာဘာဝတော။ **ဒိဋ္ဌိယာ ဂတမတ္တ** န္တိ ဒိဋ္ဌိယာ ဂတိမတ္တံ ဂဟဏမတ္တံ။ အာသန္နကာရဏတ္တာ အယောနိသောမနသိကာရသ္သ ဝိသုံ ဂဟဏံ ကေန္တကာရဏတ္တာ စ။ **သတိသံဝရော**တိ ဣမေ သီတာဒီဟိ ဖုဋ္ဌသ္သ အပ္ပမဇ္ဇနံ ခမနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပဟာနသံဝရော**တိ ဝီရိယသံဝရော။

အဿာဒဒဿန န္တိ အဿာဒဒိဋ္ဌိ။ ဖလဋ္ဌေန ပစ္စုပဋ္ဌာနေန **အသမ္မာပဋိပတ္တိပစ္စုပဋ္ဌာနောမောဟော,** သမ္မာပဋိပတ္တိပဋိပက္ခဘာဝဂ္ဂဟဏာကာရော ဝါ။ သဗ္ဗသ္မာ လောဘသ္မာ အဘိဇ္ဈာဘာဝေ သတိပိ ဝိသေသယုတ္တာယ အဘိဇ္ဈာယ ကမ္မပထပ္ပတ္တာယ ဣဓုပ္ပဇ္ဇမာနာယ လက္ခဏာဒိံ ဒဿေတုံ **“သာ ပရသမ္ပတ္တီန”** န္တိအာဒိမာဟ။ အတ္တနော ပရိဏာမနသ္သ ပုရေစာရိကာ တဏှာဘိရတိ **အဘိရတိ**။

အနုပပရိက္ခာ မောဟော။ မောဟဝသေန ဟိ ဒိဋ္ဌိဝသေန ဝါ အဝတ္ထုသ္မိံ သာနုနယော အဓိမောက္ခော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ **အသတိယစိတ္တေ** တိ အဟိရိကာဒီဟိ အာရက္ခရဟိတစိတ္တေ။ **သတိရဟိတတ္တာ သတိပဋိပက္ခတ္တာ စာ** တိ တေန သတိရဟိတာ သတိပဋိပက္ခာ စ အကုသလာ ခန္ဓာ ဧဝ မိစ္ဆာသတီတိ ဒဿေတိ။ တေ ပန ဥပနာဟာဒိပ္ပဝတ္တိယံ စိရကတာဒိသလ္လက္ခဏေ ပဉ္စသညာသမ္ပယုတ္တာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **သဒရထာဒိဘာတေ** အဝိသေသေန ကိလေသသမ္ပယောဂတော ဝုတ္တော လဟုတာဒိကေန္တပဋိပက္ခာနံ ထိနမိဒ္ဓာဒီနံ ကေသဥ္စိ ဣမေ အဘာဝ။ **အဝူပသမော**တိ အသန္နိသိန္နသဘာဝမာဟ။ **အနဝဋ္ဌာနရသ** န္တိ စလနကိစ္စံ။ **စေတသော အဝူပသမေ**တိ နိပ္ဖာဒေတဗ္ဗေ ပယောဇနေ ဘုမ္မံ, အဝူပသမပစ္စယဘူတံ အာရမ္မဏံ ဝါ “အဝူပသမော”တိ ဝုတ္တံ။

ဓမ္မုဒ္ဒေသဝါရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဒ္ဒေသဝါရကထာဝဏ္ဏနာ

၃၇၇. သဟဇာတဓမ္မေသု အကမ္ပနံ န ကောသဇ္ဇေသု အကမ္ပနံ ဝိယ တပ္ပဋိပက္ခဘာဝတော ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, တံတံဟပကိရိယာယ ဥဿဟနဝသေန ပန ထိရတာ တတ္ထ အကမ္ပနံ။

၃၈၁. ဒိဋ္ဌိယာ ဝိရူပံ ဖန္ဒိတ န္တိ တထာ တထာ သဿတာဒိဝသေန ပဝတ္တာ ဒိဋ္ဌိ ဧဝ ဝုစ္စတိ။ **တရန္တိ** တိ တိတ္ထေ ဝိယ ပိလဝန္တိ။ **ဝိပရိယေသတော**တိ ဝတ္ထုသ္သ ဝိပရီတတော။

၃၉၀. သဘာဝပဋိစ္ဆာဒနဝသေန ပကတိအတ္တာဒိအသန္တဂဟဏသ္သ အနိစ္စာဒီနံ နိစ္စာဒိဝိသမဂဟဏသ္သ စ သညာဒိဝိပရိယေသသ္သ နိဿယတ္တာ **“အသန္တံ အသမဉ္စ ဗုဇ္ဈတီ”** တိ ဝုတ္တံ။

ဒုတိယစိတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၉၉. **ကိဉ္စာပိ။ပေ။ ပရာမသန္တဿ ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ ပုရိမစိတ္တေန အဝိသေသံ ဒဿေတိ။ အနုဿာဟနာဝသီ ဒနဘာဝေန သံဟတဘာဝေ **ထိနံ**။

တတိယစိတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၀၀. **ဣမေ မာနေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စ အပဏ္ဏကင်္ဂါနီ** တိ အဝိရုဇ္ဈနကင်္ဂါနိ ဥပ္ပတ္တိအရဟင်္ဂါနိ ဟောန္တီတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ မာနဿ အနိယတတ္တာ န နိယတယေဝါပနကာတိ ။ ပဋ္ဌာနေ ဟိ "သံယောဇနံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ သံယောဇ နော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ"တိ (ပဋ္ဌာ. ၃.၄.၁) ဧတ္ထ "စတုက္ခတ္တုံ ကာမရာဂေန တိက္ခတ္တုံ ပဋိဃေန စ မာနော ဝိစိကိစ္ဆာ ဘဝရာဂေ တယောပေတေ သကအကမိနော သံယောဇနာနံ သံယောဇနေဟိ ဒသဝိဓာ ယောဇနာ"တိ ဒသ္ သိတာယ ဒသဝိဓာယ ယောဇနာယ "ကာမရာဂသံယောဇနံ ပဋိစ္စ မာနသံယောဇနံ အဝိဇ္ဇာသံယောဇန"န္တိ ဝတ္ွတ "ကာမရာဂသံယောဇနံ ပဋိစ္စ အဝိဇ္ဇာသံယောဇန"န္တိ "မာနသံယောဇနံ ပဋိစ္စ ဘဝရာဂသံယောဇနံ အဝိဇ္ဇာသံယောဇန"န္တိ စ ဝတ္ွတ "ဘဝရာဂသံယောဇနံ ပဋိစ္စ အဝိဇ္ဇာသံယောဇန"န္တိ ဝုတ္တာဟိ ယောဇနာဟိ မာနဿ အနိယတဘာဝေ ပကာသိတော, တထာ ကိလေသဒုကေပိ။ ဣမေ စ ဝက္ခတိ "ဒသဝိဓာ သံယောဇနာနံ ယောဇနာ, တထာ ဒသဝိဓာ ကိလေသာ န"န္တိ စ။ ဥန္နမနဝသေနေဝ **သမ္ပဂ္ဂဟရသော** , န ဝီရိယံ ဝိယ တံတံကိစ္စသာဓနေ အဗ္ဘုဿာဟနဝသေန။ ဩမာနဿ သပိ အတ္တာနံ အဝံကတ္ွတ ဂဟဏံ သမ္ပဂ္ဂဟောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

စတုတ္ထစိတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၀၂. ပရိဟရဏတ္ထံ ဝိက္ခိတ္တာ ဟုတ္ွတ ဥဿာဟံ ဇနေန္တော **"ပရိဟရဏတ္ထံ သဥဿာဟာ"** တိ ဝုတ္တာ, တေသံ။

နဝမစိတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၁၃. ဝိသပ္ပနအနိဋ္ဌရူပသမုဋ္ဌာနဝသေန အတ္တနော ပဝတ္တိအာကာရဝသေန စ **ဝိသပ္ပနရသော** ။ အသော ဥ ပယောဂဖလေသု အနိဋ္ဌတ္တာ ဝိသသံသဋ္ဌပူတိမုတ္တံ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **အနဘိရတိရသာ**တိ ဇေံပကာရေသု ပဋိက္ခေပေ န ရသဝစနေသု တံတံပဋိပက္ခကိစ္စဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကဉ္ဇူကာကာရေတိ **ကဉ္ဇူကဉ္ဇူကတာ, အတ္တသမ္ပတ္တိံ** အာတသာဒိ, ပရာယ တ္တတာယ **အသဿံ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ** ။ ယထာ ဟိ အသဗ္ဗေ သတိ အသော ပရာယတ္တော ဟောတိ, ဇေံ ကုက္ကုစ္စေ သတိ တံသမင်္ဂီ။ န ဟိ သော အတ္တနော ဓမ္မတာယ ပဝတ္တိတုံ သက္ကောတိ ကုသလေတိ။ အထ တ ကတာကတာကုသလကု သလာနုသောစနေ အာယတ္တတာယ တဒုဘယဝသေန ကုက္ကုစ္စေန တံသမင်္ဂီ ဟောတီတိ အသဿံ ဝိယ တံ ဟောတိ။

၄၁၈. **ဝိရူဒ္ဓါကာရော** တိ ဝိရုဒ္ဓဿ ပုဂ္ဂလဿ, စိတ္တဿ တ အာကာရော ဝိရုဒ္ဓဘာဝေါ။ တေန ဝိရုဇ္ဈနံ ဝိ ရောဓောတိ ဒဿေတိ။ **ဝဓနန္တိ** ဇေံ နိဒဿနမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သဗ္ဗမေဝ ဟိ ကိစ္စံ ဧတေန ကရိယမာနံ သုရောပိတံ သုဇ နိတံ န ဟောတီတိ။ ရောပသဒ္ဒဝစနတ္ထမေဝ ကေစိ ဝဏ္ဏေန္တိ။ **တံ အပ္ပမာဏ**န္တိ ကောဓဿ တထာပဝတ္တနသဘာ တဘာဝတ အညေန ကေနစိ ကာရဏေန ပရိပုဏ္ဏတာ သိယာတိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ဧကာဒသမစိတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၂၂. **ဝိဂတာ စိကိစ္ဆာ** တိ စိကိစ္ဆိတုံ ဒုက္ကရတာယ ဝုတ္တံ, န သဗ္ဗထာ စိကိစ္ဆာဘာဝတ ဝိစိကိစ္ဆာယာတိ တဒတ္ ထံ ဒဿေတိ။

၄၂၄. နိစ္ဆယာဘာဝတ အသဏ္ဌဟနတော စေတသော ပဝတ္တိပစ္စယမတ္တတာယ **"ပဝတ္တိဋ္ဌိတိမတ္တ"** န္တိ ဝုတ္တံ။

၄၂၅. ဇော် အာကာရံ ဂဏ္ဍုံ အသမတ္ထတာယ အတ္တနော အာမုခံ သပ္ပနတော **ဩသက္ကတိ** ။

၄၂၉. ဥဒ္ဒစ္စံ အတ္တနော ဂဟိတာကာရေ ဧဝ ဌတွာ ဘမတီတိ **ကောရမ္မဏာသ္မိံယေဝ ဝိပ္ဖန္ဒနံ** ဟောတိ။ ဝိစိကိစ္ဆာ ပန ယဒိပိ ရူပါဒီသု ကေသ္မိဉ္စိဒေဝ အာရမ္မဏေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တထာပိ ''ဧဝံ နု ခော, ဣဒံ နု ခော''တိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ''နနု ခော, အညံ နု ခော''တိ အညံ ဂဟေတဗ္ဗာကာရံ အပေက္ခတီတိ **နာနာရမ္မဏေ** စလနံ ဟောတိ။

''ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗ'' န္တိ တေဘာဝတာ ဣမသ္မိံ စိတ္တဒွယေ ဝုတ္တပကိဏ္ဏကံ ဒသ္သေတွာ ဒွါဒသ သု ဒသ္သေတုံ **''သဗ္ဗေသုပိ''** တိအာဒိမာဟ။ ကုသလေသုပိ အာရမ္မဏာဓိပတိ အနုဒ္ဒရိတွာ သဟဇာတာဓိပတိနော ဧဝ ဥ ဒ္ဒဋ္ဌတ္တာ ဣဓာပိ သော ဧဝ ဥဒ္ဒရိတဗ္ဗော သိယာတိ **''သဟဇာတာဓိပတိ လဗ္ဘမာနောပိ န ဥဒ္ဓဋော''** တိ ဝုတ္တံ နာရ မ္မဏာဓိပတိနော အလဗ္ဘမာနတ္တာ။ သောပိ ဟိ အဋ္ဌသု လောဘသဟဂတေသု လဗ္ဘတီတိ။ **သေသောပီ**တိ ဝီမံသ တော အညောပိ သဟဇာတာဓိပတိ နတ္ထိ, ယော ဥဒ္ဒရိတဗ္ဗော သိယာ။ အာရမ္မဏာဓိပတိမ္ပိ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ **ကသ္မာ ဓမ္မန္တိ** ဆန္ဒာဒီသု ကေမွိ သဟဇာတံ။ ကုသလတ္တိကေ တာဝ ပဋိစ္စတရာဒီသု ''န ဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိပစ္စယာ''တိ ဧ ကသ္သပိ ပဉှသ္သ အနုဒ္ဓဋ္ဌတ္တာ ပဋ္ဌာနေ ပဋိသိဒ္ဓတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အညထာ ဟိ ''အကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အကု သလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ န ဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိပစ္စယာ''တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၈၆) တေသ္သ ဝသေန ''ကေ''တ္တိ ဝတ္တ ဗ္ဗံ သိယာ။

ဒသ္သနေန ပဟာတဗ္ဗာဘာဝတော တိ ဒသ္သနေန ပဟာတဗ္ဗသ္သ အဘာဝတော, ဒသ္သနေန ပဟာတဗ္ဗေသု တ အဘာဝတော။ ဧတေန ပဋိသန္ဓိအနာကမုနတော ဒသ္သနေန ပဟာတဗ္ဗေသု အနာဂမနန္တိ တတ္ထ အနာဂမနေန ပဋိသန္ဓိ အနာကမုနံ သာဓေတိ။ အနာကမုနတော အနာဂမနံ ပန သာဓေတုံ **''တေသု ဟိ''**တိအာဒိမာဟ။ တေတ္ထေဝ ပဋိသန္ဓိအနံ ဘဝေယျ။ တထာ စ သတိ ဒသ္သနေန ပဟာတဗ္ဗံ သိယာ အပာယဂမနီယသ္သ ဒသ္သနေန ပဟာတဗ္ဗဘာဝတော။ န စေ တံ ဒသ္သနေန ပဟာတဗ္ဗံ သိယာ, တသ္မာ ဒသ္သနေန ပဟာတဗ္ဗဝိဘင်္ဂေ နာဂတန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ကထံ ပနေတံ ဉာယတိ ''ပဋိသန္ဓိအနာကမုနတော ဒသ္သနေန ပဟာတဗ္ဗေသု အနာဂမန''န္တိ? ဒသ္သနေန ပဟာတ ဗ္ဗာနညေဝ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဘာဝသ္သ ဝုတ္တတ္တာ။ ဒုဝိဓာ ဟိ အကုသလာ ဒသ္သနေန ပဟာတဗ္ဗာ ဘာဝနာ ယ ပဟာတဗ္ဗာတိ။ တတ္ထ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗစေတနာနံ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဘာဝေ န ဝုတ္တော, ဣတရာသ ညေဝ ဝုတ္တော။ ''ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗော ဓမ္မော နေဝ ဒသ္သနေန န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗသ္သ ဓမ္မသ္သ ကမ္မပစ္စ ယေန ပစ္စယော''တိ ဧတ္တ ဟိ သဟဇာတမေဝ ဝိဘတ္တံ, န နာနာက္ခဏိကံ။ တထာ ပစ္စနီယေပိ ''ဘာဝနာယ ပဟာ တဗ္ဗော ဓမ္မော နေဝ ဒသ္သနေန န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗသ္သ ဓမ္မသ္သ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော။ပေ။ သဟဇာတပစ္စယေန။ပေ။ ဥပနိသ္သယပစ္စယေန။ပေ။။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တံ ''ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ။ ဣတရတ္ထ စ ဝုတ္တံ။ ဥဒ္ဒစ္စသဟဂတာ စ စေတနာ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗေသု ဧဝ အာဂတာတိ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယော န သိယာတိ။ ယဒိ သိယာ, ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗစေတနာယ စ နာနာက္ခဏိ ကကမ္မပစ္စယဘာဝေ ဝုစ္စေယျ, န တု ဝုတ္တော။ တသ္မာ ဥဒ္ဒစ္စသဟဂတာ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဘာဝေ သတိ ဒသ္သ သနေန ပဟာတဗ္ဗေသု ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာ, တဒဘာဝတ န ဝုတ္တာတိ။ ပဋိသန္ဓိအနာကမုနတော တတ္ထ အနာဂတာတိ အ ယမေတ္ထာဓိပ္ပာယော။ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယာဝစနေန ပန ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာနံ ပဝတ္တိဝိပာကတာ ပဋိက္ခိတ္တာ။ ပဝတ္တိဝိပာကသ္သပိ ဟိ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယတာ န သက္ကာ နိဝါရေတုံ။ ဝုတ္တဉ္စ ''သုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော ဓမ္မော ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တသ္သ ဓမ္မသ္သ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော, နာနာက္ခဏိကာ''တိအာဒိ (ပ ဋ္ဌာ. ၁.၃.၅၆-၅၇)။ ယဒိ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာနံ ဝိပာကအနံ နတ္ထိ, ကထံ တေ ဝိပာကဓမ္မဓမ္မာ ဟောန္တီတိ? အဘိညာစိ တ္တာဒီနံ ဝိယ ဝိပာကာရဟသဘာဝတ္တာ။ ယံ ပန ဝုတ္တံ ''ယသ္မိံ သမယေ အကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ ဥပေက္ခာ သဟဂတံ ဥဒ္ဒစ္စသမ္ပယုတ္တံ။ပေ။ အဝိက္ခေပေါ ဟောတိ, ဣမေသု ဓမ္မေသု ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ, တေသံ ဝိပာကေ ဉာ ဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ''တိ (ဝိဘ. ၇၃၀-၇၃၁) ဣဒမ္ပိ တေသံ ဝိပာကာရဟတညေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ သိယာ။ ဣဒံ ပန ဌာနံ သုဋ္ဌု ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ အတ္ထိ ဟိ ဧတ္ထ ဝစနောကာသော။ န ဟိ ဝိပာကေတိ ဝစနံ ဝိပာကဓမ္မဝစနံ ဝိယ ဝိပာကာရဟ တံ ဝဒတီတိ။

အကုသလပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဗျာကတပဒံ

အဟေတုကကုသလဝိပာကဝဏ္ဏနာ

၄၃၁. တေသု ဝိပာကာဗျာကတ န္တိအာဒီနံ ‘‘ဘာဝေတဗ္ဗတ ဒဿေတုံ ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာတိအာဒိ အာရဒ္ဓ’’န္တိ ဧဝေန သမ္ဗန္ဓော။ **တဿာပီ** တိ တေဿ ‘‘ဥပ္ပတ္တိံ ဒီပေတုံ ကာမာ။ပေ.။ အာဒိ ဝုတ္တ’’န္တိ ဧဝေန သမ္ဗန္ဓော။ **ဥပစိတတ္တာ** တိ ယထာ အညဿ ဝိပာကံ ပဋိဗာဟိတွာ အတ္တနော ဝိပာကာဘိမုခံ ဟောတိ တထာ ဝဍ္ဍိတတ္တာ။ ရူပာဒီနံ ပစ္စယာနံ အညဝိညာဏသာဓာရဏတ္တာ အသာဓာရဏေန ဝတ္ထုနာ စက္ခုဝိညာဏံ သောတဝိညာဏန္တိ နာမံ ဥဒ္ဓဋံ။ စက္ခာဒီနံ တိက္ခမန္ဒဘာဝေ ဝိညာဏာနံ တိက္ခမန္ဒဘာဝတ ဝိသေသပစ္စယတ္တာ စ။

စက္ခုသန္နိဿိတဥ္စ တံ ရူပဝိဇာနနဥ္စာတိ **စက္ခုသန္နိဿိတရူပဝိဇာနနံ** ။ ဝေလက္ခဏံ စက္ခုဝိညာဏံ။ တတ္ထ စက္ခုသန္နိဿိတဝစနေန ရူပာရမ္မဏံ အညဝိညာဏံ ပဋိက္ခိပတိ။ ရူပဝိဇာနနဝစနေန စက္ခုနိဿယေ ဖဿာဒယော နိဝတ္တေတိ။ စက္ခုရူပဝစနေဟိ စ နိဿယတော အာရမ္မဏတော စ ဝိဇာနနံ ဝိဘာဝေတိ။ ရူပမတ္တဿ အာရမ္မဏဿ ဂဟဏံ ကိစ္စမေတဿာတိ **ရူပမတ္တာရမ္မဏရသံ။ ဈာနင်္ဂဝသေနာ** တိ ဣဒံ ဒွိပဥ္စဝိညာဏဝဇ္ဇေသု ဝိဇ္ဇမာနာနံ ဥပေက္ခာသုခဒုက္ခေကဂ္ဂတာနံ ဈာနင်္ဂိကတ္တာ ဣဓာပိ တံသဒိသာနံ တဒုပစာရံ ကတွာ ဝုတ္တံ။ န ဟိ ဈာနပစ္စယတ္တာ ဘာဝေ ဈာနင်္ဂတာ အတ္ထိ။ ဝုတ္တဉှိ ‘‘ဈာနင်္ဂါနိ ဈာနသမ္ပယုတ္တာ။ပေ.။ ရူပာနံ ဈာနပစ္စယေန ပစ္စယော’’တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၃.၁၁၂)။ ဧတေသဥ္စ ဈာနပစ္စယဘာဝေ ပဋိက္ခိတ္တော။ ယထာဟ ‘‘အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အဗျာကတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ န ဈာနပစ္စယာ။ ပဥ္စဝိညာဏသဟဂတံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ’’တိအာဒိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၉၈)။ ဈာနပစ္စယတ္တာဘာဝေပိ ဝေဒနာစိတ္တဋ္ဌိတီနံ ဥပေက္ခာဒိဘာဝတော တထာဘူတာနံ ဝစနေ အညဋ္ဌာနာဘာဝတော စ ဒုတိယရာသိနိဒ္ဒေသော။

၄၃၆. ဝတ္ထုပဏ္ဍရတ္တာ တိ သယံ ကဏှာဟမ္မောနံ အပ္ပဋိပက္ခတ္တာ သဘာဝပရိသုဒ္ဓါနံ ပသာဒဟဒယဝတ္ထုနိဿယာနံ ဝသေန ပဏ္ဍရသဘာဝံ ဇာတန္တိ အဓိပ္ပာယော။ အယံ ပန နယော စတုတေကာရေ န လဗ္ဘတီတိ တတ္ထ ဘဝင်္ဂဿ တတော နိက္ခန္တကုသလဿ စ ပဏ္ဍရတာ န သိယာ, တသ္မာ တတ္ထ ပဏ္ဍရတာယ ကာရဏံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သဘာဝတော တယံ စိတ္တဿ ပဏ္ဍရတာတိ။

၄၃၉. ဣဒမ္ပီ တိ **ပိ**-သဒ္ဒော ဌိတိမတ္တသဟိတံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တံ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတံ အပေက္ခိတွာ ဝုတ္တော။ **ပကတိယာ** တိ အနတိက္ကမနေန။ **သောပိ** ဝိသေသော။ **ကာယပ္ပသာဒံ ဃဋ္ဋေတွာ ပသာဒပစ္စယေသု မဟာဘူတေသု ပဋိဟညတီ** တိ အာဟာထံ ဂန္တွာ ပဋိဟညတီတိ အတ္ထော။ ယထာ စ ‘‘ရူပံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္န’’န္တိ ဝုတ္တေ န အာရမ္မဏုပ္ပာအနံ ပုဗ္ဗာပရကာလတာ ဟောတိ, ဧဝမိဓာပိ ဃဋ္ဋနပဋိဟနနေသု ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဥပမာပိ ဥဘယဃဋ္ဋနဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာ, န နိဿိတနိဿယဃဋ္ဋနာနံ ပုဗ္ဗာပရတာဒဿနတ္ထံ။ ဧတ္ထ စ **ဗဟိဒ္ဓါ** တိ ဧတံ နိဒဿနမတ္တံ။ အဇ္ဈတ္တမ္ပိ ဟိ အာရမ္မဏံ ဟောတီတိ။ ဝိညာဏဓာတုနိဿယဘူတေဟိ တ အညံ ‘‘ဗဟိဒ္ဓါ’’တိ ဝုတ္တံ။ ပဋိဃဋ္ဋနာနိဃံသော ဗလဝါ ဟောတိ, တတော ဧဝ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဖောဋ္ဌဗ္ဗသမာယောဂေ သုခဒုက္ခပစ္စယာ ဓာတုအနုဂ္ဂဟဓာတုက္ခောဘာ စိရံ အနုဝတ္တန္တိ။

၄၅၅. အညေသံ စိတ္တာနံ သဘာဝသုညတသဗ္ဘာဝတ မနောဓာတုဘာဝေ အာပဇ္ဇတီတိ စေ? န, ဝိသေသသဗ္ဘာဝတာ။ စက္ခုဝိညာဏာဒီနဥှိ စက္ခာဒိနိဿိတတာ စက္ခာဒီနံ သဝိသယေသု ဒဿနာဒိပ္ပဝတ္တိဘာဝတာ စ ဝိသေသော။ မနောဝိညာဏဿ ပန အနညနိဿယမနောပုဗ္ဗင်္ဂမတာယ အညနိဿယဝိညာဏဿ အနန္တရပစ္စယတ္တာဘာဝေန မနောဒွာရနိဂ္ဂမနမုခဘာဝတာဘာဝတော စ သာတိသယဝိဇာနနကိစ္စတာ ဝိသေသော။ တဗ္ဗိသေသဝိရဟာ မနောမတ္တာ ဓာတု မနောဓာတူတိ တိဝိဓာ မနောဓာတု ဧဝ ဝုစ္စတိ, န ဝိသေသမနော။ တသ္မာ ဧတ္ထ **မနော ဧဝ ဓာတု မနောဓာတူ** တိ **ဧဝ**-သဒ္ဒော မတ္တသဒ္ဒတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဝိသေသနိဝတ္တနတ္ထော ဟိ သော ဝိညာဏဿာတိ။ မနောဒွာရနိဂ္ဂမနပဝေသမုခဘာဝတော ပန မနောဓာတုယာ ဝိဇာနနဝိသေသဝိရဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တတော ဧဝ မနောဝိညာဏန္တိပိ န ဝုစ္စတိ။ န ဟိ တံ ဝိညာဏံ မနတော ပဝတ္တံ မနသော ပစ္စယော, နာပိ မနသော ပစ္စယဘူတံ မနတော ပဝတ္တံ, ဒဿနာဒီနံ ပန ပစ္စယော, တေဟိ စ ပဝတ္တံ တေသံ ပုရေစရံ အနုစရဉ္စာတိ။ သမ္မာသင်္ကပ္ပောတိ အဝစနံ မဟာဝိပာကာနံ ဝိယ ဇနကသဒိသ

တ္တာဘာဝတော။ တတ္ထ ဟိ တိဟေတုကတော ဒုဟေတုကမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ သမ္မာသင်္ကပ္ပတာဒီဟိ သဒိသံ သဟေတုကတာယာတိ။ **ပဉ္စဝိညာဏသောတေ**တိ ဧတ္တ ယထာ ပဂုဏံ ဂန္ထံ သဇ္ဈာယန္တော သဇ္ဈာယသောတေ ပတိတံ ကဥ္စိ တစနာမင်္ဂံ န သလ္လက္ခေတိ, ဧဝံ တထာဂတသ္သ အသလ္လက္ခဏာ နာမ နတ္ထိ, န စ ပဉ္စဝိညာဏသောတေ ဈာနင်္ဂာဘာဝေ ဣာခ အဝစနသ္သ ကာရဏံ။ ယဒိ တဒနန္တရံ နိဒ္ဒေသော တံသောတပတိတတာ, ဣတော ပရေသံ ဒွိန္နံ မနောဝိညာဏဓာတူနံ တံသောတပတိတတာ န သိယာ။ တသ္မာ ပဉ္စဝိညာဏာနံ ဝိယ အဟေတုကတာယ မဂ္ဂပစ္စယဝိရဟာ စ ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ ဝိတက္ကဝိစာရေသု ဈာနင်္ဂဓမ္မာနံ ဒုဗ္ဗလတ္တာ ပဉ္စဝိညာဏေသု ဝိယ အဂဏာနုပဂဘာဝတ စ ပဉ္စဝိညာဏသောတပတိတတာ။ တတော ဧဝ ဟိ အဟေတုကကိရိယတ္တယေပိ ဈာနင်္ဂါနိ ဗလာနိ စ သင်္ဂဟတရေ န ဥဒ္ဓဋာနိ, ဈာနပစ္စယကိစ္စမတ္တတော ပန ပဋ္ဌာနေ ဒုဗ္ဗလာနံ ဧတ္တ ဝိတက္ကာဒီနံ ဈာနပစ္စယတာ ဝုတ္တာ။

၄၆၉. သမာနဝတ္ထုကံ အနန္တရပစ္စယံ လဘိတွတ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ သန္တီရဏံ မနောဓာတုတော ဗလဝတရံ ဟောတီတိ တံ ယထာရမ္မဏံ အာရမ္မဏရသံ အနုဘဝန္တံ ဣဋ္ဌေ သောမနသ္သသဟဂတံ ဟောတိ, ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေ ဥပေက္ခာသဟဂတံ သာတိသယာနုဘဝတ္တာ, တသ္မာ **“အယဉ္ဟိ ဣဋ္ဌာရမ္မဏသ္မိံ ယေတ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တေဋ္ဌဗ္ဗနံ ပန သတိပိ ဗလဝဘာဝေ ဝိပါကပ္ပဝတ္တိံ နိဝတ္တေတွတ ဝိသဒိသံ မနံ ကရောန္တံ မနသိကာရကိစ္စန္တရယောဂတော ဝိပါကော ဝိယ အနုဘဝနမေဝ န ဟောတီတိ သဗ္ဗတ္ထ ဥပေက္ခာသဟဂတမေဝ ဟောတိ, တထာ ပဉ္စဒွတရာဝဇ္ဇနံ မနောဒွတရာဝဇ္ဇနဉ္စ ကိစ္စဝသေန အပုဗ္ဗတ္တာ။

အဟေတုကကုသလဝိပါကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဋ္ဌမဟာဝိပါကစိတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၉၈. အလောဘော အဗျာကတမူလ န္တိအာဒီသု ကုသလပက္ခေ တာဝ အလောဘာဒောသာနံ နိဒ္ဒေသေသု “ယော တသ္မိံ သမယေ အလောဘော အလုဗ္ဘနာ။ပေ။ အလောဘော ကုသလမူလ”န္တိ (ဓ. သ. ၃၂), “ယော တသ္မိံ သမယေ အဒေါသော အဒုဿနာ။ပေ။ အဒေါသော ကုသလမူလ”န္တိ (ဓ. သ. ၃၃) စ ဝုတ္တတ္တာ ဣဓာပိ တံနိဒ္ဒေသေသု “အလောဘော အဗျာကတမူလ”န္တိ “အဒေါသော အဗျာကတမူလ”န္တိ ဝစနံ ယုဇ္ဇေယျ။ ပညိန္ဒြိယာဒိနိဒ္ဒေသေသု ပန “ပညာရတနံ အမောဟော ဓမ္မဝိစယော သမ္မာဒိဋ္ဌိ”တိ (ဓ. သ. ၃၄, ၃၇) ဧဝံ တတ္ထပိ ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တံ “အမောဟော ကုသလမူလ”န္တိ။ တသ္မာ ဣဓာပိ “အမောဟော အဗျာကတမူလ”န္တိ ဟဋ္ဌေန န ဘဝိတဗ္ဗံ သိယာ။ အလောဘာဒောသာနံ ဝိယ အမောဟဿပိ အဗျာကတမူလဒဿနတ္ထံ ပနေတံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အဝိညတ္တိဇနကတော**တိ ကာယဝစီကမ္မဒွတရနိတရဏံ ကရောတိ။ **အဝိပါကဓမ္မတော**တိ မနောကမ္မဒွတရနိတရဏဉ္စ။ ဝိပါကဓမ္မမာနဉ္ဟိ ကမ္မဒွတရံ ဝုတ္တန္တိ။ **တထာ အပ္ပဝတ္တိတော** တိ အနာဒိပုညကိရိယဘာဝေန အပ္ပဝတ္တိတော။ ဧတေန ပုညကိရိယဝတ္ထုဘေဒမေဝ နိတရေတိ။

ဗလဝပစ္စယေဟီ တိ ပယောဂေန ဝိနာ နိပ္ဖန္နေဟိ အာရမ္မဏာဒိပစ္စယေဟိ။ အသင်္ခါရိကာဒီသု ဟိ ယေန ကေနစိ စိတ္တေန ကမ္မေ အာယူဟိတေ အသင်္ခါရေန အပ္ပယောဂေန ကမ္မကမ္မနိမိတ္တဂတိနိမိတ္တပစ္စုပဋ္ဌာနေ ပဋိသန္ဓိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ အသင်္ခါရိကာ ဟောတိ, သသင်္ခါရေန သပ္ပယောဂေန ကမ္မာဒိပစ္စုပဋ္ဌာနေ သသင်္ခါရိကာ။ ဘဝင်္ဂစုတိယော ပန ပဋိသန္ဓိသဒိသာဝ။ တဒာရမ္မဏဉ္စ ကုသလာကုသလာနိ ဝိယ အသင်္ခါရိကံ သသင်္ခါရိကဉ္စ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ။ ဧတေသု ဗလဝံ ဒုဗ္ဗလဉ္စ ဝိစာရေတုံ **“တတ္ထ သဗ္ဗေပိ သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တာ”** တိအာဒိမာဟ။ **ကာလဝသေန ပန ပရိဏမတီ**တိ အပ္ပာယုကသံဝတ္တနိကကမ္မဗဟုလေ ကာလေ တံကမ္မသဟိတသန္တာနဇနိတသုက္ကသောဏိတပစ္စယာနံ တံမူလကာနံ စန္ဒသူရိယဝိသမပရိဝတ္တာဒိဇနိတဥတာဟာရာဒိဝိသမပစ္စယာနဉ္စ ဝသေန ပရိဏမတိ။

ဝိပါကုဒ္ဒါရကထာဝဏ္ဏနာ

ယတော ယတ္တကော စ ဝိပါကော ဟောတိ, ယသ္မိဉ္စ ဌာနေ ဝိပစ္စတိ, တံ ဒဿေတုံ ဝိပါကုဒ္ဒါရကထာ အာရဒ္ဓာ။ **ဧတ္တေတ** တိ ဧကာယ စေတနာယ ကမ္မေ အာယူဟိတေဝ။ ဒုဟေတုကပဋိသန္ဓိဝသေန ဒွတဒသကမဂ္ဂေပိ ဟောတိ, ဒွတဒသကပ္ပကာရောပီတိ အတ္ထော။ အဟေတုကပဋိသန္ဓိဝသေန အဟေတုကဋ္ဌကမ္ပိ။ အသင်္ခါရိကသသင်္ခါရိကာနံ သသင်္ခါရိကအသင်္ခါရိကဝိပါကသင်္ကရံ အနိစ္ဆန္တော ဒုတိယတ္ထေရော **“ဒွတဒသာ”**တိအာဒိမာဟ။ ပုရိမသ္

သ ဟိ ပစ္စယတောသသင်္ခာရိကအသင်္ခာရိကဘာတေ, ဣတရေသံ ကမ္မတော။ တတိယော တိဟေတုကတော ဒုဟေတုကမ္ပိ အနိစ္ဆန္တော **“ဒသာ”**တိအာဒိမာဟ။

ဣမသ္မိံ ဝိပာကုဒ္ဒါရဋ္ဌာနေ ကမ္မပဋိသန္ဓိဝဝတ္ထာနတ္ထံ **သာကေတပဉ္ဟံ ဂဏှိံသု**။ ကမ္မဝသေန ဝိပာကဿ တံ တံဂုဏအေသုဿဒနိမိတ္တတံ ဒဿေတုံ **ဥဿဒကိတ္တနံ ဂဏှိံသု။ ဟေတုကိတ္တနံ** ဣဓ ပဌမတ္ထေရဿ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ။ ဒုတိယတ္ထေရဝါဒီသု ဝိသေသံ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဝက္ခာမိ။ ဉာဏဿ ဇစ္စန္ဓာဒိဝိပတ္တိနိမိတ္တ တပဋိပက္ခဘာဝတော တိဟေတုကံ အတိဒုဗ္ဗလမ္ပိ သမာနံ ပဋိသန္ဓိံ အာကမုန္တံ့ ဒုဟေတုကံ အာကမေယ့္ယာတိ **“အဟေတုကာ န ဟောတီ”**တိ အာဟ။ ယံ ပန **ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ** သုဂတိယံ ဇစ္စန္ဓဗဓိရာဒိဝိပတ္တိယာ အဟေတုကဉပပတ္တိံ ဝဇ္ဇေတွာ ဂတိသမ္ပတ္တိယာ သဟေတုကောပပတ္တိံ ဒဿေန္တေန “ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ ကတမေသံ အဋ္ဌန္နံ ဟေတူနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတိ”စ္စေဝ (ပဋိ. မ. ၁.၂၃၂) ဝုတ္တံ။ တေန ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေန ကမ္မုနာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တပဋိသန္ဓိ န ဟောတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ အညထာ “သတ္တန္နံ ဟေတူနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတီ”တိ ဣဒမ္ပိ ဝုစ္စေယျ။ တထာ ဟိ “ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ ကတမေသံ အဋ္ဌန္နံ ဟေတူနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတိ? ကုသလဿ ကမ္မဿ ဇဝနက္ခဏေ တယော ဟေတူ ကုသလာ တသ္မိံ ခဏေ ဇာတစေတနာယ သဟဇာတ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ တေန ဝုစ္စတိ ကုသလမူလပစ္စယာပိ သင်္ခါရာ။ နိကန္တိက္ခဏေ ဒွေ ဟေတူ အကုသလာ တသ္မိံ ခဏေ ဇာတစေတနာယ သဟဇာတပစ္စယာ ဟောန္တိ။ တေန ဝုစ္စတိ အကုသလမူလပစ္စယာပိ သင်္ခါရာ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ တယော ဟေတူ အဗျာကတာ တသ္မိံ ခဏေ ဇာတစေတနာယ သဟဇာတပစ္စယာ ဟောန္တိ။ တေန ဝုစ္စတိ နာမရူပ ပစ္စယာပိ ဝိညာဏံ, ဝိညာဏပစ္စယာပိ နာမရူပ”န္တိ ဝိတ္ထာရိတံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တောပပတ္တိယံ။

ဧဝံ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တတော ဉာဏသမ္ပယုတ္တုပပတ္တိယာ စ ဝိဇ္ဇမာနာယ “ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ ကတမေသံ သတ္တန္နံ ဟေတူနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတိ? ကုသလဿ ကမ္မဿ ဇဝနက္ခဏေ ဒွေ ဟေတူ ကုသလာ”တိ ဝတွာ အညတ္ထ စ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ သက္ကာ ဝိတ္ထာရေတုံ ကာတုန္တိ။ ယထာ ပန “ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ သတ္တန္နံ ဟေတူနံ ပစ္စယာ”တိ အဝစနတော ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တတော ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ ပဋိသန္ဓိ န ဟောတိ, ဧဝံ “ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေ ဆန္နံ ဟေတူနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတီ”စ္စေဝ (ပဋိ. မ. ၁.၂၃၃) ဝတွာ “သတ္တန္နံ ဟေတူနံ ပစ္စယာ”တိ အဝစနတော ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာပိ ပဋိသန္ဓိ န ဟောတီတိ အာပန္နံ။ ဧတ္တာပိ ဟိ န န သက္ကာ ကမ္မနိကန္တိက္ခဏေသု တယော စ ဒွေ စ ဟေတူ ယောဇေတွာ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဒွေ ယောဇေတုန္တိ။ ဣမဿ ပန ထေရဿ အယမဓိပ္ပာယော သိယာ “ကမ္မသရိက္ခကဝိပာကဒဿနဝသေန ဣဓ ဟဉ္ဉော သာဝသေသော ကထိတော”တိ။ “ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ အဋ္ဌန္နံ ဟေတူနံ ပစ္စယာ”တိ ဧတ္တာပိ ဟဥဿ သာဝသေသတာပ တ္တီတိ စေ? န, ဒုဗ္ဗလဿ ဒုဟေတုကကမ္မဿ ဉာဏသမ္ပယုတ္တဝိပာကအနေ အသမတ္ထတ္တာ။ တိဟေတုကဿ ပန အဟေတုကဝိပစ္စနေ ဝိယ ဒုဟေတုကဝိပစ္စနေပိ နတ္ထိ သမတ္ထတာဝိဃာတောတိ။ **အာရမ္မဏေန ဝေဒနာ ပရိဝတ္တ တေတဗ္ဗာ**တိ သန္တိရဏတအာရမ္မဏေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဝိဘာဂဂဟဏသမတ္ထတာဘာဝတော ဟိ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ ဣဋ္ဌဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေသု ဥပေက္ခာသဟဂတာနေဝ ဟောန္တိ, ကာယဝိညာဏဉ္စ သုခသဟဂတမေဝ ပဋိဃဋ္ဋနာဝိသေ သေနာတိ။

ဝိသေသဝတော ကာလေန တအာရမ္မဏပစ္စယသဗ္ဗဇဝနဝတော ဝိပာကပ္ပဝတ္တိံ ဒဿေတုံ **“သံဝရာသံဝရေ။ပေ။ ဥပဂ တဿာ”**တိ ဝုတ္တံ အညကာလေ ပဉ္စဝိညာဏာဒိပရိပုဏ္ဏဝိပာကပ္ပဝတ္တိအဘာဝတ။ **ကက္ကဋ္ဌက။ပေ။ ဘဝင်္ဂောတရ ဏန္တိ** ဧတေန ဣဒံ ဒဿေတိ – ကေအာရေ ပူရေတွာ နဒီပဝေသနမဂ္ဂဘူတံ မာတိကံ အပ္ပဝိသိတွာ ကက္ကဋ္ဌကမဂ္ဂါဒိ နာ အမဂ္ဂေန နဒိံသြတရဏံ ဝိယ စိတ္တဿ ဇဝိတွာ ဘဝင်္ဂပ္ပဝေသနမဂ္ဂဘူတေ တအာရမ္မဏေ အနုပ္ပန္နေ မဂ္ဂေန ဝိနာ ဘဝင်္ဂောတရဏန္တိ။

ဧတေသု တီသု မောဃတရေသု ဒုတိယော ဥပပရိက္ခိတွာ ဂဟေတဗ္ဗော။ ယဒိ ဟိ အနုလောမေ ဝေဒနာတ္တိကေ ပ ဋ္ဌိစ္စတရာဒီသု “အာသေဝနပစ္စယာ န မဂ္ဂေ ဒွေ”တိ “န မဂ္ဂပစ္စယာ အာသေဝနေ ဒွေ”တိ စ ဝုတ္တံ သိယာ, သောပိ မောဃတရော လဗ္ဘေယျ။ ယဒိ ပန တေဌဗ္ဗနမ္ပိ အာသေဝနပစ္စယော သိယာ, ကုသလာကုသလာနမ္ပိ သိယာ။ န ဟိ အာသေဝနပစ္စယံ လဒ္ဓုံ ယုတ္တဿ အာသေဝနပစ္စယဘာဝီ ဓမ္မော အာသေဝနပစ္စယောတိ အဝုတ္တော အတ္ထိ။ တေ ဌဗ္ဗနဿ ပန ကုသလာကုသလာနံ အာသေဝနပစ္စယဘာဝေ အဝုတ္တော။ “ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥ

ပ္ပဇ္ဇတိ နာသေဝနပစ္စယာ။ အကုသလံ ဓမ္မံ။ပေ။ နာသေဝနပစ္စယာ''တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၉၃) ဝစနတော ပဋိက္ခိတ္တော၀။ အထာပိ သိယာ ''အသမာနဝေဒနာနံ ဝသေန ဇဝံ ဝုတ္တ''န္တိ, ဧဝမပိ ယထာ ''အာဝဇ္ဇနာ ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ အကုသလာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၁၇) ဝုတ္တံ, ဧဝံ ''အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယောတိ''ပိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, ဇာတိဘေဒာ န ဝုတ္တန္တိ စေ? ဘူမိဘိန္နဿ ကာမာဝစရဿ ရူပာဝစရာဒီနံ အာသေဝနပစ္စယဘာဝေါ ဝိယ ဇာတိဘိန္နဿပိ ဘဝေယျာတိ ဝတ္တဗ္ဗော ဧဝ သိယာ။ အဘိန္နဇာတိကဿ စ ဝသေန ယထာ ''အာဝဇ္ဇနာ သဟေတုကာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ ''အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော''တိပိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, န တု ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ဝေဒနာတ္တိကေပိ သင်္ခိတ္တာယ ဂဏနာယ ''အာသေဝနပစ္စယာ န မဂ္ဂေ ဧကံ, န မဂ္ဂပစ္စယာ အာသေဝနေ ဧက''န္တိ ဧဝံ ဂဏနာယ နိဒ္ဒါရိယမာနာယ တေဝုဋ္ဌဗ္ဗနဿ အာသေဝနပစ္စယတ္တဿ အဘာဝတ ယထာဝုတ္တ တပ္ပကာရော ဒုတိယော မောဃဝါရော ဝီမံသိတဗ္ဗော။

တေဝုဋ္ဌဗ္ဗနံ ပန ဝီထိဝိပါကသန္တတိယာ အာဝဋ္ဋနတော အာဝဇ္ဇနာ, တတော ဝိသဒိသဿ ဇဝနဿ ကရဏ တော မနသိကာရော စ။ ဝေဠ္ဍု ကတ္တ ပဋ္ဌာနေ ''တေဝုဋ္ဌဗ္ဗနံ ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော''တိအာဒိ န ဝုတ္တံ, ''အာဝဇ္ဇနာ''က္ကစ္စေဝ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ တေဝုဋ္ဌဗ္ဗနတော စတုန္နံ တ ပဉ္စန္နံ တ ဇဝနာနံ အာရမ္မဏပုရေဇာတံ ဘဝိတုံ အသက္ကောန္တံ ရူပါဒိအာဝဇ္ဇနာဒီနံ ပစ္စယော ဘဝိတုံ န သက္ကောတိ, အယမေတဿ သဘာဝတောတိ ဇဝနာ ဟာရိပူရိယာ ဒုတိယော မောဃဝါရော ဒဿေတုံ ယုတ္တော သိယာ, အယမ္ပိ အဋ္ဌကထာယံ အနာဂတတ္တာ သုဋ္ဌု ဝိစာ ရေတဗ္ဗော။ ဘဝင်္ဂဿ ဇဝနာနုဗန္ဓနဘူတတ္တာ **''တဒာရမ္မဏံ ဘဝင်္ဂ''** န္တိ ဝုတ္တံ။ ပဋ္ဌာနေ (ပဋ္ဌာ. ၃.၁.၁၀၂) စ ဝုတ္တံ ''သဟေတုကံ ဘဝင်္ဂံ အဟေတုကဿ ဘဝင်္ဂဿ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ, ''အဟေတုကံ ဘဝင်္ဂံ သဟေတုကဿ ဘဝင်္ဂဿ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ စ။ ကုသလာကုသလာနံ သုခဒုက္ခဝိပါကမတ္တော ဝိပါ ကော န ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာနံ ဝိဘာဂံ ကရောတိ, ဇဝနံ ပန ရဇ္ဇနဝိရဇ္ဇနာဒိဝသေန ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဝိဘာဂံ ကရောတီတိ **''အာရမ္မဏ ရသံ ဇဝနမေဝ အနုဘဝတီ''**တိ ဝုတ္တံ။

အဝိဇ္ဇမာနေ ကာရကေ ကထံ အာဝဇ္ဇနာဒိဘာဝေန ပဝတ္တိ ဟောတီတိ တံ ဒဿေတုံ **ပဉ္စဝိဓံ နိယာမံ နာမ ဂဏှိံသု**။ နိယာမော စ ဓမ္မာနံ သဘာဝကိစ္စပစ္စယဘာဝဝိသေသော၀။ **တံတံသဒိသဖလအနန္တိ** တဿ တဿ အတ္တနော အနုရူပဖ လဿ အနံ။ **သဒိသဝိပါကအနန္တိ** စ အနုရူပဝိပါကအနန္တိ အတ္ထော။ **ဣဒံ ဝတ္ထုန္တိ** ကေဝစနနိဒ္ဒေသော ဧကကထာ ဝတ္ထုဘာဝေန ကတော။ **ဇဂတိပ္ပဒေသော** တိ ယထာဝုတ္တတော အညောပိ လောကပ္ပဒေသော။ ကာလဂတိဥပဓိပယောဂပ ဋိဗာဠှဥပိ ဟပံ န ဝိပစ္စေယျ, န ပဒေသပဋိဗာဠှန္တိ။ သဗ္ဗညုတဉာဏပဒဋ္ဌာနပဋိသန္ဓိယာဒိဓမ္မာနံ နိယာမော ဒသ သဟဿိကမ္ပနပစ္စယဘာဝေါ **ဓမ္မနိယာမော။ အယံ ဣဓ အဓိပ္ပေတော** တိ ဧတေန နိယာမဝသေန အာဝဇ္ဇနာဒိဘာဝေါ, န ကာရကဝသေနာတိ ဒေမတ္ထံ ဒဿေတိ။

ဣမသ္မိံ ဌာနေ တိ သောဠသဝိပါကကထာဌာနေ။ ဒွတဒသဟိ တဟေတုဗ္ဗာ နာဋိယန္တောပမာ န ဒွတဒသန္နံ စိတ္တ တာနံ ဧကသ္မိံ ဒွတရေ ကောရမ္မဏေ သဟ ကိစ္စကရဏဝသေန ဝုတ္တာ, အထ ခော ဒွတဒသန္နံ ဧကသ္မိံ ဒွတရေ သကိစ္စ ကရဏမတ္တဝသေန။ အဟေတုကပဋိသန္ဓိဇနကသဒိသဇဝနာနန္တရံ အဟေတုကတဒာရမ္မဏံ ဒဿေန္တော **''စတုန္နံ ပန ဒုဟေတုကကုသလစိတ္တာနံ အညတရဇဝနဿ။ပေ။ ပတိဋ္ဌာတီ''**တိ အာဟ။ အဟေတုကပဋိသန္ဓိကဿ ပန တိဟေ တုကဇဝနေ ဇဝိတေ ပဋိသန္ဓိအယကေန ကမ္မေန အဟေတုကဿ တဒာရမ္မဏဿ နိဗ္ဗတ္တိ န ပဋိသေဓိတာ။ ဧဝံ ဒု ဟေတုကပဋိသန္ဓိကဿပိ တိဟေတုကာနန္တရံ ဒုဟေတုကတဒာရမ္မဏံ အပ္ပဋိသိဒ္ဓံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပရိပုဏ္ဏဝိပါကဿ စ ပဋိသန္ဓိဇနကကမ္မဿ ဝသေနာယံ ဝိပါကဝိဘာဝနာ တဿာ မုခနိဒဿနမတ္တမေတတိ ပဝတ္တိဝိပါကဿ စ ဧကဿ တိဟေတုကာဒိကမ္မဿ သောဠသဝိပါကစိတ္တာဒီနိ ဝုတ္တနယေန ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ တသ္မာ ယေန ဧကေနစိ ကမ္မုနာ ဧကေန အနေကံ တဒာရမ္မဏံ ပဝတ္တမာနံ ကမ္မဝိသေသာဘာဝတ ယေသံ တံ အနုဗန္ဓဘူတံ, တေသံ ဇဝနသင်္ခါတာနံ ပစ္စယာနံ ဝိသေသေန ဝိသိဋ္ဌံ ဟောတီတိ ဇဝနေနာယံ တဒာရမ္မဏနိယာမော ဝုတ္တော, န နာနာကမ္မုနာ နိဗ္ဗတ္တမာနဿ ဝသေန။ ဝေဠ္ဍု ကတ္တ ပဋ္ဌာနေ (ပဋ္ဌာ. ၃.၁.၉၈) ''သဟေတုကေ ခန္ဓေ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿ သတိ။ ကုသလာကုသလေ နိရုဒ္ဓေ အဟေတုကော ဝိပါကော တဒာရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ ဉာဏာနန္တရံ အဟေတုက တဒာရမ္မဏံ, ''ကုသလာကုသလေ နိရုဒ္ဓေ သဟေတုကော ဝိပါကော တဒာရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ အကုသလာနန္တ ရဉ္စ သဟေတုကတဒာရမ္မဏံ ဝုတ္တံ, န စ ''တံ ဧတေန ထေရေန အဒဿိတ''န္တိ ကတ္တ တဿ ပဋိသေဓော က တော ဟောတီတိ။

ယံ ပန ဇဝနေန။ပေ။ တံ ကုသလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ န္တိ ဣဒံ ကုသလသ္သ ဝိယ အကုသလသ္သ သဒိသော ဝိဟ
ကော နတ္ထီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ သသင်္ခာရိကာသင်္ခာရိကနိယမနံ ပန သန္ဓာယ တသ္မိံ ဝုတ္တေ အကုသလေပိ န တံ န
ယုဇ္ဇတီတိ။ **အဍ္ဍာနမေတ** န္တိ ဣဒံ နိယမိတာဒိဝသေန ယောနိသော အယောနိသော တ အာဝဇ္ဇိတေ အယောနိသော
ယောနိသော တ ဝဝတ္ထာပနသ္သ အဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ပဋ္ဌိသိဒ္ဓ န္တိ အဝစနမေဝ ပဋ္ဌိသေဓောတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ ကာမတဏှာဟာနိဗ္ဗတ္တေန ကမ္မုနာ မဟဂ္ဂတ
လောကုတ္တရာနုဘဝနဝိပာကော န ဟောတီတိ တတ္ထ တအာရမ္မဏာဘာဝတော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အာဟာထဂတေ ဝိသယေ တန္နိ
န္နံ ဘဝင်္ဂံ အာဝဇ္ဇနံ ဥပ္ပာဒေတီတိ အာဝဇ္ဇနံ ဝိသယေ **နိန္နတ္တာ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဘဝင်္ဂံ ပန သဗ္ဗအ သဝိသယေ နိန္နမေ
တတိ ဝိသယန္တရဝိညာဏသ္သ ပစ္စယော ဟုတွာတပိ တဒဘာတ ဝိနာ အာဝဇ္ဇနေန သဝိသယေ နိန္နတ္တာဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။
စိဏ္ဏတ္တာ တိ အာဝဇ္ဇနေန ဝိနာ ဗဟုလံ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗတ္တာ။ **သမုအာစာရတ္တာ** တိ အာဟာထဂတေ ဝိသယေ ပဋ္ဌိသန္ဓိဝိ
သယေ စ ဗဟုလံ ဥပ္ပာဒိတပုဗ္ဗတ္တာ။ **စိဏ္ဏတ္တာ** တိ တ ပုဂ္ဂလေန အာသေဝိတဘာတော ဝုတ္တော။ **သမုအာစာရတ္
တာ**တိ သယံ ဗဟုလံ ပဝတ္တဘာတော။ **နိရောဓသ္သ အနန္တရပစ္စယံ နေဝသညာနာသညာယတန** န္တိ ဣဒံ တဒနန္တရမေ
ဝ နိရောဓဖုသနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န အရူပက္ခန္ဓာနံ ဝိယ နိရောဓသ္သ အနန္တရပစ္စယဘာဝံ။ နေဝသညာနာသညာယတနံ ပန
ကိဉ္စိ ပရိကမ္မေန ဝိနာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ နတ္ထိ။ ပရိကမ္မာဝဇ္ဇနမေဝ တသ္သ အာဝဇ္ဇနန္တိ အညသ္သ ဝိယ တေသ္သပိ သာ
ဝဇ္ဇနတာယ ဘဝိတဗ္ဗံ။

အယံ ပနေတ္ထာဓိပ္ပာယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော – နေဝသညာနာသညာယတနသ္သ န နိရောဓသ္သ အနန္တရပစ္စယဘာဝေ နိန္န
နာဒိတာ အညတ္ထ ဒိဋ္ဌာ အတဒတ္ထပရိကမ္မဘာဝေ စ ဥပ္ပတ္တိယာ, အထ စ တံ တသ္သ အနန္တရပစ္စယော ဟောတိ,
တထာ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ယထာဝုတ္တာ မနောဝိညာဏဓာတု အသတိပိ နိရာဝဇ္ဇနုပ္ပတ္တိယံ နိန္နာဒိဘာဝေ နိရာဝဇ္ဇနာ
ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ ဧတ္ထ ကတွာ **“အရိယမဂ္ဂစိတ္တံ မဂ္ဂါနန္တရာနိ ဖလစိတ္တာနီ”** တိ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဟိ နိဗ္ဗာနာရမ္
မဏာဝဇ္ဇနာဘာဝံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ သိယာ, ကေတ္ရဘုတေအနာနိ နိဒသ္သနာနိ သိယုံ တေဟောဝ ဧတေသံ နိရာဝဇ္ဇန
တာသိဒ္ဓိတော။ ဖလသမာပတ္တိကာလေ စ “ပရိတ္တာရမ္မဏံ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏံ အနုလောမံ ဖလသမာပတ္တိယာ အနန္တရ
ပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ ဝစနတော သမာနာရမ္မဏာဝဇ္ဇနရဟိတတ္တာ “မဂ္ဂါနန္တရာနိ ဖလစိတ္တာနီ”တိ ဧဝံ ဖလသ
မာပတ္တိစိတ္တာနိ န ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာနိ သိယုံ, ကေတ္ရဘုတေအနာနိ ပန ယဒိပိ နိဗ္ဗာနေ စိဏ္ဏာနိ သမုအာစာရာနိ စ န ဟော
န္တိ, အာရမ္မဏန္တရေ စိဏ္ဏသမုအာစာရာနေဝ။ ဖလသမာပတ္တိစိတ္တာနိ စ မဂ္ဂဝီထိတော ဥဒ္ဓံ တဒတ္ထပရိကမ္မသဗ္
ဘာတတိ တေသံ ဂဟဏံ န ကတံ, အနုလောမာနန္တရဉ္စ ဖလသမာပတ္တိစိတ္တံ စိဏ္ဏံ သမုအာစာရံ, န နေဝသညာနာ
သညာယတနာနန္တရံ မဂ္ဂါနန္တရသ္သ ဝိယ တဒတ္ထပရိကမ္မာဘာတတိ “နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တသ္သာ”တိ တဉ္စ နိဒ
သ္သနံ။ **အာရမ္မဏေန ပန ဝိနာ နုပ္ပဇ္ဇတီ** တိ ဣဒံ တေသ္သ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏတ္တာဘာတ ပုန္တံ့ ကာရေတွာတ အာရမ္
မဏနိဒ္ဒါရဏတ္ထံ ဝုတ္တံ။

တတ္ထာ တိ ဝိဟကကထာယံ။ ဇစ္စန္ဓပီဌသပ္ပိဥပမာနိဒသ္သနံ ဝိဟကသ္သ နိသ္သယေန ဝိနာ အပ္ပဝတ္တိဒသ္သန
တ္ထံ။ **ဝိသယဂ္ဂဟော** တိ ဣဒံ စက္ခာဒီနံ သဝိသယဂ္ဂဟဏေန စက္ခုဝိညာဏာဒိဝိဟကသ္သ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဥပနိ
သ္သယတော စက္ခာဒီနံ ဒသ္သနာဒိအတ္ထတော စ တသ္သေဝ ဝိဟကသ္သ ဒဿနတ္ထံ **“ဥပနိသ္သယမတ္ထ
သော”**တိ ဝုတ္တံ။ **ဟဒယဝတ္ထုမေတ**တိ ယထာ ပုရိမစိတ္တာနိ ဟဒယဝတ္ထုနိသ္သိတာနိ စ ပသာဒဝတ္ထုအနုဂတာနိ စ အညာ
ရမ္မဏာနိ ဟောန္တိ, န ဧဝံ ဘဝင်္ဂံ, တံ ပနေတံ ဝတ္ထာရမ္မဏန္တရရဟိတံ ကေဝလံ ဟဒယဝတ္ထုမေဝ နိသ္သာယ ပဝတ္
တတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဟဒယရူပဝတ္ထုကာ**န္တိ ဣဓာပိ အညဝတ္ထာနုဂတန္တိ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ မက္ကဋ္ဌက
သ္သ ဟိ သုတ္တာရောဟဏံ ဝိယ ပသာဒဝတ္ထုကံ စိတ္တံ, သုတ္တေန ဂမနာဒီနိ ဝိယ တဒနုဂတာနိ သေသစိတ္တာနီတိ။ သု
တ္တဃဋ္ဋနမက္ကဋ္ဌကစလနာနိ ဝိယ ပသာဒဃဋ္ဋနဘဝင်္ဂစလနာနိ သဟ ဟောန္တီတိ ဒီပနတော **“ဧကေကံ။ပေ။ အာဂစ္
ဆတီ”**တိပိ ဒီပေတိ။

ဘဝင်္ဂသ္သ အာဝဇ္ဇိတကာလော တိ ဣဒံ အေတရိကသဒိသာနံ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ ဟဒပရိမဇ္ဇကသဒိသသ္သ အာဝ
ဇ္ဇနသ္သ သညာအနသဒိသော အနန္တရပစ္စယဘာတော ဧဝ ဘဝင်္ဂါဝဇ္ဇနန္တိ ကတွာတ ဝုတ္တံ။ ဝိဟကမနောဓာတုအာဒီနံ
အဒိသွတဝ သမ္ပဋ္ဋိစ္ဆနာဒိကရဏံ ကဋ္ဌှဂ္ဂဟဏမတ္တပုထုလစတုရသ္သဘာဝဝိဇာနနမတ္တကဟာပဏဘာဝဝိဇာနနမတ္တက

မ္မောပနယနမတ္တသာမညဝသေန ဝုတ္တံ, န ကဋ္ဌဟက္ကဟကာဒီနံ ကဟာပဏဒဒ္ဒ္ဒိနဿ အဘာဝေတ တံသမာနဘာဝေ စ သမ္ပဋိစ္ဆနာဒီနံ အဓိပ္ပေတတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပဏ္ဍာရံ တေန္တိ ပဏ္ဍရရူပဒဿနသာမညတော စက္ခုဝိညာဏမေဝ ဒဿနကိစ္စံ သာဓေတီတိ ဒီပနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဇဝံ သောတဒ္ဓတရာဒီသုပိ ယောဇေတဗ္ဗံ သဝနာဒိဝသေန။ သန္တာပနဝသေန ဂုဋ္ဌသီလော ဂုဋ္ဌပ္ပယောဇနော တ **ကေဋ္ဌိယ ကော။ ဥပနိဿယတော**တိ န ဥပနိဿယပစ္စယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယသ္မိံ ပန အသတိ ယော န ဟောတိ, သော ဣဓ ''ဥပနိဿယော''တိ အဓိပ္ပေတော။ **အာလောကသန္နိဿိတ** န္တိ ဣဒမ္ပိ အာလောကေ သတိ သဗ္ဗာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ဥပနိဿယပစ္စယတံ။ **မန္ဒထာမဂတံ** နာမ ကိရိယစိတ္တဿ ပစ္စယဘာဝံ အနုပဂန္တွာ သယမေဝ ပဝတ္တမာနံ။

အသင်္ခါရိကသသင်္ခါရိကေသု **ဒေသံ ဒိသွတ**တိ န ကမ္မဿ ဝိရုဒ္ဓသဘာဝေန ဝိပါကေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အသ ခ်ာရိကကမ္မဿ သသင်္ခါရိကဝိပါကေသု, သသင်္ခါရိကကမ္မဿ စ အသင်္ခါရိကဝိပါကေသု ဒေသံ ဒိသွတ။ အ ဟေတုကာနံ ပန ရူပာဒီသု အဘိနိပါတမတ္တာဒိကိစ္စာနံ န သသင်္ခါရိကဝိရုဒ္ဓော သဘာဝေတိ အသင်္ခါရိကတာ နတ္ထိ, အသင်္ခါရိကဝိရုဒ္ဓသဘာဝတဘာဝတ နာပိ သသင်္ခါရိကတာတိ ဥဘယာဝိရောဓာ ဥဘယေနပိ ဝေသံ နိဗ္ဗတ္တိ အနုဇာနာ တိ။ **စိတ္တနိယာမ** န္တိ တဒါရမ္မဏနိယာမံ။ **ကိရိယတော ပဋ္ဌာတိ ဣမေသံ။ပေ။ ပတိဋ္ဌာတိ** တိ ကိရိယဇဝနာနန္တရဉ္စ တဒါရမ္မဏံ ဝုတ္တံ။ ပဋ္ဌာနေ (ပဋ္ဌာ. ၁.၃.၉၄) ပန ''ကုသလာကုသလေ နိရုဒ္ဓေ ဝိပါကော တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇ တီ''တိ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာနမေဝ အနန္တရာ တဒါရမ္မဏံ ဝုတ္တံ။ ကုသလတ္တိကေ စ ''သေက္ခာ တ ပုထုဇ္ဇနာ တ ကုသလံ အနိစ္စတော''တိအာဒိနာ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၀၆) ကုသလာကုသလဇဝနမေဝ ဝတွာ တဒနန္တရံ တဒါရမ္မဏံ ဝုတ္တံ, န အဗျာ ကတာနန္တရံ, န စ ကတ္ထစိ ကိရိယာနန္တရံ တဒါရမ္မဏဿ ဝုတ္တဋ္ဌာနံ ဒိဿတိ။ ဝိဇ္ဇမာနေ စ တသ္မိံ အဝစနေ ကာရဏံ နတ္ထိ, တသ္မာ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော ဧသော ထေရဝါဒော။ ဝိပ္ပဝါရိကဥပ္ပတ္တိ ဇဝနံ နာဝံ ဝိယ နဒီသောတော ဘဝင်္ဂံ အနုဗန္ဓတီတိ ယုတ္တံ, န ပန ဆဠင်္ဂုပေက္ခဝတော သန္တဝုတ္တိ ကိရိယဇဝနံ ပဏ္ဏပုဋံ ဝိယ နဒီသောတောတိ။

ပိဏ္ဍဇဝနံ ဇဝတီ တိ ကုသလာကုသလကိရိယဇဝနာနိ ပိဏ္ဍေတွာ ကထိတာနီတိ တထာ ကထိတာနိ ဇဝနာနိ ပိဏ္ဍိ တာနိ ဝိယ ဝုတ္တာနိ, ဧကသ္မိံ တ တဒါရမ္မဏေ ပိဏ္ဍေတွာ ဒဿိတာနိ ဟုတွာ ဇဝိတာနေဝ ဝုတ္တာနိ။ ဣမဋ္ဌ ပန ပိ ဏ္ဍဇဝနံ ဝဒန္တေန အကုသလတော စတ္တာရိယေဝ ဥပေက္ခာသဟဂတာနိ ဂဟေတွာ ဒွာဒသုပေက္ခာသဟဂတဇဝနာနိ ပိဏ္ဍိတာနိ ဝိယ ဝုတ္တာနိ။ ပဋ္ဌာနေ ပန ''ကုသလံ အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတိ, တံ အာရဗ္ဘ ရာဂေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ , ဥဒ္ဓစ္စံ, ဒောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အကုသလေ နိရုဒ္ဓေ ဝိပါကော တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ ဝုတ္တတ္ တာ ဣတရာနိ ဒွေဝ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ ပဝတ္တဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စသဟဂတာနိပိ ကုသလဝိပါကေ တဒါရမ္မဏေ ပိဏ္ဍေတဗ္ ဗာနိ သိယုံ။ တေသံ ပန အနန္တရံ အဟေတုကဝိပါကေနေဝ တဒါရမ္မဏေန ဘဝိတဗ္ဗံ, သော စ သန္တီရဏဘာဝေနေဝ ဂဟိ တောတိ အပုဗ္ဗံ ဂဟေတဗ္ဗံ နတ္ထိ။ အဟေတုကေ စ ပိဏ္ဍေတဗ္ဗံ နာရဟန္တီတိ အဓိပ္ပာယေန န ပိဏ္ဍေတီတိ။

တိဟေတုကဇဝနာဝသာနေ ပနေတ္ထာ တိ ဧတသ္မိံ ဒုတိယတဒေ တိဟေတုကဇဝနာဝသာနေ တိဟေတုကတဒါရမ္မ ဏံ ယုတ္တန္တိ ဒဿေတုံ ယုတ္တံ ဝဒတိ ဇဝနသမာနတ္တာ, နာလဗ္ဘမာနတ္တာ အညဿ။ ပဌမတ္ထေရေန အကု သလာနန္တရံ ဝုတ္တဿ အဟေတုကတဒါရမ္မဏဿ, ကုသလာနန္တရံ ဝုတ္တဿ စ သဟေတုကတဒါရမ္မဏဿ သ အကုသလာနန္တရံ ဥပ္ပတ္တိံ ဝဒန္တဿ ဟိ ပဋိသန္ဓိဇနကံ တိဟေတုကကမ္မံ ဒုဟေတုကာဟေတုကံ ဝိပါကံ ဇနယန္ တမ္ပိ တိဟေတုကဇဝနာနန္တရံ န ဇနေတီတိ န ဧတ္ထ ကာရဏံ ဒိဿတီတိ ဇဝံ ယုတ္တံ ဂဟေတဗ္ဗံ အဝုတ္တမ္ပိတိ အ ဓိပ္ပာယော။ အထ တ တသ္မိံ တသ္မိံ ထေရဝါဒေ ယေန အဓိပ္ပာယေန သသင်္ခါရာသင်္ခါရဝိဓာနာဒိ ဝုတ္တံ, တံ တေနေဝ အဓိပ္ပာယေန ယုတ္တံ ဂဟေတဗ္ဗံ, န အဓိပ္ပာယန္တရံ အဓိပ္ပာယန္တရေန အာလောဠေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **ဟေတု သဒိသမေတ**တိ ဇနကကမ္မဟေတုသဒိသမေဝ။ **မဟာပကရဏေ အာဝိ ဘဝိဿတီ** တိ မဟာပကရဏေ အာဂတဟဋ္ဌိယာ ဟ ကဋ္ဌံ ဥပ္ပတ္တိဝိဓာနံ အာဝိ ဘဝိဿတီတိ အဓိပ္ပာယေန ဝဒတိ။

ကာမာဝစရကုသလဝိပါကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရူပာဝစရာရူပာဝစရဝိပါကကထာဝဏ္ဏနာ

၄၉၉. **အနန္တရာယေနာ**တိ ပရိဟာနိပစ္စယဝိရဟေန။ **ပဋိပအာဒိဘေအေ**တိ ပဋိပအရမ္မဏဘေအေ။ တထာ ဟိ ဒုက္ခပဋိပ ဒံ ဒန္ဓာဘိညံ ဈာနံ ဥပ္ပာဒေတွာ ပုနပ္ပုနံ သမာပဇ္ဇန္တဿ တံ ဈာနံ တံပဋိပဒမေဝ ဟောတိ။ တေသိံ အပရိဟီနေ တ ဿ ဝိဟာကော နိဗ္ဗတ္တမာနော တပ္ပဋိပအောဝ ဘဝိတုံ အရဟတီတိ။ ဆန္ဒာဓိပတေယျာဒိဘာဝေ ပန တသိံ ခဏေ ဝိ ဇ္ဇမာနာနံ ဆန္ဒာဒီနံ အဓိပတိပစ္စယဘာဝေန ဟောတိ, န အာဂမနဝသေန။ တထာ ဟိ ကေမေဝ ဈာနံ နာနာက္ခဏေသု နာနာ ဓိပတေယျံ ဟောတိ။ စတုတ္ထဇ္ဈာနဿေဝ ဟိ စတုရိဒ္ဓိပာဒဘာဝေန ဘာဝနာ ဟောတိ, တသ္မာ ဝိပာကဿ အာဂ မနဝသေန ဆန္ဒာဓိပတေယျာဒိတာ န ဝုတ္တာ။

ရူပာဝစရာရူပာဝစရဝိပာကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

လောကုတ္တရဝိပာကကထာဝဏ္ဏနာ

၅၀၅. ယထာ ဝဋ္ဋံ အာစိနတိ, တထာ တဏှာဟာဒီဟိ အဘိသင်္ခတံ လောကိယကမ္မံ **ဥပစိတ**န္တိ ဝုစ္စတိ ။ လောကုတ္တရံ ပန ဧဝံ န ဟောတီတိ တထာ န ဝုတ္တံ။ **သုညတဂမနဝသေနာ** တိ အနိမိတ္တာပ္ပဏိဟိတနာမဒာယကေဟိ သင်္ခါရာရမ္မ ဏေဟိ ဝိဇ္ဇမာနေဟိပိ ဖလဿ သုညတနာမဒာနနဒီပနေ အင်္ဂဟိတဘာဝေနေဝ အတေမိဿေနာတိ အတ္ထော။ အာဂ မနတော သုညတာပ္ပဏိဟိတနာမဝတော မဂ္ဂဿ အာဂမနီယဋ္ဌာနေ ဌတွာ အတ္တနော ဖလဿ နာမတ္တယအနံ ယောဇိ တံ, ဣတရဿပိ ပန တထေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။ နယမတ္တဒဿနဥ္စေတံ။ သင်္ခါရာရမ္မဏေဟိ ပန နာမတ္တယဝတော အနိ စ္စာနုပဿနာနန္တရဿပိ မဂ္ဂဿ အာဂမနီယဋ္ဌာနေ ဌတွာ အတ္တနော ဖလဿ နာမတ္တယအနံ န ဒိတရိတန္တိ။ ဝဋ္ဋ ဥ္ဓနကဖလသမာပတ္တိယာ စ ဝိပဿနာဂမနဝသေန နာမလာဘေ မဂ္ဂဿ ဝိယ အနိမိတ္တနာမလာဘော န သိယာ။ ယထာ ပန မဂ္ဂါနန္တရဿ ဝိယ ဝဋ္ဋဥ္ဓနကဖလသမာပတ္တိယာပိ ဈာနပဋိပအာဘေအေ ဟောတိ, ဧဝံ သုညတာဒိနာမလာ ဘေ သတိ အနိမိတ္တနာမဥ္စ လဘတီတိ။ **အဝူပသန္တာယာ**တိ ဣဒံ ကေနစိ အဉေန အနန္တရိတတ္တာ တာဒိသာယ ဧဝ သဒ္ ဓာယ။ပေ.။ ပညာယ စ အနန္တရပစ္စယဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေန ဆန္ဒာဒယောပိ အတ္တနော အနန္တရာဒိသာနံ ဆန္ဒာဒီနံ ဥ ပ္ပာဒကာ အဓိပတိဘူတာ အဓိပတိဘူတေ ဧဝ ဥပ္ပာဒေန္တီတိ ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ။

၅၅၅. ကိလေသသမုစ္ဆေဒကဿ မဂ္ဂဿ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိကဿ နိယျာနိကသဘာဝဿ ဖလေနပိ ပဋိပ္ပဿ ဒ္ဓကိလေသေန နိယျာနသဘာဝေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ, တသ္မာ ဖလေပိ **"မဂ္ဂင်္ဂံ မဂ္ဂပရိယာပန္န"** န္တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝဥ္စ ကတွာ မဂ္ဂဝိဘင်္ဂေ ဖလေသု စ အင်္ဂဋ္ဌိကော ပဉ္စင်္ဂိကော စ မဂ္ဂေ ဥဒ္ဓဋော, ဧဝံ ဗောဇ္ဈင်္ဂါပီတိ။ **မဂ္ဂံ ဥပဟအာ ယာ**တိ မဂ္ဂသဒိသတာယ မဂ္ဂေတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယာဟ။

လောကုတ္တရဝိပာကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အကုသလဝိပာကကထာဝဏ္ဏနာ

၅၅၆. ဣဋ္ဌဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေသု ဝိယ န အနိဋ္ဌအနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေသု သန္တီရဏဝိသေသော အတ္ထိ, အနိဋ္ဌာရမ္မ ဏမေဝ ပန အဓိမတ္တံ မန္ဒဥ္စ ဧဝံ ဒွိဓာ ဝုတ္တံ။

အကုသလဝိပာကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကိရိယာဗျာကတံ

မနောဓာတုစိတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၆၆. **တတပုပ္ဖ** န္တိ မောဃပုပ္ဖံ။ တံ အစ္ဆိန္နေပိ ရုက္ခေ န ဖလတိ, ဆိန္နရုက္ခပုပ္ဖံ ပန အစ္ဆိန္နေ ဖလေယျ။ ဧဝံ အစ္ဆိန္နဘဝမူလဿပိ ပဝတ္တမာနံ ယံ န ဖလတိ, တံ တတပုပ္ဖသဒိသံ။ ဣတရဿေဝ ပန ပဝတ္တမာနံ ဆိန္န ရုက္ခပုပ္ဖသဒိသံ။ တဉှိ အစ္ဆိန္နေ ဘဝမူလေ ဖလေယျာတိ။

ကိရိယမနောဝိညာဏဓာတုစိတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၆၈. လောလုပ္ပတဏှာ ပဟီနာ တိ ဣမသ္သ စိတ္တသ္သ ပစ္စယဘူတာ ပုရိမာ ပဝတ္တိ ဒဿိတာ။ ဣဒံ ပန စိတ္တံ ဝိစာရဏပညာရဟိတန္တိ ကေဝလံ သောမနသ္သမတ္တံ ဥပ္ပာဒေန္တသ္သ ဟောတီတိ။ ဧဝံ စေတိယပူဇာဒီသုပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဝတ္တံ ကရောန္တော** တိ ဣဒံ ဝတ္တံ ကရောန္တသ္သ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏေ ကာယဒွါရစိတ္တပ္ပဝတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပဉ္စဒွါရာနုဂတံ ဟုတွာ လဗ္ဘမာနံ သန္ဓာယ ပဉ္စဒွါရေ ဧဝ တ လောလုပ္ပတဏှာပဟာနာဒိပစ္စဝေက္ခဏဟေတုဘူတံ ဣဒမေဝ ပဝတ္တိံ သန္ဓာယ တတ္ထ တတ္ထ **"ဣမိနာ စိတ္တေန သောမနသ္သိတော ဟောတီ"** တိ ဝုတ္တန္တိ **"ဧဝံ တာဝ ပဉ္စဒွါရေ လဗ္ဘတီ"** တိ အာဟ။ အတီတံသာဒီသု အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ ဝတွာ "ဣမေဟိ တီဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတသ္သ ဗုဒ္ဓသ္သ ဘဂဝတော သဗ္ဗံ ကာယကမ္မံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တီ"တိအာဒိဝစနတော (မဟာနိ. ၁၅၆ အတ္ထတော သမာနံ) "ဘဂဝတော ဣဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ ဝုတ္တဝစနံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ အဟေတုကသ္သ မူလာဘာဝေန သုပ္ပတိဋ္ဌိတတာ နတ္ထီတိ ဖလဘာဝေ အပရိပုဏ္ဏော, တသ္မာ ဥဒ္ဒေသတရေ "သမာဓိဖလံ ဟောတိ, ဝီရိယဖလံ ဟောတီ"တိ န ဝုတ္တံ။ တတော ဧဝ ဟိ အဟေတုကာနံ သင်္ဂဟတရေ ဈာနင်္ဂါနိ စ န ဥဒ္ဓဋာနိ။ တေနေဝ ဣမသ္မိံပိ အဟေတုကဒွယေ ဗလာနိ အနုဒ္ဒေသာသင်္ဂဟိတာနိ။ ယသ္မာ ပန ဝီရိယသ္သ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ သေသာဟေတုကေဟိ ဗလဝံ, ယသ္မာ စ ဧတ္ထ ဝိတက္ကာဒီနံ ဈာနပစ္စယမတ္တတာ ဝိယ သမာဓိဝီရိယာနံ ဗလမတ္တတာ အတ္ထိ, တသ္မာ နိဒ္ဒေသတရေ "သမာဓိဗလံ ဝီရိယဗလ"န္တိ ဝတွာ ဌပိတံ။ ယသ္မာ ပန နေဝ ကုသလံ နာကုသလံ, တသ္မာ သမ္မာသမာဓိ မိစ္ဆာသမာဓီတိ, သမ္မာဝါယာမော မိစ္ဆာဝါယာမောတိ စ န ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ဧဝံ သတိ မဟာကိရိယစိတ္တေသု စ ဧတံ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, ဝုတ္တဉ္စ, တသ္မာ သမ္မာ, မိစ္ဆာ တ နိယ္ယာနိကသဘာဝါဘာဝတော မဂ္ဂပစ္စယဘာဝံ အပ္ပတ္တာ သမာဓိဝါယာမာ ဣဓ တထာ န ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

၅၇၄. ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တအာသယာနုသယသဗ္ဗညုတာနာဝရဏဉာဏာနိ ဣမသ္သာနန္တရံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနိ ယမကပါဋိဟာရိယမဟာကရုဏာသမာပတ္တိဉာဏာနိ စ ဣမသ္သ အနန္တရံ ဥပ္ပန္နပရိကမ္မာနန္တရာနိ ဣမိနာ အာဝဇ္ဇိတာရမ္မဏေယေဝ ပဝတ္တန္တီတိ အာဟ **"ဆ။ပေ။ ဂဏှန္တီ"** တိ။ မဟာဝိသယတ္တာ မဟာဂဇော ဝိယ မဟန္တန္တိ **မဟာဂဇံ**။

ရူပာဝစရာရူပာဝစရကိရိယစိတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၇၇. ဣဒါနိ ယာနိ ကိရိယာနိ ဇာတာနိ, တာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနီတိ ဧဝံ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ **အတ္တဘာဝေ**တိ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဝုစ္စန္တိ။

စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ရူပကဏ္ဍံ

ဥဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

ဣဒါနိ ရူပမဗျာကတံ ဘာဇေတဗ္ဗံ, တဉ္စ ကေနစိ သမယဝဝတ္ထာနံ ကတွာ န သက္ကာ ဘာဇေတုံ။ န ဟိ ရူပဿ စိတ္တုပ္ပါဒေန သမယဝဝတ္ထာနံ သက္ကာ ကာတုံ အစိတ္တသမုဋ္ဌာနသဗ္ဘာဝတော, စိတ္တသမုဋ္ဌာနဿ စ အနေကစိတ္တသမုဋ္ဌာနတာယ ရူပသမုဋ္ဌာပကစိတ္တာနဉ္စ ကေသဉ္စိ ကတ္ထစိ အသမုဋ္ဌာပနတာယ ဝဝတ္ထာနာဘာဝတော, ဝိညတ္တိဒွယဝဇ္ဇိတဿ ရူပဿ အစိတ္တသဟဘုဘာဝတော စ, န စ ရူပါနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရဏေန သမယဝဝတ္ထာနံ ယုဇ္ဇတိ မဟဂ္ဂတပ္ပမာဏာနံ ဈာနာနံ ဝိယ ရူပါနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာတဗ္ဗတာဘာဝတော, ဥပါဒါရူပေဟိ စ န ယုဇ္ဇတိ တေသံ သဟဇာတာဒိပစ္စယဘာဝေန အပ္ပဝတ္တနတော, နာပိ မဟာဘူတေဟိ ယုဇ္ဇတိ ကေသဉ္စိ မဟာဘူတာနံ ကေဟိစိ ဥပါဒါရူပေဟိ ဝိနာ ပဝတ္တိတော အသမာနကာလာနဉ္စ သဗ္ဘာဝတော။ န ဟိ “ယသ္မိံ သမယေ ပထဝီဓာတု ဥပ္ပန္နာ ဟောတိ, တသ္မိံ သမယေ စက္ခာယတနံ ဟောတီ”တိ သက္ကာ ဝတ္တုံ သောတာဒိနိဿယဘူတာယ ပထဝိယာ စိတ္တာဒိသမုဋ္ဌာနာယ စ သဟ စက္ခာယတနဿ အဘာဝတော။ ဧဝံ သောတာယတနာဒီသုပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

မဟာဘူတေဟိ အသမာနကာလာနိ ဝိညတ္တိဥပစယာဒီနိပိ တသ္မိံ သမယေ ဟောန္တီတိ န သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ။ ဧကသ္မိဉ္စ ကာလေ အနေကာနိ ကလာပသဟဿာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ပဝတ္တန္တိ စ, န အရူပဓမ္မာနံ ဝိယ ရူပါနံ ကလာပဒွယသဟဘာဝေါ အတ္ထိ။ ဧကသ္မိဉ္စ ကလာပေ ဝတ္တမာနေ ဧဝ အညဿ နိရောဓော, အညဿ စုပ္ပတ္တိ ဟောတီတိ သဗ္ဗထာ ရူပါဗျာကတံ သမယဝဝတ္ထာနံ ကတွာ န သက္ကာ ဝိဘဇိတုံ။ ဧကကာဒီဟိ ပန နယေဟိ န ဟေတုအာဒိနာ သဘာဝေန ဝိဘဇိတုံ သက္ကာတိ တထာ ဝိဘဇနတ္ထံ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍေ တာဝ အဝိဘတ္တံ အဗျာကတံ အတ္ထီတိ ဒဿေတုံ သမယဝဝတ္ထာနေန ဝိနာ အဗျာကတဿ သဘာဝတောယေဝ နိဒ္ဒေသေ ဧကဒေသံ နိဒ္ဒိသိတွာ နိဂမနကရဏဿ အနုပပတ္တိတော စ ဝိဘတ္တဉ္စ အဝိဘတ္တဉ္စ သဗ္ဗံ သင်္ဂဏှန္တော အာဟ “ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ? ကုသလာ။ပေ.။ အသင်္ခတာ စ ဓာတု။ ဣမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ”တိ။ အဝိဘတ္တေ ဟိ ဝိဘဇိတဗ္ဗေ ဒဿိတေ ဝိဘဇနံ ယုတ္တံ ဉာတုံ ဣစ္ဆာယ ဥပ္ပာဒိတာယာတိ။ ဧတ္ထ ပန ဝိပါကကိရိယာဗျာကတံ ဝိဘတ္တတ္တာ န ဝိဘဇိတဗ္ဗံ, အသင်္ခတာ စ ဓာတု ဘေဒါဘာဝတော။ ယံ ပနေတ္ထ ဘေဒယုတ္တတ္တာ အဝိဘတ္တတ္တာ စ ဝိဘဇိတဗ္ဗံ, တံ ဝိဘဇန္တော အာဟ **“တတ္ထ ကတမံ သဗ္ဗံ ရူပ”** န္တိအာဒိ။ အယမေတ္ထ ပါဠိယောဇနာ။

နယံ ဒဿေတွာ တိ ဧတ္ထ ဟေဋ္ဌာ ဂဟဏမေဝ နယဒဿနံ။ တံ ဝိပါကေသု ကတွာ ဝိညာတတ္တာ ကိရိယာဗျာကတေသု နိဿဋ္ဌံ။ ကာမာဝစရာဒိဘာဝေန ဝတ္တဗ္ဗဿ ကိရိယာဗျာကတဿ တ ဒဿနံ, တံ ကတွာ ကာမာဝစရတိအာဒိကံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တတ္တာ နိဿဋ္ဌံ။ **ပဉ္စဝီသတိ ရူပါနီ**တိ ပါဠိယံ ဝုတ္တာနိ ဒသာယတနာနိ ပဉ္စဒသ စ သုခုမရူပါနိ, ဥပစယသန္တတိယော တ ဧကန္တိ ကတွာ ဟဒယဝတ္ထုဉ္စ။ **ဆန္နဝုတိ** တိ စက္ခာဒိဒသကာ သတ္တ ဥတုသမုဋ္ဌာနာဒယော တယော အဋ္ဌကာ ဥတုစိတ္တဇာ ဒွေဝ သဒ္ဒါ စ။ ကလာပဘာဝေန ပဝတ္တရူပရူပါနိ “ရူပကောဋ္ဌာသာ”တိ ဝုတ္တာနိ ရူပကလာပကောဋ္ဌာသဘာဝတော။ **ကောဋ္ဌာသာ** တိ စ အံသာ, အဝယဝါတိ အတ္ထော။ **ကောဋ္ဌ** န္တိ တ သရီရံ, တဿ အံသာ ကေသာဒယော ကောဋ္ဌာသာတိ အညေပိ အဝယဝါ ကောဋ္ဌာသာ ဝိယ **ကောဋ္ဌာသာ။ နိဗ္ဗာနံ နိပ္ပဒေသတော ဂဟိတ**န္တိ သောပါဒိသေသနိရုပါဒိသေသရာဂက္ခယာဒိအသင်္ခတာဒိဝစနီယဘာဝေန ဘိန္နံ နိပ္ပဒေသတော ဂဟိတံ။ အတ္ထတော ဟိ ဧကာဝ အသင်္ခတာ ဓာတူတိ။

၅၈၄. သဗ္ဗန္တိ သကလံ စက္ကတင်္ဂံ။ **ပရိမဏ္ဍလံ** ပရိမဏ္ဍလသဏ္ဌာနံ, ပရိက္ခေပတော ဆတ္တိံသ သတသဟဿာနိ ဒသ စေဝ သဟဿာနိ အဍ္ဎစတုတ္ထာနိ စ ယောဇနသတာနိ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ ဝဋ္ဋံ “ပရိမဏ္ဍလ”န္တိ ဝုတ္တံ။ **စတ္တာရိ နဟုတာနီ** တိ စတ္တာလီသ သဟဿာနိ။ **နဂဝှယာ**တိ နဂတိ အဝှာတဗ္ဗာ နဂသဒ္ဒနာမာတိ အတ္ထော။

ဒေဝဒါနဝါဒီနံ တိကဝုတာဒိသရီရဝသေန မဟန္တာနိ ပါတုဘူတာနိ။ တတ္ထာယံ ဝစနတ္ထော – ဘူတာနိ ဇာတာနိ နိဗ္ဗတ္တာနိ မဟန္တာနိ **မဟာဘူတာနီ**တိ။ အနေကစ္ဆရိယဒဿနေန အနေကာဘူတဝိသေသဒဿနဝသေန စ မာယာကာရော မဟန္တော ဘူတောတိ **မဟာဘူတော**။ ယက္ခာဒယော ဇာတိဝသေနေဝ မဟန္တာ ဘူတာတိ **မဟာဘူတာ**။ နိရုဠှော

တ အယံ မဟာဘူတသဒ္ဒော တေသု ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ပထဝိယာဒယော ပန မဟာဘူတာ ဝိယ **မဟာဘူတာ**။ ဘူတသဒ္ဒဿ ဥ
ဘယလိင်္ဂတ္တာ နပုံသကတာ ကတာ။ **မဟာပရိဟာရတော**တိ ဧတ္ထ ဝစနတ္ထံ ဝဒန္တော အာဟ **“မဟန္တေဟိ ဘူတာ
နိ, မဟာပရိဟာရာနိ တ ဘူတာနီ”**တိ။ တတ္ထ ပစ္ဆိမတ္ထေ ပုရိမပဒေ ဥတ္တရပဒဿ ပရိဟာရသဒ္ဒဿ လောပံ ကတွာ
“မဟာဘူတာနီ”တိ ဝုစ္စန္တိ။

အစ္စိမတော တိ အဂ္ဂိဿ။ ကောဋ္ဌာသတသဟဿံ ဧကံ **ကောဋ္ဌာသတသဟဿေကံ** ။ **စက္ကတဠ** န္တိ တံ သဗ္ဗံ
အာဏာက္ခေတ္တဝသေန ဧကံ ကတွာ တေဟာရန္တိ။ **ဝိလီယတိ** ခါရောဒကေန။ **ဝိကီရတီ**တိ ဝိဒ္ဓံသတိ။ ဥပာဒိန္နကေသု ဝိ
ကာရံ ဒဿေန္တော **“ပတ္ထဒ္ဓော”** တိအာဒိမာဟ။ **ကဋ္ဌမုခေန တ** တိ **တ**-သဒ္ဒော ဥပမတ္ထော။ ယထာ ကဋ္ဌမုခသပ္
ပေန ဒဋ္ဌော ပတ္ထဒ္ဓော ဟောတိ, ဧဝံ ပထဝီဓာတုပ္ပကောပေန သော ကာယော ကဋ္ဌမုခေဝ ဟောတိ, ကဋ္ဌမုခမုခဂ
တော ဝိယ ပတ္ထဒ္ဓော ဟောတီတိ အတ္ထော။ အထ တ **တ**-သဒ္ဒော ဝေသဒ္ဒဿတ္ထော။ “ပထဝီဓာတုပ္ပကောပေ
နာ”တိ ဧတဿ စ ပရတော အာဟရိတွာ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတြာယမတ္ထော – “ကဋ္ဌမုခေန ဒဋ္ဌောပိ ကာယော ပထဝီ
ဓာတုပ္ပကောပေနေဝ ပတ္ထဒ္ဓော ဟောတိ, တသ္မာ ပထဝီဓာတုယာ အဝိယုတ္တော သော ကာယော သဗ္ဗဒါ ကဋ္ဌမုခမု
ခဂတော ဝိယ ဟောတီ”တိ။ အထ တ အနိယမတ္ထော **တ**-သဒ္ဒော။ တတြာယမတ္ထော – “ကဋ္ဌမုခေန ဒဋ္ဌော ကာ
ယော ပတ္ထဒ္ဓော ဟောတိ တ န တ ဟောတိ မန္တာဂဒဝသေန, ပထဝီဓာတုပ္ပကောပေန ပန မန္တာဂဒရဟိတော သော
ကာယော ကဋ္ဌမုခမုခဂတော ဝိယ ဟောတိ ဧကန္တပတ္ထဒ္ဓော”တိ။ **ပူတိယော**တိ ကုထိတော။ **မဟာဝိကာရာနိ ဘူတာနီ**တိ
မဟာဝိကာရာနိ ဇာတာနိ, ဝိဇ္ဇမာနာနီတိ တ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ ပုရိမပဒေ ဥတ္တရပဒဿ ဝိကာရသဒ္ဒဿ လောပံ က
တွာ **“မဟာဘူတာနီ”**တိ ဝုတ္တာနိ။

ပထဝီတိအာဒိနာ သဗ္ဗလောကဿ ဟာကဋ္ဌာနိပိ ဝိပလ္လာသံ မုဥ္စိတွာ ယထာသဘာဝတော ပရိဂ္ဂယှမာနာနိ မဟ
န္တေန တယာမေန ဝိနာ န ပရိဂ္ဂယှန္တီတိ ဟာကဋ္ဌာနိပိ ဒုဝိညေယျသဘာဝတ္တာ **“မဟန္တာနီ”** တိ ဝုစ္စန္တိ။ တာနိ
ဟိ သုဝိညေယျာနိ အမဟန္တာနီတိ ဂဟေတွာ ဌိတော တေသံ ဒုပ္ပရိဂ္ဂဟိတတံ ဒိသွာ “အဟော မဟန္တာနိ တော
နီ”တိ ပဇာနာတိ။ **ဥပါဒါယာ**တိ ဧတေန ဝိညာယမာနာ ပစ္ဆိမကာလကိရိယာ ပဝတ္တိတိ ကတွာ **“ပဝတ္တရူပ”** န္တိ ဝုတ္
တံ။ ဧဝဥ္စ ဟိ “ဥပါဒါယာ”တိ ဧတေန ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နတာ ဝုတ္တာ ဟောတီတိ။ အထ တ ဥပါဒါယတိ နိဿယတီတိ ဥ
ပါဒါယံ, ဥပါဒါယမေဝ ရူပံ **ဥပါဒါယရူပံ,** အညနိဿယဿ ဧကန္တနိဿိတဿ ရူပဿေတံ အဓိဝစနံ။ တံ ပန န သ
တ္တဿ, နာပိ ဝေဒနာဒိနော တဒဘာဝေပိ ဘာဝတောတိ ဒဿေတုံ **“စတုန္နံ မဟာဘူတာန”** န္တိအာဒိမာဟ။ ဘာဝတိ ဟိ
နိဿယရူပါနံ သာမိဘာဝတောတိ။

တိဝိဓရူပသင်္ဂဟဝဏ္ဏနာ

၅၈၅. ပကိဏ္ဏကဒုကေသု အဇ္ဈတ္တိကဒုကံ မုဥ္စိတွာ အညော သဗ္ဗဒုကေဟိ တိကဝသေန ယောဇနံ ဂစ္ဆန္တော
နတ္ထိ, ဝိညတ္တိဒုကော စ ယောဇနံ န ဂစ္ဆတီတိ သဗ္ဗဒုကယောဂီသု အာဒိဘူတံ အဇ္ဈတ္တိကဒုကမေဝ ဂဟေတွာ သေ
သေဟိ သဗ္ဗဒုကေဟိ ယောဇေတွာ တိကာ ဝုတ္တာ။ သက္ကာ ဟိ ဧတေန နယေန အညေသမ္ပိ ဒုကာနံ ဒုကန္တရေဟိ လ
ဗ္ဘမာနာ တိကယောဇနာ ဝိညာတုန္တိ။

စတုဗ္ဗိဓာဒိရူပသင်္ဂဟဝဏ္ဏနာ

၅၈၆. စတုက္ကေသု ဧကန္တစိတ္တသမုဋ္ဌာနဿ ဝိညတ္တိဒွယဘာဝတော ဝိညတ္တိဒုကာဒီဟိ သမာနဂတိကော စိ
တ္တသမုဋ္ဌာနဒုကောတိ ဧတေန သဟ ဥပါဒါဒုကဿ ယောဇနာယ လဗ္ဘမာနာယပိ စတုက္ကော န ဝုတ္တော, တထာ သ
နိဒဿနဒုကာဒီနံ ဧတေန တဿ စ ဩဠာရိကဒူရဒုကေဟိ ယောဇနာယ လဗ္ဘမာနာ န ဝုတ္တာ, ဓမ္မာနံ တ သဘာဝကိစ္
စာနိ ဗောဓေတဗ္ဗာကာရဥ္စ ယာထာဝတော ဇာနန္တေန ဘဂဝတာ ဧတေန အညေသံ တဿ စ အညေဟိ ယောဇနာ န က
တာတိ ကိံ ဧတ္ထ ကာရဏပရိယေသနာယ, အဒ္ဓါ သာ ယောဇနာ န ကာတဗ္ဗာ, ယတော ဘဂဝတာ န ကတာတိ ဝေဒိတဗ္
ဗာ။ အညေ ပန ပကိဏ္ဏကဒုကာ အညေဟိ ပကိဏ္ဏကဒုကေဟိ ယောဇေတုံ ယုတ္တာ, တေဟိ ယောဇိတာ ဧဝ။ ဝတ္ထုဒု
ကာဒီသု ပန သောတသမ္ဖဿာရမ္မဏဒုကာဒယော ဝဇ္ဇေတွာ အညေဟိ အာရမ္မဏဖဿာဟိရာယတနာဒိလဗ္ဘမာနဒုကေ
ဟိ ဥပါဒိန္နကဒုကဿ ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယဒုကဿ စ ယောဇနာယ စတုက္ကာ လဗ္ဘန္တိ, စိတ္တသမုဋ္ဌာနဒုကဿ စ

သဗ္ဗာရမ္မဏာဗာဟိရာယတနာဒိလဗ္ဘမာနဒုကေဟိ။ အဝသေသေဟိ ပန တေသံ အညေသဉ္စ သဗ္ဗဝတ္ထုဒုကာဒီဟိ ယောဇနာယ န လဗ္ဘန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဥဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရူပဝိဘတ္တိ

ဧကကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၅၉၄. အဝိဇ္ဇမာနဝိဘာဂဿ ဝိဘာဂကဘာဝဒဿနမေဝ **နိဒ္ဒေသော** နိစ္ဆယကရဏတော, တသ္မာ ''သဗ္ဗံ ရူပံ န ဟေတုမေဝ''တိအာဒိနာ ဝိဘာဂကဘာဝတဝဏာရဏေန ဧဝ-သဒ္ဒေန နိဒ္ဒေသံ ကရောတိ။ **ဟေတုဟေတူ**တိ မူလဟေတု, ဟေတုပစ္စယဟေတူတိ တ အယမတ္ထော။ **မဟာဘူတာ ဟေတူ**တိ အယမေဝတ္ထော **မဟာဘူတာ ပစ္စယော** တိ ဧတေနပိ ဝုတ္တောတိ။ ဟေတုပစ္စယသဒ္ဒါနံ သမာနတ္ထတ္တာ ပစ္စယော ဧဝ ဟေတု **ပစ္စယဟေတု**။ ယော စ ရူပက္ခန္ဓဿ ဟေတု, သော ဧဝ တဿ ပညာပနာယ ဟေတူတိ ဝုတ္တော တဒဘာဝေ အဘာဝတော။ **အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနံ ကမ္မသမာအာနာနံ ဌာနသော ဟေတုသော ဝိပါကန္တိ** တတ္ထ ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ အညေသု ပစ္စယေသု ကူဋဋ္ဌာနိဋ္ဌဝိပါကနိယာမကတ္တာ ဥတ္တမံ ပဓာနံ ကုသလာကုသလံ ဂတိဥပဓိကာလပယောဂသမ္ပတ္တိဝိပတ္တိဋ္ဌာနနိဟ္ပါဒိတံ ကူဋဋ္ဌာနိဋ္ဌာရမ္မဏဉ္စ ကမ္မ မိဝ ပဓာနတ္တာ ''ဟေတူ''တိ ဝုတ္တန္တိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ကမ္မာရမ္မဏာနိ **''ဥတ္တမဟေတူ''**တိ ဝုတ္တာနိ။ ဝက္ခတိ စ ''ဂတိဥပဓိကာလပယောဂေ ဝိပါကဿ ဌာနံ, ကမ္မံ ဟေတူ''တိ။ ဣဓ ပန ကမ္မမိဝ ဥတ္တမတ္တာ အာရမ္မဏမ္ပိ ဟေတုဝစနံ အရဟတီတိ **''ဥတ္တမဟေတူ''**တိ ဝုတ္တံ။ **သဠာရာန** န္တိ ပုညာဘိသင်္ခါရာဒီနံ အဝိဇ္ဇာ သာဓာရဏပစ္စယတ္တာ ''ဟေတူ''တိ ဝုတ္တာ။ **ဖရတီ**တိ ဂစ္ဆတိ ဟပုဏာတိ။ **ပဋိက္ခေပနိဒ္ဒေသော** တိ ဣဒံ မာတိကာယ အာဂတပဋိက္ခေပဝသေန ဝုတ္တံ။ ဣဓ ပန မာတိကာယ န ဟေတုပအဒိသင်္ဂဟိတတာ စ ရူပဿ ဝုတ္တာ တံတံသဘာဝတ္တာ, အဝဓာရိတတာ စ အနညသဘာဝတော။

ရူပီဒုကေ ရူပီပဒမေဝ ဣဓ ''ရူပ''န္တိ ဝုတ္တံ။ တေန ရူပီရူပပအနံ ဧကတ္တတာ သိဒ္ဓါ ဟောတိ ရုပ္ပနလက္ခဏယုတ္တဿေဝ ရူပီရူပဘာဝတော။ **ဥပ္ပန္နံ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျ** န္တိ အရူပတော ဝိစုရံ ရူပဿ သဘာဝံ ဒဿေတိ။ န ဟိ အရူပံ ဥပ္ပန္နံ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျံ ယထာ ရူပံ, တေန ရူပံ ဥပ္ပန္နံ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျံ, န အရူပန္တိ အရူပတော နိဝတ္တေတ္ဝာ ရူပေ ဧဝ ဌေတံ သဘာဝံ နိယမေတိ, န ရူပံ တေသုံ သဘာဝေ။ အတ္ထိ ဟိ ရူပံ အတီတာနာဂတံ ယံ ဥပ္ပန္နံ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျသဘာဝံ န ဟောတီတိ။ တေနေဝ စ နိယမံ ပုန ဧဝသဒ္ဒေန နိယမေတိ ''ယထာဝုတ္တော နိယမော ရူပေ အတ္ထိ ဧဝ, အရူပေ ဝိယ န နတ္ထီ''တိ။ အထ တ **သဗ္ဗံ ရူပ** န္တိ ဘူတုပာဒာယရူပံ ကာလဘေဒံ အနာမသိတွာ ''သဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ, တံ သဗ္ဗံ အရူပေဟိ သမာနဝိညေယျသဘာဝံ အတီတာနာဂတံ နိဝတ္တေတုံ ဥပ္ပန္နန္တိ ဧတေန ဝိသေသေတိ, တံ ဥပ္ပန္နံ သဗ္ဗံ ရူပံ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျမေဝတိ အတ္ထော။

နနု ဧဝံ ရူပာယတနဿပိ သောတဝိညာဏာဒီဟိ ဝိညေယျတာ အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ ရူပံ သဗ္ဗံ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ဧကန္တလက္ခဏဒဿနဝသေန ဧကီဘာဝေန ဂဟေတွာ အရူပတော ဝိစုရဿ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျသဘာဝဿ ဒဿနတော။ ပစ္စုပ္ပန္နရူပမေဝ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျန္တိ တေသံ ပန နိယမေ ''သဗ္ဗံ ရူပ''န္တိ ဝုတ္တောယံ ဝိညေယျဘာဝနိယမော န ဝုတ္တော, အထ ခေါ ပစ္စုပ္ပန္နန္တိ သဗ္ဗရူပဿ ဧကန္တလက္ခဏနိယမော ဒဿိတော န သိယာ။ ဟဋ္ဌိယဉ္စ **ဝိညေယျမေဝ** တိ ဧဝ-ကာရော ဝုတ္တော, န ဥပ္ပန္နမေဝတိ။ တသ္မာ ဥပ္ပန္နဿေဝ မနောဝိညေယျနိယမာပတ္တိ နတ္ထီတိ ကိံ သောတပတိတတ္တေန, တသ္မာ ဝုတ္တနယေနတ္ထော ယောဇေတဗ္ဗော။

ကထံဝိဓန္တိ ဂုဏေဟိ ကထံ သဏ္ဌိတံ။ ဉာဏမေဝ **ဉာဏဝတ္ထု**။ သမာနဇာတိကာနံ သင်္ဂဟော, သမာနဇာတိယာ တ သင်္ဂဟော **သဇာတိသင်္ဂဟော** ။ သဉ္ဇာယန္တိ ဧတ္ထာတိ သဉ္ဇာတိ, သဉ္ဇာတိယာ သင်္ဂဟော **သဉ္ဇာတိသင်္ဂဟော,** သဉ္ဇာတိဒေသေန သင်္ဂဟောတိ အတ္ထော။ အညမညောပကာရဝသေန အဝိပ္ပယောဂေန စ သမာဓိဒေသေ ဇာတာ သမ္မာသတိအာဒယော သမာဓိက္ခန္ဓေ သင်္ဂဟိတာ။ ယတ္ထ စ သတိအာဒိသဟာယဝတော သမာဓိဿ အတ္တနော ကိစ္စကရဏံ, သော စိတ္တုပ္ပာဒော သမာဓိဒေသော။ သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ စ အပ္ပနာဘာဝတော ပဋိဝေဓသေဒိသံ ကိစ္စန္တိ သမာနေန ပဋိဝေဓကိစ္စေန ဒိဋ္ဌိသင်္ကပ္ပာ ပညက္ခန္ဓေ သင်္ဂဟိတာ။

ဒုကနိဒ္ဒေသော

ဥပါဒါဘာဇနီယကထာဝဏ္ဏနာ

၅၉၆. အပ္ပဋိဃာဒိသတ္တသမူဟဒဿနံ **ဗုဒ္ဓစက္ခု,** ဆသု အသာဓာရဏဉာဏေသု ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏံ ဒ ဋ္ဌဗ္ဗံ။ သဗ္ဗသင်္ခတာသင်္ခတဒဿနံ **သမန္တစက္ခု**။ ''ဒုက္ခံ ပရိညေယျံ ပရိညာတ''န္တိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၈၁; မဟာဝ. ၁၅) ဧ ဝမာဒိနာ အာကာရေန ပဝတ္တံ ဉာဏဒဿနံ **ဉာဏစက္ခု,** တမ္ပိ ပုရိမဒွယမိဝ ကာမာဝစရံ။ စတုသစ္စဓမ္မဒဿနံ **ဓမ္မ စက္ခု**။ ဥပတ္ထမ္ဘဘူတာ စတုသမုဋ္ဌာနိကရူပသန္တတိယော သမ္ဘာရာ။ သဟ သမ္ဘာရေဟိ **သသမ္ဘာရံ,** သမ္ဘာရဝန္တံ။ **သမ္ဘ ဝတေ**တိ အာပောဓာတုမေဝ သမ္ဘဝသမ္ဘူတမာဟ။ **သဏ္ဌာန**န္တိ ဝဏ္ဏာယတနမေဝ ပရိမဏ္ဍလာဒိသဏ္ဌာနဘူတံ။ တေသံ ပန ဝိသုံ ဝစနံ တထာဘူတာနံ အတထာဘူတာနဉ္စ အာပောဓာတုဝဏ္ဏာယတနာနံ ယထာဝုတ္တေ မံသပိဏ္ဍေ ဝိဇ္ဇ ဇမာနတ္တာ။ စုဒ္ဒသသမ္ဘာရော ဟိ မံသပိဏ္ဍော။ သမ္ဘဝဿ စတုဓာတုနိဿိတေဟိ သဟ ဝုတ္တဿ ဓာတုတ္တယ နိဿိတတာ ယောဇေတဗ္ဗာ။ အာပောဓာတုဝဏ္ဏာယတနာနမေဝ တ သမ္ဘဝသဏ္ဌာနာဘာဝတ ဝိသုံ ဝုတ္တာတိ စတုဓာ တုနိဿိတတာ စ န ဝိရုဇ္ဈတိ။ ယံ မံသပိဏ္ဍံ သေတာဒိနာ သဥ္ဇာနန္တော န ပသာဒစက္ခုံ သဥ္ဇာနာတိ, ပတ္ထိဏ္ဏတာ ဒိဝိသေသံ ဝတ္တုကာမော ''ပထဝီပိ အတ္ထိ''တိအာဒိ ဝုတ္တမ္ပိ ဝဒတိ။

သရီရသဏ္ဌာနုပ္ပတ္တိဒေသဘူတေတိ ဧတေန အဝသေသံ ကဏှမဏ္ဍလံ ပဋိက္ခိပတိ။ သေ္နဟမိဝ သတ္တက္ခိ ပဋလာနိ ဗျာပေတွာ ဌိတာပေဟ အတ္တနော နိဿယဘူတာဟိ စတူဟိ ဓာတူဟိ ကတူပကာရံ တံနိဿိတေဟိ ဧဝ အာယုဝဏ္ဏာဒီဟိ အနုပာလိတပရိဝါရိတံ တိသန္တတိရူပသမုဋ္ဌာပကေဟိ ဥတုစိတ္တာဟာရေဟိ ဥပတ္ထမ္ဘိယမာနံ တိ ဋ္ဌတိ။ သတ္တက္ခိပဋလာနံ ဗျာပနဝစနေန စ အနေကကလာပဂတဘာဝံ စက္ခုဿ ဒဿေတိ။ **ပမာဏတော ဦကာသိ ရမတ္တ**န္တိ ဦကာသိရမတ္တေ ပဒေသေ ပဝတ္တနတော ဝုတ္တံ။ **ရူပာနိ မနုပဿတီ**တိ မ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော။ အထ တ **မနူ**တိ မစ္စော။ ဥပကာရဘူတေဟိ **သင်္ဂဟိတော။ ပရိယာယေနာ**တိ စတုန္နံ ပသာဒေ တေသု ကေသွ ဒွိန္နဉ္စာတိ ပိ ဝတ္တုံ ယုတ္တော သမာနနောနံ ဓနံ ဝိယာတိ ဧတေန ပရိယာယေန။ **သရီရံ** ရူပက္ခန္ဓော ဧဝ။ ပဋိဃဋ္ဋနမေဝ နိဃံသော **ပဋိဃဋ္ဋနာနိဃံသော**။ ရူပာဘိမုခဘာဝေန စက္ခုဝိညာဏဿ နိဿယဘာဝတပတ္တိသင်္ခါတော ပဋိဃဋ္ဋနတော ဇာ တော တ နိဃံသော **ပဋိဃဋ္ဋနာနိဃံသော**။

ပရိကပ္ပဝစနံ ''သစေ အာပာထံ အာဂစ္ဆေယျာ''တိ ဟေတုကိရိယံ, ''ပဿေယျာ''တိ ဖလကိရိယဉ္စ ပရိကပ္ ပေတွာ တေန ပရိကပ္ပေန ဝစနံ။ တတ္ထ စ ဟေတုကိရိယာ အနေကတ္တာ အဝုတ္တာပိ ဝိညာယတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ''ပဿေ တ''တိ ဣမိနာ ဝစနေန တီသုပိ ကာလေသု စက္ခုဝိညာဏဿ နိဿယဘာဝံ အနုပဂစ္ဆန္တံ စက္ခုံ သင်္ဂဏှာတိ။ ဒဿ သနေ ပရိဏာယကဘာဝတေ **ဒဿနပရိဏာယကဋ္ဌော**။ ယထာ ဟိ ဣဿရော ''ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ကရောထာ''တိ ဝဒန္တော တသ္မိံ တသ္မိံ ကိစ္စေ သပုရိသေ ပရိဏာယတိ ပဝတ္တယတိ, ဧဝမိဒမ္ပိ စက္ခုသမ္ဖဿာဒီနံ နိဿယဘာဝေန တေ ဓမ္ မေ ဒဿနကိစ္စေ အာဏာပေန္တံ ဝိယ ပရိဏာယတီတိ စက္ခူတိ ဝုစ္စတိ။ စက္ခတီတိ ဟိ **စက္ခု,** ယထာဝုတ္တေန နယေန အာစိက္ခတိ ပရိဏာယတီတိ အတ္ထော။ အထ တ သမဝိသမာနိ ရူပာနိ စက္ခတိ အာစိက္ခတိ, ပကာသေတီတိ တ **စက္ခု**။ သ ဥ္ဇာယန္တိ တွောတိ **သဥ္ဇာတိ**။ ကေ သဥ္ဇာယန္တိ? ဖဿာဒီနိ။ တထာ **သမောသရဏံ**။ စက္ခုသမ္ဖဿာဒီနံ အတ္တ နော တိက္ခမန္ဒဘာဝတနုပဝတ္တနေန **ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီ**တိ။ နိစ္စံ ဓုဝံ အတ္တာတိ ဂဟိတဿပိ **လုဇ္ဇနပလုဇ္ဇနဋ္ဌေ န**။ ဝဠဉ္ဇန္တိ ပဝိသန္တိ ဧတေနာတိ ဝဠဉ္ဇံ, တံဒွာရိကာနံ ဖဿာဒီနံ **ဝဠဉ္ဇနဋ္ဌေန**။

၅၉၇. ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တော ပရိကပ္ပော ဧဝ **ဝိကပ္ပနတ္ထော။ ဃဋ္ဋယမာနမေဝ**တိ ပသာဒဿ အဘိမုခဘာဝဝိသေ သံ ဂစ္ဆန္တမေဝ။

၅၉၉. ရူပံ အာရဗ္ဘ စက္ခုသမ္ဖဿာဒီနံ ဥပ္ပတ္တိဝစနေနေဝ တေသံ တံဒွာရိကာနံ အညေသဉ္စ ရူပံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ ပတ္တိ ဝုတ္တာ ဟောတိ။ ယထာ စ တေသံ ရူပံ ပစ္စယော ဟောတိ, တေန ပစ္စယေန ဥပ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ ဟောတီတိ အဓိ ပ္ပာယေန **''ဣမိနာ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **စက္ခုပသာဒဝတ္ထုကာနံ ဖဿာဒီန**န္တိ ဣမိနာ ဝစနေန တဒာလမ္ဗနရူပာရမ္ မဏာယ တံသဒိသာနံ မနောဓာတုအာဒီနဉ္စ ပုရေဇာတပစ္စယေန ဥပ္ပတ္တိ ဒဿိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ယတ္ထ ပန ဝိသေ

သော အတ္ထိ, တံ ဒဿေတုံ **"စက္ခုဒ္ဒွာရဇဝနဝီထိပရိယာပန္နာန"** န္တိအာဒိမာဟ။ တာနိ ဟိ ရူပံ ဂရုံ ကတွာ ပဝတ္တမာနဿာဒနာဘိနန္ဒနဘူတာနိ တံသမ္ပယုတ္တာနိ စ အာရမ္မဏာဓိပတိအာရမ္မဏူပနိဿယေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, အညာနိ အာရမ္မဏပုရေဇာတေနေတတိ ဝေံ ''အာရဇ္ဇာ''တိ ဝစနံ အာရမ္မဏပစ္စယတော အညပစ္စယဘာဝဿပိ ဒီပကံ, အာရမ္မဏဝစနံ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝဿေတတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော။

၆၀၀. **သုဏာတီ**တိ သောတဝိညာဏဿ နိဿယဘာဝေန သုဏာတိ။ ဇိဝှာဟာသဒ္ဒေန ဝိညာယမာနာ ကိရိယာ သာယနန္တိ ကတွာ **"သာယနဋ္ဌေနာ"** တိ အာဟ။ ကုစ္ဆိတာနံ ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တဖဿာဒီနံ အာယောတိ **ကာယော,** ဒုက္ခဒုက္ခဝိပရိဏာမဒုက္ခာနံ တ။ ကာယာယတနဿ ဖုဋ္ဌပိတာယ စက္ခုပသာဒေ ကာယပသာဒဘာတေပိ အတ္ထိ, တေန စက္ခုပသာဒဿ အနုဝိဒ္ဓတ္တာ နော ဖုဋ္ဌပိတာ စ န သိယာ, ဝုတ္တာ စ သာ။ တသ္မာ စက္ခုပသာဒဿ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာဝဘာသနံ ကာယပသာဒဿ စ ရူပာဝဘာသနံ အာပန္နန္တိ လက္ခဏသမ္မိဿတံ စောဒေတိ။ စက္ခုကာယာနံ အညနိဿယတ္တာ ကလာပန္တရဂတတာယ **"အညဿ အညတ္ထ အဘာဝတော"** တိ အာဟ။ ရူပရသာဒီနိဒဿနံ သမာနနိဿယာနဉ္စ အညမညသဘာတနုပဂမေန အညမညသ္မိံ အဘာဝေ, ကော ပန တအော အသမာနနိဿယာနန္တိ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။

ရူပာဘိဃာတာရဟော စ သော ဘူတပ္ပသာဒော စာတိ **ရူပာဘိဃာတာရဟဘူတပ္ပသာဒော** ။ ဝေံလက္ခဏံ စက္ခု။ **ရူပာဘိဃာတော**တိ စ ရူပေ, ရူပဿ တ အဘိဃာတောတိ အတ္တော။ ပရိပုဏ္ဏာပရိပုဏ္ဏာယတနတ္တဘာဝနိဗ္ဗတ္တကဿ ကမ္မဿ နိဒာနဘူတာ ကာမတဏှာ ရူပတဏှာ စ တအာယတနိကဘာဝပတ္တနာဘာဝတော ဒဋ္ဌုကာမတာဒိ တေဟာရံ အရဟတီတိ ဒုတိယော နယော သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တော။ တတ္ထ ဒဋ္ဌုကာမတာနိဒာနံ ကမ္မံ သမုဋ္ဌာနမေတေသန္တိ **ဒဋ္ဌုကာမတာနိဒာနကမ္မသမုဋ္ဌာနာနိ,** ဝေံဝိဓာနံ ဘူတာနံ ပသာဒလက္ခဏံ စက္ခု, ဝေံဝိဓော တ ဘူတပ္ပသာဒော **ဒဋ္ဌုကာမတာနိ။ပေ။ ပသာဒော**။ ဝေံလက္ခဏံ စက္ခု။ ရူပေသု ပုဂ္ဂလဿ တ ဝိညာဏဿ တ **အာဝိဉ္ဆနရသံ** ။

ကာယော သဗ္ဗေသ န္တိ ကော ဇော္တ ဝိသေသော, နနု တေဇာဒီအဓိကာနဉ္စ ဘူတာနံ ပသာဒာ သဗ္ဗေသံယေတတိ? သစ္စမေတံ, ဣဒံ ပန ''သဗ္ဗေသ''န္တိ ဝစနံ ''သမာနာန''န္တိ ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ အနုဝတ္တမာနဿ ဧကဒေသာဓိက ဘာဝဿ နိတရဏာဝသေန ဝုတ္တတ္တာ။ **တေဇာဒီနန္တိ** ပဒီပသဋ္ဌာတဿ တေဇဿ ဩဘာသေန တယုဿ သဒ္ဒေန ပထဝိယာ ဂန္ဓေန ခေဠသင္ခါတဿ ဥဒကဿ ရသေနာတိ ပုရိမတဒေ ပစ္ဆိမတဒေ စ ယထာယောဂံ တံတံဘူတဂုဏေဟိ အနုဂ္ဂယှဟာဘာဝတော ရူပာဒိဂ္ဂဟဏေ ဥပကရိတဗ္ဗတောတိ အတ္တော။ **ရူပာဒီနံ အဓိကဘာဝဒဿနတော** တိ အဂ္ဂိမ္ဟိ ရူပဿ ပဘဿရဿ တယုမ္ဟိ သဒ္ဒဿ သဘာဝေန သုယ္ယမာနဿ ပထဝိယာ သုရဘိအာဒိနော ဂန္ဓဿ အာပေ စ ရသဿ မဓုရဿ ဝိသေသယုတ္တာနံ ဒဿနတော **"ရူပာဒယော တေသံ ဂုဏာ"**တိ ပဌမတဒီ အာဟ။ တဿေဝ စ **"ဣစ္ဆေယျာမာ"** တိအာဒိနာ ဥတ္တရမာဟ။ ဣမိနာဝုဟယေန ဒုတိယတဒိဿပိ နိဂ္ဂဟော ဟောတီတိ။

အထ တ ရူပာဒိဝိသေသဂုဏေဟိ တေဇအာကာသပထဝီအာပတယူဟိ စက္ခာဒီနိ ကတာနီတိ ဝဒန္တဿ ကဏာဒဿ တ တံ တတိယံ ဥဒ္ဓရိတွာ တံ နိဂ္ဂဟေတုံ **"အထာပိ ဝဒေယျု"** န္တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အာသဝေ ဥပလဗ္ဘမာနောပိ ဂန္ဓော ပထဝိယာ အာဟောသံယုတ္တာယ ကပ္ပာသတော ဝိသဒိသာယာတိ န ကပ္ပာသဂန္ဓဿ အဓိကဘာဝတပတ္တီတိ စေ? န, အနဘိဘူတတ္တာ။ အာသဝေဟိ ဥဒကသံယုတ္တာ ပထဝီ ဥဒကေန အဘိဘူတာ, န ကပ္ပာသပထဝီတိ တသ္သာယေဝ အဓိကေန ဂန္ဓေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။ ဥဏှောဟာဒကသညုတ္တော စ အဂ္ဂိ ဥပလဗ္ဘနီယော မဟာန္တောတိ ကတွာ တ တဿ ဖဿော ဝိယ ဝဏ္ဏောပိ ပဘဿရော ဥပလဗ္ဘိတဗ္ဗောတိ ဥဏှောဟာဒကဝဏ္ဏာတော အဂ္ဂိနာ အနဘိသမ္ဗန္ဓဿ သီတုဒကဿ ဝဏ္ဏော ပရိဟာယေထ။ **တသ္မာ** တိ တေဿုဘာယဿ အဘာတ။ တဒဘာဝေန ဟိ ရူပာဒီနံ တေဇာဒိဝိသေသဂုဏတာ နိဝတ္တိတာ, တံနိဝတ္တနေန ''တေဇာဒီနံ ဂုဏေဟိ ရူပာဒီဟိ အနုဂ္ဂယှဟာဘာဝတော''တိ ဣဒံ ကာရဏံ နိဝတ္တိတန္တိ။ ဝေံ ပရမ္ပရာယ ဥဘယာဘာတေ ဝိသေသကပ္ပနပ္ပဟာနဿ ကာရဏံ ဟောတီတိ အာဟ **"တသ္မာ ပဟာယေထေတ"**န္တိအာဒိ။ ဧကကလာပေပိ ရူပရသာဒယော ဝိသဒိသာ, ကော ပန တအော နာနာကလာပေ စက္ခာဒယော ဘူတဝိသေသာဘာဝေပီတိ ဒဿေတုံ **ရူပရသာဒိနိဒဿနံ** ဝုတ္တံ။

ယဒိ ဘူတဝိသေသော နတ္ထိ, ကိံ ပန စက္ခာဒိဝိသေသဿ ကာရဏန္တိ တံ ဒဿေတုံ **"ယံ အညမညဿာ"** တိ အာဒိမာဟ။ ကေမ္ပိ ကမ္မံ ပဉ္စာယတနိကတ္တဘာဝပတ္တနာနိပ္ဖန္နံ စက္ခာဒီနံ ဝိသေသပဟေတုတ္တာ ''အညမညဿ အသာဓာရဏ''န္တိ စ ''ကမ္မဝိသေသော''တိ စ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ န ဟိ တံ ယေန ဝိသေသေန စက္ခုဿ ပစ္စယော,

တေနေဝ သောတဿ ဟောတိ ဣန္ဒြိယန္တရာဘာဝပ္ပတ္တိတော။ ''ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ မဟဂ္ဂတာ ဧကာ စေတနာ ကဋ
တ္တာရူပါနံ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၂.၇၈) ဝစနေန ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိဇ္ဇမာနာနံ သဗ္ဗေသံ ကဋတ္
တာရူပါနံ ဧကာ စေတနာ ကမ္မပစ္စယော ဟောတီတိ ဝိညာယတိ။ နာနာစေတနာယ ဟိ တဒါ ဣန္ဒြိယုပ္ပတ္တိယံ သတိ ပ
ရိတ္တေန စ မဟဂ္ဂတေန စ ကမ္မုနာ နိဗ္ဗတ္တိတံ ကဋတ္တာရူပံ အာပဇ္ဇေယျာတိ န စေကာ ပဋိသန္ဓိ အနေကကမ္မနိဗ္ဗ
တ္တာ ဟောတီတိ သိဒ္ဓမေကေန ကမ္မေန အနေကိန္ဒြိယုပ္ပတ္တိ ဟောတီတိ။ အနလ္လီနော နိဿယော တေဿာတိ
အနလ္လီနနိဿယော, ရူပသဒ္ဒသင်္ခါတော ဝိသယော။ ဂန္ဓရသာနံ နိဿယာ ဃာနဇိဝှာနိဿယေ အလ္လီယန္တီတိ
တေ နိဿယဝသေန အလ္လီနာ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ သယံ ကာယနိဿယအလ္လီနံ ဘူတတ္တယတ္တာ။ **ဒူရေ။ပေ.။ သမ္ပတ္**
တော ဧဝ နာမ ပဋိဃဋ္ဋနနိဃံသဇနကတောတိ အဓိပ္ပာယော။ သဒ္ဒော ပန **ဓာတုပရမ္ပရာယ** တယု ဝိယ **အာဂန္တွာ** နိ
ဿယဝသေန သောတနိဿယေ အလ္လီယိတွာ **သောတံ ဃဋ္ဋေတွာ** ဝဝတ္ထာနံ ဂစ္ဆန္တော **သဏိကံ ဝဝတ္ထာနံ**
ဂစ္ဆတီတိ ဝုတ္တော။ ဧဝံ ပန သတိစိတ္တသမုဋ္ဌာနံ သဒ္ဒာယတနံ သောတဝိညာဏဿ ကဒါစိပိ အာရမ္မဏပစ္စယော
န သိယာ။ န ဟိ ဗဟိဒ္ဓါ စိတ္တသမုဋ္ဌာနုပ္ပတ္တိ ဥပပဇ္ဇတီတိ။

စိရေန သုယျေယျာ တိ ကသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တံ, နနု ဒူရေ ဌိတေဟိ ရဇကာဒိသဒ္ဒါ စိရေန သုယျန္တီတိ? န, ဒူရာ
သန္နာနံ ယထာပါကဋေ သဒ္ဒေ ဂဟဏဝိသေသတော။ ယထာ ဟိ ဒူရာသန္နာနံ ဝစနသဒ္ဒေ ယထာ ပါကဋီဘူတေ ဂဟဏ
ဝိသေသတော အာကာရဝိသေသာနံ အဂ္ဂဟဏံ ဂဟဏဉ္စ ဟောတိ, ဧဝံ ရဇကာဒိသဒ္ဒေပိ အာသန္နဿ အာဒိတော ပဘု
တိ ယာတဝသာနာ ကမေန ပါကဋီဘူတေ ဒူရဿ စာဝသာနေ မဇ္ဈေ စ ပိဏ္ဍဝသေန ပဝတ္တိပါကဋီဘူတေ နိစ္ဆယဂ
ဟဏာနံ သောတဝိညာဏဝီထိယာ ပရတော ပဝတ္တာနံ ဝိသေသတော လဟုကံ သုတော စိရေန သုတောတိ အဘိမာနော
ဟောတိ။ သော ပန သဒ္ဒော ယတ္ထ ဥပ္ပန္နော, တံ နိဿိတောဝ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနက္ခဏေ သောတဿ အာပာထမာ
ဂစ္ဆတိ။ ဒူရေ ဌိတော ပန သဒ္ဒော အညတ္ထ ပဋိဃောသုပ္ပတ္တိယာ ဘာဇနာဒိစလနဿ စ အယောကန္တော ဝိယ အ
ယောစလနဿ ပစ္စယော ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယထာ တ ဃဏ္ဍာဘိဃာတာနုဇာနိ ဘူတာနိ အနုရဝဿ နိဿယဘူ
တာနိ ဃဋ္ဋနသဘာဝါနိ, ဧဝံ ဃဋ္ဋနာနုဇာနိ ယာဝ သောတပ္ပသာဒ ဥပ္ပတ္တိဝသေန အာဂတာနိ ဘူတာနိ ဃဋ္ဋနသဘာ
ဝါနေဝါတိ တံနိဿိတော သဒ္ဒော နိဿယဝသေန ဓာတုပရမ္ပရာယ ဃဋ္ဋေတွာ သဏိကံ ဝဝတ္ထာနံ ဂစ္ဆတီတိ ဝု
တ္တော။ **အသုကဒိသာယ နာမာတိ န ပညာယေယျ** ။ ကသ္မာ? သောတပ္ပဒေသသ္သေဝ သဒ္ဒဿ ဂဟဏတော။

ဝိသမေ အဇ္ဈာသယော တေဿာတိ ဝိသမဇ္ဈာသယော, အဇ္ဈာသယရဟိတမ္ပိ စက္ခု ဝိသမနိန္နတ္တာ ဝိသမဇ္ဈာ
သယံ ဝိယ ဟောတီတိ **"ဝိသမဇ္ဈာသယ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ စက္ခုမတော ဝါ ပုဂ္ဂလဿ အဇ္ဈာသယဝသေန စက္ခု **"ဝိသမဇ္ဈာသယ"**န္တိ ဝုတ္တံ။

ကဏ္ဏကူပဆိဒ္ဒေယေဝ ပဝတ္တနတော အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏဟေတုတော စ တတ္ထေဝ **"အဇ္ဈာသယံ ကရော
တီ"**တိ ဝုတ္တံ။ တဿ သောတဿ သောတဝိညာဏနိဿယဘာဝေန သဒ္ဒသဝနေ။ **အဇဋာကာသောပိ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧ
တဿ အဋ္ဌကထာဓိပ္ပာယေန အတ္ထံ ဝဒန္တော **"အန္တောလေဏသ္မိ"** န္တိအာဒိမာဟ။ အတ္တနော အဓိပ္ပာယေန ဝဒ
န္တော **"ကိံ တာယ ဓမ္မတာယာ"**တိအာဒိမဝေစ။

တတူပနိဿယော ဂန္ဓော ဂေါစရော တေဿာတိ **တတူပနိဿယဂန္ဓဂေါစရံ** ။ ဧတ္ထ စ ဂန္ဓဂ္ဂဟဏဿ တ
တော ဥပနိဿယော, တဗ္ဗောဟာရေန ပန ဂန္ဓော ''တတူပနိဿယော''တိ ဝုတ္တော။ အထ ဝါ တတော ဧဝ ဥပနိဿ
ယော တတူပနိဿယော။ ကဿာတိ? ဃာနဝိညာဏဿ။ သော သဟကာရီပစ္စယန္တရဘူတော တေဿ အတ္ထီတိ
တတူပနိဿယော, ဂန္ဓော ပစ္စယော။

အာပေ စ သဟကာရီပစ္စယန္တရဘူတော ခေဋ္ဌာဒိကော။ တထာ ပထဝီ။ ဂဟေတဗ္ဗဿ ဟိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဿ ဥပ္ပိ
ဋ္ဌိယမာနဿ အာဓာရဘူတာ ပထဝီ ကာယဿ စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေန ဥပ္ပိဋ္ဌိယမာနဿ နိဿယဘူတာနံ အာဓာရဘူတာ သ
ဗ္ဗဒါ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဂဟဏဿ ဥပနိဿယောတိ။ ဥပ္ပိဋ္ဌနေန ပန ဝိနာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဂဟဏေ ကာယာယတနဿ နိဿယ
ဘူတာ ပထဝီ ဥပနိဿယောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ သဗ္ဗဒါပိ စ တဿာ ဥပနိဿယဘာဝေါ ယုတ္တော ဧဝ။

ပဥ္စဝဏ္ဏာန န္တိ ဝဏ္ဏနံ တအာဓာရာနံ သုတ္တာနံ နာနတ္တဒဿနတ္ထံ။ ပဥ္စပ္ပကာရာ ပဥ္စဝဏ္ဏာ။ **ကေန္တတောတိ** ကြ္ကဒံ သဗ္ဗအာ ဥပ္ပိဋ္ဌနေန ဝိနိဗ္ဘုဇ္ဇိတုံ အသက္ကုဏေယ္ယာနံ ကလာပန္တရရူပာနံ သဗ္ဘာတ တေသံ နိဝတ္တနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ န ဟိ တာနိ ဧကေန္တေန အဝိနိဗ္ဘုတ္တာနိ ကလာပန္တရဂတတ္တာတိ။

၆၁၆. ဝဏ္ဏနိဘာတိ ရူပာယတနမေဝ နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ တဒေဝ အပေက္ခိတွာ **"သနိဒဿန"** န္တိ နပုံသကနိဒ္ဒေသော ကတော။ **တသ္မာ** တိ နိပ္ပရိယာယရူပာနံ နီလာဒီနံ ဖုသိတွာ အဇာနိတဗ္ဗတော ဒီဃာဒီနဥ္စ ဖုသိတွာ ဇာနိတဗ္ဗတော **န နိပ္ပရိယာယေန ဒီဃံ ရူပာယတနံ။ တံ တံ နိဿာယာ**တိ ဒီဃာဒိသန္နိဝေသံ ဘူတသမုဒာယံ နိဿာယ။ **တထာ တထာ ဌိတ**န္တိ ဒီဃာဒိသန္နိဝေသေန ဌိတံ ဝဏ္ဏသမုဒာယဘူတံ ရူပာယတနမေဝ ဒီဃာဒိတောဟာရေန ဘာသိတံ။ **အညမညပရိက္ခိတ္တံ** ကေသိဉ္စိ ကြ္ကတရဿ အဘာဝံ။ ဝိသယကေစရာနံ ဝိသေသော အနညတ္တဘာဝတော တဗ္ဗဟုလစာရိတာ စ စက္ခုဝိညာဏာဿ။

၆၂၀. ဘေရိသဒ္ဒာဒီနဥ္စ တဒိတသဒ္ဒတ္တာ **"ဝုတ္တာဝသေသာန"** န္တိ အာဟ။ အမနုဿဝစနေန န မနုဿေဟိ အညေ ဟာဏိနော ဧဝ ဂဟိတာ, အထ ခော ကဌာဒယောပီတိ အဓိပ္ပာယေန **"သေသော သဗ္ဗောပီ"** တိ အာဟ။ ဧဝံ သန္တေပိ ဝတ္တုဝိသေသကိတ္တနဝသေန ဟဋ္ဌိယံ အနာဂတော တထာ ကိတ္တေတဗ္ဗော **ယေ တ ပနာ**တိ ဝုတ္တောတိ အဓိပ္ပာယော။

၆၂၄. ဝိဿဂန္ဓော တိ ဝိရူပေ မံသာဒိဂန္ဓော။ **လမ္ဗိလ** န္တိ မဓုရမ္ဗိလံ။

၆၃၂. သဥ္စာနန္တိ ဧတေနာတိ **သဥ္စာနနံ,** ဥပလက္ခဏံ။ သကေန သကေန ကမ္မစိတ္တာဒိနာ ပစ္စယေန သမုဋ္ဌိတာနိပိ ကြ္ကတ္ထိလိင်္ဂာဒီနိ ကြ္ကန္ဒြိယသဟိတေ သရီရေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနိ တံတအာကာရာနိ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ **"ကြ္ကတ္ထိန္ဒြိယံ ပဋိစ္စ သမုဋ္ဌဟန္တီ"**တိ ဝုတ္တာနိ။ ကြ္ကတ္ထိလိင်္ဂာဒီသု ဧဝ စ အဓိပတိဘာဝတ ဧတဿ ကြ္ကန္ဒြိယတာ ဝုတ္တာ, ကြ္ကန္ဒြိယသဟိတေ သန္တာနေ ကြ္ကတ္ထိလိင်္ဂာဒိအာကာရရူပပစ္စယာနံ အညထာ အနုပ္ပာဒနတော ကြ္ကတ္ထိဂ္ဂဟဏဿ စ တေသံ ရူပာနံ ပစ္စယဘာဝတော။ ယသ္မာ ပန ဘာဝဒသကေပိ ရူပာနံ ကြ္ကတ္ထိန္ဒြိယံ န ဇနကံ, နာပိ အနုပာလကံ ဥပတ္ထမ္ဘကံ တ, န စ အညကလာပရူပာနံ, တသ္မာ တံ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဝိယ သကလာပရူပာနံ အာဟာရော ဝိယ တ ကလာပန္တရရူပာနဥ္စ ကြ္ကန္ဒြိယအတ္ထိအဝိဂတပစ္စယောတိ န ဝုတ္တံ။ သေ နယော ပုရိသိန္ဒြိယေပိ။ လိင်္ဂာဒိအာကာရေသု ရူပေသု ရူပါယတနဿ စက္ခုဝိညေယ္ယတ္တာ လိင်္ဂာဒီနံ စက္ခုဝိညေယ္ယတာ ဝုတ္တာ။

၆၃၃. ဥဘယမ္ပိ။ပေ။ ကုသလေန ပတိဋ္ဌာတီ တိ သုဂတိ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒုဂ္ဂတိယဉှိ ပဋိသန္ဓိ အကုသလေနေတတိ တအာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဘာဝေပိ အကုသလေနေဝ ဘဝေယ္ယ, ပဋိသန္ဓိယံ ဝိယ ပဝတ္တေပီတိ။ တယိဒံ ဒွဝယံ ယသ္မာ သန္တာနေ သဟ န ပဝတ္တတိ "ယဿ ကြ္ကတ္ထိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ ပုရိသိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? နော"တိအာဒိဝစနတော (ယမ. ၃.ကြ္ကန္ဒြိယယမက.၁၈၈), တသ္မာ ဥဘတောဗျဥ္ဇနကဿပိ **ဧကမေဝိန္ဒြိယံ ဟောတီ**တိ ဝုတ္တံ။

၆၃၅. ဧကန္တံ ကာယဝိညတ္တိယံ ကာယတောဟာရဿ ပဝတ္တိဒဿနတ္ထံ **"ကာယေန သံဝရော သာဓူ"**တိ (ဓ. ပ. ၃၆၁; သံ. နိ. ၁.၁၁၆) သာဓကေသုတ္တံ အာဟဋံ။ ဘာဝဿ ဂမနံ ပကာသနံ **စောပနံ။ ထမ္ဘနာ** တိ တယောဓာတုအဓိကာနံ ဘူတာနံ ထမ္ဘနာကာရော ဝိညတ္တီတိ အတ္ထော။ ဥဒ္ဒင်္ဂမတတာဒယော ဝိယ ဟိ ယော တတာဓိကော ကလာပေ, တတ္ထ ဘူတာနံ ဝိညတ္တိအာကာရတာ ဟောတီတိ။ တေနေဝ **"ကာယံ ထမ္ဘေတွာ ထဒ္ဓံ ကရောတီတိ ထမ္ဘနာ"** တိ တယောဓာတုကိစ္စဝသေန ဝိညတ္တိ ဝုတ္တာ။ တတော ဧဝ စ "တယောဓာတုယာ အာကာရော ကာယဝိညတ္တီ"တိ စ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ, တထာ "ပထဝီဓာတုယာ ဝစီဝိညတ္တီ"တိ ပထဝီဓာတုအဓိကဘူတဝိကာရတော။

၆၃၆. ပဘေဒဂတာ တစာ ဧတေတိ တိဿ ဖုဿာတိ ပဘေဒဂတာ။ အထ တ ဝစီသဒ္ဒာရေဟိ ဝိတက္ကဝိစာရေဟိ ပရိဂ္ဂဟိတာ သဝနဝိသယဘာဝံ အနုပနီတတာယ အဘိန္နာ တဗ္ဘာဝံ နီယမာနာ တစာ **"ဝစီဘေအော"**တိ ဝုစ္စတိ။ **ကြ္ကရိယာပထမ္ပိ ဥပတ္ထမ္ဘေန္တီ**တိ ယထာပဝတ္တံ ကြ္ကရိယာပထံ ဥပတ္ထမ္ဘေန္တိ။ ယထာ ဟိ အဗ္ဘောကိဏ္ဏေ ဘဝင်္ဂေ ဝတ္တမာနေ အင်္ဂါနိ ဩသီဒန္တိ ပဝိဋ္ဌာနိ ဝိယ ဟောန္တိ, န ဧဝံ "ဒွဝတ္တိံသ ဆဗ္ဗီသာ"တိ ဝုတ္တေသု ဇာဂရဏစိတ္တေသု ဝတ္တမာနေသု။ တေသု ပန ဝတ္တမာနေသု အင်္ဂါနိ ဥပတ္ထဒ္ဓါနိ ယထာပဝတ္တိရိယာပထဘာဝေနေဝ ပဝတ္တန္တိ

တိ။ **ခီဏာသဝါနံ စုတိစိတ္တ** န္တိ ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တံ, “ကာမာဝစရာနံ ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ ကာမာဝစရာနံ ပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, ရူပါဝစရေ အရူပါဝစရေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ, ယေ စ ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ, တေသံ စဝန္တာနံ တေသံ ဝစီသင်္ခါရော နိရုဇ္ဈိဿတိ, နော စ တေသံ ကာယသင်္ခါရော နိရုဇ္ဈိဿတီ”တိ (ယမ. ၂.သင်္ခါရယမက.၈၈) ပန ဝစနတော အညေသမ္ပိ စုတိစိတ္တံ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေတီတိ ဝိညာယတိ။ န ဟိ ရူပသမုဋ္ဌာပကစိတ္တဿ ဂဗ္ဘဂမနာဒိဝိနိဗဒ္ဓဘာဝေန ကာယသင်္ခါရာသမုဋ္ဌာပနံ အတ္ထိ, န စ ယုတ္တံ “စုတော စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဉ္စ ပဝတ္တတီ”တိ, နာပိ “စုတိစိတ္တံ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတီ”တိ ဟဋ္ဌိ အတ္ထီတိ။

၆၃၇. **န ကဿတီ** တိ န ဝိလေခိယတိ။ **ဂတန္တိ** ဝိညာတံ။ **အသမ္ဖုဋ္ဌံ စတူဟိ မဟာဘူတေဟီ** တိ ယသ္မိံ ကလာပေ ဘူတာနံ ပရိစ္ဆေဒေါ, တေဟေဝ အသမ္ဖုဋ္ဌံ။ ဝိဇ္ဇမာနေပိ ဟိ ကလာပန္တရဘူတာနံ ကလာပန္တရဘူတသမ္ဖုဋ္ဌဘာဝေ တံတံဘူတဝိဝိတ္တတာ ရူပပရိယန္တော အာကာသောတိ ယေသံ ယော ပရိစ္ဆေဒေါ, တေဟိ သော အသမ္ဖုဋ္ဌောဝ, အညထာ ပရိစ္ဆိန္နဘာဝေ န သိယာ တေသံ ဘူတာနံ ဗျာပိတဘာဝတပတ္တိတော။ အဗျာပိတာ ဟိ အသမ္ဖုဋ္ဌတာတိ။

၆၃၈. လဟုတာဒီနံ အညမညာဝိဇဟနေန ဒုဗ္ဗိညေယျနာနတ္တတာ ဝုတ္တာတိ တံတံဝိကာရာဓိကရူပေဟိ တံတံနာနတ္တပ္ပကာသနတ္ထံ **“ဧဝံ သန္တေပီ”** တိအာဒိမာဟ။ ယထာဝုတ္တာ စ ပစ္စယာ တံတံဝိကာရဿ ဝိသေသပစ္စယဘာဝတော ဝုတ္တာ, အဝိသေသေန ပန သဗ္ဗေ သဗ္ဗေသံ ပစ္စယာတိ။

၆၄၁. အာဒိတော စယော **အာစယော,** ပဌမုပ္ပတ္တိ။ ဥပရိ စယော **ဥပစယော**။ ပဗန္ဓော **သန္တတိ** ။ တတ္ထ ဥဒ္ဒေသေ အဝုတ္တောပိ အာစယော ဥပစယသဒ္ဒေနေဝ ဝိညာယတီတိ **“ယော အာယတနာနံ အာစယော ပုနပ္ပုနံ နိဗ္ဗတ္တမာနာနံ, သောဝ ရူပဿ ဥပစယော”**တိ အာဟ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန **ဥပ**-သဒ္ဒော ပဌမတ္ထော ဥပရိအတ္ထော စ ဟောတီတိ “အာဒိစယော ဥပစယော, ဥပရိစယော သန္တတီ”တိ အယမတ္ထော ဝိညာယတီတိ။ အညထာ ဟိ အာစယသင်္ခါတဿ ပဌမုပ္ပါဒဿ အဝုတ္တတာ အာပဇ္ဇေယျ။

ဧဝန္တိ “ယော အာယတနာနံ အာစယော”တိအာဒိနိဒ္ဒေသေန ကိံ ကထိတံ ဟောတိ? အာယတနေန အာစယော ကထိတော။ အာစယူပစယသန္တတိယော ဟိ နိဗ္ဗတ္တိဘာဝေန အာစယော ဧတေတိ အာယတနေဟိ အာစယာဒီနံ ပကာသိတတ္တာ တေဟိ အာစယော ကထိတော။ အာယတနာနံ အာစယာဒိဝစနေနေဝ အာစယသဘာဝတနိ ဥပ္ပာဒဓမ္မာနိ အာယတနာနီတိ အာစယေန တံပကတိကာနိ အာယတနာနိ ကထိတာနိ။ လက္ခဏဉ္ဟိ ဥပ္ပာဒော, န ရူပရူပန္တိ။ တေနေတဓိပ္ပာယေနာဟ **“အာယတနမေဝ ကထိတ”**န္တိ။ အာစယဉ္ဟိ လက္ခဏံ ကထယန္တေန တံလက္ခဏာနိ အာယတနာနေဝ ကထိတာနိ ဟောန္တီတိ။ **ဧဝမ္ပိ ကိံ ကထိတံ ဟောတီ** တိ အာယတနာစယေဟိ အာစယာယတနေဟိ အာစယမေဝ အာယတနမေဝ ကထေန္တေန ဥဒ္ဒေသေ နိဒ္ဒေသေ စ အာစယောတိ ဣဒမေဝ အဝတွာ ဥပစယသန္တတိယော ဥဒ္ဒိသိတွာ တေသံ ဝိဘဇနဝသေန အာယတနေန အာစယကထနာဒိနာ ကိံ ကထိတံ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **အာစယော**တိ ဥပစယမာဟ, **ဥပစယော**တိ စ သန္တတိံ။ တဒေဝုဘယံ ယထာက္ကမံ ဝိဝရန္တော **“နိဗ္ဗတ္တိ ဝဍ္ဎိ ကထိတာ”** တိ အာဟ။ ဥပစယသန္တတိယော ဟိ အတ္ထတော ဧကတ္တာ အာစယောတတိ တဒုဒ္ဒေသဝိဘဇနဝသေန အာယတနေန အာစယကထနာဒိနာ နိဗ္ဗတ္တိဝဍ္ဎိ အာကာရနာနတ္တံ အာစယဿ ကထိတန္တိ အတ္ထော။ ဣမမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ **“အတ္ထတော ဟီ”** တိအာဒိမာဟ။ ယသ္မာ စ ဥဘယမ္ပိ ဧတံ ဇာတိရူပဿေတဓိဝစနံ, တသ္မာ ဇာတိရူပဿ လက္ခဏာဒိဝိသေသေသု အာစယာဒီသု ပဝတ္တိ အာဒီသု စ အာစယာဒိလက္ခဏာဒိကော ဥပစယော, ပဝတ္တိအာဒိလက္ခဏာဒိကာ သန္တတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

၆၄၃. **ပကတိနိဒ္ဒေသော** တိ ဖလဝိပစ္စနပကတိယာ နိဒ္ဒေသော, ဇရာယ ဟာပုဏိတဗ္ဗံ ဖလမေဝ တ ပကတိ။ **န စ ခဏ္ဍိစ္စာဒီနေဝ ဇရာ**တိ ကလလကာလတော ပဘုတိ ပုရိမရူပာနံ ဇရာပတ္တက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနိ ပစ္ဆိမရူပာနိ ပရိပက္ကရူပာနုရူပာနိ ပရိဏတပရိဏတာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ အနုက္ကမေန သုပရိဏတရူပပရိပာကကာလေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနိ ခဏ္ဍိစ္စာဒိသဘာဝတနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တာနိ ဥဒကာဒိမဂ္ဂေသု တိဏရုက္ခသံဘဂ္ဂတာဒယော ဝိယ ပရိပာကဂတမဂ္ဂသင်္ခါတေသု ပရိပက္ကရူပေသု ဥပ္ပန္နာနိ ဇရာယ ဂတမဂ္ဂေက္ကစ္စေဝ ဝုတ္တာနိ, န ဇရာတိ။ အဝိညာယမာနန္တရဇရာ **အဝီစိဇရာ**။ မရဏေ **ဥပနယနရသာ**။

၆၄၄. **တံ ပတ္တတ**ိ တံ အတ္တနော ဧဝ ခယဝယသင်္ခါတံ သဘာဝံ ပတ္တ ရူပံ ခီယတိ ဝေတိ ဘိဇ္ဇတိ။ ပေယထေတ္တ ဟာတိတဿ ဒုဗ္ဗလတာ ပရာဓီနတာ သယနပရာယဏတာ စ ပေဟာတိ, တထာ ဇရာဘိဘူတဿာတိ ပေယထကသဒ္ဒိသီ ဇရာ။

၆၄၅. **ကတ္တဗ္ဗတော** တိ ကတ္တဗ္ဗသဘာဝတော။ ဝိသာဏာဒီနံ တရစ္ဆခဋ္ဋာတေမိတာနံ ဟာသာဏာနံ ဝိယ ထဒ္ဓဘာတဘာဝတော အဟိဝိစ္ဆိကာနံ ဝိယ သဝိသတ္တာဘာဝတော စ သုခုမတာ ဝုတ္တာ။ **သြဇာလက္ခဏော** တိ ဇွေထ အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရိနော ရသဿ သာရော ဥပတ္ထမ္ဘဖလကာရော ဘူတနိဿိတော ဇကော ဝိသေသော သြဇာတိ။

ဥပာဒါဘာဇနီယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နောဥပါဒါဘာဇနီယကထာဝဏ္ဏနာ

၆၄၆. **န ဥပါဒိယတေတတ**ိ န နိဿယတိ ဧဝ, ကိဉ္စိ နိဿယတိ စ နိဿီယတိ စာတိ အတ္ထော။

၆၄၇. **ပုရိမာ ပနာ**တိ ပဉ္စဝိသေင်္ဂပေ ပထဝီဓာတုအာပေါဓာတုတေဇောဓာတုတယောဓာတူန ပုရိမုဒ္ဒေသဝသေန ဝုတ္တံ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနနိဒ္ဒေသေ တ ဝုတ္တာနံ ပထဝီဓာတုအာဒီနံ ပုရိမာ ဥဒ္ဒေသေ ဝုတ္တာ အာပေါဓာတူတိ အဓိပ္ပာယော, ဝုတ္တဿ တ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနဿ အတီတတတာယ ပစ္ဆိမတာ, အနာဂတတာယ စ အာပေါဓာတုယာ ပုရိမတာ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **အာယူ**တိ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ ကမ္မဇတေဇံ **ဥသ္မာ။ ယံ ကိဉ္စိ ဓာတုံ။ပေ.။ ဇကေပ္ပဟာရေန နုပ္ပဇ္ဇတီ** တိ ဇကသ္မိံ ခဏေ အနေကာသု ပထဝီသု အာပထဂတာသု တာသု တာသု သဟ နုပ္ပဇ္ဇတိ, တထာ တေဇတယူသု စာတိ အတ္ထော။ အနေကေသု အာရမ္မဏေသု သန္နိပတိတေသု အာဘုဇိတဝသေန အာရမ္မဏပသာဒာဓိမတ္တတာဝသေန စ ပဌမံ ကတ္ထစိ ဥပ္ပတ္တိ ဒဿိတာ, အညတ္ထ စ ပန ဥပ္ပတ္တိ အတ္ထိ ဧဝ။ သာယံ အာရမ္မဏတော အာရမ္မဏန္တရသင်္ကန္တိ ယေန ဥပာယေန ဟောတိ, တဿ ဝိဇာနနတ္ထံ ပုစ္ဆတိ **"ကထံ ပန စိတ္တဿ အာရမ္မဏတော သင်္ကန္တိ ဟောတီ"**တိ။

၆၅၀. အယပိဏ္ဍိအာဒီသု ပထဝီဓာတု တာဒိသာယ အာပေါဓာတုယာ အနာဗဒ္ဓာ သန္တိ ဝိသရေယျ, တသ္မာ **"တာနိ အာပေါဓာတု အာဗန္ဓိတ္တတ ဗဒ္ဓာနိ ကရောတီ"**တိ ဝုတ္တံ။ ယထာ ဟိ ယုတ္တပ္ပမာဏံ ဥဒကံ ပံသုစုဏ္ဏာနိ အာဗန္ဓိတ္တတ မတ္တိကာပိဏ္ဍံ ကတ္တ ဌပေတိ, ဧဝံ အယောပိဏ္ဍိအာဒီသုပိ တဒနုရူပပစ္စယေဟိ တတ္ထေဝ ဥပ္ပန္နာ အာပေါဓာတု တထာ အာဗန္ဓိတ္တတ ဌပေတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

အဖုသိတ္တတ ပတိဋ္ဌာ ဟောတီ တိ အာပေါဓာတုယာ အဖောဋ္ဌဗ္ဗဘာဝတော ဝုတ္တံ, တထာ **"အဖုသိတ္တတဝ အာဗန္ဓတီ"**တိ။ န ဟိ ယထာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတူနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဘာဝေန အညမညနိဿယတာ, ဧဝံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတူနံ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဝိနိဗ္ဘောဂဝုတ္တိသု ဟိ ဘူတေသု အညမညနိဿယတာ အညမညပစ္စယဘူတေသု န သက္ကာ နိတရေတုံ, နာပိ သဟဇာတေသု အဝိနိဗ္ဘောဂတာယ ဇကီဘူတေသု ဖုသနာဖုသနာနိ ဝိစာရေတုံ ယုတ္တာနီတိ။ **န ဥဏှဟာ ဟုတ္တတ ဈာယတီ**တိ တေဇောသဘာဝတံယေဝ ပဋိက္ခိပတိ, န သီတတ္တံ အနုဇာနာတိ, တေဇောသဘာဝပဋိက္ခေပေနေဝ စ သီတတ္တဥ္စ ပဋိက္ခိတ္တံ ဟောတိ။ တေဇော ဧဝ ဟိ သီတံ ဟိမဟာတသမယာဒီသု သီတဿ ပရိဟာစကတာဒဿနတော, သီတုဏှာနဥ္စ အညမညပဋိပက္ခဘာဝတော ဥဏှေဟန သဟ န သီတံ ဘူတန္တရံ ပဝတ္တတီတိ ယုဇ္ဇတိ။ ဥဏှာဟကလာပေ ပန သီတဿ အပ္ပဝတ္တိ သီတကလာပေ စ ဥဏှာဟဿ ဒ္ဝိန္နံ အညမညပဋိပက္ခတ္တာ တေဇောဝိသေသသဘာဝေ ယုဇ္ဇတီတိ။ **ဘာဝဒဿထတ္တ** န္တိ ခရာနံ ဂုဋ္ဌာဒီနံ ဒဝတာ မုဒုတာ ရသာဒီနဥ္စ ဒတန်ံ ခရတာ ပစ္စယဝိသေသေဟိ သြမတ္တာဓိမတ္တပထဝီဓာတုအာဒိကာနံ ဥပ္ပတ္တိ။ **လက္ခဏဒဿထတ္တံ** ကက္ခဋ္ဌာဒိလက္ခဏဝိဇဟနံ, တံ ဇ တေသံ န ဟောတိ, သြမတ္တာဓိမတ္တတာသင်္ခါတံ ဘာဝဒဿထတ္တံယေဝ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၆၅၂. **အနုပါဒိန္နာဒီနံယေဝ** တိ ဇကန္တအနုပါဒိန္နဇကန္တနစိတ္တသမုဋ္ဌာနာဒီနံ နိဒ္ဒေသေသု ဂဟဏေသု ဂဟိတာတိ အတ္ထော။ **ယံ တ ပနညမ္ပီ** တိ ပန ဝစနေန ပုရိမာနမ္ပိ နကမ္မဿကတတ္တာဘာတဒိကံ ဒီပေတိ။ တာ ဟိ အနုပါဒိန္နာဒိနကမ္မဿကတတ္တာဒိဝစနာနံ သမာနတ္ထတ္တာ ဇကေန အဝတ္တဗ္ဗတ္တေ ဣတရေနပိ အဝတ္တဗ္ဗာ သိယုံ, ဝတ္တ

တဗ္ဗတ္တေ တ ဝတ္တဗ္ဗာ။ တသ္မာ ကေန္တာကမ္မဇာဒီသေ့ဝဝ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ တာ အနေကန္တေသု န ဂဟိတာတိ ဒ ဋ္ဌဗ္ဗာ။

၆၆၆. ကေန္တ။ပေ။ ပညာယတိ တေသံ ဝိကာရတ္တာ, အနိပ္ဖန္နတ္တာ ပန တသ္သ ဥပ္ပာဒော န ကေနစိ သက္ကာ ဝ တ္တုန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ဒုကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုက္ကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၆၆. ပစ္ဆိမပဒဒ္ဝယာ တိ ဝိညာတပဒဒ္ဝယာ။ သဗ္ဗမေဝ ဟိ ရူပံ ဝိညာတန္တိ တသ္သ အဘိန္ဒိတဗ္ဗတ္တာ ဝိညာတတော အညံ ဒိဋ္ဌံ သုတံ မုတဥ္စ န ဟောတီတိ ပုစ္ဆံ အကတ္ဝာ ဝိဿဇ္ဇိတံ။ န ဟိ သက္ကာ ဝိညာတတော အညံ ''ကတမံ ရူပံ ဒိဋ္ဌံ''န္တိ ပုစ္ဆိတုန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ယထာ ဟိ ဒ္ဝီသု ဥဒ္ဒိဋ္ဌေသု နောဟဒတော အညတ္တံ သန္ဓာယ ''ကတမံ တံ ရူပံ ဥပဟာအ''တိ ပုစ္ဆိတံ, ဧဝံ ဒိဋ္ဌာဒီသု စတူသု ဥဒ္ဒိဋ္ဌေသု သုတာဒီဟိ တီဟိပိ အညတ္တံ သန္ဓာယ ''ကတမံ တံ ရူပံ ဒိဋ္ဌံ''န္တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ သိယာ, တဒဘာဝတော န ပုစ္ဆိတံ, ဧဝံ သုတာဒီသုပီတိ။ ဒဿနာဒိဂ္ဂဟဏဝိသေသတော ပန ဒိဋ္ဌာဒီဟိ အ ညဿ ဝိညာတဿ သဗ္ဘာဝတော စ စတုက္ကော ဝုတ္တော။

ပဉ္စကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၆၉. တေဇောဘာဝံ ဂတ န္တိ သဘာဝေနေဝ တေဇောဘာဝံ ပတ္တန္တိ အတ္ထော။ ဝုတ္တဿာပိ အညေန ပကာ ရေန သင်္ဂဟာရဟဿ သင်္ဂဏှာဟနံ နယကရဏံ ဣဓ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, တယိဒံ ''ဝိညာတ''န္တိ စတုက္ကပဒေပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဿ ဘေဒသဗ္ဘာဝတော အဋ္ဌကေ နယော။

ပကိဏ္ဏကကထာဝဏ္ဏနာ

၉၇၅. နတ္ထိ နီဝရဏာတိ ဝစနေန မိဒ္ဓဿပိ နီဝရဏဿ ပဟာနံ ဝုတ္တံ, န စ ရူပံ ပဟာတဗ္ဗံ, န စ ရူပကာယဂေလ ညံ မုနိနော နတ္ထီတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ ''ပိဋ္ဌိ မေ အာဂိလာယတိ, တမဟံ အာယမိဿာမီ''တိ (မ. နိ. ၂.၂၂) ဝစနတော။ **သဝိညာဏကသဒ္ဒော** တိ ဝိညာဏေန ပဝတ္တိတော ဝစီဃောသာဒိသဒ္ဒော။ **န ဟိ တောနိ ဇာယန္တိ** တိ ပရိပစ္စမာနဿ ရူပ ဿ ပရိပစ္စနံ ဇရာ , ခီယမာနဿ ခယော အနိစ္စတာတိ ရူပဘာဝမတ္တာနိ တောနိ, န သယံ သဘာဝဝန္တာနီတိ သန္ဓာ ယ ဝုတ္တံ။ တထာ ဇာယမာနဿ ဇနနံ ဇာတိ, သာ စ ရူပဘာဝေဝ, န သယံ သဘာဝဝတီတိ **''န ပန ပရမတ္ထတော ဇာတိ ဇာယတီ''**တိ ဝုတ္တံ။

တေသံ ပစ္စယော ဇေတိဿာတိ တပ္ပစ္စယာ, တပ္ပစ္စယာယ ဘာဝေ တပ္ပစ္စယဘာဝေ, တပ္ပစ္စယဘာဝေန ပဝတ္ တော ဝေဟာရော **တပ္ပစ္စယဘာဝဝေဟာရော,** တံ လဘတိ။ **အဘိနိဗ္ဗတ္တိတမမ္မက္ခဏာသ္မိ** န္တိ အဘိနိဗ္ဗတ္တိယ မာနဓမ္မက္ခဏာသ္မိန္တိ အဓိပ္ပာယော။ န ဟိ တအ တေ ဓမ္မာ န ဇာယန္တီတိ ဇာယမာနဘာဝေဝ ဇာတီတိ ယုတ္တာ တ ဿာ ကမ္မာဒိသမုဋ္ဌာနတာ တံနိဗ္ဗတ္တတာ စ, န ပန တအ တေ ဓမ္မာ ဇီယန္တိ ခီယန္တိ စ, တသ္မာ န တေသံ တေ ဇီ ရဏာဘိဇ္ဇနဘာဝတ စိတ္တာဒိသမုဋ္ဌာနာ တံနိဗ္ဗတ္တာ စာတိ ဝစနံ အရဟန္တိ။ ဧဝမပိ ဥပာဒိန္န-သဒ္ဒော ဥပေတေန ကမ္မု နာ အာဒိန္နတံ ဝဒတိ, န နိဗ္ဗတ္တိန္တိ ဥပာဒိန္နပာကဘောအနံ ဥပာဒိန္နတာ တေသံ ဝတ္တဗ္ဗာတိ စေ? န, အာဒိန္န-သဒ္ဒ ဿ နိဗ္ဗတ္တိတစကတ္တာ။ ဥပေတေန နိဗ္ဗတ္တဉ္စဟိ ဥပာဒိန္နန္တိ ပစ္စယာနုဘာဝက္ခဏာဥ္စ နိဗ္ဗတ္တိဥ္စ ဂဟေတ္ဝာဝ ပ ဝတ္တော အယံ ဝေဟာရော တအ အဘာဝတ ဇရာမရဏေ န ပဝတ္တတီတိ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာနံ ဓမ္မာနံ ဇရာမရဏတ္တာ တေသံ ဥပ္ပာဒေ သတိ ဇရာမရဏံ ဟောတိ, အသတိ န ဟောတိ။ န ဟိ အဇာတံ ပရိပစ္စတိ ဘိဇ္ဇတိ တ, တသ္မာ ဇာတိ ပစ္စယတံ သန္ဓာယ **''ဇရာမရဏံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္န''** န္တိ ဝုတ္တံ။

နိဿယပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိတော တိ ဇာယမာနပရိပစ္စမာနဘိဇ္ဇမာနာနံ ဇာယမာနာဒိဘာဝမတ္တတ္တာ ဇာယမာနာဒိနိ ဿယပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိကာ ဇာတိအာဒယောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယဒိ ဧဝံ ဥပာဒာယရူပာနဥ္စ စက္ခာယတနာဒီနံ ဥပ္ပာဒိ

သဘာဝဘူတာ ဓာတိအာဒယော တံနိဿိတာ ဟောန္တီတိ ဘူတနိဿိတာနံ တေသံ လက္ခဏာနံ ဥပါဒါယဘာဝေ ဝိယ ဥပါဒါယရူပနိဿိတာနံ ဥပါဒါယုပါဒါယဘာဝေ အာပဇ္ဇတီတိ စေ? န, ဘူတပဋိဗဒ္ဓဥပါဒါယရူပလက္ခဏာနဉ္စ ဘူတပဋိဗဒ္ဓဘာဝဿ အဝိနိဝတ္တနတော။ အပိစ ကေကလာပပရိယာပန္နာနံ ရူပါနံ သဟေဝ ဥပ္ပါဒါဒိပ္ပဝတ္တိတော ကေသကလာပဿ ဥပ္ပါဒါဒယော ကေကာဝ ဟောန္တီတိ ယထာ ကေကဿ ကလာပဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ကလာပဟနုပာလကံ ''ဥပါဒါယရူပ''န္တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ကလာပုပ္ပါဒါဒိသဘာဝ ဓာတိအာဒယော ''ဥပါဒါယရူပါနိ''စ္စေဝ ဝုစ္စန္တိ။ ဧဝံ ဝိကာရပရိစ္ဆေဒရူပါနိ စ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။

ကမ္မသမုဋ္ဌာနသမ္ဗန္ဓံ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ ကမ္မဝိသေသေန သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏသုသဏ္ဌိတဒုဿဏ္ဌိတာဒိဝိသေသံ ဟောတီတိ **“ကမ္မပစ္စယ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ ကမ္မဝိပါကာနုဘဝနဿ ကာရဏဘူတံ ဗာဟိရဥတုသမုဋ္ဌာနံ **ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနံ** ။ ကမ္မသဟာယော ပစ္စယော, ကမ္မဿ တ သဟာယဘူတော ပစ္စယော ကမ္မပစ္စယော, သောဝ ဥတု ကမ္မပစ္စယဥတု, သော သမုဋ္ဌာနံ တေဿာတိ **ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာန** န္တိ ဝဓနတ္ထော။ သီတေ ဥဏှေဟ တ ကိသ္မိဉ္စိ ဥတုမှိ သမာဂတေ တတော သုဒ္ဓဋ္ဌကံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ သော ဥတု သမုဋ္ဌာနံ။ ဒုတိယဿ သုဒ္ဓဋ္ဌကဿ ဥတုသမုဋ္ဌာနိကပဋိဗန္ဓကဿ သော ဧဝ ပုရိမော ဥတု ပစ္စယော။ တတိယံ ပန သုဒ္ဓဋ္ဌကံ ပုရိမဥတုသဟာယေန ဥတုနာ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ **“ဥတုပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာန”** န္တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝမယံ ပုရိမော ဥတု တိဿော သန္တတိယော ဃဋ္ဋေတိ, တတော ပရံ အညဥတုသမာဂမေ အညသန္တတိတ္တယံ, တတော စ အညေန အညန္တိ ဧဝံ ပဝတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တဒေတံ သီတုဏှဟာနံ အပ္ပဗဟုဘာဝေ တံသမ္ဗန္ဓဿ အစိရပ္ပဝတ္တိယာ စိရပ္ပဝတ္တိယာ စ ဝေဒိတဗ္ဗံ, အနုပာဒိန္နေန ဒီပနာ န သန္တတိတ္တယဝသေန, အထ ခော မေဃသမုဋ္ဌာပကမူလဥတုဝသေန ပကာရန္တရေန ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, တံ ဒဿေတုံ **“ဥတုသမုဋ္ဌာနော နာမ ဝလာဟကော”**တိအာဒိမာဟ။ ရူပရူပါနံ ဝိကာရာဒိမတ္တဘာဝတော အပရိနိပ္ဖန္နတာ ဝုတ္တာ။ တေသု ဟိ ရူပဝိကာရာဒိဘာဝတော ရူပတာတိ အဓိပ္ပာယော။ ရူပဝိကာရာဒိဘာဝတော ဧဝ ပန ရူပေ သတိ သန္တိ, အသတိ န သန္တီတိ အသင္ခတဘာဝနိတရဏတ္ထံ ပရိနိပ္ဖန္နတာ ဝုတ္တာတိ။

ရူပကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. နိက္ခေပကဏ္ဍံ

တိကနိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ

၉၈၅. **သဗ္ဗေသ** န္တိ စိတ္တုပ္ပာဒဝသေန ရူပသင်္ခတဝသေန စ ဘိန္နာနံ သဗ္ဗေသံ ဖဿာဒိစက္ခာဒိပဒဘာဇနေန ယေန ဝိတ္ထာရိတော။ တတ္ထ ပန အသင်္ခတဿ ဘေဒာဘာဝတော အသင်္ခတာ ဓာတူတွေဝ ပဒဘာဇနံ ဒဿိတံ။ ယေ တပနကာနံ ပန သုခုမုပာအယရူပဿ စ ဣန္ဒြိယဝိကာရပရိစ္ဆေဒလက္ခဏရူပုပတ္ထမ္ဘကဘာဝရဟိတဿ ဟဒယဝတ္ထုဿ ပဒုဒ္ဓာရေန ဣဓ နိဒ္ဒေသာနရဟတ္တာ နိဒ္ဒေသော န ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ န ဟိ တထာဂတဿ ဓမ္မေသု အာစရိယမုဋ္ဌိ အတ္ထီတိ။ **နိက္ခိပိတ္ဗာ** တိ ဝိတ္ထာရဒေသနံ ဌပေတွာ, အပနေတွာတိ အတ္ထော, ဝိတ္ထာရဒေသနံ အန္တောဂဓံ ကတွာတိ တ။ ကထာတ္တော နိအနေ ဝုတ္တော ဧဝ။

မူလဝသေန ပစ္စယဘာဝတော **ဟေတုပစ္စယတ္တော** ။ ပဘဝတိ ဧတသ္မာတိ **ပဘဝေ,** သော ဧဝ **“ဇနကော”**တိ ဝိသေသိတော။ သမုဋ္ဌာတိ ဧတေနာတိ **သမုဋ္ဌာနံ,** တဿ ဝိသေသနံ **နိဗ္ဗတ္တက** န္တိ။ သဗ္ဗာနိ တ ဧတာနိ ပရိယာယဝစနာနိ။ **အတ္ထဝသေနာ** တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, နနု ကုသလမူလာနံ ဟေတုဘာဝတော ဓမ္မဝသေနာတိ ယုတ္တန္တိ? သစ္စမေတံ, အလောဘာဒီနံ ပန တိဏ္ဏံ သမာနဿ မူလဋ္ဌဿ ဝသေန ဒဿိတတံ သန္ဓာယ “အတ္ထဝသေနာ”တိ ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ **ဓမ္မော** တိ ဘာဝေ, **အတ္ထော** တိ ဓမ္မကိစ္စံ အဓိပ္ပေတန္တိ ဝိညာယတိ။ “အလောဘော နိအာနံ ကမ္မာနံ သမုဒယာယာ”တိအာဒိဝစနတော (အ. နိ. ၃.၃၄) တာနိ ကုသလမူလာနိ သမုဋ္ဌာနံ ဧတဿာတိပိ **တံသမုဋ္ဌာနံ** ။ တံ ပန ဧတဟိ သမုဋ္ဌိတံ ဟောတီတိ **“အလောဘာဒီဟိ သမုဋ္ဌိတ”** န္တိ အာဟ။ တေ ကုသလမူလတံသမ္ပယုတ္တာ သမုဋ္ဌာနံ ဧတဿာတိပိ အတ္ထော သမ္ဘဝတိ။ တွေ ပန ဧတေနံ ဌပေတွာ အညေ “တံသမ္ပယုတ္တာ”တိ သမုဋ္ဌာနဘာဝေ ဝတ္တဗ္ဗာ။ တတ္ထ မူလေဟိ အတ္တနော ပစ္စယတော ကုသလေ ပရိယာဒိယတိ, ခန္ဓေဟိ သဘာဝတော , ကမ္မေဟိ အညဿ နိဗ္ဗတ္တန ကိစ္စတော။ မူလေဟိ စ ကုသလာနံ အနဝဇ္ဇတာယ ဟေတုံ ဒဿေတိ, ခန္ဓေဟိ တံသမ္ပယောဂကတံ အနဝဇ္ဇသဘာဝံ, ကမ္မေဟိ သုခဝိပာကတံ။ မူလေဟိ တ နိအနသမ္ပတ္တိယာ အာဒိကလျာဏတံ, ခန္ဓေဟိ သဘာဝသမ္ပတ္တိယာ မဇ္ဈေကလျာဏတံ, ကမ္မေဟိ နိဗ္ဗတ္တိသမ္ပတ္တိယာ ပရိယောသာနကလျာဏတံ။

၉၈၆. **တံ ။ပေ။ ဥဒ္ဓံ အကုသလံ နာမ နတ္ထီ** တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, နနု ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စသဟဂတမောဟော အတ္ထီတိ? သစ္စမေတံ, တေန ပန ဝိနာ တံသမ္ပယုတ္တတာ နတ္ထီတိ တံသမ္ပယုတ္တေသု ဂဟိတေသု မောဟော ဂဟိတော ဧ တတိ ကတွာ “တတော ဥဒ္ဓံ နတ္ထီ”တိ ဝုတ္တံ အညတ္ထ အဘာဝါ။ ကေသိ္မ ဌိတံ ကေဋ္ဌံ, သဟဇဘာဝေန ကေဋ္ဌံ **သဟဇေကဋ္ဌံ** ။ ပဟာတဗ္ဗန္တိ ပဟာနံ, ပဟာနဘာဝေန ကေဋ္ဌံ **ပဟာနေကဋ္ဌံ** ။ ယေန ဟိ ယံ သဟ ပဟာတဗ္ဗံ, တေန တံ ကေသိ္မ ပုဂ္ဂလေ ဌိတံ ဟောတိ, ကေသိ္မ သမုစ္ဆိန္နေ အသမုစ္ဆိန္နေ စ ဣတရဿ သမုစ္ဆိန္နတာယ အသမုစ္ဆိန္နတာယ စ ဝသေန အညမညာဝိရဟိတတော။

၉၈၇. **တီဏိ လက္ခဏာနီ**တိ အနိစ္စဒုက္ခအနတ္တတာ။ နာမကသိဏသတ္တပညတ္တိယော **တိဿော ပညတ္တိယော** ။ ပရမတ္ထော အမုစ္စိတွာ တေဟရိယမာနာ ဝိဟာရမဉ္စာဒိကာ ဥပာဒာပညတ္တိ သတ္တပညတ္တိဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဧတာနိ စ လက္ခဏာဒီနိ ဟေဋ္ဌာ ဒွိဝိသု ကဏ္ဍေသု ဝိညတ္တိအာဒီနိ ဝိယ န ဝုတ္တာနိ, န စ သဘာဝဓမ္မာတိ ကတွာ န လဗ္ဘန္တီတိ ဝုတ္တာနိ။ န ဟိ ကောစိ သဘာဝေ ကုသလတ္တိကာသင်္ဂဟိတောတိ ဝတ္တုံ ယုတ္တန္တိ။

၉၈၈. **သုခဘူမီ**တိ ကာမာဝစရာဒယောပိ ယုဇ္ဇန္တိ။ သုခသဟဂတာ ဟိ ကာမာဝစရာဒိဘူမိ သုခဘူမိ။ **ကာမာဝစရာဒိဘူမီ**တိ စ ကာမာဝစရာဒိတာယ ဓမ္မာ ဧဝ ဝုစ္စန္တီတိ ကာမာဝစရာဒိစိတ္တုပ္ပာဒေသူတိ အတ္ထတော ဝိညာယတိ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ “သုခဘူမိယ”န္တိ ဝတွာ တဿာ ဧဝ ဝိဘာဂဒဿနတ္ထံ **“ကာမာဝစရေ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဘူမိ**-သဒ္ဒော စ အဘိဓမ္မေ ကာမာဝစရာဒီသု နိရုဠှော ဟောတိ “စတူသု ဘူမီသု ကုသလ”န္တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၁၃၈၄) အညဘူမိဂ္ဂဟဏံ န ဟောတီတိ။ **ဟဋ္ဌိတော စာ**တိ “ဝိသိဋ္ဌာနံ ဟကာတိ ဝိဟကာ”တိအာဒိဝစနတ္ထဝိဘာဝနေန ဟဋ္ဌိတော။ “ဝိပက္ကဘာဝမာပန္နာနံ အရူပဓမ္မာနမေတံ အဓိဝစန”န္တိအာဒိနာ ဘာသိတတ္ထဝိဘာဝနေန **အတ္ထတော စ** ။ နာမပရိစ္ဆေဒာဒီဟိ တိက ဒုကာနံ ဝဝတ္ထာနဒဿနေန တ **ဟဋ္ဌိတော,** တဒတ္ထဝိညာပနေန **အတ္ထတော** ။

၉၉၁. **သာလိဖလန္တိ** သာလိပာကမာဟ။

၉၉၄. **အမ္ဗဟာကံ မာတုလတ္ထေရော** တိ ပုဂ္ဂလာရမ္မဏဿပိ ဥပဟာနဿ ဥပဟာနက္ခန္ဓာ ဧဝ ပစ္စယော, န လောကုတ္တရာ, ကော ပန တဒေ ခန္ဓာရမ္မဏဿ။ တေနာဟ **“အဂ္ဂဟိတာနီ”** တိ။

၉၉၈. ယထာ ဥပဟာအနေဟိ အဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ အနုဟာအနိယာ, ဧဝံ သံကိလေသေဟိ အဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ အသံကိလေသိကာတိ ကတွာ **“အသံ။ပေ။ ဧသေဝ နယော”**တိ အာဟ။

၁၀၀၆. ဒိဋ္ဌိယာ ဂဟိတော အတ္တာ န ဝိဇ္ဇတိ။ ယေသု ပန ဝိပလ္လတ္ထကဟော, တေ ဥပဟာနက္ခန္ဓာဝ ဝိဇ္ဇန္တိ။ တသ္မာ ယသ္မိံ အဝိဇ္ဇမာနနိစ္စာဒိဝိပရိယာသာကာရဂဟဏံ အတ္ထိ, သောဝ ဥပဟာနက္ခန္ဓပဉ္စကသင္ခာတော ကာယော။ တတ္ထ နိစ္စာဒိအာကာရဿ အဝိဇ္ဇမာနတာဒဿနတ္ထံ ရုပ္ပနာဒိသဘာဝဿေဝ စ ဝိဇ္ဇမာနတာဒဿနတ္ထံ ဝိဇ္ဇမာနော ကာယောတိ ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တော, လောကုတ္တရာ ပန န ကအစိ အဝိဇ္ဇမာနာကာရေန ဂယှန္တီတိ နက္ကဒံ ဝိသေသနံ အရဟန္တိ။ သက္ကာယေ ဒိဋ္ဌိ, သတီ တ ကာယေ ဒိဋ္ဌိ **သက္ကာယဒိဋ္ဌိ**။ အတ္တနာ ဂဟိတာကာရဿ အဝိဇ္ဇမာနတာယ သယမေဝ သတီ, န တာယ ဂဟိတော အတ္တာ အတ္တနိယံ တတိ အတ္တော။ အယံ ပနတ္ထော သမ္ဘဝတီတိ ကတွာတ ဝုတ္တော, ပုရိမော ဧဝ ပန ပဓာနော။ ဒုတိယေ ဟိ ဒိဋ္ဌိယာ ဝတ္ထု အဝိသေသိတံ ဟောတိ။ ကာယောတိ ဟိ ခန္ဓပဉ္စကေ ဝုစ္စမာနေ လောကုတ္တရာပနယနံ နတ္ထိ။ န ဟိ လောကုတ္တရေသု ကာယ-သဒ္ဒော န ဝတ္တတိ။ ကာယပဿဒ္ဓိအာဒီသု ဟိ လောကုတ္တရေသု ကာယ-သဒ္ဒောပိ လောကုတ္တရက္ခန္ဓတစကောတိ။ **သီလေနာ**တိ သုဒ္ဓိယာ အဟေတုဘူတေန သီလေန။ **ဂဟိတသမာအန**န္တိ ဥပ္ပာဒိတပရာမာသောဝ။ သော ဟိ သမာဒိယန္တိ ဧတေန ကုက္ကုရသီလဝတာဒီနီတိ “သမာအန”န္တိ ဝုတ္တော။ တတ္ထ အဝီတိက္ကမနီယတာယ **သီလံ,** ဘတ္တိဝသေန သတတံ စရိတဗ္ဗတာယ **ဝတံ** ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၀၀၇. **က္ကဓေဝ တိဋ္ဌမာနဿာ** တိ က္ကမိဿာယေဝ က္ကန္ဒသာလဂုဟာယံ တိဋ္ဌမာနဿ။ တစုဂ္ဂတကရဏံ **ဥဂ္ဂဟော**။ အတ္ထပရိပုစ္ဆနံ **ပရိပုစ္ဆာ**။ ကုသလေဟိ သဟ စောဒနာပရိဟရဏဝသေန ဝိနိစ္ဆယကရဏံ **ဝိနိစ္ဆယော** ။ ဗဟူနံ နာနပ္ပကာရာနံ သက္ကာယဒိဋ္ဌိနံ အဝိဟတတ္တာ တာ ဇနေန္တိ, တာဟိ ဇနိတာတိ တ **ပုထုဇ္ဇနာ** ။ အဝိဃာတမေဝ တ ဇန-သဒ္ဒော ဝဒတိ။ **ပုထု သတ္ထာရာနံ မုခုလ္လောကိကာ** တိ ဧတ္ထ ပုထူ ဇနာ ဧတေသန္တိ **ပုထုဇ္ဇနာ** တိ ဝစနတ္ထော။ **ပုထု။ပေ။ အဝုဋ္ဌိတာ** တိ ဧတ္ထ ဇနေတဗ္ဗာ, ဇာယန္တိ တ ဧတ္ထာတိ ဇနာ, ဂတိယော။ ပုထူ ဇနာ ဧတေသန္တိ **ပုထုဇ္ဇနာ**။ က္ကတော ပရေ ဇာယန္တိ ဧတေဟီတိ ဇနာ, အဘိသင္ခါရာဒယော။ တေ ဧတေသံ ပုထူ ဝိဇ္ဇန္တီတိ **ပုထုဇ္ဇနာ** ။ အဘိသင္ခရဏာဒိအတ္ထော ဧဝ တ ဇန-သဒ္ဒော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ရာဂဂ္ဂိအာဒယော **သန္တာပာ** ။ တေ ဧဝ သဗ္ဗေပိ တ ကိလေသာ **ပရိဠာဟာ။ ပုထု ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသူ**တိ ဧတ္ထ ဇာယတီတိ ဇနော, “ရာဂေ ဂေဓော”တိ ဧဝမာဒိကော။ ပုထု ဇနော ဧတေသန္တိ **ပုထုဇ္ဇနာ** ။ ပုထူသု တ ဇနာ ဇာတာ ရတ္တာတိ ဧဝံ ရာကဒိအတ္ထော ဧဝ ဇန-သဒ္ဒော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ပလိဗုဒ္ဓာ**တိ သမ္ဗဒ္ဓာ ဥပဒ္ဒုတာ တ။ **အဿုတတ** တိ ဧတေန အန္ဓတာ ဝုတ္တာတိ **“အန္ဓပုထုဇ္ဇနော ဝုတ္တော”** တိ အာဟ။

အနယေတိ အဝမိုယံ။ သဗ္ဗတ္ထ နိရုတ္တိလက္ခဏေန ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အနေကေသု စ ကပ္ပသတသဟဿေသု ကတံ ဇာနန္တိ, ဟာကဋ္ဌဉ္စ ကရောန္တိ ဥပကာရံ သတိဇနနအာမိသပဋိဂ္ဂဟဏာဒိနာ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓာ, တထေဝ ဒုက္ခိတဿ သက္ကစ္စံ ကာတဗ္ဗံ ကရောန္တိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ပန အသင္ခေယျအပ္ပမေယျေသုပိ ကတံ ဥပကာရံ မဂ္ဂဖလာနံ ဥပနိဿယဉ္စ ဇာနာတိ, ဟာကဋ္ဌဉ္စ ကရောတိ, သီဟော ဝိယ စ ဇဝံ သဗ္ဗတ္ထ သက္ကစ္စမေဝ ဓမ္မဒေသနံ ကရောတိ။ **အရိယဘာဝေတေ**တိ ယေဟိ ယောဂတော အရိယာ ဝုစ္စန္တိ, တေ မဂ္ဂဖလဓမ္မာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **အရိယကရဓမ္မာ** အနိစ္စဒဿနာဒယော, ဝိပဿိယမာနာ တ အနိစ္စာဒယော။

သောတာနီတိ တဏှာဒိဋ္ဌိကိလေသဒုစ္စရိတအဝိဇ္ဇာသောတာနိ။ **“သောတာနံ သံဝရံ ဗြူမိ”** တိ ဝတွာတ **“ပညာယေတေ ပိဓိယရေ”**တိ ဝစနေန သောတာနံ သံဝရော ပိဒဟနံ သမုစ္ဆေဒဉာဏန္တိ ဝိညာယတိ။ **ခန္တီ**တိ အဓိတသနာ, သာ စ တထာပဝတ္တာ ခန္ဓာ။ ပညာတိ ဧကေ, အဒေသော ဧဝ တ။ **ကာယဒုစ္စရိတာဒီန** န္တိ ဒုဿီလျသင္ခာတာနံ ကာယဝစီဒုစ္စရိတာနံ မုဋ္ဌဿစ္စသင္ခာတဿ ပမာဒဿ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿာနံ ဟာပကာနံ အက္ခန္တိအညာဏကောသဇ္ဇာနဥ္စ။ **အနုပေက္ခာ** သင္ခါရေဟိ အဝိဝင္ကနံ, သာလယတာတိ အတ္ထော။ ဓမ္မဋ္ဌိတိယံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ပဋိလောမဘာဝေ

သသ္သတုန္ဆေဒကမောဟော, တပ္ပ၀ိုဋ္ဌာဒကမောဟော တ။ **နိဗ္ဗာနေ ပဋ္ဋိလောမဘာတေ** သင္ခာရေသု ရတိ, နိဗ္ဗာနပဋိ္ဋစ္ဆာဒကော မောဟော တ။ **သင္ခာရနိမိတ္တဂ္ဂဟော** တိ ယာဒိသသ္သ ကိလေသသ္သ အပ္ပဟီနတ္တာ ဝိပဿနာ သင္ခာရနိမိတ္တံ န မုဥ္စတိ, သော ကိလေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သင္ခာရနိမိတ္တဂ္ဂဟဏသ္သ အတိက္ကမနံ တ **ပဟာနံ**။

စတုန္နံ အရိယမဂ္ဂါနံ ဘာဝိတတ္တာ အစ္စန္တံ အပ္ပဝတ္တိဘာဝေန ယံ ပဟာနန္တိ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကေန ပန ပဟာနန္တိ? အရိယမဂ္ဂေဟေတတိ ဝိညာယမာနော အယမတ္ထော တေသံ ဘာဝိတတ္တာ အပ္ပဝတ္တိဝစနေန။ **သမုဒယပက္ခိကဿာ** တိ ဧတ္ထ စတ္တာရောပိ မဂ္ဂ စတုသစ္စာဘိသမယာတိ ကတ္ဝာ တေဟိ ပဟာတဗ္ဗေန တေန တေန သမုဒယေန သဟ ပဟာတဗ္ဗတ္တာ သမုဒယသဘာဂတ္တာ စ သစ္စဝိဘင်္ဂေ စ သဗ္ဗကိလေသာနံ သမုဒယဘာဝဿ ဝုတ္တတ္တာ ''သမုဒယပက္ခိကာ''တိ ဒိဋ္ဌိအာဒယော ဝုစ္စန္တိ။ ကာယတစာစိတ္တာနံ ဝိရူပပ္ပဝတ္တိယာ နယနံ အပယာပနံ, ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ ဝိနာသနယနံ တ ဝိနယော, တေသံ တ ဇိမ္ဟပ္ပဝတ္တိ ဝိဋ္ဌိန္ဒိတ္ဝာ ဥဇုကနယနံ **ဝိနယနံ**။ **ဧသေသေ**တိ ဧသော သော ဧဝ, အတ္ထတော အနညောတိ အတ္ထော။ **တဇ္ဇာတေ** တိ အတ္ထတော တံသဘာဝေ။ သပ္ပုရိသော အရိယသဘာတေ, အရိယော စ သပ္ပုရိသဘာတေတိ အတ္ထော။

အဒ္ဒဝယန္တိ ဒ္ဒဝယတာရဟိတံ, ဝဏ္ဏမေဝ ''အစ္စီ''တိ ဂဟေတ္ဝာ အစ္စိံ တ ''ဝဏ္ဏော တေ''တိ တေသံ ဧကတ္တံ ပဿန္တော ဝိယ ယထာတက္ကိတံ အတ္တာနံ ''ရူပ''န္တိ, ယထာဒိဋ္ဌံ တ ရူပံ ''အတ္တာ''တိ ဂဟေတ္ဝာ တေသံ ဧကတ္တံ ပဿန္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဧတ္ထ စ ''ရူပံ အတ္တာ''တိ ဣမိဿာ ပဝတ္တိယာ အဘာဝေပိ ရူပေ အတ္တဂ္ဂဟဏံ ပဝတ္တမာနံ အစ္စိယံ ဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏံ ဝိယ။ ဥပမာယော စ အနညတ္တာဒိဂ္ဂဟဏနိဒဿနဝသေနေဝ ဝုတ္တာ, န ဝဏ္ဏာဒီနံ ဝိယ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနတ္တဿ, အတ္တနော ဝိယ တ ဝဏ္ဏာဒီနံ အဝိဇ္ဇမာနတ္တဿ ဒဿနတ္ထံ။

၁၀၀၈. သရီရနိပ္ဖတ္တိယာ တိ သရီရဟရိပူရိယာ။ နိဇ္ဈေတုံ အသက္ကောန္တော ဝိစိနန္တော ကိစ္ဆတိတိ **ဝိစိကိစ္ဆာ။ ဣဒပ္ပစ္စယာနံ ဘာတေ** တိ ဇာတိအာဒိသဘာဝမေဝ အာဟ, ဇာတိအာဒီနံ တ ဇရာမရဏာဒိဥပ္ပာဒနသမတ္ထတံ။ သာ ပန ဇာတိအာဒိဝိနိမုတ္တာ နတ္ထီတိ တေသံယေတမိဝစနံ ဟောတိ ''ဣဒပ္ပစ္စယတာ''တိ။

၁၀၀၉. ဣမေ အနာဂတကိလေသာ ''တဒေကဋ္ဌာ ကိလေသာ''တိ ဝုစ္စန္တီတိ တေ ဒဿေတုံ **''ဣမိဿာ စ ဟဋ္ဌိယာ''**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **သဟဇေကဋ္ဌဝသေနာ** တိ တတ္ထ ဥပ္ပန္နဒိဋ္ဌိယာ သဟဇေကဋ္ဌဝသေနာတိ အတ္ထတော ဝိညာယတိ။ **တံသမ္ပယုတ္တော** တိ တေဟိ သံယောဇနကိလေသေဟိ သမ္ပယုတ္တောတိပိ အတ္ထော ယုဇ္ဇတိ။ တတထာ တေ သံယောဇနကိလေသာ သမုဋ္ဌာနံ ဧတေဿာတိ **တံသမုဋ္ဌာန** န္တိ တ။ သံယောဇနရဟိတေဟိ စ ပန ကိလေသေဟိ သမ္ပယုတ္တာနံ သမုဋ္ဌိတာနဉ္စ သဗ္ဗာဝတော ကိလေသေဟေဝ ယောဇနာ ကတာ။

၁၀၁၁. သံယောဇနာဒီနံ ဝိယာတိ သံယောဇနတဒေကဋ္ဌကိလေသာဒီနံ ယထာဝုတ္တာနံ ဝိယ။ **တေဟီ**တိ ဒဿန ဘာဝနာမဂ္ဂေဟိ။ **အဘိသင္ခာရဝိညာဏံ** ကုသလာကုသလံ, နာမရူပဉ္စ ဝိပာကန္တိ ကတ္ဝာ **''ကုသလာဒီနမ္ပိ ပဟာနံ အနုညာတ''**န္တိ အာဟ။

၁၀၁၃. ဟေတူ စေတတိ ''ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ''တိ တေသံ့ သမာသပဒေ ဧကဒေသေန သမာသပဒတ္ထံ ဝဒတိ။ ဧတ္ထ စ ပုရိမနယေန ''ဣမေ ဓမ္မာ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ''တိ ဣမေဟေဝ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ, န ဣတော အညေတိ အယံ နိယမော ပညာယတိ, န ဣမေ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟေတုကာယေတတိ။ တသ္မာ ဣမေသံ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟေတုကဘာတေ အနိယတော ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတမောဟဿ အဟေတုကတ္တာတိ ပုရိမနယော ဝိဝရဏီယတ္တတ ဟောတိ။ တသ္မာ ပုရိမနယေန ဓမ္မတော ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟေတုကေ နိက္ခိပိတ္ဝာ အတ္ထတော နိက္ခိပိတုံ ဒုတိယနယော ဝုတ္တော။

၁၀၂၉. မဟဂ္ဂတာ တ ဣဒ္ဓိဝိဓာဒယော။ **အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ မဟဂ္ဂတာ** စေတောပရိယပုဗ္ဗေနိဝာသာနာဂတံသညာဏသမ္ပယုတ္တာ။

၁၀၃၅. အနန္တရေ နိယုတ္တာနိ, အနန္တရဖလပ္ပယောဇနာနိ, အနန္တရဖလကရဏသီလာနိ တ **အာနန္တရိကာနိ** ။ တာနိ ပန ပဋိပက္ခေန အနိတရဏီယဖလတ္တာ အန္တရာယရဟိတာနီတိ **''အနန္တရာယေန ဖလအာယကာနီ''**တိ ဝုတ္တံ။ အနန္တရာယာ

နိ တ **အာနန္တရိကာနီ** တိ နိရုတ္တိဝသေန ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ကောသိမှိ** တိ ပိ-သဒ္ဒေန အနေကသိမ္ပိ အာယူဟိတေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝနတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ န စ တေသံ အညမညပဋိဗာဟကတ္တံ အတ္ထိ အပ္ပဋိပက္ခတ္တာ, အပ္ပဋိပက္ခတာ စ သ မာနဖလတ္တာ အနုဗလပ္ပဒာနတော စ။ "နတ္ထိ ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ သံကိလေသာယာ"တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၆၈) ဧ ဝမာဒိကော **အဟေတုကတာဒော**။ "ကရောတော ခေါ ကာရယတော ဆိန္ဒတော ဆေဒာပယတော။ပေ။ ကရောတော န ကရီ ယတိ ပာပ"န္တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၆၆) ဧဝမာဒိကော **အကိရိယတာဒော**။ "နတ္ထိ ဒိန္န"န္တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၇၁; မ. နိ. ၂.၉၄; ၃.၉၁) ဧဝမာ ဒိကော **နတ္ထိကတာဒော**။ ဧတေသု ပုရိမတာဒော ဗန္ဓမောက္ခာနံ ဟေတုံ ပဋိသေဓေတိ, ဒုတိယော ကမ္မံ, တတိယော ဝိပာကန္တိ အယမေတေသံ ဝိသေသော။ **တဉ္စဟီ**တိ အဟေတုကာဒိနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ, န ပန နိယတဘာဝံ အပ္ပတ္တံ။

၁၀၃၉. ပစ္စယဋ္ဌေနာ တိ မဂ္ဂပစ္စယသင်္ခာတေန သမ္ပယောဂဝိသိဋ္ဌေန ပစ္စယဘာဝေနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တ္တေ စ မဂ္ဂင်္ဂာနံ ဌပနံ မဂ္ဂပစ္စယဘာဝရဟိတေ မဂ္ဂဟေတုကေ ဒဿေတုံ, တေန မဂ္ဂဟေတုကေ အသင်္ကရတော ဝတ္တ ပေတိ။ သစေ ပန ကောစိ ဝဒေယျ "ဧကေကံ အင်္ဂံ ဌပေတွာ တံတံသမ္ပယုတ္တာနံ မဂ္ဂဟေတုကဘာဝေပိ 'မဂ္ဂင်္ဂာ နိ ဌပေတွာ'တိ ဣဒံ ဝစနံ ယုဇ္ဇတီ"တိ။ ဧဝဉ္စဟိ သတိ တတိယနယေ ဝိယ ဣဓာပိ "ဌပေတွာ"တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, ဝုတ္တဥ္စေတံ, တသ္မာ ဝုတ္တနယေနေဝတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။ မဂ္ဂင်္ဂာမဂ္ဂင်္ဂာနဉ္စဟိ သမ္ပယုတ္တာနံ ဝိသေသဒဿ နတ္တော အယံ နယောတိ။ **သေသမဂ္ဂင်္ဂာနံ** ပုဗ္ဗေ ဌပိတာနန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ဖဿာဒိနဉ္စဟိ ပုရိမနယေပိ မဂ္ ဂဟေတုကတာ သိဒ္ဓါတိ။

သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဒုတိယနယေပိ ဌပိတာယ တတိယနယေ သဟေတုကဘာဝေ ဒဿိတော။ ကထံ ဒဿိတော, နနု အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိဿ "အလောဘော အဒေါသော ဣမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂဟေတူ"တိ (ဓ. သ. ၁၀၃၉) အဝတွာ "အလော ဘော အဒေါသော အမောဟော ဣမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂဟေတူ"တိ ဝိသုံ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိကေ မဂ္ဂဟေတူ ဒဿေတွာ "တံသ မ္ပယုတ္တော။ပေ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော"တိ (ဓ. သ. ၁၀၃၉) ဝိသုံ မဂ္ဂဟေတုကာနံ ဒဿိတတ္တာ "မဂ္ဂဟေတူသု အမောဟော"တိ (ဓ. သ. ၁၀၃၉) ဝုတ္တာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ မဂ္ဂဟေတုကတာ န ဒဿိတာ သိယာ? နော န ဒဿိတာ။ ယထာ ဟိ တီဏိ သံယောဇနာနိ ဒဿေတွာ "တဒေကဋ္ဌာ လောဘော ဒေါသော မောဟော, ဣမေ ဓမ္မာ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတူ"တိ (ဓ. သ. ၁၀၁၇) ဝိသုံ ပဟာတဗ္ဗဟေတူ နိယမေတွာ "တဒေကဋ္ဌာ စ ကိလေသာ"တိအာဒိဝစနေန (ဓ. သ. ၁၀၁၇) လောဘဒေါသမောဟာ စ အညမညသဟဇေကဋ္ဌာ အညမညသမ္ပယုတ္တာ သင်္ခါရက္ခန္ဓဘူတာ စ ဒ ဿနေနပဟာတဗ္ဗဟေတုကာတိ ဒဿိတာ ဟောန္တိ, ဧဝမိဓာပိ "အလောဘာဒယော ဣမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂဟေတူ"တိ နိဂ မိတာပိ အညမညသမ္ပယုတ္တသင်္ခါရက္ခန္ဓဘာဝတော တံသမ္ပယုတ္တသင်္ခါရက္ခန္ဓဝစနေန "မဂ္ဂဟေတုကာ"တိ ဒဿိတာ ဧတေတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိယာပိ အမောဟောတိ ဝုတ္တာယ မဂ္ဂဟေတုကဘာဝဒဿနံ။ သစေ ပန ယော ဒုတိယနယေ မဂ္ဂေ ဧဝ ဟေတု စာတိ ဝုတ္တော, တတော အညဿေဝ အညေန အသာဓာရဏေန ပရိယာယေန မဂ္ဂဟေတုဘာဝံ ဒဿေတွာတ တံသမ္ပယောဂတော သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ မဂ္ဂဟေတုကဘာဝဒဿနတ္ထော တတိယနယော သိယာ။ "အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိဿ အလောဘော အဒေါသော ဣမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂဟေတူ"တိအာဒိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ယသ္မာ ပန "မဂ္ဂဟေတူ"တိ ဣမိနာ အညေန သာဓာရဏေန ပရိယာယေန ယေသံ မဂ္ဂဟေတုဘာဝေ သမ္ဘဝတိ, တေ သဗ္ဗေ "မဂ္ဂဟေတူ"တိ ဒဿေတွာတ တံသမ္ပယုတ္တာနံ တေသံ အညေသဉ္စ မဂ္ဂဟေတုကဘာဝဒဿနတ္ထော တတိယနယော, တသ္မာ တတ္ထ "အမောဟော"တိပိ ဝုတ္တံ။ န ဟိ သော မဂ္ဂဟေတု န ဟောတီတိ။ ဣမေ ပန တယောပိ နယာ အတ္ထဝိသေသသဝသေန နိက္ခိတ္တတ္တာ အတ္ထတော နိက္ခေပဟ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ အထ တ သရူပေန ဝစနံ ဓမ္မတော နိက္ ခေပေ, အတ္ထေန အတ္ထတောတိ ဝေဓိ ယောဇနာ သမ္ဘဝတိ။ တတ္ထ ဒုတိယတတိယနယာ သရူပတော ဟေတုဟေ တုမန္တဒဿနဝသေန ဓမ္မတော နိက္ခေပေ။ ပဌမနယော တထာအဒဿနတော အတ္ထေန စ မဂ္ဂင်္ဂတံသမ္ပယုတ္ တာနံ ဟေတုဟေတုမန္တဘာဝတဝဂမနတော အတ္ထတော နိက္ခေပေတိ။

၁၀၄၀. ယသ္မိံ သဘာဝဓမ္မေ နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရဘာဝေန စိတ္တံ ပဝတ္တတိ, သော တဿ အာရမ္မဏာဓိပတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ စေတောပရိယညာဏေန ဇာနိတွာ ပစ္စဝေက္ခမာနော တေန ပစ္စဝေက္ခမာနောတိ ဝုတ္တော။ **တ္တောပီ** တိ တေသ္မိမ္ပိ အဠကထာဝစနေ, **တ္တေ** တ ပဋ္ဌာနေ မဂ္ဂဒိနိ ဌပေတွာ အညေသံ အဓိပတိပစ္စယဘာဝဿ အဝစနေနေဝ ပဋိက္ခေပဟဥ္စိယံ။ **အယမေဝတ္တော** တိ အတ္တနော မဂ္ဂဖလံ ဌပေတွာတိ အတ္တော။ **ဝီမံသာဓိပတေယျ** န္တိ ပဓာနေန အဓိပတိနာ သဟဇာတာဓိပတိ နိဒဿိတော, တယိဒံ နယဒဿနမတ္တမေဝ ဟောတီတိ အညောပိ ဝေပက္ကာရော သဟဇာ

တောေ မဂ္ဂေဓိပတိ နိဒဿိတော ဟောတိ, တသ္မာ ဝီရိယာဓိပတေယျန္တိ စ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဣတရမ္ပိ ဟိ အတ္ထတော ဝုတ္တမေဝါတိ။

၁၀၄၁. အတ္တနော သဘာဝေ **အတ္တဘာဝေ**။ လဒ္ဓေါကာသဿ ကမ္မဿ ဝိပါကော ကပ္ပသဟဿာတိက္က မေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အနေကကပ္ပသဟဿာယုကာနံ သတ္တာနံ, ကပ္ပသဟဿာတိက္ကမေပိ တ လဒ္ဓေါကာသံ ယံ ဘဝိ ဿတိ, တဒပိ လဒ္ဓေါကာသမေဝါတိ အတ္တနော ဝိပါကံ သန္ဓာယ ဝုစ္စတိ။ **နတ္ထိ နာမ န ဟောတီ**တိ အနုပ္ပန္နော နာမ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဥပ္ပာဒီသု အန္တောဂဓတ္တာ ''ဥပ္ပာဒိနော ဓမ္မာ''တိ ဧတေန ဝစနေန ဝုစ္စတီတိ ကတွာ အာဟ **''ဥပ္ပာဒိနော ဓမ္မာ နာမ ဇာတော''** တိ။ **အရူပသဍ္ဍာတော အတ္တာ** တိ အရူပဘာဝဂ္ဂံ အာဟ။ တတ္ထ အာကာသာ နဉ္စာယတနသညာဒိမယော အတ္တာတိ ဟိ အတ္ထတော တေဟာရော ပဝတ္တောတိ။

ယဒိ ပန အာယူဟိ..ပေ.။ သဗ္ဗံ ဝိပါကံ ဒဒေယျ, အလဒ္ဓေါကာသဥ္စ ဝိပါကံ ဒေတီတိ ကတွာ ဝိပက္ကဝိပါကဥ္စ ဒဒေယျ, တတော ဧကဿေဝ ကမ္မဿ သဗ္ဗဝိပါကေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အညဿ ကမ္မဿ ဩကာသော န ဘဝေယျ နိရတ္ထကတ္တာ , ဥပ္ပတ္တိယာယေဝ ဩကာသော န ဘဝေယျ, ဥပ္ပန္နဿ တ ဖလအနေ။ အထ တ အလဒ္ဓေါကာ သဿ ဝိပါကအနေ ပစ္စယန္တရရဟိတဿပိ ဝိပါကအနံ အာပန္နန္တိ အဝိဇ္ဇာတဏှာဒိပစ္စယန္တရခေပကဿ အ ညဿ အပစယကမ်ိကမ္မဿ ကမ္မက္ခယကရဿ ဩကာသော န ဘဝေယျ။ ဘာဝိတေပိ မဂ္ဂေ အဝိဇ္ဇာဒိပစ္စယန္ တရရဟိတဿ စ ကမ္မဿ ဝိပစ္စနတော သမတ္ထတာ န သိယာတိ အတ္ထော။ သဗ္ဗအ တ ဝိပါကပ္ပဝတ္တိယာ ဧဝ ဘဝိတဗ္ဗတ္တာ ဝိပါကတော အညဿ ပဝတ္တိဩကာသော န ဘဝေယျ။ **တံ ပနာ**တိ အာယူဟိတံ ကမ္မံ။ ဣဒံ ပန ခုဝဝိ ဟာကဿ ဝိပါကေန အခုဝဝိပါကဿပိ လဒ္ဓေါကာသဿ ဝိပါကံ ဥပ္ပာဒီတိ ဒဿေတုံ အာရဒ္ဓန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော စ ဗလဝဝိရဟော အဂ္ဂမဂ္ဂဘာဝနာဝိရဟော စ အပ္ပဟီနသဘာဝတော ခုဝံ ဝိပစ္စန္တီတိ **ခုဝဝိပါကာ**တိ ဝု တ္တာ။ အာယူဟိတကမ္မေ ဝုစ္စမာနေ အနုပ္ပန္နံ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ? ယံ အာယူဟိတံ ဘဝိဿတိ, တတ္ထာပိ အာယူ ဟိတ-သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိသဗ္ဘာဝါ။

၁၀၅၀. ဥပါဒိန္နာ တိ ဧတ္ထ န ဥပေတေန အာဒိန္နာတိ အယမတ္ထော, ဥပသဒ္ဒော ပန ဥပသဂ္ဂမတ္တမေဝ, တသ္မာ ဥပါအနာရမ္မဏာ ဥပါအနေဟိ, အညေ စ အနဘိနိဝေသေန ''အဟံ မဂ္ဂံ ဘာဝယိံ, မမ မဂ္ဂေါ ဥပ္ပန္နော''တိအာဒိကေန ဂါဟဏေန အာဒိန္နာ ဣစ္စေဝ ဥပါဒိန္နာ။ **ဥပါဒိန္န** -သဒ္ဒေန တ အမဂ္ဂဖလဓမ္မာယေဝ ဝုတ္တာ, ဣတရေဟိ မဂ္ဂဖလဓမ္မ မာ စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တိကနိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုကနိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၆၂. မေတ္တာယနဝသေနာတိ မေတ္တာဖရဏဝသေန။ ''မေတ္တာယနဝသေနာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဒီဃံ ကတွာ ဝုတ္တန္ တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ မေတ္တာ, မေဒနံ တ မေတ္တာယနံ, တဒ္ဓ သိနေဟဝသေန။ အနုဒယတီတိ အနုအာတိ ဝတ္တဗ္ဗေ **''အနုဒ္ဒ''** တိ ဒ-ကာရာဂမနံ ကတွာ ဝုတ္တံ။ **အနုဒ္ဒာယနာကာရော** တိ အနုရက္ခဏာကာရော။ ရက္ခဏဥ္ဟိ အယနာ။ **အနုဒ္ဒါယိတဿ ဘာ**တိ အနုဒ္ဒါယ အယိတဿ။ ''ဇာတိပိ ဒုက္ခာ''တိအာဒိံ သုဏန္တဿ သဝနေ, အနိစ္စာဒိတော သမ္မသန္တဿ သ မ္မသနေ, မဂ္ဂေနေတ္ထ သမ္မောဟံ ဝိဒ္ဓံသေန္တဿ ပဋိဝေဓေ, ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ပစ္စဝေက္ခဏေ တိ စတူသု ကာလေသု ဒုက္ခေ ဉာဏံ ဝတ္တတိ။

၁၀၆၅. စိတ္တဿ သံရဇ္ဇနံ **စိတ္တဿ သာရာဂေါ။ ဂိဇ္ဈန္တိ** တိ အဘိကင်္ခန္တိ။ **သဥ္ဈန္တိ** တိ ဗန္ဓန္တိ။ **လဂ္ဂ နဋ္ဌေနာ**တိ သံဝရဏဋ္ဌေန, ဩလမ္ဗနဋ္ဌေန တ။ **တဿ တဿေဝ ဘဝဿာ** တိ ကာမဘဝါဒိသင်္ခါတဿ ဝိပါ ကကဋ္ဌတ္တာရူပဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိအတ္ထံ ပဋိသန္ဓိယာ ပစ္စယဘာဝဝသေန ပရိကမှတိ။ **စိတ္တမဿ** ဘဝန္တရေ **ဝိ ဓာဝတိ** နိဗ္ဗတ္တတိ။ **တဏှာဝိပ္ဖန္ဒိတနိဝေသော** အဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတာဒိဘာဝေန တဏှာပဝတ္တိယေဝ။

သရိတာနီတိ ရာဂဝသေန အလ္လာနိ။ တံသမ္ပယုတ္တပီတိဝသေန သိနိဒ္ဓါနိ **သိနေဟိတာနိ။ ဝိသတာ**တိ ဝိတ္ထတာ။ ရူပာဒီသု တေဘူမကဓမ္မေသု ဗျာပနဝသေန **ဝိသဋ္ဌာ**။ ပုရိမဝစနမေဝ တ-ကာရဿ ဋ္ဌ-ကာရံ ကတွာ ဝုတ္တံ။ **ဝိသာလာ**

တိ ဝိပုလာ။ **ဝိသက္ကတီ** တိ ပရိသပ္ပတိ, သဟတိ တ။ ရတ္တော ဟိ ရာဂဝတ္ထုနှာ ဟဒေန တာလိယမာနောပိ သဟတီတိ။ သြသက္ကနံ, ဝိပ္ဖန္ဒနံ တ ဝိသက္ကနန္တိ ဝဒန္တိ ။ အနိစ္စာဒိ နိစ္စာဒိတော ဂဏှာဟန္တီ **ဝိသံတဒိကာ** ဟောတိ။ **ဝိသံဟ ရတီ**တိ တထာ တထာ ကာမေသု အာနိသံသံ ပဿန္တီ ဝိဝိဓေဟာကာရေဟိ နေက္ခမ္မာဘိမုခပ္ပဝတ္တိတော စိတ္တံ သံဟ ရတိ သင်္ခိပတိ။ **ဝိသံ** တ ဒုက္ခံ, တံ **ဟရတိ** ဝဟတီတိ အတ္ထော။ ဒုက္ခနိဗ္ဗတ္တကဿ ကမ္မဿ ဟေတုဘာဝတော ဝိ **သမူလာ,** ဝိသံ တ ဒုက္ခဝေဒနာမူလံ တေသ္သာတိ **ဝိသမူလာ**။ ဒုက္ခသမုဒယတ္တာ ဝိသံ ဖလံ တေသ္သာတိ **ဝိသဖလာ**။ တဏှာ ဟာယ ရူပာဒိကဿ ဒုက္ခဿေဝ ပရိဘောဂေ ဟောတိ, န အမတဿာတိ သာ **“ဝိသပရိဘောဂ”**တိ ဝုတ္တာ။ သဗ္ဗ တ္ထ နိရုတ္တိဝသေန ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယော ပနေတ္ထ ပဓာနော အတ္ထော, တံ ဒဿေတုံ ပုန **“ဝိသတာ တ ပနာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝ** န္တိ မနုဿဘာဝဒေဝတဒိဘာဝဘူတံ။

ပဏိဓာနကဝသေနာတိ စိတ္တဿ ရူပာဒီသု ဌပနကဝသေန။ အညောပိ ဗန္ဓု တဏှာဟာယ ဧဝ ဟောတိ, သော ပန အ ဗန္ဓုပိ ဟောတိ။ တဏှာ ပန နိစ္စသန္နိဿိတာတိ **“ဟဒ္ဒယေက္ကော ဗန္ဓူ”** တိ ဝုတ္တာ။ **အသနတော**တိ ဗျာပနတော ဘုဥ္စနတော စ။ တဒုဘယံ ဒဿေတိ **“အဇ္ဈောတ္ထရဏတော”** တိအာဒိနာ။ **အာသီသနဝသေနာ**တိ ကင်္ခနဝသေန။ **အ ညေနာကာရေနာ**တိ ဇပ္ပနာဇပ္ပိတတ္တာနံ ဇပ္ပာယ အနညတ္တဒဿနာကာရေန။ **စိတ္တံ ပရိယုဋ္ဌာတီ** တိ စိတ္တံ မူ သတိ။ **မာရပာသော**တိ မာရေန ဂဟိတတာယ ရာဂေ မာရပာသော။

၁၀၆၆. သင်္ခာရေသု ဥပပ္ပန္နော ကမ္မပထဘေဒံ န ကရောတီ တိ ဧတေန သတ္တေသု ဥပပ္ပန္နော အဋ္ဌာနကောပေ ကရောတီတိ ဝိညာယတိ။ ‘‘အတ္ထံ မေ နာစရိ , န စရတိ, န စရိဿတိ, ပိယဿ မေ မနာပဿ အတ္ထံ နာစရိ, န စရ တိ, န စရိဿတိ, အပ္ပိယဿ မေ အမနာပဿ အနတ္ထံ နာစရိ, န စရတိ, န စရိဿတီ’’တိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောပိ ဟိ ကောပေ အဝတ္ထုသ္မိံ ဥပ္ပန္နတ္တာ အဋ္ဌာနကောပေ ဧဝ ဘဝိတုံ ယုတ္တော။ **အာဃာတေနာ္တော** တိ ဟနန္တော။ **ပုန ရုတ္တိအေသော ပဋိဃသေခိတော**တိ အေသ-ပဒဿ ပဋိဝိရောဓ-ပဒဿ စ ဒ္ဒိက္ခတ္တုံ အာဂတတ္တာ ဝုတ္တံ။ ပဋိဃဿ သ တ ဝိသေသနတ္ထံ ပုဗ္ဗေ ‘‘ပဋိဝိရောဓော’’တိ, ပအေသာဒိဝိသေသနတ္ထံ ‘‘အေသော’’တိ စ ဝုတ္တံ, ဒုဿနာဒိ ဝိသေသနတ္ထံ ပစ္ဆာ ‘‘အေသော’’တိ, ဝိရောဓဝိသေသနတ္ထဥ္စ ‘‘ပဋိဝိရောဓော’’တိ ဝုတ္တန္တိ နတ္ထိ ပုနရုတ္တိအေ သော။

၁၀၉၁. အနိဋ္ဌာရိတပရိစ္ဆေဒေ ဓမ္မာနံ အတ္ထိတာမတ္တဒီပကေ မာတိကုဒ္ဒေသေ အပရိစ္ဆေဒေန ဗဟုဝစနေန ဥဒ္ဒ ဒေသော ကတောတိ ဗဟုဝစနေနေဝ ပုစ္ဆတိ – ‘‘ကတမေ ဓမ္မာ အပ္ပစ္စယာ’’တိ။ သဘာဝသင်္ခာပရိစ္ဆေဒအာဒိဝသေန ဟိ ဓမ္မေ အဇာနန္တဿ ဝသေန ဥဒ္ဒေသော ပုစ္ဆာ စ ကရီယတီတိ။ တသ္မာ ပရိစ္ဆေဒံ အကတ္ဝာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ ပုစ္ဆိတာ စ။ **ဣမေ**တိ အသင်္ခတဓာတုတော ဥဒ္ဓံ နတ္ထီတိ ဒီပနတ္ထံ ဧကမ္ပိ တံ နိဒ္ဒိသိတွာ ဗဟုဝစနေနေဝ နိဂမနံ ကတံ နိဒ္ဒေသ တော ပုဗ္ဗေ ဗောဓနေယျဿ အဇာနနကာလံ ဥပာဒါယ။

၁၁၀၁. ကိံ ပန နတ္ထိ, ကိံ တေန န ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ ဣဒမေဝ မနောဝိညေယျန္တိ နိယမာဘာဝေ ဝ **ဝတ္တာနာဘာဝေ**။ စက္ခုဝိညာဏာဒိဝိညေယျမေဝ စက္ခာဒိဝိညေယျန္တိ ဟဒ္ဒိယံ ဝုတ္တန္တိ မနောဝိညာဏဝိညေယျ ယေနပိ မနောဝိညေယျေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ကတ္ဝာ အဋ္ဌကထာယ **“ကိံ ပန မနောဝိညာဏေနာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ကေဟိစိ ဝိညေယျာ ကေဟိစိ အဝိညေယျာ**တိ ဣဒံ ကာမာဝစရံ မနောဝိညာဏံ အာရမ္မဏာဒိဝသေန ဘိန္ဒိတွာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ရူပာဝစရာဒိအာရမ္မဏေန ဟိ ကာမာဝစရမနောဝိညာဏေန ရူပရာဂါဒိသမ္ပယုတ္တေန စ ကာမာဝစရဓမ္မာ န ဝိညေယျာ, ဣတရေန စ ဝိညေယျာ။ ဧဝံ ကာမာဝစရာနမေဝ အာရမ္မဏာနံ ကေသဥ္စိ သဒ္ဒါဒီနံ ရူပာရမ္မဏာဒီဟိ အဝိညေယျတာ ဝိညေယျတာ စ ယောဇေတဗ္ဗာ, တထာ ဒ္ဒတရဘေဒဝသေန။ အထ တ သောမနဿသဟဂတသန္တီရဏံ ဣဋ္ဌာ ရမ္မဏမေဝာတိ ဣတရံ တေန န ဝိညေယျံ။ ဧဝံ ဥပေက္ခာသဟဂတေ ကုသလဝိပာကေ အကုသလဝိပာကေ စာတိ သဗ္ဗ တ္ထ ယထာယောဂံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ရူပာဝစရာဒယော ကာမာဝစရဝိပာကာဒီဟိ အဝိညေယျာ, ကေစိဒေဝ ဝိညေယျာ အ ရူပာဝစရေဟီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ အနုဝတ္တမာနတ္တာ။ **နိဗ္ဗာနေန အဝိညေယျတ္တာ** တိ ‘‘ကေဟိစိ အဝိညေယျာ’’တိ ဣမဿ ပဒဿ အတ္ထသမ္ဘဝမတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န နိဗ္ဗာနဿ အနုဝတ္တမာနမနောဝိညာဏဘာဝတော။

၁၁၀၂. ပဥ္စကာမဂုဏိကရာဂေတိ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန ဝုတ္တံ။ ဘတသဝံ ဌပေတ္ဝာ သဗ္ဗော လောဘော ကာမာသဝေတိ ယုတ္တံ သိယာ။ သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတော ရာဂေ ဘဝဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တတ္တာ ‘‘ဘဝာသဝေ’’တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္

တော။ ဘတသတေ ပန "ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တေသု ဝေ ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တော။ သောပိ ရာဂေ ကာမာသတေ ဘဝိတုံ ယုတ္တော။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကဒုက္ခာနံ ကာရဏဘူတာ ကာမာသတဒယောပိ ဒ္ဝိဓာ ဝုတ္တာ။

၁၁၀၃. ကာမာသဝနိဒ္ဒေသေ စ **ကာမေသူ**တိ ကာမရာဂဒိဋ္ဌိရာဂဒိအာရမ္မဏာဘူတေသု တေဘူမကေသု ဝတ္ထုကာမေ သူတိ အတ္ထော သမ္ဘဝတိ။ တတ္ထ ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ သာ တဏှာ သဗ္ဗာပိ န ကာမစ္ဆန္ဒာဒိနာမံ န လဘတီတိ။ က တ္တုကမျတာဆန္ဒော အကုသလေပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န ပန ဓမ္မစ္ဆန္ဒော။

၁၁၀၅. အညံ ဇီဝန္တိ ဂဟဏံ ယဒိပိ ဥဟာအနက္ခန္ဓေသ္ဝဝ ပဝတ္တတိ, ရူပေ။ပေ။ ဝိညာဏေ တ ပန န ပတိဋ္ဌာ တိ။ တတော အညံ ကတ္ဝာ ဇီဝံ ဂဏှာတီတိ **သဿတဒိဋ္ဌိ** ဟောတီတိ။ ဗုဟ္မာဒိ ကေစ္စံ အတ္တာနံ "ဟောတီ"တိ နိစ္စတော အညစ္စ "န ဟောတီ"တိ အနိစ္စတော ဂဏှာနဿ "ဟောတိ စ န စ ဟောတီ"တိ **ကေစ္စသဿတဒိဋ္ဌိ** ။ "ဟောတီ"တိ စ ပုဋ္ဌေ "နေတ"တိ, "န ဟောတီ"တိ စ ပုဋ္ဌေ "န"က္ကတိ သဗ္ဗတ္ထ ပဋိက္ခိပန္တဿ **အမရာဝိက္ခေပ ဒိဋ္ဌိ,** အမရာ အနုပစ္ဆေအ, အမရမစ္ဆသဒိသီ တ ဝိက္ခေပဒိဋ္ဌီတိ အတ္ထော။

ပဉ္စကာမဂုဏိကော ရာဂေ ကာမာသတေတိ ဝုတ္တောတိ ကတ္ဝာ ဗုဟ္မာနံ ဝိမာနာဒီသု ရာဂဿ ဒိဋ္ဌိရာဂဿ စ ကာမာသဝဘာဝံ ပဋိက္ခိပတိ။ ယဒိ ပန လောဘော ကာမာသဝဘတသဝဝိနိမုတ္တော အတ္ထိ, သော ယအ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယု တ္တေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တအ တေန သမ္ပယုတ္တော အဝိဇ္ဇာသတေ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တောတိ အေမနဿဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စ စသမ္ပယုတ္တဿ ဝိယ တဿပိ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တတာ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာ "စတူသု ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တေသု လောဘသဟဂတေသု စိတ္တုပ္ပာဒေသု ဥပ္ပန္နော မောဟော သိယာ အာသဝသမ္ပယုတ္တော သိယာ အာသဝဝိပ္ပယုတ္ တော"တိ။ "ကာမာသတေ အဋ္ဌသု လောဘသဟဂတေသု စိတ္တုပ္ပာဒေသု ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ, "ကာမာသဝံ ပဋိစ္စ ဒိဋ္ဌာသ တေ အဝိဇ္ဇာသတေ"တိ (ပဋ္ဌာ. ၃.၃.၁) စ ဝစနတော ဒိဋ္ဌိသဟဂတော ရာဂေ ကာမာသတေ န ဟောတီတိ န သက္ကာ ဝ တ္တုံ။ **ကိလေသပဋိဗဟုဋ္ဌိယာပိ အာဟရိတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ အာသတနံ ဝစနံ ပဟာတဗ္ဗဒဿနတ္တန္တိ ကတ္ဝာ တေ ပဟာ နေ အာဟရိယမာနာ ပဟာတဗ္ဗာနမ္ပိ တေသံ ကိလေသာနံ ဥဒ္ဒေသက္ကမေန အာဟရိတုံ ဝဋ္ဋတိ ပဇဟနကာနံ မဂ္ဂနမ္ ပီတိ အတ္ထော။

၁၁၂၁. ပဌမကမာနဘာဇနီယေတိ "သေယျောဟမသ္မီ"တိ မာနဿ နိဒ္ဒေသေ။ တတ္ထ ဟိ "ကေစ္စော ဇာတိ ယာ တ ကေတ္တေန တ ကောလပုတ္တိယေန တ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ တ ဓနေန တ အဇ္ဈေနေန တ ကမ္မာယတနေန တ သိပ္ပာယတနေန တ ဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနေန တ သုတေန တ ပဋိဘာနေန တ အညတရညတရေန တ ဝတ္ထုနာ မာနံ ဇပ္ပေတိ, ယော ဧဝရူပေ မာနော မညနာ။ပေ။ ကေတုကမျတာ စိတ္တဿာ"တိ (ဝိဘ. ၈၆၆) သေယျဿ သဒိသဿ ဟီန ဿ စ ပဝတ္တမာနော ပုဂ္ဂလဝိသေသံ အနာမသိတ္ဝာ သေယျမာနော ဝိဘတ္တောတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ **"ကော မာနော တိဏ္ဏံ ဇနာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ကထိတော"**တိ အာဟ။ န ကေဝလဉ္စာယံ ပဌမကမာနဘာဇနီယေ ဧဝ ဧဝံ ကထိ တော, ဒုတိယကတတိယကမာနဘာဇနီယေပိ ကထိတော ဧတေတိ နိဒဿနမတ္ထံ ဇော် ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အထ တ ပုဂ္ဂလေ အနိသ္ သာယ ဝုတ္တာနံ တိဏ္ဏမ္ပိ မာနာနံ ဘာဇနီယံ **"ပဌမကမာနဘာဇနီယေ"**တိ အာဟ။ သေယျဿ "သေယျောဟမ သ္မီတိ မာနော"တိအာဒိနဥပ္ပိ ပုဂ္ဂလံ အာမသိတ္ဝာ ဝုတ္တာနံ နဝန္နံ မာနာနံ ဘာဇနီယံ ဒုတိယကမာနဘာဇနီယံ ဟောတိ, တဿ မာနရာသိဿ ပုဂ္ဂလံ အနာမသိတ္ဝာ ဝုတ္တမာနရာသိတော ဒုတိယတတိယကတ္တာတိ, အထာပိ စ ယထာဝုတ္ တေ ဒုတိယကမာနဘာဇနီယေ "ဧကေကဿ တယော တယော မာနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ကထိတ"န္တိ ဣဓ ဝုတ္တာယ အ တ္ထဝဏ္ဏနာယ သမာနဒဿနတ္ထံ **"ပဌမကမာနဘာဇနီယေ"**တိ ဝုတ္တံ။ သော ဧဝ မာနော ဣဓာဂတောတိ တတ္ထ က ထိတော ဧဝ အတ္ထော ယုဇ္ဇတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **မာနကရဏဝသေနာ**တိ "သေယျော"တိအာဒိကိစ္စကရဏဝသေန။ **အပရာပရေ ဥပဟအယာ**တိ ဣဒံ ပုရိမပုရိမာ မာနာ အပရာပရေ ဥပနိဿယဘာဝေန တေ ဥပ္ပာဒေန္တာ အစ္စုဂ္ဂစ္ဆန္တီ တိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကေတုကမျတာစိတ္တံ အစ္စုဂ္ဂတဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ ကတ္ဝာ စိတ္တေနေဝ ဝိသေသိ တံ။

၁၁၂၆. အက္ခမနဘာဝပ္ပကာသနံ **ခိယျနံ။ မနေန ပိယကရဏ** န္တိ ဧဝံပကာရံ ပူဇနံ မာနနန္တိ ဝုစ္စတီတိ အတ္ ထော။ **ဣဿာကရဏဝသေနာ** တိ လာဘာဒိအက္ခမနကိစ္စဝသေန။

၁၁၂၇. **အရိယသာဝကာ**တိ ဝစနံ “အရိယသာဝကာနံယေဝ ပဋိဝေဓော အတ္ထိ, တေ စ တံ န မစ္ဆရာယန္တီ”တိ ပဋိဝေဓမေဝ မစ္ဆရိယာဘာဝဒသ္သနတ္ထံ။ **ဂန္ထော**တိ ပါဠိ။ **ကထာမဂ္ဂေါ**တိ အဋ္ဌကထာပဗန္ဓော။ **ဓမ္မန္တရ**န္တိ ကုသလာဒိဓမ္မံ ဘိန္ဒိတွာ အကုသလာဒိံ အတ္တနော လောလတာယ တထာဂတဘာသိတံ တိတ္ထိယဘာသိတံ တ ကရောန္တော အာလောလေသ္သတိ။ **အတ္တာနံ အာဝိကတွာ**တိ အတ္တာနံ အညထာ သန္တံ အညထာ ပဝေဒယိတွာ။ **ယော ပနာ**တိ တိတ္ထိယော ဂဟဋ္ဌော တ အတ္တနော သမယသ္သ သဒေသဘာဝံ ဒဠှံ အနိစ္ဆန္တော အညာဏေန အဘိနိဝေသေန တ။

ဗ္ယာပိတုမနိစ္ဆန္တောတိ ဝိဝိစ္ဆန္တော, တသ္သ ဘာဝေ **ဝေဝိစ္ဆံ။ အနာဒရော**တိ မစ္ဆရိယေန အနေ အာဒရရဟိတော။ ကဋစ္ဆုနာ ကဟော ဘတ္တသ္သ ကဋစ္ဆုဂ္ဂဟော, ကဋစ္ဆုဂ္ဂဟော ဝိယ **ကဋစ္ဆုဂ္ဂဟော**။ ယထာ ဟိ ကဋစ္ဆုဂ္ဂကဟော ယထာဝုတ္တေ ဘတ္တေ န သံပသာရယတိ, ဧဝံ မစ္ဆရိယမ္ပိ အာတသာဒီသူတိ။ ဂယှတီတိ ဧတေနာတိ တ ကဟော, ကဋစ္ဆု ဧဝ ကဟော **ကဋစ္ဆုဂ္ဂဟော**။ သော ယထာ သင်္ကုဋိတဂ္ဂေါ န သံပသာရယတိ, ဧဝံ မစ္ဆရိယမ္ပီတိ။ အာဝရိတွာ ဂဟိတံ အဂ္ဂဟိတံ, တသ္သ ဘာဝေ **အဂ္ဂဟိတတ္တံ,** မစ္ဆရိယံ။ “အာတသာဒိ ပရေဟိ သာဓာရဏမသာဓာရဏံ တ မယှေဝ ဟောတူ”တိ ပဝတ္တိဝသေန အတ္တသမ္ပတ္တိဂ္ဂဟဏလက္ခဏတာ, “မာ အညသ္သာ”တိ ပဝတ္တိဝသေန အတ္တသမ္ပတ္တိနိဂူဟဏလက္ခဏတာ စ ယောဇေတဗ္ဗာ။ ယံ ပန “ပရသန္တကံ ဂဏှိတုကာမော”တိ ဝုတ္တံ, တံ မစ္ဆရိယသ္သ ပရသန္တကလောဘသ္သ ဥပနိသ္သယဘာဝံ ဒသ္သေတုံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယဒိ ဟိ တံ မစ္ဆရိယပ္ပဝတ္တိဒသ္သနံ, ပရသမ္ပတ္တိဂ္ဂဟဏလက္ခဏတာ စ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာတိ။

၁၁၄၀. အဘိဇ္ဈာကာမရာကနံ ဝိသေသော အာသဝဒွယကောသဝဘာတေ သိယာ, နအဘိဇ္ဈာယ နောအာသဝဘာတေ စာတိ နောအာသဝလောဘသ္သ သဗ္ဘာတေ ဝိစာရေတဗ္ဗော။ န ဟိ အတ္ထိ “အာသဝေ စ နောအာသဝေ စ ဓမ္မာ အာသဝသ္သ ဓမ္မသ္သ အာသဝသ္သ စ နောအာသဝသ္သ စ ဓမ္မသ္သ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ သတ္တမော စ နဝမော စ ပဉှော။ ဂဏနာယ စ “ဟေတုယာ သတ္တာ”တိ ဝုတ္တံ, န “နဝ”တိ။ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တေ ပန လောဘေ နောအာသဝေ ဝိဇ္ဇမာနေ သတ္တမနဝမာပိ ပဉှာဝိသ္သဇ္ဇနံ လဘေယျုံ, ဂဏနာ စ “ဟေတုယာ နဝ”တိ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာ။ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တေ စ လောဘေ နောအာသဝေ ဝိဇ္ဇမာနေ ပုဗ္ဗေ ဒသ္သိတော ဒေါသောတိ။

၁၁၅၉. ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏနိဒ္ဒေသေ **ကာမေသူ**တိ တေဘူမကေသု သာသဝေသု သဗ္ဗေသု ဝတ္ထုကာမေသု။ သဗ္ဗော ဟိ လောဘော ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ။ တေနေဝ တသ္သ အာရုပ္ပေ ဥပ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ “နီဝရဏံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ နီဝရဏော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ န ပုရေဇာတပစ္စယာ။ အာရုပ္ပေ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ ပဋိစ္စ ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏံ အဝိဇ္ဇာနီဝရဏံ။ အာရုပ္ပေ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ ပဋိစ္စ ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏံ ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏံ အဝိဇ္ဇာနီဝရဏ”န္တိ (ပဋ္ဌာ. ၃.၈.၁)။

၁၁၆၂. **ကိရိယာပဋိကစိတ္တ**န္တိ ကိရိယာပဋိပတ္တမ္ဘကံ အဋ္ဌပညာသဝိဓံ စိတ္တံ။ တတ္ထ ပန ဗလဝထိနမိဒ္ဓသဟဂတံ စိတ္တံ “ကိရိယာပဋိ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တ”န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဩလီယတီ**တိ ဩလမ္ဗတိ။

၁၁၆၃. **ဩနယှတီ**တိ ဆာဒေတိ, အဝတ္ထရတိ တ။ နာနာရမ္မဏေသု ပဝတ္တိနိတရဏေန, ဝိပ္ဖာရိကတာနိတရဏေ နေဝ တ **အန္တောသမောရောဓော။ ကေစာန**န္တိ သီရိသာဒိရုက္ခာနံ။ **ရူပကာယေနေဝ သိယံ,** တေန သုခပ္ပဋိသံဝေဒနနိဗ္ဗာနသစ္ဆိကိရိယာနံ ရူပတာပတ္တိ သိယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **တသ္မာ**တိ “ကာယသ္သာ”တိ ဝစနသ္သ ရူပတ္တာသာဓကတ္တာ။ **န ဟိ နာမကာယော သုပတီ**တိ ဣဒံ ထိနမိဒ္ဓသမုဋ္ဌိတရူပေဟိ ရူပကာယသ္သ ဂရုဘာဝပ္ပတ္တံ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါဒီနံ သံသီဒနံ သောပ္ပန္တိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ဇာဂရဏစိတ္တရဟိတံ ဘဝင်္ဂသန္တတိန္တိ။ **တသ္သ ဖလတ္တာ**တိ ဖလူပစာရေန ကုန္ဒိယံ ဝိယ မိဒ္ဓံ ဒသ္သေတုံ မိဒ္ဓသ္သ ဖလတ္တာ ကုန္ဒိယနိဒ္ဒေသေ ဝိယ လိင်္ဂါဒီနိ မိဒ္ဓနိဒ္ဒေသေပိ သောပ္ပါဒီနိ ဝုတ္တာနီတိ အတ္ထော။

ရူပကာယသ္သ အန္တောသမောရောဓော နတ္ထီတိ သော နာမကာယေ ဝုတ္တောတိ ဝိညာယတိ။ တေန သဟ ဝုတ္တာ ဩနာဟပရိယောနာဟာ စ။ ရူပကာယသ္သ တ ဝိပ္ဖာရိကာဝိပ္ဖာရိကဘာဝေ နာမ အတ္တနော သဘာဝေန နတ္ထိ, နာမကာယသ္သ နာမကာယေ ဝိပ္ဖာရိကေ လဟုကော, အဝိပ္ဖာရိကေ ဂရုကောတိ အဝိပ္ဖာရိကဘာဝေန ဩနာဟနာဒိ နာမကာယသ္သေဝ ဟောတီတိ ဩနာဟနာဒယောပိ နာမကာယေ ဝိညာယန္တိ။ တေနာဟ **“န ဟိ ရူပံ နာမကာယသ္သ ဩနာဟော။ပေ.။ ဟောတီ”**တိ။ အာဝရဏဘာဝေ ဝိယ ဟိ ဩနာဟနာဒိဘာဝေပိ နာမကာယသ္သေဝ ဟောတီတိ။ ဣတရော အဓိပ္ပာ

ယံ အဇာနန္တော မေဃာဒီဟိ ရူပေဟိ ရူပာနံ ဩနာဟနာဒိံ ပဿန္တော **“နနု စာ”**တိအာဒိမာဟ။ **ယဒိ ဧဝန္တိ** ယဒိ ရူပဿ ဩနာဟနာဒိတာ သိဒ္ဓါ, အရူပဿ န သိယာ , သေတုဗန္ဓာဒီသု ရူပဿ အာဝရဏံ ဒိဋ္ဌန္တိ အာဝရဏမ္ပိ အရူပဿ န ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။

သုရာမေရယပါနံ အကုသလန္တိ ကတွာ ယုတ္တော တဿ ဥပက္ကိလေသဘာဝေါ, သုရာ။ပေ။ ပမာဒဋ္ဌာနာနုယောဂဿ စ အကုသလတ္တာ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏဘာဝေါ ယုတ္တော, တထာပိ ပရဿ အဓိပ္ပာယံ အနုဇာနိတွာ သုရာမေရယဿ ဥပက္ကိလေသတာ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏတာ စ ဥပက္ကိလေသာနံ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏာနဉ္စ ပစ္စယတ္တာ ဖလဝေါဟာရေန ဝုတ္တာတိ ဒဿေန္တော အာဟ **“န, ပစ္စယနိဒ္ဒေသတော”** တိ။ **ဧဝမေဝ ခေါ**တိ ယထာ ဇာတရူပဿ အယော လောဟံ တိပု သီသံ သဇ္ဈန္တိ ပဉ္စုပက္ကိလေသေဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ ဇာတရူပံ န စေဝ မုဒု ဟောတိ, န စ ကမ္မနိယံ, န စ ပဘဿရံ ပဘင်္ဂု စ, န စ သမ္မာ ဥပေတိ ကမ္မာယ, ဧဝမေဝ။ **ပစ္စယနိဒ္ဒေသတော** တိ ဥပက္ကိလေသပညာဒုဗ္ဗလီကရဏာနံ ပစ္စယဘာဝနိဒ္ဒေသတော, ပစ္စယေ ဖလနိဒ္ဒေသတောတိ အတ္ထော။ သယမေဝ ကိလေသော ဥပက္ကိလေသနိဒ္ဒေသေသု နိဒ္ဒိဋ္ဌောတိ အဓိပ္ပာယော။

နီဝရဏံ ဟုတွာ ဝ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တော ဒဿိယမာနေ န နီဝရဏတာဒဿနတ္ထော အာရမ္ဘော, အထ ခေါ သိဒ္ဓနီဝရဏဘာဝဿ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တတာဒဿနတ္ထောတိ ယထာလာဘဝသေန စ အသမ္ပယုတ္တဿ ဝစနံ န ယုဇ္ဇတိ။ ယထာ ဟိ **တိဋ္ဌန္တမ္ပိ စရန္တမ္ပိ** တိ သိပ္ပိသမ္ဗုကာဒီသု ယထာလာဘသမ္ဘဝံ တံ ဒွယံ ဝုတ္တံ, န ဧဝံ “ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏံ သမ္ပယုတ္တမ္ပိ အသမ္ပယုတ္တမ္ပီ”တိ ဝစနံ အတ္ထိ, ယံ ယထာလာဘံ သမ္ဘဝေယျာတိ။ **စိတ္တဇဿာသမ္ဘဝဝစနတော**တိ “စတ္တတ္တာ”တိအာဒိဝစနဿ ဈာနက္ခဏေ စိတ္တဇဿ ထိနမိဒ္ဓဿ အသမ္ဘဝဝစနဘာဝတောတိ အတ္ထော, “စတ္တတ္တာ”တိအာဒိဝစနေန တ အသမ္ဘဝဿ ဝစနတော ပကာသနတောတိ အတ္ထော။

ကာမေသု ခေါ ပန။ပေ။ သုဒိဋ္ဌော တိ ဣမိနာ ကာမာဒီနဝေ အညာဏဿ ပဟာနမာဟ။ **တံ တတ္ထ ပဟာနန္တိ** တံ တတ္ထ ရူပေ ပဟာနန္တိ ပဟာနံ အပေက္ခိတွာ “တ”န္တိ ဝုတ္တံ, တံ ဝိနယနန္တိ တ အတ္ထော။ တေန ရူပဿ အပ္ပဟာတဗ္ဗတ္တမေဝ ဒဿေတိ, န ပန “ဆ ဓမ္မေ ပဟာယာ”တိအာဒီသု မိဒ္ဓဿ အပ္ပဟာတဗ္ဗတာဒဿနတော အညော ပကာရော ဝုတ္တော။ **န ယထာ။ပေ။ ဝုတ္တ** န္တိ ဆ ဓမ္မာ ပဉ္စ နီဝရဏာနိ စ ယထာ ပဟာတဗ္ဗာနေဝ ဟောန္တာနိ “ပဟာတဗ္ဗာနီ”တိ ဝုတ္တာနိ, န ဧဝံ ရူပံ ပဟာတဗ္ဗမေဝ ဟောန္တံ “ပဟာတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော။

အညေဟိ စ သုတ္တေဟီ တိ ဝုတ္တသုတ္တာနံ ဒဿနတ္ထံ **“တထာ ဟီ”**တိအာဒိမာဟ။ ကုသလပ္ပဝတ္တိံ အာဝရန္တီတိ **အာဝရဏာ**။ နီဝရေန္တီတိ **နီဝရဏာ**။ စိတ္တံ အဘိဘဝန္တာ အာရောဟန္တီတိ **စေတသော အဇ္ဈာရုဟာ** ။ အာဝရဏာဒိကိစ္စဒွယ အရူပဿေဝ ယုဇ္ဇတိ, တထာ အန္ဓကရဏာဒိကိစ္စံ။ တတ္ထ စတူသု ပဒေသု ပုရိမပုရိမဿ ပစ္ဆိမပစ္ဆိမော အတ္ထော။ သံသာရဒုက္ခံ ဝိဃာတော, တံဇနကတာယ **ဝိဃာတပက္ခိကံ** ။ စေတသော ပရိယုဋ္ဌာနံ အယောနိသောမနသိကာရတော ဥပ္ပတ္တိ အကုသလရာသိဘာဝေါ စ အရူပဿေဝ ဟောတီတိ အရူပမေဝ မိဒ္ဓံ။

၁၁၆၆. ဂဏဘောဇနာဒိအကပ္ပိယဘောဇနံ ကပ္ပိယသညီ ဘုဉ္ဇိတွာ ပုန ဇာနိတွာ ကောစိ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟောတိ, အနဝဇ္ဇဉ္စ ဘိက္ခုဒဿနစေတိယဝန္ဒနာဒိံ ဝဇ္ဇသညီ အကတွာ ကတွာ စ ကောစိ အဿဒ္ဓော ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟောတိ။ **ဝတ္ထုန္တိ** မူလံ။ **ဧဝရူပန္တိ** မူလဝသေန ဧဝံပကာရန္တိ အတ္ထော။ ကုက္ကုစ္စပဒံ ယေတပနကေသု “ကုစ္ဆိတံ ကတံ ကုကတံ, တဿ ဘာဝေါ”တိ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **ကုက္ကုစ္စာယနာကာရော** တိ ကုက္ကုစ္စဘာဝနာကာရော ကုက္ကုစ္စကရဏာကာရော ကုက္ကုစ္စဂမနာကာရော တ။ ဧတေန ကုက္ကုစ္စံ ကိရိယဘာဝေန ဒဿေတိ။ “ကပ္ပတိ န ကပ္ပတီ”တိ ပဝတ္တစိတ္တုပ္ပာဒော **ဝိနယကုက္ကုစ္စံ** ။

၁၁၇၆. စိတ္တဝိက္ခိပနကိစ္စသာမညေန ဥဒ္ဓစ္စံ ကုက္ကုစ္စဉ္စ သဟ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကာမစ္ဆန္ဒဿ အနာဂါမိမဂ္ဂေန ပဟာနံ ဥက္ကဋ္ဌနီဝရဏဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယဒိ ဟိ လောဘော နောနီဝရဏော သိယာ, “နောနီဝရဏော ဓမ္မော နီဝရဏဿ ဓမ္မဿ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော”တိအာဒိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, န စေတံ ဝုတ္တံ။ ဂဏနာ

ယ စ “ဟေတုယာ စတ္တာရိ”တိ ဝုတ္တံ, န “နတ”တိ။ တသ္မာ သဗ္ဗော လောဘော ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏန္တိ အရဟတ္တမဂ္ဂေနသ္သ ပဟာနဝစနံ ယုတ္တံ။

၁၂၁၉. ကာမော စာတိ ကိလေသကာမော စ။ **ပုရိမဒိဋ္ဌိ ဥတ္တရဒိဋ္ဌိ ဥပာဒိယတီ** တိ ပုရိမဒိဋ္ဌိ “သဿတော”တိ ဂဏှာတိ ဥပါဒိယတိ, ပုရိမဒိဋ္ဌိအာကာရေနေဝ တ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဥတ္တရဒိဋ္ဌိ တေနေဝ ပုရိမဒိဋ္ဌိ ဒဠှံ ကရောန္တီ တံ ဥပါဒိယတီတိ ဝုတ္တံ။ **ကေသီလကေဝတာဒီနီ**တိ တထာဘူတံ ဒိဋ္ဌိမာဟ။ **အဘိနိဝေသတော**တိ အဘိနိဝေသဘာဝတော, အဘိနိဝိသနတော တ။ **အတ္တတာဒမတ္တမေတ** တိ အတ္တသ္သ အဘာတ “အတ္တာ”တိ ဣဒံ ဝစနမတ္တမေဝ။ **ဥပါဒိယန္တိ** ဒဠှံ ဂဏှန္တိ။ ကထံ? **အတ္တာ** တိ။ အတ္တာတိ ဟိ အဘိနိဝိသန္တာ ဝစနမေဝ ဒဠှံ ကတွာ ဂဏှန္တီတိ အတ္ထော။ ဓေံ အတ္တတာဒမတ္တမေဝ ဥပါဒိယန္တီတိ ဝုတ္တံ။ “အတ္တတာဒမတ္တ”န္တိ တ တစာဝတ္ထုမတ္တမာဟ။ တစာဝတ္ထုမတ္တမေဝ ဟိ “အတ္တာ”တိ ဥပါဒိယန္တိ အတ္ထသ္သ အဘာတတိ။

၁၂၂၁. ဒိန္န န္တိ အနမာဟ, တံ အဖလတ္တာ ရူပံ ဝိယ အနံ နာမ န ဟောတီတိ ပဋိက္ခိပတိ။ မဟာဝိဇိတယညသဒိသော ယညော **မဟာယာဂေ**။ အာမန္တေတွာတ ဟာဝနံ အနံ **အာဟုနံ,** ဟာဟုနာနံ အတိထိနံ အတိထိကိရိယာ **ဟာဟုနံ,** အာတဟာဒီသု မင်္ဂလတ္ထံ အနံ **မင်္ဂလကိရိယာ** ။ **ပရလောကေ ဌိတော ဣမံ လောကံ “နတ္ထိ”တိ ဂဏှာတီ** တိ ဣမံ လောကံ အပေက္ခိတွာတ ပရလောကော, ပရဠ္ဌ အပေက္ခိတွာတ အယံ လောကော ဟောတိ ဂန္တဗ္ဗတော အာဂန္တဗ္ဗတော စာတိ ပရလောကတော ဣဓာဂမနသ္သ အဘာတ တတ္ထေဝ ဥစ္ဆိဇ္ဇနတော စိတ္တေန ပရလောကေ ဌိတော ဣမံ လောကံ “နတ္ထီ”တိ ဂဏှာတီတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ န ဟိ အယံ ဒိဋ္ဌိ ပရလောကေ နိဗ္ဗတ္တသ္သေဝ ဟောတီတိ။ **ဣဓလောကေ ဌိတော**တိ ဧတ္ထာပိ အယမေဝ နယော။ အယံ တ ဧတ္ထ အတ္ထော “သံသရဏပ္ပဒေသော ဣဓလောကော စ ပရလောကော စ နာမ ကောစိ နတ္ထိ သံသရဏသ္သ အဘာတ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဥစ္ဆိဇ္ဇနတော”တိ။ ပုရိမဘဝတော ပစ္ဆိမဘဝေ ဥပပတနံ ဥပပာတော, သော ယေသံ သီလံ, တေ **ဩပပာတိကာ**။ တေ ပန စဝနကာ ဥပပဇ္ဇနကာ ဟောန္တီတိ ကတွာတ အာဟ **“စဝနကဥပပဇ္ဇနကသတ္တာ နတ္ထီတိ ဂဏှာတီ”** တိ။ **အနုလောမပ္ပဋိပဒ** န္တိ နိဗ္ဗာနာနုကူလံ သီလာဒိပ္ပဋိပဒံ။

၁၂၃၆. နိပ္ပဒေသတော ဂဟိတော တိ ဣမိနာ ယံ အာသဝဂေစ္ဆကေ ဗ္ရဟ္မာနံ ကပ္ပရုက္ခာဒီသု ရာဂသ္သ စ ဒိဋ္ဌိရာဂသ္သ စ အသင်္ဂဟဏေန နီဝရဏဂေစ္ဆကေ စ ကာမစ္ဆန္ဒသ္သ အနာဂါမိမဂ္ဂေန ပဟာတဗ္ဗတာဒသ္သနေန သပ္ပဒေသတ္တံ ဝုတ္တံ, တံ နိတရိတံ ဟောတိ။ **အရဟတ္တမဂ္ဂေနာ** တိ ဝစနေန စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ပဟာတဗ္ဗတာ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ န ဟိ ပုရိမေဟိ အတနုကတာ မောဟာဒယော အရဟတ္တမဂ္ဂေန ပဟီယန္တီတိ။

၁၂၈၇. နိရတိအတ္ထေနာ တိ ပီတိဝိရဟေန, ဗလဝနိကန္တိဝိရဟေန တ။ န ဟိ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ ရဇ္ဇန္တီတိ။ အဝ-သဒ္ဒေန အဝကဟတ္ထော အဓောအတ္ထော စာတိ ဒွိဓာ **အဝ**-သဒ္ဒသ္သ အတ္ထော ဝုတ္တော။

၁၃၀၁. ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတော မောဟရဏော ပဟာနေကဋ္ဌေန ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တေန ရာဂရဏေန **သရဏော,** ဥဒ္ဒစ္စသဟဂတော ရူပရာဂအရူပရာဂသဗ္ဘာတေန။ **အရဏဝိဘင်္ဂသုတ္တေ** (မ. နိ. ၃.၃၃၃) ပန “ယော ကာမပဋိသန္ဓိသုခိနော သောမနဿာနုယောဂေ ဟီနော ဂမ္မော ပေါထုဇ္ဇနိကော အနရိယော အနတ္ထသံဟိတော, သဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော သဥပဃာတော သဥပာယာသော သပရိဠာဟော မိစ္ဆာပဋိပဒါ။ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော သရဏော”တိအာဒိဝစနတော ဖလဘူတဒုက္ခဥပဃာတဥပါယာသပရိဠာဟသဘာဝဘူတော မိစ္ဆာပဋိပဒါဘာဝတောဝ “သရဏော”တိ ဝိညာယတီတိ တေဟိ သဗ္ဗာကုသလာနံ သရဏတာ သိဒ္ဓါ ဟောတီတိ။

သုတ္တန္တိကဒုကနိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ

၁၃၀၃. ဝိဝေစိတတ္တာ တိ ဝိသုံ ကတတ္တာ ပကာသိတတ္တာ။ **အသေသေတွာတ ခေပေတီ**တိ ဝဇိရံ အတ္တနာ ပတိတဌာနံ အသေသေတွာတ ခေပေတိ ပုန အပာကတိကတာအာပာဒနေန။

၁၃၁၁. တပ္ပတီ တိ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟောတိ, အနုသောစတိ တ။

၁၃၁၃. အဟန္တိ ကူတိ-သဒ္ဒပရေန အဟံ-သဒ္ဒေန ဟေတုဘူတေန ယော အတ္တော ဝိညာယတိ, သော သံကထိ ယတိ, ဥဒီရိယတီတိ အတ္တော။ အညထာ ဟိ ဝုစ္စမာနဿ ဝစနေန ပကာသိယမာနဿ ပဒတ္ထဿ **သင္ခါ** ဒိဘာဝေ သဗ္ဗေသံ ကုသလာဒိဓမ္မာနံ အဓိဝစနာဒိတာ သိယာတိ။ **ဘာဝေတီ**တိ သတ္တဝေဝစနန္တိ ဘဏန္တိ, ဓာတုယာ တ ဇေတံ အဓိဝ စနံ။ **ဒတ္တော** တိ ဇေတ္တာဝတာ သတ္တပညတ္တိ ဒဿေတုတ အညမ္ပိ ဥပာဒါပညတ္တိ ဒဿေတုံ **"မဉ္စော"** တိအာဒိ မာဟ။ **အဟန္တိ** စ ပဝတ္တံ အဓိဝစနံ ဝဒန္တေန သုဏန္တေန စ ပုဗ္ဗေ ဂဟိတသညေန အတ္ထုပ္ပကာသနဘာဝေန ဝိညာ ယတိ။ န ဟိ တသ္မိံ အဝိညာတေ တဒတ္ထဝိဇာနနံ အတ္ထီတိ ဝိသေသေန အဓိဝစနံ "ဉာယတီတိ **သမညာ**"တိ ဝုတ္တံ။ ဧ တဿတ္ထဿ အဟန္တိ ကူဒံ အဓိဝစနန္တိ ဇံ တ သညာဂဟဏဝသေန ဉာယတိ သမညာယတိ ဟာကဋ္ဌာ ဟောတီတိ **သမညာ။ ပညာပီယတီ**တိ အဟန္တိ ကူဒံ တေဿ အဓိဝစနန္တိ ဇံ ဌပီယတီတိ အတ္တော။ **တေဟာရီယတီ**တိ ဝုစ္စတိ။ ဥ ဒ္ဓေယျန္တိ ဥဒ္ဒရိတဗ္ဗံ။ **အပိ နာမသဟဿတော** တိ အနေကေဟိပိ နာမသဟဿေဟီတိ အတ္တော။ သယမေဝ ဥပ ပတနသီလံ နာမံ **"ဩပပာတိကနာမ"**န္တိ ဝုစ္စတိ။

ကရီယတီတိ ကမ္မံ, နာမမေဝ ကမ္မံ **နာမကမ္မံ** ။ တထာ **နာမဓေယ္ယံ** ။ ကရဏဥပနသဒ္ဒာပိ ဟိ ကမ္မတ္ထာ ဟောန္တီတိ။ အထ ကရဏတ္တာ, ကရီယတိ စ ဌပီယတိ စ ဇေတေန အတ္တော ဇံနာမောတိ ပညာပီယတီတိ ကရဏံ ဌပနဥ္စ နာမ ဟောတိ။ အထ ဘာဝတ္တာ, ဉာပနမတ္တမေဝ ကရဏံ ဌပနန္တိ စ ဝုတ္တံ။ **နာမနိရုတ္တိ နာမဗျဥ္ဇန** န္တိ နာမမိစ္စေဝ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ န ဟိ ပထဝီသင္ခါတံ အတ္ထုပ္ပကာရမတ္တံ နိဝဒတိ ဗျဥ္ဇယတိ တ ပထဝီတိ နာမံ နိဝဒတိ ဗျဥ္ဇယတိ တ, တသ္မာ အနာမဿ နိရုတ္တိဗျဥ္ဇနဘာဝနိတရဏတ္တံ "နာမနိရုတ္တိ နာမဗျဥ္ဇန"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဇံ **နာမာဘိ လာပေ**ာတိ ဇတ္တာပိ နယော။ ဇတ္တ ပန သင္ခါ သမညာ ပညတ္တိ တေဟာရောတိ စတူဟိ ပဒေဟိ ပညာပိတဗ္ဗတော ပ ညတ္တိ ဝုတ္တာ, ကူတရေဟိ ပညာပနတော။

တတ္ထ စ "ပုရိမာ ဥပာဒါပညတ္တိ ဥပ္ပာဒဝယကိစ္စရဟိတာ လောကသင်္ကေတသိဒ္ဓါ, ပစ္ဆိမာ နာမပညတ္တိ, ယာယ ပုရိမာ ပညတ္တိ ရူပာဒယော စ သောတဒွတရဝိညာဏသန္တာနာနန္တရမုပ္ပန္နေန ဂဟိတပုဗ္ဗသင်္ကေတေန မနောဒွ တရဝိညာဏသန္တာနေန ဂဟိတာယ ပညာပီယန္တိ"တိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ။ တေသမ္ပိ ပန ကူမိဿာ ဟဋ္ဌိယာ အဋ္ဌကထာယ စ အတ္တေ သတိ ယံ ဝုတ္တံ မာတိကာယံ "ဝစနမတ္တမေဝ အဓိကာရံ ကတွာ ပဝတ္တာ အဓိဝစနာ နာမ, သဟေတုကံ က တွာ ဝုစ္စမာနာ အဘိလာပ နိရုတ္တိ နာမ, ပကာရေန ဉာပနတော ပညတ္တိ နာမာ"တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁၀၁-၁၀၈), တေန ဝိရောဓော သိယာ။ န ဟိ ဥပ္ပာဒဝယကိစ္စရဟိတဿ ဝစနမတ္တံ အဓိကာရံ ကတွာ ပဝတ္တိ အတ္ထိ ဥပ္ပာဒါဒိသဟိတဿ သေဝ ပဝတ္တိသဗ္ဘာဝတော, န စ ဝစနဝစနတ္ထဝိမုတ္တဿ နာမဿ နိဒ္ဒါရေတုံ ကတွာ သဟေတုကံ ကတွာ ဝုစ္စမာန တာ အတ္ထိ, နာပိ အနိဒ္ဒါရိတသဘာဝဿ ပဒတ္ထဿ တေန တေန ပကာရေန ဉာပနံ အတ္ထီတိ။

ဒုဝိဓာ စာယံ ပညတ္တိ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာတိ အဋ္ဌကထာဝစနဥ္စ န ဒိဿတိ, အဋ္ဌကထာယံ ပန ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တာ တိအာဒယော ဆ ပညတ္တိယောဝ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ "ရူပံ ဝေဒနာ"တိအာဒိကာ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။ "ကူတ္ထီ ပုရိ သော"တိအာဒိကာ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။ "တေဝိဇ္ဇော ဆဠဘိညော"တိအာဒိကာ ဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။ "ကူတ္ထိသဒ္ဒော ပုရိသသဒ္ဒော"တိအာဒိကာ အဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။ "စက္ခုဝိညာဏံ သောတဝိညာဏ"န္တိ အာဒိကာ ဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။ "ခတ္တိယကုမာရော ဗြာဟ္မဏကုမာရော"တိအာဒိကာ အဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇ မာနပညတ္တိ။ န စေတ္ထ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာ ဒုဝိဓာ ပညတ္တိ ဝုတ္တာတိ သက္ကာ ဝိညာတုံ။ ဝိဇ္ဇမာနဿ ဟိ သင် ခါ။ပေ.။ အဘိလာပေ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။ အဝိဇ္ဇမာနဿ စ သင္ခါဒိကာ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။ တေသံယေဝ ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝေန ပဝတ္တာ သင္ခါဒယော ကူတရာတိ။

အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဝစနေန ပညာပိတဗ္ဗာ ဥပာဒါပညတ္တိ, တဿာ ပညာပနဘူတာ နာမပညတ္တိ စ ဝုတ္တာ, ကူတရေဟိ နာမပညတ္တိယေဝ ယထာဝုတ္တာတိ စေ? န, အသိဒ္ဓတ္တာ။ သတိ ဟိ ဥဇုကေ ပုရိမေ ဟဋ္ဌိအနုဂတေ အတ္ ထေ အယမတ္တော ကူမာယ အဋ္ဌကထာယ ဝုတ္တောတိ အသိဒ္ဓမေတံ။ ယဒိ စ သတ္တရထဃဋ္ဋာဒိဒိသာကာလကသိဏ အဇ္ဈာကာသကသိဏုဂ္ဂဟိမာကာသအာကိဥ္စညာယတနဝိသယနိရောဓသမာပတ္တိအာဒိပ္ပကာရာ ဥပာဒါပညတ္တိ အဝိ ဇ္ဇမာနပညတ္တိ, ဇေတေနေဝ ဝစနေန တဿာ အဝိဇ္ဇမာနတာ ဝုတ္တာတိ န သာ အတ္ထီတိ ဝတ္တဗ္ဗာ။ ယထာ စ ပညာ ပိတဗ္ဗတော အဝိဇ္ဇမာနာနံ သတ္တာဒီနံ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဘာဝေ, ဇံ ရူပာဒီနံ ဝိဇ္ဇမာနာနံ ပညပေတဗ္ဗတော ဝိဇ္ဇ မာနပညတ္တိဘာဝေ အာပဇ္ဇတိ။ တတော "သဗ္ဗေ ဓမ္မာ ပညတ္တီ"တိ ပညတ္တိပထေဟိ အဝိသိဋ္ဌော ပညတ္တိဓမ္မ

နိဒ္ဒေသော ဝတ္တဗ္ဗော သိယာ။ အထာပိ ပညာပိတဗ္ဗပညာပနဝိသေသဒဿနတ္ထော သင်္ခာဒိနိဒ္ဒေသော, တထာပိ ''ဧကဓမ္မော သဗ္ဗဓမ္မေသု နိပတတိ, သဗ္ဗဓမ္မာ ဧကဓမ္မသ္မိံ နိပတန္တီ''တိအာဒိနာ ပညာပိတဗ္ဗာနံ ပညတ္တိပထဘာဝ ဿ ဒဿိတတ္တာ ပညာပိတဗ္ဗာနံ ပညတ္တိဘာဝေ ပညတ္တိပထာ ပညတ္တိသဒ္ဒေနေဝ ဝုတ္တာတိ ပညတ္တိပထပဒံ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, နာပိ သက္ကာ ပညာပိတဗ္ဗပညာပနဝိသေသဒဿနတ္ထော သင်္ခာဒိနိဒ္ဒေသောတိ ဝတ္တုံ သင်္ခာဒိသဒ္ဒာနံ သမာနတ္ထတ္တာ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ ''မရဏေနပိ တံ ပဟီယတိ, ယံ ပုရိသော မမိဒန္တိ မညတီ''တိ (မဟာနိ. ၄၁) ဧတ္ထ ''ပုရိသောတိ သင်္ခါ သမညာ။ပေ.။ အဘိလာပေါ''တိ (မဟာနိ. ၄၁)။ တထာ ''မာဂဏ္ဍိယောတိ တဿ ဗ္ရာဟ္မဏဿ နာမံ သင်္ခါ သမညာ''တိအာဒိ (မဟာနိ. ၇၃)။ န စ ''အယံ ဣတ္ထန္နာမော''တိ သင်္ကေတဂ္ဂဟဏံ ''ရူပံ တိသ္သော''တိအာဒိဝစနဂ္ဂဟဏဉ္စ မုဉ္စိတွာ အညဿ အသိဒ္ဓသဘာဝဿ အတ္ထပညာပနေ သမတ္ထတာ သမ္ဘဝတိ, တေသဉ္စ အသမတ္ထတာ။ ယဒိ ဟိ တေသံ ဝိနာ ပညတ္တိယာ အတ္ထပညာပနေ အသမတ္ထတာ သိယာ, ပညတ္တိပညာပနေ စ အသမတ္ထတာတိ တဿာ အညာ ပညတ္တိ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာ, တဿာ တဿာတိ အနဝတ္ထာနံ, တတော အတ္ထဝိဇာနနမေဝ န သိယာ, နာပိ သင်္ကေတဂ္ဂဟဏံ သင်္ကေတဿ ပညတ္တိဘာဝေ ''အယံ ဣမဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော''တိ တ, ''ဣမဿတ္ထဿ ဣဒံ ဝစနံ ဇောတက''န္တိ တ။ သညုပ္ပာဒမတ္တော ပန သင်္ကေတဂ္ဂဟဏော ဝစနဿ ဝစနတ္ထဝိနိမုတ္တဿ ကပ္ပနေ ပယောဇနံ နတ္ထိ။ ''ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော တေဟာရော လောကိယေ သောတေ ပဋိဟညတိ'' (ကထာ. ၃၄၇), ''အဘိဇာနာသိ နော တွံ အာနန္ဒ ဣတော ပုဗ္ဗေ ဧဝရူပံ နာမဓေယျံ သုတံ ယဒိဒံ ဇနဝသဘော''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၈၀), ''နာမဉ္စ သာဝေတိ ကောဏ္ဍညော အဟံ ဘဂဝါ''တိအာဒီဟိ (သံ. နိ. ၁.၂၁၇) စ ပညတ္တိယာ ဝစနဘာဝေါ သိဒ္ဓေါ။ တသ္မာ ဟဋ္ဌိယာ အဋ္ဌကထာယ စ အဝိရုဒ္ဓော အတ္ထော ဝိစာရေတွာ ဂဟေတဗ္ဗော။

ယဒိ သတ္တာဒယော အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ န ဟောန္တိ, ကာ ပန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ နာမာတိ? ပကာသိတော အယမတ္ထော ''အဝိဇ္ဇမာနာနံ သတ္တာဒီနံ သင်္ခါ။ပေ.။ အဘိလာပေါ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တီ''တိ။ သတ္တာဒီနဉ္စ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ အတ္ထိတာ နေဝ ဝတ္တဗ္ဗာ, ယေ စ ဝဒေယျုံ ''ရူပာဒီနိ ဝိယ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ အဝိဇ္ဇမာနတာ ဝုတ္တာ, နတ္ထိဘာဝတော''တိ, အယဉ္စ တဒေ ပေဝတ္တိကထာယ ပဋိသိဒ္ဓေါ, န စ ရူပံ ဝေဒနာ န ဟောတီတိ အဝိဇ္ဇမာနံ နာမ ဟောတိ။ ဧဝံ သတ္တာဒယောပိ ယဒိ အတ္ထိ, ရူပာဒယော န ဟောန္တီတိ အဝိဇ္ဇမာနာတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ယသ္မာ ပန ယေသု ရူပာဒီသု စက္ခာဒီသု စ တထာ တထာ ပဝတ္တမာနေသု ''သတ္တော ဣတ္ထီ ရထော ဃဋော''တိအာဒိကာ ဝိစိတ္တသညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သညာနုလောမာနိ စ အဓိဝစနာနိ, တေဟိ ရူပစက္ခာဒီဟိ အညော သတ္တရထာဒိသညာဝလမ္ဗိတော ဝစနတ္ထော ဝိဇ္ဇမာနော န ဟောတိ, တသ္မာ သတ္တရထာဒိအဘိလာပာ ''အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တီ''တိ ဝုစ္စန္တိ, န စ တေ ''မုသာ''တိ ဝုစ္စန္တိ လောကသမညာဝသေန ပဝတ္တတ္တာ။ တတော ဧဝ တေ အဘိလာပာ ''သမ္မုတိသစ္စ''န္တိ ဝုစ္စန္တိ။ သော စ ဝစနတ္ထော သယံ အဝိဇ္ဇမာနောပိ ဝိဇ္ဇမာနဿ ဝစနဿေဝ ဝသေန ပညတ္တိတေဟာရံ လဘတိ, ''သမ္မုတိသစ္စ''န္တိ စ ဝုစ္စတိ ယထာဂဟိတသညာဝသေန ပဝတ္တဝစနတ္ထဘာဝတော။ ''သမ္မုတိဉာဏံ သစ္စာရမ္မဏမေဝ, နာညာရမ္မဏ''န္တိ (ကထာ. ၄၃၄) ကထာယ စ ''ပထဝီကသိဏာဒိ စီဝရာဒိ စ သမ္မုတိသစ္စမ္ပိ''တိ ဣမိနာဝ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တန္တိ ဝိညာယတိ။ ယသ္မာ ရူပာဒီသု သန္တာနေန ပဝတ္တမာနေသု ဧကတ္တဂ္ဂဟဏဝသေန တေ အမုဉ္စိတွာ ပဝတ္တံ သတ္တာဒိဂ္ဂဟဏံ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ ဝိယ ရူပာဒီသု တေသု ခန္ဓေသု စက္ခာဒီသု စ အသန္တံ အဝိဇ္ဇမာနံ သတ္တရထာဒိံ ဂဏှာတိ, တသ္မာ တံ ပရိတ္တာရမ္မဏာဒိဘာဝေန န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ။ တထာ ယံ ခန္ဓသမူဟသန္တာနံ ဧကတ္တေန ဂဟိတံ ဥပာဒါယ ''ကလျာဏမိတ္တော ပာပမိတ္တော ပုဂ္ဂလော''တိ ဂဟဏံ ပညတ္တိ စ ပဝတ္တတိ, တံ တဒုပာဒာန ဘူတံ ပုဂ္ဂလသညာယ သေဝမာနဿ ကုသလာကုသလာနံ ဥပ္ပတ္တိ ဟောတီတိ ''ပုဂ္ဂလောပိ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၉) ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပန ပုဂ္ဂလော နာမ ကောစိ ဘာဝေါ နတ္ထိ, တသ္မာ ယထာ အာပေါဓာတုအာဒီနိ ဝိဝေစေတွာ ပထဝီဓာတု ဥပလဗ္ဘတိ, န ဧဝံ ရူပာဒယော ခန္ဓေ ဝိဝေစေတွာ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ။ ပဋိသေဓိတာ စ ပုဂ္ဂလကထာယ ပုဂ္ဂလဒိဋ္ဌိ။ ဝဇိရာယ စ ဘိက္ခုနိယာ ဝုတ္တံ –

''ကိံ နု သတ္တောတိ ပစ္စေသိ၊ မာရ ဒိဋ္ဌိဂတံ နု တေ။
သုဒ္ဓသင်္ခါရပုဉ္ဇောယံ၊ နယိဓ သတ္တုပလဗ္ဘတီ''တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၇၁; မဟာနိ. ၁၈၆; ကထာ. ၂၃၃)။

သတ္တောတိ ပန ဝစနဿ ပညတ္တိယာ ပဝတ္တိံ ဒဿေတုံ သာ ဧဝမာဟ –

''ယထာပိ အင်္ဂသမ္ဘာရာ၊ ဟောတိ သဒ္ဒေါ ရထော ဣတိ။

ဇဝံ ခန္ဓေသု သန္တေသု၊ ဟောတိ သတ္တောတိ သမ္မုတီ''တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၇၁; မဟာနိ. ၁၈၆; ကထာ. ၂၃၃)။

ယဒိ ပုဂ္ဂလော န ဝိဇ္ဇတိ, ကထံ ပုဂ္ဂလဂ္ဂဟဏဿ သာရမ္မဏတာ သိယာတိ? အဝိဇ္ဇမာနဿပိ အာရမ္မဏဿ ဂဟဏတော။ အဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ဟိ ပရိကပ္ပိတံ လောကသညာတံ တ ဝိဇ္ဇမာနံ တ သဘာဝဘူတံ အာရမ္မဏံ ဂဟေတွာ ဥပ္ပဇ္ဇနတော သာရမ္မဏတာ ဝုတ္တာ။ သာရမ္မဏာတိ ဟိ ဝစနံ စိတ္တစေတသိကာနံ အာရမ္မဏေန ဝိနာ အပ္ပဝတ္တိ ဉာပေ ဒီပေတိ, န တေဟိ ဂဟိတဿ အာရမ္မဏဿ ဝိဇ္ဇမာနတံ အဝိဇ္ဇမာနတံ တတိ။ အယံ သင္ခတာသင္ခတဝိနိမုတ္တဿ အတ္ထိတာပဋိသေဓံ သဗ္ဗထာ အနုဝတ္တန္တာနံ ဝိနိစ္ဆယော။

၁၃၁၆. နာမကရဏဋ္ဌေနာ တိ အညံ အနပေက္ခိတွာ သယမေဝ အတ္တနော နာမကရဏသဘာဝတောတိ အတ္ထော။ ယဉ္ဟိ ပရဿ နာမံ ကရောတိ, တဿ စ တဒပေက္ခတ္တာ အညာပေက္ခံ နာမကရဏန္တိ နာမကရဏသဘာဝတာ န ဟောတိ။ တသ္မာ မဟာဇနဿ ဉာတီနံ ဂုဏာနဉ္စ သာမညနာမာဒိကာရကာနံ နာမဘာဝေ နာပဇ္ဇတိ။ ယဿ စ အညေ ဟိ နာမံ ကရီယတိ, တဿ စ နာမကရဏသဘာဝတာ နတ္ထီတိ နတ္ထိယေဝ နာမဘာဝေ, ဝေဒနာဒီနံ ပန သဘာဝသိဒ္ဓတ္တာ ဝေဒနာဒိနာမဿ နာမကရဏသဘာဝတော နာမတာ ဝုတ္တာ။ ပထဝီအာဒိနိဒဿနေန နာမဿ သဘာဝသိဒ္ဓတံ ယေဝ နိဒဿေတိ, န နာမဘာဝသာမညံ, နိရုဠှတ္တာ ပန နာမသဒ္ဒော အရူပဓမ္မေသု ဇဝ ဝုတ္တော, န ပထဝီအာဒီသူတိ န တေသံ နာမဘာဝေ။ မာတိကာယ စ ပထဝီအာဒီနံ နာမတာနာပတ္တိ ဝုတ္တာဝ။ န ဟိ ပထဝီအာဒိနာမံ ဝိဇဟိတွာ ကေသာဒိနာမေဟိ ရူပဓမ္မာနံ ဝိယ ဝေဒနာဒိနာမံ ဝိဇဟိတွာ အညေန နာမေန အရူပဓမ္မာနံ တေဟရိတဗ္ဗေန ပိဏ္ဍာကာရေန ပဝတ္တိ အတ္ထီတိ။

အထ တ ရူပဓမ္မာ စက္ခာဒယော ရူပာဒယော စ တေသံ ပကာသကပကာသိတဗ္ဗဘာဝတော ဝိနာ နာမေန ဟာကဋ္ဌာ ဟောန္တိ, န ဇဝံ အရူပဓမ္မာတိ အဓိဝစနသမ္ဖဿော ဝိယ နာမာယတ္တဂဟဏီယဘာဝေန ''နာမ''န္တိ ဝုတ္တာ, ပဋိဃ သမ္ဖဿောပိ န စက္ခာဒီနိ ဝိယ နာမေန ဝိနာ ဟာကဋ္ဌောတိ ''နာမ''န္တိ ဝုတ္တော။ အရူပတာယ တ အညနာမသဘာဂတ္တာ သင္ဂဟိတောယံ, အညဖဿသဘာဂတ္တာ တ။ ဝစနတ္ထောပိ ဟိ ''ရူပယတီတိ ရူပံ, နာမယတီတိ နာမ''န္တိ ဣဓ ပန္တိမပုရိမာနံ သမ္ဘဝတိ။ **ရူပယတီ**တိ ဝိနာပိ နာမေန အတ္တာနံ ပကာသယတီတိ အတ္ထော, **နာမယတီ**တိ နာမေန ဝိနာ အဟာကဋ္ဌဘာဝတော အတ္တနော ပကာသကံ နာမံ ကရောတီတိ အတ္ထော။ **အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စယတာယာ** တိ သတိပိ ရူပဿ အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စယဘာဝေ န ပရမဿာသဘူတံ နိဗ္ဗာနံ ဝိယ သာတိသယံ တံနာမနသဘာဝေန ပစ္စယောတိ နိဗ္ဗာနမေဝ ''နာမ''န္တိ ဝုတ္တံ။

၁၃၁၈. ဝဋ္ဋမူလသမုဒာစာရဒဿနတ္ထ န္တိ သတ္တာနံ ဝဋ္ဋမူလသမုဒာစာရော နာမ အဝိဇ္ဇာ စ ဘဝတဏှာ စ, တံဒဿနတ္ထန္တိ အတ္ထော။ တတ္ထ သမုဒာစရတီတိ သမုဒာစာရော, ဝဋ္ဋမူလမေဝ သမုဒာစာရော ဝဋ္ဋမူလသမုဒာစာရော, ဝဋ္ဋမူလဒဿနေန ဝဋ္ဋမူလာနံ ပဝတ္တိ ဒဿိတာ ဟောတီတိ ဝဋ္ဋမူလာနံ သမုဒာစာရဿ ဒဿနတ္ထန္တိပိ အတ္ထော။

၁၃၂၀. ဧကေကသ္မိဉ္စ အတ္တာတိ စ လောကောတိ စ ဂဟဏဝိသေသံ ဥပာဒါယ **''အတ္တာ စ လောကော စာ''** တိ ဝုတ္တံ။ ဇကံ တ ခန္ဓံ အတ္တတော ဂဟေတွာ အညံ အတ္တနော ဥပဘောဂဘူတော လောကောတိ ဂဏှန္တဿ အတ္တနော အတ္တာနံ ''အတ္တာ''တိ ဂဟေတွာ ပရဿ အတ္တာနံ ''လောကော''တိ ဂဏှန္တဿ တ ဝသေန **''အတ္တာ စ လောကော စာ''**တိ ဝုတ္တံ။ **တံ ဘဝိဿတီ** တိ တံ ဒွိဓာပိ ဂဟိတံ ခန္ဓပဉ္စကံ ဘဝိဿတီတိ နိစ္စော ပရာမသန္တီတိ အတ္ထော။

၁၃၂၂. သဟ သိက္ခိတဗ္ဗော ဓမ္မော သဟဓမ္မော, တတ္ထ ဘဝံ **သဟဓမ္မိကံ** ။ ကမ္မတ္တေ ဝတ္တမာနတော အဝစဿသဒ္ဒတော အာယ-သဒ္ဒံ အနညတ္ထံ ကတွာ ''အဝစဿာယ''န္တိ ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယေန **''ဒုဗ္ဗစဿ ကမ္မ''**န္တိ အာဟ။ အဝစဿဿ တ အယနံ ပဝတ္တိ **အဝစဿာယံ** ။ ဝစနဿ ပဋိဝိရုဒ္ဓဝစနံ **ပဋ္ဌာဏိကဂဟဏံ** ။ ဂုဏေဟိ ဂရူသု ကရဝေန ဝသနံ **ဂရုတသော**။ ဇာတိအာဒီဟိ ဇေဋ္ဌကေသု ပဋိသုဏိတဗ္ဗေသု ဝသနံ **သဇေဋ္ဌကတသော** ။ သြတ္တပ္ပိတဗ္ဗာ တ **ဂရုနော**။ ဟိရိယိတဗ္ဗာ **ဇေဋ္ဌကာ** ။ ယာယ စေတနာယ ဒုဗ္ဗစော ဟောတိ, သာ အဝစဿတာ ဘဝိတုံ အရဟတီတိ **''သင္ခါရက္ခန္ဓောယေဝ''** တိ အာဟ။

၁၃၃၃. ဒု-သဒ္ဒေန ယုတ္တံ နာမံ **ဒုန္နာမံ** ။ အနုပသင်္ကမန္တဿပိ အနုသိက္ခနံ သေဝနာတိ အဓိပ္ပာယေန **“ဘဇနာတိ ဥပသင်္ကမနာ”**တိ အာဟ။ **သဗ္ဗတောဘာဂေနာ**တိ ကာယတစာစိတ္တေဟိ အာဝိ စေဝ ရဟော စ။

၁၃၃၆. **ဝိနယော**တိ ဝိဘင်္ဂခန္ဓကာ ဝုတ္တာ။ ဝတ္ထုဝီတိက္ကမတော ပုဗ္ဗေ ပရတော စ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တော နာမ န ဟောတီတိ သဟ ဝတ္ထုနာ အာပတ္တိံ ပရိစ္ဆိန္ဒတိ။ တေနာဟ **“သဟ ဝတ္ထုနာ။ပေ။ အာပတ္တိကုသလတာ နာမာ”**တိ။ **သဟ ကမ္မဝါစာယာ** တိ အဗ္ဘာနတိဏဝတ္ထာရကကမ္မဝါစာယ “အဟံ, ဘန္တေ, ဣတ္ထန္နာမံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိ”န္တိအာဒိကာယ စ။ သဟေဝ ဟိ ကမ္မဝါစာယ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနဥ္စ ပရိစ္ဆိန္ဒတီတိ။ အာပတ္တိယာ တ ကာရဏံ **ဝတ္ထု**, ဝုဋ္ဌာနဿ ကာရဏံ **ကမ္မဝါစာ** တိ ကာရဏေန သဟ ဖလဿ ဇာနနဝသေန **“သဟ ဝတ္ထုနာ သဟ ကမ္မဝါစာယာ”**တိ ဝုတ္တံ။

၁၃၃၈. အယမေဝတ္ထော **သဟ ပရိကမ္မေနာ** တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တော။ **ဝုဋ္ဌာနကပညာယာ** တိ ဝုဋ္ဌာနဿ ကာရဏဘူတာယ ပရိကမ္မပညာယ။

၁၃၄၀. ဓာတုဝိသယာ သဗ္ဗာပိ ပညာ **ဓာတုကုသလတာ,** တဒေကဒေသာ မနသိကာရကုသလတာတိ အဓိပ္ပာယေန ပုရိမပဒေပိ **ဥဂ္ဂဟမနသိကာရဇာနနပညာ** ဝုတ္တာ။ ပုရိမပဒေ တ တစုဂ္ဂတာယ ဓာတုပာဠိယာ မနသိကရဏံ “မနသိကာရော”တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဥဂ္ဂဏှဟန္တိ မနသိကရောန္တိ ဓာတုပာဠိယာ အတ္ထံ သုဏန္တိ ဂန္ထတော စ အတ္ထတော စ ဓာရေန္တိ “အယံ စက္ခုဓာတု နာမာ”တိအာဒိနာ သဘာဝတော အဣ္ဌာရသေတတိ ဂဏနတော စ ပရိစ္ဆေဒံ ဇာနန္တိ စ ပညာ **ဥဂ္ဂဟပညာ** ဒိကာ ဝုတ္တာ။ ပစ္ဆိမပဒေ ပဉ္စဝိဓာပိ သာ ပညာ ဥဂ္ဂဟောတိ တတော စ ပဝတ္တော အနိစ္စာဒိမနသိကာရော “ဥဂ္ဂဟမနသိကာရော”တိ ဝုတ္တော, တဿ ဇာနနံ ပဝတ္တနမေဝ, ယထာ ပဝတ္တံ တ ဥဂ္ဂဟံ, ဧဝမေဝ ပဝတ္တော ဥဂ္ဂဟောတိ ဇာနနံ **ဥဂ္ဂဟဇာနနံ** ။ မနသိကာရောပိ “ဧဝံ ပဝတ္တေတဗ္ဗော ဧဝဥ္စ ပဝတ္တော”တိ ဇာနနံ **မနသိကာရဇာနနံ**။ တဒုဘယမ္ပိ မနသိကာရကောသလ္လန္တိ ဝုတ္တံ။ ဥဂ္ဂဟောပိ ဟိ မနသိကာရသမ္ပယောဂတော မနသိကာရနိရုတ္တိံ လဒ္ဓုံ ယုတ္တောတိ ယော စ မနသိ ကာတဗ္ဗော, ယော စ မနသိကရဏုပာယော, သဗ္ဗော သော မနသိကာရောတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ တတ္ထ စ ကောသလ္လံ **မနသိကာရကုသလတာ**တိ။

၁၃၄၂. **တီသုပိ တ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ** တိ တဿာ စ ဥဂ္ဂဟာဒိဘာဝေ ဝုတ္တော။ **သမ္မသနံ** ပညာ , သာ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ အနိစ္စာဒိသမ္မသနကိစ္စံ သာဓေတိ နိစ္စသညာဒိပဇဟနတော။ **မနသိကာရော** သမ္မသနသမ္ပယုတ္တော တထေဝ အနိစ္စာဒိမနသိကာရကိစ္စံ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တော သာဓေတိ။ တေနာဟ **“သမ္မသနမနသိကာရာ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ”**တိ။ **ဣမိနာ ပန ပစ္စယေန ဣဒံ ဟောတီ** တိ ဧဝံ အဝိဇ္ဇာဒီနံ သင်္ခါရာဒိပစ္စယုပ္ပန္နဿ ပစ္စယဘာဝဇာနနံ **ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒကုသလတာ** တိ ဒဿေတိ။

၁၃၄၄. **အမ္ဗဗီဇာဒီနိ** အနုပာဒိန္နကဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာနိ။ သောတဝိညာဏာဒီနံ ဝိသဘာဂက အနန္တရူပာ အနုပ္ပာဒကာယေဝ စက္ခာဒယော **“ဝိသဘာဂပစ္စယာ”**တိ ဝုတ္တာ, တေဟိ အနုပ္ပဇ္ဇမာနာနေဝ စ သောတဝိညာဏာဒီနိ **“ဝိသဘာဂပစ္စယသမုပ္ပန္နဓမ္မာ”**တိ။ သောတဝိညာဏေန တ ဝိသဘာဂဿ စက္ခုဝိညာဏဿ ပစ္စယောတိ ဝိသဘာဂပစ္စယော, စက္ခာယတနဿ ဝိသဘာဂေန သောတာယတနေန ပစ္စယေန သမုပ္ပန္နော **ဝိသဘာဂပစ္စယသမုပ္ပန္နော** ။

၁၃၄၆. အဇ္ဇဝနိဒ္ဒေသေ **အဇ္ဇတေ အဇ္ဇဝတာ** တိ ဥဇုတာ ဥဇုကတာ ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ အဇ္ဇဝမဒ္ဒဝနိဒ္ဒေသေသု ဥဇုကတာမုဒုတာနိဒ္ဒေသေဟိ ဝိသေသံ မဒ္ဒဝနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တံ **“နီစစိတ္တတာ”** တိပဒမာဟ။ တတ္ထ “နီစစိတ္တတာ မုဒုတာ”တိ ပုန မုဒုတာဝစနံ နီစစိတ္တတာယ ဝိသေသနတ္ထံ။ ဩမာနောပိ ဟိ နီစစိတ္တတာ ဟောတိ, န ပန မုဒုတာတိ။

၁၃၄၈. ပရေသံ ဒုက္ကဋံ ဒုရုတ္တဥ္စ ပဋိဝိရောဓာကရဏေန **အတ္တနော ဥပရိ အာရောပေတွာ တသေန္တိ။ စိတ္တဿ သကမနတာ**တိ စိတ္တဿ အဗျာပန္နော သကော မနောဘာဝေတိ အတ္ထော။ စိတ္တန္တိ တ စိတ္တုပ္ပဗန္ဓံ ဧကတ္တေန ဂဟေတွာ တဿ အန္တရာ ဥပ္ပန္နေန ပီတိသဟဂတမနေန သကမနတ္တံ အာဟ။ အတ္တမနော တ ပုဂ္ဂလော, တဿ ဘာဝေ အတ္တမနတာ။ သာ န သတ္တဿာတိ ပုဂ္ဂလဒိဋ္ဌိနိတရဏတ္ထံ **“စိတ္တဿာ”** တိ ဝုတ္တံ။

၁၃၄၉. ကာယတစာပိ ကတ္တဗ္ဗသ္မိ အကရဏေန အသာဒိယိတဗ္ဗသ္မိ သာဒိယနေန စ **မနသာပိ အာစရတိ** ဝေ, ဣန္ဒြိယသံဝရာဒိဘေဒနဝသေန တ တေ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၃၅၀. သဒေသဝဏ္ဏေ ရုက္ခေ နိယ္ယာသပိဏ္ဍိယော, အပဟိစ္ဆတ္တကာနိ တ ဥဋ္ဌိတာနိ **"အဏ္ဍကာနီ"** တိ ဝဒန္တိ။ ဖေဂ္ဂုရုက္ခသ္သ ပန ကုထိတသ္သ အဏ္ဍာနိ ဝိယ ဥဋ္ဌိတာ စုဏ္ဏပိဏ္ဍိယော ဂဏ္ဌိယော တ **"အဏ္ဍကာနီ"** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပဒုမနာဠဳ ဝိယ သောတံ ဃံသယမာနာ ဝိယ ပဝိသန္တိ **ကက္ကသာ** ဒဠ္ဟာ။ ကောဓနေ နိဗ္ဗတ္တာ တသ္သ ပရိတရဘူတာ **ကောဓသောမန္တာ** ။ ပုရေ သံဝဖုနာရီ ဟောရီ, သာ ဝိယ သုကုမာရာ မုဒုကာ တစာ ဟောရီ ဝိယာတိ **ဟောရီ။ တတ္ထ ထာတိ** "ဘာသိတာ ဟောတီ"တိ ဝုတ္တာယ ကိရိယာယာတိပိ ယောဇနာ သမ္ဘဝတိ, **တတ္ထ** တစာယာတိ တ။ **သဏ္ဍဟတစတာ**တိအာဒိနာ တံ တစံ ပဝတ္တယမာနံ စေတနံ ဒသ္သေတိ။

၁၃၅၁. အာမိသာလာဘေန ယံ ဆိဒ္ဒံ ဟောတိ, တံ အာမိသာလာဘေန **"ဆိဒ္ဒ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဒ္ဒေဝဃေဝ ဟီ**တိ ယထာဝုတ္တာနိ အာမိသမ္မောလာဘေဟိ ပဝတ္တမာနာနိ ဆိဒ္ဒာနိ အာဟ။ **ဂမနသဘာဂေနာ**တိ ဂမနမဂ္ဂသ္သ အနုစ္ဆဝိကဒိသာဘာဂေန။ **သင်္ဂဟပက္ခေ ဌတ္တတ** တိ သင်္ဂဟံ ကရောမိစ္စေဝ ကထေတဗ္ဗံ, န လာဘသက္ကာရကာမတာဒီဟီတိ အတ္ထော။ အဝသ္သံ ကာတဗ္ဗံ **ကိစ္စံ,** ဣတရံ **ကရဏီယံ**။ အဗ္ဘာနတော အညံ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနံ **"ဝုဋ္ဌာန"** န္တိ ဝုတ္တံ။

၁၃၅၂. **သသမ္ဘာရကထာ**တိ ဒသ္သနသ္သ ကာရဏသဟိတာတိ အတ္ထော, သသမ္ဘာရသ္သ တ ဒသ္သနသ္သ ကထာ **သသမ္ဘာရကထာ။ ယသ္သ စက္ခုန္ဒြိယာသံဝရသ္သ ဟေတု** တိ ဝတ္တတ ပုန **"တသ္သ စက္ခုန္ဒြိယသ္သ သတိကဝာဋေန ပိဒဟနတ္ထာယာ"**တိ ဝုတ္တံ, န အသံဝရသ္သာတိ။ တဒိဒံ ယံ စက္ခုန္ဒြိယာသံဝရသ္သ ဟေတု အဘိဇ္ဈာဒိအနွတာသဝနံ ဒသ္သိတံ, တံ အသံဝုတစက္ခုန္ဒြိယသ္သေဝ ဟေတုပဝတ္တံ ဒသ္သိတန္တိ ကတွတ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, **ယတ္ထ တဓိကရဏန္တိ** ဟိ ယသ္သ စက္ခုန္ဒြိယသ္သ ကာရဏာတိ အတ္ထော။ ကသ္သ စ ကာရဏာတိ? အသံဝုတသ္သ။ ကိဉ္စ အသံဝုတံ? ယသ္သ စက္ခုန္ဒြိယာသံဝရသ္သ ဟေတု အနွတသ္သဝန္တိ တဒုပလက္ခိတံ, တသ္သ သံဝရာယာတိ အယမတ္ထယောဇနာ။

ဇဝနက္ခဏေ ပန ဒုဿီလျံ တ တိအာဒိ ပုန အဝစနတ္ထံ ဣခေဝ သဗ္ဗံ ဝုတ္တန္တိ ဆသု ဒွတရေသု ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ န ဟိ ပဉ္စဒွတရေ ကာယဝစီဒုစ္စရိတသင်္ခာတံ ဒုဿီလျံ အတ္ထီတိ။ **ယထာ ကိန္တိ**အာဒိနာ နဂရဒွတရေ အသံဝရေ သတိ တံသမ္ဗန္ဓာနံ ဃရာဒီနံ အသံဝုတတာ ဝိယ ဇဝနေ အသံဝရေ သတိ တံသမ္ဗန္ဓာနံ ဒွတရာဒီနံ အသံဝုတတာတိ ဇဝံ အညေသံ သံဝရေ, အညေသံ သံဝုတတာသာမညမေဝ နိဒသ္သေတိ, န ပုဗ္ဗာပရသာမညံ အဏ္ဍော ဗဟိသာမညံ တ။ သတိ တ ဒွတရာဘဝင်္ဂာဒိကေ ပုန ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဇဝနံ ဗာဟိရံ ဝိယ ကတွတ နဂရဒွတရသမာနံ ဝုတ္တံ, ဣတရဉ္စ အန္တောနဂရဒွတရသမာနံ။ ဇဝနေ တ အသံဝရေ ဥပ္ပန္နေ တတော ပရံ ဒွတရာဘဝင်္ဂာဒီနံ အသံဝရဟေတုဘာဝါပတ္တိတော နဂရဒွတရသဒိသေန ဇဝနေန ပဝိသိတွတ ဒုဿီလျာဒိစောရာနံ ဒွတရာဘဝင်္ဂာဒိမူသနံ ကုသလဘဏ္ဍဝိနာသနံ ကထိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၃၅၃. ဣမိနာ အာဟာရေန နိတ္ထရဏတ္ထေန အတ္ထိကဘာဝေ **ဣဒမတ္ထိကတာ။ အာဟာရပရိဘောဂေ အသန္တုဋ္ဌိနာ**တိ အာဟာရပရိဘောဂက္ခဏေ ပဝတ္တာ အသန္တုဋ္ဌိနာ, ဒဝတ္ထာဒိအဘိလာသောတိ အတ္ထော။ တေ စ **အသန္တုဋ္ဌိတာ** လောဘော, **အမတ္တညုတာ အပ္ပဋိသင်္ခါ** စ မောဟောတိ ဣမေ ဒွေ ဓမ္မာ **"ဘောဇနေ အမတ္တညုတာ"**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁၃၅၅. "သေယျောဟမသ္မီ"တိအာဒိနာ ပဝတ္တမာနော **မာနမဒေ**ာ။ အသဒ္ဓမ္မသေဝနာသမတ္ထံ နိဿာယ ပဝတ္တော မာနော, ရာဂေ ဝေ တ **ပုရိသမဒေ**ာ။ သက္ကရသပ္ပိခီရာဒီနိ ယောဇေတွတ ဗဟလပက္ကံ ဘောဇနံ **ပိဏ္ဍရသဘောဇနံ,** ဗဟလပက္ကံ တ မံသရသာဒိဘောဇနံ။ **မန္ဒ** န္တိ အပ္ပံ။ **ဌိတိယာ**တိ ဌိတတ္ထံ။ တဒတ္ထဉ္စ ဘုဉ္ဇန္တော ယသ္မာ "ကာယံ ဌပေဿာမီ"တိ ဘုဉ္ဇတိ, တသ္မာ **"ဌပနတ္ထာယာ"** တိ ဝုတ္တံ။ **အဘုတ္တပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇနကာ** တိ ဣတံ ခုဒာယ ဝိသေသနံ ယသ္မာ အပ္ပဝတ္တိ ဘောဇနေန ကာတဗ္ဗာ, တသ္မာ ဒသ္သနတ္ထံ။ **သကလံ သာသနန္တိ** ဟဋ္ဌိမမ္မိ သဗ္ဗကုသလေပိ သင်္ဂဏှာတိ။ အဘုတ္တပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇနကဝေဒနာ, ဘုတ္တပစ္စယာ န ဥပ္ပဇ္ဇနကဝေဒနာတိ ဧတာသံ ကော ဝိသေသော? ပုရိမာ ယထာပဝတ္တာ ဇိဃစ္ဆာနိမိတ္တာ ဝေဒနာ။ သာ ဟိ အဘုဉ္ဇန္တဿ ဘိယျော ပဝ

တ္တနဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ ပစ္ဆိမာပိ ခုဒ္ဒါနိမိတ္တာဝ အင္ဂအာဟသူလာဒိဝေဒနာ အပ္ပဝတ္တာ။ သာ ဟိ ဘုတ္တပစ္စယာ ပုဗ္ဗေ အနုပ္ပန္နာဝ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ ဝိဟိံသာနိမိတ္တတာ စေတာသံ ဝိဟိံသာယ ဝိသေသော။

ယာတ္ရာ တိ ယာပနာ ဝုတ္တာ, ပုဗ္ဗေပိ ''ယာပနာယာ''တိ ဝုတ္တံ, ကော ဧတ္ထ ဝိသေသော? ပုဗ္ဗေ ''ယာပနာယာ တိ ဇီဝိတိန္ဒြိယယာပနတ္ထာယာ''တိ ဝုတ္တံ, ဣဓ ပန စတုန္နံ ဣရိယာပထာနံ အဝိစ္ဆေဒသင်္ခါတာ ယာပနာ ယာတ္ရာ တိ အယမေတ္ထ ဝိသေသော ။ အယကဒေဿမာနံ အတ္တနော စ ပမာဏံ အဇာနိတွာ ပဋိဂ္ဂဟဏံ, သဒ္ဓာဒေယျဝိနိ ဟာတနတ္ထံ တ ပဋိဂ္ဂဟဏံ **အဓမ္မိကပဋိဂ္ဂဟဏံ,** ယေန တ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇေယျ။ အပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေ **အဓမ္မေန ပရိဘောဂေ** ။ အနဝဇ္ဇေ အနိန္ဒိတဗ္ဗေ ပစ္စယေ သာဝဇ္ဇံ သန္နိဒ္ဒံ ပရိဘောဂေန အတ္တာနံ ကရောတိ။ **အနဝဇ္ဇတာ စ ဘဝိဿတီ**တိ အတ္တနော ပကတိအဂ္ဂိဗလာဒိံ ဇာနိတွာ ''ဇဝံ မေ အဂရဟိတဗ္ဗတာ စ ဘဝိဿတီ''တိ ပမာဏယုတ္တံ အာဟာရေတီတိ အတ္ထော။

သုခေ ဣရိယာပထဝိဟာရော **ဖာသုဝိဟာရော။ ဧတ္တကဥဇုဟိ ဘုဥ္ဇိတွာ။ပေ။ ပဝတ္တန္တီ** တိ ဣရိယာပထာနံ သုခပ္ပဝတ္တိယာ ကာရဏဘူတံ ဘုဥ္ဇနံ ပိဝနဉ္စ ဣရိယာပထေဟိ ကာရဏဘာဝေန ဂဟိတတ္တာ တေဟိ သာဓိတံ ဝိယ ဝုတ္တံ။ ''အဘုတွာ ဥဒကံ ပိဝေ''တိ လိခန္တိ, ''ဘုတွာနာ''တိ ပန ပာဠော။ ပုနပိ ဟိ အပ္ပသ္သေဝ အနုဇာနနဝသေန –

''ကပ္ပိယံ တံ စေ ဆာဒေတိ၊ စီဝရံ ဣဒမတ္ထိကံ။
အလံ ဖာသုဝိဟာရာယ။

''ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နဿ၊ ဇဏ္ဏုကေ နာဘိဝဿတိ။
အလံ ဖာသုဝိဟာရာယာ''တိ။ (ထေရဂါ. ၉၈၄-၉၈၅) –

အာဟ။

ဘောဇနာနိသံသောတိ ယထာဝုတ္တေဟိ အင်္ဂဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတဿ ဘောဇနဿ အဂရဟိတဗ္ဗတာ သုခ ဝိဟာရော စ အာနိသံသောတိ အတ္ထော။ ယုတ္တဿ နိဒ္ဒေသဿ ဘောဇနဿ ပရိမာဏဿ စ ဝသေန ဇာနနံ **ယု တ္တပမာဏဇာနနံ** နာမ။

၁၃၅၆. ဝိနာသံ ပတ္တိယာ နဋ္ဌာ, ပဋိပက္ခေဟိ အဘိဘူတတ္တာ မုဋ္ဌာ စ သတိ ယဿ, သော နဋ္ဌမုဋ္ဌဿတိ, တဿ ဘာဝေ **နဋ္ဌမုဋ္ဌဿတိတာ** ။

၁၃၆၈. ဝိသုဒ္ဓိပ္ပတ္တ န္တိ မဂ္ဂဖလသီလံ ဝုစ္စတိ။ **လောကုတ္တရဓမ္မာဝ** တိ လောကုတ္တရသတိအာဒိဓမ္မာဝ။ သီလသမ္ပဒာ ပန ရူပာရူပာဝစရာ နတ္ထီတိ သမ္ဘဝတော ယောဇေတဗ္ဗာ။

၁၃၇၃. ဘောဂူပကရဏေဟိ **သဘောဂေ။ စတုန္နံ သစ္စာနံ အနုလောမ** န္တိ စတုသစ္စပ္ပဋိဝေဓဿ အနုလောမန္တိ အတ္ထော။ ''သစ္စာန''န္တိ ဟိ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗေဟိ ပဋိဝေဓော ဝုတ္တော, စတုသစ္စပ္ပဋိဝေဓဿ တ ဥပနိဿယဘူတံ ပ ဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗာနံ စတုန္နံ သစ္စာနံ အနုလောမန္တိ ဝုတ္တံ။

၁၃၇၈. ''မမ ဃရံ ခုရံ ကတွာ ဘိက္ခုံ ပဝိသထာ''တိ ဒိဿမာနံ **ခုရဘတ္တ** န္တိ ဝဒန္တိ။ နိစ္စဘတ္တာဒိ တ အညေ ပိ အာဏာပေတွာ သယံ ခုရံ ဟုတွာ ဒိန္နံ **ခုရဘတ္တံ** ။

၁၃၇၉. ပဋိတသေတိ နာမာတိ နိဝတ္တေတိ နာမ ဩသက္ကေတိ နာမ။

၁၃၈၀. ပုဗ္ဗေ နိဝုတ္ထက္ခန္ဓာ တိ ပုရိမဇာတီသု သန္တတိပရိယာပန္နေ ခန္ဓေ အာဟ။ **ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓ** န္တိ ဝတ္ထာဘရ ဏယာနကမဇနပဒာဒိ။ **ခယသမယေ**တိ မဂ္ဂက္ခဏံ အာဟ။

၁၃၈၁. အဓိမုစ္စနဋ္ဌေနာ တိ အနိဂ္ဂဟိတပက္ခန္ဒနသင်္ခါတေန ယထာသုခံ ပဝတ္တနဋ္ဌေန။

၁၃၈၂. ခီဏာနံ အန္တော အဝသာနံ နိဋ္ဌိတဘာဝေါ ခီဏန္တော, ခီဏာနံ တ အာဒိကာလော, တသ္မိံ **ခီဏန္တေ** ။ သေနယော **နိရုဒ္ဓန္တေ** တိအာဒီသု။

ဒုကနိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိက္ခေပကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အဌကထာကဏ္ဍံ

တိကအတ္ထုဒ္ဓာရဝဏ္ဏနာ

၁၃၈၄. နယမဂ္ဂ န္တိ သုတ္တန္တဘာဇနီယာဒိနယဂမနံ အနုလောမာဒိနယဂမနဉ္စ။ တမ္ပိ ဟိ ဧတ္ထ အတ္ထေသု နိစ္ဆိတေသု သုခံ သမာနေန္တိ။ **ပဥ္စဟုဒ္ဓာရ** န္တိ ဧကူနပညာသာယ ဧကူနပညာသာယ နဝသု နဝသု စ ပဒေဟုသု လဗ္ဘမာနသ္သ ဥဒ္ဓရဏံ, တေသုယေဝ လဗ္ဘမာနာနံ ဂဏနာနံ ဌပနံ **ဂဏနာစာရော။ အတ္ထုဒ္ဓာရ** န္တိ "ဣမေ နာမ စိတ္တုပ္ပာဒအဒယော အတ္ထာ ကုသလာဒိကာ"တိ ဥဒ္ဓရဏံ။ **ကဏ္ဏိကံ ကဏ္ဏိက** န္တိ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍရူပကဏ္ဍေသု ဝိဘတ္တေ ပသင္ဗေ ဓမ္မေ "စတူသု ဘူမီသု ကုသလံ ဒွာဒသာကုသလစိတ္တုပ္ပာဒာ"တိအာဒိနာ ရာသိရာသိဝသေန သဟ ဂန္ထေတွာတ တိ အတ္ထော။ ဃဋ္ဋကေန္ဒ္ဒကာ ကဏ္ဏိကဝေဝစနာနေဝ။ ဧတ္ထ ပန **စတူသု ဘူမီသု ကုသလ**န္တိ ကေဝစနနိဒ္ဒေသော စတုဘူမကာနံ ကုသလဖသ္သာဒီနံ ကုသလဘာဝေ ဧကတ္တူပဂမနတော။ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍရူပကဏ္ဍေသု စတုဘူမိစိတ္တုပ္ပာဒိဝသေန ဝိညာတဓမ္မသ္သ ဝသေနာယံ အတ္ထုဒ္ဓာရဒေသနာ အာရဒ္ဓာတိ တတ္ထ ယံ စတူသု ဘူမီသု ကုသလံ ဝိဘတ္တံ ယာဝ ဝိညာတံ, ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ အတ္ထော။

ယဒိပိ ကုသလတ္တိကဝိတ္ထာရော ပုဗ္ဗေ ဝိညာတော, တထာပိ တတ္ထ ဓမ္မာ သမယဝသေန ဖသ္သာဒိသဘာဝဝသေန စ ဝိဘတ္တာ ဘိန္နာ ဝိညာတာ, န ပန ဧကသ္မိံ လက္ခဏေ သမာနေတွာတ, တသ္မာ တတ္ထ ဝုတ္တံ သမယာဒိဘေဒံ ဝဇ္ဇေတွာတ သဗ္ဗဘေဒဘိန္နာနံ ဧကသ္မိံ ကုသလာဒိလက္ခဏေ သမာနေတွာတ ဗောဓနတ္ထံ ဣဓ ကုသလတ္တိကနိဒ္ဒေသော ပုန ဝိဘတ္တော။ ဧတ္ထ စ ဧကဝစနေန ကုသလနိဒ္ဒေသံ ကတွာတ ဗဟုဝစနေန နိဂမနသ္သ ကာရဏံ ဝုတ္တမေဝ။ ယဒိ ဓမ္မာနံ ကုသလတ္တေ ဧကတ္တူပဂမနံ, ကသ္မာ ဧကဝစနေန ပုစ္ဆာပိ န ကတာ? ဥဒ္ဒေသေ ကုသလ-သဒ္ဒသ္သ ဓမ္မဝိသေသနဘာဝတော တဗ္ဗိသေသနာနံ ဓမ္မာနံ ပုစ္ဆိတတ္တာ တေသဉ္စ အနိဒ္ဒိဋ္ဌရိတသင်္ခာဝိသေသတ္တာ, နိဒ္ဒေသေ ပန စတူဟိ ဘူမီဟိ ဝိတ္ထာရတော ဝိညာတာဟိ ကုသလေ ဝိသေသေတွာတ ဒသ္သေတီတိ ယုတ္တံ "စတူသု ဘူမီသု ကုသလ"န္တိ ဧကတ္တံ နေတွာတ ဝစနံ။ ကုသလပဒဥ္ဟိ ဧတ္ထ ပဓာနံ, တဉ္စ ဝိသေသိတဗ္ဗာနပေက္ခံ ကုသလာကာရမေဝ အတ္တနော သဘာဝေ ဌိတံ ဂဟေတွာတ ပဝတ္တမာနံ ဧကတ္တမေဝ ဥပဟာအယ ပဝတ္တတိ, န ဘေဒန္တိ။

၁၃၈၅. ဒွါဒသ အကုသလစိတ္တုပ္ပာဒာ တိ ဧတ္တာပိ ပဌမာကုသလစိတ္တုပ္ပာဒေ သမယဖသ္သာဒိဝသေန ဘေဒံ အနာမသိတွာတ သောမနသ္သသဟဂတဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပာဒဘာဝေ ဧကတ္တံ နေတွာတ ဝုတ္တော, ဧဝံ ယာဝ ဒွါဒသမောတိ **"ဒွါဒသ အကုသလစိတ္တုပ္ပာဒာ"** တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ **စတူသု ဘူမီသု ဝိပါကော**တိအာဒီသုပိ ယထာယောဂံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **စိတ္တုပ္ပာဒာ** တိ ဧတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧတ္တာတိ ဥပ္ပာဒော, ကိံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ? စိတ္တံ, စိတ္တသ္သ ဥပ္ပာဒော စိတ္တုပ္ပာဒောတိ ဧဝံ အဝယဝေန သမုဒာယောပလက္ခဏဝသေန အတ္ထော သမ္ဘဝတိ။ ဝေဥဟိ သတိ စိတ္တ တစေတသိကရာသိ စိတ္တုပ္ပာဒောတိ သိဒ္ဓေါ ဟောတိ။ အဌကထာယံ ပန "စိတ္တမေဝ ဥပ္ပာဒော စိတ္တုပ္ပာဒော"တိ အညသ္သုပ္ပဇ္ဇနကသ္သ နိဝတ္တနတ္ထံ စိတ္တဂ္ဂဟဏံ ကတံ, စိတ္တသ္သ အနုပ္ပဇ္ဇနကဘာဝနိဝတ္တနတ္ထံ ဥပ္ပာဒဂ္ဂဟဏံ, စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍေ တ "စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတီ"တိ စိတ္တသ္သ ဥပ္ပဇ္ဇနကဘာဝေ ဟကဒ္ဓောတိ ကတွာ တ "စိတ္တမေဝ ဥပ္ပာဒော"တိ ဝုတ္တံ, စိတ္တသ္သ အနုပ္ပဇ္ဇနကသ္သ နိဝတ္တေတဗ္ဗသ္သ သဗ္ဘာဝ ဥပ္ပာဒဂ္ဂဟဏံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယဉ္စတ္ထော "ဒွေဝပဉ္စဝိညာဏာနီ"တိအာဒီသု ဝိယ စိတ္တပ္ပဓာနော နိဒ္ဒေသောတိ ကတွာတ ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၁၄၂၀. ဆသု ဒွါတရေသူတိ ဧတ္ထ ပဉ္စဒွါတရေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ, မနောဒွါတရေပိ ပရိတ္တာရမ္မဏမေဝ ဇဝနံ တဒာရမ္မဏသင်္ခာတံ ဘဝင်္ဂံ အနုဗန္ဓတိ။ တဉ္ဟိ ပရိတ္တသ္သ ကမ္မသ္သ ဝိပါကော, ဝိပါကော စ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာရမ္မဏာနုဘာဝနံ, ကမ္မာနုရူပေ စ ဝိပါကော ဟောတီတိ ပရိတ္တကမ္မဝိပါကော ပရိတ္တာရမ္မဏသ္သေဝ အနုဘာဝနံ ဟောတိ။ တသ္မာ သဗ္ဗံ တဒာရမ္မဏံ "ပရိတ္တာရမ္မဏ"န္တိ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဧဝံ မဟဂ္ဂတဝိပါကောပိ မဟဂ္ဂတာနုဘာဝနမေဝ အာပဇ္ဇတီတိ စေ? န, သမာဓိပ္ပဓာနသ္သ ကမ္မသ္သ အပ္ပနာပ္ပတ္တသ္သ သညာဝသာရမ္မဏသ္သ တာဒိသေနေဝ ဝိပါကေန ဘဝိတဗ္ဗတ္တာ။ တသ္မာ သမာဓိ သုခာနုဘာဝနဘူတော, သောပိ ကမ္မာနုရူပတောယေဝ ကမ္မာရမ္မဏော ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကမ္မာနုရူပတော ဧဝ စ တဒာရမ္မဏံ ပရိတ္တာရမ္မဏမ္ပိ မဟဂ္ဂတဇဝနံ နာနုဗန္ဓတိ။ တတော ဧဝ ပဋိသန္ဓိအာဒိ

ဘူတော ကာမာဝစရဝိပာကော ကမ္မနိမိတ္တမ္ပိ ပရိတ္တမေဝ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, န မဟဂ္ဂတံ အပ္ပမာဏံ တ။ ယသ္မာ ပန ဝုတ္တံ ''မဟဂ္ဂတာရမ္မဏော ဓမ္မော ပရိတ္တာရမ္မဏဿ ဓမ္မဿ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော, အပ္ပမာဏာရမ္မဏော ဓမ္မော ပရိတ္တာရမ္မဏဿ ဓမ္မဿ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ, န စ မဟဂ္ဂတပ္ပမာဏဝိပာကော ပရိတ္တာရမ္မဏော အတ္ထိ, ဣဓ စ သဗ္ဗကာမာဝစရဝိပာကာနံ ပရိတ္တာရမ္မဏတာဝ ဝုတ္တာ, တသ္မာ ကမ္မာနုရူပတော မဟဂ္ဂတပ္ပမာဏာရမ္မဏမ္ပိ ပရိတ္တကမ္မံ ယဒိ ပဋိသန္ဓိံ ဒေတိ, ကမ္မဂတိနိမိတ္တာရမ္မဏမေဝ ဒေတိ။ ပဝတ္တိဝိပာကမ္ပိ ရူပာဒိပရိတ္တာရမ္မဏမေဝတတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ခီဏာသဝတနံ တသနာဝသေန သတိဝိပ္ပယုတ္တဟသနံ ပဝတ္တမာနံ ပရိတ္တေသွေဝ ပဝတ္တတိ, န ဣတရေသု ကိလေသဝိရဟေ တာဒိသဟသနပစ္စယဘာဝတဘာဝတော။ တသ္မာ တဿ ပရိတ္တာရမ္မဏတာ ဝုတ္တာ။ ခီဏာသဝတနံ အသက္ကစ္စအနာဒိနိ အာဒရာကရဏဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ, န ကောသဇ္ဇာဒိအကုသလဝသေန။ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓသဗ္ဗုဿုက္ကာ ဟိ တေ ဥတ္တမပုရိသာတိ။ တေသံ အာဒရာကရဏဥ္စ နိရုဿုက္ကတာ စေတတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁၄၂၁. **အတိပဂုဏာန**န္တိ ဝစနံ နိရာဒရဿ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တပစ္စဝေက္ခဏဿ ဝိသယဒဿနံ, န တဿေဝတ တိ ဝိသယနိယမနံ။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တဿပိ ဟိ အတိပဂုဏာနံ ဝိသယတာ သုဠှတရံ ဟောတိ ဧဝ။ ယထာ ပဂုဏံ ဂန္ထံ သဇ္ဈာယန္တော ဒေဝ တယော တစနာမဂ္ဂေ ဂတေပိ န သလ္လက္ခေတိ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တသတိမန္တေန သဇ္ဈာယိတတ္တာ, ဧဝံ ပဂုဏဇ္ဈာနေသုပိ ပဝတ္တိ ဟောတီတိ အာဟ **''အတိပဂုဏာန''**န္တိအာဒိ။ **ကသိဏနိမိတ္တာဒိပညတ္တိ** တိ ပုဗ္ဗေ ဒဿိတံ သဗ္ဗံ ဥပာဒါပညတ္တိမာဟ။ တံ ပန ရူပာဒယော ဝိယ အဝိဇ္ဇမာနော ဝိဇ္ဇမာနော စ အတ္တောတိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ။ သမ္မုတိသစ္စေ ပန ဝုစ္စမာနာနံ ကသိဏနိမိတ္တာဒိ တစာဝတ္တုမတ္တတော ဝစနတေဟာရေနေဝ ပညတ္တီတိ ဝုစ္စတိ။ တဿ ဟိ ပညာပနံ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တီတိ တဿ အဝိဇ္ဇမာနတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တန္တိ။ အဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ပန တံ ဝိဇ္ဇမာနမိဝ ဂဟေတ္ဝာ ပဝတ္တမာနာယ သညာယ ပရိတ္တာဒိသု ''အယံ နာမ ဓမ္မော အာရမ္မဏ''န္တိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ တေ ဧဝ ဓမ္မေ ဥပာဒာယ ပဝတ္တမာနာယပိ ဓမ္မေသွေဝ အဋ္ဌာနတော။ တသ္မာ သာ သသမ္ပယုတ္တာ ပရိတ္တာဒိအာရမ္မဏာတိ န ဝတ္တဗ္ဗာတိ ဝုတ္တာ။ **နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာ** တိ ဣဒံ ပန ဝစနံ ယထာဂဟိတာကာရဿ သညာဝိသယဿ နဝတ္တဗ္ဗတံ သန္ဓာယ နဝတ္တဗ္ဗံ အာရမ္မဏံ ဧတေသန္တိ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာ, စိတ္တုပ္ပာဒတိ အညပဒတ္ထသမာသံ ကတ္ဝာ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။

စတုပညာသစိတ္တုပ္ပာဒာနံ ရူပဿ စ ဝသေန **ပဉ္စပဏ္ဏာသာယ။ ကေဝလ**န္တိ ဝိနာ ပရာမသနေန။ **အနိဋ္ဌင်္ဂတဝသေနာ**တိ အနိစ္ဆယဂမနဝသေန, အနိစ္ဆယံ တ ဒွေဝဋ္ဌဟံ ဂတော စိတ္တုပ္ပာဒော အနိဋ္ဌင်္ဂတော, တေနာကာရေန ပဝတ္တိ **''အနိဋ္ဌင်္ဂတဝသေန ပဝတ္တိ''** တိ ဝုတ္တာ။ နာနာရမ္မဏေသု စိတ္တဿ ဝိက္ခိပနံ **ဝိက္ခေပေါ** ။ အနဝဋ္ဌာနံ **အဝူပသမော**။ ကေတုရူဘုတေအနေ ကေတုရူဘူတိ ဂဟေတွာ **''ကေတုရူဘုကာလေ''** တိ အာဟ။

သဗ္ဗတ္ထဟာဒကစတုတ္ထ န္တိ ဣဓ **သဗ္ဗတ္ထ** -သဒ္ဒေါ သာမိအတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, သဗ္ဗေသု တ ဝိပဿနာဒိသု ဟာဒကံ ကာရဏံ သဗ္ဗတ္ထဟာဒကန္တိ ဖလဿ ဝိသယဘာဝေန နိဒ္ဒေသော။ **အာကာသကသိဏစတုတ္ထ**န္တိ ပရိစ္ဆေဒာကာသကသိဏစတုတ္ထမာဟ။ တဉှိ ရူပာဝစရံ, န ဣတရန္တိ။ **ကုသလတောပိ ဒွတ္တဒသဝိဓံ ကိရိယတောပီ**တိ စတုဝီသတိဝိဓတော ဝုတ္တာ ဟောတိ။ **ဝဋ္ဋဿပိ ဟာဒကံ ဟောတိယေဝ** တိ ကုသလံ ကိရိယဉ္စ ဧကတော ကတ္ဝာ သဗ္ဗတ္ထဟာဒကံ ဝုတ္တန္တိ ကိရိယဇ္ဈာနဿ အဝဋ္ဋဟာဒကတ္တာ သာသင်္က ဝဒတိ။ **မဟဂ္ဂတစိတ္တေ သမောဒဟတီ** တိ ဣဒံ ''သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ''တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တံ ဟာကဋ္ဌံ ဟာဒကဇ္ဈာနစိတ္တံ ပရိကမ္မေဟိ ဂဟေတ္ဝာ စိတ္တေ ရူပကာယံ အဓိဋ္ဌာနစိတ္တေန သမောဒဟတီတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ **ဟာဒကဇ္ဈာနစိတ္တံ ရူပကာယေ သမောဒဟတီ** တိ ဣဒမ္ပိ ယထာဝုတ္တံ ဟာဒကဇ္ဈာနစိတ္တံ အာရမ္မဏံ ကတ္ဝာ စိတ္တသန္တာနံ ရူပကာယေ သမောဒဟိတံ တဒနုဂတိကံ ကတ္ဝာ အဓိဋ္ဌာတီတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ, ဣဒံ ပန အဓိဋ္ဌာနဒ္ဝယံ အဒိဿမာနကာယတံ ဒိဿမာနကာယတဉ္စ အာဟာဒေတိ။ ဂန္တုကာမတာပရိကမ္မဝသေန တံသမ္ပယုတ္တာယ သညာယ သုခသညာလဟုသညာဘာဝတော ဂမနမ္ပိ နိပ္ဖာဒေတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သောတာပန္နဿ စိတ္တ န္တိ သောတာပန္နဿ ဟာဋ္ဌိပုဂ္ဂလိကံ မဂ္ဂဖလစိတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မာရာဒီနဉှိ ဘဂဝတော စိတ္တဇာနနံ ဝုတ္တန္တိ စေတောပရိယဉာဏလာဘီ ကသ္မာ သာသဝစိတ္တံ န ဇာနိဿတီတိ။ **ဆိန္နဝဋ္ဋမုကာ** ဆိန္နသံသာရဝဋ္ဋာ ဗုဒ္ဓါ။ **မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏတောပီ** တိ တတ္ထ မဂ္ဂဖလပစ္စဝေက္ခဏာနိ တာဝ ပုဗ္ဗေနိတသာ

နုဿတိဉာဏေန မဂ္ဂဖလေသု ဉာဏေသု ပဝတ္တန္တိ, နိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏာဥ္စ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏေသု အပ္ပမာဏဓမ္မေသု ဉာဏေသူတိ မဂ္ဂါဒိပစ္စဝေက္ခဏာနိ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏဿ အပ္ပမာဏာရမ္မဏတံ သာဓေန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ "အပ္ပမာဏာ ခန္ဓာ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ ဝစနဉ္စ (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၂.၅၈) ဟိ ဝုတ္တံ, န နိဗ္ဗာနန္တိ။ တသ္မာ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏေန ဧဝ မဂ္ဂဖလပစ္စဝေက္ခဏကိစ္စေ ဝုစ္စမာနေပိ နိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏတာ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, အဋ္ဌကထာယံ ပန တဿပိ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏတာ အနုညာတာတိ ဒိဿတိ။ **ကာမာဝစရေနိဗ္ဗတ္တိဿတီ** တိ နိဗ္ဗတ္တက္ခန္ဓဇာနနမာဟ။ **နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတီ** တိ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏေဟိ မဂ္ဂဖလေဟိ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနဘူတေဟိ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတီတိ အတ္ထော သမ္ဘဝတိ။

၁၄၂၉. အသဟဇာတတ္တာ တိ အသမ္ပယုတ္တတ္တာတိ အတ္ထော။ န ဟိ အရူပဓမ္မာနံ အရူပဓမ္မေဟိ သဟဇာတတာ သမ္ပယောဂတော အညာ အတ္ထီတိ။ **"အညဓမ္မာရမ္မဏကာလေ"** တိ ဝုတ္တံ, မဂ္ဂာရမ္မဏကာလေပိ ပန ဂရုံ အကရဏေ မဂ္ဂါဓိပတိဘာဝေန နဝတ္တဗ္ဗတာ ယောဇေတဗ္ဗာ။

၁၄၃၃. နိယောကတိ နိယောဂတောတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ **"နိယမေနာ"**တိ အာဟ, နိယောဂဝန္တော တ **နိယောက,** နိယတာတိ အတ္ထော။ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍေ ဟိ ဗောဓိတေသု စိတ္တုပ္ပာဒေသု ကေနစ္စိ အနာဂတာရမ္မဏော ကောစိ နတ္ထီတိ။

၁၄၃၄. ကမ္မံ တ ကမ္မနိမိတ္တံ တ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိယံ အတီတာရမ္မဏာတ တိ ဝုတ္တံ, ကမ္မနိမိတ္တံ ပန အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိယံ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏဘာဝဉ္စ ပဋိသန္ဓိယာ **ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာယံ** ဝက္ခတိ။ တသ္မာ ဣဓ မနောဒွါရစုတိယံ အတီတကမ္မနိမိတ္တံ မနောဒွါရေ အာပာထဂတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သတာရမ္မဏာယ စုတိယာ ပဉ္စ စိတ္တက္ခဏာဝသိဋ္ဌာယုကေ ဂတိနိမိတ္တေ ပဋိသန္ဓိယာ ပဝတ္တာယ စတ္တာရိ ဘဝင်္ဂါနိ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာနိ, ဣတရတ္ထ စ ဆ သန္ဓာယာဟ **"တတော ပရံ ဘဝင်္ဂကာလေ စာ"** တိ။ ယဒါ ဟိ ဂတိနိမိတ္တာရမ္မဏေ ဇဝနေ ပဝတ္တေ အနုပ္ပန္နေ ဧဝ တဒါရမ္မဏေ စုတိ ဟောတိ ရူပါဝစရာရူပါဝစရသတ္တဿ ဝိယ ကာမဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ, တဒါ ပဋိသန္ဓိတော ပရာနိ ဆ ဘဝင်္ဂါနိ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာနိ ဟောန္တီတိ။ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တေဟိ အဿာဒနာဒီနိ သပရာမာသာ နေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။ **ပဏ္ဏတ္တိနိဗ္ဗာနာရမ္မဏာနဥ္စ ဇဝနာနံ ပုရေစာရိကကာလေ** တိ ယေသံ ပုရေစာရိကကာလေ ကေနစိ တေန အာဝဇ္ဇနာယ အတီတာဒိအာရမ္မဏဘာဝေန နဝတ္တဗ္ဗတာ, တေသံ ဝသေန နယံ ဒဿေတိ။ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏာနမ္ပိ ဇဝနာနံ ပုရေစာရိကကာလေ သာ တထာ န ဝတ္တဗ္ဗာ, န ပန ကေနစိ မဂ္ဂဖလဝီထိသု တဿာ အနိဗ္ဗာနာရမ္မဏတ္တာ။

ဣမေ ဂန္ဓာ တိ နနု ပစ္စုပ္ပန္နာ ဂန္ဓာ ဂဟိတာ, ကထံ တေ အနာဂတာရမ္မဏတာ ဟောတီတိ? "အဋ္ဌာရသဝသ္သာဓိကာနိ ဒွေဝ ဝဿသတာနိ မာ သုဿိံသူ"တိ ပဝတ္တိတော, အနာဂတေ မာ သုဿိံ သူတိ ဟိ အနာဂတံ ဂန္ဓံ ဂဟေတွာ ပဝတ္တတီတိ အဓိပ္ပာယော။ စိတ္တဝသေန ကာယံ ပရိဏာမေန္တော အဘိမုခီဘူတံ တအာ ဝိဇ္ဇမာနမေဝ ကာယံ အာရမ္မဏံ ကရောတီတိ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ အဓိဋ္ဌာနစိတ္တံ ဟောတိ။ တထာ အတ္တနော ကာယဿ ဒီဃရဿာဏုထူလနီလာဒိဘာဝပဟာဒနဝသေန အညဿ စ ပာဋိဟာရိယဿ ကရဏေ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တေတ္တကရေ ကေဒွေဝသန္တတိတရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ**တိ တေတ္တကရေ ပဝတ္တာ ရူပသန္တတိအရူပသန္တတိတရာ ကေဒွေဝသန္တတိတရာ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ အတိပရိတ္တသဘာဝဥတုအာဒိသမုဋ္ဌာနာ တ "ကေဒွေဝသန္တတိတရာ"တိ ဝုတ္တာ။ **ဥဘယမေတံ ပစ္စုပ္ပန္နန္တိ** အဒ္ဓာပစ္စုပ္ပန္နံ ဟောန္တံ တေ ဥဘယံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **သံဟီရတီ**တိ တဏှာဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာဟိ အာကမိယတိ။

ကေစီတိ အဘယဂိရိဝါသိနောတိ ဝဒန္တိ, တေ ပန စိတ္တဿ ဌိတိက္ခဏံ န ဣစ္ဆန္တိ "ဌိတိက္ခဏေ တ ပဋိဝိဇ္ဈတီ"တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ တထာ ယေ "ဣဒ္ဓိမဿ စ ပရဿ စ ဧကက္ခဏေ ဝတ္တမာနံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ ဝဒန္တိ, တေသံ "ဌိတိက္ခဏေ တ ဘင်္ဂက္ခဏေ တ ပဋိဝိဇ္ဈတီ"တိ ဝစနံ န သမေတိ။ န ဟိ တဿ ခဏဒွယေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ပရစိတ္တေန သဟ ဧကက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမာတိ။ ဌိတိဘင်္ဂက္ခဏေသု စ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ကေဒေသံ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ, ကေဒေသံ အတီတာရမ္မဏံ အာပဇ္ဇတိ။ ယဥ္စ ဝုတ္တံ "ပရဿ စိတ္တံ ဇာနိဿာမီတိ ရာသိဝသေန မဟာဇနဿ စိတ္တေ အာဝဇ္ဇိတေ"တိ, တေ စ မဟာဇနော အတ္တနာ ပရေ အနေကေ ပုဂ္ဂလာတိ ပရေသံ စိတ္တံ ဇာနိဿာမီတိ

အာဝဇ္ဇနပ္ပဝတ္တိ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာ။ အထာပိ **ပရဿာ** တိ မဟာဇနဿာတိ အတ္ထော သမ္ဘဝေယျ, တထာပိ တဿ ပုဂ္ဂလဿေဝ ဝါ စိတ္တရာသိံ အာဝဇ္ဇိတွာ ဧကဿ ပဋိဝိဇ္ဈနံ အယုတ္တံ။ န ဟိ ရာသိအာဝဇ္ဇနံ ဧကဒေသာဝဇ္ဇနံ ဟောတီတိ။ တသ္မာ တေဟိ “မဟာဇနဿ စိတ္တေ အာဝဇ္ဇိတေ”တိအာဒိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။

ယံ ပန တေ ဝဒန္တိ “ယသ္မာ ဣဒ္ဓိမဿ စ ပရဿ စ ဧကက္ခဏေ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ, တတ္ထာယံ အဓိပ္ပါယော သိယာ – စေတောပရိယဉာဏလာဘီ ပရဿ စိတ္တံ ဉာတုကာမော ပါဒကဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ အတီတာဒိဝိဘာဂံ အကတွာ စိတ္တသာမညေန “ဣမဿ စိတ္တံ ဇာနာမီ”တိ ပရိကမ္မံ ကတွာ ပုန ပါဒကဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ သာမညေနေဝ စိတ္တံ အာဝဇ္ဇိတွာ တိဏ္ဏံ စတုန္နံ ဝါ ပရိကမ္မာနံ အနန္တရာ စေတောပရိယဉာဏေန ပရစိတ္တံ ပဋိဝိဇ္ဈတိ ဝိဘာဝေတိ ရူပံ ဝိယ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ။ တတော ပရံ ပန ကာမာဝစရစိတ္တေဟိ သရာဂါဒိဝဝတ္ထာနံ ဟောတိ နီလာဒိဝဝတ္ထာနံ ဝိယ။ တတ္ထ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဒိဋ္ဌဟဒယဝတ္ထုရူပဿ သတ္တဿ အဘိမုခီဘူတဿ စိတ္တသာမညေန စိတ္တံ အာဝဇ္ဇယမာနံ အာဝဇ္ဇနံ အဘိမုခီဘူတံ ဝိဇ္ဇမာနံ စိတ္တံ အာရမ္မဏံ ကတွာ စိတ္တံ အာဝဇ္ဇေတိ။ ပရိကမ္မာနိ စ တံ တံ ဝိဇ္ဇမာနံ စိတ္တံ စိတ္တသာမညေနေဝ အာရမ္မဏံ ကတွာ စိတ္တဇာနနပရိကမ္မာနိ ဟုတွာ ပဝတ္တန္တိ။ စေတောပရိယဉာဏံ ပန ဝိဇ္ဇမာနံ စိတ္တံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တံ ဝိဘာဝေန္တံ တေန သဟ ဧကက္ခဏေ ဧဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ ယသ္မာ သန္တာနဿ သန္တာနဂ္ဂဟဏတော ဧကတ္တဝသေန အာဝဇ္ဇနာဒီနိ စိတ္တန္တွေဝ ပဝတ္တာနိ, တဉ္စ စိတ္တမေဝ, ယံ စေတောပရိယဉာဏေန ဝိဘာဝိတံ, တသ္မာ သမာနာကာရပ္ပဝတ္တိတော န အနိဋ္ဌေ မဂ္ဂဖလဝီထိတော အညသ္မိံ ဌာနေ နာနာရမ္မဏတာ အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ ဟောတိ။ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏဉ္စ ပရိကမ္မံ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏဿ စေတောပရိယဉာဏဿ အာသေဝနပစ္စယော ဟောတီတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ အတီတတ္တိကော စ ဧဝံ အဘိန္နော ဟောတိ။ အညထာ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နေ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နေ စ ပစ္စုပ္ပန္နန္တိ ဣဓ ဝုစ္စမာနေ အတီတာနာဂတာနဉ္စ ပစ္စုပ္ပန္နတာ အာပဇ္ဇေယျ, တထာ စ သတိ “ပစ္စုပ္ပန္နော ဓမ္မော ပစ္စုပ္ပန္နဿ ဓမ္မဿ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော”တိအာဒိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, န စ တံ ဝုတ္တံ။ “အတီတော ဓမ္မော ပစ္စုပ္ပန္နဿ ဓမ္မဿ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော, ပုရိမာ ပုရိမာ အတီတာ ခန္ဓာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္စုပ္ပန္နာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရ။ပေ။ အနုလောမံ ဂေါတြဘုဿာ”တိအာဒိဝစနတော (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၈.၅) ပန အဒ္ဓါသန္တတိပစ္စုပ္ပန္နေသွေဝ အနန္တရာတီတာ စတ္တာရော ခန္ဓာ အတီတာတိ ဝိညာယန္တိ, န စ အဘိဓမ္မမာတိကာယ အာဂတဿ ပစ္စုပ္ပန္နပဒဿ အဒ္ဓါသန္တတိပစ္စုပ္ပန္နပဒတ္ထတာ ကတ္ထစိ ပါဠိယံ ဝုတ္တာ။ တသ္မာ တေဟိ ဣဒ္ဓိမဿ စ ပရဿ စ ဧကက္ခဏေ စိတ္တုပ္ပတ္တိယာ စေတောပရိယဉာဏဿ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏတာ ဝုတ္တာ။ ယဒါ ပန “ယံ ဣမဿ စိတ္တံ ပဝတ္တံ, တံ ဇာနာမိ။ ယံ ဘဝိဿတိ, တံ ဇာနိဿာမီ”တိ ဝါ အာဘောဂံ ကတွာ ပါဒကဇ္ဈာနသမာပဇ္ဇနာဒီနိ ကရောတိ, တဒါ အာဝဇ္ဇနပရိကမ္မာနိ စေတောပရိယဉာဏဉ္စ အတီတာနာဂတာရမ္မဏာနေဝ ဟောန္တိ အာဝဇ္ဇနေနေဝ ဝိဘာဂဿ ကတတ္တာ။

ယေ ပန “ဣဒ္ဓိမာ ပရဿ စိတ္တံ ဇာနိတုကာမော အာဝဇ္ဇေတိ, အာဝဇ္ဇနံ ခဏပစ္စုပ္ပန္နံ အာရမ္မဏံ ကတွာ တေနေဝ သဟ နိရုဇ္ဈတိ, တတော စတ္တာရိ ပဉ္စ ဝါ ဇဝနာနိ။ ယေသံ ပစ္ဆိမံ ဣဒ္ဓိစိတ္တံ, သေသာနိ ကာမာဝစရာနိ, တေသံ သဗ္ဗေသမ္ပိ တဒေဝ နိရုဒ္ဓံ စိတ္တမာရမ္မဏံ ဟောတိ, န စ တာနိ နာနာရမ္မဏာနိ ဟောန္တိ, အဒ္ဓါဝသေန ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏတ္တာ”တိ ဣဒံ ဝစနံ နိဿာယ “အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ ပစ္စုပ္ပန္နာတီတာရမ္မဏဘာဝေပိ နာနာရမ္မဏတ္တာဘာဝေ ဝိယ ဧကဒွိတိစတုပဉ္စစိတ္တက္ခဏာနာဂတေသုပိ စိတ္တေသု အာဝဇ္ဇိတေသု အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ ယထာသမ္ဘဝံ အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာတီတာရမ္မဏဘာဝေပိ နာနာရမ္မဏတာ န သိယာ, တေန စတုပဉ္စစိတ္တက္ခဏာနာဂတေ အာဝဇ္ဇိတေ အနာဂတာရမ္မဏပရိကမ္မာနန္တရံ ခဏပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ စေတောပရိယဉာဏံ သိဒ္ဓ”န္တိ ဝဒန္တိ, တေသံ တဒါ “အနာဂတာရမ္မဏော ဓမ္မော ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏဿ ဓမ္မဿ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော, ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏော ဓမ္မော အတီတာရမ္မဏဿ ဓမ္မဿ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ ဣမေသံ ပဉှာနံ အနုဒ္ဓဋတ္တာ ဂဏနာယ စ “အာသေဝနေ တီဏီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ န သိဇ္ဈတိ။ န ဟိ ကုသလကိရိယမဟဂ္ဂတံ အနာသေဝနံ အတ္ထီတိ။

ဧတဿ စ တဒဿ နိဿယဘာဝေ အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ ခဏပစ္စုပ္ပန္နနိရုဒ္ဓါရမ္မဏတာဝစနဿ န သိဇ္ဈတိ, ယံ ပဝတ္တံ ယံ ပဝတ္တိဿတီတိ ဝါ ဝိသေသံ အကတွာ ဂဟဏေ အာဝဇ္ဇနဿ အနာဂတဂ္ဂဟဏာဘာဝံ, တဒဘာဝေ ဇဝနာနမ္ပိ ဝတ္တမာနဂ္ဂဟဏာဘာဝဉ္စ သန္ဓာယေဝ တဿ ဝုတ္တတ္တာ။ တဒါ ဟိ ဘဝင်္ဂစလနာနန္တရံ အဘိမုခီဘူတမေဝ စိတ္တံ အာရဗ္ဘ အာဝဇ္ဇနာ ပဝတ္တတီတိ။ ဇာနနစိတ္တဿပိ ဝတ္တမာနာရမ္မဏဘာဝေ အာဝဇ္ဇနဇာနနစိတ္တာနံ သဟဋ္ဌာနဒေါသာပတ္တိယာ ရာသိဧကဒေသာဝဇ္ဇနပဋိဝေဓေ သမ္ပတ္တသမ္ပတ္တာဝဇ္ဇနဇာနနေ စ အနိဋ္ဌေ

ဌာနေ အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ နာနာရမ္မဏဘာဝအေသာပတ္တိယာ စ ယံ ဝုတ္တံ “ခဏပစ္စုပ္ပန္နံ စိတ္တံ စေတောပရိယဉာဏ
ဿ အာရမ္မဏံ ဟောတီ”တိ, တံ အယုတ္တန္တိ ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ ယထာဝုတ္တအေသာနာပတ္တိကာလဝသေနေဝ အဒ္ဓါ
သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏတ္တာ နာနာရမ္မဏတာဘာဝံ ဒိသွာ အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ ဝတ္တမာနတံ နိရုဒ္ဓာရမ္မဏဘာ
ဝေ ဝုတ္တောတိ, တမ္ပိ ဝစနံ ပုရိမတာဒိနော နာနုဇာနေယျုံ။ တသ္မိဥ္ဟိ သတိ အာဝဇ္ဇနာ ကုသလာနန္တိအာဒီသု ဝိယ အ
ညပဒသင်္ဂဟိတဿ အနန္တရပစ္စယဝိဓာနတော “ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ အာဝဇ္ဇနာ အတီတာရမ္မဏာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စ
ယေန ပစ္စယော”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, န စ ဝုတ္တန္တိ။

ကသ္မာ ပနေဝံ စေတောပရိယဉာဏဿ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏတာ ဝိစာရိတာ, နနု “အတီတော ဓမ္မော ပစ္စုပ္ပန္နဿ
ဓမ္မဿ, အနာဂတော ဓမ္မော ပစ္စုပ္ပန္နဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ ဧတေသံ ဝိဘင်္ဂေ
သု “အတီတာ ခန္ဓာ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏဿစေတောပရိယဉာဏဿ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏဿ ယထာကမ္မူပဂဉာ
ဏဿ အာဝဇ္ဇနာယ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၈.၂), “အနာဂတာ ခန္ဓာ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏဿ စေ
တောပရိယဉာဏဿ အနာဂတံသဉာဏဿ အာဝဇ္ဇနာယ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၇.၃-၄), ဥ
ပ္ပန္နတ္တိကေ စ “အနုပ္ပန္နာခန္ဓာ, ဥပ္ပာဒိနော ခန္ဓာ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏဿ စေတောပရိယဉာဏဿ အနာဂတံသဉာဏဿ
အာဝဇ္ဇနာယ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ စေတောပရိယဉာဏဂ္ဂဟဏံ ကတ္ဝာ “ပစ္စုပ္ပန္နော ဓမ္မော ပစ္စု
ပ္ပန္နဿာ”တိ ဧတဿ ဝိဘင်္ဂေ “ပစ္စုပ္ပန္နာ ခန္ဓာ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏဿ အာဝဇ္ဇနာယ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စ
ယော”တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၈.၃), ဥပ္ပန္နတ္တိကေ စ “ဥပ္ပန္နာ ခန္ဓာ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏဿ အာဝဇ္ဇနာယ အာရမ္မဏပစ္စယေန
ပစ္စယော”တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၇.၂) ဧတ္တကဿေဝ ဝုတ္တတ္တာ “ပစ္စုပ္ပန္နစိတ္တေ စေတောပရိယဉာဏံ နပ္ပဝတ္တ
တီ”တိ ဝိညာယတိ။ ယဒိ ဟိ ပဝတ္တေယျ, ပုရိမေသု ဝိယ ဣတရေသု စ စေတောပရိယဉာဏဂ္ဂဟဏံ ကတ္တဗ္ဗံ သိ
ယာတိ? သစ္စံ ကတ္တဗ္ဗံ, နယဒဿနဝသေန ပနေတံ သံခိတ္တန္တိ အညာယ ဟဥ္စိယာ ဝိညာယတိ။ “အတီတာရမ္မ
ဏော ဓမ္မော ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၉.၂၀), အနာဂတာရမ္မ
ဏော ဓမ္မော ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏဿ။ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏော ဓမ္မော ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏဿာ”တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၉.၂၂)
ဧတေသဥ္ဟိ ဝိဘင်္ဂေသု “စေတောပရိယဉာဏေန အတီတာရမ္မဏပစ္စုပ္ပန္နစိတ္တသမင်္ဂိဿ စိတ္တံ ဇာနာတိ။ အတီ
တာရမ္မဏာ ပစ္စုပ္ပန္နာ ခန္ဓာ စေတောပရိယဉာဏဿ အာဝဇ္ဇနာယ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ (ပဋ္ဌာ.
၂.၁၉.၂၂), “စေတောပရိယဉာဏေန အနာဂတာရမ္မဏပစ္စုပ္ပန္နစိတ္တသမင်္ဂိဿ စိတ္တံ။ပေ။ စေတောပရိယဉာဏေန
ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏပစ္စုပ္ပန္နစိတ္တသမင်္ဂိဿ စိတ္တံ ဇာနာတိ။ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ ပစ္စုပ္ပန္နာ ခန္ဓာ စေတောပရိယ
ဉာဏဿ အာဝဇ္ဇနာယ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၉.၂၁) စေတောပရိယဉာဏဿ ပစ္စုပ္ပန္နာရ
မ္မဏေ ပဝတ္တိ ဝုတ္တာတိ။ တေနေတယံ ဝိစာရဏာ ကတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တေသန္တိ တေသု ဒွီသု ဉာဏေသူတိ နိဒ္ဓာရဏေ သာမိဝစနံ။ **ကုသလာ ခန္ဓာ**တိ ဣဒ္ဓိဝိဓပုဗ္ဗေနိဝါသာနာဂတံသဉာ
ဏာပေက္ခာ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော, န စေတောပရိယဉာဏယထာကမ္မူပဂဉာဏာပေက္ခောတိ။ တေသံ စတုက္ခန္ဓာရမ္မဏ
ဘာဝဿ အသာဓကောတိ စေ? န, အညတ္ထ “အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာ ခန္ဓာ စ ဝိစာရော စ စေတောပရိယဉာဏဿ ပုဗ္ဗ
ေနိဝါသာနုဿတိဉာဏဿ အနာဂတံသဉာဏဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၆.၇၂) “သဝိတက္က
သဝိစာရာ ခန္ဓာ စ ဝိတက္ကော စ စေတောပရိယဉာဏဿ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏဿ အနာဂတံသဉာဏဿ အာ
ရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၆.၆၉) စ ဝုတ္တတ္တာ စေတောပရိယဉာဏာပေက္ခာပိ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော
တိ ဣမဿတ္ထဿ သိဒ္ဓိတော။ ဧဝမ္ပိ ယထာကမ္မူပဂဉာဏဿ “အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာ ခန္ဓာ စ ဝိစာရော စာ”တိ
အာဒီသု အဝုတ္တတ္တာ စတုက္ခန္ဓာရမ္မဏတာ န သိဇ္ဈတီတိ? န, တတ္ထ အဝစနဿ အညကာရဏတ္တာ။ ယထာကမ္
မူပဂဉာဏေန ဟိ ကမ္မသံသဋ္ဌာ စတ္တာရော ခန္ဓာ ကမ္မပ္ပမုခေန ဂယှန္တိ။ တဥ္ဟိ ယထာ စေတောပရိယဉာဏံ ပုရိမပ
ရိကမ္မဝသေန သဝိတက္ကာဒိဝိဘာဂံ သရာဂါဒိဝိဘာဂဥ္စ စိတ္တံ ဝိဘာဝေတိ, န ဧဝံ သဝိဘာဂံ ဝိဘာဝေတိ, ကမ္မဝသေနေဝ
ပန သမုဒာယံ ဝိဘာဝေတီတိ “အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာ ခန္ဓာ စ ဝိစာရော စာ”တိအာဒိကေ ဝိဘာဂကရဏေ တံ န ဝုတ္တံ, န
စတုက္ခန္ဓာနာရမ္မဏတောတိ။ ဣဒံ ပန အဝစနဿ ကာရဏန္တိ။ ကေစိ တတ္ထာပိ “ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏဿ
ယထာကမ္မူပဂဉာဏဿ အနာဂတံသဉာဏဿာ”တိ ပဌန္တိ ဧဝ။ န ဟိ တံ ကုသလာကုသလဝိဘာဂံ ဝိယ သဝိတက္ကာ
ဒိဝိဘာဂံ ကမ္မံ ဝိဘာဝေတုံ အသမတ္ထံ။ ဒုစ္စရိတသုစရိတဘာဝဝိဘာဝနမ္ပိ ဟိ လောဘာဒိအလောဘာဒိသမ္ပယောဂ
ဝိသေသဝိဘာဝနံ ဟောတီတိ။

၁၄၃၅. **နိယကဇ္ဈတ္တပရိယာယသ္သ** **အဘာဝေနာ**တိ သဘာဝဓမ္မတ္တာ ကေနစိ ပရိယာယေန နိယကဇ္ဈတ္တံ အဟောန္တံ သဗ္ဗထာ ဗဟိဒ္ဓာဘာဝေနေဝ “ဧကန္တဗဟိဒ္ဓာ”တိ ဝုတ္တံ, န အသဘာဝဓမ္မတ္တာ ဗဟိဒ္ဓာပိ အဟောန္တံ ကသိဏာဒိ ဝိယ **နိယကဇ္ဈတ္တမတ္တသ္သ အသမ္ဘဝတော**။ အသဘာဝဓမ္မတ္တာ ဧဝ ဟိ ကသိဏာဒိအဇ္ဈတ္တဓမ္မဘူတော စ ကောစိ ဘာဝေ န ဟောတီတိ အဇ္ဈတ္တတ္တိကေ န ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။ တံ သဗ္ဗံ အာကိဉ္စညာယတနာဒိ အတီတာရမ္မဏတ္တိကေ “နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာ”န္တိ ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ တေ္တ စ **ဝုတ္တ** န္တိ အနုညာတတ္တာ ဝစနတောတိ ဧဝေဟိ ကာရဏေဟိ ပကာသိတန္တိ အတ္ထော။

ဣုအနိ တန္တိ “တေဇုပှိ အာကိဉ္စညာယတန”န္တိ ဝုတ္တံ အာကိဉ္စညာယတနံ **တံ**-သဒ္ဒေန အာကမိုတွတ ဝဒတိ။ ယော ပနာယမေတ္ထ အတ္ထော ဝုတ္တော “အာကိဉ္စညာယတနံ ဧကမ္ပိ ဣုခ ဝုစ္စမာနံ အတီတာရမ္မဏတ္တိကေ တေန သဟေကာရမ္မဏတမ္ပိ သန္ဓာယ ကာမာဝစရကုသလာဒီနံ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏတာယ ဝုတ္တတ္တာ ဣုဓာပိ တေသံ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏဘာဝံ ဒီပေတီတိ ကတွတ တသ္မိံ ဝုတ္တေ တာနိပိ ဝုတ္တာနေဝ ဟောန္တိ, တသ္မာ ဝိသုံ န ဝုတွတာနီ”တိ, တမသ္သေ နာနုဇာနန္တိ။ န ဟိ ဤဒိသံ လေသဝစနံ အဌကထာကဏ္ဍေ အတ္ထိ။ ယဒိ သိယာ, ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တိကေ ယေသံ သမာနာရမ္မဏာနံ ပရိတ္တာဒိအာရမ္မဏတာ နဝတ္တဗ္ဗတာ စ ဝုတ္တာ။ ပုန အတီတာရမ္မဏတ္တိကေ တေသု ဧကမေဝ ဝတွတ အညံ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ တထာ ဝေဒနာတ္တိကေ သမာနဝေဒနာနံ ယေသံ သုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တတာ ဝုတ္တာ, တေသု ဧကမေဝ ပီတိတ္တိကေ သုခသဟဂတနိဒ္ဒေသေ ဝတွတ အညံ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ဧဝံ ဥပေက္ခာသဟဂတနိဒ္ဒေသာဒီသု ယောဇေတဗ္ဗံ။ လေသေန ပန ဝိနာ အဌကထာကဏ္ဍေ အတ္ထုဒ္ဓာရသ္သ ကတတ္တာ အာကိဉ္စညာယတနသ္သ ဝိယ ကာမာဝစရကုသလာဒီနမ္ပိ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏတ္တိကေ နဝတ္တဗ္ဗတာယ သတိ တာနိပိ နဝတ္တဗ္ဗာနီတိ ဝတ္တဗ္ဗာနိ, န ပန ဝုတ္တာနိ။ တသ္မာ အဘာဝနာသာမညေပိ ယာယ အဘာဝနာနိဌပွ ပဝတ္တိယာ အာကိဉ္စညာယတနံ ပဝတ္တမာနံ နဝတ္တဗ္ဗံ ဇာတံ, တသ္သာ ပဝတ္တိယာ အဘာဝေန တာနိ နဝတ္တဗ္ဗာနီတိ န ဝုတ္တာနိ။ ဂဟဏဝိသေသသန္နိဿိတာနေဝ ဟိ ကသိဏာဒီနိ သဘာဝတော အဝိဇ္ဇမာနာနီတိ တအာရမ္မဏာနံ ဗဟိဒ္ဓာဂဟဏဝသေန ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏတာ ဝုတ္တာ။ အာကိဉ္စညာယတနံ ပန န ဗဟိဒ္ဓာဂဟဏဘာဝေန ပဝတ္တတိ, နာပိ အဇ္ဈတ္တဂွဂဟဏဘာဝေန ပဝတ္တတီတိ နဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ။ ယေန ပန ဂဟဏာကာရေန အာကိဉ္စညာယတနံ ပဝတ္တတိ, န တေန သဗ္ဗညုတညာဏမ္ပိ ပဝတ္တတိ။ ယဒိ ပဝတ္တေယျ, တမ္ပိ အာကိဉ္စညာယတနမေဝ ဘဝေယျ။ ယထာ ဟိ ကိလေသာနံ ဧကစရံ ပဝတ္တိဝိသေသဥ္စ သဗ္ဗံ ဇာနန္တံ သဗ္ဗညုတညာဏံ န ယထာ တေ ဂဏှွဟန္တိ, တထာ ဂဏှွဟာတိ တသ္သပိ ကိလေသဘာဝပတ္တိတော, ဧဝံ အာကိဉ္စညာယတနသ္သ စ ပဝတ္တနာကာရံ ယထာသဘာဝတော ဇာနန္တံ တံ အာကိဉ္စညာယတနမိဝ န ဂဏှွဟာတိ, ကိမင်္ဂ ပန အညန္တိ။ တေန ကာမာဝစရကုသလာနံ နဝတ္တဗ္ဗတာ န ဝုတ္တာတိ။ အယံ “အာကိဉ္စညာယတနသ္သ ဝိသယဘူတော အပဂမော နာမ ဧကော အတ္ထော အတ္ထိ”တိ အနိစ္ဆန္တာနံ အာစရိယာနံ ဝိနိစ္ဆယော။

ဝိပာကံ ပန န ကသ္သစိ အာရမ္မဏံ ဟောတီတိ ဝိပာကံ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဝိပာကာဒီသု ဝိညာဏဉ္စာယတနေသု န ကသ္သစိ အာရမ္မဏံ ဟောတီတိ အတ္ထော, တထာ အာကိဉ္စညာယတနဥ္စ နေဝသညာနာသညာယတနသ္သ။ ယထာ ဟိ ဝိပာကတ္တိကေ ဝိပာကဓမ္မဓမ္မနေဝဝိပာကနဝိပာကဓမ္မဓမ္မမူလကေသု ပဉှေသု “အာကာသာနဉ္စာယတနကုသလံ ဝိညာဏဉ္စာယတနကုသလသ္သ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော, အာကိဉ္စညာယတနကုသလံ နေဝသညာနာသညာယတနကုသလသ္သ, တထာ ဝိပာကသ္သ ကိရိယသ္သ။ အာကာသာနဉ္စာယတနကိရိယံ ဝိညာဏဉ္စာယတနကိရိယသ္သ။ အာကိဉ္စညာယတနကိရိယံ နေဝသညာနာသညာယတနကိရိယသ္သ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ (ပဌာ. ၁.၁.၄၀၆, ၄၁၀) ဝုတ္တံ, န တထာ ဝိပာကဓမ္မမူလကေသု “အာကာသာနဉ္စာယတနအာကိဉ္စညာယတနဝိပာကာ ဝိညာဏဉ္စာယတနနေဝသညာနာသညာယတနဝိပာကကုသလကိရိယာနံ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ ဝုတ္တာ။ **ဝိပာကတော ဝုဌဟိတွတ စိတ္တသ္သ အဘိနီဟာရာသမ္ဘဝတော**တိ ဝိပာကံ အာရမ္မဏံ ကတွတ အဘိနီဟာရာသမ္ဘဝတောတိ အတ္ထော။ ဝိပာကသ္သ ဟိ အာရမ္မဏံ ကတွတ နတ္ထိ အဘိနီဟာရောတိ။

အတ္တနော ခန္ဓာဒီနီတိ အရူပက္ခန္ဓေ “ခန္ဓာ”တိ ဂဟေတွတ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ရူပံ ဂဏှွဟာတိ။ အဇ္ဈတ္တံ တ ဂယှွဟမာနံ အဟန္တိ ပညတ္တိံ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဂဏှွဟာတိ။ ဧသေ နယော ပရေသံ ခန္ဓာဒိဂ္ဂဟဏေ စ။ ပုန ပညတ္တိဂ္ဂဟဏေန ကသိဏဝိဟာရာဒိအနိဿိတ္ထုယဗဒ္ဓုဟအာယပညတ္တိမာဟ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန တ အဟံ ပရံ ပဏ္ဏတ္တိဂ္ဂဟဏေ သဗ္ဗံ ဥပဟ အာယပညတ္တိံ။ ကမ္မာဒီသု ကမ္မံ အဇ္ဈတ္တံ, ကမ္မနိမိတ္တံ ဥဘယံ, ဂတိနိမိတ္တံ ဗဟိဒ္ဓာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အတ္တနော သရီ

ရေ ဧဝ ကိမိ ဟုတ္တတ နိဗ္ဗတ္တမာနဿ ဂတိနိမိတ္တမ္ပိ အဓ္ဈတ္တံ သိယာ။ **မလ္လိကာယ** ကုမ္မာသံ ဒဒမာနာယ ရညော အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနလာဘံ, **သန္တတိမဟာမတ္တဿ** ဟတ္ထိက္ခန္ဓဂတဿ အရဟတ္တပ္ပတ္တိ, **သုမနမာလာကာရဿ** စ ပုပ္ဖမုဋ္ဌိနာ ပူဇေန္တဿ ပစ္စေကဗောဓိသစ္ဆိကိရိယံ နိဿာယ ဘဂဝတ သိတံ ဟတ္တတကာသိ။

ဣမသ္မိံ တိကေ ဩကာသံ လဘန္တိ တိ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိတာရမ္မဏတ္တိကေသု အလဒ္ဓောကာသာနိ နဝတ္တဗ္ဗာနီတိ ဝုတ္တာနိ, ဣဓ ပန နဝတ္တဗ္ဗာနိ န ဟောန္တိ, အဇ္ဈတ္တာဒီသု ကောရမ္မဏတံ လဘန္တိတိ အတ္ထော။ တောနိ ဟိ ပဉ္စ သဗ္ဗတ္ထပာဒကာကာသာလောကကသိဏစတုတ္ထာနံ ကသိဏာရမ္မဏတ္တာ, ဗ္ရဟ္မဝိဟာရစတုတ္ထဿ ပညတ္တိအာရမ္မဏတ္တာ, အာနာပာနစတုတ္ထဿ နိမိတ္တာရမ္မဏတ္တာ **ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏာနီ** တိ။ **သကာယစိတ္တာနန္တိ** သကကာယစိတ္တာနံ, တေန ပယောဇနံ နတ္ထိ, တသ္မာ န တံ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏန္တိ အတ္ထော။ **အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓဿ တ ရူပဿာ**တိ တွေ “တိဿန္နံ တ ပညတ္တိန”န္တိ ဣဒမ္ပိ **တ**-သဒ္ဒေန အာဟရိတဗ္ဗံ, နယဒဿနံ တ တော ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဤဒိသေ ဟိ ကာလေ ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏန္တိ။

တိကအတ္ထုဒ္ဓာရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုကအတ္ထုဒ္ဓာရဝဏ္ဏနာ

၁၄၇၃. မာနော ။ပေ။ ကေဓာတတိ ဣဒံ အဝုတ္တပ္ပကာရဒဿနဝသေန ဝုတ္တံ, အညထာ မာနော ကာမရာကဝိဇ္ဇာသညောဇနေဟိ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဒ္ဝိဓာတိ ဝတ္တဗ္ဗော သိယာ။ သေ နယော ဘဝရာကာဒီသု။ **တထာ ဝိစိကိစ္ဆာ**တိ ဧတ္ထ **တထာ**တိ တေဿ ကေဓာတတိ အတ္တော။

၁၅၁၁. သသင္ခါရိကေသူ တိ ဣဒံ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏဿ တီဟိ နီဝရဏေဟိ သဒ္ဓိံ ဥပ္ပဇ္ဇနဋ္ဌာနဒဿနမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, န နိယမတော တတ္ထ တဿ တေဟိ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ ထိနမိဒ္ဓဿ အနိယတတ္တာ။ **ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေနာ**တိ ဥဒ္ဓစ္စဿ သဗ္ဗာကုသလေ ဥပ္ပဇ္ဇနတော ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေ ဒွေဝ, အညေသု ထိနမိဒ္ဓကုက္ကုစ္စဝိရဟေ တီဏိ ဟေဋ္ဌိမန္တတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ကတ္တတ “ဒွေဝ တီဏိ”တိ ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော။ ယတ္တကာနံ ပန ကေတော ဥပ္ပတ္တိယံ နီဝရဏာ စေဝ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တာ စာတိ အယမတ္ထော သမ္ဘဝတိ, ဟေဋ္ဌိမန္တေန တေသံ ဒဿနတ္ထံ “ဒွေဝေ”တိ ဝုတ္တံ။ တတော ဥဒ္ဓမ္ပိ ပဝတ္တိယံ အယမတ္ထော သမ္ဘဝတိ တေတိ ဒဿနတ္ထံ **“တီဏိ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ဒွေဝ တီဏီ**တိ စ ဒွေဝ တ တီဏိ တတိ အနိယမနိဒ္ဒေသောတိ စတ္တာရိ တ ပဉ္စ တတိပိ ဝိညာယတိ။ ယတ္ထ သဟုပ္ပတ္တိ, တတ္ထ နီဝရဏာ စေဝ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တာ စ ဟောန္တီတိ တေဿ တ လက္ခဏဿ ဒဿနမေတန္တိ။ ယတ္ထ စတ္တာရိ ပဉ္စ စ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တတ္ထ စာယမတ္ထော သာဓိတော ဟောတိ။ ဧဝဉ္စ ကတ္တတ ကိလေသကေစ္ဆကေ စ “ဒွေဝ တယော”တိ ဝုတ္တံ။ လက္ခဏဒဿနဝသေန ဟိ ကိလေသာ စေဝ ကိလေသသမ္ပယုတ္တာ စ ဝုတ္တာ, န သဗ္ဗေသံ သမ္ဘဝန္တာနံ သရူပေန ဒဿနဝသေနာတိ။

ယဒိ ဥဒ္ဓစ္စံ သဗ္ဗာကုသလေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကသ္မာ ဝုတ္တံ “ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏံ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေ စိတ္တုပ္ပာဒေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”တိ? သုတ္တန္တေ ဝုတ္တေသု ပဉ္စသု နီဝရဏေသု အညနီဝရဏရဟိတဿ ဥဒ္ဓစ္စဿ ဝိသယဝိသေသဒဿနတ္ထံ။ ဆဋ္ဌံ ပန နီဝရဏံ အဘိဓမ္မေ ဣတရေဟိ သဟဂတန္တိ တဿ အညနီဝရဏရဟိတဿ န ကောစိ ဝိသယဝိသေသော အတ္ထိ, အတ္တနာ သဟဂတေဟိ ဝိနာ ဥပ္ပဇ္ဇနဋ္ဌာနာဘာဝတ တဒုပလက္ခိတဿ စိတ္တုပ္ပာဒဿ အဘာဝတ စ နတ္တေဝ ဝိသယဝိသေသော, တသ္မာ “တံ သဗ္ဗာကုသလေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”တိ ဝုတ္တံ။ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတော ပန ဝုတ္တစိတ္တုပ္ပာဒေ သေသဓမ္မာနံ ဥဒ္ဓစ္စာနုဝတ္တနဘာဝေန တဒုပလက္ခိတော ဥဒ္ဓစ္စဿ ဝိသယဝိသေသော, တသ္မာ သဗ္ဗာကုသလေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဥဒ္ဓစ္စံ သာမညေန “ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏ”န္တိ ဂဟေတ္တတပိ တံ အတ္တနော ဝိသယဝိသေသေန ပကာသေတုံ “ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေ စိတ္တုပ္ပာဒေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”တိ အာဟ။ ဧဝဉ္စ ပကာသနံ ဝိသယဝိသေသေသု လောဘာဒေမနဿသဟဂတသသင္ခါရိကဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စသဟဂတေသု ပဉ္စ နီဝရဏာနိ ဝဝတ္ထပေတ္တတ တေသံ ဗ္ယာပကဘာဝေန ဆဋ္ဌံ ပကာသေတုံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကေစိ ပန “ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေတိ သာမညေန သဗ္ဗံ ဥဒ္ဓစ္စံ ‘ဥဒ္ဓစ္စ’န္တိ ဂဟေတ္တတ တေန သဟဂတေ စိတ္တုပ္ပာဒေ”တိ ဝဒန္တိ, အယံ ပနတ္ထော န ဗဟုမတော ဒ္ဝတဒသမစိတ္တုပ္ပာဒဿ ဝိယ သဗ္ဗာကုသလစိတ္တုပ္ပာဒာနံ ဥဒ္ဓစ္စ

စေန အနုပလက္ခိတတ္တာ, သတိ စ ဥပလက္ခိတတ္တေ ''အဋ္ဌသု လောဘသဟဂတေသူ''တိအာဒီသု ဝိယ အညေသံ စိတ္တုပ္ပာဒာနံ နိဝတ္တနတ္ထံ ''ဒွိတဒသသု ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေသူ''တိ ဝတ္တဗ္ဗတ္တာ။ ဥဒ္ဓစ္စာနုပလက္ခိတတ္တာ ပန သဗ္ဗာကုသလာနံ အဝိဇ္ဇာနီဝရဏံ ဝိယ ဣဒမ္ပိ ''သဗ္ဗာကုသလေသု ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, န ပန ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယသ္မာ စ အဝိဇ္ဇာနီဝရဏံ ဝိယ ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏဉ္စ သဗ္ဗာကုသလေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ နိက္ခေပကဏ္ဍေ ''ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏေန နီဝရဏဉ္စေဝ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တဉ္စာ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တေန ဧကေသွိမ်ယေဝ စိတ္တုပ္ပာဒေ ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ အဓိပ္ပာယော မဂ္ဂိတဗ္ဗောတိ။

ကိလေသကေစ္ဆကေ လောဘာဒီနိ ဒသ ကိလေသဝတ္ထူနိ ကမိနာ အနုက္ကမေန ဣမေဝ အဘိဓမ္မေ အာဂတာနိ။ တသ္မာ ဣမေဝ ဝုတ္တသ္သ ဥဒ္ဓစ္စကိလေသသ္သ အတ္တနာ သဟ ဝုတ္တေဟိ ကိလေသေဟိ ရဟိတသ္သ ဝိသယဝိသေသော နတ္ထီတိ ဝိသယဝိသေသေန ပကာသနံ အကတွာ ''ဥဒ္ဓစ္စဉ္စ အဟိရိကဉ္စ အနောတ္တပ္ပဉ္စ သဗ္ဗာကုသလေသု ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ ဝုတ္တံ။ ကိလေသာ စေဝ သံကိလိဋ္ဌပဒနိဒ္ဒေသေ ယသ္မာ သံကိလိဋ္ဌပဒံ ကိလေသသမ္ပယုတ္တပဒေန အသမာနတ္ထံ ကေဝလံ မလေန ဥပတာပိတတံ ဝိဗာဓိတတဉ္စ ဒီပေတိ , တသ္မာ ကိလေသာ စေဝ ကိလေသသမ္ပယုတ္တ ပဒနိဒ္ဒေသေန သမာနံ နိဒ္ဒေသံ အကတွာ ''တေဝ ကိလေသာ ကိလေသာ စေဝ သံကိလိဋ္ဌာ စာ''တိ ဝုတ္တံ။

၁၅၇၇. ဒွေဝ တယော ကိလေသာတိ ဧတ္ထ **''ဒွေဝ တယော**တိ ဟေတုကေစ္ဆကာဒီသု ဝုတ္တာဓိကာရဝသေန ရူဠှိယာ ဝုတ္တံ''န္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ ယဒိ အတ္ထံ အနပေက္ခိတွာ ရူဠှိယာ ဝုစ္စေယျ, ဂန္ထကေစ္ဆကေ စ ''ယတ္ထ ဒွေဝ တယော ဂန္ထာ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ယဉ္စ ဝဒန္တိ ''ယတ္ထ ဒွေဝ တယော အညေဟိ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဣမသ္သတ္ထသ္သ သမ္ဘဝတော ဧကတော-သဒ္ဒော ကိလေသကေစ္ဆကေ သာတ္ထကော, န ဟေတုကေစ္ဆကာဒီသု တေန ဝိနာပိ အဓိပ္ပာယဝိဇာနနတော''တိ, တမ္ပိ န, ဟေတုကေစ္ဆကာဒီသုပိ နာနာဥပ္ပတ္တိယံ ဟေတူ စေဝ ဟေတုသမ္ပယုတ္တာဒိဂ္ဂဟဏနိတရဏတ္ထတ္တာ ဧကတော-သဒ္ဒသ္သ, တသ္မာ ရူဠှိအနုဝတ္တကထာ ရောပနဉ္စ ဝဇ္ဇေတွာ ယထာဝုတ္တေနေဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။ **လောဘော ဆဏ**တိအာဒိနာ လောဘပဋိဃမောဟာနံ အညေဟိ ဧကတော ဥပ္ပတ္တိဒဿနေနေဝ တေသမ္ပိ လောဘာဒီဟိ ဧကတော ဥပ္ပတ္တိ ဒဿိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

အဋ္ဌကထာကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတ္တာရိ စ သဟဿာနိ၊ ပုန တီဏိ သတာနိ စ။
အဋ္ဌသာလိနိယာ ဧတေ၊ ပအာ လီနတ္ထဇောတကာ။

ဓမ္မမိတ္တော တိ နာမေန၊ သက္ကစ္စံ အဘိယာစိတော။
အာနန္ဒော ဣတိ နာမေန၊ ကတာ ဂန္ထာ သုဗုဒ္ဓိနာတိ။

ဣတိ အဋ္ဌသာလိနိယာ လီနတ္ထပဒဝဏ္ဏနာ

ဓမ္မသင်္ဂဏီ-မူလဋီကာ သမတ္တာ။